

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT TƏSNİFATI

MƏŞĞULLUQ TƏSNİFATI

(İKİNCİ VARIANT)

AZT041-2010

Rəsmi nəşr

BAKI – 2010

Azərbaycan Respublikası
Standartlaşdırma, Metrologiya və
Patent üzrə Dövlət Komitəsinin
180 sayılı 20 dekabr 2010-cu il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir

Azərbaycan Respublikası Dövlət
Statistika Komitəsinin **24 noyabr**
2010-cu il tarixli kollegiya qərarı
ilə təsdiq edilmişdir

MƏŞĞULLUQ TƏSNİFATI

Bu təsnifat Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin icazəsi olmadan rəsmi nəşr kimi tam və ya qismən yenidən çap oluna, çoxaldıla və ya yayıla bilməz

Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər, Daxili İşlər, Fövqəladə Hallar, İqtisadi İnkişaf, Maliyyə, Vergilər, Təhsil, Səhiyyə, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi, Ədliyyə, Kənd Təsərrüfatı, Gənclər və İdman, Mədəniyyət və Turizm, Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları, Sənaye və Energetika, Nəqliyyat, Ekologiya və Təbii

Sərvətlər nazirlikləri,

Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura, Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə, Dövlət Gömrük, Qiymətli Kağızlar Üzrə Dövlət, Əmlak Məsələləri Dövlət, Dini

Qurumlarla İş Üzrə Dövlət komitələri,

Dövlət Sosial Müdafiə Fondu,

Ticarət və Sənaye Palatası,

Dövlət Neft Şirkəti,

Dövlət Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi,

“Azərsu”, “Qaradağ Sement”, “Akkord İnşaat-Sənaye”, “European Tobacco-Baku”, “MBASK” Səhmdar cəmiyyətləri,

Azərsun Holding,

“Azercell Telekom” Birgə Müəssisəsi,

“Baku Steel Company” Şirkəti ilə

razılaşdırılmışdır.

Təsnifat “2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın təkmilləşdirilməsinə dair Dövlət Proqramı”na uyğun

hazırlanmışdır.

Təsnifat A.M.Vəliyevin rəhbərliyi ilə

R.A.Səlimov, A.H.Mansurov, F.H.Hacıyev, Q.F.Əliyev, A.H.Hacıyeva,

L.H.Salam-zadə və E.Ş.Məmmədov tərəfindən işlənib hazırlanmışdır.

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT
TƏSNİFATI**

Məşğulluq təsnifatı

AZT041-2010

Classification of occupation

Tətbiq edilmə tarixi 2011-01-10

GİRİŞ

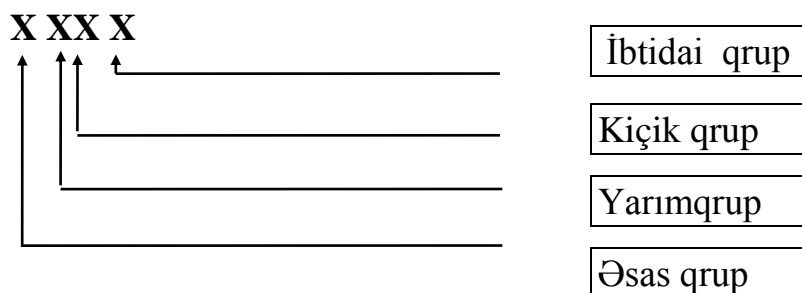
Məşğulluq Təsnifatı (MT) ölkədə bazar iqtisadiyyatının inkişafına və beynəlxalq praktikada qəbul edilmiş uçot və statistikaya uyğun olaraq Məşğulluğun Beynəlxalq Standart Təsnifatının yeni İSCO-08 variantından (MBST-08-dən) istifadə edilməklə, onun genişləndirilməsi əsasında hazırlanmışdır.

Məşğulluq Təsnifatı (MT) özündə sistemləşdirilmiş əmək fəaliyyəti növlərinin siyahısını cəmləşdirir. Bu siyahı statistik müqayisələrin, uçot və təhlillərin aparılmasında böyük rol oynayır.

Əmək fəaliyyəti növlərinin sistemləşdirilmiş forması olan Məşğulluq Təsnifatı (MT) Məşğulluğun Beynəlxalq Standart Təsnifatına (MBST-08) uyğun gəlir və dörd mərhələli koddan ibarətdir.

Məşğulluq Təsnifatı (MT) sosial-əmək münasibətlərinin nizamlanmasına toxunan və işçi qüvvəsinin strukturunun dəyişmə vəziyyətinin və dinamikasının qiymətləndirilməsi ilə bağlı, məşğulluq və peşəkar təhsil sahəsində göstəricilərin təhlili və proqnozları ilə bağlı geniş dairəli məsələləri həll etmək üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Məşğulluq Təsnifatında (MT) kodlaşdırmanın struktur sxemi aşağıdakı kimidir:

Məşğulluq təsnifatının kodlaşdırılmasına dair bir neçə misal çəkək:

2111 Fizik, mexanika

2 - "Peşəkar mütəxəssislər" əsas qrupuna aiddir.

21 – “Texniki elmlər sahəsində peşəkar mütəxəssislər” yarımqrupuna aiddir.

211 – “Fiziklər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri” kiçik qrupuna aiddir.

2111 – “Fiziklər və astronomlar” ibtidai qrupuna aiddir.

1111 - Baş nazir

1 – “İdarəedicilər” əsas qrupuna aiddir.

11 – “Qanunvericilər və yüksək vəzifəli şəxslər” yarımqrupuna aiddir.

111 – “Qanunvericilər və yüksək vəzifəli şəxslər” kiçik qrupuna aiddir.

1111 – “Qanunvericilər” ibtidai qrupuna aiddir.

Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (BƏT) nəşrlərində istifadə olunan və BMT-nin praktikasına müvafiq olan işarələr, habelə bunlarda materialların verilməsi hər hansı ölkənin, rayonun və ya ərazinin, yaxud onların sərhədlərinə bərabər kimi onların hökumətlərinin statusu haqqında Beynəlxalq Əmək Təşkilatının nöqtəyi nəzərini əks etdirməyə xidmət etmir. Abunə məqalələrdə, tədqiqatlarda və digər materiallarda verilmiş qiymət üçün yalnız onların müəllifləri cavabdehdir. Firmaların və məhsulların adlarına və ya proseslərə istisna Beynəlxalq Əmək Təşkilatı tərəfindən onların qəbul olunmasını göstərmir. Həm də hər hansı firmanın, məhsulun və ya prosesin adının çəkilməməsi onların BƏT tərəfindən bəyənilməməsi haqqında sübut deyil. Rəsmiləşdirmədə orijinalın dizaynlarından istifadə olunmuşdur.

Məşğulluğun Beynəlxalq Standart Təsnifatı (MBST) - 08 məşğulluğun beynəlxalq təsnifatının əvvəlki nəşrləri ilə (MBST-88) müqayisədə daha mükəmməl variantdır. Milli və beynəlxalq təcrübə ümumiləşdirilmiş, bir çox ölkələrin ekspertləri ilə əməkdaşlığın nəticələrindən istifadə edilmişdir.

Məşğulluğun Beynəlxalq Standart Təsnifatının işlənməsi bir neçə onilliklər ərzində davam etdirilmiş və Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (BƏT) himayəsi altında keçirilən əmək statistikasına üzrə beynəlxalq konfransın fəaliyyəti ilə əlaqədar olmuşdur. 1920-ci ildə ilk dəfə Məşğulluğun Beynəlxalq Standart Təsnifatının yaradılmasının zəruriliyi bildirilmiş, lakin bu məsələnin həllində real addım 1949-cu ildə əmək statistikasına üzrə Yeddinci Beynəlxalq konfransda doqquz əsas qrupdan ibarət müvəqqəti təsnifatın qəbul edilməsi olmuşdur. 1952-ci ildə BƏT 1727 peşənin ətraflı şərhindən ibarət və səkkiz inkişaf etmiş ölkənin milli təsnifatlarına əsaslanan işə düzəltmə məqsədləri üçün Məşğulluğun Beynəlxalq Təsnifatını dərc etmişdir. Birinci nəşrin dərc edilməsi 1958-ci ildə həyata keçirilmiş və yenidən işlənmiş nəşri 1968-ci ildə olmuşdur.

MBST-08, əvvəlki nəşrlər kimi, məşğulluq statistikasının beynəlxalq müqayisəsini yüngülləşdirməyə yönəldilmiş və öz milli məşğulluq təsnifatlarını işləyən və ya yenidən baxan ölkələr üçün nümunə xidmətini göstərir.

Məşğulluq Təsnifatı (MT) MBST-08 əsasında Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin bir qrup mütəxəssisi tərəfindən işlənilib hazırlanmışdır.

Yenidən işlənmiş Məşğulluğun Beynəlxalq Standart Təsnifatı əhalinin siyahıyaalınmasının və digər statistik müayinələrin keçirilməsində məşğulluq sahəsində alınan məlumatların təsnifatı və yığılması, habelə müxtəlif növ inzibati sənədlər üçün əsas yaradır. MBST-08 Məşğulluğun Beynəlxalq Standart Təsnifatının 1988-ci il variantının əvəz edilməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur. Beləliklə MBST-08 beynəlxalq əmək statistikasına standartlarından biri sayılır.

BAŞLICA MƏQSƏDLƏR

MBST-08-in üç əsas məqsədi var. Birincisi milli statistika orqanlarının mütəxəssislərini beynəlxalq səviyyədə məşğulluq sahəsində milli məlumatların istifadəsinə imkan verən vasitələrlə təchiz etməkdən ibarətdir. İkincisi məşğulluq sahəsində tədqiqat işində, həm də xüsusilə beynəlxalq miqrasiya və iş yerlərinin yaradılması ilə əlaqədar qərarların hazırlanması və qəbuluna imkan verən milli məlumatların toplanması imkanının təmin edilməsindən ibarətdir. MBST-08-in üçüncü məqsədi - öz milli məşğulluq təsnifatlarını yaradan və onlara yenidən baxan dövlətlər üçün nümunə olmaqdan ibarətdir. Nəzərə almaq lazımdır ki, MBST-08 mövcud milli təsnifatları əvəz etməməlidir, əksinə milli təsnifatlar milli əmək bazarının xüsusiyyətlərini tam əks etdirməlidir. Xüsusilə, işin mahiyyətini rəsmiləşdirən amillər barəsində kodlar şəklində informasiyalar, əmək haqqının müəyyənləşdirilməsi, məşğulluq xidməti işi üçün peşə təhsili və hazırlığı, həmçinin peşə xəstəliyi və ölümün səbəblərinin təhlili üçün xüsusi maraq doğuran peşələrin ətraflı təsviri daxil edilə bilər.

KONSEPTUAL ƏSAS

MBST-08-in işlənməsi və yaradılmasının əsasını iki əsas anlayış təşkil edir: yerinə yetirilən işin növü və təsnifat kodu.

İş - MBST-08 üzrə bir şəxs və ya statistik vahid tərəfindən yerinə yetirilən və ya yerinə yetirilməli olan məsələ və vəzifələrin dəsti kimi təyin edilir.

İşlər dəstinin yüksək dərəcədə yerinə yetirilən məsələ və vəzifələrlə üst-üstə düşməsi ilə xarakterizə olunması peşə məşğulluğunu formalaşdırır. Ayrı-ayrı şəxslər peşə məşğulluğu üzrə onların keçmiş, indiki və ya gələcək işə münasibətindən asılı olaraq təsnifatlaşdırılır.

İxtisas - işçinin bu fəaliyyət növü çərçivəsində konkret məsələ və vəzifələrin yerinə yetirməsi bacarığı kimi təyin olunur. MBST-08-in məqsədlərinə müvafiq olaraq bunun aşağıdakı iki parametri var:

yerinə yetirilən məsələ və vəzifələrin mürəkkəbliyi və həcmi ilə müəyyən olunan *ixtisas səviyyəsi*;

maşın, alət və materiallardan istifadə olunan işdə tələb olunan biliyin konkret sahəsi və habelə istehsal olunan malların və xidmətlərin növü ilə təyin olunan *ixtisaslaşması*. Bu qayda ilə təyin olunan *ixtisas* anlayışının əsasında MBST-08-də məşğulluğun əsas qrupları ayrılmış və formalaşdırılmışdır.

Bu təsnifatın beynəlxalq xarakteri nəzərə alınaraq təsnifləşdirmənin yalnız dörd səviyyəsi ayrılmışdır. Bunların funksional təyinatı **Təhsilin Beynəlxalq Standart Təsnifatının (TBST)** təhsil kateqoriya və səviyyələri anlayışında verilmişdir. Təsnifatın dörd səviyyəsini təyin etmək üçün TBST kateqoriyalarının istifadə olunması göstərir ki, müəyyən iş çərçivəsində məsələ və vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün lazım olan təsnifat nəinki formal təhsilin köməyi ilə, hətta qeyri-formal təhsil və təcrübə ilə də əldə edilə bilər. Bundan başqa qeyd etmək lazımdır ki, MBST-08-də əsas diqqət ayrı-ayrı işçilərin real ixtisas səviyyəsinə yox, konkret məsələ və vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün lazım olan ixtisasa verilir.

MAHİYYƏT VƏ STRUKTUR

Məşğulluq Təsnifatının (MT) işlənməsi üçün konseptual yanaşma əsasında 43 yarımqrupa, 131 kiçik və 438 ibtidai qrupa bölünən 10 əsas qrupdan ibarət iyerarxiya strukturunun piramidası qurulmuşdur.

Cədvəl 1.

Tərkiblərinə daxil olan qruplaşdırmanın miqdarını və müvafiq ixtisas səviyyələrini göstərməklə Məşğulluq Təsnifatının (MT) əsas qrupları.

Əsas qruplar	Yarımqruplar	Kiçik qruplar	İbtidai qruplar	İxtisas səviyyəsi
1.İdarəedicilər	4	11	31	-
2.Peşəkar mütəxəssislər	6	28	94	4-cü

Əsas qruplar	Yarımqruplar	Kiçik qruplar	İbtidai qruplar	İxtisas səviyyəsi
3.Mütəxəssislər və köməkçi heyət	5	20	84	3-cü
4.İdarə (ofis) qulluqçuları	4	8	29	2-ci
5.Xidmət sahələrinin və ticarət müəssisələrinin işçiləri	4	13	40	2-ci
6.Kənd təsərrüfatı, meşəçilik və balıqçılıq sahəsində ixtisaslı işçilər	3	9	18	2-ci
7.Sənayenin ixtisaslı işçiləri və bir-birinə yaxın peşələrin fəhlələri	5	14	66	2-ci
8.Sənaye qurğuları və maşınlarının operatorları və quraşdırıcıları	3	14	40	2-ci
9.İxtisassız işçilər	6	11	33	1-ci
0.Silahlı qüvvələr	3	3	3	-
Cəmi	43	131	438	

Cədvəl 1-dən göründüyü kimi, 10 əsas qrupdan 8-i MBST-in dörd ixtisas səviyyəsi ilə əlaqədardır və yuxarıda göstəriləyi kimi, TBST-in təhsil kateqoriyaları və səviyyələri çərçivəsində təyin edilmişdir. İxtisas səviyyəsi anlayışı 1-ci (İdarəedicilər) və 0-cı (silahlı qüvvələr) əsas qruplarda işlədilmir. Bunun əsas səbəbi ondan ibarətdir ki, milli mənbələrin məlumatları əsasında bu əsas qruplarda peşə müxtəlifliyi ixtisas səviyyəsinin tələbləri üzrə olduqca böyükdür ki, bunları Məşğulluq təsnifatının dörd ixtisas səviyyəsindən hər hansı biri ilə əlaqələndirmək mümkün olmur.

Daha xırda detalları nəzərə alan Məşğulluq Təsnifatının peşə qruplarının gələcəkdə xırdalanması maşın, alət və materiallardan istifadə vaxtı lazım olan bilik sahəsi, habelə istehsal olunan malların və xidmətlərin növləri ilə müəyyən olunan ixtisaslaşma bazasında qəbul oluna bilər.

Məşğulluq Təsnifatının ikinci səviyyəsində ayrılan 43 yarımqrup o mənada yeni daxil olmalardan ibarətdir ki, bütün əvvəlki beynəlxalq peşə təsnifatlarında aqreqasiyanın birinci və ikinci səviyyə qruplarının miqdarında xeyli uyğunsuzluqlar mövcud olmuşdur. Belə ki, məsələn, MBST-68-də aqreqasiyanın birinci səviyyəsinin 8 qrupunun davamı ilə ikinci səviyyənin 83 qrupu gedirdi. Bu, bir tərəfdən geniş mənada “sahə” və ya “ətraflı yaş qrupu” kimi parametrlər üzrə çarpaz məşğulluq strukturunun təqdim edilməsi üçün və ikinci tərəfdən, ümumilikdə çarpaz təsnifatsız və ya “cins” və ya “iriləşdirilmiş yaş qrupu” kimi parametrlər üzrə çarpaz təsnifatla məşğulluq strukturunun təqdim edilməsi üçün lazım olan qrupların miqdarındakı xeyli fərqə gətirib çıxarmışdır.

Məşğulluq Təsnifatının (MT) ən mükəmməl struktur səviyyəsini təmsil edən 438 ibtidai qrup bir çox hallarda birdən çox peşədən ibarətdir. Milli şəraitə uyğun olaraq qrupların miqdarı və mahiyyəti xeyli dərəcədə iqtisadiyyatın miqyasından, texnologiyanın səviyyəsindən və tipindən, əməyin təşkilindən və tarixi xüsusiyyətlərdən asılı olur. Bu səbəbə görə Məşğulluq Təsnifatında (MT) 438 ibtidai qrupun hər birinə daxil olan peşələrin ətraflı təsviri daxil edilməmişdir, lakin MBST-68-ə və İSCO-88-ə daxil edilmiş və ətraflı təsvir olunmuş peşələrdən seçmə aparılmışdır.

Məşğulluq Təsnifatında ayrılmış bütün dörd səviyyədə hər bir qrupun kod nömrəsi, adı və məzmununun qısa şərhı verilir. İbtidai qruplar üzrə onlardan hər birinə aid edilən peşələrin çərçivəsində əsas vəzifələr qısa şərh olunur, həm də həmin ibtidai qrupa aid edilən peşə adlarından bəzilərinin nümunələri verilir. Əksər hallarda o peşələrin nümunələri verilmişdir ki, hansılar ki, baxılan ibtidai qrupa aid edilənlərlə əlaqədardır, lakin haradasa digər yerdə təsnifatlaşdırılmışdır. Bu onun üçün edilmişdir ki, şərh olunmuş konseptual yanaşmaya müvafiq olaraq Məşğulluq Təsnifatının struktur xarakteristikasına lazımi aydınlıq və müəyyənlik gətirilsin.

ƏSAS QRUPLARIN XÜLASƏSİ

Aşağıda təsnifatın başa düşülməsini asanlaşdırmağa imkan verən Məşğulluq Təsnifatının əsas qruplarının qısa şərhı verilir.

1. İdarəedicilər.

Qrupa başlıca vəzifələri dövlət siyasətinin istiqamətlərini müəyyənləşdirən və formalaşdıran, qanun və fərmanları hazırlayan və qəbul edən, onların işlənməsinə nəzarət edən, dövlətin adından təmsilçi funksiyalarını yerinə yetirən və onun adından fəaliyyət göstərən, müəssisə və təşkilatların, yaxud onların bölmələrinin fəaliyyətinin istiqamətlərini seçən, planlaşdıran və əlaqələndirən işçilərin peşə məşğulluğu daxil edilir. Bu əsas qrupun mahiyyətini müəyyənləşdirdikdə ixtisas səviyyəsinə istinad edilmir; əsas qrup hökumətin ayrı-ayrı sahələrinə xas olan vəzifələrdəki fərqi, habelə müəssisə və təşkilatların xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla 4 yarımqrupa, 11 kiçik qrupa və 31 ibtidai qrupa bölünür.

2. Peşəkar mütəxəssislər.

Qrupa o peşələr daxil edilir ki, bunların çərçivəsində başlıca vəzifələrin yerinə yetirilməsi təbiət, həmçinin ictimai və humanitar elmlər sahəsində yüksək səviyyəli peşə biliyi tələb edir. Vəzifələr mövcud bilik həcminin artırılmasından, elmi nəzəriyyələrin inkişafından və praktiki istifadəsindən, bədii nümunələrin və əsərlərin yaradılmasından, habelə fəaliyyətin müxtəlif sahələrində cəmiyyət tərəfindən toplanmış biliklərə mütəmadi yiyələnməkdən ibarətdir, MT-də bu əsas qrup peşələrinin çoxu dördüncü səviyyə ixtisasını tələb edir. Bu əsas qrup bilik və ixtisaslaşmanın müxtəlif sahələri ilə əlaqədar

vəzifələrdəki fərqləri nəzərə almaqla 6 yarımqrupa, 28 kiçik qrupa və 94 ibtidai qrupa bölünür.

3. Mütəxəssislər və köməkçi heyət

Buraya o peşələr daxil edilir ki, bunların çərçivəsində başlıca vəzifələrin yerinə yetirilməsi təbiət və ya ictimai və humanitar elmlərin bir və ya daha çox sahələrində texniki bilik və təcrübə tələb edir. Başlıca vəzifələr fəaliyyətin yuxarıda göstərilən sahələrində anlayış və metodlardan istifadə etməklə texniki işləri görməkdən, həmçinin müəyyən təhsil səviyyəsini öyrənməkdən ibarətdir. Bu əsas qrupda peşələrin əksəriyyəti üçüncü səviyyəyə uyğun ixtisası tələb edir. Bu əsas qrup bilik və ixtisaslaşmanın müxtəlif sahələri ilə əlaqədar vəzifələrdəki fərqləri əks etdirən 5 yarımqrupa, 20 kiçik və 84 ibtidai qrupa bölünür.

4. İdarə (ofis) qulluqçuları

Qrupa o peşələr daxil edilir ki, onların çərçivəsində başlıca vəzifələrin yerinə yetirilməsi informasiyanın təşkili, saxlanması, uçotu və işlənməsi üçün lazım olan bilik və təcrübəni tələb edir. Başlıca vəzifələr katiblik funksiyalarının icra olunmasından, mətn informasiyasının elektron işlənməsi üçün qurğuların və digər təşkilati texniki vasitələrin idarə olunmasından, rəqəm məlumatlarının qeydiyyatından və işlənməsindən, istehlakçıya yönəldilmiş bütöv bir sıra vəzifələrin, əsas etibarilə poçt xidməti, maliyyə əməliyyatları və digər xidmətlərlə əlaqədar vəzifələrin yerinə yetirilməsindən ibarətdir. Bu qrupun əksər peşələri ikinci səviyyə ixtisasını tələb edir. İxtisaslaşmanın müxtəlif sahələri ilə əlaqədar vəzifələrdəki fərqləri nəzərə almaqla bu əsas qrup 4 yarımqrupa, 8 kiçik və 29 ibtidai qrupa bölünür.

5. Xidmət sahələrinin və ticarət müəssisələrinin işçiləri

Qrupa o peşələr daxil edilir ki, onların çərçivəsində başlıca vəzifələrin yerinə yetirilməsi fərdi xidmətin və mühafizənin təmin edilməsi, həmçinin mağazalarda və bazarlarda malların satılması üçün lazım olan bilik və təcrübəni tələb edir. Başlıca vəzifələr səyahətlərlə, ev təsərrüfatının aparılması, ictimai iaşə, fərdi qulluqla, mülkiyyətin fərdi mühafizəsi və qanunçuluğun və qaydaların təmin edilməsi, habelə mağaza və bazarlarda malların satılması ilə əlaqədar xidmətlərin təmin edilməsindən ibarətdir. Həmin əsas qrup ixtisaslaşmanın müxtəlif sahələri ilə əlaqədar vəzifələrdəki fərqləri nəzərə almaqla 4 yarımqrupa, 13 kiçik və 40 ibtidai qrupa bölünür. Bu əsas qrupun peşələrinin əksəriyyəti ikinci səviyyə ixtisasını nəzərdə tutur.

6. Kənd təsərrüfatı, meşəçilik və balıqçılıq sahəsində ixtisaslı işçilər

O peşələr daxil edilir ki, onların çərçivəsində başlıca vəzifələrin yerinə yetirilməsi kənd təsərrüfatı, meşə və balıq məhsulu istehsalı üçün lazım olan bilikləri və təcrübəni

tələb edir. Əsas vəzifələr kənd təsərrüfatı bitkilərinin yetişdirilməsindən, heyvanların yetişdirilməsindən və ya onların ovlanmasından, balığın ovundan və ya yetişdirilməsindən, meşələrin qorunmasından və istismarından, xüsusilə kənd təsərrüfatı və balıq istehsalının bazaryönümlü halında, məhsulların istehlakçılara, ticarət təşkilatlarına və ya bazarlarda satılmasından ibarətdir. Bu əsas qrupun əksər peşələri ikinci səviyyənin ixtisaslarını tələb edir. İxtisaslaşmanın müxtəlif sahələri ilə əlaqədar, vəzifələrdəki kənd təsərrüfatı və balıq məhsullarının bazaryönümlü və natural istehsalları arasındakı fərqləri əks etdirərək bu əsas qrup 3 yarımqrupa, 9 kiçik və 18 ibtidai qrupa bölünür.

7. Sənayenin ixtisaslı işçiləri və bir-birinə yaxın peşələrin fəhlələri

Qrupa o peşələr daxil edilir ki, onların çərçivəsində başlıca vəzifələrin yerinə yetirilməsi bilik, mürəkkəb işlərin yerinə yetirilməsi təcrübəsi, həmçinin əl əməliyyatlarının yerinə yetirilməsində istifadə olunan material və alətləri, habelə son məhsulun nəzərdə tutulan istifadəsi xarakteristikası da daxil olmaqla, istehsal prosesini bilməklə yanaşı ustalıq təcrübəsi olsun. Başlıca vəzifələr xammalın çıxarılmasından, binaların və digər qurğuların tikintisindən, müxtəlif məhsulların, o cümlədən kустar (sənətkar) məmulatlarının istehsalından ibarətdir. Bu əsas qrupun əksər peşələri ikinci səviyyənin ixtisaslarını tələb edir. İxtisaslaşmanın müxtəlif sahələri ilə əlaqədar vəzifələrdəki fərqləri nəzərə alaraq bu qrup 5 yarımqrupa, 14 kiçik və 66 ibtidai qrupa bölünür.

8. Sənaye qurğuları və maşınlarının operatorları və quraşdırıcıları

Bu qrupa o peşələr aid edilir ki, onların çərçivəsində başlıca vəzifələrin yerinə yetirilməsi bir qayda olaraq idarəetmə və ya iri seriyalı, yüksək avtomatlaşdırılmış istehsalatda maşınları və avadanlığı müşahidə etmək üçün lazım olan bilik və təcrübə olsun. Başlıca vəzifələr mədənçıxarma və emal maşın və mexanizmlərinin, sənaye qurğularının idarəedilməsi və müşahidəsindən, nəqliyyat vasitələrinin və mühərrik avadanlığının idarə olunmasından, habelə məmulatların quraşdırılmasından ibarətdir. Bu qrup peşələrinin əksəriyyəti ikinci səviyyə ixtisaslarını tələb edir. Həmin əsas qrup ixtisaslaşmanın müxtəlif sahələri ilə əlaqədar olan vəzifələrdəki fərqləri nəzərə almaqla 3 yarımqrupa, 14 kiçik və 40 ibtidai qrupa bölünür.

9. İxtisassız işçilər

O peşələr daxil edilir ki, onlarda əl alətlərindən istifadə etməklə əsas etibarilə sadə təkrar olunan, bəzən xeyli fiziki qüvvə tələb edən, kiçik müstəsnaqlıqla, məhdud sərbəstliklə vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün lazım olan bilik və təcrübənin olması tələb olunur. Başlıca vəzifələr malların küçələrdə satılmasından, qapıçı və gözətçi funksiyalarının yerinə yetirilməsindən, habelə təmizləmədən, paltar yumaqdan,

ütüləməkdən, hasilat sənayesində, kənd təsərrüfatında, balıq tutulmasında, tikintidə və ya sənət emalatxanalarında qeyri-ixtisas işlərinin yerinə yetirilməsindən ibarətdir.

Bu qrup fəaliyyətin müxtəlif sahələri ilə əlaqədar olan vəzifələrdəki fərqləri nəzərə almaqla 6 yarımqrupa, 11 kiçik və 33 ibtidai qrupa bölünür.

0. Silahlı qüvvələr

Silahlı qüvvələrin üzvləri o şəxslərdir ki, onlar hazırda könüllü və ya məcburi əsasda olmasından asılı olmayaraq, köməkçi xidmət də daxil olmaqla, silahlı qüvvələrdə qulluq edirlər və mülki fəaliyyətlə məşğul olmağa imkanları yoxdur. Bu qrupa həmçinin orduda, donanmada, aviasiyada və digər növ qoşunlarda müntəzəm xidmət keçənlər, həmçinin dövlətin ehtiyacından asılı olaraq müəyyən müddət hərbi təlimə və digər xidmətə çağırılmışlar da daxil edirlər. Daxil edilmirlər: dövlət müəssisələrində mülki xidmətdə, ancaq müdafiə məsələləri ilə əlaqəsi olanlar; polislər (hərbi polisdən başqa); gömrük müfəttişləri və sərhəd və digər mülki hərbişdirilmiş xidmətlərin əməkdaşları; dövlətin ehtiyaclarına müvafiq olaraq qısa müddətə hərbi təlimə və yenidən təlimə müvəqqəti çağırılmış mülki şəxslər, hazırda həqiqi xidmətdə olmayan, ehtiyatda olan hərbi qulluqçular. Bu əsas qrupun təsvirində ixtisas səviyyəsinə istinad edilmir.

SPEŞİFİK (XÜSUSİ) PROBLEMLƏRİN HƏLLİNİN BƏZİ ÜSULLARI

Təhsilə tələblərin milli xüsusiyyətləri

Məşğulluğun Beynəlxalq Standart Təsnifatında ixtisas səviyyələrinin geniş diapazonunun olmasına baxmayaraq, hər bir konkret halda peşənin və ya peşələr qrupunun təyin edilməsi üçün ixtisas səviyyəsi ayrı-ayrı ölkələrdə qəbul edilmiş təhsilin tələbləri ilə müəyyən olunan səviyyə ilə üst-üstə düşməyə bilər. MBST-08-in üzərində işin gedişi vaxtı və onun əmək statistikası üzrə 14-cü Beynəlxalq konfransda müzakirəsində əldə olunmuş məlumatların təhlili əsasında aydın olmuşdur ki, hər şeydən əvvəl çətinlik pedaqoji fəaliyyətlə, səhiyyə və sosial xidmət sahəsində məşğul olan işçilərin təhsilinə formal tələblərin müəyyən olunmasında yaranır. Bəzi ölkələrdə bu peşələr üzrə işləməkdən ötrü universitet diplomu lazım olduğu halda, digər ölkələrdə daha aşağı təhsil haqqında sertifikat kifayət edir.

Tapşırıqların və vəzifələrin geniş dəsti ilə məşğulluq

Eyni adlı məşğulluqda işçilərin tapşırıq və vəzifələrindəki fərqlər milli səviyyədə əsas etibarilə müəssisənin ölçüsü ilə müəyyən olunur. Məsələn, kiçik müəssisələrdə sənədlərin makinada çap olunması və sistemləşdirilməsi, gələnlərin qəbulu üzrə katibənin vəzifələri ilə uyğunlaşdırıla bilər və vahid vəzifədə formalaşdırılır, eyni zamanda iri müəssisədə bu iki və ya üç müstəqil vəzifə ola bilər. Beynəlxalq səviyyədə bu fərqlər əsas etibarilə əmək bölgüsü formalarına təsir edən iqtisadi inkişafın səviyyəsi ilə əlaqədardır,

baxmayaraq ki, eyni zamanda ənənələr və ya kollektiv saziş kimi amillərin mühüm rolu etiraf edilir.

Məşğulluğun təsnifatı - həm milli və həm də beynəlxalq səviyyədə peşələri və peşə qruplarını tapşırıqların və vəzifələrin daha geniş yayılmış kombinasiyaları əsasında müəyyən edir, buna görə də bəzi hallarda faktiki yerinə yetirilən tapşırıqlar və vəzifələr təsnifatda şərh olunanlarla üst-üstə düşmədiyindən problemlər yarana bilər. Belə hallarda MBST-08-də aşağıdakı qaydalardan istifadə etmək tövsiyə olunur.

a) Əgər tapşırıqlar və vəzifələr müxtəlif səviyyənin ixtisaslarını tələb edirlərsə, o vaxt peşə *daha yüksək ixtisas səviyyəsini* nəzərdə tutan tapşırıqlara və vəzifələrə müvafiq olaraq təsnifatlaşdırılmalıdır. Belə ki, fərqi idarə etməkdən və malların paylanmasından ibarət olan peşə 8322-ci ibtidai qrupa - *minik avtomobillərinin, taksilərin və fərqləndiricilərin sürücülərinə* aid edilməlidir.

b) İstehsalın və məhsulun bölüşdürülməsinin müxtəlif mərhələləri ilə əlaqədar olan tapşırıqlar və vəzifələr olduqda, bilavasitə *istehsal mərhələsinə* aid edilən tapşırıqlar və vəzifələr qalanlara nisbətən üstünlüyə malik olmalıdırlar, məsələn, həmin malların satışı və marketinqi, onların daşınması və ya istehsalının təşkili ilə əlaqədar olanlar, hətta əgər bu tapşırıqlardan və vəzifələrdən biri üstünlük təşkil edərsə. Məsələn, çörəkbişirən çörək bişirir, pirojna düzəldir və satıcı olmasa da bu məhsulları satır, onda MBST-08-ə uyğun olaraq o, çörəkbişirən kimi təsnifatlaşdırılmalı və 7512-ci ibtidai qrupa - *Çörəkbişirənlər, qənnadıçılar və konfet hazırlayanlara* aid edilməlidir.

Texnologiya və ixtisas

Texnika və texnologiyanın inkişafı, xüsusilə kütləvi istehsalatda, məhsulun əl ilə və ya müəyyən növ yeni texnikadan istifadə edilməklə hazırlanmasından asılı olaraq ixtisasa olan tələblərə xeyli təsir göstərir. Məsələn, əl ilə işləyən dəmirçinin və ya dərzinin vəzifələrini yerinə yetirmək üçün lazım olan ixtisas dəmirçi-pres avadanlığında və ya kütləvi istehsal tipli tikiş müəssisəsində işləyən operator üçün tələb olunandan fərqlənir. Əgər dəmirçi və ya dərzi materialları, alətləri, aparılan əməliyyatların ardıcılığını, son məhsulun xarakteristikasını və güman edilən istifadəsini bilməlidirsə, operator mürəkkəb maşınları və avadanlığı idarə etməyi, onların işində olan nasazlığı aradan qaldırmağı bacarmalıdır. Bundan başqa, maşın operatoru o ixtisas səviyyəsinə malik olmalıdır ki, hansı ki, məhsul çeşidinin dəyişdirilməsi və ya yeni texnologiyanın tətbiq olunması hallarında onun yenidən hazırlanması üçün xərclərin minimuma endirilməsinə kömək etmiş olsun.

MBST-08-də 7 və 8-ci əsas qrupların şərhə tələb olunan ixtisasın tiplərindəki fərqləri əks etdirir. 7-ci əsas qrupa - *Sənayenin ixtisaslı işçiləri və bir-birinə yaxın peşələrin fəhlələri* əsas etibarilə əl əməyi ilə, o cümlədən yaradıcılıq elementləri ilə məşğul olanlar daxil edilir: bənna, dülgər, mexanik, çörəkbişirən, ağac üzrə oyucu. Eyni vaxtda 8-ci - *Sənaye qurğuları və maşınlarının operatorları və quraşdırıcıları* - əsas qrupuna əməyi maşın və avadanlıqlardan istifadə etməklə əlaqədar olan işçilər daxil edilir.

Kənd təsərrüfatının üç bölməsinin mövcud olması

Müxtəlif ölkələrin və regionların iqtisadi inkişafındakı qeyri-bərabərlik bir ölkədə iki kənd təsərrüfatı bölməsinin olmasına gətirib çıxarmışdır ki, bunlardan biri az ixtisaslaşmış natural təsərrüfatla xarakterizə olunur, digəri isə yüksək avtomatlaşdırılmış istehsalə və işçilərin nisbətən az sayına, yüksək məhsuldarlığa malikdir. MBST-08-də 6-cı - *Kənd təsərrüfatı, meşəçilik və balıqçılıq sahəsində ixtisaslı işçilər* - əsas qrupunda bu fərqlər üç yarımqrupa ayrılma yolu ilə əks etdirilir: bir tərəfdən ixtisaslaşdırılmış bazaryönümlü fermerlərin və kənd təsərrüfatı fəhlələrinin, digər tərəfdən natural təsərrüfatda məşğul olanların. Bunlar bölmələr arasında mövcud olan mühüm ixtisas fərqlərini göstərir və kənd təsərrüfatının inkişafına dair təhlil aparmaq və qərarlar qəbul etmək üçün lazım olan məlumatların keyfiyyətini yaxşılaşdırmağa imkan verir.

Qeyri-formal bölmədə məşğulluq

Qeyri-formal bölmədə məşğulluğun eyniləşdirilməsi zəruriyyəti nəzərə alınmış və MBST-08-in strukturunda ibtidai qrupların ayrılmasında xüsusi əks etdirilmişdir. Birinci növbədə qeyri-formal bölmədə məşğulluğun təsnifatı üçün 7317-ci-Ağacdan və hörmə materiallardan nəfis məmulatlar hazırlayanlar və 7318-ci-Parça, gön və oxşar materiallardan bədii məmulat hazırlayanlar və həmçinin 5212-ci Ərzaq malları satan küçə ticarətçiləri, 9520-ci-Qeyri-ərzaq malları satan küçə satıcıları, 9510-cu - Küçə xidmətləri göstərən ixtisasız işçilər-ibtidai qruplarından istifadə etmək olar.

Milli peşə təsnifatlarının MBST-08 ilə birgə aparılması

Ölkələr və regionlar arasında məşğulluğun müqayisəsi məşğulluğun milli statistikasının beynəlxalq standartlarla uyğunlaşdırılmasını tələb edir. Bu, milli təsnifatda nəzərdə tutulmuş peşə kateqoriyalarının beynəlxalq təsnifat sistemində - MBST-08-də qəbul edilmiş müvafiq peşə kateqoriyalarına keçirilməsi yolu ilə əldə edilir. Məşğulluq statistikasının beynəlxalq müqayisəsinə siyahıyaalmalarda və digər müayinələrdə peşə məşğulluğu ilə əlaqədar sorğular prosesində alınmış ilkin informasiyanın yenidən kodlaşdırılmasında beynəlxalq təsnifat sisteminin istifadəsi yolu ilə nail olmaq olar.

Bir təsnifatın digəri ilə uyğunlaşdırılması birinci təsnifatdakı hər bir qrupun ikinci təsnifatdakı daha uyğun gələn qrupun kodu ilə ekvivalent kodlaşmasıdır. Uyğunlaşma imkanı bu uyğunlaşma aparılan səviyyədə tərs asılılıqda olur. Məhz ona görə də uyğunlaşmanı aparmaq üçün, hər şeydən əvvəl, hər iki təsnifatın, yəni Milli Məşğulluq Təsnifatının (MMT) və MBST-08-in hər birinin hər şeydən əvvəl ən aşağı səviyyədə eyniləşdirilməsi tələb olunur.

Uyğunlaşdırma prosesində ən çox üç vəziyyətə rast gəlinir:

a) eyniləşdirmənin aşağı səviyyəsində MMT qrupu MBST-08-in ibtidai qruplarından birinə aydın surətdə daxil edilir. Əgər MMT-nin MBST-08 ilə üst-üstə düşən həm konseptual və həm də struktur əsası varsa, o vaxt bu sadə və daha yaxşı vəziyyətdir.

b) eyniləşdirmənin aşağı səviyyəsində MMT qrupu öz tərkibinə görə MBST-08-in ən münasib ibtidai qrupundan fərqlənir, lakin tərkibindəki fərqlər MMT qrupunun eyniləşmənin ən yüksək səviyyələrindən birində MBST-08 qrupuna daxil edilməsinə maneçilik etmir.

c) MMT-də müəyyən peşələrin qruplaşdırılması qaydası MBST-08-də tətbiq ediləndən fərqlənir. Nəticədə MMT-nin mövcud qrupları MBST-08-in qruplarından hər hansı biri ilə uyğunlaşdırıla bilmir.

Əgər beynəlxalq peşə statistikasını MBST-08-in kiçik qrupları səviyyəsində və ya eyniləşdirmənin daha yüksək səviyyələrində işlənsə, o vaxt şərh olunan b) vəziyyətində problemlər yaranmır. Əgər informasiya MBST-08-in ibtidai qrupları ilə uyğunlaşan səviyyədə işlənsə, o vaxt bu halda, həmçinin c) vəziyyətində olduğu kimi prioritetin aşağıdakı qaydalarından istifadə edilməlidir:

say üstünlüyü qaydası. Buna görə iqtisadi və digər statistikadan və ya sahə ekspertlərindən alınan əlavə informasiyanın bazasında qiymətləndirmə və rəy MMT qrupunda təsnifləşdirilmiş peşələrin vacibliyini nəzərə alaraq verilməlidir. Əgər MMT qrupunda təsnifləşdirilmiş işlərin 80 və ya daha çox faizi MBST-08-in qruplarından birinə uyğun gəlsə, o vaxt MMT-nin bütün qrupu MBST-08-in bu qrupuna yerləşdirilməlidir;

ixtisas səviyyəsi qaydası. Buna görə MMT qrupunun peşə tərkibi MBST-08-də qəbul olunmuş təsnifat səviyyəsi anlayışı əsasında təhlil edilməlidir. MBST-08-in qrupu ilə uyğunlaşma daha yüksək ixtisas səviyyəsi tələb edən peşələrin əsasında aparılmalıdır;

istehsalın üstünlüyü qaydası. Buna görə MBST-08 ilə uyğunlaşdırma zamanı istehsal sahəsindəki peşələr satış və idarəetmə ilə əlaqədar peşələrə nisbətən üstünlük təşkil etməlidir.

ƏSAS QRUPLAR, YARIMQRUPLAR, KİÇİK VƏ İBTİDAİ QRUPLAR

1-ci ƏSAS QRUP İDARƏEDİCİLƏR

- 11 QANUNVERİCİLƏR VƏ YÜKSƏK VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR
- 111 QANUNVERİCİLƏR VƏ YÜKSƏK VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR
- 1111 Qanunvericilər
- 1112 Yüksək vəzifəli hökumət qulluqçuları
- 1113 Ənənəvi başçılar və yaşayış yerlərinin başçıları
- 1114 İctimai təşkilatların yüksək vəzifəli şəxsləri
- 112 DİREKTORLAR VƏ BAŞ RƏHBƏRLƏR
- 1120 Direktorlar və baş rəhbərlər
- 12 İNZİBATI VƏ KOMMERSİYA XİDMƏTLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİ
- 121 BİZNES VƏ İNZİBATI

XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

- 1211 Maliyyə xidmətlərinin rəhbərləri
- 1212 Heyətin və istehsal münasibətlərinin idarə edilməsi xidmətlərinin rəhbərləri
- 1213 Siyasət və planlaşdırma üzrə rəhbərlər
- 1219 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən biznes və inzibati xidmətlərin rəhbərləri
- 122 SATIŞ VƏ MARKETİNQ ÜZRƏ XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ
- 1221 Satış və marketinq üzrə xidmətlərin rəhbərləri
- 1222 Reklam və ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə xidmətlərin rəhbərləri
- 1223 Elmi tədqiqatlar və elmi işlər üzrə bölmələrin rəhbərləri
- 13 İSTEHSALAT VƏ

- İXTİSASLAŞDIRILMIŞ XİDMƏTLƏR ÜZRƏ**
BÖLMƏLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ
- 131 KƏND VƏ OVÇULUQ TƏSƏRRÜFATLARINDA, MEŞƏÇİLİK VƏ BALIQÇILIQDA İSTEHSALAT ÜZRƏ BÖLMƏLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ**
- 1311 Kənd təsərrüfatı və meşəçilikdə istehsalat üzrə bölmələrin rəhbərləri
 1312 Balıqyetişdirmədə və balıqçılıqda istehsalat üzrə bölmələrin rəhbərləri
- 132 DAĞ-MƏDƏN, EMAL SƏNAYESİNDƏ VƏ TİKİNTİDƏ BAŞ İDARƏDƏNLƏR**
- 1321 Emal sənayesində baş idarəedənlər
 1322 Dağ-mədən sənayesində baş idarəedənlər
 1323 Tikintidə baş idarəedənlər
 1324 Təchizat və malların yayılması üzrə xidmətlərin rəhbərləri
- 133 İNFORMASIYA VƏ KOMMUNİKASIYA TEXNOLOGİYALARI XİDMƏTLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİ**
- 1330 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları xidmətlərinin rəhbərləri
- 134 PEŞƏKAR XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ**
- 1341 Uşaqlara qulluq üzrə xidmətlərin rəhbərləri

- 1342 Tibbi xidmətlərin rəhbərləri
 1343 Qocalara qulluq üzrə xidmətlərin rəhbərləri
 1344 Sosial təminat xidmətlərinin rəhbərləri
 1345 Təhsil xidmətlərinin rəhbərləri
 1346 Maliyyə və sığorta xidmətlərinin rəhbərləri
 1349 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən peşəkar xidmətlərin rəhbərləri
- 14 MEHMANXANALAR, PƏRAKƏNDƏ TİCARƏT VƏ SAİR XİDMƏTLƏR ÜZRƏ RƏHBƏRLƏR**
- 141 MEHMANXANA VƏ RESTORANLARIN RƏHBƏRLƏRİ (İDARƏDƏNLƏRİ)**
- 1411 Mehmanxanaların rəhbərləri (idarəedənləri)
 1412 Restoranların rəhbərləri (idarəedənləri)
- 142 TOPDANSATIŞ VƏ PƏRAKƏNDƏ TİCARƏTDƏ RƏHBƏRLƏR (İDARƏDƏNLƏR)**
- 1420 Topdansatış və pərakəndə ticarətdə rəhbərlər (idarəedənlər)
- 143 DİGƏR XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ (İDARƏDƏNLƏRİ)**
- 1431 İdman, istirahət və mədəniyyət mərkəzlərinin rəhbərləri (idarəedənləri)
 1439 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən xidmətlər üzrə rəhbərlər

---

2-ci ƏSAS QRUP
PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

- 21 TEXNİKİ ELMLƏR SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR**
- 211 FİZİKLƏR VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ**
- 2111 Fiziklər və astronomlar
 2112 Meteoroloqlar
 2113 Kimyaçılar
 2114 Geoloqlar və geofiziklər
- 212 RİYAZİYYATÇILAR, STATİSTİKLƏR VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ**

- 2120 Riyaziyyatçılar, aktuarlar, statistiklər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri
 2121 Standartlaşdırma və metrologiya üzrə mütəxəssislər
- 213 HƏYAT HAQQINDA ELMLƏR SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR**
- 2131 Bioloqlar, botaniklər, zooloqlar və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri
 2132 Kənd təsərrüfatı, meşəçilik və balıqçılıq üzrə məsləhətçilər
 2133 Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə peşəkar

- mütəxəssislər
- 214 MÜHƏNDİSLƏR VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ**
- 2141 İstehsalat mühəndisləri və mühəndis-
texnoloqlar
- 2142 Mülki tikinti üzrə mühəndislər
- 2143 Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə
mühəndislər
- 2144 Mühəndislər-mexaniklər
- 2145 Mühəndislər-kimyəçilər
- 2146 Dağ-mədən mühəndisləri, metallurqlar və
bunlara yaxın peşələrin peşəkar
mütəxəssisləri
- 2149 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən
mühəndislər və bunlara yaxın peşələrin
peşəkar mütəxəssisləri
- 215 ELEKTROTEKNOLOGİYA SAHƏSİNDƏ MÜHƏNDİSLƏR**
- 2151 Mühəndislər-elektriklər
- 2152 Mühəndislər-elektronçular
- 2153 Telekommunikasiya üzrə mühəndislər
- 216 MEMARLAR, LAYİHƏÇİLƏR, TOPOQRAFLAR VƏ DİZAYNERLƏR**
- 2161 Tikinti üzrə memarlar
- 2162 Mənzərə üzrə memarlar
- 2163 Məhsul və geyim üzrə dizaynerlər
- 2164 Şəhərsalanlar və nəqliyyat qovşaqlarının
layihəçiləri
- 2165 Kartoqraflar və topoqraflar
- 2166 Rəssam-tərtibatçılar və multimediya
dizaynerləri
- 22 SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR**
- 221 HƏKİMLƏR**
- 2211 Ümumi praktika ilə məşğul
olan həkimlər
- 2212 İxtisaslaşmış həkimlər
- 222 TİBBİ QULLUQ VƏ MAMALIQ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR**
- 2221 Tibbi qulluq üzrə peşəkar mütəxəssislər
- 2222 Mamalıq üzrə peşəkar mütəxəssislər
- 223 ƏNƏNƏVİ VƏ QEYRİ-ƏNƏNƏVİ TƏBƏBƏTİN HƏKİMLƏRİ**
- 2230 Ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətin
həkimləri
- 224 ORTA TİBB HEYƏTİ**
- 2240 Orta tibb heyəti
- 225 BAYTAR HƏKİMLƏRİ**
- 2250 Baytar həkimləri

- 226 SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ DİGƏR PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR**
- 2261 Stomatoloqlar
- 2262 Əczaçılar
- 2263 Ətraf mühitin və əməyin gigiyenası üzrə
mütəxəssislər
- 2264 Fizioterapevtlər
- 2265 Dietoloqlar və səmərəli qida üzrə
mütəxəssislər
- 2266 Loqopedlər
- 2267 Optometristlər və optika mütəxəssisləri
- 2269 Səhiyyə sahəsində digər ibtidai qruplara
daxil edilməyən peşəkar mütəxəssislər
- 23 TƏHSİL SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR**
- 231 ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MÜƏLLİMLƏRİ**
- 2310 Ali təhsil müəssisələrinin müəllimləri
- 232 İLK PEŞƏ – İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏ MÜƏLLİMLƏR**
- 2320 İlk peşə - ixtisas təhsili müəssisələrində
müəllimlər
- 233 ÜMUMİ TƏHSİL MƏKTƏBİNDƏ MÜƏLLİMLƏR**
- 2330 Ümumi orta və tam orta ümumi təhsil
məktəblərində müəllimlər
- 234 ÜMUMİ TƏHSİLİN İBTİDAİ TƏHSİL SƏVIYYƏSİNDƏ (İBTİDAİ MƏKTƏBLƏRDƏ) MÜƏLLİMLƏR VƏ MƏKTƏBƏQƏDƏR TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏ PEDAQOJİ İŞÇİLƏR**
- 2341 İbtidai təhsil səviyyəsində (ibtidai
məktəblərdə) müəllimlər
- 2342 Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində
pedaqoji işçilər
- 235 TƏHSİL SAHƏSİNDƏ SAİR PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR**
- 2351 Təhsilin metodikası üzrə mütəxəssislər
- 2352 Xüsusi təhsil sahəsində müəllimlər
- 2353 Sair dil müəllimləri
- 2354 Sair musiqi müəllimləri
- 2355 Sair incəsənət müəllimləri
- 2356 İnformatika müəllimləri
- 2359 Təhsil sahəsində digər ibtidai qruplara
daxil edilməyən sair peşəkar mütəxəssislər
- 236 ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MÜƏLLİMLƏRİ**
- 2360 Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin
müəllimləri

24 BİZNES VƏ İDARƏETMƏ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

241 MALİYYƏ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

2411 Mühasiblər

2412 Maliyyə və investisiyalar üzrə peşəkar mütəxəssislər

2413 Maliyyə təhlilçiləri

242 İDARƏETMƏ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

2421 İdarəetmə və təşkilati işlər üzrə təhlilçilər

2422 Siyasi idarəetmə üzrə peşəkar mütəxəssislər

2423 Kadrlar və peşə yönümü üzrə peşəkar mütəxəssislər

2424 Təlimlər və kadrlar üzrə peşəkar mütəxəssislər

243 SATIŞ, MARKETİNQ VƏ İCTİMAİYYƏTLƏ ƏLAQƏLƏR ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

2431 Reklam və marketinq üzrə peşəkar mütəxəssislər

2432 İctimaiyyətlə əlaqələr üzrə peşəkar mütəxəssislər

2433 Texnika və tibb texnikasının satışı üzrə peşəkar mütəxəssislər (İKT istisna olmaqla)

2434 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının satışı üzrə peşəkar mütəxəssislər

25 İNFORMASIYA VƏ KOMMUNİKASIYA TEXNOLOGİYALARI ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

251 PROQRAM TƏMİNATI, SİSTEM YARADICILARI VƏ TƏHLİLÇİLƏRİ

2511 Sistem təhlilçiləri

2512 Proqram təminatı yaradıcıları

2513 Veb və multimedia yaradıcıları

2514 Tətbiqi proqramçılar

2519 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən proqram təminatı və sistem yaradıcıları və təhlilçiləri

252 MƏLUMAT BAZASI VƏ KOMPÜTER ŞƏBƏKƏSİ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

2521 Məlumat bazalarının dizaynerləri və administratorları

2522 Sistem administratorları

2523 Kompüter şəbəkəsi üzrə peşəkar mütəxəssislər

2529 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən məlumat bazası və kompüter şəbəkəsi üzrə peşəkar mütəxəssislər

26 HÜQUQ, İCTİMAİ ELMLƏR VƏ İNCƏSƏNƏT SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

261 HÜQUQ SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

2611 Hüquqşünaslar

2612 Hakimlər

2619 Digər ibtidai qruplara daxil olmayan hüquq sahəsində peşəkar mütəxəssislər

262 KİTABXANAÇILAR, ARXİVÇİLƏR VƏ MUZEY MÜHAFİZƏÇİLƏRİ

2621 Arxivçilər və muzey mühafizəçiləri

2622 Kitabxanaçılar və informasiya ilə əlaqədar bir-birinə yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri

263 İCTİMAİ ELMLƏR VƏ DİN SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

2631 İqtisadçılar

2632 Sosioloqlar, antropoloqlar və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri

2633 Filosoflar, tarixçilər və politoloqlar

2634 Psixoloqlar

2635 Sosial problemlər və məsləhətlər üzrə peşəkar mütəxəssislər

2636 Din sahəsində peşəkar mütəxəssislər

264 YAZIÇILAR, JURNALİSTLƏR VƏ DİLÇİLƏR

2641 Yazıçılar

2642 Jurnalistlər

2643 Yazılı və şifahi tərcüməçilər

265 İNCƏSƏNƏT XADİMLƏRİ

2651 Təsviri incəsənət ustaları

2652 Bəstəkarlar, musiqiçilər və müğənnilər

2653 Xoreoqraflar və rəqqaslar

2654 Kino, teatr rejissorları və bunlara yaxın incəsənət xadimləri

2655 Aktyorlar

2656 Radio, televiziya diktorları və sair diktorlar

2659 Digər ibtidai qruplara daxil olmayan incəsənət xadimləri

31 TEXNİKİ ELMLƏR SAHƏSİNDƏ
KÖMƏKÇİ HEYƏT

311 FİZİKA VƏ TEXNİKİ ELMLƏR
SAHƏSİNDƏ TEXNİKLƏR

3111 Kimya və fizika elmləri sahəsində texniklər

3112 Mülki tikinti üzrə texniklər

3113 Texniklər-elektriklər

3114 Texniklər-elektronçular

3115 Texniklər-mexaniklər

3116 Kimya maşınqayırmasında texniklər

3117 Hasilat sənayesində və metallurğiyada texniklər

3118 Çertyojçular

3119 Fizika və texniki elmlərdə digər ibtidai qruplara daxil edilməyən texniklər

312 ŞAXTALARDA, İSTEHSALATDA VƏ
TİKİNTİDƏ NƏZARƏTÇİLƏR

3121 Şaxtalarda nəzarətçilər

3122 İstehsalatda nəzarətçilər

3123 Tikintidə nəzarətçilər

313 TEXNOLOJİ PROSESLƏRİN İDARƏ
EDİLMƏSİ ÜZRƏ TEXNİKİ İŞÇİLƏR

3131 Enerji hasilatı üzrə qurğuların operatorları

3132 Yüksək temperaturlu sobaların, suyun emalı üzrə qurğuların operatorları

3133 Kimyəvi xammalın emalı üzrə qurğuların nəzarətçiləri

3134 Neft və qaz təmizləmə qurğularının operatorları

3135 Metalın emalı üzrə nəzarətçilər

3139 Digər ibtidai qruplara daxil olmayan texnoloji proseslərin idarə edilməsi üzrə texniki işçilər

314 TƏBİƏT ELMLƏRİ VƏ BUNLARA
YAXIN PEŞƏLƏRİN
MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

3141 Təbiət elmləri sahəsində texniklər

3142 Kənd təsərrüfatında texniklər

3143 Meşə təsərrüfatında texniklər

315 GƏMİLƏRİN VƏ TƏYYARƏLƏRİN
NƏZARƏTÇİLƏRİ VƏ
MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

3151 Gəmi mexanikləri

3152 Kapitanın göyertə köməkçiləri və losmanlar

3153 Təyyarələrin pilotları və bunlara yaxın peşələrin mütəxəssisləri

3154 Təyyarələrin hərəkətinin nəzarətçiləri

3155 Təyyarələrin hərəkətinin təhlükəsizliyi üzrə mütəxəssislər

32 SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ KÖMƏKÇİ
HEYƏT

321 KİÇİK VƏ ORTA TİBB HEYƏTİ

3211 Rentgen və müalicə avadanlıqlarının operatorları

3212 Tibbi və patoloji laboratoriya texnikləri

3213 Əczaçı texnikləri və köməkçiləri

3214 Dış texnikləri və protezçilər

322 TİBBİ QULLUQ VƏ MAMALIQ
ÜZRƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

3221 Tibbi qulluq üzrə köməkçi heyət

3222 Mamalıq üzrə köməkçi heyət

323 ƏNƏNƏVİ VƏ QEYRİ-ƏNƏNƏVİ
TƏBABƏTDƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

3230 Ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətdə köməkçi heyət

324 FELDŞER-BAYTARLAR VƏ
BAYTAR
KÖMƏKÇİLƏRİ

3240 Feldşer-baytarlar və baytar köməkçiləri

325 SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ SAİR
KÖMƏKÇİ HEYƏT

3251 Feldşer-stomatoloqlar

3252 Tibbi hesablamalar və səhiyyə məlumatları üzrə texniklər

3253 Sanitar maarifləndirmə sahəsində işçilər

3254 Optika mütəxəssisləri (texniklər)

3255 Fizioterapiya sahəsində köməkçi heyət

3256 Feldşerlər

3257 Ətraf mühitin və əməyin gigiyenası üzrə nəzarətçilər

3258 Təcili yardım işçiləri

3259 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən müasir səhiyyənin köməkçi heyəti

33 KOMMERSİYA VƏ İDARƏ ETMƏ
SAHƏSİNDƏ PEŞƏKARLAR

**331 MALİYYƏ VƏ RİYAZİYYAT
SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR
MÜTƏXƏSSİSLƏR**

3311 Qiymətli kağızların və maliyyə sənədlərinin satışı üzrə dilerlər və brokerlər

3312 Kreditlərin verilməsi üzrə işçilər

3313 Mühəsibat işində köməkçi heyət

3314 Statistika, riyaziyyat və oxşar sahələrin peşəkarları

3315 Qiymətləndiricilər və hərracçılar

**332 SATIŞ VƏ TƏDARÜK ÜZRƏ
AGENTLƏR VƏ BROKERLƏR**

3321 Sığorta agentləri

3322 Kommersiya satışları üzrə agentlər

3323 Tədarük üzrə agentlər

3324 Ticarət brokerləri

**333 KOMMERSİYA XİDMƏTLƏRİ ÜZRƏ
AGENTLƏR**

3331 Gömrük rüsumlarından azad olma üzrə agentlər

3332 Konfransların və tədbirlərin təşkilatçıları (planlaşdırıcıları)

3333 Əmək müqavilələri və məşğuliyyət üzrə agentlər

3334 Əmlakın satışı üzrə agentlər

3339 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən kommersiya xidmətləri üzrə agentlər

334 İNZİBATİ KÖMƏKÇİ HEYƏT

3341 Ofis nəzarətçiləri

3342 Hüquq işində katiblər

3343 İnzibati və icraçı katiblər

3344 Tibb işində katiblər

**335 DÖVLƏT FƏALİYYƏTİNİN
KÖMƏKÇİ HEYƏTİ**

3351 Gömrük və sərhəd müfəttişləri

3352 Vergilərin və aksizlərin ödənilməsinə nəzarət üzrə müfəttişlər

3353 Sosial müdafiə və pensiya təminatı üzrə dövlət qulluqçuları

3354 Lisenziyalar üzrə dövlət qulluqçuları

3355 Polis əməkdaşları (orta rəis heyəti) və detektivlər

3359 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən dövlət fəaliyyəti üzrə köməkçi heyət

**34 HÜQUQ, SOSIAL PROBLEMLƏR,
DİN VƏ OXŞAR SAHƏLƏRİN**

KÖMƏKÇİ HEYƏTİ

**341 HÜQUQ, SOSIAL PROBLEMLƏR VƏ
DİN SAHƏSİNİN KÖMƏKÇİ HEYƏTİ**

3411 Hüquq sahəsində köməkçi heyət və bir-birinə yaxın peşələrin köməkçi heyəti

3412 Sosial problemlər sahəsinin köməkçi heyəti

3413 Din sahəsində dini rütbəsi olmayan köməkçi heyət

**342 İDMAN VƏ FİTNES SAHƏSİNİN
İŞÇİLƏRİ**

3421 Yüngül atletlər və idmançılar

3422 İdman məşqçiləri və təlimatçıları

3423 Fitnes və istirahət sahəsində məşqçilər

**343 MƏDƏNİYYƏT, İNCƏSƏNƏT VƏ
KULİNARIYA SAHƏSİNİN
KÖMƏKÇİ HEYƏTİ**

3431 Fotoqraflar

3432 Tərtibatçılar və dizaynerlər

3433 Teatr, muzey və kitabxanalarda köməkçi heyət

3434 Baş aşbazlar

3435 Mədəniyyət və incəsənət sahəsində sair köməkçi heyət

**35 İNFORMASIYA VƏ
KOMMUNİKASIYA
TEKNOLOGİYALARI
SAHƏSİNDƏ TEXNİKİ HEYƏT**

**351 İNFORMASIYA VƏ
KOMMUNİKASIYA
TEKNOLOGİYALARI SAHƏSİNDƏ
OPERATORLAR VƏ TEXNİKİ
KÖMƏKÇİ HEYƏT**

3511 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində operatorlar

3512 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində texniki köməkçi heyət

3513 Kompüter şəbəkəsi və sistem operatorları

3514 Veb operatorları

**352 RADİO VƏ TELEVİZİYA
VERİLİŞLƏRİ VƏ
TELEKOMMUNİKASIYA ÜÇÜN
APARATLARIN OPERATORLARI**

3521 Audio-vizual və radio, televiziya verilişləri üçün aparatların operatorları

3522 Telekommunikasiya üzrə texniklər

4-cü ƏSAS QRUP
İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI

---

41 İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI VƏ KLAVİŞLİ (DİLLİ) MAŞINLARIN KATİBLƏRİ 411 İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI 4110 İdarə (ofis) qulluqçuları 412 KATİBLƏR 4120 Katiblər 413 DİLLİ (KLAVİŞLİ) MAŞINLARIN OPERATORLARI 4131 Makinaçılar və mətnlərin redaktə edilməsi və oxşar işlərin yerinə yetirilməsi üzrə avadanlığın operatorları 4132 Müxtəlif məlumatların daxil edilməsi üzrə avadanlığın operatorları 42 ƏHALİYƏ XİDMƏTLƏR SAHƏSİNDƏ İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI 421 XƏZİNƏDARLAR VƏ OXŞAR PEŞƏ İŞÇİLƏRİ 4211 Bank xəzinədarları və digər işçilər 4212 Bukmekerlər və krupyelər (qumarxana xidmətçiləri) 4213 Əşyaların girov qoyulması və borc pul verilməsi üzrə agentlər 4214 Hesablar və borclar üzrə ödənişlərin, habelə nağd məbləğlərin alınması üzrə işçilər 422 MÜŞTƏRİLƏRİN MƏLUMATLANDIRILMASI ÜZRƏ İŞÇİLƏR 4221 Səyahətlər üzrə məsləhətçilər 4222 Müsafirələrin məlumatlandırılması üzrə işçilər 4223 Telefonçular 4224 Mehmanxanada müsafirələrin qəbulu üzrə işçilər 4225 İnformasiya bürolarının işçiləri	4226 Qəbul otaqlarının katibləri (resepşn işçiləri) 4227 Bazar konyunkturasını öyrənmək məqsədilə müsahibə alanlar və sorğu keçirənlər 4229 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən müştərilərin məlumatlandırılması üzrə işçilər 43 RƏQƏM MƏLUMATLARININ VƏ MATERIALLARIN İŞLƏNMƏSİ ÜZRƏ QULLUQÇULAR 431 RƏQƏM MƏLUMATLARININ İŞLƏNMƏSİ ÜZRƏ QULLUQÇULAR 4311 Mühasibat əməliyyatları və uçotu üzrə qulluqçular 4312 Statistika, sığorta və maliyyə məlumatlarının işlənməsi üzrə qulluqçular 4313 Ödəniş cədvəllərinin təşkili üzrə işçilər 432 MATERIALLARIN VƏ NƏQLİYYATIN UÇOTU İLƏ ƏLAQƏDAR İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI 4321 Anbarda idarə qulluqçuları 4322 Məhsulun uçota alınması üzrə qulluqçular 4323 Nəqliyyatda idarə qulluqçuları 44 DİGƏR İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI 441 DİGƏR İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI 4411 Kitabxana işçiləri 4412 Poçt paylayanlar və çeşidləyicilər 4413 Kodlaşdırıcılar, təshihçilər və oxşar peşə işçiləri 4414 Mirzələr və oxşar peşə işçiləri 4415 Kartoteka işçiləri və surət çıxaranlar 4416 İnsan resursları üzrə qulluqçular 4419 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən idarə qulluqçularının köməkçiləri

---

5-ci ƏSAS QRUP
XİDMƏT SAHƏLƏRİNİN VƏ TİCARƏT MÜƏSSİSƏLƏRİNİN İŞÇİLƏRİ

---

51 FƏRDİ XİDMƏT SAHƏLƏRİNİN İŞÇİLƏRİ 511 SƏYAHƏTLƏRDƏ, İCTİMAİ	NƏQLİYYATDA XİDMƏTEDİCİ İŞÇİ HEYƏT 5111 Yolda xidmətedici işçi heyət, bort

baxıcıları və styuardlar
 5112 İctimai nəqliyyat konduktorları
 5113 Bələdçilər
512 AŞBAZLAR
 5120 Aşbazlar
513 OFİSİANTLAR VƏ BARMENLƏR
 5131 Ofisiantlar
 5132 Barmenlər
514 QADIN VƏ KİŞİ BƏRBƏRLƏRİ, KOSMETOLOQLAR VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN İŞÇİLƏRİ
 5141 Qadın və kişi bərbərləri
 5142 Kosmetoloqlar və oxşar peşələrin işçiləri
515 TİKİNTİ VƏ EV TƏSƏRRÜFATLARININ İDARƏ EDİLMƏSİ ÜZRƏ NƏZARƏTÇİLƏR
 5151 Ofislərdə, mehmanxanalarda və digər müəssisələrdə təmizlik və təsərrüfat üzrə köməkçilər
 5152 Ev təsərrüfatlarının idarə edilməsi üzrə köməkçilər
 5153 Bina nəzarətçiləri
516 FƏRDİ XİDMƏT GÖSTƏRƏN DİGƏR İŞÇİLƏR
 5161 Astroloqlar, falçılar, xiromantlar və oxşar peşə işçiləri
 5162 Şərirlər və qulluqçular
 5163 Tabutçular və balzamlayıcılar
 5164 Ev heyvanlarının baxıcıları
 5165 Avtomobil sürmə üzrə təlimatçılar
 5169 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən fərdi xidmətlər göstərən işçilər
52 TİCARƏT SAHƏSİNİN İŞÇİLƏRİ
521 KÜÇƏ VƏ BAZAR SATICILARI
 5211 Çadır və bazar satıcıları
 5212 Ərzaq malları satan küçə ticarətçiləri
522 MAĞAZA SATICILARI
 5221 Mağaza sahibləri (dükançılar)
 5222 Mağaza nəzarətçiləri
 5223 Mağaza satıcıları
523 BİLET KASSALARININ XƏZİNƏDARLARI DA DAXİL OLMAQLA XƏZİNƏDARLAR
 5230 Bilet kassalarının xəzinədarları da daxil

olmaqla xəzinədarlar
524 SAİR TİCARƏT İŞÇİLƏRİ
 5241 Manekenlər və digər canlı modellər
 5242 Mal, məhsul nümayiş edənlər
 5243 Malları yaşayış yerləri üzrə alıcılara təklif edən ticarətçilər
 5244 Malları telefonla alıcılara təklif edən ticarətçilər
 5245 Təmir məntəqələrinin xidmətçi heyəti
 5246 Özünəxidmət mağazalarında xidmətçi heyət
 5249 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən ticarət işçiləri
53 FƏRDİ QULLUQ ÜZRƏ XİDMƏT GÖSTƏRƏN İŞÇİLƏR
531 UŞAQLARA QULLUQ EDƏN İŞÇİLƏR VƏ MÜƏLLİMLƏRİN KÖMƏKÇİLƏRİ
 5311 Uşaqlara qulluq edən işçilər
 5312 Müəllimlərin köməkçiləri
532 SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ FƏRDİ QULLUQ ÜZRƏ XİDMƏT GÖSTƏRƏN İŞÇİLƏR
 5321 Müalicə müəssisələrinin xəstələrinə fərdi xidmət göstərən işçilər
 5322 Evdə fərdi xidmət göstərən işçilər
 5329 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən səhiyyə sahəsində fərdi qulluq üzrə xidmət göstərən işçilər
54 VƏTƏNDAŞLARIN VƏ MÜLKİYYƏTİN MÜHAFİZƏSİNİ HƏYATA KEÇİRƏN XİDMƏTLƏRİN İŞÇİLƏRİ
541 VƏTƏNDAŞLARIN VƏ MÜLKİYYƏTİN MÜHAFİZƏSİNİ HƏYATA KEÇİRƏN XİDMƏTLƏRİN İŞÇİLƏRİ
 5411 Yanğınsöndürənlər
 5412 Polis əməkdaşları (kiçik rəis heyəti)
 5413 Penitensiar müəssisələrin nəzarətçiləri
 5414 Mühafizəçilər, cangüdənlər
 5419 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən vətəndaşların və mülkiyyətin mühafizəsini aparan xidmətlərin işçiləri

---

6-cı ƏSAS QRUP
KƏND TƏSƏRRÜFATI, MEŞƏÇİLİK VƏ BALIQÇILIQ SAHƏSİNDƏ İXTİSASLI İŞÇİLƏR

- 61 KƏND TƏSƏRRÜFATI
ÜZRƏ BAZAR YÖNÜMLÜ
İXTİSASLI İŞÇİLƏR**
- 611 BAĞBANLAR VƏ TARLAÇILAR**
- 6111 Tarlaçılar və tərəvəzçilər
6112 Ağac və kol şəkildə yetişdirilən bitkilər
üzrə ixtisaslaşan bağban-mütəxəssislər
6113 Bağbanlar, bağçılar və meyvə şitilliyi
işçiləri
6114 Qarışıq kənd təsərrüfatı məhsullarının
istehsalçıları
- 612 HEYVANDARLIQ MƏHSULLARININ
İSTEHSALÇILARI**
- 6121 Heyvandarlıq məhsullarının
istehsalçıları
6122 Quşçular
6123 Arıçılar və ipəkçilər
6129 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən
heyvandarlıq məhsullarının istehsalçıları
- 613 QARIŞIQ KƏND TƏSƏRRÜFATI
BİTKİLƏRİNİN İSTEHSALÇILARI
VƏ HEYVANDARLAR**
- 6130 Qarışıq kənd təsərrüfatı bitkilərinin
istehsalçıları və heyvandarlar
- 62 MEŞƏÇİLİK, BALIQÇILIQ VƏ
BALIQ OVUNUN BAZAR
YÖNÜMLÜ İŞÇİLƏRİ**
- 621 MEŞƏÇİLİK VƏ OXŞAR PEŞƏ
İŞÇİLƏRİ**
- 6210 Meşəçilər və meşə tədarükçüləri
- 622 BALIQ YETİŞDİRMƏ VƏ BALIQ
OVLAMA İŞÇİLƏRİ, ATICI
OVÇULAR VƏ TRAPPER
OVÇULAR (TƏLƏQURANLAR)**
- 6221 Balıq yetişdirənlər və dənizçilər

- 6222 Daxili su hövzələrində və sahilyanı sularla
balıq yetişdirmə işçiləri
- 6223 Dərin su zonalarında balıq yetişdirmə
işçiləri
- 6224 Atıcı ovçular və trapper ovçuları
(tələquranlar)
- 63 ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN MƏHSUL
İSTEHSAL EDƏN İXTİSASLI
KƏND TƏSƏRRÜFATI, BALIQ
YETİŞDİRMƏ VƏ BALIQ
OVLAMA İŞÇİLƏRİ**
- 631 ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN
MƏHSUL İSTEHSAL EDƏN
İXTİSASLI KƏND TƏSƏRRÜFATI
İŞÇİLƏRİ**
- 6310 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal
edən ixtisaslı kənd təsərrüfatı işçiləri
- 632 ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN MƏHSUL
İSTEHSAL EDƏN MALDARLIQ
TƏSƏRRÜFATININ İŞÇİLƏRİ**
- 6320 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən
maldarlıq təsərrüfatının işçiləri
- 633 ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN MƏHSUL
İSTEHSAL EDƏN QARIŞIQ KƏND
TƏSƏRRÜFATI VƏ MALDARLIQ
TƏSƏRRÜFATI İŞÇİLƏRİ**
- 6330 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən
qarışıq kənd təsərrüfatı və maldarlıq
təsərrüfatı işçiləri
- 634 ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN OV
EDƏN OVÇULAR, BALIQ
YETİŞDİRMƏ VƏ BALIQ OVLAMA
İŞÇİLƏRİ**
- 6340 Şəxsi istehlak üçün ov edən ovçular,
balıq yetişdirmə və balıq ovlama işçiləri

7-ci ƏSAS QRUP

SƏNAYENİN İXTİSASLI İŞÇİLƏRİ VƏ BİR-BİRİNƏ YAXIN PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ

- 71 TİKİNTİ VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN
FƏHLƏLƏRİ (ELEKTRİKLƏRDƏN
BAŞQA)**
- 711 TİKİNTİ VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN
FƏHLƏLƏRİ**
- 7111 İnşaatçılar
7112 Bənnalar (kərpic və daş üzrə) və oxşar
peşə

- fəhlələri
- 7113 Daş bloklarını sındıranlar, daşyonanlar və
daşkəsənlər
- 7114 Beton düzücüləri, beton bəzəyiciləri və
oxşar peşə fəhlələri
- 7115 Dülgər və xarratlar
- 7119 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən
inşaatçılar və oxşar peşə fəhlələri

712 BƏZƏKVURANLAR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

- 7121 Taxtapuşçular
- 7122 Döşəmə ustaları və tava döşəyənlər
- 7123 Suvaqçılar
- 7124 İstilik və akustika izolyasiyası düzücüləri
- 7125 Şüşəsalanlar
- 7126 Santexnika çilingərləri və boru kəməri çəkən çilingərlər
- 7127 Kondisioner və soyuducu mexanikləri

713 RƏNGSAZLAR, BİNA VƏ QURĞULARIN SƏTHİNİ TƏMİZLƏYƏN FƏHLƏLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

- 7131 Rəngsazlar və oxşar peşələrin fəhlələri
- 7132 Lakçəkənlər və oxşar peşə fəhlələri
- 7133 Bina və qurğuların səthini təmizləyən fəhlələr

72 METAL EMALETMƏ SƏNAYESİ, MAŞINQAYIRMA VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ

721 QƏLİBÇİLƏR, QAYNAQÇILAR, YAYMAÇILAR, KONSTRUKSIYA METALI HAZIRLAYANLAR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

- 7211 Qəlibçilər
- 7212 Qaynaqçılar və qaz vasitəsilə kəsənlər
- 7213 Yaymaçılar
- 7214 Konstruksiya metalını hazırlayanlar və quraşdırıcılar
- 7215 Takelajçılar və lehimləyici kabelçilər

722 DƏMİRÇİLƏR, ALƏT HAZIRLAYAN ÇİLİNGƏRLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

- 7221 Dəmirçilər, gürz və preslə işləyən dəmirçilər
- 7222 Alət hazırlayan çilingərlər və oxşar peşə fəhlələri
- 7223 Dəzqahqayıranlar və metal emal edən dəzqah nizamlayıcıları
- 7224 Cilalayıcılar, pardaqlayıcılar və alət itiləyənlər

723 MEXANİKLƏR VƏ YIĞICI ÇİLİNGƏRLƏR

- 7231 Mühərrikli nəqliyyat vasitələri üzrə mexaniklər və yığıcı çilingərlər
- 7232 Uçuş aparatları üzrə mexaniklər və yığıcı çilingərlər
- 7233 Kənd təsərrüfatı və sənaye avadanlıqları üzrə mexaniklər və yığıcı çilingərlər

- 7234 Velosipedlər və oxşar nəqliyyat vasitələri üzrə yığıcı çilingərlər

73 ƏL İŞİ VƏ ÇAP USTALARI

731 ƏL İŞİ USTALARI (NƏFİS MƏMULATLAR HAZIRLAYANLAR)

- 7311 Ən dəqiq alətlərin hazırlanması və təmiri üzrə fəhlələr
- 7312 Musiqi alətlərini hazırlayanlar və sazlayanlar
- 7313 Zərgərlik bəzək əşyalarının və qiymətli metallardan məmulatların hazırlanması üzrə ustalar
- 7314 Duluşçular və oxşar peşə fəhlələri
- 7315 Şüşəni formaya salanlar, taraşlayıcılar, cilalayıcılar və pardaqlayıcılar
- 7316 Dekorasiya rəssamları, oymaçılar və s.
- 7317 Ağacdən və hörmə materiallardan nəfis məmulatlar hazırlayanlar
- 7318 Parça, gön və oxşar materiallardan bədii məmulat hazırlayanlar
- 7319 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən nəfis məmulatlar hazırlayanlar

732 POLİQRAFİYA İSTEHSALININ FƏHLƏLƏRİ

- 7321 Çapdan əvvəl görülən işlər üzrə texniklər
- 7322 Çapçılar (mətbəə fəhlələri)
- 7323 Cildçilər və oxşar peşələrin fəhlələri

74 ELEKTRİK VƏ ELEKTRON AVADANLIĞI MEXANİKLƏRİ VƏ QURAŞDIRICILARI

741 ELEKTRİK AVADANLIĞI MEXANİKLƏRİ VƏ QURAŞDIRICILARI

- 7411 Tikinti elektrikliəri və oxşar peşə fəhlələri
- 7412 Elektrik avadanlığı mexanikləri və montyorları
- 7413 Elektrik xəttləri quraşdırıcıları və təmirçilər

742 ELEKTRON VƏ TELEKOMMUNİKASIYA AVADANLIĞI MEXANİKLƏRİ VƏ QURAŞDIRICILARI

- 7421 Elektron avadanlıqlarının təmiri və onlara xidmət göstərilməsi üzrə mexaniklər
- 7422 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları avadanlıqlarının quraşdırıcıları və onlara xidmət göstərilməsi üzrə mexaniklər

- 75 YEYİNTİ SƏNAYESİ FƏHLƏLƏRİ, AĞAC EMAL EDƏNLƏR, TOXUCULAR, TİKİŞÇİLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ**
- 751 YEYİNTİ SƏNAYESİ FƏHLƏLƏRİ VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ**
- 7511 Ət, balıq və digər yeyinti məhsullarının emalçıları və hazırlayıcıları
- 7512 Çörəkbişirənlər, qənnadıçılar və konfet hazırlayanlar
- 7513 Süd məhsulları hazırlayanlar
- 7514 Meyvə və tərəvəz tədarükçüləri və emalçıları
- 7515 Yeyinti məhsulları və içkilər üzrə dequstatorlar və növləri müəyyənləşdirənlər
- 7516 Tütün məhsullarını hazırlayanlar və istehsal edənlər
- 752 AĞAC EMAL EDƏNLƏR, MEBELÇİLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ**
- 7521 Ağacın ilkin emalı üzrə fəhlələr
- 7522 Məbelçilər və oxşar peşə fəhlələri
- 7523 Ağac emal edən dəzgahların sazlayıcıları və operatorları

753 TOXUCULAR, TİKİŞÇİLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

- 7531 Kişi və qadın dərziləri, xəz ustaları və şlyapa düzəldənlər
- 7532 Tikiş məmullatları üçün lekal hazırlayanlar və biçicilər
- 7533 Tikişçilər, naxıştikənlər və oxşar peşələrin fəhlələri
- 7534 Mebelə üz çəkənlər və oxşar peşə fəhlələri
- 7535 Dəri aşılayanlar, dabbaqlar və xəzçilər
- 7536 Ayaqqabı sənayesi fəhlələri və oxşar məmullat hazırlayanlar
- 754 SƏNAYENİN SAİR İXTİSASLI İŞÇİLƏRİ VƏ BİR-BİRİNƏ YAXIN PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ**
- 7541 Sualtı işlər mütəxəssisləri
- 7542 Partladıcılar və fitilqoyanlar
- 7543 Məhsulu (ərzaq və içki istisna olmaqla) çeşidlərə ayıran və sınaqdan keçirən fəhlələr
- 7544 Fumiqatorlar və dezinfeksiya işləri aparən sair işçilər
- 7549 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən sənayenin ixtisaslı işçiləri və bir-birinə yaxın peşələrin fəhlələri

8-ci ƏSAS QRUP

SƏNAYE QURĞULARI VƏ MAŞINLARININ OPERATORLARI VƏ QURAŞDIRICILARI

- 81 STASİONAR AVADANLIĞIN VƏ MAŞINLARIN OPERATORLARI**
- 811 MƏDƏNÇIXARMA VƏ MƏDƏN ZƏNGİNLƏŞDİRMƏ QURĞULARININ OPERATORLARI**
- 8111 Mədən və karxanaların fəhlələri
- 8112 Filiz və mədən süxurlarının emalı üzrə qurğuların operatorları
- 8113 Quyu qazanlar və oxşar peşə fəhlələri
- 8114 Sement, daş və digər mineral materiallardan məhsul istehsalı üzrə maşın operatorları
- 812 METAL EMAL EDƏN QURĞULARIN OPERATORLARI**
- 8121 Metal emal edən qurğuların operatorları
- 8122 Pardaqlama, metallaşdırma və metalların səthinə qoruyucu örtüyün çəkilməsi üzrə qurğuların operatorları
- 813 KİMYƏVİ VƏ FOTOQRAFİYA**

MƏHSULLARININ İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI

- 8131 Kimyəvi məhsulların istehsalı üzrə maşın operatorları
- 8132 Fotoqrafıya məhsullarının istehsalı üzrə maşın operatorları
- 814 REZİN, PLASTİK KÜTLƏ VƏ KAĞIZ İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI**
- 8141 Rezin istehsalı üzrə maşın operatorları
- 8142 Plastik kütlə istehsalı üzrə maşın operatorları
- 8143 Kağız istehsalı üzrə maşın operatorları
- 815 TOXUCULUQ, XƏZ VƏ DƏRİ MƏHSULLARININ İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI**
- 8151 Lif hazırlayan maşınların, əyirmə və sarıma

- maşınlarının operatorları
- 8152 Toxuculuq və toxuma maşınlarının operatorları
- 8153 Tikiş avadanlığının operatorları
- 8154 Ağartma, boyama və təmizləmə üzrə maşınların operatorları
- 8155 Xəz və dəri aşılavıcı maşınların operatorları
- 8156 Ayaqqabı və oxşar məhsulların hazırlanması üzrə maşınların operatorları
- 8157 Camaşırxana maşınlarının operatorları
- 8159 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən toxuculuq, dəri və xəz məhsullarının istehsalı üzrə maşınların operatorları
- 816 YEYİNTİ MƏHSULLARININ VƏ OXŞAR MƏHSULLARIN EMALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI**
- 8160 Yeyinti məhsullarının və oxşar məhsulların emalı üzrə maşınların operatorları
- 817 AĞAC EMALI VƏ KAĞIZ İSTEHSALI ÜZRƏ QURĞULARIN OPERATORLARI**
- 8171 Kağız kütləsinin hazırlanması üzrə qurğuların operatorları
- 8172 Ağac emalı üzrə qurğuların operatorları
- 818 SAİR SƏNAYE QURĞULARININ VƏ MAŞINLARININ OPERATORLARI**
- 8181 Şüşə və keramika istehsalı üzrə qurğuların operatorları
- 8182 Buxar mühərriklərinin və qazanlarının operatorları
- 8183 Qablaşdırma və nişanlama maşınlarının operatorları
- 8189 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən sənaye qurğularının və maşınlarının operatorları
- 82 YIĞICILAR**

- 821 YIĞICILAR**
- 8211 Mexaniki maşınların yığıcı-çilingərləri
- 8212 Elektrik və elektron avadanlığının yığıcıları
- 8219 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən avadanlıqların yığıcıları
- 83 HƏRƏKƏTDƏ OLAN AVADANLIĞIN SÜRÜCÜLƏRİ VƏ OPERATORLARI**
- 831 LOKOMOTİV MAŞİNİSTLƏRİ VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ**
- 8311 Lokomotiv maşinistləri
- 8312 Əyləc fəhlələri, yolayırانlar və qoşucular
- 832 MİNİK AVTOMOBİLLƏRİNİN, FURQONLARIN VƏ MOTOSİKLETLƏRİN SÜRÜCÜLƏRİ**
- 8321 Motosikletlərin sürücüləri
- 8322 Minik avtomobillərinin, taksilərin və furqonların sürücüləri
- 833 AVTOBUS VƏ YÜK AVTOMOBİLLƏRİNİN SÜRÜCÜLƏRİ**
- 8331 Avtobus və tramvay sürücüləri
- 8332 Yüklü avtomobillərinin sürücüləri
- 834 SƏYYAR AVADANLIQ OPERATORLARI**
- 8341 Səyyar kənd və meşə təsərrüfatı avadanlıqlarının operatorları
- 8342 Yerqazan və oxşar maşınların operatorları
- 8343 Kranların, qaldırıcıların və oxşar avadanlıqların operatorları
- 8344 Avtomat yükvuranların operatorları
- 835 GƏMİLƏRİN GÖYƏRTƏ KOMANDALARININ ÜZVLƏRİ VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ**
- 8350 Gəmilərin göyərtə komandalarının üzvləri və oxşar peşə fəhlələri

---

**9-cu ƏSAS Qrup
İXTİSASSIZ İŞÇİLƏR**

- 91 QULLUQÇULAR VƏ SÜPÜRGƏÇİLƏR**
- 911 EV QULLUQÇULARI VƏ TƏMİZLİK İŞLƏRİ ÜZRƏ XİDMƏT GÖSTƏRƏN OXŞAR İŞÇİLƏR**
- 9111 Ev qulluqçuları və süpürgəçilər
- 9112 İdarələrdə, mehmanxanalarda və digər yerlərdə qulluqçular və süpürgəçilər

- 912 NƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİNİ, PƏNCƏRƏLƏRİ YUYANLAR, PALTARYUYANLAR VƏ YUMA ÜZRƏ XİDMƏT GÖSTƏRƏN SAİR İŞÇİLƏR**
- 9121 Əl ilə paltaryuyanlar və ütüləyənələr
- 9122 Nəqliyyat vasitələrini yuyanlar
- 9123 Pəncərələri yuyanlar

9129 Yuma üzrə xidmətlər göstərən sair işçilər
92 İXTİSASSIZ KƏND TƏSƏRRÜFATI, BALIQTUTMA VƏ MEŞƏ TƏSƏRRÜFATI FƏHLƏLƏRİ
921 İXTİSASSIZ KƏND TƏSƏRRÜFATI, BALIQ TUTMA VƏ MEŞƏ TƏSƏRRÜFATI FƏHLƏLƏRİ
 9211 Əkinçilik sahəsində ixtisasız fəhlələr
 9212 Heyvandarlıq sahəsində ixtisasız fəhlələr
 9213 Qarışıq kənd təsərrüfatı sahəsində ixtisasız fəhlələr
 9214 İxtisasız bağbanlar və bağçılar
 9215 İxtisasız meşə təsərrüfatı fəhlələri
 9216 İxtisasız balıq yetişdirmə, balıq tutma təsərrüfatı fəhlələri
93 MƏDƏNÇIXARMA SƏNAYESİNDƏ, TİKİNTİDƏ, EMAL SƏNAYESİNDƏ VƏ NƏQLİYYATDA MƏŞĞUL OLAN İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR
931 MƏDƏNÇIXARMA SƏNAYESİNDƏ VƏ TİKİNTİDƏ MƏŞĞUL OLAN İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR
 9311 Mədənçixarma sənayesində və karxanaların işlənməsində ixtisasız fəhlələr
 9312 Tikintidə çalışan ixtisasız fəhlələr
 9313 Binaların tikintisində çalışan ixtisasız fəhlələr
932 EMAL SƏNAYESİNDƏ MƏŞĞUL OLAN İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR
 9321 Əl ilə qablaşdırıcılar
 9329 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən emal sənayesinin ixtisasız fəhlələri
933 NƏQLİYYATDA MƏŞĞUL OLAN İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR
 9331 Əllə və pedalla idarə edilən nəqliyyat

vasitələrinin sürücüləri
 9332 Arabaçılar və darta gücü ilə işləyən maşınların sürücüləri
 9333 Yükdaşıyanlar
 9334 Qablaşdırıcılar
94 AŞBAZ KÖMƏKÇİLƏRİ
941 AŞBAZ KÖMƏKÇİLƏRİ
 9411 Qəlyənaltı (fast food) hazırlayanlar
 9412 Mətbəxdə köməkçi heyət
95 KÜÇƏ XİDMƏTLƏRİ GÖSTƏRƏN İXTİSASSIZ İŞÇİLƏR
951 KÜÇƏ XİDMƏTLƏRİ GÖSTƏRƏN İXTİSASSIZ İŞÇİLƏR
 9510 Küçə xidmətləri göstərən ixtisasız işçilər
952 QEYRİ-ƏRZAQ MALLARI SATAN KÜÇƏ SATICILARI
 9520 Qeyri-ərzaq malları satan küçə satıcıları
96 ZİBİL YIĞIŞDIRANLAR VƏ OXŞAR İŞÇİLƏR
961 ZİBİL YIĞIŞDIRANLAR VƏ OXŞAR İŞÇİLƏR
 9611 Zibil yığışdıranlar
 9612 Tullantıları çeşidlərə ayıran işçilər
 9613 Ərazini təmizləyənlər (süpürgəçilər) və oxşar işçilər
962 SAİR İXTİSASSIZ İŞÇİLƏR
 9621 Kuryerlər, paket və baqaj daşıyanlar
 9622 İxtisasız işçilər
 9623 Ticarət avtomatlarından pulları toplayanlar, sayıcıların nəzarətçiləri və oxşar işçilər
 9624 Su və odun toplayıcıları
 9629 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən ixtisasız işçilər

---

**0-cı ƏSAS QRUP
 SİLAHLI QÜVVƏLƏR**

---

01 SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN ZABİT HEYƏTİ
011 SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN ZABİT HEYƏTİ
 0110 Silahlı qüvvələrin zabit heyəti
02 SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN ÇAVUŞ HEYƏTİ
021 SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN ÇAVUŞ

HEYƏTİ
 0210 Silahlı qüvvələrin çavuş heyəti
03 SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN SAİR HEYƏTİ
031 SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN SAİR HEYƏTLƏRİ
 0310 Silahlı qüvvələrin sair heyətləri

1-ci ƏSAS QRUP

İDARƏEDİCİLƏR

İdarəedicilər hökumətin və həmçinin ictimai təşkilatların siyasətini müəyyənləşdirir, formalaşdırır və həyata keçirir, qanunları, qərarları, təlimatları hazırlayır, hökumətə təqdim edir, hökumət adından çıxış edir, hökumət siyasətinin və qanunçuluğun yerinə yetirilməsi üzrə hökumət idarələrinin fəaliyyətini hökumət adından təşkil edir və istiqamətləndirirlər. Həmçinin müəssisə və təşkilatların (onların struktur bölmələri də daxil olmaqla) fəaliyyətini planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

İdarəedicilər tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələr, adətən özündə aşağıdakıları birləşdirir: hökumətin, muxtar respublika, şəhər, rayon hökumətinin, yerli hökumətin siyasətinin həyata keçirilməsi üzrə tövsiyələrin formalaşdırılması və hazırlanmasını; qanunların, qərarların və təlimatların işlənməsini; hökuməti təmsil etmək və hökumət adından fəaliyyət göstərməyi; hökumət idarələri və təşkilatlarının fəaliyyətinin, hökumət siyasətinin və qanunçuluğun yerinə yetirilməsi üzrə işlərin təşkilini və istiqamətləndirilməsini; siyasi partiyaların, həmkarlar ittifaqlarının və digər ictimai təşkilatların adından oxşar funksiyaların yerinə yetirilməsini; müəssisə və təşkilatların (onların struktur bölmələri də daxil olmaqla) fəaliyyətinin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsini. Əsas qrupun vəzifələrinə digər işçilərə rəhbərlik etmək də daxil edilə bilər.

Bu əsas qrupun peşələri aşağıdakı yarımqruplara daxil edilir:

11 Qanunvericilər və yüksək vəzifəli şəxslər

12 İnzibati və kommersiya xidmətlərinin rəhbərləri

13 İstehsalat və ixtisaslaşdırılmış xidmətlər üzrə bölmələrin rəhbərləri

14 Mehmanxanalar, pərakəndə ticarət və sair xidmətlər üzrə rəhbərlər

11-ci YARIMQRUP

QANUNVERİCİLƏR VƏ YÜKSƏK VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR

Qanunvericilər və yüksək vəzifəli şəxslər hökumət siyasətini müəyyən edir, formalaşdırır, tövsiyə edir və həyata keçirir, qanunları, qərarları və təlimatları hazırlayır, əlavə edir, ləğv edir, hökuməti təmsil edir və hökumət adından çıxış edirlər, hökumətin siyasətinin və qanunvericiliyin yerinə yetirilməsi üzrə müəssisə və təşkilatların fəaliyyətini təşkil edir və istiqamətləndirirlər; siyasi və ictimai təşkilatların adından oxşar vəzifələri yerinə yetirirlər.

Bu yarımqrupun işçiləri tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: ümumdövlət, muxtar respublika, şəhər, rayon hökumətinin və ya yerli hökumətin siyasətinin müəyyən edilməsi, formalaşdırılması, tövsiyələrin hazırlanması və həyata keçirilməsi; qanunların, qərarların və təlimatların yaradılması, ratifikasiyası, əlavələrin edilməsi, ləğv olunması; hökuməti təmsil etmək və hökumətin adından fəaliyyət göstərilməsi; hökumət siyasətinin və qanunçuluğun araşdırılması və yerinə yetirilməsi üzrə hökumət və ya hökumətlərarası müəssisə və təşkilatların fəaliyyətinin təşkili və istiqamətləndirilməsi; siyasi partiyaların, həmkarlar ittifaqlarının və digər ictimai təşkilatların oxşar funksiyalarının yerinə yetirilməsi, o cümlədən təşkilatların, onların üzvləri və müştəriləri adından danışıqların aparılması. Bu vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu yarımqrupun peşələrinə aşağıdakı kiçik qruplar daxil edilir:

111 Qanunvericilər və yüksək vəzifəli şəxslər

112 Direktorlar və baş rəhbərlər

111-ci KİÇİK QRUP

QANUNVERİCİLƏR VƏ YÜKSƏK VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR

Qanunvericilər dövlət hakimiyyətinin, muxtar respublika, şəhər, rayon hakimiyyətinin, yerli hakimiyyətin siyasətini müəyyən edir, formalaşdırır və həyata keçirir, qanunları, qərarları və təlimatları yaradır, ratifikasiya edir və ləğv edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə aşağıdakılar daxil edilir: dövlət hakimiyyətinin qanunvericilik orqanlarının və inzibati şuralarının, muxtar respublika, şəhər, rayon hakimiyyətlərinin, yerli hakimiyyətin işinə rəhbərlik etmək və ya işində iştirak etmək; dövlət hakimiyyətinin, muxtar respublika, şəhər, rayon hakimiyyətlərinin, yerli hakimiyyətin siyasətinin müəyyən edilməsi, formalaşdırılması və həyata keçirilməsi; qanunların, qərarların, təlimatların yaradılması, ratifikasiyası, əlavələrin edilməsi və ya ləğv olunması. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

1111 Qanunvericilər

1112 Yüksək vəzifəli hökumət qulluqçuları

1113 Ənənəvi başçılar və yaşayış yerlərinin başçıları

1114 İctimai təşkilatların yüksək vəzifəli şəxsləri

1111 QANUNVERİCİLƏR

Qanunvericilər dövlət hakimiyyətinin, muxtar respublika, şəhər, rayon hakimiyyətinin, yerli hakimiyyətin siyasətini müəyyən edir, formalaşdırır və həyata keçirirlər, qanunları, qərarları və təlimatları yaradır, ratifikasiya edir, əlavələr edir və ləğv edirlər.

Onların vəzifələrinə daxil edilir:

(a) dövlət hakimiyyətlərinin, muxtar respublika, şəhər və rayonların hakimiyyətlərinin, yerli hakimiyyətlərin və ya qanunvericilik orqanlarının işinə rəhbərlik və ya işində iştirak edilməsi;

(b) dövlət hakimiyyətinin, muxtar respublika, şəhər, rayon hakimiyyətinin, yerli hakimiyyətin siyasətinin müəyyənləşdirilməsi, formalaşdırılması və həyata keçirilməsi;

(c) onların müəyyən olunmuş səlahiyyətləri çərçivəsində konstitusiyaya uyğun olaraq qanunların, qərarların, təlimatların yaradılması, ratifikasiya olunması, əlavələrin edilməsi, ləğv olunması;

(ç) hökumətin inzibati orqanlarında və rəsmi komitələrində iş;

(d) öz seçicilərinin mənafeyinin təmin edilməsi;

(e) hakimiyyət üzvləri kimi hökumətin siyasətinin yerinə yetirilməsinin aydınlaşdırılması və təmin edilməsi üzrə hökumət idarələri və təşkilatlarının böyük inzibatçılarının fəaliyyətinin istiqamətləndirilməsi;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Nazir, hökumət
- Prezident, hökumət
- Mer
- Parlamentçilər (Milli Məclis deputatları)
- Qubernator, ştat
- Baş nazir
- Katib, hökumət/qanunvericilik orqanları
- Senator

1112 YÜKSƏK VƏZİFƏLİ HÖKUMƏT QULLUQÇULARI

Yüksək vəzifəli hökumət qulluqçuları hökumətə siyasi məsələlər üzrə məsləhətlər verir, hökumət idarələri və təşkilatlarının fəaliyyətini hökumətin siyasətinin və qanunvericiliyin araşdırılması və yerinə yetirilməsi üzrə planlaşdırır, istiqamətləndirir, xaricdə öz ölkəsini təmsil edir və hökumət adından hökumətlərarası təşkilatlarda oxşar fəaliyyəti yerinə yetirirlər.

Həmçinin dövlət orqanının fəaliyyətinə rəhbərlik edir, həvalə edilmiş vəzifə və funksiyaların həyata keçirilməsini təmin edir, nəticələrinə görə şəxsən məsuliyyət daşıyırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) siyasi məsələlər üzrə hökumətə, muxtar respublika, şəhər, rayon hökumətinə və yerli hökumətə məsləhətlər verilməsi;

(b) hökumətin büdcəsinin, qanunlarının, qərarlarının (əlavələr daxil edilməklə) işlənilib hazırlanması üzrə məsləhətlər verilməsi;

(c) hökumət siyasətinin və qanunvericiliyin araşdırılması və yerinə yetirilməsi üzrə hökumət müəssisələri və təşkilatlarının fəaliyyətinin təşkili və istiqamətləndirilməsi;

(ç) xaricdə öz ölkəsini təmsil etmək;

(d) hökumətlərarası təşkilatlarda oxşar fəaliyyətin yerinə yetirilməsi;

(e) orqanın fəaliyyətinin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi;

(ə) mövcud əməliyyat şəraitinin kompleks təhlilinin, qüvvə və vasitələrin düzgün yerləşdirilməsinin, onlardan səmərəli istifadə olunmasının təşkili;

(f) təşkilati və əməliyyat-xidməti fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi üzrə müvafiq qərarların qəbul edilməsi;

(g) daxil olmuş məlumat və digər informasiyaların qeydiyyatının, uçotunun və baxılmasının təşkili;

(ğ) müəyyən edilmiş qaydada və səlahiyyətləri daxilində polis idarə və şöbələrinə aid edilən vəzifələrin həyata keçirilməsinin təşkili;

(h) cinayətlər, asayişin pozulması, hadisələr haqqında daxil olan məlumatlar üzrə təcili kompleks tədbirlərin görülməsi;

(x) cinayətlər, asayişin pozulması, hadisələr haqqında daxil olan məlumatlar barədə tabeliyində olduğu orqanın rəhbərliyinin məlumatlandırılması;

(i) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(j) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə rəhbəri, hökumət
- İdarə rəhbəri, hökumətlərarası təşkilat
- Səfir
- Baş xəzinədar, hökumət
- Dövlət Qulluğu İşləri üzrə müvəkkil
- Yanğın Təhlükəsizliyi komissarı
- Baş idarə rəisi (polis)
- Baş idarə rəisinin müavini (polis)
- İdarə rəisi (polis)
- İdarə rəisinin müavini (polis)
- Şöbə rəisi (polis)
- Şöbə rəisinin müavini (polis)
- Şəhər, rayon, xətt polis idarə və şöbələrinin rəisləri
- Şəhər, rayon, xətt polis idarə və şöbələrinin rəislərinin müavini
- Ərazi polis bölməsinin rəisi
- Alay, tabor komandiri (polis)
- Alay, tabor komandirinin müavini (polis)
- Baş polis müfəttişi
- Daimi başçı
- Komissar, yanğınsöndürmə xidməti
- Baş katib, hökumət idarəsi
- Baş katib, hökumət idarəsi/müavin
- Nazir müavini
- Baş konsul

1113 ƏNƏNƏVİ BAŞÇILAR VƏ YAŞAYIŞ YERLƏRİNİN BAŞÇILARI

Ənənəvi başçılar və yaşayış yerlərinin başçıları ənənələrlə müəyyən edilmiş müxtəlif qanunvericilik, inzibati, mərasim və dini fəaliyyətləri, həmçinin yaşayış yerlərinin, yerli, rayon hakimiyyətlərinin, dövlət hakimiyyətlərinin hüquq və məsuliyyətinin bölüşdürülməsini həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) icma və ya yaşayış yerlərinin sakinləri arasında istifadə olunan kommunal (bələdiyyə) torpaqların və digər resursların bölüşdürülməsi;

(b) icma və yaşayış yerləri tərəfindən istehsal olunmuş malların artığının bölüşdürülməsi;

(c) icmanın və ya yaşayış yerlərinin sakinləri arasında mübahisələrin tənzimlənməsi;

(ç) qayda və adətlərin pozulması üçün icmanın və ya yaşayış yerlərinin sakinlərinin cəzalandırılması;

(d) uşaqların doğulması, toyların, yas mərasimlərinin, məhsul bayramlarının və digər ənənəvi bayramların həyata keçirilməsi;

(e) yerli və rayon orqanlarında öz icmasını və ya yaşayış yerini təmsil etmək;

(ə) öz icmasını və ya yaşayış yerini hökumət qanunları və təlimatları haqqında məlumatlandırmaq;

- (f) mahiyyət üzrə bir-birinə yaxın vəzifələrin icrası;
- (g) digər işçilərə rəhbərlik.

1114 İCTİMAİ TƏŞKİLATLARIN YÜKSƏK VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏRİ

Siyasi partiya təşkilatlarının yüksək vəzifəli şəxsləri siyasi partiya təşkilatının siyasətini, qayda-qanunlarını, nizamnaməsini müəyyən edir, formalaşdırır, bunların istifadəsi üzrə fəaliyyətini istiqamətləndirir, bu təşkilatları təmsil edir və onların adından fəaliyyət göstərirlər.

Bunların vəzifələrinə daxildir:

- (a) partiya təşkilatının siyasətini, onun qayda-qanunlarını və nizamnaməsini müəyyən etmək və formalaşdırmaq;
- (b) siyasi təşkilatın və onun üzvlərinin adından danışıqlar aparmaq;
- (c) siyasi orqanlara seçkilərdə siyasi partiyanın və onun namizədlərinin adından kampaniyalar planlaşdırmaq və təşkil etmək;
- (ç) siyasi partiyanın siyasətini, qayda-qanunlarının və nizamnaməsinin yerinə yetirilməsinin təmin olunması ilə əlaqədar şöbələrin fəaliyyətini planlaşdırmaq, təşkil etmək və istiqamətləndirmək;
- (d) mahiyyətcə bir-birinə yaxın vəzifələri yerinə yetirmək;
- (e) digər işçilərə rəhbərlik.

112-ci KİÇİK QRUP

DİREKTORLAR VƏ BAŞ RƏHBƏRLƏR

Direktorlar və baş rəhbərlər müəssisə və təşkilatlara (siyasi və ictimai təşkilatlar istisna olmaqla) rəhbərlik edir və ən azı iki digər idarəedənin köməyi ilə direktorlar şurası və digər idarəetmə orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş dairədə müəssisənin və ya təşkilatın fəaliyyətinin siyasətini müəyyənləşdirir və formalaşdırır, planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirir, əldə edilmiş nəticələr və atılmış addımlar üçün onların qarşısında məsuliyyət daşıyırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: siyasətin müəyyənləşdirilməsi və formalaşdırılması, müəssisənin və ya təşkilatın ümumi fəaliyyətinin ən azı iki digər idarəedənlərin köməyi ilə direktorlar şurası və ya digər idarəetmə orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş dairədə planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi; müəssisənin və ya təşkilatın əməliyyatlarının və fəaliyyət nəticələrinin təhlili; direktorlar şurasına və ya digər idarəetmə orqanına məruzə etmək; müəssisəni və ya təşkilatı kənar təşkilatlarla, hökumət və ya digər hakimiyyət orqanları da daxil olmaqla, görüşlərdə təmsil etmək. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

1120 Direktorlar və baş rəhbərlər

1120 DİREKTORLAR VƏ BAŞ RƏHBƏRLƏR

Direktorlar və baş rəhbərlər müəssisələri və təşkilatları (siyasi və ictimai təşkilatlar istisna olmaqla) idarə edir və ən azı iki digər idarəedənin köməyi ilə öz müəssisə və təşkilatlarının siyasətini direktorlar şurası və digər idarəetmə orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş dairədə müəyyənləşdirir, formalaşdırır, fəaliyyətini planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirir və onların qarşısında əldə edilmiş nəticələr və atılmış addımlar üçün məsuliyyət daşıyırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) müəssisənin və ya təşkilatın siyasətinin müəyyənləşdirilməsi və formalaşdırılması;
- (b) müəssisənin və ya təşkilatın ümumi fəaliyyətinin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi;
- (c) tabeçiliyində olanlarla müzakirələr aparıldıqdan sonra müəyyən xəttin seçilməsi və aparılması;
- (ç) müəssisənin və ya təşkilatın əməliyyat və fəaliyyətlərinin nəticələrinin təhlili, idarəetmə orqanlarına məruzə edilməsi;
- (d) müəssisəni və ya təşkilatı hökumət və digər hakimiyyət orqanları da daxil olmaqla, kənar təşkilatlarla görüşlərdə təmsil etmək;
- (e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İcra Hakimiyyətinin başçısı
- İcraçı direktor
- Region üzrə rəhbər

12-ci YARIMQRUP

İNZİBATI VƏ KOMMERSİYA XİDMƏTLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİ

İnzibati və kommersiya xidmətlərinin rəhbərləri (idarə edənləri) əsasən maliyyə vəsaitlərinin idarə edilməsi və əlaqələndirilməsi, icra, insan resurslarını, müvafiq siyasəti planlaşdırmanı, elmi tədqiqatları, reklam etməni, ictimai əlaqələri, satışı, müəssisə və təşkilatların fəaliyyətlərinin idarə edilməsini, belə xidmətləri təmin edən müəssisə və təşkilatların fəaliyyətinin həyata keçirilməsini planlaşdırır, təşkil edir, idarə edir, yönəldir.

Bu alt qrupa əsasən aşağıdakı işlər daxildir: strateji və maliyyə planlaşdırması; inzibati prosedurları qurmaq və yönəltmək; həyata keçirmək, nəzarət etmək, strategiyaları və siyasətləri qiymətləndirmək, təmin etmək, baş menecerlərə məsləhət; yeni məhsullar üçün təşəbbüs göstərmək, satış, ictimai əlaqələr və reklam kampaniyaları; ticarət fəaliyyətlərini müəyyən etmək və yönəltmək, müştərilərə xidmət standartlarını müəyyənləşdirmək; qiymətləri və krediti razılaşdırmaq; razılaşmalar əldə etmək; münasib qanunvericiliyə uyğun təminat, tənzimləmələr və standartlar; seçimi idarə etmək; işçi heyətinə təlim; büdcələri hazırlamaq və maliyyə əməliyyatlarını müşahidə etmək; rəhbər və başqa şöbələrin və ya bölmələrin menecerləri ilə məsləhətləşmələr aparmaq; xərcləri idarə etmək və resursların səmərəli istifadəsinə zəmanət vermək; müəssisəni danışıqlarda, razılaşmalarda, seminarlarda, ictimai dinləmələr və forumlarda təmsil etmək.

Bu yarımqrupun peşələrinə aşağıdakı kiçik qruplar daxil edilir:

121 Biznes və inzibati xidmətlərin rəhbərləri

122 Satış və marketinq üzrə xidmətlərin rəhbərləri

121-ci KİÇİK QRUP

BİZNES VƏ İNZİBATI XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Biznes və inzibati xidmətlərin rəhbərləri maliyyə vəsaitlərinə nəzarət və onların əlaqələndirilməsi, siyasət, planlaşdırma, təşkilatların fəaliyyətlərini təşkil etmək və istiqamətləndirmək kimi vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aid edilir: iqtisadi siyasət sahəsində məsləhətlər vermək və idarə etməni həyata keçirmək, maliyyə və strateji planlaşdırma; inzibati prosedurları qurmaq və yönəltmək; strategiyaları və iqtisadi siyasətləri həyata keçirmək, nəzarət etmək və qiymətləndirmək; baş menecerlərə məsləhətlər vermək və idarə heyəti üzvləri ilə maliyyə məsələləri üzrə məsləhətləşmək, münasib qanunvericiliyə uyğun təminat, tənzimləmələr və standartlar; seçməni idarə etmək, təlim və iş icraçılığı; büdcələri hazırlamaq və maliyyə əməliyyatlarını müşahidə etmək; xərcləri idarə etmə və resurların düzgün istifadəsini təmin etmək; müəssisəni danışıqlarda, razılaşmalarda, seminarlarda, ictimai dinləmələr və forumlarda təmsil etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

1211 Maliyyə xidmətlərinin rəhbərləri

1212 Heyətin və istehsal münasibətlərinin idarə edilməsi xidmətlərinin rəhbərləri

1213 Siyasət və planlaşdırma üzrə rəhbərlər

1219 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən biznes və inzibati xidmətlərin rəhbərləri

1211 MALİYYƏ XİDMƏTLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİ

Maliyyə xidmətlərinin rəhbərləri (idarə edənləri) müəssisə və təşkilatların daxili maliyyə fəaliyyətini müəssisənin rəhbəri ilə və digər struktur bölmələrin rəhbərliyi ilə məsləhətləşməklə planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) müəssisənin və ya təşkilatın maliyyə fəaliyyətinin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi;

(b) müəssisənin və ya təşkilatın maliyyə vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və büdcənin hazırlanması;

(c) xərclərə nəzarətin və resurslardan səmərəli istifadə olunmasının təmin edilməsi;

(ç) istehsalat və inzibati tədbirlərin hazırlanması və həyata keçirilməsinə rəhbərlik;

(d) planlaşdırma və cari işə rəhbərlik;

(e) kadrların seçilməsi, hazırlanması və yerləşdirilməsinə rəhbərlik;

(ə) öz bölməsini digər bölmələr səviyyəsində və ya ondan kənarında təmsil etmək;

(f) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(g) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bölmə rəhbəri, müdiriyyət
- Bölmə rəhbəri, maliyyə
- Şirkətdə katib

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Direktor, sığorta agentliyi - 1346
- Baş mühasib – 2411
- Mühasib-analitik - 2411

1212 HEYƏTİN VƏ İSTEHSAL MÜNASİBƏTLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ XİDMƏTLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİ

Heyətin və istehsal münasibətlərinin idarə edilməsi xidmətlərinin rəhbərləri müəssisənin və ya təşkilatın kadr məsələləri və istehsal münasibətləri üzrə fəaliyyətini direktorların və baş rəhbərlərin ümumi rəhbərliyi altında digər struktur bölmələrin rəhbərləri ilə məsləhətləşməklə planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) müəssisədə və ya təşkilatda kadr məsələlərinin və istehsal münasibətlərinin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi;
- (b) heyətin seçilməsi, hazırlanması və irəliyə çəkilməsinin planlaşdırılması və təşkili, tarif şəbəkəsinin müəyyən edilməsi, əmək haqqı barəsində danışıqlar, müəssisənin işçiləri ilə danışıqlar və heyətin idarə olunması üzrə digər fəaliyyət;
- (c) işçilərin əmək təhlükəsizliyi və sağlamlığı ilə əlaqədar bütün maraqlı şəxslərin iştirakı ilə müxtəlif proqramlara rəhbərlik;
- (ç) xərclərə nəzarətin və resurslardan səmərəli istifadə olunmasının təmin edilməsi;
- (d) istehsalat və inzibati tədbirlərin işlənilməsi və hazırlanması və həyata keçirilməsinə rəhbərlik;
- (e) planlaşdırma və cari işə rəhbərlik;
- (ə) kadrların seçilməsi, hazırlanması və yerləşdirilməsinə rəhbərlik;
- (f) xidmətin təşkilatın digər bölmələri səviyyəsində və ondan kənarında təmsil edilməsi;
- (g) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ğ) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bölmə rəhbəri, istehsal münasibətləri
- Bölmə rəhbəri, heyətin idarə olunması
- Bölmə rəhbəri, heyət toplama üzrə

1213 SİYASƏT VƏ PLANLAŞDIRMA ÜZRƏ RƏHBƏRLƏR

Siyasət və planlaşdırma üzrə rəhbərlər siyasi kursu əlaqələndirir, strateji planlaşdırma fəaliyyətləri çərçivəsində dövlət və qeyri-dövlət təşkilatlarının və özəl sektor agentlərinin fəaliyyətlərini planlaşdırır, təşkil edir, istiqamətləndirir və əlaqələndirir. Siyasət və strateji planlaşdırma xidmətlərini təklif edən müəssisələrin fəaliyyətlərini idarə edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) strateji planları, proqramları, siyasəti, prosesləri, sistemi və prosedurları inkişaf etdirmək, həyata keçirmək, nəzarət etmək, məqsədlərə və iş standartlarına nail olmaq;
- (b) siyasi tədqiqatlarda və təhlillərdə iştirak etmək, inkişaf etdirmək;
- (c) siyasət və təcrübələrin yerinə yetirilməsini əlaqələndirmək;

- (d) cari əməliyyatları planlaşdırmaq və yönəltmək;
- (e) kadrların hazırlanması və onların inkişaf etdirilməsi, təlimlər keçmək;
- (ə) kadrların seçilməsi, ixtisaslarının artırılması;
- (f) danışıqlarda, razılaşmalarda, seminarlarda, forumlarda, ictimai tədbirlərdə müəssisə və təşkilatları təmsil etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bölmə rəhbəri, siyasət
- Bölmə rəhbəri, planlaşdırma
- Bölmə rəhbəri, korporativ fəaliyyətin planlaşdırılması

1219 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN BİZNES VƏ İNZİBATİ XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Bu ibtidai qrup 121-ci kiçik qrupa daxil olmayan biznes və inzibati xidmət sahələrinin menecerlərini (idarə edənlərini) əhatə edir. Məsələn, bu qrupa əsasən vasitəçilik xidmətləri, təmizlik xidmətləri və inzibati xidmətlər göstərən müəssisə və təşkilatların rəhbərləri daxil edilir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) icranı təmin etmək üçün strateji planlaşdırma və operativ təminat, araşdırma və özündən yuxarı vəziyyəti şəxslərlə struktur və icraçılıq sahəsində məsləhətləşmələr (və ya təkliflər vermək);
- (b) müəssisənin heyətinin idarə olunması və onların vəzifələrinin artırılması;
- (c) müəssisədə işçi heyətin istifadəsi üçün icra qaydalarını və direktivləri müəyənləşdirmək;
- (ç) təşkilatın işinə təsir göstərən problemləri və təşəbbüsləri (təklifləri) təhlil etmək, ətraflı məruzələr, təqdimatlar hazırlamaq;
- (d) maliyyə hesabatlarının hazırlanması və büdcələrin formalaşması üçün müvafiq məlumatlar və göstəricilərlə təmin etmək;
- (e) işgüzarlığın artırılması, dəqiq və vaxtında məlumatlar almaq üçün rəhbərlik, idarəçilik;
- (ə) təşkilatı və ya müəssisəni razılaşmalarda, danışıqlarda, seminarlarda, ictimai görüşlərdə və forumlarda təmsil etmək;
- (f) büdcələrin yaradılması və idarə olunması, xərclərə nəzarət və onların səmərəli istifadəsinə nəzarət etmək;
- (ğ) gündəlik işləri planlaşdırmaq və yönləndirmək;
- (h) kadrların seçilməsi, təlimi və bacarıqlarının nəzərə alınması.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İnzibati xidmətlərin rəhbərləri (idarə edənləri);
- Təmizlik xidmətlərinin rəhbərləri (idarə edənləri);
- Korporativ xidmətlərin rəhbərləri (idarə edənləri);
- Vasitəçilik xidmətlərinin rəhbərləri (idarə edənləri);
- Satınalmalar üzrə rəhbərlər (idarə edənlər).

122-ci KİÇİK QRUP

SATIŞ VƏ MARKETİNG ÜZRƏ XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Satış və marketing üzrə xidmətlərin rəhbərləri, idarə edənləri müəssisə və təşkilatların satış, marketing, reklam, ictimaiyyətlə əlaqələr, elmi tədqiqat işləri üzrə fəaliyyətlərini planlaşdırır, təşkil edir, idarə edir və əlaqələndirirlər, həmçinin belə xidmətlərlə digər müəssisə və təşkilatları təmin edirlər.

Bu vəzifələrə daxil edilir: digər idarə edənlərlə (menecerlərlə) məsləhətləşməklə reklam, ictimaiyyətlə əlaqələr, mal çeşidinin yaxşılaşdırılması, satış, marketing siyasəti və planlarını formalaşdırmaq və həyata keçirmək, yeni məhsul və elmi tədqiqatlar üçün səmərəli təkliflərin inkişaf etdirilməsini yönləndirmək; marketing, ictimai tədbirlər və reklam kampaniyaları təşkil etmək və keçirmək; satış fəaliyyətini, mal çeşidini, müştəriyə xidmət qaydalarını, mal mübadiləsini və təmsilçilik siyasətini yönləndirmək və nəzarətdə saxlamaq, qiymət və kredit razılaşmalarını müəyyənləşdirmək, büdcənin formalaşması və idarə olunması, xərclərə nəzarət və onların səmərəli istifadə olunması, kadrların seçilməsi, təlimi və yerləşdirilməsi, danışıqlarda, sərəgilərdə və digər forumlarda təmsil etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

1221 Satış və marketing üzrə xidmətlərin rəhbərləri

1222 Reklam və ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə xidmətlərin rəhbərləri

1223 Elmi tədqiqatlar və elmi işlər üzrə bölmələrin rəhbərləri

1221 SATIŞ VƏ MARKETİNG ÜZRƏ XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Satış və marketing üzrə xidmətlərin rəhbərləri direktorların və baş rəhbərlərin ümumi rəhbərliyi altında və digər struktur bölmələrin rəhbərləri ilə məsləhətləşməklə müəssisənin və ya təşkilatın ticarət, satış fəaliyyətini planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) həmin müəssisənin və ya təşkilatın ticarət, satış fəaliyyətinin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi;

(b) satış və bazarın qiymətləndirilməsi üzrə məlumatlara əsaslanan satış və marketing proqramları üzrə xüsusi tədbirlərin planlaşdırılması və təşkili;

(c) qiymət kataloqlarının, malgöndərmədə güzəşt və şərtlər sisteminin, malların hərəkəti vasitələrinin, satış metodlarının, əlavə sosial tədbirlərin və kampaniyaların müəyyən edilməsi;

(ç) xərclərə nəzarətin və resurslardan səmərəli istifadə olunmasının təmin edilməsi;

(d) istehsalat və inzibati tədbirlərin işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsinə rəhbərlik;

(e) planlaşdırma və cari işə rəhbərlik;

(ə) kadrların seçilməsi, hazırlanması və yerləşdirilməsinə rəhbərlik;

(f) öz xidmətinin təşkilatın digər bölmələri səviyyəsində və ya ondan kənarında təmsil edilməsi;

(g) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ğ) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bölmə rəhbəri, marketing
- Bölmə rəhbəri, satış

1222 REKLAM VƏ İCTİMAİYYƏTLƏ ƏLAQƏLƏR ÜZRƏ XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Reklam və ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə xidmətlərin rəhbərləri direktorların və baş rəhbərlərin ümumi rəhbərliyi altında digər struktur bölmələrin rəhbərləri ilə məsləhətləşməklə müəssisənin reklam, ictimaiyyətlə əlaqələr və informasiya üzrə fəaliyyətini planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) müəssisənin və ya təşkilatın reklam və ictimaiyyətlə əlaqələri üzrə fəaliyyətinin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi;

(b) qəzet, radio və televiziya, idman və mədəniyyət təşkilatlarının nümayəndələri, reklam agentləri ilə sazişlər barədə danışıqların aparılması;

(c) qanunvericiləri, kütləvi informasiya vasitələrini və geniş ictimaiyyəti öz müəssisəsinin və ya təşkilatının planları, nailiyyətləri və prinsipləri barədə məlumatlandırmaq məqsədilə informasiya proqramlarının hazırlanması və həyata keçirilməsi;

(ç) təhsil, humanitar və digər qeyri-kommersiya təşkilatları üçün müxtəlif fondların planlaşdırılması və idarə olunması;

(d) xərclərə nəzarətin və resurslardan səmərəli istifadə olunmasının təmin edilməsi;

(e) istehsalat və inzibati tədbirlərin hazırlanması və həyata keçirilməsinə rəhbərlik;

(ə) cari işin planlaşdırılması və rəhbərlik edilməsi;

(f) kadrların seçilməsi, hazırlanması və yerləşdirilməsinə rəhbərlik;

(g) öz xidmətinin təşkilatın digər bölmələri səviyyəsində və ya ondan kənarında təmsil edilməsi;

(ğ) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(h) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bölmə rəhbəri, reklam
- Bölmə rəhbəri, ictimaiyyətlə əlaqələr

1223 ELMİ TƏDQIQATLAR VƏ ELMİ İŞLƏR ÜZRƏ BÖLMƏLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Elmi tədqiqatlar və elmi işlər üzrə bölmələrin rəhbərləri direktorların və baş rəhbərlərin ümumi rəhbərliyi altında digər bölmələrin rəhbərləri ilə məsləhətləşməklə müəssisədə və ya təşkilatda elmi-tədqiqat işini planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) müəssisə və ya təşkilat üçün mövcud olan texnoloji proseslərin təkmilləşdirilməsi və ya yeni texnoloji proseslərin, məhsulların və istifadə olunan materialların yaradılması üçün özünün elmi və ya cəlb olunan kadrlarla yerinə yetirilən elmi tədqiqat işinin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi;

(b) müəssisədə və ya təşkilatda tədqiqatların ümumi proqramının planlaşdırılması, onun məqsədlərinin və lazım olan vəsaitin müəyyən edilməsi;

(c) xərclərə nəzarətin və resurslardan aktiv istifadə olunmasının təmin edilməsi;

(ç) istehsalat və inzibati tədbirlərin işlənilməsi, hazırlanması və həyata keçirilməsinə rəhbərlik;

(d) cari işin planlaşdırılması və rəhbərlik;

(e) kadrların seçilməsi, hazırlanması və yerləşdirilməsinə rəhbərlik;

(ə) öz bölməsinin təşkilatın digər struktur bölmələri səviyyəsində və ya ondan kənarında təmsil edilməsi;

(f) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(g) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bölmə rəhbəri, elmi tədqiqatlar və işləmələr

13-cü YARIMQRUP

İSTEHSALAT VƏ İXTİSASLAŞDIRILMIŞ XİDMƏTLƏR ÜZRƏ BÖLMƏLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

İstehsalat və ixtisaslaşdırılmış xidmətlər üzrə bölmələrin rəhbərləri məhsul istehsalını, xüsusiləşdirilmiş və texniki xidmətlərin müəssisə və təşkilatlar tərəfindən yerinə yetirilməsinin planlaşdırılmasını, yönləndirilməsini və əlaqələndirilməsini həyat keçirirlər. Onlar istehsal, hasilat, tikinti-quraşdırma, maddi-texniki, informasiya və kommunikasiya xidmətləri, iri həcmli kənd təsərrüfatı, meşəçilik, balıqçılıq təsərrüfatı, səhiyyə, təhsil, sosial təminat və digər peşəkar və texniki xidmətlər sahəsində gördükləri işlərə görə məsuliyyət daşıyırlar.

Bu yarımqrupa daxil olan işçilərin vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir: məhsul, göstərilən xidmətlər, keyfiyyət, miqdar, vaxt və əmək razılaşması məsələlərini planlaşdırmaq; standartları və məqsədləri müəyyənləşdirmək; müəssisənin işinə və fəaliyyətinə nəzarət etmək; istehsal olunan və göstərilən xidmətlərin keyfiyyətli olmasına zəmanət vermək; razılaşmalar və müqavilələr hazırlamaq; büdcələri formalaşdırmaq və idarə etmək, qiymətləri nəzarətdən keçirmək və tənzimləmək, əməliyyatları və prosesləri minimum qiymətlərlə tənzimləmək; yeni müəssisələrin və avadanlıqların alınmasını və quraşdırılmasını nəzərdən keçirmək; sağlamlığın və təhlükəsizlik tələblərinin yerinə yetirilməsini əlaqələndirmək; kadrların seçilməsi, təlimi və heyətin yeniləşdirilməsi; məlumatlar, büdcələr, proqnozlar hazırlamaq; başqa agentliklərlə birlikdə razılaşmalarda və danışıqlarda, seminarlarda, ictimai görüşlərdə və forumlarda təmsil etmək.

Bu yarımqrupa aşağıdakı kiçik qruplar daxil edilir:

131 Kənd və ovçuluq təsərrüfatlarında, meşəçilik və balıqçılıqda istehsalat üzrə bölmələrin rəhbərləri

132 Dağ-mədən, emal sənayesində və tikintidə baş idarəedənlər

133 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları xidmətlərinin rəhbərləri

134 Peşəkar xidmətlərin rəhbərləri

131-ci KİÇİK QRUP

KƏND VƏ OVÇULUQ TƏSƏRRÜFATLARINDA, MEŞƏÇİLİK VƏ BALIQÇILIQDA İSTEHSALAT ÜZRƏ BÖLMƏLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Kənd və ovçuluq təsərrüfatlarında, meşəçilik və balıqçılıqda istehsalat və istismar üzrə bölmələrin rəhbərləri direktorların və baş rəhbərlərin ümumi rəhbərliyi altında digər struktur bölmələrin

rəhbərləri ilə məsləhətləşməklə malların istehsalı ilə əlaqədar kənd təsərrüfatı və digər müəssisələrin fəaliyyətini planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Bu vəzifələrə aid edilir: bazarın tələblərini nəzərə alaraq məhsul istehsalını və öz fəaliyyətini nəzərdən keçirmək; büdcələrin formalaşdırılması və idarə olunması; məhsul buraxılışı və qiymətləri nəzərdən keçirmək, kənd təsərrüfatı və balıqçılıq təsərrüfatı sahəsində göstəricilərin qeydiyyatını aparmaq, maliyyə və təsərrüfat sahəsində hesabatlar hazırlamaq; məhsul, əldə edilmiş ov və mal-qaranın satışını razılaşdırmaq üçün alıcılarla müzakirələr aparmaq; istehsalın idarə edilməsi və məhsul istehsalı üçün fermerlərlə, kiçik gəmi sahibləri və sahibkarlarla müqavilələr bağlamaq; təsərrüfat fəaliyyətinin növünü, intensivliyini və ardıcılığını artırmaq; maşın, avadanlıq və digər təhcizat vasitələri almaq; ətraf mühit tulantılarını, əlaq otlarını, zərərvericiləri və xəstəlikləri vaxtında müəyyənləşdirmək və nəzarətdə saxlamaq; tikililərin, anbarların qorunub saxlanması, su təhcizatı və avadanlıqlarla işlərin görülməsini təşkil etmək; kadrların seçilməsi, işçilərin təlimi və ixtisaslarının artırılması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

1311 Kənd təsərrüfatı və meşəçilikdə istehsalat üzrə bölmələrin rəhbərləri

1312 Balıqyetidirmədə və balıqçılıqda istehsalat üzrə bölmələrin rəhbərləri

1311 KƏND TƏSƏRRÜFATI VƏ MEŞƏÇİLİKDƏ İSTEHSALAT ÜZRƏ BÖLMƏLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Kənd təsərrüfatı və meşəçilikdə istehsalat üzrə bölmələrin rəhbərləri direktorların və baş rəhbərlərin ümumi rəhbərliyi altında digər struktur bölmələrin rəhbərləri ilə məsləhətləşməklə malların istehsalı ilə əlaqədar kənd təsərrüfatı və digər müəssisələrin fəaliyyətini planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Bunların vəzifələrinə daxildir:

(a) malların istehsalı ilə əlaqədar fəaliyyətin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi;

(b) resursların səmərəli istifadəsinin və istehsalat tapşırıqlarının yerinə yetirilməsinin təmin edilməsi;

(c) cari ilin planlaşdırılması və icrasına rəhbərlik;

(ç) xərclərə nəzarət;

(d) istehsalat və inzibati tədbirlərin işlənib hazırlanması və həyata keçirilməsinə rəhbərlik;

(e) təhlükəsizlik texnikasına riayət edilməsinin təmin edilməsi;

(ə) kadrların seçilməsinə, hazırlanmasına və yerləşdirilməsinə rəhbərlik;

(f) bölmənin, müəssisənin digər bölmələrinin səviyyəsində və ya ondan kənarda təmsil edilməsi;

(g) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ğ) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilmiş peşələrin nümunələri:

- Bölmənin rəhbəri, meşəçilik
- Bölmənin rəhbəri, təsərrüfat

1312 BALIQYETİŞDİRMƏDƏ VƏ BALIQÇILIQDA İSTEHSALAT ÜZRƏ BÖLMƏLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Kənd təsərrüfatı və balıqçılıqda istehsalat üzrə bölmələrin rəhbərləri direktorların və baş rəhbərlərin ümumi rəhbərliyi altında digər struktur bölmələrin rəhbərləri ilə məsləhətləşməklə malların istehsalı ilə əlaqədar kənd təsərrüfatı və digər müəssisələrin fəaliyyətini planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirir.

Bunların vəzifələrinə daxildir:

(a) malların istehsalı ilə əlaqədar fəaliyyətin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi;

(b) resursların səmərəli istifadəsinin və istehsalat tapşırıqlarının yerinə yetirilməsinin təmin edilməsi;

(c) cari ilin planlaşdırılması və icrasına rəhbərlik;

(ç) xərclərə nəzarət;

(d) istehsalat və inzibati tədbirlərin işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsinə rəhbərlik;

(e) təhlükəsizlik texnikasına riayət edilməsinin təmin edilməsi;

(ə) kadrların seçilməsinə, hazırlanmasına və yerləşdirilməsinə rəhbərlik;

(f) bölmənin müəssisənin digər bölmələrinin səviyyəsində və ya ondan kənarında təmsil edilməsi;

(g) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(k) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilmiş peşələrin nümunələri:

- Baş idarə müdiri, balıqçılıq
- Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/balıqçılıq
- Kapitan, balıq gəmisi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Fermer, balıqyetişdirmə - 6221
- Yetişdirmə üzrə işçi, balıq - 6221
- Fermer, istridyələr - 6221
- Balıqçılıqda işçi, ixtisaslı/sahildə ov - 6222
- Balıqçılıqda işçi, ixtisaslı/dərin sulara ov - 6223

132-ci KİÇİK QRUP

DAĞ-MƏDƏN, EMAL SƏNAYESİNDƏ VƏ TİKİNTİDƏ BAŞ İDARƏ EDƏNLƏR

Baş idarəedənlər öz adından və ya sahibkarın adından, daha aşağı rütbəli heyətin köməyi ilə müxtəlif kiçik müəssisələrə başçılıq edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir:

İqtisadi siyasətin planlaşdırılması, formalaşdırılması və həyata keçirilməsi; cari işlərə rəhbərlik və nəticələrin təhlili; malgöndərənlər, sifarişçilər və digər müəssisələr ilə danışıqların aparılması, resurslardan istifadənin planlaşdırılması, nəzarət və kadrların seçilməsi; əgər mövcuddursa müəssisənin sahibkarlarına məruzə; digər işçilərə rəhbərlik.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

1321 Emal sənayesində baş idarəedənlər

1322 Dağ-mədən sənayesində baş idarəedənlər

1323 Tikintidə baş idarəedənlər

1324 Təchizat və malların yayılması üzrə xidmətlərin rəhbərləri

1321 EMAL SƏNAYESİNDƏ BAŞ İDARƏEDƏNLƏR

Emal sənayesində baş idarəedənlər emal sənayesinin kiçik müəssisələrinə başçılıq edirlər, öz adından və ya sahibkarın adından müəssisələrin fəaliyyətini birdən çox olmayan daha bir rəhbərin və daha aşağı rütbəli digər heyətin köməyi ilə planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) iqtisadi siyasətin planlaşdırılması və həyata keçirilməsi;
- (b) müəssisənin büdcəsinin tərtib edilməsi;
- (c) malgöndərənlər, sifarişçilər və digər müəssisələr ilə danışıqların aparılması;
- (ç) resurslardan istifadə olunmasının planlaşdırılması və nəzarət, işçilərin cəlb edilməsi;
- (d) cari işlərə rəhbərlik;
- (e) sahibkarlara məruzələr, əgər onlar varsa;
- (ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Sənayeçi, fabrik sahibi
- Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/emaleddici sənaye
- Baş idarə müdiri, emaledici sənaye

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Sahə əlaqələndiricisi, emal sənayesi - 3122

1322 DAĞ-MƏDƏN SƏNAYESİNDƏ BAŞ İDARƏEDƏNLƏR

Dağ-mədən sənayesinin baş idarə edənləri mədənçıxarma fəaliyyətlərinə, neft və qaz hasilatı əməliyyatlarına rəhbərlik edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) iqtisadi siyasətin planlaşdırılması və həyata keçirilməsi;
- (b) müəssisənin büdcəsinin tərtib edilməsi;
- (c) malgöndərənlər, sifarişçilər və digər müəssisələrlə danışıqların aparılması;
- (ç) resurslardan istifadə olunmasının planlaşdırılması və nəzarət, işçilərin cəlb edilməsi;
- (d) cari işlərə rəhbərlik;
- (e) sahibkarlara məruzələr, əgər onlar varsa;
- (ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Baş idarədən, şaxta
- Baş idarədən, istehsalat/dağ-mədən işləri
- Baş idarədən, istehsalat/neft və qazın hasil edilməsi
- Baş idarədən, istehsalat/karxana
- Baş idarədən, karxana

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Köməkçi, dağ-mədən sənayesi – 3121
- Nəzarətçi, dağ-mədən sənayesi – 3121
- Müdir müavini, dağ-mədən sənayesi - 3121
- Nəzarətçi, karxana - 3121

1323 TİKİNTİDƏ BAŞ İDARƏDƏNLƏR

Tikintidə baş idarəedənlər tikintidə kiçik müəssisələrə başçılıq edir, öz adından və ya sahibkarın adından müəssisələrin fəaliyyətini birdən çox olmayan daha bir rəhbərin və daha aşağı rütbəli digər heyətin köməyi ilə planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) iqtisadi siyasətin planlaşdırılması və həyata keçirilməsi;
- (b) müəssisənin büdcəsinin tərtib edilməsi;
- (c) malgöndərənlər, sifarişçilər və digər müəssisələrlə danışıqların aparılması;
- (ç) resurslardan istifadə olunmasının planlaşdırılması və nəzarət, işçilərin cəlb edilməsi;
- (d) cari işlərə rəhbərlik;
- (e) sahibkarlara məruzələr, əgər onlar varsa;
- (ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Baş idarə müdiri, tikinti
- İnşaatçı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Briqadir, evlərin tikintisi - 3123
- İnşaatçı - 7111

1324 TƏCHİZAT VƏ MALLARIN YAYILMASI ÜZRƏ XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Təchizat və malların yayılması üzrə xidmətlərin rəhbərləri direktorların və baş rəhbərlərin ümumi rəhbərliyi altında digər struktur bölmələrin rəhbərləri ilə məsləhətləşməklə müəssisənin və ya təşkilatın təchizat-bölüşdürmə fəaliyyətini planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) müəssisədə və ya təşkilatda material resurslarının tədarüku və bölüşdürülməsi üzrə fəaliyyətin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi;
- (b) malların alınması üçün sazişlər haqqında, malgöndərənə əlverişli qiymətin müəyyənləşdirilməsi barədə, alınan malların keyfiyyəti barədə danışıqların aparılması;
- (c) inventarlaşmanın aparılması üçün sistemin planlaşdırılması və təşkili;
- (ç) xərclərə nəzarətin və resurslardan səmərəli istifadə olunmasının təmin edilməsi;
- (d) istehsalat və inzibati tədbirlərin işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsinə rəhbərlik;
- (e) cari işin planlaşdırılması və rəhbərlik edilməsi;
- (ə) kadrların seçilməsi, hazırlanması və yerləşdirilməsinə rəhbərlik;
- (f) öz xidmətinin təşkilatın digər bölmələri səviyyəsində və ya ondan kənarında təmsil edilməsi;
- (g) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ğ) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bölmə rəhbəri, təchizat
- Vağzal rəisi, dəmir yolu
- Bölmə rəhbəri, malların yayılması
- Baş idarə müdiri, nəqliyyat
- Bölmə rəhbəri, saxlama

133-cü KİÇİK QRUP

İNFORMASIYA VƏ KOMMUNİKASIYA TEXNOLOGİYALARI XİDMƏTLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİ

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları xidmətlərinin rəhbərləri kompüter və telekommunikasiya sistemlərinin alınmasını, inkişaf etdirilməsini, xidmət olunmasını və istifadə olunmasını planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Bu vəzifələrə daxil edilir: İstifadəçilərin, idarə edələrin, satıcıların və texniki işçilərin hesablama-texnika avadanlıqlarına və sistemlərinə, texnologiyalarına olan ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək və bu ehtiyacları ödəmək üçün onlarla müzakirələr aparmaq; informasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT) strategiyalarını, siyasətlərini və planlarını müəyyənləşdirmək və yönəltmək; İKT resurslarının seçilməsi, qurulması və istifadə edilməsi üçün təlimlər həyata keçirmək; İKT əməliyyatlarını yönləndirmək, texnoloji prosesləri təhlil etmək, prioritetləri yaratmaq, standartları inkişaf etdirmək və son istifadə müddətlərini müəyyənləşdirmək; İKT sistemlərinin təhlükəsizliyinə nəzarət etmək; sistem analitikləri, proqramçılarını və kompüterlə bağlı digər işçiləri təyin etmək, nəzərdən keçirmək, idarə etmək və rəhbərlik etmək; müəssisənin texnoloji vasitələrinə olan ehtiyacı və istifadəsini qiymətləndirmək, texniki vasitələrin və proqram təminatlarının təkmilləşdirilməsinə dair məsləhətlər vermək; büdcələrin yaradılması və idarə olunması, xərclərin və resursların səmərəli istifadəsinə nəzarət etmək və zəmanət vermək; inzibati və fəaliyyət prosedurlarını qurmaq və istiqamətləndirmək; kadrların seçilməsi, hazırlanması və təyinatı; İKT - ilə bağlı danışıqlarda, seminarlarda və konfranslarda müəssisəni və təşkilatı təmsil etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

1330 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları xidmətlərinin rəhbərləri

1330 İNFORMASIYA VƏ KOMMUNİKASIYA TEXNOLOGİYALARI XİDMƏTLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİ

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları xidmətlərinin rəhbərləri kompüter və telekommunikasiya sistemlərinin alınmasını, inkişaf etdirilməsini, xidmət olunmasını və istifadə olunmasını planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirir.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

(a) istifadəçilərin, idarə edənlərin, satıcıların və texniki işçilərin hesablama texnikası avadanlıqlarına və sistemlərinə, texnologiyalarına olan ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək və bu ehtiyacları ödəmək üçün onlarla müzakirələr aparmaq;

(b) informasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT) strategiyalarını, siyasətlərini və planlarını müəyyənləşdirmək və yönəltmək;

(c) İKT resurslarının seçilməsi, qurulması və istifadə edilməsi üçün təlimlər həyata keçirmək;

(ç) İKT əməliyyatlarını istiqamətləndirmək, texnoloji prosesləri təhlil etmək, prioritetləri yaratmaq, standartları inkişaf etdirmək və son istifadə müddətlərini müəyyənləşdirmək;

(d) İKT sistemlərinin təhlükəsizliyinə nəzarət etmək;

(e) sistem analitikləri, proqramçıları və kompüterlə bağlı digər işçiləri təyin etmək, nəzərdən keçirmək, idarə etmək və rəhbərlik etmək;

(ə) müəssisənin texnoloji vasitələrinə olan ehtiyacı və istifadəsini qiymətləndirmək, texniki vasitələrin və proqram təminatlarının təkmilləşdirilməsinə dair məsləhətlər vermək;

(f) büdcələrin yaradılması və idarə olunması, xərclərin və resursların səmərəli istifadəsinə nəzarət etmək və zəmanət vermək;

(g) inzibati və fəaliyyət prosedurlarını qurmaq və yönəltmək;

(ğ) kadrların seçilməsi, hazırlanması və təyinatı;

(h) İKT ilə bağlı danışıqlarda, seminarlarda və konfranslarda müəssisəni və təşkilatı təmsil etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Rəhbər, tətbiqi məsələlərin işlənməsi
- Rəhbər, informasiya xidmətləri
- Rəhbər, məlumat bazaları
- Rəhbər, məlumatların işlənməsi
- Rəhbər, İKT-in inkişafı
- Direktor, informasiya sistemi
- Rəhbər, informasiya texnologiyaları
- Provayder, internet xidmələri
- Dispetçer, internet şəbəkəsi

134-cü KİÇİK QRUP

PEŞƏKAR XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Peşəkar xidmətlərin rəhbərləri (menecerləri) uşaqlara və qocalara qulluq, tibb, təhsil və sosial

sahədə peşəkar xidmətləri planlaşdırır, istiqamətləndirir, əlaqələndirir. Həmçinin təşkilatlara maliyyə və sığorta xidmətləri göstərilməsi fəaliyyətlərini idarə edir.

Yerinə yetirilən vəzifələrə aid edilir: təşkilatlarının fəaliyyətlərinin və xidmətlərinin təmin olunması üçün iqtisadi siyasətin və planların formalaşması; standartları və iqtisadi məqsədləri müəyyənləşdirmək; müştərilərin ehtiyaclarını qarşılamaq üçün proqram və xidmətlərin inkişaf etdirilməsi və həyata keçirilməsi; resursların bölüşdürülməsinin təşkili və əlaqələndirilməsi; əməkdaşlıq və əlaqələndirmə sahələrini müzakirə etmək, idarə heyəti, şura, kollegiya, maliyyələşmə korporasiyaları, cəmiyyət nümayəndəlikləri, birlik nümayəndələri ilə əlaqə yaratmaq; xərclərə nəzarət etmək; kadrların seçilməsi, ixtisasların artırılması və yerləşdirilməsi; hesabatlar, büdcələr və proqnozlar hazırlamaq və ya razılaşdırmaq; başqa təşkilatlarla danışıqlarda və müzakilərdə, seminarlarda, ictimai görüşlərdə və forumlarda müəssisəni təmsil etmək;

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

1341 Uşaqlara qulluq üzrə xidmətlərin rəhbərləri

1342 Tibbi xidmətlərin rəhbərləri

1343 Qocalara qulluq üzrə xidmətlərin rəhbərləri

1344 Sosial təminat xidmətlərinin rəhbərləri

1345 Təhsil xidmətlərinin rəhbərləri

1346 Maliyyə və sığorta xidmətlərinin rəhbərləri

1349 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən peşəkar xidmətlərin rəhbərləri

1341 UŞAQLARA QULLUQ ÜZRƏ XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Uşaqlara qulluq üzrə xidmətlərin rəhbərləri məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin, dərnekələrin, uşaq bağçalarının və tətillə düşərgələrində uşaqlara qayğı göstərilməsi üzrə fəaliyyətləri planlaşdırır, rəhbərlik edir və əlaqələndirir.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

(a) gənc uşaqların fiziki, sosial, emosional və intellektual inkişafını artırmaq üçün proqramlar həyata keçirmək və inkişaf etdirmək;

(b) büdcələr yaratmaq və onlara nəzarət etmək, əmək haqqı, təhcizat, materiallar, avadanlıqlar və texniki xidmətlər üçün maliyyə vəsaitlərinin bölgüsünü aparmaq;

(c) məktəbəqədər təhsil müəssisələrində, dərnekələrdə, uşaq bağçalarında, tətillə düşərgələrində uşaqlara qayğının göstərilməsinə nəzarət və bu işləri əlaqələndirmək;

(ç) uşaqlara qayğının və nəzarətin həyata keçirilməsi zamanı uşaqların sosial müdafiə hüquqlarının qorunması;

(d) vasitələrin idarə olunması, binaların və avadanlıqların istismarı zamanı, işçi heyətin uşaqların təhlükəsizliyinə zəmanət verməsinə əmin olmaq;

(e) dövlət tələblərini təhlil etmək və aydınlaşdırmaq, öz fəaliyyətini bu tələblərə uyğunlaşdırmaq (təhlükəsizlik və etibarlılıq baxımından);

(ə) uşaqların inkişafına nəzarət etmək və onların valideynləri və qəyyumları ilə söhbətlər aparmaq;

(f) uşaqlara qulluq mərkəzləri üzrə hesabatlar və qeydlər aparmaq;

(g) işçiləri işə qəbul etmək və onların fəaliyyətlərini qiymətləndirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Uşaqlara qulluq mərkəzinin rəhbəri

1342 TİBBİ XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Tibbi xidmətlərin rəhbərləri xəstəxanalarda, klinikalarda, səhiyyə müəssisələrində səhiyyə və tibbi xidmətlərin göstərilməsinə rəhbərlik edir, planlaşdırır, müəyyənləşdirir və əlaqələndirirlər.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

- (a) tibbi xidmət mərkəzlərinə və müəssisələrinə tam rəhbərliyi və idarə etməni təmin etmək;
- (b) həkimlərin, kiçik tibb heyətinin, texniki heyətin, qeydiyyat və digər sahələrdə çalışan işçilərin fəaliyyətlərinə rəhbərlik edir, nəzarət edir və onların işlərini qiymətləndirir;
- (c) idarə etdikləri sahələrdə məqsədləri, qiymətləri və ya fəaliyyət istiqamətlərini müəyyənləşdirmək;
- (ç) işçilərin işə qəbul edilməsi, işçilərin təcrübəsinin artırılmasına rəhbərlik etmək;
- (d) həkimlərin, kiçik tibb heyətinin, texniki və inzibati işçilərin iş qaydalarını müəyyənləşdirmək və onları inkişaf etdirmək;
- (e) diaqnostika aparatlarının, stasionar xəstə çarpayılarının, vasitələrin, işçi heyət tərəfindən istifadə olunmasına nəzarət, resursların səmərəli istifadə olunması, əlavə işçi heyətinə, avadanlıqlara və xidmətlərə ehtiyac olmasını qiymətləndirmək;
- (ə) büdcə planlaşdırılması və təhcizat, avadanlıq və xidmətlərin vəziyyəti və xərcləri haqqında hesabatlar hazırlanması kimi inzibati işlərə nəzarət etmək;
- (f) bu xidmətləri təmin etmək üçün digər səhiyyə, sağlamlıq və maliyyə orqanları ilə əlaqə saxlamaq;
- (g) səhiyyə və sağlamlıq xidmətlərinin yaxşılaşdırılması sahəsində dövlət orqanları ilə məsləhətləşmək;
- (ğ) danışıqlarda, razılaşmalarda, seminarlarda, dinləmələrdə və forumlarda müəssisəni və təşkilatı təmsil etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Direktor, klinika
- Səhiyyə müəssisəsinin koordinatoru
- Direktor, xəstələrə qulluq
- Baş tibb bacısı, xəstəxana
- Administrator, tibb

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Direktor, yaşlılara qulluq mərkəzi - 1343

1343 QOCALARA QULLUQ ÜZRƏ XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Qocalara qulluq üzrə xidmətlərin rəhbərləri qocalığına görə köməyə ehtiyac duyan insanlara və ailələrə yaşayış və şəxsi qayğının göstərilməsi kimi xidmətlərə rəhbərlik edir, planlaşdırır, yönləndirir və bu işləri əlaqələndirir və qiymətləndirir.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

- (a) qocalara və yaşlı insanlara qulluq göstərən müəssisə və mərkəzlərə tam rəhbərliyi və idarəçiliyi təmin etmək;
- (b) tibb işçiləri, qulluq göstərən texniki işçilər və digər xidmət göstərən işçilərə rəhbərlik etmək,

nəzarət etmək və onların işlərini qiymətləndirmək;

(c) idarə etdikləri sahələrdə məqsədlərin müəyyən edilməsi, fəaliyyət və qiymətləndirmə meyarlarının müəyyənləşdirilməsi;

(ç) işçilərin seçilməsi, qəbulu və onların təcrübə keçməsinə rəhbərlik;

(e) yaşlılar üçün sosial - təminat və qulluq proqramlarını müəyyənləşdirmək və idarə etmək;

(ə) büdcə planlaşdırılması, hesabatların hazırlanması, təhcizata, avadanlıqlara və xidmətlərə çəkilən xərclərin qeydiyyatının aparılması kimi inzibati işləri həyata keçirmək;

(f) qulluğu təmin etmək üçün digər səhiyyə və sosial təminat xidmətləri, təşkilatları və maliyyə orqanları ilə əlaqələr qurmaq;

(g) səhiyyə və sosial təminat xidmətlərinin şəraitlərini yaxşılaşdırmaq üçün dövlət orqanları ilə məsləhətləşmələr aparmaq;

(h) danışıqlarda, razılaşmalarda, seminarlarda, dinləmələrdə və forumlarda müəssisəni və ya təşkilatı təmsil etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Direktor, yaşlılara qulluq mərkəzi
- Yaşlılara qulluq üzrə mərkəzin əlaqələndiricisi
- Direktor, qocalar evi
- Təqaüdçülər mərkəzinin əlaqələndiricisi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarə müdiri, səhiyyə - 1342

1344 SOSIAL TƏMINAT XİDMƏTLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİ

Sosial təminat xidmətlərinin rəhbərləri maddi yardım, ailələrə kömək, uşaqlara qulluq və digər ictimai xidmətlərlə təmin olunma kimi sosial və ictimai xidmətlər proqramına rəhbərlik edir, planlaşdırır, yerinə yetirir.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

(a) sosial təminat xidmətlərinə, təşkilatlarına və mərkəzlərinə tam rəhbərlik və idarəçilik;

(b) işçilər üçün müəyyən olunmuş qaydaları, fəaliyyət istiqamətlərini inkişaf etdirmək, onları həyata keçirmək və nəzarət etmək;

(ç) büdcə planlaşdırılması, hesabatların hazırlanması, təhcizat, avadanlıqlara və xidmətlərə çəkilən xərclərin qeydiyyatının aparılması kimi inzibati işləri həyata keçirmək;

(d) digər sosial və səhiyyə xidmətləri göstərən müəssisələrlə və bu sahələri maliyyələşdirən orqanlarla əlaqələr yaratmaq və onlarla səhiyyə və sosial xidmət sahələrində əməkdaşlıq etmək və əlaqələrini genişləndirmək;

(e) sosial təminat xidməti və şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün dövlət orqanları ilə məsləhətləşmələr aparmaq;

(ə) danışıqlarda, razılaşmalarda, seminarlarda, dinləmələrdə və forumlarda müəssisəni və ya təşkilatı təmsil etmək;

(f) büdcələrin yaradılması və idarə olunması, xərclərə nəzarət və resurslardan səmərəli istifadə olunmasının təmin edilməsi;

(g) fəaliyyət və inzibati icra qaydalarını müəyyənləşdirmək və rəhbərlik etmək;

(ğ) işçilərin seçilməsi, hazırlanması və yerləşdirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Direktor, ictimai mərkəz
- Direktor, ailə xidməti mərkəzi
- Direktor, məskunlaşma xidməti mərkəzi
- Direktor, qadın məsləhətxanası

1345 TƏHSİL XİDMƏTLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİ

Təhsil xidmətlərinin rəhbərləri ibtidai, əsas təhsil məktəblərinin, kolleclərin, universitetlərin, kafedra və fakültələrin və digər təhsil mərkəzlərinin təhsil və inzibatçılıq sahələrinə rəhbərlik edir, onların işlərini istiqamətləndirir.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

- (a) dövlət və təhsil orqanları tərəfindən müəyyən edilmiş təhsil proqramlarının həyata keçirilməsi;
- (b) təhsil müəssisəsinin və təhsil alanların fəaliyyətlərinə nəzarət etmək üçün tədbirlər planı hazırlamaq;
- (c) təhsil xidmətlərinə və tələbələrin qəbulu ilə bağlı inzibati və texniki tədbirlərə rəhbərlik etmək;
- (ç) büdcə planlaşdırılması, hesabatların hazırlanması, təhcizat, avadanlıqlara və xidmətlərə çəkilən xərclərin qeydiyyatının aparılması kimi inzibati işləri həyata keçirmək;
- (d) təhsil, elm və inzibati işçilərə, həmçinin tələbələrə rəhbərlik və onların istiqamətləndirilməsi;
- (e) auditoriyalara baş çəkməklə, tədris metodlarını öyrənməklə, tədris məqsədlərini nəzərdən keçirməklə, tədris vəsaitləri və materialları ilə tanış olmaqla mühazirəçilərin və müəllimlərin iş fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi;
- (ə) təhsil proqramlarının və xidmətlərinin geniş ictimaiyyətə çatdırılması;
- (f) təhsil vasitələrinin saxlanılmasına və istifadəsinə nəzarət;
- (g) tələbələr və müəllimlər üçün təhlükəsiz və əlverişli şərait yaradılması üçün nizam intizam qaydalarının müəyyənləşdirilməsi və onların yerinə yetirilməsi;
- (ğ) ictimai qruplarla, sponsorlarla birlikdə əlavə vəsaitlərin cəlb edilməsini təşkil etmək və həyata keçirmək;
- (h) kadrlıların seçilməsi, hazırlanması və onlara nəzarət.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Məktəb direktoru

1346 MALİYYƏ VƏ SIĞORTA XİDMƏTLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİ

Maliyyə və sığorta xidmətlərinin rəhbərləri bank, kredit təşkilatları və sığorta kompaniyaları kimi maliyyə və sığorta xidmətləri göstərən qurumlara rəhbərlik edir. Onlar maliyyə və sığorta məsələləri üzrə müştərilərə məsləhətlər və köməkliklər göstərirlər.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

- (a) bu sahə üzrə işçilərin fəaliyyətlərini planlaşdırır və rəhbərlik edir;
- (b) fərdi və işgüzar müştərilərlə münasibətlər qurur və onlarla əlaqə saxlayırlar;
- (c) müştərilərin maliyyə və sığorta məsələlərində, qanunlarda müvafiq dəyişikliklərin onlara təsiri

məsələlərində məsləhətlər vermək və köməklik göstərmək;

(ç) kredit və sığorta ərizələrinə baxılması, qiymətləndirilməsi və rəsmiləşdirilməsi;

(d) kredit möhləti nəzərdə tutan qərarlara baxmaq;

(f) maliyyə təhqiقاتları aparmaq;

(e) maliyyə alətlərinə və nağd pul vəsaitlərinin hərəkətinə nəzarət etmək, maliyyə və normativ tənzimləmə sənədləri hazırlamaq;

(ə) kreditlərin verilməsi, kredit verməkdən imtina etmək, biznes, daşınmaz və şəxsi kreditlərin verilməsi və imtina olunması üçün kredit xətlərini müəyyənləşdirmək;

(f) şirkətin digər bölmələri ilə əməkdaşlıq etmək;

(g) büdcələrin yaradılması və idarə olunması, xərclərə nəzarət və resurslardan səmərəli istifadə olunmasının təmin edilməsi;

(ğ) kadrların seçilməsi, hazırlanması və yerləşdirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bank müdiri
- Sədr, mənzil inşaat kooperativi
- Direktor, kredit ittifaqının sədri
- Direktor, sığorta agentliyi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bölmə rəhbəri, maliyyə - 1211
- İdarə qulluqçusu, ipoteka krediti - 3312
- Agent, sığorta - 3321

1349 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN PEŞƏKAR XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ

Bu ibtidai qrupa 12-ci “İnzibati və kommərsiya xidmətlərinin rəhbərləri” və 13-cü “İstehsalat üzrə bölmələrin rəhbərləri” yarımqruplarına daxil olmayan digər peşəkar xidmətlərin rəhbərləri (menecerləri) aid edilirlər.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

(a) müəssisəyə və xidmətlərin göstərilməsinə tam rəhbərlik etmək;

(b) işçilər üçün prosedurları, strategiyanı və standartları inkişaf etdirmək, həyata keçirmək və nəzarət etmək;

(ç) xidmətlərin göstərilməsinə ayrılmış ehtiyatlara nəzarət və onların qiymətləndirilməsi;

(d) büdcə planlaşdırılması, hesabatların hazırlanması, təhcizat, avadanlıqlara və xidmətlərə çəkilən xərclərin qeydiyyatının aparılması kimi inzibati işləri həyata keçirmək;

(e) xidmətlərin təmin olunmasına rəhbərlik, onların planlaşdırılması və əlaqələndirilməsi;

(ə) bu sahədə və yaxud bu sahə ilə əlaqəli xidmət göstərən müəssisələrlə əməkdaşlıq sahələrini müəyyənləşdirmək;

(f) büdcələrin idarə olunması, xərclərin və resursların səmərəli istifadəsinə nəzarət etmək;

(g) kadrların seçilməsi hazırlanması və yerləşdirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Müdir, arxiv
- Direktor, şəkil qalereyası
- Direktor, islahedici xidmətlər
- Direktor, hüquq məsləhətxanası
- Müdir, kitabxana
- Müdir, muzey
- Superindentant (polis inspektoru)
- Rəis, cəzaçəkmə müəssisəsi

14-cü YARIMQRUP

MEHMANXANALAR, PƏRAKƏNDƏ TİCARƏT VƏ SAİR XİDMƏTLƏR ÜZRƏ RƏHBƏRLƏR

Mehmanxana, pərakəndə ticarət və sair xidmətlərin rəhbərləri gələn qonaqların qarşılınması, yerləşdirilməsi və digər xidmətlərin təmin olunmasına rəhbərlik edir, planlaşdırır və təşkil edir.

Bu yarımqrupa daxil olan işçilərin vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir: xüsusi funksiyalı, idman, oyun, əyləncə proqramlarını, mal çeşidini və nomenklaturasını, xidmət kimi fəaliyyətləri planlaşdırır və təşkil edir; mal və xidmətlərin reklamı və satışının həyata keçirilməsi; spirtli içkilərin satışı, oyun tədbirlərinin keçirilməsi, insan səhəti ilə və digər tədbirlərlə bağlı qanun və qaydaların icrasına nəzarət; müştərilərlə bağlı strategiyanın, proqramların və fəaliyyət istiqamətlərinin inkişaf etdirilməsi və nəzarət; konfranslar, danışıqlar və ticarət sərəgilərində öz xidmətlərini müştərilərə təqdim etmək; nəqliyyat vasitələrinin, avadanlıq və yanacağın alınması və təmin olunmasını təşkil etmək, malların daşınmasını təmin etmək; kadrların seçilməsi, hazırlanması və onlara nəzarətin həyata keçirilməsi; peşə sağlamlığına və təhlükəsiz iş qaydalarına riayət olunmasını təmin etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

141 Mehmanxana və restoranların rəhbərləri (idarəedənləri)

142 Topdansatış və pərakəndə ticarətdə rəhbərlər (idarəedənlər)

143 Digər xidmətlərin rəhbərləri (idarəedənləri)

141-ci KİÇİK QRUP

MEHMANXANA VƏ RESTORANLARIN RƏHBƏRLƏRİ (İDARƏEDƏNLƏRİ)

Mehmanxana və restoranların rəhbərləri qonaqların qarşılınması, yerləşdirilməsi, qidalanması, içkilərin təqdim olunması və digər qonaqpərvərlik xidmətlərinin göstərilməsi kimi təşkilatı işlərə rəhbərlik edir, bu işləri planlaşdırır və təşkil edir.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: xüsusi funksiyalı, idman, oyun, əyləncə proqramlarını təşkil etmək, qeydiyyat, qəbul, otaq xidməti və təmizləmə xidmətlərinə rəhbərlik və nəzarət; spirtli içkilərin satışı, oyun tədbirlərinin keçirilməsi, insan səhəti ilə və ya digər məsələlərlə bağlı qanun və qaydaların icrasına nəzarət; yeməklərin və xidmətlərin təqdim olunmasının bütün mərhələlərində keyfiyyətə nəzarət etmək; kadrların seçilməsi, hazırlanması və onlara nəzarətin həyata keçirilməsi; peşə sağlamlığına və

təhlükəsiz iş qaydalarına riayət olunmasını təmin etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

1411 Mehmanxanaların rəhbərləri (idarəedənləri)

1412 Restoranların rəhbərləri (idarəedənləri)

1411 MEHMANXANALARIN RƏHBƏRLƏRİ (İDARƏEDƏNLƏRİ)

Mehmanxanaların rəhbərləri mehmanxanaların, motellərin, qonaqların qəbulu və yerləşdirilməsi və digər xidmətlərin göstərilməsini təmin edən oxşar müəssisələrin işlərinə rəhbərlik edir, onların fəaliyyətlərini təşkil edir və planlaşdırır.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

- (a) qeydiyyat, qəbul, otaq xidməti və təmizləmə xidmətlərinə rəhbərlik və nəzarət etmə;
- (b) təhlükəsizliyin təmin olunmasına, mülkiyyətin qorunmasına nəzarət etmək;
- (c) bar və restoranın fəaliyyətini, konfransların və təqdimatların keçirilməsini planlaşdırmaq və təmin etmək;
- (ç) spirtli içkilərin satışı, oyun tədbirlərinin keçirilməsi, insan səhəti və digər tədbirlərlə bağlı qanun və qaydaların icrasına nəzarət;
- (d) müştəri fikrini qiymətləndirmək və gözdən keçirmək;
- (e) mühasibat və satınalma fəaliyyətini həyata keçirmək;
- (ə) maliyyə-quruculuq işlərinə təşəbbüs göstərmək;
- (f) kadrların seçilməsi, hazırlanması və onlara nəzarətin həyata keçirilməsi;
- (g) peşə sağlamlığına və təhlükəsiz iş qaydalarına riayət olunmasını təmin etmək;
- (ğ) qonaqları yerli turist məlumatları ilə, turist səfərləri və gəzintiləri ilə təmin etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Direktor, mehmanxana
- Direktor, motel
- Direktor, gənclər üçün turbaza

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Ev təsərrüfatını idarə edən - 5152

1412 RESTORANLARIN RƏHBƏRLƏRİ (İDARƏEDƏNLƏRİ)

Restoranların rəhbərləri restoranların, kafelərin, yemək və iaşə xidmətlərini təmin edən müəssisələrin fəaliyyətlərinə rəhbərlik edir, onların fəaliyyətlərini planlaşdırır və təşkil edir.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

- (a) baş aşpazla məsləhələşməklə menyuların planlaşdırılması;
- (b) xüsusi tədbirlərin planlaşdırılması və təşkil edilməsi;
- (c) satınalmaların və malların qiymətlərinin büdcəyə uyğun aparılması;
- (ç) ehtiyatların vəziyyəti ilə bağlı və maliyyə əməliyyatlarının qeydiyyatının aparılması;
- (d) mətbəx, yemək otaqlarının və ərzaq anbarlarının sanitar-gigeniya, sağlamlıq qaydalarına uyğun olmasının təmin olunması;

- (e) yemək və xidmətlə bağlı müştərilərin fikirlərini öyrənmək və qiymətləndirmək;
- (ə) işçilərin seçilməsi, iş qrafiklərinin müəyyən edilməsi, hazırlanması, mətbəx işçilərinin növbəliliyinin təmin olunması;
- (f) qeydlərin götürülməsi, qonaqların qarşılınması və onların sifarişlərinin alınmasında köməklik göstərilməsi;
- (g) müştərilərlə və təchizatçılarla alqı-satqı razılaşmalarının aparılması;
- (ğ) peşə sağlamlığına və təhlükəsiz iş qaydalarına riayət olunması.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarəedən, kafe
- İdarəedən, restoran
- İdarəedən, şadlıq evləri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş aşbaz - 3434

142-ci KİÇİK QRUP

**TOPDANSATIŞ VƏ PƏRAKƏNDƏ TİCARƏTDƏ RƏHBƏRLƏR
(İDARƏEDƏNLƏR)**

Topdansatış və pərakəndə ticarətdə rəhbərlər topdansatış və pərakəndə ticarətin kiçik müəssisələrinə başçılıq edir, öz adından və ya sahibkarın adından müəssisələrin fəaliyyətini birdən çox olmayan daha bir rəhbərin və daha aşağı rütbəli digər heyətin köməyi ilə planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: mal çeşidinin, ehtiyatların vəziyyətini və xidmət qaydalarını müəyyənləşdirmək; satılma və marketinq siyasətlərini, qiymətlərin qoyulmasını müəyyənləşdirmək və həyata keçirmək; malları və xidmətləri təbliğ və reklam etmək; ehtiyatların vəziyyəti haqqında maliyyə əməliyyatlarının qeydiyyatının aparılması; maliyyə-quruculuq işlərinə təşəbbüs göstərmək; işçilərin seçilməsi, iş qrafiklərinin müəyyən edilməsi, hazırlanması, mətbəx işçilərinin növbəliliyinin təmin olunması; peşə sağlamlığına və təhlükəsiz iş qaydalarına riayət olunması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

1420 Topdansatış və pərakəndə ticarətdə rəhbərlər (idarəedənlər)

**1420 TOPDANSATIŞ VƏ PƏRAKƏNDƏ TİCARƏTDƏ RƏHBƏRLƏR
(İDARƏEDƏNLƏR)**

Topdansatış və pərakəndə ticarətdə rəhbərlər topdansatış və pərakəndə ticarətin kiçik müəssisələrinə başçılıq edirlər, öz adından və ya sahibkarın adından müəssisələrin fəaliyyətini birdən çox olmayan daha bir rəhbərin və daha aşağı rütbəli digər heyətin köməyi ilə planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

- (a) mal çeşidinin, ehtiyatların vəziyyətini və xidmət qaydalarını müəyyənləşdirmək;

(b) satınalma və marketinq siyasətlərini, qiymətlərin qoyulmasını müəyyənləşdirmək və həyata keçirmək;

(c) yaradılan malları və xidmətləri təbliğ və reklam etmək;

(ç) ehtiyatların vəziyyəti haqqında və maliyyə əməliyyatları barədə qeydiyyatın aparılması;

(d) maliyyə-quruculuq işlərinə təşəbbüs göstərmək;

(e) işçilərin seçilməsi, hazırlanması və onlara nəzarət;

(ə) peşə sağlamlığına və təhlükəsiz iş qaydalarına riayət olunması.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Menecer, pərakəndə ticarət
- Menecer, supermarket
- Menecer, bakaleya
- Menecer, mağaza

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bölmə rəhbəri, marketinq - 1221
- Mağaza sahibləri (dükançılar) - 5221
- Nəzarətçi, supermarket - 5222
- Satıcı, mağaza – 5223

143-cü KİÇİK QRUP

DİGƏR XİDMƏTLƏRİN RƏHBƏRLƏRİ (İDARƏDƏNLƏRİ)

Tərkibində üç və daha çox idarə edən olan digər xidmət müəssisə və təşkilatların rəhbərləri müəyyən fəaliyyəti direktorların və baş idarə edənlərin rəhbərliyi altında digər struktur bölmələrin rəhbərləri ilə məsləhətləşməklə planlaşdırır, istiqamətləndirir və əlaqələndirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: öz bölmələrinin fəaliyyətinin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və əlaqələndirilməsi, cari işlərə rəhbərlik; kadrların seçilməsi, hazırlanması və yerləşdirilməsinə rəhbərlik; işin yekunlarının təhlili və nəticələr haqqında direktorlara və baş idarə edənlərə məruzə etmək, digər bölmələrin rəhbərləri ilə əlaqə, öz bölməsinin digər bölmələr səviyyəsində və ondan kənarında təmsil edilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

1431 İdman, istirahət və mədəniyyət mərkəzlərinin rəhbərləri (idarəedənləri)

1439 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən xidmətlər üzrə rəhbərlər

1431 İDMAN, İSTİRAHƏT VƏ MƏDƏNİYYƏT MƏRKƏZLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİ (İDARƏDƏNLƏRİ)

İdman, istirahət və mədəniyyət mərkəzlərinin rəhbərləri idman, incəsənət, teatr və istirahət xidmətlərini təmin edən müəssisələrin fəaliyyətlərinə rəhbərlik edir, onların fəaliyyətlərini təşkil edir.

Bu ibtidai qrupa aşağıdakılar aid edilir:

(a) müxtəlif əyləncə proqramlarını, mədəniyyət tədbirlərini, idman və fitnes proqramlarını

planlaşdırmaq və təşkil etmək;

(b) xidmət vasitələrinin təmiz və lazımı qulluq şəraitində saxlanmasını təmin etmək;

(c) yaradıcılıq və incəsənətin yeni istiqamətləri, inkişafı ilə ayaqlaşmaq, teatr tamaşalarının və musiqi qruplarının və orkestrlərin çıxışlarını təşkil etmək;

(ç) təqdim olunan tədbirlər, sərgilər və yığıncaqlar barəsində məsləhətləşmələr və onlarla bağlı informasiyanın ictimaiyyətə çatdırılması;

(d) bütün daxil olan nəğd pul vəsaitlərinin və ehtiyatların mütəmadi yoxlanılması və saxlanması;

(e) büdcələrin yaradılması və idarə olunması, xərclərin və resursların səmərəli istifadəsinə nəzarət etmək;

(ə) gündəlik işləri planlaşdırmaq və rəhbərlik etmək;

(f) kadrların seçilməsi, onların iş icraçılığına nəzarət;

(g) peşə sağlamlığına və təhlükəsiz iş qaydalarına riayət olunması.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Menecer, istirahət parkları
- Menecer, bilyard zalı/üzgüçülük hovuzu
- Menecer, kazino
- Menecer, kinoteatr
- Menecer, istirahət mərkəzi
- Menecer, at çapma məktəbi
- Menecer, idman mərkəzi
- Menecer, teatr

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Direktor, şəkil qalereyası - 1349
- Müdir, kitabxana -1349
- Müdir, muzey - 1349

1439 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN XİDMƏTLƏR ÜZRƏ RƏHBƏRLƏR

Bu ibtidai qrupu əhatə edən xidmətlərin rəhbərləri 13-cü “İstehsalat üzrə bölmələrin rəhbərləri” yarımqrupuna və ya 14-cü “Mehmanxanalar, pərakəndə ticarət və sair xidmətlər üzrə rəhbərlər” yarımqrupuna aid olmayan xidmətlərə rəhbərlik edir, işlərini planlaşdırır və əlaqələndirir. Misal üçün səyahət agentliklərinin rəhbərləri, konfrans mərkəzlərinin, məlumat mərkəzlərinin rəhbərləri, ticarət mərkəzlərinin rəhbərləri bu ibtidai qrupa aid edilir.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Menecer, səyahət agentliyi
- Menecer, konfrans mərkəzi
- Menecer, telefon xidmətləri mərkəzi
- Menecer, ticarət mərkəzi

- Menecer, kempinq (avtoturistlər üçün mehmanxana)
- Menecer, dayanacaq/qoşqu

2-ci ƏSAS QRUP

PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Peşəkar mütəxəssislər mövcud biliklərin həcmi artırır, praktikada elmi və bədii konsepsiyalardan və nəzəriyyələrdən istifadə edir, bu biliklərin öyrənilməsi ilə müntəzəm məşğul olurlar, habelə bu üç növ fəaliyyəti müxtəlif kombinasiyalarda birləşdirə bilirlər. Bu əsas qrupun əksər peşələri MBST-in dördüncü təsnifləşdirmə səviyyəsinə müvafiq təsnifləşdirməni tələb edir.

Peşəkar mütəxəssislərin vəzifələrinə adətən daxil edilir: təhlil, elmi tədqiqat işlərinin aparılması, nəzəriyyələrin, konsepsiyaların və metodların işlənilib hazırlanması, məsləhətlərin verilməsi, riyaziyyat, texnika və texnologiya da daxil olmaqla fizika elmləri sahəsində, tibb də daxil olmaqla təbiət elmləri sahəsində, həmçinin ictimai və humanitar elmlər sahəsində mövcud biliklərdən istifadə; təhsilin müəyyən pilləsində bir və daha çox fənlərin nəzəriyyəsi və praktikasının tədrisi; fiziki və əqli qüsurlu adamların öyrədilməsi və tərbiyyəsi; iş, hüquqi və sosial xidmətlərin göstərilməsi; incəsənət əsərlərinin yaradılması və ifadə olunması; mənəvi müəllimliyin həyata keçirilməsi; elmi sənədlərin və hesabların hazırlanması. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu əsas qrupun peşələri aşağıdakı yarımqruplara daxil edilir:

- 21 Texniki elmlər sahəsində peşəkar mütəxəssislər**
- 22 Səhiyyə sahəsində peşəkar mütəxəssislər**
- 23 Təhsil sahəsində peşəkar mütəxəssislər**
- 24 Biznes və idarəetmə üzrə peşəkar mütəxəssislər**
- 25 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları üzrə peşəkar mütəxəssislər**
- 26 Hüquq, ictimai elmlər və incəsənət sahəsində peşəkar mütəxəssislər**

21- ci YARIMQRUP

TEXNİKİ ELMLƏR SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Fizika, riyaziyyat və texniki elmlər sahəsində peşəkar mütəxəssislər elmi tədqiqat işləri aparır, nəzəriyyələri, konsepsiyaları və metodları təkmilləşdirir və işləyib hazırlayır, həmçinin fizikaya, astronomiyaya, meteorologiyaya, kimyaya, geofizikaya, geologiyaya, riyaziyyata, statistikaya, kompüterləşdirməyə, arxitekturaya, texnikaya və texnologiyaya aidiyyəti olan elmi biliklərin praktiki istifadəsi ilə məşğul olurlar.

Bu yarımqrupun peşəkar mütəxəssislərinin vəzifələrinə adətən daxil edilir: tədqiqatların aparılması, məsləhətlərin verilməsi, fiziki maddələrin və hadisələrin strukturunun və xassələrinin, müxtəlif materialların, məhsulların kimyəvi xassələrinin, habelə riyaziyyat, statistika və proqramlaşdırma sahəsində konsepsiyaların və metodların öyrənilməsi nəticəsində alınmış elmi biliklərin yayılması və istifadəsi; məsləhətlərin verilməsi, binaların, şəhərlərin və nəqliyyat sistemlərinin, istehsalat və kommunal obyektlərinin, maşın və digər avadanlıqların layihələşdirilməsi və tikintisinə rəhbərlik; faydalı qazıntıların çıxarılması və onların optimal istifadəsinin təmin edilməsi metodlarının tövsiyə olunması və istifadəsi; qurunun və dənizin tədqiqatı və xəritələrin tərtib edilməsi;

məhsulların və materialların istehsalının texnoloji prosesləri üzrə, habelə istehsalın səmərəliliyi və əməyin təşkili üzrə məsləhətlərin verilməsi; elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması.

Bunların vəzifələrinə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

211 Fiziklər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri

212 Riyaziyyatçılar, statistiklər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri

213 Həyat haqqında elmlər sahəsində peşəkar mütəxəssislər

214 Mühəndislər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri

215 Elektrotexnologiya sahəsində mühəndislər

216 Memarlar, layihəçilər, topoqraflar və dizaynerlər

211-ci KİÇİK QRUP

FİZİKLƏR VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Fiziklər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri elmi tədqiqat işləri aparır, nəzəriyyələri, konsepsiyaları, metodları təkmilləşdirir və işləyib hazırlayır, həmçinin fizika, astronomiya, meteorologiya, kimya və geofizika ilə bağlı elmi biliklərin istifadə olunması ilə məşğul olurlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: Mexanika, termodinamika, optika, akustika, elektrik, maqnetizm, elektronika, nüvə fizikası, astronomiya, kimyanın müxtəlif bölmələri, həmçinin atmosferanın və yer qabığının fiziki təbiətinin vəziyyəti sahəsində tədqiqatların və təcrübələrin aparılması yolu ilə biliklərin artırılması; emal sənayesi, kənd təsərrüfatı, tibb, gəmiçilik, kosmik tədqiqatlar, neft, qaz, su ehtiyatlarının istismar olunması, rabitə və digər xidmətlər, mülki tikinti kimi sahələrdə məsləhətlərin verilməsi və biliklərin tətbiq edilməsi, elmi sənədlərin və hesabatların tərtib edilməsi. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2111 Fiziklər və astronomlar

2112 Meteoroloqlar

2113 Kimyaçılar

2114 Geoloqlar və geofiziklər

2111 FİZİKLƏR VƏ ASTRONOMLAR

Fiziklər və astronomlar elmi tədqiqat işləri aparır, nəzəriyyələri, konsepsiyaları və metodları təkmilləşdirir, işləyib hazırlayır, həmçinin fizika və astronomiya ilə bağlı elmi biliklərin sənaye, tibb, hərbi və digər sahələrdə praktiki tətbiqi ilə məşğul olurlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) fizika və astronomiya sahəsində tədqiqatların aparılması, nəzəriyyələrin, konsepsiyaların və metodların təkmilləşdirilməsi və işləyib hazırlanması;

(b) mexanika, termodinamika, optika, texniki akustika, elektrik, maqnetizm, elektronika və nüvə fizikası, habelə astronomiya kimi sahələrdə təcrübələrin, sınaqların və təhlillərin aparılması;

(c) təcrübələrin, sınaqların, maddənin bərk halda və ya qızdırılmada, sıxılmada, təzyiqin artmasında və digər şəraitdə hərəkət tərkibinin, strukturunun və keyfiyyətinin təhlilinin aparılması;

(ç) tədqiqatların və təcrübələrin nəticələrinin qiymətləndirilməsi və əsasən riyazi metodlardan və modellərdən istifadə etməklə nəticələrin hazırlanması;

(d) fizika və astronomiya sahəsində prinsiplərin və metodikaların sənaye, tibb, hərbi və digər məqsədlərlə praktiki tətbiqi metodlarının təkmilləşdirilməsi və işlənilib hazırlanması;

(e) müşahidə, təhlil və səma hadisələrinin izahatı, naviqasiya və kosmik tədqiqatlar kimi sahələrdə istifadə üçün qayda və metodların inkişafı;

(ə) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(f) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(g) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Astronom
- Fizik
- Fizik, nüvə fizikası
- Fizik, atom fizikası

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Şüa diaqnostikası üzrə həkim - 2212
- Onkoloq (şüaların istifadəsi) - 2212
- Radioloq - 2212
- Rentgen laborantı - 3211

2112 METEOROLOQLAR

Meteoroloqlar atmosferin quruluşu, strukturu və dinamikası ilə əlaqədar elmi tədqiqat işləri aparır, nəzəriyyələri, konsepsiyaları və metodları təkmilləşdirir, işləyib hazırlayır, aviasiyada, gəmiçilikdə, kənd təsərrüfatında və digər sahələrdə istifadə edilən, habelə əhalinin məlumatlandırılması üçün ətraflı və uzunmüddətli hava proqnozları hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) atmosferin quruluşu, strukturu və dinamikası ilə əlaqədar tədqiqatların aparılması, nəzəriyyələrin, konsepsiyaların və metodların təkmilləşdirilməsi və işlənilib hazırlanması;

(b) hava axınının istiqamətini və sürətini, havanın təzyiqini, temperaturunu, nəmişliyini və buludların əmələ gəlməsi, çöküntülərin düşməsi, atmosfer elektriki, günəş radiasiyası kimi digər hadisələrin tədqiqatları;

(c) meteorologiya stansiyalarında alınmış məlumatların öyrənilməsi, aviasiyada, gəmiçilikdə, kənd təsərrüfatında və digər sahələrdə, həmçinin əhalinin məlumatlandırılmasında ətraflı və uzunmüddətli istifadə olunan hava xəritələrinin və proqnozların hazırlanması;

(ç) dumanın dağılması üzrə təcrübələrin aparılması, çöküntülərə və havanın digər növ idarə olunmasına nəzarət;

(d) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İqlimçi
- Meteoroloq, iqlimşünaslıq
- Proqnoz tərtibatçısı, hava
- Meteoroloq

2113 KİMYAÇILAR

Kimyaçılar elmi tədqiqat işləri aparır, nəzəriyyələri, konsepsiyaları və metodları təkmilləşdirir və işləyib hazırlayır, kimya sahəsində laboratoriya sınaqlarının aparılmasında, materialların, sənaye məhsullarının və texnoloji proseslərin işlənilib hazırlanmasında və təkmilləşdirilməsində elmi biliklərin praktiki tətbiq edilməsi ilə məşğul olurlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) kimya sahəsində tədqiqatların aparılması, nəzəriyyələrin, konsepsiyaların və metodların təkmilləşdirilməsi və işlənilib hazırlanması;

(b) müxtəlif təbii, süni və ya sintetik maddələrdə, materiallarda kimyəvi tərkibi, enerji və kimyəvi dəyişiklikləri öyrənmək üçün təcrübələrin, sınaqların və təhlillərin aparılması;

(c) tədqiqatların və təcrübələrin yekunlarının qiymətləndirilməsi və nəticənin hazırlanması;

(ç) əzcaçılıq və digər sənaye materiallarının, məhsullarının və texnoloji proseslərin işlənilib hazırlanması və təkmilləşdirilməsi;

(d) istehsalçılar və istehlakçılar üçün məhsulların keyfiyyətinə nəzarətin aparılması metodikalarının işlənilib hazırlanması;

(e) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kimyaçı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Əczaçı (provizor) - 2262

2114 GEOLOQLAR VƏ GEOFİZİKLƏR

Geoloqlar və geofiziklər elmi tədqiqat işləri aparır, nəzəriyyələri, konsepsiyaları və metodları işləyib hazırlayır və təkmilləşdirir, habelə geologiya və geofizika sahəsində neft, qaz və mineral yataqların istismarı və işlənməsində, su resurslarının qorunmasında, mülki tikintidə, rabitədə və gəmiçilikdə elmi biliklərin praktiki tətbiqi ilə məşğul olurlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) geologiya və geofizika sahəsində tədqiqatların aparılması, nəzəriyyələrin, konsepsiyaların və metodların işlənilib hazırlanması və təkmilləşdirilməsi;

(b) yer kürəsinin inkişafına təsir edən proseslərin müəyyən edilməsi;

(c) tədqiqat nəticəsində alınmış məlumatların araşdırılması, geoloji hesabatların, xəritələrin, coğrafi və dəniz xəritələrinin və diaqramların hazırlanması;

(ç) mineral, qaz və neft yataqlarının və yeraltı su resurslarının işlənməsinin mümkünlüyünün təyin edilməsi üçün tədqiqatların nəticələrinin tətbiqi;

(d) bəndlər, körpülər, tunellər və yüksək binalar kimi mülki tikinti obyektlərinin inşasında geoloji biliklərin tətbiqi;

(e) yerin seysmik, qraviyasi, elektrik, termik və maqnit qüvvələrinin tədqiqatı və ölçülməsi;

(ə) atmosferdə optik və akustik hadisələrin tədqiqatları və ölçülməsi;

(f) yerin çəkisinin, ölçüsünün və kütləsinin, onun daxili tərkibinin və strukturunun müəyyən edilməsi, vulkanların, buzlaqların və zəlzələlərin təbiətinin və fəaliyyətinin öyrənilməsi;

(g) yerin maqnit sahəsinin xəritəsinin tərtib edilməsi və bu xəritənin və digər məlumatların havanın proqnozları üçün və naviqasiyada tətbiq edilməsi;

(ğ) dənizlərin və atmosferin fiziki xassələrinin öyrənilməsi, ölçülməsi və bunların istilik enerjisinin mübadiləsi kimi qarşılıqlı əlaqələri;

(h) seysmoloji, qravimetrik, maqnit, elektrik və radiometrik metodların istifadəsi ilə neft, qaz və mineral yataqların təbiətinin və ölçüsünün, torpaq sularının resurslarının təyin edilməsi və yerləşdiyi yerin müəyyən edilməsi;

(x) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(l) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(i) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Geoloq
- Geofizik
- Okeanoqraf, geofizika
- Okeanoqraf, geologiya

212-ci KİÇİK QRUP

RIYAZIYYATÇILAR, STATİSTİKLƏR VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Riyaziyyatçılar, statistiklər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri elmi tədqiqat işləri aparır, riyazi, statistik və sığorta ilə əlaqədar nəzəriyyələri, konsepsiyaları, metodları və texnologiyaları təkmilləşdirir və işləyib hazırlayırlar. Həmçinin bu bilikləri texniki kommersion fəaliyyəti, tibb, təbiət, ictimai elmlərin, həyat haqqında elmlərin digər istiqamətləri sahəsində geniş məsələlər dairəsinin həlli üçün tətbiq edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: fundamental riyaziyyat sahəsində tədqiqatların aparılması, riyazi, statistik və sığorta ilə əlaqədar prinsiplərin və metodikaların məsləhətləşdirilməsi və praktiki tətbiqi; sığorta və pensiya təminatı proqramlarının işlənilib hazırlanması da daxil olmaqla sığorta fəaliyyətinin müzakirəsi və həyata keçirilməsi; statistik müşahidələrin planlaşdırılması, işlənilib hazırlanması və aparılması; statistik məlumatların qiymətləndirilməsi, təşkili, yığılması, interpretasiyası və təhlili; elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması. Vəzifələrə həmçinin digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2120 Riyaziyyatçılar, aktuarlar, statistiklər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri

2121 Standartlaşdırma və metrologiya üzrə mütəxəssislər

2120 RİYAZİYYATÇILAR, AKTUARLAR, STATİSTİKLƏR VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Riyaziyyatçılar, aktuarlar, statistiklər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri elmi tədqiqat işlərini aparır, riyazi və sığorta ilə əlaqədar nəzəriyyələri, konsepsiyaları, metodları və texnologiyaları işləyib hazırlayır, məsləhətlər verir və texnika, kommersiya fəaliyyəti, tibb, habelə təbiət, ictimai elmlər və həyat haqqında elmlərin digər istiqamətləri sahəsində tətbiqi iş ilə məşğul olurlar.

Onların vəzifələrinə daxil edilir:

(a) riyazi və sığorta ilə əlaqədar nəzəriyyələrin və metodologiyaların öyrənilməsi, işlənilib hazırlanması və təkmilləşdirilməsi;

(b) texnika, aqronomiya və tibb, habelə təbiət, ictimai elmlərin və həyat haqqında elmlərin müəyyən istiqamətləri sahəsində geniş dairəli məsələlərin həlli üçün riyazi prinsiplərin, modellərin və metodların müzakirəsi və tətbiq edilməsi;

(c) idarəetmə problemlərinin, xüsusilə istehsal və məhsuldarlıq, proqramlaşdırma üçün məsələlərin riyazi modellərinin qurulması və EHM-də həlli üçün xərclərin səmərəliliyinin məntiqi təhlilinin aparılması;

(ç) pensiya təminatı, həyat, sağlamlıq, sosial sığortaların və digər növ sığorta proqramlarının işlənilib hazırlanması və tətbiq edilməsi;

(d) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Aktuari
- Təhlilçi, əməliyyatların tədqiqatçısı
- Riyaziyyatçı, tətbiqi riyaziyyat
- Statistik
- Demograf

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Assistent, aktuari - 3314
- Assistent, riyaziyyat – 3314
- Assistent, statistika - 3314
- İdarə qulluqçusu, sığorta statistikasına - 4312
- İdarə qulluqçusu, statistika - 4312
- Təhlilçi, məlumatlar bazası/kompüter – 2511

2121 STANDARTLAŞDIRMA VƏ METROLOGİYA ÜZRƏ MÜTƏXƏSSİSLƏR

Standartlaşdırma və metrologiya üzrə mütəxəssislər yeni və fəaliyyət göstərən standartlara və digər standartlarla bağlı sənədlərə, sertifikatlara, metrologiyaya yenidən baxılmasını təşkil edir və onların müəssisələrdə tətbiqini və məhsul və xidmətin keyfiyyətinin artırılması, onların sertifikatlaşdırılması, ölçü vahidlərinin təmin edilməsi üçün, standart və metrologiya normalarına riayət edilməsinə nəzarət və yoxlama kimi fəaliyyət növlərini həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) standartlaşdırma, sertifikatlaşdırma, metrologiya və standart sahəsində beynəlxalq təcrübələrin öyrənilməsi və beynəlxalq təşkilatların standartlaşdırma, metrologiya sahəsində qayda və normalarının sistemləşdirilməsi;

(b) yeni standartların hazırlanması və köhnəlmiş standartlaşdırma, sertifikat və metrologiya üzrə standartların dəyişdirilməsi ilə əlaqədar təkliflərin hazırlanması;

(c) metrologiya sahəsində fundamental tədqiqatlar yolu ilə ölçü vahidlərinin təmin edilməsi, etalon bazanın və çox dəqiq ölçü vahidlərinin yaradılması;

(ç) etalonlardan istifadə və onların saxlanma qayda və qanunlarına riayət edilməsi;

(d) məhsul və xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması məqsədi ilə standartlaşdırma metodu ilə xüsusi tədbirlərin həyata keçirilməsi;

(e) dövlət metrologiya nəzarəti və təftişi;

(ə) standartlaşdırma, metrologiya sahələri ilə bağlı beynəlxalq təşkilatlarla təcrübə mübadiləsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Metrologiya üzrə mühəndis
- Standartlaşdırma üzrə mühəndis
- Elmi işçi – Dövlət etalonunu qoruyan

213-cü KİÇİK QRUP

HƏYAT HAQQINDA ELMLƏR SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Həyat haqqında elmlər sahəsində peşəkar mütəxəssislər elmi tədqiqat işləri aparır, nəzəriyyələri, konsepsiyaları və metodları təkmilləşdirir və işləyib hazırlayır, eləcə də biologiya, mikrobiologiya, botanika, zoologiya, ekologiya, anatomiya, bakteriologiya, biokimya, fiziologiya, sitiologiya, genetika, potologiya və farmakologiya ilə əlaqədar elmi biliklərin praktiki tətbiqi ilə məşğul olurlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: tədqiqatların aparılması, insanların, heyvanların və bitkilərin, ayrı-ayrı orqanlar, toxumalar, hüceyrələr və mikroorqanizmlər də daxil olmaqla, həyatın bütün formalarının, eləcə də onlara mühitin, dərmanların və digər maddələrin təsirinin öyrənilməsi yolu ilə elmi biliklərin alınması; bu biliklərin kənd təsərrüfatı, əzcaçılıq və sənayenin digər sahələri və tibb kimi sahələrdə müzakirəsi və tətbiqi; elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2131 Bioloqlar, botaniklər, zooloqlar və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri

2132 Kənd təsərrüfatı, meşəçilik və balıqçılıq üzrə məsləhətçilər

2133 Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə peşəkar mütəxəssislər

2131 BİOLOQLAR, BOTANİKLƏR, ZOOLOQLAR VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Bioloqlar, botaniklər, zooloqlar və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri elmi tədqiqat işləri aparır, nəzəriyyələri, konsepsiyaları və metodları təkmilləşdirir və inkişaf etdirir, biologiya, mikrobiologiya, bakteriologiya, sitologiya, genetik, zoologiya, botanika, ekologiya ilə, xüsusilə tibb və kənd təsərrüfatı sahəsində əlaqədar elmi biliklərin praktiki tətbiqi ilə məşğul olurlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) elmi-tədqiqat işlərinin aparılması, müvafiq sahələrdə nəzəriyyələrin, konsepsiyaların və metodların təkmilləşdirilməsi və işlənilib hazırlanması;

(b) insan, heyvan və bitki nümunələrinin yeniləşdirilməsi və təsnifatı, onların əmələ gəlməsinin, inkişafının, kimyəvi və fiziki formalarının, strukturunun, tərkibinin, həyatının və reproduktiv proseslərin öyrənilməsi yolu ilə həyatın bütün formalarının öyrənilməsi üzrə çöl və laboratoriya təcrübələrinin aparılması;

(c) bakteriyalar və viruslar kimi mikroorqanizmlərin strukturu, inkişafı və xarakteristikası ilə əlaqədar öyrənilmə və təcrübələrin aparılması;

(ç) insanlarda, heyvanlarda və bütün bitkilərdə irsi xarakteristikanın əmələ gəlməsi, inkişafı və keçməsi ilə əlaqədar məsələlərin öyrənilməsi və təcrübələrin aparılması;

(d) bitki aləminin bütün formalarının öyrənilməsi və kənd təsərrüfatı, tibb kimi sahələrdə praktiki tətbiqinin işlənilib hazırlanması;

(e) canlı aləmin bütün formalarının öyrənilməsi, kənd təsərrüfatı və tibb kimi sahələrdə praktiki tətbiqinin işlənilib hazırlanması;

(ə) canlı aləmin strukturu və fəaliyyəti, fiziki və kimyəvi amillərin normal və qeyri-normal hüceyrələrə təsirinin öyrənilməsi və təcrübələrin aparılması;

(f) canlı və bitki aləminin, ətraf mühitin amilləri də daxil olmaqla, qarşılıqlı münasibətlərin öyrənilməsi və buna yaxın fənlər üzrə peşəkar məsləhətlərin verilməsi;

(g) sənaye, tibb və digər biliklərin müvafiq sahələrdə tətbiq edilməsinin inkişafı;

(ğ) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(h) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(x) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bakterioloq
- Bakterioloq, baytarlıq
- Genetik
- Bioloq, molekulyar
- Genetik, bitkilər
- Bioloq, dəniz
- Botanik
- Mikrobioloq
- Zooloq

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Ekoloq - 2133

2132 KƏND TƏSƏRRÜFATI, MEŞƏÇİLİK VƏ BALIQÇILIQ ÜZRƏ MƏSLƏHƏTÇİLƏR

Kənd təsərrüfatı, meşəçilik və balıqçılıq üzrə məsləhətçilər kənd, meşə və balıqçılıq təsərrüfatları üzrə məhsul əkini, gübrələnməsi, məhsul yığılı, torpaq eroziyası və tərkibi, xəstəliklərin qarşısının alınması, suvarılması və qulluq edilməsi, məhsul növbəliyi və satışı sahələrini öyrənir və onlara köməklik göstərir. Onlar məhsuldarlığın artırılması metodlarını inkişaf etdirir, torpaq və balıqçılıq sahələrinin inkişaf siyasətlərini və inkişaf planlarını öyrənirlər və hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) kənd, meşə və balıqçılıq təsərrüfatlarında məhsul istehsalına təsir edə biləcək yemlərlə, mineral duzlarla, suyun keyfiyyəti ilə və digər amillərlə bağlı nümunələr və məlumatlar toplamaq və təhlil etmək;

(b) məhsul istehsalının, heyvandarlıq və balıqçılıq sahələrinin məhsuldarlığının artırılması və alternativ istehsal formaları üçün yeni metodların tətbiq edilməsi üçün tövsiyələr vermək;

(c) mala-qara və bitki xəstəlikləri haqqında, zərərvericilərə və alaq otlarına qarşı mübarizə, torpağın yaxşılaşdırılması, mal-qara üçün əkin və qidalanma proqramları sahəsində tövsiyələr vermək;

(c) ekoloji faktorların kommertiya məqsədləri üçün məhsul istehsalına, otlaq sahələrinə, heyvandarlıq və balıq ehtiyatlarına, meşə ağaclarının artımına və sağlamlığına təsirini öyrənmək;

(d) becərmə texnologiyalarının səmərəliliyini, torpaq örtüyünü, ziyanvericiləri, xəstəlikləri və balıqçılığın digər canlılara təsirini, məhsul, meşəçilik və balıqçılığın səmərəliliyini öyrənmək;

(e) balıqların miqrasiyasını, böyüdülməsini, qidalanmasını, kürü tökümünü və toplanması üsullarını, gübrələnməsini, inkubasiyasını və kürüdən balıqların çıxarılmasını öyrənmək;

(ə) xüsusiyyətləri, istifadə imkanlarını və torpağın məhsuldarlığını öyrənməklə (elmi), yenilikləri tətbiq etməklə təkmilləşdirilmiş kənd təsərrüfatı, bağçılıq və meşə təsərrüfatlarının təcrübələrini inkişaf etdirmək;

(f) kənd təsərrüfatı problemlərinin həlli qaydası və üsullarının inkişaf etdirilməsi, istehsalın səmərəliliyinin artırılması;

(g) meşə və balıq ehtiyatlarının, onların uzunmüddətli kommertiya, istirahət və ekoloji məqsədlər üçün faydalı olmasının idarə olunması;

(ğ) meşə ağaclarının yayılması, meşə ehtiyatlarının artırılması metodları və meşə ehtiyatlarının səmərəli istifadəsini öyrənmək;

(h) yanğınların, sel sularının, quraqlıqların, torpaq eroziyalarının, zərərvericilərin öhdəsindən gəlmək üçün araşdırmalar aparmaq, tədbirlər planlaşdırmaq və həyata keçirmək;

(x) elmi-hesabatlar hazırlanması, fermerçilik, meşəçilik, balıqçılıq və digər sahələr üzrə kənd təsərrüfatı icmaları üçün informasiyalar, məsləhət sessiyaları və mühazirələr keçirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Aqronom
- Məsləhətçi, balıqçılıq
- Elmi işçi, meşə təsərrüfatı
- Məsləhətçi, meşəçilik

- Meşəçi
- Elmi işçi, torpaqşünaslıq

2133 ƏTRAF MÜHİTİN MÜHAFİZƏSİ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə peşəkar mütəxəssislər hava, su, səs-küyün təsiri, torpaq çirklənməsi, iqlim dəyişikliyi, toksiki tullantılar, təbii ehtiyatların istismarı və deqradasiyası kimi insan fəaliyyətinin ətraf mühitə təsirini öyrənir və qiymətləndirir. Onlar ətraf mühitin qorunması, bərpası, zərərin qarşısının alınması və gələcəkdə zərəri azaltmaq üçün tədbirlər planı hazırlayır və həlli yollarını inkişaf etdirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) ekoloji problemlərin mənbələrini müəyyənləşdirmək üçün elmi tədqiqat tədbirləri, təcrübələri, nümunə toplanması, səyyar və laborator analizlər aparmaq, onların qarşısının alınması, nəzarət edilməsi və aradan qaldırılması üçün tövsiyələr vermək;

(b) təşkilatlara onların fəaliyyətlərinin, məhsullarının və xidmətlərinin ətraf mühitə təsirini müəyyənləşdirmək, nəzarət etmək, yoxlamaq üçün ətraf mühit mühafizəsi sistemlərini müəyyənləşdirmək və inkişaf etdirməyə şərait yaratmaq;

(c) mövcud fəaliyyətlərin, proseslərin, tullantıların, səslərin və maddələrin ekoloji təsirini qiymətləndirmək üçün təftişlər aparmaq;

(d) ekoloji problemlərin həllində, ekoloji zərərin təsirinin və maliyyə itkisinin azaldılması üçün təşkilatlara texniki məsləhətlər vermək və avadanlıqlarla təmin etmək;

(e) ətraf mühitin qorunması planlarını inkişaf etdirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Təhlilçi, havanın çirklənməsi
- Mütəxəssis, təbiətin mühafizəsi
- Elmi işçi, təbiətin mühafizəsi
- Ekoloq
- Ekspert, ətraf mühitin mühafizəsi
- Auditor (nəzarətçi), ətraf mühitin mühafizəsi
- Məsləhətçi, ətraf mühitin mühafizəsi
- Elmi işçi, ətraf mühitin tədqiqi
- Elmi işçi, ətraf mühitin mühafizəsi
- Təhlilçi, suyun keyfiyyəti

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mühəndis, ətraf mühit -2143
- Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/əmək - 3257

214-cü KİÇİK QRUP

MÜHƏNDİSLƏR VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Mühəndislər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri elmi tədqiqat işlərini aparır, nəzəriyyələri, konsepsiyaları və metodları təkmilləşdirir, işləyib hazırlayır, habelə texnika, istehsal proseslərinin texnoloji və iqtisadi səmərəliliyinin təmin edilməsi kimi sahələrdə biliklərin praktiki tətbiqi ilə məşğul olurlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: binaların, şəhərlərin, nəqliyyat, landşaft sistemlərinin tikintisinə, habelə onların xidməti və təmiri, mülki və digər sənaye qurğularının tikintisinə, dəzgahlar, maşınlar və sənaye avadanlığı kimi elektrik və elektron məmulatlarının və sistemlərinin yaradılmasına dair elmi tədqiqat işlərinin aparılması, məsləhətlərin verilməsi, layihələndirmə və rəhbərlik; müxtəlif maddə və materialların istehsalı üzrə sənaye miqyasında kimyəvi proseslərin işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsi; sənaye miqyasında su, neft, qaz, metal filizləri hasilatı metodlarının işlənilib hazırlanması və tətbiq edilməsi, yeni materialların yaradılması; qurunun, dənizin və digər zonaların tədqiqatının aparılması və onların qrafik, rəqəm və bədii təsvirinin yaradılması; müəyyən materialların, məmulatların və proseslərin texnologiyası, istehsalın səmərəliliyi və əməyin təşkili üzrə öyrənmə və məsləhətlərin verilməsi, elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2141 İstehsalat mühəndisləri və mühəndis-texnoloqlar

2142 Mülki tikinti üzrə mühəndislər

2143 Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə mühəndislər

2144 Mühəndislər-mexaniklər

2145 Mühəndislər-kimyəçilər

2146 Dağ-mədən mühəndisləri, metallurqlar və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri

2149 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən mühəndislər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri

2141 İSTEHSALAT MÜHƏNDİSLƏRİ VƏ MÜHƏNDİS-TEKNOLOQLAR

İstehsalat mühəndisləri və mühəndis texnoloqlar elmi-tədqiqatların aparılmasına və layihələrin hazırlanmasına rəhbərlik edir, tikinti-quruculuq işlərini təşkil edir və bu işlərin icrasına, zavodların, fabriklərin istehsal proseslərinə və texniki qurğuların qurulması və istismarına nəzarət edirlər. Onlar istehsal fəaliyyətlərinin əlaqələndirilməsi üzrə proqramlar qurur, iqtisadi səmərəliliyini və təhlükəsizliyini qiymətləndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) işçilərin və işçi qruplarının məsuliyyətlərini və funksiyalarını təyin etmək və fəaliyyət sahələrini müəyyənləşdirmək üçün funksional məlumat hesabatlarını, təşkilatı struktur və layihə informasiyalarını öyrənmək;

(b) əməyin istifadəsi (qiymətləndirilməsi, hesablanması) üçün əməyin ölçülməsi proqramlarını qurmaq və iş nümunələrini (nəticələrini) təhlil etmək;

(c) işçilərin optimallığını və avadanlıqların səmərəliliyini həyata keçirmək, işçi qüvvəsindən

istifadə, vasitələrin yerləşdirilməsi, əməliyyat məlumatlarının, istehsal proqramlarının və xərclərinin təhlili;

(ç) istehsal spesifikasiyalarını inkişaf etdirmək, zavod və digər istehsal sahələrinin material, avadanlıq, boru kəmərlərinin, material axınlarının həcmi və yerləşdirilməsini müəyyənləşdirmək;

(d) iş layihələrini və materiallarını, maşın və avadanlıqların çatdırılmasını təşkil etmək və rəhbərlik etmək;

(e) texniki prinsiplərə və təhlükəsizlik texnikası qaydalarına uyğun olaraq quruculuq, yenidənqurma, keyfiyyətə nəzarət, sınaqdan keçirmə, yoxlama və texniki xidmət siyasətlərinin və standartlarının müəyyənləşdirilməsi;

(ə) istehsalın məhsuldarlığını və fəaliyyətini yaxşılaşdırmaq üçün istehsal sahələrinə baxış keçirmək;

(f) istehsal binalarının və avadanlıqlarının saxlanılmasına rəhbərlik və yeni konstruksiyaların, onların tətbiqi və texniki xidmət cədvəllərinin tələblərini əlaqələndirmək;

(g) yeni istehsal üsullarının, texnika və avadanlıqlarının tətbiq olunmasına dair tövsiyələr vermək;

(ğ) mal və material təminatını fasiləsiz həyata keçirmək üçün anbarlarla, alış və nəzarət şöbələri ilə əlaqə saxlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühəndis, sənaye məhsullarının keyfiyyəti
- Mühəndis, sənaye
- Mühəndis, zavod/fabrika
- Mühəndis, istehsalat

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarə müdiri, emaledici sənaye – 1321

2142 MÜLKİ TİKİNTİ ÜZRƏ MÜHƏNDİSLƏR

Mülki tikinti üzrə mühəndislər mülki obyektlərin tikintisi və istismarı üzrə elmi tədqiqat işləri aparır, məsləhətlər verir, layihələşdirir və işlərə rəhbərlik edir, habelə müəyyən materialların texnologiyasını öyrənir və məsləhətlər verirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) mülki tikinti ilə əlaqədar elmi tədqiqat işlərinin aparılması, yeni nəzəriyyələrin və metodların işlənilib hazırlanması, mövcud olanların təkmilləşdirilməsi;

(b) körpülər, bəndlər, doklar, yollar, hava limanları, dəmir yolları, kanallar, boru kəmərləri, kanalizasiya sistemləri, daşqın sularının axıdılması sistemləri, sənaye və digər iri binaların tikintisi üzrə məsləhətlər və layihələşdirmələr;

(c) tikinti metodlarının, istifadə olunan materialların, keyfiyyət standartlarının müəyyən edilməsi və tikinti işlərinə rəhbərlik;

(ç) tikililərin səmərəli istifadəsinin, ətraf mühitin təhlükəsizliyinin və mühafizəsinin təmin edilməsi üçün nəzarət sistemlərinin müəyyən edilməsi;

(d) nasazlığın müəyyən edilməsi və aradan qaldırılması;

(e) mövcud tikililərin istismarı və təmirinin təşkili və ona nəzarət;

- (ə) müəyyən materialların texnologiyası üzrə tədqiqatlar və məsləhətlər;
- (f) digər lazımi mütəxəssislərlə istehsal əlaqələrinin yaradılması və məsləhətləşmələr;
- (g) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;
- (ğ) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (h) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühəndis, mülki tikinti
- Mühəndis, geotexnoloq
- Mühəndis-inşaatçı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/tikinti - 1323
- Geoloq - 2114
- Mühəndis, mədən - 2146
- Metallurq, tökmə - 2146
- Layihəçi, şəhər infrastrukturu - 2164

2143 ƏTRAF MÜHİTİN MÜHAFİZƏSİ ÜZRƏ MÜHƏNDİSLƏR

Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə mühəndislər elmi tədqiqatlar aparır, ətraf mühitin qorunması üzrə tövsiyələr verir, layihələr hazırlayır və ətraf mühitin qorunmasında mühəndis vasitələrindən və üsullarından istifadə edərək, insan fəaliyyətinin ətraf mühitə mənfi təsirinin qarşısının alınması və fəsadlarının aradan qaldırılması kimi tədbirlərə rəhbərlik edir. Onlar tikililərin və mülki tikinti layihələrinin ekoloji ekspertizasını aparır, çirklənmə ilə mübarizədə tullantıların yenidən işlənməsində, daşınmasında və məhv edilməsində mühəndis üsullarını tətbiq edir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) elmi araşdırmalar aparmaq, mövcud və planlaşdırılan tikililərin, mülki mühəndis və digər fəaliyyətlərin ətraf mühitə təsirini qiymətləndirmək və təsiri haqqında hesabatlar hazırlamaq;

(b) sənaye və kommunal müəssisələri təftiş etmək, ətraf mühitin mühafizəsi proqramlarının səmərəliliyini qiymətləndirmək, ətraf mühitin qorunması normalarına riayət edilməsini yoxlamaq;

(c) suyun, havanın və ya torpağın keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması, nəzarət edilməsi və idarə edilməsi üçün prosesləri, sistemləri və avadanlıqları layihələndirmək və yoxlamaq;

(ç) şəbəkə və tənzimləmə təhlillərində ekoloji və texniki köməyi təmin etmək, verilənlər bazasını planlaşdırmaq və nəzərdən keçirmək;

(d) iş planlarını, standart iş prosedurlarını hazırlamaq, yeniləmək və təmin etmək;

(e) ətraf mühitin bərpası, qorunması və qanun layihələrinin hazırlanmasında, bərpa layihələrinin və normativlərinin müəyyən edilməsində mühəndis və texniki köməyin təmin olunması;

(ə) ətraf mühitin yaxşılaşdırılması proqramlarının yerinə yetirilməsinə nəzarət;

(f) özəl şirkətlər və dövlət orqanlarına ətraf mühitin və insanların qorunması üçün, çirklənmiş ərazilərin təmizlənməsinə dair tövsiyələr vermək;

(g) ekoloji problemlərin həll edilməsi üçün müvafiq sahənin alimləri, layihəçiləri, təhlükəli tullantılar üzrə mütəxəssisləri və digər sahələrin mühəndisləri ilə əməkdaşlıq etmək və birgə fəaliyyət göstərmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühəndis, havanın çirklənməsinə nəzarət
- Təhlilçi, ətraf mühit
- Mühəndis, ətraf mühit
- Mütəxəssis, ətraf mühit

2144 MÜHƏNDİSLƏR - MEXANİKLƏR

Mühəndislər-mexaniklər istehsalata, işlərə, maşınların, mexaniki avadanlığın, aqreqların və sistemlərin xidmətinə və təmirinə dair tədqiqatlar, müzakirələr və işləmələr aparır və rəhbərlik edir, həmçinin müəyyən materialların, məmulatların və proseslərin texnologiyasını öyrənir və məsləhətlər verirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) emal sənayesi, dağ-mədən işləri, tikinti, kənd təsərrüfatı və digər sənaye məqsədləri üçün maşın avadanlığının və alətlərin işlənilib hazırlanması və məsləhətlərin verilməsi;

(b) dəmir yolu lokomotivlərinin, motonəqliyyat vasitələrinin və ya uçan aparatların hərəkətə gətirilməsi, sənaye və digər maşın avadanlığı üçün istifadə edilən buxar mühərriklərinin, daxili yanacaq mühərriklərinin və digər qeyri-elektrik mühərriklərinin işlənilib hazırlanması;

(c) gəmilərin, güc aqreqlarının hərəkətə gətirilməsi sistemlərinin, qızdırıcı və ventilyasiya sistemlərinin, sükan mexanizmləri nasoslarının və digər mexaniki avadanlığın işlənilib hazırlanması;

(ç) gəmilərin korpuslarının və göyertəsinə dair məsləhətlər verilməsi işlənilib hazırlanması;

(d) təyyarə karkaslarının, şassilərin və uçan aparatlar üçün digər avadanlığın hazırlanmasına dair məsləhətlərin verilməsi və işlənilib hazırlanması;

(e) yol daşıyıcı vasitələrin bardanlarının, asma sistemlərinin, tormozların və digər komponentlərin hazırlanmasına dair məsləhətlərin verilməsi və işlənilib hazırlanması;

(ə) qızdırıcı, ventilyasiya və soyuducu sistemləri avadanlığının hazırlanmasına dair məsləhətlərin verilməsi və işlənilib hazırlanması;

(f) nüvə enerjisinin istehsalı, nəzarəti və istifadəsi üçün mexaniki aqreqların və avadanlığın hazırlanmasına dair məsləhətlərin verilməsi və işlənilib hazırlanması;

(g) dil prosessorları, EHM, dəqiq alətlər, kameralar, proyektorlar kimi qeyri-elektrik cihaz elementlərinin və məmulatlarının hazırlanmasına dair məsləhətlərin verilməsi və işlənilib hazırlanması;

(ğ) məhsulun, kənd təsərrüfatı və digər mexanizmlərin, maşınların, dəzgahların, mühərriklərin, aqreqların, avadanlığın və sistemlərin quraşdırılması və işinin xüsusiyyətinə nəzarət;

(h) maşınların, mexanizmlərin, dəzgahların, mühərriklərin, aqreqların, avadanlığın və sistemlərin səmərəli istifadə edilməsi və texnoloji proseslərin təyin edilməsi;

(x) nasazlığın təyin edilməsi və aradan qaldırılması;

(i) mövcud maşın, mexanizm, dəzgah, mühərrik, aqreqlar, avadanlıq və sistemlərə xidmət və təmirin təşkili və rəhbərlik;

(i) müəyyən materialların, məmulatların və proseslərin texnologiyası üzrə öyrənilmə və məsləhətlərin verilməsi;

(j) digər lazımi mütəxəssislərlə istehsalat əlaqələrinin yaradılması və məsləhətləşmələr;

(k) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(q) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(l) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühəndis, təyyarə istehsalı
- Mühəndis, gəmiqayırma
- Mühəndis, mexanika/nüvə enerjisi
- Mühəndis, mexanika

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Gəmi mexaniki - 3151

2145 MÜHƏNDİSLƏR - KİMYAÇILAR

Mühəndis-kimyacılar xam neftin törəmələri, həmçinin qida məhsulları və içkilər, dərmanlar, sintetik materiallar kimi müxtəlif birləşmələrin və maddələrin sənaye kimyəvi proseslərinə və istehsalına dair tədqiqatlar, hazırlamalar və müzakirələr aparır, rəhbərlik edir, avadanlığın xidmətini və təmirini aparır, həmçinin müəyyən materialların, məmulatların və proseslərin texnologiyalarını öyrənir və məsləhətlər verirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) xam neftin, digər məhlul və qazların təmizlənməsi üzrə neftin törəmələri, partlayıcı maddələr, qida məhsulları və içkilər, dərmanlar, sintetik materiallar kimi birləşmələrin və maddələrin hazırlanması üzrə istehsal proseslərinin texnologiyasının işlənilməsi, hazırlanması, tədqiqatların aparılması və məsləhətlər verilməsi;
- (b) kimya istehsalı zavodlarının tikintisinə tələblərin təyin edilməsi;
- (c) müəyyən olunmuş standartlarla istehsal proseslərinin, materialların və məhsulun keyfiyyətinin uyğun gəlməsinə riayət edilməsi;
- (ç) təhlükəsiz və səmərəli istehsal üçün nəzarət parametrlərinin təyin edilməsi;
- (d) nasazlığın təyin edilməsi və aradan qaldırılması;
- (e) mövcud avadanlığa xidmət və təmirin təşkili və onlara rəhbərlik;
- (ə) müəyyən materialların, məmulatların və proseslərin öyrənilməsi və əlaqədar məsləhətləşmələr;
- (f) digər lazımı mütəxəssislərlə istehsalat əlaqələrinin yaradılması və məsləhətləşmələr;
- (g) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;
- (ğ) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (h) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühəndis, kimya
- Mühəndis, kimya/neft və təbii qaz
- Texnoloq, plastmaslar
- Texnoloq, yanacaq

2146 DAĞ-MƏDƏN MÜHƏNDİSLƏRİ, METALLURQLAR VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Dağ-mədən mühəndisləri, metallurqlar və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri mineralların, metalların, suyun, neftin, qazın sənaye hasilatını və yeni xəlitələrin, keramikanın və digər materialların yaranmasına dair tədqiqatlar aparır, təkmilləşdirir və təmin edir, habelə müəyyən materialların, məmulatların və proseslərin texnologiyasını öyrənir və məsləhətlər verirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) yer təkinin, neft, qaz və su hasilatına dair tədqiqatların aparılması, bununla əlaqədar məsləhətləşmələr və yeni metodların işlənilib hazırlanması və ya mövcud metodların təkmilləşdirilməsi;

(b) yerin təkinin və qazıntıların, istifadə olunan mexanizmlərin tipinin səmərəli işlənməsinin daha münasib üsullarının təyin edilməsi, şaxtaların və lağım yollarının tikintisinin layihələşdirilməsi və rəhbərlik;

(c) qazma üçün sahələrin müəyyən edilməsi, quyudan suyun, neft və qaz tullantılarına nəzarət üsullarının işlənilib hazırlanması;

(ç) qaz, neft və suyun qorunub saxlanılmasının, ilkin emalının planlaşdırılması və rəhbərlik;

(d) təhlükəsizlik və ilk yardımın, xüsusilə yer altında təşkilatı tədbirlərin təmin edilməsi;

(e) tədqiqatların aparılması, filiz metallarının hasilatı metodlarının işlənilib hazırlanması və onların tətbiq edilməsinin üsulları üzrə məsləhətlərin verilməsi;

(ə) metal və xəlitələrin xassələrinin tədqiq edilməsi, yeni xəlitələrin işlənilib hazırlanması, metal və xəlitələrin istehsalının texnoloji prosesləri üçün məsləhətləşmələr və nəzarət;

(f) müəyyən materialların və proseslərin texnologiyasının öyrənilməsi və məsləhətləşmələr;

(g) digər lazımi mütəxəssislərlə, xüsusilə geoloqlar və geofiziklərlə istehsalat əlaqələrinin yaradılması və məsləhətləşmələr;

(ğ) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(h) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(x) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühəndis, mədən
- Mühəndis, mədən/neft və təbii qaz
- Metallurq, tökmə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Geoloq – 2114
- Geofizik - 2114

2149 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN MÜHƏNDİSLƏR VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Bu ibtidai qrupa əvvəllər 214-cü kiçik qrupun “mühəndislər və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri” (elektrotexnik istisna olmaqla) və ya 215-ci kiçik qrupun “elektrotexnologiya sahəsində mühəndislər” bölmələrinə daxil edilməyən peşəkar mütəxəssislər aid edilir. Məsələn üçün bu qrupa elmi tədqiqat işləri aparan mühəndislər, texnoloji proseslərin və iş yerlərinin təhlükəsizlik məsələlərini inkişaf

etdirən mühəndislər, biotəbabət mühəndisləri, optika üzrə mühəndislər, mühəndis texnoloqlar, nüvə enerjisi və silahları üzrə mühəndislər daxil edilirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) mühəndislik sahəsində mövcud biliklərdən istifadə etməklə, bioloji və səhiyyə sahələrində süni orqanların, protezlərin, tibbi alətlərin, avadanlıqların və sistemlərin layihələrinin hazırlanması, inkişaf etdirilməsi və qiymətləndirilməsi;

(b) tibbi prosedurlarda istifadə edilən müxtəlif cihazların, rezonans dalğaları vasitəsilə vizual görüntünü əks etdirən cihazların, avtomatik insulin iynələrini və insan orqanlarının fəaliyyətinə nəzarət edən və kömək edən cihazların hazırlanması;

(c) optik alətlərin komponentləri olan linzalar, mikroskoplar, teleskoplar, lazerlər, optika, disk sistemləri və işıqın xüsusiyyətlərini istifadə edən təchizatların layihələndirilməsi;

(ç) hərbi satınalmaları qarşılamaq üçün partlayıcı artilleriya materialları layihələndirmək, yoxlamaq və əlaqələndirmək;

(d) nüvə reaktorlarının, elektrik stansiyalarının və nüvə yanacaqlarının təkrar emalı və bərpa sistemləri əməliyyatlarını layihələndirmək və nəzarət etmək;

(e) nüvə reaktoru, idarə mexanizmləri və radiasiyadan mühafizə olunmaq üçün nüvə avadanlıqlarının lahiyələndirilməsi və inkişaf etdirilməsi;

(ə) xilasetmə əməliyyatları üçün zərəri qiymətləndirmək və hesablamaları təmin etmək;

(f) şüşə, keramika, parça, dəri məhsulları, ağac və çap texnologiyalarının istehsalını və istehsal proseslərinin texniki aspektlərini öyrənmək və məsləhətlər vermək;

(g) potensial təhlükələri müəyyənləşdirmək, təhlükəsizlik qaydalarını və qurğuların təhlükəsiz istismar qaydalarını müəyyənləşdirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühəndis, biotəbabət
- Mühəndis, partlayıcı maddələr
- Mühəndis, gəmi
- Materialşünas
- Mühəndis, texniki optika
- Mühəndis, təhlükəsizlik texnikası

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mühəndis, sənaye - 2141
- Mühəndis, ətraf mühit - 2143
- Topoqraf - 2165

215-ci KİÇİK QRUP

ELEKTROTEKNOLOGİYA SAHƏSİNDƏ MÜHƏNDİSLƏR

Elektrotexnologiya sahəsində mühəndislər elektron və telekommunikasiya sistemlərinin, komponentlərinin, mühərriklərin və cihazların yaradılması və istifadə edilməsi sahəsində elmi-tədqiqatlar aparır, layihələr hazırlayır, tövsiyələr verir, planlaşdırmalar aparır və bu fəaliyyətlərə rəhbərlik edirlər. Onlar elektron cihazların, elektrik avadanlıqlarının və sistemlərinin fəaliyyətlərini və

təhlükəsizliyini təmin etmək üçün nəzarət sistemləri yaradır və ya təşkil edirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: elmi araşdırmalar aparmaq, elektron və telekommunikasiya sistemlərinə və cihazlarına xidmət və ya təmir sahəsində tövsiyələr vermək və bu işlərə rəhbərlik etmək; elektrik enerjisi stansiyaları və sistemlərinə enerjiyin alınması, ötürülməsi və paylanması layihələrini hazırlamaq və bu sahə üzrə tövsiyələr vermək; elektron cihazların, elektrik avadanlıqlarının və sistemlərinin fəaliyyətlərini və təhlükəsizliyini təmin etmək üçün istifadə qaydalarını müəyyənləşdirmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2151 Mühəndislər - elektriklər

2452 Mühəndislər-elektronçular

2153 Telekommunikasiya üzrə mühəndislər

2151 MÜHƏNDİSLƏR-ELEKTRİKLƏR

Mühəndislər-elektriklər elektrik sistemlərinin, mühərriklərin və avadanlığın hazırlanması, istismarı və təmiri üzrə elmi tədqiqat işləri aparır, məsləhətlər verir, layihələndirir və rəhbərlik edir, habelə müəyyən materialların texnologiyasını öyrənir və məsləhətlər verirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) elektrik enerjisinin generasiyası, ötürülməsi və bölüşdürülməsi üçün sistemlərin işlənilməsi və ya məsləhətlərin verilməsi;

(b) elektrik mühərrikləri, elektrik dərəcələri və digər avadanlıq, habelə məişət elektrik cihazları üçün sistemlərin işlənilməsi və ya məsləhətlərin verilməsi;

(c) sənaye və digər bina və obyektlərdə elektrik naqillərinin quraşdırılması və lazım gəldikdə hər hansı növ işə rəhbərlik;

(ç) elektrik enerjisinin alınması və bölüşdürülməsi sistemlərinin, mühərriklərin və avadanlığın səmərəli istifadəsini və təhlükəsizliyini təmin etmək üçün nəzarət parametrlərinin və texnoloji proseslərin təyin edilməsi;

(d) nasazlığın təyin edilməsi və aradan qaldırılması;

(e) elektrik sistemlərinin, mühərriklərin və avadanlığın təmirinin və xidmət olunmasının təşkili və nəzarət;

(ə) müəyyən materialların, məmulatların və proseslərin texnologiyalarının öyrənilməsi və məsləhətlərin verilməsi;

(f) digər lazımı mütəxəssislərlə istehsal əlaqələrinin yaradılması və məsləhətləşmələr;

(g) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(ğ) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(h) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühəndis, elektrotexnika / elektrik enerjisinin istehsalı
- Mühəndis, elektrotexnika/elektromexanika avadanlıq
- Mühəndis, elektrotexnika

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mühəndis, elektronika - 2152
- Mühəndis, telekommunikasiyalar - 2153
- Mühəndis, telekommunikasiyalar/radio - 2153

2152 MÜHƏNDİSLƏR - ELEKTRONÇULAR

Mühəndislər-elektronçular tikintiyə, işə elektron sistemlərinin və avadanlığının xidməti və təmirinə dair tədqiqatlar, məsləhətləşmələr, hazırlıqlar aparır və rəhbərlik edir, habelə müəyyən materialların, məmulatların və proseslərin texnologiyasını öyrənir və məsləhətlər verirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) EHM kimi elektron qurğularının, sistemlərinin, mühərriklərin və avadanlığın işlənilib hazırlanması və məsləhətlərin verilməsi;

(b) istehsal qaydalarının, materialların və keyfiyyət standartlarının təyin edilməsi, elektron məmulatlarının və sistemlərinin istehsalı və quraşdırılması üzrə işlərə rəhbərlik;

(c) elektron sistemlərinin, mühərriklərin və avadanlığın səmərəli istifadəsinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə nəzarət parametrlərinin və texnoloji proseslərin təyin edilməsi;

(ç) nasazlığın təyin edilməsi və aradan qaldırılması;

(d) mövcud elektron sistemlərinə, mühərriklərə və digər avadanlıqlara xidmət, təmirin təşkili və rəhbərlik;

(e) müəyyən materialların, məmulatların və proseslərin texnologiyasının öyrənilməsi və məsləhətlərin verilməsi;

(ə) digər lazımi mütəxəssislərlə istehsalat əlaqələrinin və məsləhətləşmələrin yaradılması;

(f) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(g) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ğ) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühəndis, elektronika
- Mühəndis, aviasiya - kosmos texnikası
- Mühəndis, elektrik sistemləri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mühəndis, telekommunikasiyalar - 2153

2153 TELEKOMMUNİKASIYA ÜZRƏ MÜHƏNDİSLƏR

Telekommunikasiya üzrə mühəndislər elektron sistemlərinin və avadanlığının xidməti və təmirinə dair tədqiqatlar, məsləhətləşmələr, hazırlıqlar aparır və rəhbərlik edir, habelə müəyyən materialların, məmulatların və proseslərin texnologiyasını öyrənir və məsləhətlər verirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) telekommunikasiya avadanlığı kimi elektron qurğularının, sistemlərinin, mühərriklərin və avadanlığın işlənilib hazırlanması və məsləhətlərin verilməsi;

(b) istehsal qaydalarının, materialların və keyfiyyət standartlarının təyin edilməsi, elektron və ya telekommunikasiya məmulatlarının və sistemlərinin istehsalı və quraşdırılması üzrə işlərə rəhbərlik;

(c) telekommunikasiya sistemlərinin və avadanlığın səmərəli istifadəsinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə nəzarət parametrlərinin və texnoloji proseslərin təyin edilməsi;

(ç) nasazlığın təyin edilməsi və aradan qaldırılması;

(d) mövcud elektron sistemləri, mühərrikləri və avadanlıqlarına xidmət və təmirin təşkili və rəhbərlik;

(e) müəyyən materialların, məmulatların və proseslərin texnologiyasının öyrənilməsi və məsləhətin verilməsi;

(ə) digər lazımi mütəxəssislərlə istehsalat əlaqələrinin və məsləhətləşmələrin yaradılması;

(f) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(g) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ğ) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühəndis, telekommunikasiyalar
- Mühəndis, telekommunikasiyalar/radio
- Texnoloq, maşınqayırma/telekommunikasiya

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mühəndis, elektronika - 2152

216-cı KİÇİK QRUP

MEMARLAR, LAYİHƏÇİLƏR, TOPOQRAFLAR VƏ DİZAYNERLƏR

Memarlar, layihəçilər, topoqraflar və dizaynerlər landşaftların, tikililərin xarici və daxili görünüşlərini, istehsal məhsullarının, vizual informasiya vasitələrinin və nəşrlərinin tərtibatını və dizayn layihələrini hazırlayırlar. Onlar coğrafi vəziyyətin xüsusiyyətlərini, layihələrin və xəritələrin hazırlanmasını və yenidən baxılmasını, həmçinin plan və strategiyaları həyata keçirmək üçün ərazilərin istifadəyə yararlılığını dəqiq tədqiq edirlər.

Bu vəzifələrə aiddir: müştərilərlə və maraqlı tərəflərlə layihənin məqsədlərini və məhdudiyyətlərini müəyyən etmək üçün məsləhətləşmək; texniki, funksional, ekoloji və istismar tələbləri nəzərə alınmaqla estetik dizayn konsepsiyalarının və modellərinin hazırlanması; eskizlər, diaqramlar, illüstrasiyalar, multiplikasiyalar hazırlamaq; layihənin konsepsiyasını (məqsədini, ideyalarını) və digər məlumatları planlar, sxemlər, nümunələr və modellər vasitəsilə izah etmək; fotoçəkilişləri, peyk görüntülərini, xəritələri, qeydləri, statistika məlumatlarını, məlumatları və sorğu sənədlərini təhlil etmək; funksional, kommersiya, mədəni, təhlükəsizlik, ekoloji və estetik tələbləri öyrənməyə və təhlil etməyə təşəbbüs göstərmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2161 Tikinti üzrə memarlar

- 2162 Mənzərə üzrə memarlar**
- 2163 Məhsul və geyim üzrə dizaynerlər**
- 2164 Şəhərsalanlar və nəqliyyat qovşaqlarının layihəçiləri**
- 2165 Kartograflar və topoqraflar**
- 2166 Rəssam-tərtibatçılar və multimediyaya dizaynerləri**

2161 TİKİNTİ ÜZRƏ MEMARLAR

Tikinti üzrə memarlar kommersiya, sənaye, yaşayış və inşaat binalarının layihələrini hazırlayır, onların tikintisini, xidməti, təmir - bərpa işlərini planlaşdırır və nəzarət edir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) yeni arxitektura nəzəriyyələrini və metodlarını inkişaf etdirmək;
- (b) təklif olunan tikililərin və yenidənqurma işlərinin tipini, stilini və ölçülərini müəyyən etmək üçün inşaat sahələrinə baxışlar keçirmək, müştərilərlə, rəhbərlərlə və başqa maraqlı tərəflərlə müzakirələr aparmaq;
- (c) layihə, material və smeta məlumatları ilə təmin etmək;
- (ç) eskizlər və miqyas çertyojları daxil olmaqla layihə üzrə sənədləşməni hazırlamaq, son layihə üzrə bütün struktur, mexaniki və estetik elementləri birləşdirmək;
- (d) müştərilərin adından inşaatçılar və tender iştirakçılarının cəlb edilməsi üçün tikintinin aparılmasının təfsilatları və müqavilə sənədlərinin hazırlanması;
- (e) işlərin vaxtında yerinə yetirilməsi üçün əlaqələr yaratmaq (nəzarət etmək);
- (ə) tikililərin daxili interyerlərinin funksionallığı və keyfiyyəti ilə bağlı problemlərin müəyyən edilməsi və onların ən yaxşı həll üsullarının tapılması, zəruri planlar, layihələr və çertyojlar hazırlamaq;
- (f) tikinti və tikinti bərpa işlərinin keyfiyyət standartlarına və şərtlərinə uyğun aparılması üçün nəzarət etmək;
- (g) texniki təminat məsələlərini təmin etmək üçün digər əlaqəli mütəxəssislərlə əlaqə saxlamaq və məsləhətləşmələr aparmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Memar, tikinti
- İnteryer üzrə memarlar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Memar, mənzərə - 2162
- Tərtibatçı, satış yeri - 3432
- Dizayner, interyerlərin tərtib edilməsi - 3432

2162 MƏNZƏRƏ ÜZRƏ MEMARLAR

Mənzərə üzrə memarlar parkların, məktəblərin, universitetlərin, yolların, kommersiya, sənaye və yaşayış obyektlərinin kənar ərazilərinin, landşaftlarının və meydançalarının layihələrini hazırlayır, onların tikintisinə, xidmətinə və tikinti bərpa işlərinə nəzarət edir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) landşaft memarlığı sahəsində yeni arxitektura nəzəriyyələrini və metodlarını inkişaf etdirmək;

(b) təklif olunan tikililərin və yenidənqurma işlərinin tipini, üslubunu və ölçülərini müəyyən etmək üçün park, yol və digər açıq sahələrə baxışlar keçirmək, müştərilərlə, rəhbərlərlə və başqa maraqlı tərəflərlə müzakirələr aparmaq;

(c) sahələrin istifadə olunması barəsində təklifləri, istifadəyə yararlılığı və ətraf mühitə təsirini müəyyənləşdirmək üçün coğrafi və ekoloji xüsusiyyətləri, relyef forması, torpaq quruluşu, bitki örtüyü, su ehtiyatları, vizual görünüşü və tikililər haqqında məlumatları toplamaq, ümumiləşdirmək və sahələri tədqiq etmək;

(ç) təklif olunan işlərin görülməsi yerlərini və təklif detallarını əks etdirməklə yer üstü modellər, tikililər, bitki örtüyü və keçidlər də daxil edilməklə hesabatlar, ərazi planları, iş çertyojları və xərclər smetası hazırlamaq;

(d) müştərilərin adından inşaatçılar, podratçı mühəndislər və tender iştirakçılarının cəlb edilməsi üçün tikintinin aparılmasının təfsilatları və müqavilə sənədlərinin hazırlanması;

(e) işlərin vaxtında yerinə yetilməsi üçün əlaqələr yaratmaq (nəzarət etmək);

(ə) tikililərin xarici interyerlərinin funksionallığı və keyfiyyəti ilə bağlı problemlərin müəyyən edilməsi və onların ən yaxşı həll üsullarını tapmaq, zəruri planlar, layihələr və çertyojlar hazırlamaq;

(f) tikinti və tikinti bərpa işlərinin keyfiyyət standartlarına və şərtlərinə uyğun aparılması üçün nəzarət etmək;

(g) texniki təminat məsələlərini təmin etmək üçün digər əlaqəli mütəxəssislərlə əlaqə saxlamaq və məsləhətləşmələr aparmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Memar, mənzərə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Memar, tikinti - 2161
- Layihəçi, şəhər infrastrukturunu - 2164

2163 MƏHSUL VƏ GEYİM ÜZRƏ DİZAYNERLƏR

Məhsul və geyim üzrə dizaynerlər malların satışının stimullaşdırılması üzrə işlərin yerinə yetirilməsi üçün rəssamlıq metodlarından istifadə edirlər. Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) məhsul və geyimlərin dizaynı, geyimin yeni növlərinin və modalarının yaradılması, rəssamlıq məsələlərinin texniki və digər tələblərlə birləşdirilməsinə cəhd göstərilməsi;

(b) malların qoyulması üçün vitrinlərin və ya digər yerlərin tərtibatında bədii təsirlərin yaradılması;

(e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Dizayner, moda
- Dizayner, qiymətli əşyalar və zərgərlik məmulatı
- Rəssam-modelyer
- Dizayner, sənaye məhsulları

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Konstruktor, avtomobillər - 2144
- Memar, tikinti – 2161
- Dizayner, interyerlərin tərtib edilməsi – 3432
- Memar, mənzərə - 2162

**2164 ŞƏHƏRSALANLAR VƏ NƏQLİYYAT QOVŞAQLARININ
LAYİHƏÇİLƏRİ**

Şəhərsalanlar və nəqliyyat qovşaqlarının layihəçiləri yaşayış, ticarət və sənaye binalarının salınması üzrə elmi tədqiqat işləri aparır, məsləhətlər verir, layihələri işləyib hazırlayır, şəhərin, landşaftın, nəqliyyat qovşaqlarının nişanlanmasını aparır, onların tikintisini, xidmət göstərilməsini və bərpa olunmasını planlaşdırır və nəzarət edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) yeni arxitektura nəzəriyyələrinin və metodlarının işlənilib hazırlanması və mövcud olanların təkmilləşdirilməsi;

(b) tikinti üçün sahələrə baxış, müştərilərə məsləhətlərin verilməsi, tikintinin üslubu və digər cəhətləri üzrə tövsiyələrin tərtib edilməsi;

(c) binaların layihələndirilməsi, onların tikinti və bərpası üçün ətraflı şəkillərin və planların hazırlanması, üslubu, qiyməti, vaxt sərfini, təlimata riayət etməyi və s. nəzərə almaqla layihələrin həyata keçirilməsi məqsədilə lazımi əlaqələrin təmin edilməsi;

(ç) binanın istismarı və interyerinin keyfiyyətinə dair problemlərin optimal həllinin müəyyən edilməsi, tapılması və lazımi layihələrin, şəkillərin və planların tərtib edilməsi;

(d) tikinti normalarına və qaydalarına riayət olunmasına nəzarət;

(e) şəhər infrastrukturunun layihələndirilməsi;

(ə) parklar, müəssisələr, hava limanları, şosse yolları, habelə iş, sənaye və yaşayış binalarının tikintisi üçün torpaq sahələrinin verilməsi layihələrinin işlənilib hazırlanması;

(f) yolların tikintisi üzrə layihələndirmə və məsləhətlərin verilməsi, yolların və nəqliyyatın təhlükəsizliyinə və səmərəli istifadəsinə nəzarət;

(g) digər lazımi mütəxəssislərlə istehsal əlaqələrinin yaradılması və məsləhətləşmələr;

(ğ) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(h) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(x) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Layihəçi, torpaq
- Layihəçi, nəqliyyat axınları
- Layihəçi, şəhər infrastrukturu

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Memar, tikinti - 2161
- Memar, mənzərə - 2162

2165 KARTOQRAFLAR VƏ TOPOQRAFLAR

Kartoqraflar (xəritəçəkənlər) və topoqraflar təbii və insan tərəfindən yaradılmış quru və dəniz obyektləri və sərhədlərinin, yeraltı suların və səma cisimlərinin dəqiq yerləşməsinə təyin etmək üçün topoqrafik metodları və texnologiyaları tətbiq edir, habelə rəqəm, qrafik və bədii təsviri hazırlayır və yenidən nəzərdən keçirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) xəritələrin tərtib edilməsi, tikinti işlərinin və ya mülkiyyətin sərhədlərinin müəyyən edilməsi də daxil olmaqla müxtəlif məqsədlərlə yer səthinin gözdən keçirilməsi, ölçülməsi və təsviri;

(b) şaxtaların müayinəsi, müxtəlif obyektlərin yerini dəqiq göstərməklə yeraltı səthin təsviri, habelə hazırlamaların istiqamətinə və müddətinə nəzarət üçün çertyojların (cizgilərin) və xəritələrin tərtib edilməsi;

(c) dənizlərin, çayların və göllərin dibinin müayinəsi, müxtəlif obyektlərin dəqiq yerləşməsinə və xəritələrin, o cümlədən dəniz, xüsusilə suların və boğazların gəmiçiliyə yararlılığını təmin etmək, həmçinin dəniz qurğularının planlaşdırılması üçün tərtib edilməsinə diqqət verməklə yeraltı səthin təsviri;

(ç) aerofotoqrafiyanın planlaşdırılması və aparılması;

d) aerofotoqrafiya və digər fotoqrafiya məmulatlarının, topoqrafik və dəniz xəritələrinin, ümumi istifadə üçün xəritələrinin və digər tematik xəritələrin hazırlanması və dəyişdirilməsi üçün distansion (məsafədən) müşahidə və ölçü məlumatlarının təhlili;

(e) xəritələrin texnoloji, estetik və iqtisadi aspektləri üzrə məsləhətləşmələr;

(ə) digər lazımi mütəxəssislərlə istehsalat əlaqələrinin və məsləhətləşmələrin yaradılması;

(f) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(g) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ğ) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kartoqraf
- Fotoqrammetrist
- Havadan çəkiliş apararı
- Hidroqraf
- Yerölçən
- Markşeyder

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mühəndis, dəyərin qiymətləndirilməsi - 2149
- Texnik, topoqrafiya - 3112
- Texnik, mexanika/gəmiqayırma - 3115

2166 RƏSSAM – TƏRTİBATÇILAR VƏ MULTİMƏDİYA DİZAYNERLƏRİ

Rəssam tərtibatçılar və multimediyaya dizaynerləri vizual, audio, kommunikasiya, nümayiş, nəşr çap materialları, film, elektron, rəqəmsal və digər audio və vizual media vasitələri üçün informasiya

məzmunlu layihələr hazırlayırlar. Onlar xüsusi effektlər, animasiyalar və yaxud kompüter oyunlarında, filmlərdə, kliplərdə, kivi çapında və reklamlarda istifadə üçün vizual effektlər yaradırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) müştərilərlə və maraqlı tərəflərlə layihənin məqsədlərini və məhdudiyyətlərini məsləhətləşməklə müəyyən etmək;
- (b) araşdırmalar aparmaq və funksional kommunikasiya vasitələrinin tələblərini müəyyən etmək;
- (c) təqdim olunan məzmunlar üzrə layihə konsepsiyalarının hazırlanması;
- (ç) layihə konsepsiyaları haqqında məlumat vermək üçün eskizlər, diaqramlar, illüstrasiyalar və maketlər hazırlamaq;
- (d) layihənin funksional, estetik və yaradıcı tələblərini əks etdirmək üçün mürəkkəb qrafika və animasiyalarla layihələndirmək;
- (e) hərəkətdə olan obyektləri və illüstrativ prosesləri iki və üç ölçülü formatlarda əks etdirmək üçün kompüterin animasiya və modelləşdirmə proqramlarından istifadə etmək;
- (ə) layihənin müştəriləri ilə, rəhbərliklə, satışı və istehsalı ilə məşğul olanlarla müzakirələr aparmaq;
- (f) media vasitələrinin nəşrləri, təqdimatı və nümayişi üçün funksional və estetik materiallar və vasitələr seçmək, tövsiyə etmək və müəyyənləşdirmək;
- (g) istehsal üçün seçilmiş layihəni dəqiqləşdirmək və sənədləşdirmək;
- (ğ) seçilən sahələrdə istehsalata nəzarət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Multiplikator,
- Rəssam-dekurator, kino
- İllüstrator
- Dizayner, multimedia
- Dizayner, nəşriyyat
- Dizayner, Veb

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İnteryer üzrə memarlar - 2161
- Dizayner, interyerlərin tərtib edilməsi - 3432
- Proqramçı, multimedia - 2513
- Rəssam, qrafika - 2651
- Veb-sayt yaradıcıları - 2513

22-ci YARIMQRUP

SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Səhiyyə sahəsində peşəkar mütəxəssislər elmi tədqiqat işləri aparır, nəzəriyyələri, konsepsiyaları və metodları təkmilləşdirir, işləyib hazırlayır, eləcə də tibb sahələri, tibbi qulluq, stomatologiya, baytarlıq, əzcaçılıq ilə bağlı elmi biliklərin tətbiqi ilə məşğul olurlar.

Bu yarımqrupun peşəkar mütəxəssislərinin vəzifələrinə adətən bunlar daxil edilir: tədqiqatların aparılması, məsləhətləşmələr, insanların, heyvanların həyatının bütün formalarının, eləcə də onlara

mühitin, dərmanların və digər maddələrin təsirinin öyrənilməsi prosesində alınmış elmi biliklərin yayılması və tətbiqi; insanların, heyvanların xəstəliklərinin öyrənilməsi, profilaktik və müalicə üsullarının və tibbi qulluğun tətbiqi, eləcə də bu məsələlər üzrə məsləhətləşmə; elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

221 Həkimlər

222 Tibbi qulluq və mamalıq üzrə peşəkar mütəxəssislər

223 Ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətin həkimləri

224 Orta tibb heyəti

225 Baytar həkimləri

226 Səhiyyə sahəsində digər peşəkar mütəxəssislər

221-ci KİÇİK QRUP

HƏKİMLƏR

Həkimlər müasir tibbin nailiyyətlərini və prosedurlarını tətbiq etməklə insanlarda xəstəliklərin, zədələrin, fiziki və psixi pozuntularını və onların profilaktikasını öyrənir, diaqnostikasını və müalicəsini aparır. Onlar xəstələrə qulluğun və müalicənin aparılmasını təmin edən digər tibb işçilərinə, tibbi təhsil və tibbi-tədqiqatların keçirilməsinə nəzarət edir, onların fəaliyyətlərini planlaşdırır və qiymətləndirir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

Xəstələri fiziki müayinələrdən keçirmək və onların ailə üzvləri ilə sağlamlıq vəziyyətləri barəsində söhbətlər etmək; xəstələrin diaqnostik testlərdən keçməsinə tələb etmək və onların nəticələrini təhlil etmək; başqa kiliniki tədbirlər həyata keçirmək; xəstələrin müalicə proseslərinə və nəticələrinə nəzarət etmək; sağlamlıq, qidalanma, həyat tərzləri, xəstəliklərin və narahatçılıqların qarşısının alınması və müalicələri üzrə məsləhətlər vermək; xüsusi qulluğa, uzun müddətli və digər səhiyyə xidmətlərinə ehtiyacı olan xəstələrin müalicəsi üçün lazımi müalicə kursları planlaşdırmaq, nəzarət etmək və həyata keçirmək; hər tərəfli və davamiyyətli müalicəni təmin etmək üçün digər tibb işçiləri ilə məsləhətləşmək; hökumət orqanlarına xəstəliklər, doğulanlar və ölənlərin qeydiyyatı haqqında məlumatlar vermək; insan səhhətində pozulmaların, xəstəliklərin profilaktikasını və müalicə metodlarının müəyyənləşdirilməsi üçün tədqiqatlar aparmaq.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2211 Ümumi praktika ilə məşğul olan həkimlər

2212 İxtisaslaşmış həkimlər

2211 ÜMUMİ PRAKTİKA İLƏ MƏŞĞUL OLAN HƏKİMLƏR

Ümumi praktika ilə məşğul olan həkimlər müasir tibbin nailiyyətlərini və prosedurlarını tətbiq etməklə xəstəliklərin, zədələrin, fiziki və psixi pozuntuların qarşısının alınması, diaqnostikası və müalicəsini aparmaqla insanların ümumi sağlamlılıqlarının qorunmasına xidmət edirlər. Onların fəaliyyəti müəyyən xəstəliklərin müalicəsi və müalicə metodları ilə məhdudlaşmır. Onlar həmçinin ayrı-ayrı adamlara, ailələrə və cəmiyyətə hərtərəfli və fasiləsiz tibbi xidmətin göstərilməsinə görə məsuliyyət daşıya bilərlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) xəstələri fiziki müayinələrdən keçirmək və onlarla, onların ailə üzvləri ilə sağlamlıq vəziyyətləri barəsində söhbətlər etmək;

(b) pozulmaların və xəstəliklərin təbiətini müəyyənləşdirmək, laboratoriya, rentgen və digər tibbi prosedurların nəticələrini təhlil etmək;

(c) xəstələrin tibbi müalicələrinin fasiləsiz təmin edilməsi üçün reseptlər, profilaktiki tədbirlərin və müalicəvi tədbirlərin təyin edilməsi üçün məsləhətlər vermək;

(ç) başqa kliniki tədbirlər həyata keçirmək;

(d) xəstəliklərin qarşısının alınmasında və onların müalicələrinə kömək məqsədilə insanlara, ailələrə və cəmiyyətə sağlamlıq, qidalanma və həyat tərzləri üzrə tövsiyələr vermək;

(e) xəstələrə və ailələrə xüsusi təyinatlı xəstəxanalara, reabilitasiya və digər səhiyyə mərkəzlərinə təyinatları təmin etmək;

(ə) xəstələrin tibbi məlumatlarının və xəstəlik kartlarının qeydiyyatını aparmaq, tibbi xidmətin davam etdirilməsi üçün mütəxəssislərlə və digər tibb işçiləri ilə fikir mübadiləsini aparmaq;

(f) qanuni və xidməti vəzifələrin tələblərini yerinə yetirmək üçün doğulanlar, ölənlər və xəstəliklərin qeydiyyatı haqqında hesabatlar hazırlamaq;

(g) insan səhhəti və tibbi xidmətlər sahəsində elmi araşdırmalar aparmaq və bu yenilikləri elmi-hesabatlar şəklində yaymaq;

(ğ) ümumi xəstəliklərin yaranmasının və yayılmasının qarşısını almaq üçün planlaşdırmada və proqramlarda iştirak etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Sahə həkimi
- Ailə həkimi
- Həkim (ümumi)
- Səhiyyə mütəxəssisi
- Təcili yardım həkimləri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İxtisaslaşmış həkimlər (daxili xəstəliklərin müalicəsi üzrə) - 2212
- Cərrah – 2212
- Psixiatr - 2212
- Tibb bacısı, klinika - 2240
- Feldşer – 2240

2212 İXTİSASLAŞMIŞ HƏKİMLƏR

İxtisaslaşmış həkimlər müasir tibbin nailiyyətlərindən və prosedurlarından, xüsusi müayinə testlərindən, dioqnostikadan, tibbi, cərrahi, fiziki və psixoloji metodlardan istifadə etməklə, insanlarda xəstəliklərin, zədələrin fiziki və psixoloji pozuntuların diaqnozunu qoyur, müalicəsini aparır və bunların yaranmasının qarşısını alır. Onlar müəyyən xəstəliklər, xəstələr və müalicə üsulları üzrə ixtisaslaşmışlar və ixtisaslaşdıqları sahələr üzrə tibbi təhsilə və elmi tədqiqatlara rəhbərlik edə bilərlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) xəstələri fiziki müayinələrdən keçirmək, onlarla və onların ailə üzvləri ilə sağlamlıq vəziyyətləri barəsində söhbətlər etmək;

(b) digər həkim və səhiyyə xidmətləri tərəfindən göndərilmiş tibbi müraciətləri nəzərdən keçirmək;

(c) pozulmaların və xəstəliklərin təbiətini müəyyənləşdirmək üçün ixtisaslaşdırılmış diaqnostik müayinələr keçirmək;

(ç) müalicələrə, anesteziologiyaya, psixoterapiyalara, fiziki bərpa proqramlarına və başqa profilaktik və qarşısının alınmasına yönəldilmiş tədbirlərin təsirini təyin etmək və nəzarətdən keçirmək;

(d) ümumi və xüsusi (ixtisaslı) cərrahiyyə əməliyyatlarını yerinə yetirmək;

(e) əvvəl, doğuş zamanı və sonrakı ağırlaşmalara nəzarət etmək;

(ə) xəstələrin tibbi məlumatlarının və xəstəlik tarixçələrinin qeydiyyatını aparmaq, tibbi xidmətin davam etdirilməsi üçün mütəxəssislərlə və digər tibb işçiləri ilə məlumat mübadiləsini aparmaq;

(f) qanuni və xidməti vəzifələrin tələblərini yerinə yetirmək üçün doğulanlar, ölənlər və xəstəliklərin qeydiyyatı haqqında hesabatlar hazırlamaq;

(g) profilaktiki tədbirlər, müalicələr və müəyyən xəstəliklər haqqında xəstələri, ailələri və cəmiyyəti məlumatlarla təmin etmək;

(ğ) ölümün səbəbini müəyyən etmək üçün meyitin yarılməsini həyata keçirmək;

(h) insan səhhəti və tibbi xidmətlər sahəsində elmi araşdırmalar aparmaq və bu yenilikləri elmi-hesabatlar şəklində yaymaq;

(x) ümumi xəstəliklərin yaranmasının və yayılmasının qarşısını almaq üçün planlaşdırmada və proqramlarda iştirak etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Anestezioloq
- Kardioloq
- Təcili yardım mütəxəssisi
- Həkim-Mama-ginekoloq
- Oftalmoloq
- Pediatr
- Patoloqoanatom
- Tibbi profilaktika mütəxəssisi
- Psixiatr
- Şüa diaqnostikası üzrə həkim
- Təlim həkimi
- İxtisaslaşmış həkimlər (daxili xəstəliklərin müalicəsi üzrə)
- Cərrah
- Terapevt

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bakterioloq, tibb - 2131
- Terapevt - 2212
- Stomatoloq - 2261
- Stomatoloq, çənə cərrahiyyəsi - 2261
- Cərrah, ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi - 2261
- Psixoloq, klinika - 2634

222-ci KİÇİK QRUP

TİBBİ QULLUQ VƏ MAMALIQ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Tibbi qulluq və mamalıq üzrə peşəkar mütəxəssislər xəstə, yaralanmış, əlil uşaqların, eləcə də yeni doğulmuş uşaqların analarının qulluğu ilə əlaqədar fəaliyyətdə tibbi anlayışları və prinsipləri tətbiq edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: həkimlərə profilaktiki və müalicə tədbirlərinin praktiki tətbiqində kömək və həkimlərin olmadığı fəvqəladə hallarda kömək göstərilməsi; xəstə, yaralı, fiziki və əqli cəhətdən qüsurlu və belə qulluğa ehtiyacı olan digərlərinə peşəkar tibbi xidmətin, qulluq və məsləhətlərin təmin edilməsi və köməkçi tibbi heyətin idarə olunması; uşaqların doğulmasında kömək göstərilməsi, uşaqlara qulluq məsələləri üzrə anaların təlimatlandırılması. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

2221 Tibbi qulluq üzrə peşəkar mütəxəssislər

2222 Mamalıq üzrə peşəkar mütəxəssislər

2221 TİBBİ QULLUQ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Tibbi qulluq üzrə peşəkar mütəxəssislər həkimlərə onların vəzifələrinin yerinə yetirilməsində kömək edir, onların olmadığı vaxtda təcili tibbi kömək göstərir və xəstələrə, yaralılara, fiziki və əqli cəhətdən qüsurlu olanlara və belə köməyə ehtiyacı olan digərlərinə peşəkar tibbi qulluğu təmin edir, eləcə də valideynlərə körpəyə qulluq etmə qaydalarını öyrədirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) peşəkar tibbi qulluğun və xidmətin, habelə xəstələrə, yaralılara, əlillərə və digər xəstə və yeni doğulmuş uşaqlara və onların analarına xəstəxanalarda, klinikalarda və digər müəssisələrdə müalicə və profilaktika tədbirlərini təmin edirlər;

(b) həkimlərə onların yerinə yetirdikləri vəzifələrdə kömək göstərilməsi, həkimlərin olmadığı halda təcili tibbi yardımın göstərilməsi;

(c) dərmanların paylanması, cərrahiyyə sargılarından sonra həkimlərin göstərişlərinə görə digər müalicə formalarının göstərilməsi;

(ç) əməliyyatlarda tibb bacılarına və digər qeyri - tibbi heyət işçilərinə rəhbərlik və işlərinin əlaqələndirilməsi, əməliyyat vaxtı cərraha assistentlik etmək;

(d) əqli cəhətdən qüsurlu xəstələrin fiziki və psixoloji müalicəsinə hazırlıqda iştirak;

(e) sosial uyğunlaşmaya hazırlıqda, əqli və fiziki cəhətdən qüsurlu xəstələrin inkişafında və təhsilində iştirak;

(ə) xəstələrə yaşadıkları yer üzrə peşəkar tibbi xidmətin göstərilməsi;

(f) ictimai yerlərdə və ya iş yerlərində peşəkar tibbi xidmətin, qulluğun və məsləhətləşmələrin təmin edilməsi;

(g) məktəblərdə, sənaye müəssisələrində və digər təşkilatlarda ixtisaslı məsləhət köməyinin göstərilməsi;

(ğ) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(h) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Sahə tibb bacısı
- Tibb bacısı, təlimatçı
- Kiçik tibb bacısı
- Peşəkar xəstə baxıcısı
- İctimai səhiyyədə tibb bacısı
- Peşəkar tibb bacısı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mama, peşəkar - 2222
- Mama, köməkçi heyət - 3222
- Tibb bacısı, köməkçi heyət – 3221
- Orta tibb heyəti, ilkin tibb-sanitar yardımını – 2240
- Məruzəçi, universitet – 2310
- Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi – 2320
- Qulluq üzrə köməkçi, xəstəxana - 5321

2222 MAMALIQ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Mamalıq üzrə peşəkar mütəxəssislər doğuşları qəbul edir və doğuşlarda köməklik göstərir, doğuşqabağı və doğuşdan sonra qulluğu təmin edir və valideynlərə körpəyə qulluq olunmasını öyrədirlər. Onlar qadınlara və yeni dünyaya gəlmiş uşaqlara sağlamlıqlarında təhlükənin yaranmaması üçün səhiyyə təchizatları ilə köməyin göstərilməsini təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) müasir mamaçılıq təcrübəsinə və standartlarına uyğun olaraq, hamiləlik, doğuşdan əvvəl və sonra qadınlara və körpələrə qayğı və qulluq xidmətlərini planlaşdırmaq, təmin etmək və onları qiymətləndirmək;

(b) qadınlara və ailələrə məsləhətlər vermək, sağlamlıq, qidalanma, gigiyena, xüsusi göstərişlər barəsində, doğum və erkən doğum vəziyyətləri, döşlə qidalanma, erkən yaşlı uşaqlara qulluq, ailə planlaşdırılması, hamiləliyin qarşısının alınması, həyat tərzi və hamiləliklə və doğuşla bağlı mövzularla cəmiyyəti maarifləndirmək;

(c) hamiləlik və doğuş ərzində irəliləyişləri qiymətləndirmək, ağırlaşmalara nəzarət etmək və mamaçılıqda doğuş üzrə həkimə müraciət üçün doğuş qabağı əlamətləri bilmək;

(ç) təzə doğulmuş uşaqların sağlamlıq vəziyyətlərinə və ağırlaşmalarına nəzarət etmək və neonatologiya üzrə əlamətlər aşkar edildikdə bu sahə üzrə ixtisaslaşmış həkimə müraciət etmək;

(d) doğuş zamanı ağrıların və diskomfortların qarşısını almaq və yüngülləşdirmək üçün müxtəlif terapiyalar və ağrı kəsici vasitələrdən istifadə etmək;

(e) qanuni və xidməti vəzifələrin tələblərini yerinə yetirmək üçün doğulanlar, ölənlər və xəstəliklərin qeydiyyatı haqqında hesabatlar hazırlamaq;

(ə) mamaçılıq sahəsində təcrübələrin və prosedurların tədqiqatını aparmaq və nəticələrini elmi dərcələrlə və hesabatlar vasitəsilə yaymaq;

(f) mamaçılıq sahəsində maarifləndirmə fəaliyyətlərini planlaşdırmaq və aparmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mama, peşəkar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Tibb bacısı, peşəkar - 2221
- Mama, köməkçi heyət - 3222
- Tibb bacısı, köməkçi heyət – 3221
- Qulluq üzrə köməkçi, xəstəxana – 5321

223-cü KİÇİK QRUP

ƏNƏNƏVİ VƏ QEYRİ-ƏNƏNƏVİ TƏBABƏTİN HƏKİMLƏRİ

Ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətin həkimləri sağlamlığın saxlanması və yaxşılaşdırılması metodları üzrə məsləhətlər verir, orqanizmə köməklikdən və onun fəaliyyətinin həvəsləndirilməsindən ibarət olan xalq metodlarının köməyi ilə, yaxud inandırma, dualar və əl basılmasının köməyi ilə psixi və fiziki xəstəlikləri müalicə edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: psixi və fiziki sağlamlığın və qüvvənin saxlanması və ya bərpa olunması məqsədilə düzgün davranış və qidalanma məsələləri üzrə məsləhətlərin verilməsi; orqanizmə köməklik və onun fəaliyyətinin həvəsləndirilməsindən ibarət olan xalq metodlarının köməyi ilə xəstələrin müalicəsi; ruhi təsir etmək, inandırma, dualar və əlbasma yolu ilə xəstəliklərin müalicəsi. Onların fəaliyyətinə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətin həkimləri müəyyən biliklərə, bacarıqlara, inamlara, təcrübələrə, əldə edilmiş nailiyyətlərə və müəyyən təbabət mədəniyyətlərinə əsaslanaraq insanların ümumi sağlamlıqlarında xəstəliklərin, ağrıların, zədələrin, fiziki və zehni pozuntuların profilaktikasını, diaqnostikasını və müalicəsini aparır.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: xəstələri fiziki müayinələrdən keçirmək, onlarla və onların ailə üzvləri ilə sağlamlıq vəziyyətləri barəsində söhbətlər etmək; fiziki, zehni və psixoloji müalicələr üçün iynəbatırma, homeopatik və otdan hazırlanan müalicə metodlarını inkişaf etdirmək və həyata keçirmək; müalicə planı əsasında xəstənin vəziyyətini qiymətləndirmək və sənədləşdirmək; ayrı-ayrı adamlara, ailələrə və cəmiyyətə sağlam qidalanmanı və həyat tərzini məsləhət görmək; orqanizmin öz-özünü bərpa etməsini stimullaşdırmaq üçün ot, bitki, mineral və canlı mənşəli dərman preparatlarından reseptlər yazmaq və hazırlamaq; xəstələrin tibbi məlumatlarının və xəstəlik tarixçələrinin qeydiyyatını aparmaq, tibbi xidmətin davam etdirilməsi üçün mütəxəssislərlə və digər tibb işçiləri ilə fikir mübadiləsini aparmaq; insan səhhəti və tibbi xidmətlər sahəsində elmi araşdırmalar aparmaq və bu yenilikləri elmi-hesabatlar şəkilində yaymaq.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2230 Ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətin həkimləri

2230 ƏNƏNƏVİ VƏ QEYRİ-ƏNƏNƏVİ TƏBABƏTİN HƏKİMLƏRİ

Xalq təbabətinin həkimləri psixi və fiziki xəstəlikləri xalq arasında ənənəvi istifadə olunan orqanizmə köməklik və onun fəaliyyətini həvəsləndirmək vasitəsilə sağaltmanı nəzərdə tutan otların,

dərman bitkilərinin və digər metodların köməkliyi ilə müalicə edir, əhvalın və sağlamlığın qorunması və yaxşılaşdırılmasına dair məsləhətlər verirlər. Ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətin həkimləri müəyyən biliklərə, bacarıqlara, inamlara, təcrübələrə, əldə edilmiş nailiyyətlərə və müəyyən təbabət mədəniyyətlərinə əsaslanaraq insanların ümumi sağlamlıqlarında xəstəliklərin, ağrıların, zədələrin, fiziki və zehni pozuntuların profilaktikasını, diaqnostikasını və müalicəsini aparır.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) xəstəliklərin və pozulmaların xalq arasında ənənəvi istifadə olunan orqanizmə köməklik və onun fəaliyyətini həvəsləndirmək vasitəsilə sağaltmanı nəzərdə tutan otların, dərman bitkilərinin, həşəratların və digər vasitələrin köməyi ilə müalicəsi;

(b) əhali qrupuna və ya ayrı-ayrı şəxslərə əhvalının vəziyyətinin və sağlamlığının qorunması və yaxşılaşdırılması məqsədilə məsləhətlərin verilməsi;

(c) xəstələri fiziki müayinələrdən keçirmək, onlarla və onların ailə üzvləri ilə sağlamlıq vəziyyətləri barəsində söhbətlər etmək;

(ç) fiziki, zehni və psixoloji müalicələr üçün iynəbatırma, homeopatik və otdan hazırlanan müalicə metodlarını inkişaf etdirmək və həyata keçirmək;

(d) müalicə planı əsasında xəstənin vəziyyətini qiymətləndirmək və sənədləşdirmək;

(e) adamlara, ailələrə və cəmiyyətə sağlam qidalanmanı və həyat tərzini məsləhət görmək;

(ə) orqanizmin öz-özünü bərpa etməsini stimullaşdırmaq üçün ot, bitki, mineral və canlı mənşəli dərman preparatlardan reseptlər yazmaq və hazırlamaq;

(e) xəstələrin tibbi məlumatlarının və xəstəlik tarixçələrinin qeydiyyatını aparmaq, tibbi xidmətin davam etdirilməsi üçün mütəxəssislərlə və digər tibb işçiləri ilə fikir mübadiləsi aparmaq;

(ə) insan səhhəti və tibbi xidmətlər sahəsində elmi araşdırmalar aparmaq və bu yenilikləri elmi-hesabatlar şəkilində yaymaq.

(f) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(g) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İynəterapevti (iynə batırma üzrə mütəxəssis)
- Çin bitki təbabəti üzrə mütəxəssis

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Ara həkimi, ot ilə müalicə - 3230
- Ara həkimi, kənd - 3230
- Türkəçarəçi - 3230
- Müalicə məqsədilə banka qoyanlar - 3230
- Fizioterapevt, bioloji aktiv nöqtələrin masajı - 3255
- Terapevt, şiatu (yapon masajının növü) - 3255
- Hipnoterapevt - 3255
- Hiropraktik (manual terapiya mütəxəssisi) - 3259
- Osteopat - 3259
- İnandırma və dualarla müalicə edən şəfavericilər - 3413

224-cü KİÇİK QRUP

ORTA TİBB HEYƏTİ

Orta tıbb heyəti tıbb həkimlərinə nisbətən əhatə dairəsi məhdud və çətin olmayan insan səhhəti ilə bağlı məsləhətlər, diaqnostikalar, profilaktikalar və müalicəvi tibbi xidmətləri təmin edirlər. Onlar müstəqil və ya tıbb həkimlərinin müşahidəsi ilə xəstəliklərin profilaktikası, zədələri, yaraları, fiziki və zehni pozuntuların müalicəsi və qarşısının alınması üçün inkişaf etmiş kliniki prosedurları tətbiq edirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: xəstələri fiziki müayinələrdən keçirmək, onlarla və onların ailə üzvləri ilə sağlamlıq vəziyyətləri barəsində söhbətlər etmək və xəstənin tibbi vəziyyəti haqqında qeydlər aparmaq; sadə və çox adi cərrahlıq əməliyyatlarının görülməsi, xüsusilə ümumi xəstəliklər və pozuntular zamanı dərman preparatlarının, profilaktiki və müalicəvi tədbirlərin təyin edilməsi; laboratoriya analizləri, elektrokardiogram, rentgen kimi diaqnostik testlər sifariş vermək və onları icra etmək; infeksiyalar, immunizasiyalar (zərdabların vurulması), tikişlərin qoyulması və yaralara qulluq, infeksiyalara nəzarət kimi terapevtik prosedurları yerinə yetirmək; mürəkkəb cərrahi əməliyyatlar zamanı həkimlərə assistentlik etmək; xəstələrin vəziyyətlərinə nəzarət etmək, cavabdeh olmaq, müəyyən əlamətlər və simptomlar olduqda tıbb həkimlərinin müayinə etməsini tələb etmək; xəstələrə və ailələrə pəhrizlər, yemək rasionlarına dair məsləhətlər, xəstəliklərin və pozuntuların profilaktikasına, müalicəsinə kömək olan hərəkət və vərdişlər haqqında məlumatlar vermək; kompleks və qeyri adi tədbirlərin görülməsi və müəyyənləşdirilməsi üçün ixtisaslaşdırılmış həkimlərə, xəstəxanalara və digər tıbb mərkəzlərinə göndərmək; qanuni və peşəkarlıq fəaliyyətlərinin tələblərinə cavab verərək doğum, ölüm və qeydə alınan xəstəliklər haqqında məlumatlar vermək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

2240 Orta tıbb heyəti

2240 ORTA TİBB HEYƏTİ

Orta tıbb heyəti tıbb həkimlərinə nisbətən əhatə dairəsi məhdud və çətin olmayan insan səhhəti ilə bağlı məsləhətlər, diaqnostikalar, profilaktikalar və müalicəvi tibbi xidmətləri təmin edirlər. Onlar müstəqil və ya tıbb həkimlərinin müşahidəsi ilə xəstəliklərin profilaktikası, zədələri, yaraları, fiziki və zehni pozuntuların müalicəsi və qarşısının alınması üçün inkişaf etmiş kliniki prosedurları tətbiq edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) xəstələri fiziki müayinələrdən keçirmək, onlarla və onların ailə üzvləri ilə sağlamlıq vəziyyətləri barəsində söhbətlər etmək və xəstənin tibbi vəziyyəti haqqında qeydlər aparmaq;

(b) sadə və çox adi cərrahlıq əməliyyatlarının görülməsi, xüsusi ilə ümumi xəstəliklər və pozuntular zamanı dərman preparatlarının, profilaktiki və müalicəvi tədbirlərin təyin edilməsi;

(c) laboratoriya analizləri, elektrokardiogram, rentgen kimi diaqnostik testlər sifariş vermək və onları icra etmək;

(ç) infeksiyalar, immunizasiyalar (zərdabların vurulması), tikişlərin qoyulması və yaralara qulluq, infeksiyalara nəzarət kimi terapevtik prosedurları yerinə yetirmək;

(d) mürəkkəb cərrahi əməliyyatlar zamanı həkimlərə assistentlik etmək;

(e) xəstələrin vəziyyətlərinə nəzarət etmək, cavabdeh olmaq, müəyyən əlamətlər və simptomlar olduqda tıbb həkimlərinin müayinə etməsini tələb etmək;

(ə) xəstələrə və ailələrə pəhrizlər, yemək rasionlarına dair məsləhətlər, xəstəliklərin və pozuntuların profilaktikasına, müalicəsinə kömək olan hərəkət və vərdişlər haqqında məlumatlar

vermək;

(f) kompleks və qeyri adi tədbirlərin görülməsi və müəyyənləşdirilməsi üçün ixtisaslaşdırılmış həkimlərə, xəstəxanalara və digər tibb mərkəzlərinə göndərmək;

(g) qanuni və peşəkarlıq fəaliyyətlərinin tələblərinə cavab verərək doğum, ölüm və qeydə alınan xəstəliklər haqqında məlumatlar vermək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Tibb bacısı, klinika
- Feldşer
- Orta tibb heyəti, ilkin tibb-sanitar yardımını
- Tibb bacısı, əməliyyat

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Terapevt - 2212
- Cərrah - 2212
- Feldşer - 3256
- Orta tibb heyəti, təcili yardım - 3258

225 -ci KİÇİK QRUP

BAYTAR HƏKİMLƏRİ

Baytar həkimləri elmi tədqiqatlar aparır, konsepsiyaları, nəzəriyyələri və metodları yaxşılaşdırır və inkişaf etdirir, tibbi bilikləri baytarlıq sahəsində tətbiq edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: elmi tədqiqatların aparılması, konsepsiyaların, nəzəriyyələrin və metodların təkmilləşdirilməsi və inkişaf etdirilməsi; heyvanlarda yoluxucu xəstəliklərin müayinələrinin aparılması və diaqnozlaşdırılması; cərrahiyyə və yoluxmayan xəstəliklərin müalicəsinin aparılması; südlük və digər mal-qaranın testləşdirilməsi, təhlükəli xəstəliklərə qarşı heyvanların peyvənd edilməsi; heyvanların saxlanması və yemləndirilməsi üzrə məsləhətlər; qida üçün istifadə edilən heyvan mənşəli xammaldan tam və qismən hazırlanmış məhsulların keyfiyyətinin, təmizliyinin və təhlükəsizliyinin yoxlanması; heyvanların sağlamlığının epidemioloji, radioloji və digər növ müşahidələrində assistentlik etmək; elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması; mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi; digər işçilərə rəhbərlik.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2250 Baytar həkimləri

2250 BAYTAR HƏKİMLƏRİ

Baytar həkimləri elmi tədqiqatlar aparır, konsepsiyaları, nəzəriyyələri və metodları təkmilləşdirir və inkişaf etdirir, tibbi bilikləri baytarlıq sahəsində tətbiq edirlər.

Onların vəzifələrinə aiddir:

(a) elmi tədqiqatların aparılması, konsepsiyaların, nəzəriyyələrin və metodların təkmilləşdirilməsi və inkişaf etdirilməsi;

- (b) heyvanlarda yoluxucu xəstəliklərin müayinələrinin aparılması və diaqnozlaşdırılması;
- (c) cərrahiyyə və yoluxmayan xəstəliklərin müalicəsinin aparılması;
- (ç) südlük və digər mal-qaranın testləşdirilməsi, təhlükəli xəstəliklərə qarşı heyvanların peyvənd edilməsi;
- (d) heyvanların saxlanması və yemləndirilməsi üzrə məsləhətlər;
- (e) qida üçün istifadə edilən heyvan mənşəli xammaldan tam və qismən hazırlanmış məhsulların keyfiyyətinin, təmizliyinin və təhlükəsizliyinin yoxlanması;
- (ə) heyvanların sağlamlığının epidemioloji, radioloji və digər növ müşahidələrində assistentlik etmək;
- (f) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;
- (g) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ğ) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Epizootoloq baytar həkim
- Terapevt baytar həkim
- Ginekoloq baytar həkim
- Potoloqoanatom baytar həkim
- İntern (praktikant) baytar həkim
- Əczaçı baytar həkim

226 -cı KİÇİK QRUP

SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ DİGƏR PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Səhiyyə sahəsində digər peşəkar mütəxəssislər stomatologiya, farmalogiya, ekoloji sağlamlıq, gigiyena, peşə sağlamlığı, fizioterapiya, qidalanma, görmə, eşitmə, nitq və reabilitasiya terapiyaları üzrə tibbi xidmətləri təmin edirlər. Bu kiçik qrupa həkimlər, ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətin həkimləri, baytarlar, orta tibb heyəti, mamaçılar və tibb bacıları istisna olmaqla insan səhhəti ilə bağlı bütün tibb işçiləri aid edilirlər.

Bu vəzifələrə aid edilir: xəstələrin xəstəliklərinin, narahatçılıqlarının və problemlərinin əsasını müəyyənləşdirmək; müalicə qrafiklərini hazırlamaq, qiymətləndirmək və sənədləşdirmək; xəstəliklərin, zədələrin, diş, ağız, çənə və ağız ətrafı toxumaların dioqnostikasi və müalicəsi; dərman preparatlarının saxlanması, qorunması, yoxlamadan keçirilməsi və bölüşdürülməsi, onların istifadəçilərə təyin edilməsi və əks təsirinin müəyyənləşdirilməsi; insan sağlamlığına potensial olaraq təsir göstərən ətraf mühit faktorlarının təsiri ilə insanın hərəkət funksiyalarını yaxşılaşdırma və bərpa edilməsi, maksimum hərəkətli olması, ağrıları azaltmaq üçün və yaxud insan sağlamlığına qidanın və qidalanmanın təsirinin artırılması üçün proqramlar həyata keçirmək və planlaşdırmaq; insanın eşitməsinə, ünsiyyət yaratmasına, qida qəbuluna və yaxud gözlərinə və ya görmə qabiliyyətinə təsir edən fiziki amillərin müalicəsi və dioqnozun qoyulması; davam edən müalicə haqqında xəstələrə məsləhətlər vermək və yaxud bərpa xidmətlərini təmin etmək və təşkil etmək; əgər tələb olunarsa müştəriləri digər tibb işçilərinə və uyğun mütəxəssislərə göndərmək və yaxud onlarla məsləhətləşmələr təşkil etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2261 Stomatoloqlar

2262 Əczaçılar

2263 Ətraf mühitin və əməyin gigiyenası üzrə mütəxəssislər

2264 Fizioterapevtlər

2265 Diyetoloqlar və səmərəli qida üzrə mütəxəssislər

2266 Loqopedlər

2267 Optometristlər və optika mütəxəssisləri

2269 Səhiyyə sahəsində digər ibtidai qruplara daxil edilməyən peşəkar mütəxəssislər

2261 STOMATOLOQLAR

Stomatoloqlar elmi tədqiqatlar aparır, konsepsiyaları, nəzəriyyələri və metodları təkmilləşdirir, inkişaf etdirir və tibbi bilikləri, stomatologiya sahəsində tətbiq edirlər.

Onların vəzifələrinə aiddir:

(a) stomatologiya və onunla bağlı pozulmalar və xəstəliklər sahəsində elmi tədqiqatların aparılması, profilaktika və müalicə metodlarının tətbiq edilməsi;

(b) diaqnozun qoyulması, zəruri stomatoloji müalicənin müzakirə edilməsi və ya aparılması;

(c) dişlərin və ağız boşluğu xəstəlikləri və pozulmalarının ayrı-ayrı tiplərinin cərrahiyyə, tibbi və digər formada müalicələri;

(ç) stomatoloji səhiyyənin və stomatoloji köməyin standartlarının artırılması və ya təkmilləşdirilməsi üzrə ictimai fəaliyyətdə iştirakı;

(d) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Stomatoloq
- Stomatoloq, pedodontologiya
- Stomatoloq, çənə cərrahiyyəsi
- Cərrah, ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi
- Stomatoloq, endodontiya
- Stomatoloq, ortodontologiya
- Parodontoloq
- Stomatoloq, ortoped

2262 ƏCZAÇILAR

Əczaçılar dərmanların hazırlanması və bölüşdürülməsi və ya satışları üçün əczaçılıq anlayışı və nəzəriyyəsini tətbiq edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) həkimlərin, stomatoloqların və ya baytarların müəyyən olunmuş formula üzrə göstərişlərinə müvafiq olaraq dərmanların hazırlanması və onlara rəhbərlik;

(b) tövsiyə olunmuş dozaların yüksək olmamasına, xəstə və habelə dərmanlara cavabdeh şəxs tərəfindən göstərişin başa düşülməsi üçün reseptlərə nəzarət və dərmanların nisbətən uyğun gəlməməsinin məsləhət edilməsi;

(c) xəstəxanalar üzrə dərmanların bölüşdürülməsi və ya apteklərdə onların satılması;

- (ç) yazılmış reseptlərin, xüsusilə narkotik, zəhərli dərmanların təsdiq edilməsi;
- (d) dərmanların eyniləşdirilməsi, təmizliyi və təsir gücünü yoxlamaq məqsədilə onların yoxlanması;
- (e) əczaçılıq istehsalında nəzarətin və tənzimləmənin inkişaf etdirilməsində iştirakı;
- (ə) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Əczaçı (provizor)
- Əczaçı, xəstəxana
- Əczaçı, pərakəndə satış

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bakterioloq, əcza - 2131
- Assistent, əczaçılıq - 3213

**2263 ƏTRAF MÜHİTİN VƏ ƏMƏYİN GİGIYENASI
ÜZRƏ MÜTƏXƏSSİSLƏR**

Ətraf mühitin və əməyin gigiyenası üzrə mütəxəssislər sanitar şəraitin bərpası və ya yaxşılaşdırılması məsələləri üzrə məsləhətlər verir və bunlara riayət olunmasına nəzarət edirlər.

Ətraf mühit və əməyin gigiyenası sahəsində mütəxəssislər insan sağlamlığına potensial olaraq təsir göstərə bilən ekoloji faktorlara nəzarəti və monitorinqi, sağlam və təhlükəsiz əmək şəraitinin yaradılması, kimyəvi, fiziki, radioloji, bioloji maddələr və ergonomik faktorların təsiri ilə xəstəliklərin və zədələrin qarşısının alınması üzrə proqramları həyata keçirmək, planlaşdırmaq və bu fəaliyyətləri qiymətləndirmək kimi vəzifələri həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) ətraf mühitin sanitar vəziyyətinin təmin edilməsi problemləri və metodları üzrə təftiş edilməsi və məsləhətlərin verilməsi;
- (b) suyun, havanın, qida məhsullarının və ya torpağın çirklənməsinin aradan qaldırılması və sanitar vəziyyətin saxlanması və ya yaxşılaşdırılması üzrə tədbirlərin görülməsi;
- (c) xəstəlik keçirən orqanizmlərin və ya havada zərərli maddələrin, yeyinti məhsullarının emalında sanitar normaların gözlənilməsinə, tullantıların yerləşdirilməsinə və ictimai yerlərin təmizlənməsinə nəzarət kimi profilaktik və neytrallaşdırıcı tədbirlərin görülməsi;
- (ç) mükəmməl metodların və texnologiyaların yayılmasının təmin edilməsi məqsədilə nümayiş etdirmələrin təşkili, mühazirələrin oxunması və materialların bölüşdürülməsi;
- (d) layihələrin həyata keçirilməsi üçün tələb olunan məlumatların toplanması, materialların və əməyin həcmnin və dəyərinin təyin edilməsi;
- (e) iş prosesində yaranan problemlərin təyin edilməsi və həlli üçün gigiyena və sanitariya sahəsində nəzəri və praktiki biliklərin tətbiq edilməsi;
- (ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Sanitar həkimi
- Əməyin gigiyenası və təhlükəsizliyi üzrə mütəxəssislər
- Əməyin gigiyenası üzrə həkim
- Radiasiya şuasından qorunma üzrə mütəxəssis

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Elmi işçi, ətraf mühitin mühafizəsi - 2133
- Təlim həkimi - 2212
- İctimai səhiyyədə tibb bacısı - 2221
- Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq - 3257
- Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/əmək - 3257
- Gigiyena mütəxəssisi - 3257
- Sanitar müfəttişi - 3257

2264 FİZİOTERAPEVTLƏR

Fizioterapevtlər manual, ultrasəs, istilik, lazer və terapiyanın digər növ metodlarının köməyi ilə sümük-əzələ, qan damarları və ya əsəb sistemləri pozulmalarının müalicəsini aparır, habelə psixi xəstəliklər və ya psixi pozulmalardan əzab çəkən adamların müalicəsi üçün fizioterapiyanı və terapiyanın buna oxşar növlərini tətbiq edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) əhali qrupunun və ayrı-ayrı adamların işdə və digər tədbirlərdə zədə almalarına və çox gərginlik keçirməklərinə yol verməmək üçün düzgün bədi quruluş və əzələlərin möhkəmlənməsi üzrə məsləhətlərin verilməsi;

(b) manual terapiyanın köməyi ilə və ya ultrasəs, istilik, lazer və ya buna oxşar metodlardan istifadə etməklə sümük-əzələ, qan damarları və ya əsəb sistemləri pozulmalarının müalicəsi;

(c) eybəcər və fiziki pozulmuş xəstələrin protezləşməsi və protezlərin uyğunlaşdırılması və istifadə edilməsi üçün müayinə olunması;

(d) psixi xəstəlikdən və pozulmalardan əziyyət çəkənlərin müalicəsi üçün fizioterapevtik və buna oxşar metodların təyin edilməsi;

(e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Fizioterapevt, yaşlı və qoca adamların müalicəsi
- Fizioterapevt, ortopediya
- Fizioterapevt, pediatriya
- Fizioterapevt

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Ortoped - 2269
- Müalicə-bədən tərbiyəsi üzrə instruktör - 3255
- Hipnoterapevt - 3255
- Massajçı - 3255
- Fizioterapevt, bioloji aktiv nöqtələrin masajı – 3255
- Terapevt, şiatu (yapon masajının növü) - 3255
- Hiropraktik (manual terapiya mütəxəssisi) - 3259
- Osteopat - 3259

2265 DIETOLOQLAR VƏ SƏMƏRƏLİ QIDA ÜZRƏ MÜTƏXƏSSİSLƏR

Dietoloqlar və səmərəli qida üzrə mütəxəssislər ümumi və terapevtik məqsədlər üçün pəhrizlik hazırlanması və istifadəsinə dair tədqiqatlar aparır, prinsip və metodları işləyir və təkmilləşdirir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) səmərəli qida və pəhriz metodlarının işlənilib hazırlanması və onların sınaqdan keçirilməsi;
- (b) klinikalarda ayrı-ayrı şəxslər, bir qrup şəxslər və ya müəyyən sahənin işçiləri üçün terapevtik və digər pəhrizlərin planlaşdırılması və işlənilib hazırlanmasına rəhbərlik;
- (c) səmərəli qida və səmərəli qidanın bərpa təsirinin öyrənilməsi üzrə proqramda iştirak;
- (ç) ictimai iaşədə səmərəli qidanın və sağlamlıq proqramlarının aspektləri üzrə məsləhətlərin verilməsi;
- (d) bir-birinə yaxın sahələrdə əldə edilən nailiyyətlərin izlənməsi və müvafiq peşəkar mütəxəssislərlə əlaqələrin saxlanması;
- (e) səmərəli və pəhriz qidası mövzularında söhbətlərin aparılması və mühazirələrin oxunması;
- (ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Dietoloq, pəhriz/ərzağın emalı
- Dietoloq, klinik
- Nutrisionist (qidalanma üzrə mütəxəssis)
- Nutrisionist, ictimai səhiyyə
- Nutrisionist, idman

2266 LOQOPEDLƏR

Loqopedlər insanın eşitməsinə, nitqinə, ünsiyyət qurmasına və udqunmasına təsir göstərən fiziki pozuntuları müalicə edir, onların vəziyyətlərini qiymətləndirir və nəzarət edirlər. Onlar eşitmə qabiliyyətini, nitq qusurlarını və sinir sistemləri ilə bağlı problemləri korreksiya cihazları və reabilitasiya müalicəsi üsulu ilə müalicəsini təyin edir, həmçinin eşitmə və nitq orqanlarının profilaktikası üzrə məsləhətlər verirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) eşitmə və nitq qusurlarını müəyyənləşdirmək üçün xəstələrin eşitmə və nitq qabiliyyətlərini qiymətləndirmək;

(b) xəstələrlə eşitmə və nitq testləri keçirmək, xüsusi diaqnostik alətlərin və cihazların vasitəsilə yoxlamalar aparmaq, test və yoxlamaların nəticələri ilə digər tibb, sosial və diaqnostik məlumatların aydınlaşdırılmasını aparmaq;

(c) eşitmə və nitq qabiliyyətləri ilə bağlı məsləhətləşmə, yoxlama, reabilitasiya və digər proqramlar planlaşdırmaq, onlara rəhbərlik etmək və iştirak etmək;

(ç) xəstələrin ehtiyaclarını ödəmək üçün onlara eşitmə və başqa yardımçı qurğular təyin etmək və onlardan istifadəni öyrətmək;

(d) kəkələmə və udqunma kimi nitqə və qida qəbuluna təsir göstərən fiziki problemləri olan xəstələrin müalicələrini planlaşdırmaq, aparmaq və müalicələrinə rəhbərlik etmək;

(e) eşitmə və danışq qabiliyyəti zəif olan insanlara və onların ailələrinə, müəllimlərinə və işə götürənlərinə tövsiyələr vermək;

(ə) ehtiyac olduqda xəstələri və ailələrini əlavə tibbi və pedaqoji xidmətlərə göndərmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Audioloq
- Dil terapevti
- Loqoped
- Difektoloq

2267 OPTOMETRİSTLƏR VƏ OPTİKA MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Optometristlər və optika mütəxəssisləri göz və vizual sistemlə bağlı diaqnostika və müalicə xidmətlərini təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) görmənin müayinə olunması, görmənin yaxşılaşdırılması, eynəklərin, əlaqə linzalarının və digər müalicələrin təyin edilməsi, tibbi müalicə tələb olunan hallarda digər həkimlərə göndərilməsi;

(b) eynəklər və ya əlaqə linzalarından düzgün istifadə olunması, iş və oxumaq vaxtı düzgün işıqlandırmanı və görməni yaxşılaşdıran digər vasitələrin qaydaları üzrə məsləhətlərin verilməsi;

(c) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Optika mütəxəssisi, eynək yazan
- Optika mütəxəssisi, göz
- Optometrist

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Oftalmoloq - 2212
- Optika mütəxəssisi - 3254

2269 SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Bu ibtidai qrupa 22-ci əsas qrupun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən səhiyyə sahəsinin

mütəxəssisləri aid edilir. Misal üçün bu ibtidai qrupa peşə terapevtləri və digər səhiyyə mütəxəssisləri daxildir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) xəstələrin sağlamlıq vəziyyətlərini, fiziki və psixi narahatçılıqlarının səbəbini, xəstəliklərini və digər problemlərini müəyyənləşdirmək üçün diaqnostik testlərdən keçirmək və söhbətlər aparmaq;

(b) zədələrin, xəstəliklərin və digər fiziki və psixi narahatçılıqların müalicə planlarının inkişaf etdirilməsi və yerinə yetirilməsi;

(c) müalicə proqramlarına uyğun olaraq xəstələrin vəziyyətlərindəki irəliləyişləri qiymətləndirmək və sənədləşdirmək, digər xüsusişdirilmiş, reabilitasiya və sair səhiyyə xidmətlərinə ehtiyac olarsa onlara o istiqamətdə məsləhətlər vermək;

(ç) xəstəliyin nəticəsində funksional məhdudyyətləri, əlillikləri və digər zədələri qiymətləndirmək və müalicələrini təmin etmək;

(d) onların gündəlik fəaliyyətlərini və məşğuliyyətlərini yerinə yetirməyə imkan vermək üçün evdə, istirahət vaxtı, işdə fərdi və qrup şəklində təhsil almaları üçün ətraf mühit şəraitlərinin yaradılmasında məsləhətlər vermək;

(e) fiziki, zehni, emosional və sosial vəziyyətlərini, incəsənət və sənətkarlıq, rəqs, rəqsi hərəkətlər, musiqi və digər əyləncəli tədbirlər daxil olmaqla yaxşılaşdırmaq və saxlamaq üçün fərdi və ya qrup şəklində terapevtik proqramlar planlaşdırmaq və həyata keçirmək;

(ə) pəncəyə, topuğa və ayağın digər hissələrinə təsir göstərən zədələrin, xəstəliklərin və digər fiziki pozuntuların müalicə üsullarını müəyyənləşdirmək və təyin etmək;

(f) ayaq xəstəliklərini müalicə etmək üçün ortopedik-ayaqqabı təyin etmək və ayağa qulluq üçün məsləhətlər vermək;

(g) ayağın pəncə və topuq kimi hissələrində kiçik cərrahiyyə əməliyyatlarının aparılması.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İncəsənət üzrə terapevt (bədi iş üzrə terapevt)
- Rəqs və fiziki hərəkətlər üzrə terapevt (rəqs və fiziki hərəkətlər üzrə mütəxəssis)
- Ortoped
- İstirahət üzrə terapevt

23-cü YARIMQRUP

TƏHSİL SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Təhsil sahəsində peşəkar mütəxəssislər bir və ya bir neçə fənlər üzrə müxtəlif təhsil səviyyələrində nəzəriyyə və praktikanı tədris edir, elmi tədqiqatlar aparır, bu fənlər üzrə konsepsiyaları, nəzəriyyələri və metodları təkmilləşdirir və inkişaf etdirir, dərs vəsaiti və dərsləklər hazırlayırlar.

Bu yarımqrupun peşəkar mütəxəssislərinin vəzifələrinə adətən daxil edilir: dərslərin, kursların, təhsil və ya peşə məqsədləri üçün hər hansı təhsil səviyyəsində, xüsusi dərslər də daxil edilməklə, müəllimlik edilməsi, yaşlıların savad almaları proqramlarının həyata keçirilməsi; əlillərin tədrisi və təhsili; tədris proqramlarının tərtib edilməsi və modifikasiyası; bu sahədə tədrisin metodları üzrə yoxlama, məsləhətlər və köməyin göstərilməsi; məktəblərdə və universitetlərdə tədrisin təşkili və müvafiq fəaliyyətlə əlaqədar qərarların qəbulunda iştirakı; sənaye və digər sahələrdə tətbiq edilmək üçün konsepsiyaların və metodların təkmilləşdirilməsi və inkişafı məqsədilə öz fənləri üzrə elmi tədqiqatların

aparılması; dərsliklərin və dərs ləvazimatlarının hazırlanması. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

231 Ali təhsil müəssisələrinin müəllimləri

232 İlk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrində müəllimlər

233 Ümumi təhsil məktəbində müəllimlər

234 Ümumi təhsilin ibtidai təhsil səviyyəsində (ibtidai məktəblərdə) müəllimlər və məktəbəqədər təhsil müəssisələrində pedaqoji işçilər

235 Təhsil sahəsində sair peşəkar mütəxəssislər

236 Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin müəllimləri¹

231-ci KİÇİK QRUP

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MÜƏLLİMLƏRİ

Ali təhsil müəssisələrində professor-müəllim vəzifələrini magistrlik və ya doktorluq dərəcəsi olanlar tuta bilərlər. Onlar müxtəlif səviyyələrdə öz fənlərini tədris edir, tədqiqatlar aparır və öz fənlərinə aid nəzəriyyələri və metodları təkmilləşdirir, dərsliklər və dərs vəsaitləri hazırlayırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: tədris proqramlarının işlənilib hazırlanması və modifikasiyası; seminarların laboratoriya dərslərinin təşkili və tələbələrə verilmiş məsləhətlərin və onlarla sərbəst işin yerinə yetirilməsi və ya mühazirə oxunması; universitetlərdə tədrisin və oxşar fəaliyyətin təşkilinə dair qərarların qəbulunda səlahiyyətləri çərçivəsində iştirak etmək; nəzəriyyələrin və metodların təkmilləşdirilməsi və inkişaf etdirilməsi məqsədilə dərs dedikləri fənlər üzrə elmi tədqiqatların aparılması; dərslik və dərs vəsaitlərinin hazırlanması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

2310 Ali təhsil müəssisələrinin müəllimləri

2310 ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MÜƏLLİMLƏRİ

Ali təhsil müəssisələrində professor-müəllim vəzifələrini magistrlik və ya doktorluq dərəcəsi olanlar tuta bilərlər. Onlar müxtəlif səviyyələrdə öz ixtisasları üzrə fənlərini tədris edir, tədqiqatlar aparır və fənlərinə aid konsepsiyaları, nəzəriyyələri və metodları təkmilləşdirir və inkişaf etdirir, dərsliklər və dərs vəsaitləri hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) tədris etdikləri fənn və ya fənlər üzrə fənn proqramlarının hazırlanmasında iştirak etmək, sillabuslar tərtib etmək;

(b) fənnin tədrisini təşkil etmək (mühazirə oxumaq, seminar və laboratoriya dərslərini keçmək);

(c) tələbələrə məsləhətlər vermək, onların sərbəst işlərini təşkil etmək, onları sərbəst düşünməyə meyilləndirmək;

(d) yoxlama işlərinin və imtahanların keçirilməsi, yoxlanılması və qiymətləndirilməsi;

(e) tutduğu vəzifəyə uyğun olaraq aspirantların və digər elmi dərəcə almaq istəyənlərin elmi tədqiqatlarına rəhbərlik;

¹ İSCO-08 beynəlxalq təsnifatında “236 Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin müəllimləri” anlayışı nəzərdə tutulmadığından, strukturu pozmamalı üçün bu bənd “Təhsil sahəsində sair peşəkar mütəxəssislər” bəndindən sonra verilmişdir.

- (ə) elmi tədqiqatların aparılması nəzəriyyələrinin və metodlarının inkişaf etdirilməsi;
- (f) tədris ədəbiyyatının, dərs vəsaitlərinin və məqalələrin hazırlanması;
- (ğ) konfranslarda və seminarlarda iştirak etmək;
- (g) səlahiyyətləri çərçivəsində universitetin inkişafının elmi və ya digər məsələlərinə dair qərarların qəbul edilməsi prosesində iştirak etmək;
- (x) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (i) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Lektor (mühazirəçi), ali təhsil sistemi
- Professor, universitet
- Müəllim, ali təhsil sistemi
- Baş müəllim
- Müəllim və assistent

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Rektor, universitet - 1120
- Dekan - 1345
- Rəhbər, universitet fakültəsi – 1345
- Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi - 2320

232-ci KİÇİK QRUP

İLK PEŞƏ – İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏ MÜƏLLİMLƏR

İlk peşə - ixtisas təhsili müəssisələrinin müəllimləri yetkinlik yaşına çatmış və yuxarı təhsil müəssisələrində və orta məktəb və kolleclərin yuxarı sinif şagirdlərinə texniki-peşə və peşə fənnlərini tədris edir və öyrədirlər. Onlar tələbələri müəyyən sahələrin işləri üzrə və yaxud universitet və ali təhsil tələb olunmayan sahələr üzrə hazırlayırlar.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: təlim planını inkişaf etdirmək və kurs proqramlarının məzmununu və metodlarını planlaşdırmaq; peşə ixtisasına uyğun təhsil və hazırlanma proqramı ilə təmin olunmasına zəmanət vermək üçün fərdi adamlarla, sənaye və başqa təhsil sahələri ilə qarşılıqlı əlaqə saxlamaqla tələbələrin və işçilərin təhsil ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək; mühazirələr təqdim etmək, tələbələrin biliyinin və bacarıqlarının artırılması üçün müzakirələr aparmaq; alət, material və avadanlıqların istifadəsində, zərər və zədələnmələrin qarşısını almaq üçün tələbələri təlimatlandırmaq və nəzarət etmək; tələbələrin işlərinin qiymətləndirilməsi və nəzarət edilməsi üçün onların irəliləyişlərini müəyyənləşdirmək, qarşılıqlı münasibətlərin təmin edilməsi və təkmilləşdirilməsi üçün təkliflər vermək; irəliləyişlərini, təhsilin effektivliyini və bacarıqlarını qiymətləndirmək üçün şifahi, yazılı və qabiliyyət testlərinə (yoxlamalarına, sınaq imtahanlarına) rəhbərlik etmək; hesabatlar hazırlamaq, tələbə qrupları, davamiyyət jurnalları və təhsillə bağlı detallar kimi qeydiyyatları saxlamaq; müstəqil və qrup şəklində layihələrə, təcrübə sahələrinə, laboratoriya işlərinə və təlim-tədris tədbirlərinə nəzarət etmək; iş yerlərində, istehsalat sahələrində prinsipləri, iş qaydalarını, texnikaları, prosedurları və müəyyən mövzuların metodlarının öyrədilməsi və göstərilməsini təmin etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

2320 İlk peşə - ixtisas təhsili müəssisələrində müəllimlər

2320 İLK PEŞƏ – İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏ MÜƏLLİMLƏR

İlk peşə - ixtisas təhsili müəssisələrinin müəllimləri yetkinlik yaşına çatmış və yuxarı təhsil müəssisələrində və orta məktəb və kolleclərin yuxarı sinif şagirdlərinə texniki-peşə və peşə fənnlərini tədris edir və öyrədirlər. Onlar tələbələri müəyyən sahələrin işləri üçün və yaxud adətən universitet və ali təhsil tələb olunmayan sahələr üzrə hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) təlim planını inkişaf etdirmək və kurs proqramlarının məzmununu və metodlarını planlaşdırmaq;

(b) peşə ixtisasına uyğun təhsil və hazırlanma proqramı ilə təmin olunmasına zəmanət vermək üçün fərdi adamlarla, sənaye və başqa təhsil sahələri ilə qarşılıqlı əlaqə saxlamaqla tələbələrin və işçilərin təhsil ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək;

(c) mühazirələr təqdim etmək, tələbələrin biliyini və bacarıqlarını artırmaq üçün müzakirələr aparmaq; alət, material və avadanlıqların istifadəsində, zərər və zədələnmələrin qarşısını almaq üçün tələbələri təlimatlandırmaq və nəzarət etmək;

(ç) tələbələrin işlərini qiymətləndirməklə və nəzarət etməklə onların irəliləyişlərini müəyyənləşdirmək, qarşılıqlı münasibətləri təmin etmək və təkmilləşdirmə üçün təklifləri nəzərə almaq;

(d) tələbələrin işlərinin qiymətləndirilməsi və nəzarət edilməsi üçün onların irəliləyişlərini müəyyənləşdirmək, qarşılıqlı münasibətlərin təmin edilməsi və təkmilləşdirilməsi üçün təkliflər verilməsi;

(e) irəliləyişlərini, təhsilin səmərəliliyini və bacarıqlarını qiymətləndirmək üçün şifahi, yazılı və qabiliyyət testlərinə (yoxlamalarına, sınaq imtahanlarına) rəhbərlik etmək;

(ə) hesabatlar hazırlamaq, tələbə qrupları, davamiyyət jurnalları və təhsillə bağlı detallar kimi qeydiyyatları saxlamaq;

(f) müstəqil və qrup şəklində layihələrə, təcrübə sahələrinə, laboratoriya işlərinə və təlim-tədris tədbirlərinə nəzarət etmək;

(g) fərdi təhsili, rəhbərlərlə praktiki təhsili və əlavə təhsili (tədrisdə geri qalanlar üçün) təmin etmək;

(ğ) iş yerlərində, istehsalat sahələrində prinsipləri, iş qaydalarını, texnikaları, prosedurları və müəyyən mövzuların metodlarının öyrədilməsi və göstərilməsini təmin etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Təlimçi, avtomobil
- Təlimçi, kosmetologiya
- Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Müəllim, ümumi təhsil məktəbi - 2330

233-cü KİÇİK QRUP

ÜMUMİ TƏHSİL MƏKTƏBİNDƏ MÜƏLLİMLƏR

Ümumi təhsil məktəbində müəllimlər orta-ixtisas, ali təhsil müəssisələrində aldıkları ixtisaslara uyğun olaraq, ümumi təhsilin müvafiq səviyyələrində bir və ya bir neçə fənni (yaxın fənləri) tədris edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə, bir qayda olaraq, aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) proqram materiallarının planlaşdırılması;
- (b) qiymətləndirmə testlərinin və digər bu kimi tapşırıqların hazırlanması;
- (c) təlim strategiyalarının dərş prosesində yaradıcı tətbiq edilməsi;
- (d) tədris prosesində İKT-nin imkanlarından səmərəli istifadə olunması;
- (e) fəaliyyətinə, iş təcrübəsinə həsr olunmuş təqdimatların, məruzə və hesabatların hazırlanması;
- (ə) dərşdənənar məşğələ və tədbirlərin təşkili;
- (f) valideynlərlə işgüzar əlaqələrin yaradılması;
- (g) elmi-nəzəri, mədəni və peşəkarlıq səviyyəsinin davamlı şəkildə yüksəldilməsi və s;
- (ğ) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (h) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

2330 Ümumi orta və tam orta ümumi təhsil məktəblərində müəllimlər

2330 ÜMUMİ ORTA VƏ TAM ORTA ÜMUMİ TƏHSİL MƏKTƏBLƏRİNDƏ MÜƏLLİMLƏR

Ümumi orta və tam orta ümumi təhsil məktəblərində müəllimlər orta-ixtisas, ali təhsil müəssisələrində aldıkları ixtisaslara uyğun olaraq, ümumi təhsilin ümumi orta və tam orta səviyyələrində bir və ya bir neçə fənni (yaxın fənləri) tədris edirlər. Onların vəzifələrinə, bir qayda olaraq, aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) tədris etdikləri fənn (fənlər) üzrə proqram materiallarının yarımillik və illik planlaşdırılması;
- (b) həmin fənnin (fənlərin) müəyyən olunmuş dövlət təhsil standartlarının tələbləri səviyyəsində keyfiyyətli tədrisi;
- (c) fənn (fənlər) üzrə şagirdlərin təlim nailiyyətlərinin səviyyəsini müəyyən etmək üçün testlərin və digər aidiyyəti tapşırıqların hazırlanması;
- (d) sınaqdan çıxmış təlim strategiyalarından, eləcə də fəal/interaktiv təlim metodlarından səmərəli istifadə olunması, tətbiq edilən üsul, metod və vasitələrə yaradıcı yanaşılmaqla onların təkmilləşdirilməsi istiqamətində müvafiq işlərin görülməsi;
- (e) tədris olunan mövzuların mahiyyətinə uyğun səciyyəvi dərş formalarının seçilməsi və əyaniliyin təmin edilməsi;
- (ə) İKT bacarıqlarına malik olması, tədris prosesində İKT-nin imkanlarından dərşlərin maraqlı və məzmunlu keçməsi üçün yaradıcı istifadə edilməsi;
- (f) istedadlı şagirdlərin aşkara çıxarılması və onların potensial qabiliyyətlərinin inkişafı istiqamətində təşkilati və əməli tədbirlərin həyata keçirilməsi;
- (g) fənlə bağlı şagirdləri maraqlandıran məsələlər ətrafında “Dəyirmi masa”, diskussiya klubları, dərşək məşğələlərinin təşkil olunması;
- (ğ) şagird şəxsiyyətinin formalaşmasını təmin edən həyati bacarıqların aşılınması üzrə sistemli işlərin aparılması;

- (h) valideynlərlə əlaqələrin təmin olunması;
- (x) fənnin tədrisinin aktual problemlərinə, iş təcrübəsinə, təhsil prosesinin idarə olunmasına, innovativ ideya və təkliflərə dair təqdimat və hesabatların hazırlanması;
- (i) elmi-nəzəri, mədəni və peşəkarlıq səviyyəsinin davamlı surətdə yüksəldilməsi;
- (j) təhsil müəssisəsinin idarə olunmasında və ictimai işlərdə fəal iştirak;
- (k) müəssisə rəhbərinin rəsmi tapşırığı (əmri) əsasında müəyyən rəhbərlik funksiyalarının yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Müəllim, ümumi təhsil məktəbi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Tədris hissə müdiri - 1345
- Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi – 2320

234-cü KİÇİK QRUP

**ÜMUMİ TƏHSİLİN İBTİDAI TƏHSİL SƏVIYYƏSİNDƏ (İBTİDAI MƏKTƏBLƏRDƏ)
MÜƏLLİMLƏR VƏ MƏKTƏBƏQƏDƏR TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏ PEDAQOJİ
İŞÇİLƏR**

Ümumi təhsilin ibtidai təhsil səviyyəsində (ibtidai məktəblərdə) müəllimlər və məktəbəqədər təhsil müəssisələrində pedaqoji işçilər təhsilin ibtidai səviyyəsində bütün fənləri tədris edir, məktəbəqədər yaşda uşaqlar üçün təhsil fəaliyyətini təşkil edirlər. İbtidai təhsil səviyyəsində (ibtidai məktəblərdə) orta-ixtisas və ya ali təhsil almış müəllimlər təsdiq edilmiş müvafiq təhsil proqramları (kurikulumları) əsasında, bir qayda olaraq, bütün fənləri tədris edirlər. Zərurət yarandığı hallarda “Xarici dil” fənni müvafiq ixtisasa malik digər müəllim tərəfindən tədris olunur.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: dərslər proqramlarının hazırlanması və təhsilin ibtidai səviyyəsində öyrənilən fənlərin tədris edilməsi; uşaqlar tərəfindən dilin, fiziki və sosial vərdişlərin mənimsənilməsinin yüngülləşdirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş fəaliyyətin planlaşdırılması və təşkili; şagirdlərə oxu, yazı və hesablama bacarıqlarının aşılması; təhsil alanlarda insan, cəmiyyət və təbiət haqqında ilkin həyati biliklərin, məntiqi təfəkkür elementlərinin formalaşdırılması, onlarda estetik dünyagörüşü və mənəvi keyfiyyətlərin təşəkkülü üzrə sistemli fəaliyyətin həyata keçirilməsi; pedaqoji fəaliyyətin səmərəli planlaşdırılması; təlim prosesinin şagirdlərin fərdi xüsusiyyətləri, psixoloji dayanıqlığı və potensial imkanları nəzərə alınmaqla təşkil olunması; məruzələrin hazırlanması. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2341 İbtidai təhsil səviyyəsində (ibtidai məktəblərdə) müəllimlər

2342 Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində pedaqoji işçilər

2341 İBTİDAİ TƏHSİL SƏVIYYƏSİNDƏ (İBTİDAİ MƏKTƏBLƏRDƏ) MÜƏLLİMLƏR

İbtidai təhsil səviyyəsində (ibtidai məktəblərdə) müəllimlər ibtidai təhsil səviyyəsində fənnlər kompleksini üzrə dərs verirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) tədris olunan fənlər üzrə şagirdlərə təsdiq edilmiş dövlət təhsil standartları səviyyəsində bilik, bacarıq və vərdişlərin aşılması;

(b) şagirdlərin təlim fəaliyyətinə pedaqoji-psixoloji müşahidələrin həyata keçirilməsi, onların təlim nailiyyətlərinin daim izlənilməsi və bu nailiyyətlərin müvafiq mərhələlərdə diaqnostik, formativ, summativ qiymətləndirilməsi;

(c) şagirdlərin təhsilə həvəsləndirilməsi, bu məqsədlə onların təlim nailiyyətlərinin yüksəldilməsi üçün müxtəlif rəğbətəndirmə formalarından səmərəli istifadə olunması;

(d) fənlər üzrə proqram materiallarının optimal planlaşdırılması;

(e) şagird nailiyyətlərinin obyektiv qiymətləndirilməsi üçün müvafiq testlərin, əyləncəli tapşırıqların hazırlanması;

(ə) şəxsiyyətin formalaşmasına yönəlmiş həyati bacarıqların, iradi və mənəvi dəyərlərin aşılmasını məqsədlə sistemli tədbirlərin yerinə yetirilməsi;

(f) şagirdlərin meyil və maraqlarını təmin edən dərscənkənar tədbirlərin təşkili;

(g) zəruri hallarda fənn üzrə təhsil proqramı (kurikulumu) haqqında rəy və mülahizələrin bildirilməsi, təkliflərin verilməsi;

(ğ) "Müəllim-valideyn" əlaqələrinin prioritet səviyyədə nəzərdə tutulması;

(h) pedaqoji fəaliyyətlə bağlı təqdimat və hesabatların hazırlanması;

(x) yeniliklərin və təhsil innovasiyalarının müntəzəm öyrənilməsi və işdə tətbiqi;

(i) təhsil müəssisəsinin idarəolunmasında və ictimai işlərdə fəal iştirak;

(j) müəssisə rəhbərinin rəsmi tapşırığı (əmr) əsasında müəyyən rəhbərlik funksiyalarının yerinə yetirilməsi;

(k) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(q) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Müəllim, ibtidai təhsil/yazı işi (peşəkar)

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Tədris hissə müdiri - 1345
- Məktəb müfəttişi - 2351

2342 MƏKTƏBƏQƏDƏR TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏ PEDAQOJİ İŞÇİLƏR

Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində pedaqoji işçilər məktəbəqədər yaşda uşaqların fiziki, əqli və sosial inkişafının saxlanması məqsədilə qrup, fərdi oyun və təhsil fəaliyyətini təşkil edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) uşaqlarda fiziki və sosial vərdişlərin inkişafının həvəsləndirilməsinə yönəldilmiş fəaliyyətin planlaşdırılması və təşkili;

(b) tarixi hadisələr danışarkən, pyesi tamaşaya hazırlayarkən, mahnı oxuyarkən və qeyri-rəsmi danışıqlarda və diskusiyalarda dilin inkişafının genişləndirilməsi;

(c) valideynlərlə uşaqların inkişafının təhlili və mümkün problemlərin müzakirəsi üçün müşahidə;

(ç) uşaqların təhlükəsizliyi və münaqişələrin həllinin təmin edilməsi məqsədilə onların davranışına nəzarət;

(d) məktəbəqədər təhsil sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində iştirak etmək;

(e) təlim-tərbiyə işini planlaşdırmaq;

(ə) uşaqlar üçün müəyyən edilmiş gün rejiminə əməl etmək;

(f) uşaqların həyat və sağlamlığını qorumaq;

(g) uşaqların şərəf və ləyaqətinə hörmət etmək;

(ğ) uşaqları fiziki və psixi zorakılığın bütün formalarından qorumaq, onları zərərli vərdişlərdən çəkindirmək;

(h) uşaqların təlim-tərbiyəsi məsələləri ilə bağlı valideynlərlə əməkdaşlıq etmək;

(x) peşəkarlıq bacarıqlarına yiyələnmək, ixtisas səviyyəsini yüksəltmək və daim onları təkmilləşdirmək;

(i) yeni interaktiv təlim metodlarından, informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etmək;

(j) uşaqların meyil, maraq və qabiliyyətlərini aşkara çıxarıb inkişaf etdirmək;

(k) uşaqların yaş səviyyəsini, potensial imkanlarını nəzərə almaqla, təlim metodlarını düzgün seçmək;

(q) uşaqda musiqi mədəniyyətinin əsaslarını formalaşdırmaq;

(l) uşaqda musiqi duyumunu inkişaf etdirmək;

(m) uşaqda ifa olunan musiqiyə məhəbbət hissini aşılamaq;

(n) uşaqda emosional həssaslıq, zövq və musiqi ifaçılığı, yaradıcılıq fəaliyyətini inkişaf etdirmək;

(o) uşaqda musiqi vasitəsi ilə ətrafdakı mühitə sevgi hissələrini inkişaf etdirmək;

(p) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(r) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Müəllim, məktəbəqədər təhsil/peşəkar
- Tərbiyəçi, körpələr evləri/peşəkar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Uşaqlara qulluq mərkəzinin rəhbəri - 1341

235-ci KİÇİK QRUP

TƏHSİL SAHƏSİNDƏ SAİR PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Təhsil sahəsində sair peşəkar mütəxəssislər elmi tədqiqat işləri aparır, tədris metodikası və dərs vəsaitləri üzrə təlimatlar hazırlayır, məsləhətlər verir, müəllimlərin işini və müəyyən dərs proqramı

tətbiq edildikdə alınmış nəticələri yoxlayır və lazım gəldikdə dəyişikliklər və əlavələrə dair təkliflər verirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: tədris planına cari əlavələr, tədris metodikası və təhsil prosesinin digər aspektləri üzrə zəruri dəyişikliklər və əlavələr üzrə dərs vəsaitləri və məsləhətləşmələr də daxil edilməklə, tədqiqatların aparılması; müəllimlərin dərs proqramlarından necə istifadə etdiklərini vaxtaşırı yoxlamaq, əlavələr və dəyişikliklər etmək lazım gəldikdə təkliflər vermək; məruzələrin hazırlanması. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2351 Təhsilin metodikası üzrə mütəxəssislər

2352 Xüsusi təhsil sahəsində müəllimlər

2353 Sair dil müəllimləri

2354 Sair musiqi müəllimləri

2355 Sair incəsənət müəllimləri

2356 İnformatika müəllimləri

2359 Təhsil sahəsində digər ibtidai qruplara daxil edilməyən sair peşəkar mütəxəssislər

2351 TƏHSİLİN METODİKASI ÜZRƏ MÜTƏXƏSSİSLƏR

Təhsilin metodikası üzrə mütəxəssislər tədqiqatlar aparır, tədrisin metodikası və dərs vəsaitləri üzrə təlimatlar hazırlayır və məsləhətlər verirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) tədris proqramına, tədris metodikasına və tədris prosesinin digər aspektlərinə cari əlavələrin edilməsi üzrə tədqiqat işlərinin aparılması;

(b) tədris kurslarının tərkibi və imtahanların keçirilməsinin metodları üzrə məsləhətləşmələr;

(c) audiovizual və digər dərs vəsaitləri üzrə tədqiqatların aparılması, onların tədris müəssisələrində istifadəsinin müzakirəsi, planlaşdırılması və təşkili;

(ç) sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(d) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(e) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Tədris hissə koordinatoru
- Məsləhətçi, tədris metodikası
- Tədris proqramını işləyib hazırlayan
- Mütəxəssis, tədris vəsaitləri
- Məktəb müfəttişi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Psixoloq, pedaqogika - 2634
- Məsləhətçi, məktəb - 2359
- Riyaziyyat repetitorları (fərdi təhsil) - 2359

2352 XÜSUSİ TƏHSİL SAHƏSİNDƏ MÜƏLLİMLƏR

Xüsusi təhsil sahəsində müəllimlər fiziki və ya əqli cəhətdən qüsurlu uşaqlara, yeniyetmələrə və ya təhsilin müəyyən səviyyəsində çətinlik çəkənlərə dərs verirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) dərs proqramlarının işlənilib hazırlanması, təkmilləşdirilməsi və tələblərə uyğun olaraq dərslərin və fəaliyyətin hazırlanması;

(b) təhsil alanların çatışmazlıqlarına və onların səviyyəsinə müvafiq olaraq Brayl şriftindən və ya dodaqda oxu kimi texniki və xüsusi vasitələrdən istifadə üzrə təlimatların verilməsi və sinifdə işləri müşahidə etmək;

(c) təhsil alanlarda özünə arxayınlıq hissənin tərbiyə edilməsi, onlara metodlara yiyələnməkdə kömək göstərilməsi, habelə onlarda öz nailiyyətlərinin dərk edilməsi hissənin tərbiyə edilməsi;

(ç) testlərin keçirilməsi, hər bir təhsil alanın müvəffəqiyyətlərinin qiymətləndirilməsi və bunların valideynlər, dərs hissə müdiri, həkimlər, sosial işçilərlə müzakirəsi;

(d) fərdi təlimatlandırma;

(e) uşaqlara sosial-psixoloji köməklik göstərmək, onlarda cəmiyyət haqqında təsəvvür yaratmaq;

(ə) uşağın inkişafındakı geriliklərin aradan qaldırılması üzrə hər bir uşağın fərdi imkanlarını nəzərə almaqla, onların cəmiyyətə uğurlu inteqrasiyasını və erkən sosiallaşdırılmasını həyata keçirmək;

(f) valideynlərlə uşaqların əqli və fiziki çatışmazlıqları ilə bağlı təhsil, yaxud müalicə müəssisələrinə göndərilməsi barədə məsləhətlər vermək;

(g) psixoloji - tibbi - pedaqoji komissiyanın işində iştirak etmək;

(ğ) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(h) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Müəllim, xüsusi təhsil/əqli çatışmazlığı olan şəxslər üçün (peşəkar)
- Təcrübə müəllimi (assistənlər, praktika üzrə müəllimlər)
- Repititor müəllimlər
- Müəllim, xüsusi təhsil/korlar üçün (peşəkar)
- Müəllim, xüsusi təhsil/korlar üçün (peşəkar)

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr

- Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi - 2320
- Müəllim, ümumi təhsil məktəbi - 2330
- Müəllim, ibtidai təhsil/peşəkar - 2341

2353 SAİR DİL MÜƏLLİMLƏRİ

Sair dil müəllimləri yeniyetmələrə, uşaqlara və sair insanlara xarici dildə verilmiş tədris materiallarının mənimsənilməsini asanlaşdırmaq və şəxsi keyfiyyətlərinin artırılması üçün doğma dil olmayan dilləri öyrədirlər. Onlar əsas, orta və ali təhsil sistemlərindən kənarında və yaxud tələbə və müəllimlərə kömək məqsədilə işləyirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) tələbələrin dil qabiliyyətlərinin səviyyəsini və dil çətinliklərinin dərəcəsini qiymətləndirmək,

dilin öyrənilməsinin məqsədlərini və ehtiyaclarını təqdim etmək;

(b) qrup və fərdi bacarıq və qabiliyyətlərinə uyğunlaşdırılmış irəliləmə məzmunlu və tempili dərslər və seminarlar planlaşdırmaq, hazırlamaq və çatdırmaq;

(c) tədris materialları hazırlamaq və mövcud materialları uyğunlaşdırmaq;

(ç) tələbələrin nailiyyətlərini qiymətləndirmək;

(d) tələbələrin ana dilindən başqa, tədris otaqlarında öyrəndiyi dilə uyğun mühit yaradılmasında (qurulmasında) onlara kömək göstərmək;

(e) dilin hələ əsas quruluşunu öyrənən tələbələr üçün xüsusi tədris layihələrinin (proqramların) hazırlanmasında digər müəllimlərə köməkliyi təmin etmək;

(ə) tapşırıqlar təyin etmək və onları yoxlamaq, imtahanlar hazırlamaq və keçirmək;

(f) tələbələrin nailiyyətlərini qiymətləndirmək, qeyd etmək və məlumat vermək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İntensiv dil öyrətmə üzrə müəllimlər
- Miqrantlara dil öyrətmə üzrə müəllimlər
- Praktiki dil müəllimləri
- Köməkçi dil müəllimləri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Müəllim, ali təhsil sistemi – 2310
- Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi - 2320
- Müəllim, ümumi təhsil məktəbi – 2330
- Müəllim, ibtidai təhsil/peşəkar – 2341

2354 SAİR MÜSİQİ MÜƏLLİMLƏRİ

Sair musiqi müəllimləri əsas, orta və ali təhsil müəssisələrindən kənarında şəxsi tələbləri təmin etmək və yaxud əlavə tədris çərçivəsində, əsas təhsil müəssisələrində kiçik qrup şəklində praktiki olaraq musiqini, musiqi nəzəriyyəsini və ifaçılığını öyrədir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) tələbələrin qabiliyyətlərinin səviyyəsini qiymətləndirmək, öyrənmələrinin məqsədlərini və ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək;

(b) fərdi və qrup üçün dərs, məşğuliyyət və tapşırıq proqramlarının hazırlanması, planlaşdırılması və çatdırılması;

(c) musiqi nəzəriyyəsinə və interpretasiyasına aid materiallar hazırlamaq və təqdim etmək;

(ç) oxumağın və ya ifaçılığın praktik aspektlərini nümayiş etdirmək və təlimatlandırmaq;

(d) musiqi notlarını oxumağı və yazmağı tələbələrə öyrətmək;

(e) tələbələrin istedadlarına, qabiliyyətlərinə və maraqlarına uyğun tapşırıqları təyin etmək və musiqi hissələri (parçaları) öyrətmək;

(ə) tələbələri qiymətləndirmək və onlara məsləhətlər vermək, tənqid etmək və həvəsləndirmək;

(f) tədris planlarına, kurs məzmunlarına, tədris material və metodlarına yenidən baxmaq;

(g) tələbələri imtahanlara, çıxışlara və tədbirlərə (fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi) hazırlamaq;

(ğ) musiqili tədbirlərə səfərləri təşkil etmək;

(h) tələbələrin çıxışlarının dinlənilməsini və ya onların tamaşasını təşkil etmək və köməklik göstərmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Gitara müəllimləri (fərdi təhsil)
- Fortepiano müəllimləri (fərdi təhsil)
- Nəğmə müəllimləri (fərdi təhsil)
- Skripka müəllimləri (fərdi təhsil)

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Müəllim, ali təhsil sistemi – 2310
- Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi - 2320
- Müəllim, ümumi təhsil məktəbi – 2330
- Müəllim, ibtidai təhsil/peşəkar – 2341

2355 SAİR İNCƏSƏNƏT MÜƏLLİMLƏRİ

Sair incəsənət müəllimləri əsas, orta və ali təhsil müəssisələrindən kənarında, şəxsi tələbləri təmin etmək və əlavə tədris çərçivəsində əsas təhsil müəssisələrində kiçik qrup şəklində praktiki olaraq rəqs, dram və digər incəsənət növlərini, nəzəriyyələrini və ifaçılığını öyrədir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) tələbələrin qabiliyyətlərinin səviyyəsini qiymətləndirmək, öyrənmələrinin məqsədlərini və ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək;

(b) fərdi və qrup üçün dərslər, məşğuliyyət və tapşırıq proqramlarının hazırlanması, planlaşdırılması və çatdırılması;

(c) təhsil verilən predmetlərin nəzəriyyə materiallarını hazırlamaq və təqdim etmək;

(ç) rəqs, dram, vizual və digər incəsənət növlərinin praktiki aspektlərini nümayiş etdirmək və təlimatlandırmaq;

(d) tələbələrin qabiliyyətlərinə, maraqlarına və istedadlarına uyğun tapşırıq və işlər vermək;

(e) tələbələrə qiymətləndirmək və onlara məsləhətlər vermək, tənqid etmək və həvəsləndirmək;

(ə) tədris planlarına, kurs məzmunlarına, tədris material və metodlarına yenidən baxmaq;

(f) tələbələrə imtahanlara, çıxışlara və tədbirlərə hazırlamaq;

(g) sərgilərə və tamaşalara səfərlər təşkil etmək;

(ğ) çıxışlar və yaxud sərgilərdə tələbə işlərini təşkil etmək və təşkilinə köməklik göstərmək.

(h) profilə uyğun olaraq tədris etdikləri dərslər məşğələləri üzrə proqramın hazırlanması və materiallarının illik planlaşdırılması;

(x) dərslər məşğələlərinin tədris proqram və planlarına uyğun keyfiyyətli tədrisi;

(i) təlim strategiyalarından, eləcə də ənənəvi və fəal/interaktiv təlim metodlarından səmərəli istifadə olunması, tətbiq edilən üsul, metod və vasitələrə yaradıcı yanaşmaqla onların təkmilləşdirilməsi istiqamətində müvafiq işlərin görülməsi;

(j) tədris olunan mövzuların mahiyyətinə uyğun səciyyəvi məşğələ formalarının seçilməsi və əyaniliyin təmin edilməsi;

(k) İKT bacarıqlarına malik olması, tədris prosesində İKT-nin imkanlarından məşğələlərin maraqlı və məzmunlu keçməsi üçün yaradıcı istifadə edilməsi;

(q) istedadlı şagirdlərin aşkara çıxarılması və onların potensial qabiliyyətlərinin inkişafı istiqamətində təşkilati və əməli tədbirlərin həyata keçirilməsi;

(l) mədəni-kütləvi tədbirlərin təşkili;

(m) valideynlərlə əlaqələrin təmin olunması;

(n) iş təcrübəsinə dair təqdimat və hesabatların hazırlanması;

(o) elmi-nəzəri, mədəni və peşəkarlıq səviyyəsinin davamlı surətdə yüksəldilməsi;

(p) təhsil müəssisəsinin idarəolunmasında və ictimai işlərdə fəal iştirak;

(r) müəssisə rəhbərinin rəsmi tapşırığı (əmr) əsasında müəyyən rəhbərlik funksiyalarının yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Rəqs müəllimləri (fərdi təhsil)
- Dram sənəti üzrə müəllimlər
- Rəsm müəllimləri (fərdi təhsil)
- Heykəltəraşlıq üzrə müəllimlər (fərdi təhsil)

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Müəllim, ali təhsil sistemi – 2310
- Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi - 2320
- Müəllim, ümumi təhsil məktəbi – 2330
- Müəllim, ibtidai təhsil/peşəkar – 2341
- Nəğmə müəllimləri (fərdi təhsil) - 2354

2356 İNFORMATİKA MÜƏLLİMLƏRİ

İnformatika müəllimləri əsas, orta və ali təhsil müəssisələrindən kənarında kompüter və informasiya texnologiyalarının istifadəçiləri üçün tədris proqramları və kurslarını inkişaf etdirir, keçirilmə cədvəllərini hazırlayır və rəhbərlik edir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) fərdi istifadəçilərin və təşkilatların informasiya texnologiyalarına olan ehtiyaclarını və tələblərini müəyyənləşdirmək;

(b) dərsliklər, vizual vəsaitlər, “online” tədris, nümayiş modelləri və tədrisi təmin edən materialların hazırlanması və inkişaf etdirilməsi;

(c) təlim-tədris və inkişaf proqramlarının fərdi və qrup şəklində çatdırılması üçün layihəsini hazırlamaq, rəhbərlik etmək və nümayişlərin, konfransların və simpoziumların işlərini asanlaşdırmaq;

(ç) keçirilən tədrisin keyfiyyətinin və səmərəliliyinin qiymətləndirilməsinə nəzarət etmək və yerinə yetirmək, tədris məqsədlərini, metodlarını və izahetmə usullarını nəzərdən keçirmək və yeniləmək;

(d) predmetin məzmununu və sisteminin tam başa düşülməsini əldə etmək üçün baza məlumatlarını toplamaq, araşdırmalar və tədqiqatlar aparmaq;

(e) yeni məhsul buraxılışlarında müasirliyi saxlamaq, proqram təminatında irəliləyişlər, ümumi informasiya texnologiyalarının istiqamətləri, son istifadəçilər üçün istifadəçi hazırlığı, təlimatlar və dərsliklər, əməliyyat və xidmət təlimatları kimi material hazırlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kompüter üzrə müəllimlər
- Proqram təminatı üzrə müəllimlər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Müəllim, ali təhsil sistemi – 2310
- Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi - 2320
- Müəllim, ümumi təhsil məktəbi – 2330
- Müəllim, ibtidai təhsil/peşəkar – 2341
- Heyətin təlimi üzrə mütəxəssis - 2424

2359 TƏHSİL SAHƏSİNDƏ DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN SAİR PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Bu ibtidai qrup 23-cü yarımqrupun digər ibtidai qruplarına aid edilməyən təhsil sahəsində peşəkar mütəxəssisləri əhatə edir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) tələbələrin qabiliyyətlərinin səviyyəsini qiymətləndirmək, öyrənmələrinin məqsədlərini və ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək;

(b) fərdi və qrup şəklində dərs, məşğuliyyət və tapşırıq proqramlarının hazırlanması, planlaşdırılması və çatdırılması;

(c) təhsil verilən predmetlərin nəzəriyyə materiallarını hazırlamaq və təqdim etmək;

(ç) təhsil sahəsinə uyğun praktiki aspektləri nümayiş etdirmək və təlimatlandırmaq;

(d) tələbələrin qabiliyyətlərinə, maraqlarına və istedadlarına uyğun tapşırıq və işlər vermək;

(e) tələbələri qiymətləndirmək və onlara məsləhətlər vermək, tənqid etmək və həvəsləndirmək;

(ə) tədris planlarına, kurs məzmunlarına, tədris material və metodlarına yenidən baxmaq;

(f) tələbələri imtahanlara, çıxışlara və tədbirlərə hazırlamaq;

(g) kurs və proqramların seçilməsi, dərs cədvəllərinin tutulması, məktəb ləvazimatları, dərs buraxmaları, dərs vərdişləri və karyera seçimi kimi təhsillə bağlı məsləhətləşmələr aparmaq;

(ğ) şəxsi, sosial və ya onların təhsilinə təsir göstərən davranış problemlərinə üstün gəlməkdə, onların başa düşülməsində kömək etmək (tövsiyələr vermək);

(h) təhsilin imkanlarını öyrənməyə həvəsləndirməklə və ciddi məsələlər üzrə məşğul olmağa stimullaşdırmaqla tələbələri sonrakı təhsil praktikasına hazırlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Qrammatika üzrə müəllimlər (fərdi təhsil)
- Riyaziyyat repetitorları(fərdi təhsil)
- Məsləhətçi, məktəb

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Müəllim, ali təhsil sistemi – 2310
- Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi - 2320

- Müəllim, ümumi təhsil məktəbi – 2330
- Müəllim, ibtidai təhsil/peşəkar – 2341
- Praktiki dil müəllimləri - 2353
- Miqrantlara dil öyrətmə üzrə müəllimlər – 2353
- Nəğmə müəllimləri (fərdi təhsil) - 2354
- Rəqs müəllimləri (fərdi təhsil) - 2355
- Dram sənəti üzrə müəllimlər - 2355
- Rəsm müəllimləri (fərdi təhsil) - 2355
- Heykəltəraşlıq üzrə müəllimlər (fərdi təhsil) - 2355
- Psixoloq, pedaqogika - 2634
- Məsləhətçi/ ailə - 2635
- Sosial işçi - 2635

236-cı KİÇİK QRUP

ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MÜƏLLİMLƏRİ

Orta ixtisas təhsili müəssisələrində müəllim vəzifəsini subbakalavr (incəsənət, mədəniyyət, idman profilli ixtisaslar üzrə) bakalavr, magistr və ya doktorluq dərəcəsi olanlar tuta bilirlər. Onlar öz ixtisasları üzrə fənləri tədris edir, tədris metodlarını təkmilləşdirir və inkişaf etdirir, dərsliklər, tədris-metodiki və dərs vəsaitlərini hazırlayırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: tədris proqramlarının işlənilib hazırlanması və modifikasiyası; seminarların, laboratoriya dərslərinin təşkili və tələbələrə verilmiş məsləhətlərin və onlarla sərbəst işin yerinə yetirilməsi və ya mühazirə oxunması; orta ixtisas təhsili müəssisələrində tədrisin və oxşar fəaliyyətin təşkilinə dair qərarların qəbulunda səlahiyyətləri çərçivəsində iştirak etmək; tədris metodlarının təkmilləşdirilməsi və inkişaf etdirilməsi; dərslik, tədris-metodiki və dərs vəsaitlərinin hazırlanması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2360 Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin müəllimləri

2360 ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ MÜƏSSİSƏLƏRİNİN MÜƏLLİMLƏRİ

Orta ixtisas təhsili müəssisələrində müəllim vəzifəsini subbakalavr (incəsənət, mədəniyyət, idman profilli ixtisaslar üzrə) bakalavr, magistr və ya doktorluq dərəcəsi olanlar tuta bilirlər. Onlar öz ixtisasları üzrə fənləri tədris edir, tədris metodlarını təkmilləşdirir və inkişaf etdirir, dərsliklər, tədris-metodiki və dərs vəsaitlərini hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) tədris etdikləri fənlər üzrə fənn proqramlarının hazırlanmasında iştirak etmək, sillabuslar tərtib etmək;

(b) fənnin tədrisini təşkil etmək;

(c) tələbələrin istehsalat təcrübəsini təşkil etmək və ona rəhbərlik etmək;

(d) tələbələrə məsləhətlər vermək, onların sərbəst işlərini təşkil etmək;

(e) yoxlama işlərini aparmaq, imtahanları keçirmək, tələbələrin biliyini qiymətləndirmək;

(ə) dərslik, tədris-metodiki və dərs vəsaitlərini hazırlamaq;

(f) konfranslarda və seminarlarda iştirak etmək;

- (g) səlahiyyətləri çərçivəsində orta ixtisas təhsili müəssisəsinin inkişafına dair qərarların qəbul edilməsi prosesində iştirak etmək;
- (ğ) öz ixtisaslarını daima artırmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Müəllim
- Baş müəllim

24-cü YARIMQRUP

BİZNES VƏ İDARƏETMƏ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Biznes və idarəetmə üzrə peşəkar mütəxəssislər maliyyə məsələləri, insan resurslarının inkişaf etdirilməsi, ictimai, marketinq, texniki, tibbi, informasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində satış üzrə fəaliyyətin təmin edilməsində analitik və taktiki vəzifələri təhlil edir, təşkilatın struktur, metod və sistemlərinə, həmçinin kapital qoyuluşlarına təsir göstərən kəmiyyət informasiyalarının təhlilinə nəzarət edir və rəhbərlik edir.

Bu yarımqrupun peşəkar mütəxəssislərinin vəzifələrinə adətən daxil edilir: iqtisadi vəziyyət, xərclər və təşkilatın iqtisadi səmərəliliyi barədə məlumatlar toplamaq, təhlil etmək və izahatlar vermək; təftişlər aparmaq, təşkilat üçün maliyyə hesabatları hazırlamaq və xəzinədarlıq sistemlərini idarə etmək, maliyyə planlarını və strategiyalarını inkişaf etdirmək və nəzərdən keçirmək, alış və satışla bağlı göstərişlər vermək, alış ilə bağlı razılaşmalar aparmaq və əmtəələrin satışını həyata keçirmək; işçilərin işə qəbulu, hazırlanması proqramlarını həyata keçirmək; araşdırmalar, marketinq və ictimai əlaqələr proqramlarını inkişaf etdirmək və həyata keçirmək; işgüzar əməliyyatların səmərəliliyinin artırılması və inkişaf etdirilməsinin metodlarını və siyasətlərini öyrənmək və inkişaf etdirmək; məhsul, xidmətlər və bazar şəraiti barədə məlumatları əldə etmək və yeniləmək; müştərilərin ehtiyaclarını qiymətləndirmək və izahlar vermək, malları (əmtələri) və xidmətləri nümayiş etdirmək.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

241 Maliyyə üzrə peşəkar mütəxəssislər

242 İdarəetmə üzrə peşəkar mütəxəssislər

243 Satış, marketinq və ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə peşəkar mütəxəssislər

241-ci KİÇİK QRUP

MALİYYƏ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Maliyyə üzrə peşəkar mütəxəssislər həm maliyyə uçot sistemlərinin və eyni zamanda fiziki şəxslərin, müəssisələrin, ictimai və ya özəl təşkilatların maliyyə vəsaitlərinin kəmiyyət təhlilini planlaşdırır, təşkil edir, rəhbərlik edir, sərmayə qoyur və idarə edir.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: təşkilat üçün maliyyə hesabatlarını hazırlamaq və təşkil etmək; təşkilatın maliyyə materiallarını nəzərdən keçirmək; şəxslərə və təşkilatlara maliyyə məsləhətləri vermək; iqtisadiyyatın sahələri üzrə və ya ümumi iqtisadi hesabatlar hazırlamaq.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2411 Mühasiblər

2412 Maliyyə və investisiyalar üzrə peşəkar mütəxəssislər

2413 Maliyyə təhlilçiləri

2411 MÜHASİBLƏR

Mühasiblər mühasibat işləri üzrə məsləhətlər verir, mühasibatlıq və auditor xidmətlərini yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) məsləhətlərin verilməsi, uçot siyasətinin tərtibi, büdcə və mühasibat nəzarətinin, habelə mühasibat fəaliyyətinin digər aspektlərinin və sistemlərinin qurulması;

(b) rəhbərliyə, səhmdarlara qanunla müəyyən olunmuş hüquqi və digər şəxslərə təqdim etmək üçün maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təminatı;

(c) vergi bəyannamələrinin hazırlanması, vergitutma problemləri üzrə məsləhətlərin verilməsi, mübahisəli iddiaların vergi komissiyası ilə razılaşdırılması;

(ç) gəlirlərin proqnozlaşdırılması və büdcə üzrə hesabatların və məruzələrin hazırlanması;

(d) saxtalaşdırmaqda şübhəli, müflisləşmə kimi işlər üzrə maliyyə tədqiqatlarının aparılması;

(e) hesabatın və mühasibat kitablarının yoxlanması;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühasib
- İxtisaslı mühasib
- Yüksək ixtisaslı mühasib
- Baş mühasib
- Mühasib-analitik
- Mühasib, vergi agentliyi
- Auditor
- Vergi məsləhətçiləri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bölmə rəhbəri, maliyyə - 1211
- Assistent, mühasib-hesabdar - 3313
- Mühasib, köməkçi heyət - 3313

2412 MALİYYƏ VƏ İNVESTİSİYALAR ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Maliyyə və investisiyalar üzrə peşəkar mütəxəssislər ayrı-ayrı şəxslər və təşkilatlar üçün maliyyə planlarını inkişaf etdirir və onların adından sərmayə qoyur və maliyyə vəsaitlərini idarə edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) müştəri bazasının yaradılması və qorunması;

(b) maliyyə statusunu, məqsədlərini müəyyən etmək, risklərin olmasını, maliyyə planlarını və investisiya strategiyasını müəyyənləşdirmək üçün müzakirələr aparmaq;

(c) maliyyə məqsədlərini qurmaq, maliyyə məqsədlərinə nail olmaq üçün strategiyaları inkişaf etdirmək və həyata keçirmək;

(ç) müştərilər üçün ehtiyatları və istiqrazları almaq və satmaq üçün təşkilatçılıq;

(d) sərmayə qoyuluşlarına nəzarət etmək və bazarlarda dəyişilən ehtiyaclara və dəyişikliklərə əsaslanan investisiya planlarına yenidən baxmaq;

(e) müştərilər üçün sığorta məsuliyyətinin həcmi məsləhət görmək və təşkil etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mülkiyyət üzrə plançı
- Maliyyə planlaşdırması üzrə məsləhətçi

2413 MALİYYƏ TƏHLİLÇİLƏRİ

Maliyyə təhlilçiləri (analitikləri) ictimai və şəxsi təşkilatlara sərmayə qoyuluşu proqramlarına təsir göstərən informasiyaların kəmiyyət təhlillərini aparır.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) biznes, sənaye və sərmayə qoyuluşları qərarlarını qəbul etməkdə istifadə edilən iqtisadi şərtlər proqnozlarını formalaşdırmaq üçün maliyyə informasiyalarını təhlil etmək;

(b) sənaye texnologiyaları, biznes, maliyyə və iqtisadi nəzəriyyələr sahəsindəki biliklərini istifadə etmək və inkişaf istiqamətlərini izləmək;

(c) qiymət, məhsul yığımı, stabillik, sərmayə qoyuluşu risklərinin gələcək istiqaməti və iqtisadi amillər kimi sərmayə qoyuluşu proqramlarına təsir göstərən məlumatların izahlarını vermək;

(ç) maliyyə nəşrlərindən və xidmətlərindən, investisiya bankları və ya hökumət orqanlarından, ticarət nəşrlərindən, şirkət mənbələrindən və şəxsi münasibətlərdən əldə edilmiş məlumatları təhlil etmək, iqtisadi, sənaye və kooperativ inkişaf istiqamətlərini nəzərdən keçirmək;

(d) sərmayə, müəssisələrə sərmayə qoyuluşlarının müddətləri, işçi heyəti və ya ictimai sərmayələrin qoyuluşu;

(e) qiymətli kağızların sindikatlaşdırılması və ictimayətə təqdim olunmuş qiymətlərin müəyyənləşdirilməsi;

(ə) maliyyə təhlillərinə əsaslanan investisiya üçün hərəkət planlarını hazırlamaq;

(f) verilən sahə üzrə müxtəlif qiymətli kağızların nisbi keyfiyyətini qiymətləndirmək və müqayisə etmək;

(g) ümumi iqtisadi ənənələrə, kooperasiyalara və sənaye sahələrinə aid şifahi və yazılı məlumatlar təqdim etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Məsləhətçi, istiqrazlar
- Məsləhətçi, investisiya
- Məsləhətçi, qiymətli kağızlar

242-ci KİÇİK QRUP

İDARƏETMƏ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

İdarəetmə üzrə peşəkar mütəxəssislər təşkilatın və insanların təşkilat daxili səmərəliliyinin artırılması ilə bağlı müxtəlif konsepsiyalar və nəzəriyyələr həyata keçirirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: təşkilatların strukturunu qiymətləndirmək və səmərələşdirici təkliflər vermək; təşkilatın siyasətinə uyğun olaraq, təşkilatın fəaliyyətini təmin etmək; kadrları işə qəbul etmək, hazırlamaq və təşkilat daxilində vəzifə tutmaqda tövsiyələr vermək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2421 İdarəetmə və təşkilati işlər üzrə təhlilçilər

2422 Siyasi idarəetmə üzrə peşəkar mütəxəssislər

2423 Kadrlar və peşə yönümü üzrə peşəkar mütəxəssislər

2424 Təlimlər və kadrlar üzrə peşəkar mütəxəssislər

2421 İDARƏETMƏ VƏ TƏŞKİLATI İŞLƏR ÜZRƏ TƏHLİLÇİLƏR

İdarəetmə və təşkilati işlər üzrə təhlilçilər təşkilatın fəaliyyətini daha da artırmağa nail olmağa və problemləri həll etməyə kömək edir. Onlar təşkilatın strukturlarını, metodlarını, sistem və prosedurlarını öyrənirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) təşkilatın resurslarının səmərəli istifadəsinə və müştərilərin məmnunluğuna nail olmağa yönəldilən inkişaf məqsədlərinin, strategiyaların, planların, prosedurların həllində köməklik göstərir;

(b) cari sistemləri və strukturları təhlil etmək və qiymətləndirmək;

(c) cari sistemləri işçi heyətləri ilə müzakirə etmək və təşkilatın bütün sahələrində sistemləri nəzərdən keçirmək;

(ç) daha səmərəli təşkilata tərəf müştəriləri istiqamətləndirmək və təşkilatı problemlərin həlli üsullarını inkişaf etdirmək;

(d) inzibati və kargüzarlıq prosedurları kimi mövcud və təklif olunan üsullar və prosedurları təhlil etməklə nəzərdən keçirmək;

(e) müəssisənin istehsal prosesləri qrafiklərini, hesabatlarını, qeydlərini, iş və vəzifə təlimatlarını təhlil etmək;

(ə) iş metodlarının, prosedurlarının, iş axınının, iş funksiyalarının və təşkilatın problemlərinin həlli üsullarının yenidən baxılmasını təklif etmək və hazırlamaq;

(f) qəbul edilmiş tövsiyələrin həyata keçirilməsinə köməklik göstərmək, yenidən baxılmış təlimatları və vəzifələri nəşr etdirmək və başqa sənədləşmələri həyata keçirmək;

(g) iş prosedurlarını nəzərdən keçirmək və məsləhətlər vermək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Təhlilçi, idarəetmənin təşkili və üsulları
- Məsləhətçi, biznes məsələləri
- Məsləhətçi, menecment

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Təhlilçi, kommunikasiya/kompüter - 2511

2422 SİYASİ İDARƏETMƏ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Siyasi idarəetmə üzrə peşəkar mütəxəssislər siyasi plan istiqamətlərinin, hökumət və kommertiya fəaliyyətlərinin və proqramlarının icraçılığını və dəyişikliklərini təhlil edir və inkişaf etdirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) siyasi məqsədlərini müəyyənləşdirmək üçün proqram rəhbərləri və maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmələr və əməkdaşlıq etmək;
- (b) qeyri-müəyyənlikləri və köhnəlmiş şərtləri müəyyənləşdirmək üçün qanunvericiliyi və mövcud siyasətləri nəzərdən keçirmək;
- (c) sosial, iqtisadi və sənaye istiqamətlərini, müştərilərin istəklərini və xidmətlərin təmin edilməsini tədqiq etmək;
- (ç) siyasi seçimlərini formalaşdırmaq və təhlil etmək, siyasi dəyişikliklər üçün brifinqlər hazırlamaq və üstün seçimləri məsləhətləşmək;
- (d) maliyyə etibarlılığını, başqa proqramlarla qarşılıqlı başqa təsirləri, inzibatçılıq və xarici siyasətin yerinə yetirilə bilməsinin təsirlərini qiymətləndirmək;
- (e) təhlükə və riskləri qiymətləndirmək və məsuliyyəti artırmaq (inkişaf etdirmək);
- (ə) təşkilatın siyasətinin ardıcılığını təmin etmək üçün fəaliyyət və proqramları nəzərdən keçirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Təhlilçi, siyasət
- Təhlil üzrə ekspert

2423 KADRLAR VƏ PEŞƏ YÖNÜMÜ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Kadrlar və peşə yönümü üzrə peşəkar mütəxəssislər biznes üzrə işçilərin işə qəbul edilməsi, onların irəli çəkilməsi, məşğulluğun və peşə yönümünün təhlili kimi kadr siyasəti ilə əlaqədar peşəkar xidmətlər göstərirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) məsləhətlərin verilməsi, işçilərin işə götürülməsi, vəzifələrə təyin edilməsi, öyrədilməsi, qulluqda irəli çəkilməsi, mükafatlandırılması, rəhbərlərin və işçilərin münasibətləri və kadr siyasətinin digər sahələri ilə əlaqədar kadrlarla iş;
- (b) təşkilatda müxtəlif yollarla, fəhlələrin, nəzarətçilərin və rəhbərlərin sorğusu da daxil olmaqla, yerinə yetirilən işin öyrənilməsi və təhlili, alınmış məlumatlar əsasında vəzifələrin, peşələrin və işlərin ətraflı təsvirinin tərtib edilməsi;
- (c) peşələr üzrə məlumat kitabçalarının hazırlanması və ya peşələrin təsnifatı sistemlərinin işlənilib hazırlanması;
- (ç) məsləhətlərin verilməsi, heyətin idarə olunması, ştatların öyrənilməsi və planlaşdırılması, təhsil vermə, peşələr üzrə məlumat və peşə yönümü kimi sahələrdə əməyin və peşə məşğulluğunun təhlilinin yuxarıda göstərilmiş və digər aspektlərinin işlənilib hazırlanması;

(d) işəgötürmə, karyera, gələcək təhsil və təlimlərdə adamların öyrədilməsi və onlara məsləhətlərin verilməsi;

(e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Məsləhətçi, peşə (sənət)
- Təhlilçi, əmək fəaliyyəti
- Təhlilçi, peşə məşğulluğu
- Məsləhətçi, peşə yönümü
- Kadrlar üzrə ekspert
- İşə düzəltmə üzrə ekspert
- Kadr və peşə hazırlığı üzrə inspektor

2424 TƏLİMLƏR VƏ KADRLAR ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Təlimlər və kadrlar üzrə peşəkar mütəxəssislər təşkilatlarda idarəetmənin və işçilərin bacarıqlarının artırılmasının təmin edilməsi və təşkilatın məqsədlərini qarşılamaq üçün təşkilat tərəfindən tələb edilən vəzifələrin yerinə yetirilməsi üzrə təlimləri planlaşdırır, inkişaf etdirir, həyata keçirir və qiymətləndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) təşkilatların və şəxslərin təlimə olan ehtiyaclarının və tələblərinin müəyyənləşdirilməsi;

(b) insan resursunun inkişaf məqsədlərini formalaşdırmaq və nəticələri qiymətləndirmək;

(c) dərsliklər, vizual vəsaitlər, “online” tədris, nümayiş modelləri və tədrisi təmin edən materialların hazırlanması və inkişaf etdirilməsi;

(ç) təlim və inkişaf proqramlarının fərdi və qrup, görüşlər, nümayişlər və konfranslar şəklində çatdırılma bilməsi üçün layihələr hazırlamaq, rəhbərlik etmək, nəzarət etmək və əlaqələndirmək;

(d) müəyyən təlimin və inkişaf proqramlarının çatdırılması üçün kənar təlim (tədris) təchizatçıları ilə əlaqə saxlamaq;

(e) xarici və daxili təlimləri (tədrisləri) və inkişafı təbliğ etmək və bu fəaliyyətləri qiymətləndirmək;

(ə) daxili və xarici təlimlərin (tədrislərin) keyfiyyətinə və səmərəliliyinə nəzarət etmək, davamiyyətini təhlil etmək və qiymətləndirmək və təlimin (tədrisin) məqsədlərini, metodlarını çatdırılma üsullarını nəzərdən keçirmək;

(f) müxtəlif predmetlərin və sistemlərin başa düşülməsini əldə etmək üçün əlavə materiallar toplamaq, tədqiqatlar və araşdırmalar aparmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Heyətin təlimi üzrə mütəxəssis
- Məşğulluq xidməti üzrə mütəxəssis

243-cü KİÇİK QRUP

SATIŞ, MARKETİNG VƏ İCTİMAİYYƏTLƏ ƏLAQƏLƏR ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Satış, marketing və ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə peşəkar mütəxəssislər təşkilatların, məhsulların və xidmətlərin tanıtılması və texniki, sənaye, tibbi, farmakologiya və İKT üzrə məhsul və xidmətlərin satışında reklam xarakterli məlumatların yayılması proqramlarını planlaşdırır, inkişaf etdirir, əlaqələndirir və həyata keçirirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: bazar tədqiqatlarının aparılması, nəticələrin təhlili, tapşırıqların verilməsi və yerinə yetirilməsi, marketing reklamlarını və ictimaiyyətlə əlaqələri planlaşdırmaq; biznesin yüksəlişi və inkişafının təmin edilməsi üçün marketing siyasətlərini, məqsədlərini və proqramlarını hazırlamaq və icra etmək; insanların diqqətini cəlb etmək üzrə kampaniyaları planlaşdırmaq və təşkil etmək; əlverişli reklamı yaratmaq üçün yazıçılar, fotoqraflar, illüstratorlar və başqaları tərəfindən təqdim edilən materialı qiymətləndirmək və seçmək; işə qəbul edilənlər və rəqiblərin məhsulları, xidmətləri və bazar şərtləri haqqında biliklərinin əldə edilməsi və artırılması; müştərilərin etihyaclarını qiymətləndirmək, onlara malları və xidmətləri nümayiş etdirmək və izah etmək; daimi və pespektiv müştərilərə baş çəkməklə marketing imkanlarını genişləndirmək; qiymət qoymaq, qiymətləri və kredit müddətlərini razılaşmaq, müqavilələri tamamlamaq.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2431 Reklam və marketing üzrə peşəkar mütəxəssislər

2432 İctimaiyyətlə əlaqələr üzrə peşəkar mütəxəssislər

2433 Texnika və tibb texnikasının satışı üzrə peşəkar mütəxəssislər (İKT istisna olmaqla)

2434 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının satışı üzrə peşəkar mütəxəssislər

2431 REKLAM VƏ MARKETİNG ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Reklam və marketing üzrə peşəkar mütəxəssislər reklam strategiyalarını və kampaniyalarını, yeni məhsul və xidmətlər üçün bazarları müəyyənləşdirmək, yeni hazır məhsul və xidmətlər üçün bazar imkanlarının müəyyənləşdirilməsi və inkişaf etdirilməsi kimi fəaliyyətləri planlaşdırır və inkişaf etdirir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) satış məqsədlərini təmin etmək üçün reklam siyasətlərini və kampaniyalarını planlaşdırmaq, inkişaf etdirmək və təşkil etmək;

(b) bazar məqsədlərinə nail olmaq, istehlakçıların məlumatlanmasının təşkil olunması, məhsulların və xidmətlərin atributlarının səmərəli irəliləməsi üçün müştəri və menecerlərə reklam strategiyaları və kampaniyaları üzrə məsləhətlər vermək;

(c) reklam çarxlarının və media mətnlərinin yazılması, televiziya, film və mediada yerləşdirilməsini təşkil etmək;

(ç) istehlakçı çeşidlərinə və üstünlük verdikləri mallara dair məlumatları təhlil etmək;

(d) cari və gələcək istehlakçı tələblərini qabaqcadan xəbər vermək və aydınlaşdırmaq;

(e) yeni mallar (əmtəələr) və xidmətlər üçün potensial tələbi və bazar xüsusiyyətlərini tədqiq etmək və başqa statistik informasiyaları və məlumatları toplamaq və təhlil etmək;

(ə) biznesin yüksəlişinin və inkişafının təmin edilməsi üçün marketing siyasətlərini, məqsədlərini və proqramlarını hazırlamaq və icra etmək;

(f) yeni və hazır məhsul və xidmətlər üçün bazar imkanlarını müəyyənləşdirmək üçün bazar

konyunkturasını öyrənmək və tapşırıqlar vermək;

(g) məhsul çeşidi, qiymətləndirmə, reklam və satışın stimullaşdırılması, satış və distributor kanalları kimi bazarın bütün elementləri üzrə məsləhətlər vermək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Reklam üzrə mütəxəssis
- Təhlilçi, bazar konyunkturası
- Marketing üzrə mütəxəssis

2432 İCTİMAİYYƏTLƏ ƏLAQƏLƏR ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

İctimaiyyətlə əlaqələr üzrə peşəkar mütəxəssislər biznes sahələri, təşkilatlar, məhsullar, xidmətlər və onların cəmiyyətdə rolu haqqında təsəvvür və məlumatın olması üçün informasiya və kommunikasiya fəaliyyətlərini planlaşdırır, inkişaf etdirir, həyata keçirir və qiymətləndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) insanların diqqətini cəlb etmək üzrə kampaniyaları və kommunikasiya strategiyalarını planlaşdırmaq və təşkil etmək;

(b) siyasətlərinin, proqramlarının və təcrübələrinin ictimai əlaqələrə təsiri barəsində rəhbərlərə məsləhətlər vermək, xəbər və press reliz buraxılışlarını hazırlamaq və nəzarət etmək;

(c) ictimai rəy tədqiqatlarını öhdəsinə götürmək və nəticələrini təhlil etmək, ictimai əlaqələri və reklam kampaniyalarını planlaşdırmaq;

(ç) xoşməramlı və əlverişli reklam və təsəvvür yaratmaq üçün, xüsusi tədbirlər, seminarlar, əyləncələr, yarışmalar və sosial tədbirlər təşkil etmək;

(d) kütləvi informasiya vasitələri ilə mü sahibləri təşkil etmək və təşkilatı təmsil etmək;

(e) təşkilatın nüfuzunun artırılması üçün işgüzar, sosial və başqa tədbirlərdə iştirak etmək;

(ə) fotoqrafiyaları və başqa əyani materialları əldə etmək və onları istifadəyə vermək;

(f) əlverişli reklam yaratmaq üçün yazıçılar, fotoqraflar, illüstratorlar və başqaları tərəfindən təqdim edilən materialları nəzərdən keçirmək, seçmək və qiymətləndirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mütəxəssis, ictimaiyyətlə əlaqələr

**2433 TEXNİKA VƏ TİBB TEXNİKASININ SATIŞI ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR
(İKT İSTİSNA OLMAQLA)**

Texnika və tibb texnikasının satışı üzrə peşəkar mütəxəssislər (İKT istisna olmaqla) sənaye, tibb və farmakologiya sahələrini əhatə edən məhsul və xidmətlərin satışında öz təşkilatlarını təmsil edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) kataloqlardan və başqa mənbələrdən istifadə etməklə perspektiv müştəri siyahılarını toplamaq;

(b) işə yeni qəbul edilənlərə rəqiblərin məhsulları, xidmətləri və bazar şərtləri haqqında biliklərin əldə edilməsi və artırılmasında yardımçı olmaq;

(c) satış imkanları və fəaliyyətlərini yaratmaq üçün daimi və perspektiv müştəri şirkətlərinə səfər etmək;

(ç) müştərilərin ehtiyaclarını və resurslarını qiymətləndirmək, müvafiq məhsul və xidmətləri məsləhət görmək;

(d) müştərilərin ehtiyaclarına uyğun məhsul və xidmətlərə dəyişikliklərin edilməsini təmin etmək;

(e) xidmət və məhsul istifadəsində faydaları (mənfəəti, xeyiri) göstərmək üçün ticarət təqdimatının bir hissəsi kimi təklifləri və məlumatları inkişaf etdirmək;

(ə) quraşdırma işlərinin qiymətlərini müəyyənləşdirmək və avadanlıqlara xidmət edilməsini təmin etmək;

(f) müştərilərin ehtiyacları və rəqiblərin fəaliyyətləri barədə məlumatları satış şöbələrinə bildirmək;

(g) qiymət qoymaq, qiymətləri və kredit müddətlərini razılaşdırmaq, müqavilələri hazırlamaq;

(ğ) malların (əmtəələrin) çatdırılmasını, avadanlığın qurulmasını və xidmətlərini təşkil etmək;

(h) malların (əmtəələrin) və xidmətlərin rəqabət qabiliyyətləri və əldə edilmiş satış haqqında satış idarəsinə hesabat vermək;

(x) satışdan sonra müştərilər ilə məsləhətləşmələr, onların razı qalmaları üçün problemlərin həll edilməsi və avadanlıqlarla təmin edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Satış üzrə nümayəndə (sənaye məhsulları)
- Satış üzrə nümayəndə (tibb və əczaçılıq məhsulları)
- Satış üzrə nümayəndə (texniki avadanlıqlar üzrə)

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Agent, satış/kommersiya - 3322
- Satış üzrə nümayəndə (İKT) - 2434

2434 İNFORMASIYA VƏ KOMMUNİKASIYA TEXNOLOGİYALARININ SATIŞI ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının satışı üzrə peşəkar mütəxəssislər topdansatış səviyyəsində kompüter avadanlıqlarının, program, informasiya və kommunikasiya vasitələrinin və xidmətlərinin, həmçinin lazım gəldikdə xüsusi informasiya vasitələrinin qurulması və təmin olunması kimi fəaliyyətlərin satışını həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) sifarişlər qəbul etmək və malların topdan, pərakəndə, sənaye müəssisələrinə və digər təşkilatlara satışını təmin etmək;

(b) işgüzar təşkilatlara və ya adamlara texniki təchizat avadanlıqlarını və texniki xidmətlərlə əlaqəli xidmətləri satmaq;

(c) yeni və mövcud müştərilərin ehtiyaclarını müzakirə etmək, onların avadanlıqlara, xidmətlərə və təchizatlara olan ehtiyaclarını qarşılamaq üçün onları xüsusi məlumatlarla təmin etmək;

(ç) qiymət qoymaq, qiymətləri və kredit müddətlərini razılaşdırmaq, müqavilələri hazırlamaq və sifarişlərini qeydiyyata almaq;

(d) müştərilər haqqında qeydləri yeniləmək və satış üzrə hesabatlar hazırlamaq;

(e) malların (əmtəələrin) çatdırılmasını, təchizatın qurulmasını və xidmətləri təşkil etmək;

(ə) istehsalçılara müştərilərin münasibətlərini və tələblərini hesabat formasında təqdim etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Satış üzrə nümayəndə (İKT)

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Saticı, mağaza - 5223

25-ci YARIMQRUP

İNFORMASIYA VƏ KOMMUNİKASIYA TEXNOLOGİYALARI ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları üzrə peşəkar mütəxəssislər informasiya texnologiya sistemlərinin, avadanlıqlarının, proqramlarının və xüsusi proqramlarla bağlı konsepsiyaların tədqiqatını aparır, planlaşdırır, layihələşdirir, yazılması, sınaqdan keçirilməsi, məsləhətlər verilməsi və yaxşılaşdırılması kimi fəaliyyətləri əhatə edir. Bundan başqa, fəaliyyət prinsipləri, siyasətləri və prosedurları ilə bağlı sənədləşmələri inkişaf etdirir, verilənlər bazası və informasiya sistemlərinin optimal fəaliyyətlərini, məlumatların tamlığını və təhlükəsizliyini təmin etmək üçün inkişafını, layihələndirilməsini, nəzarət və xidməti həyata keçirirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: işgüzar funksiyalarda informasiya texnologiyalarından istifadəni tədqiq etmək; kompüterlərin istifadəsi üçün təkmilləşdirmə sahələrini, nəzəri aspektləri və istismar metodlarını tədqiq etmək; internet, intranet və multimediyalı sistemlər daxil olmaqla digər xüsusi sahələrdə tətbiq üçün nəzərdə tutulmuş proqram təminatı konfigurasiyalarının və avadanlıqlarının layihələndirilməsi, planlaşdırılması və qiymətləndirilməsi; kompüter proqramlarının layihəsini hazırlamaq, yazmaq, yoxlamaq və xidmət etmək; verilənlər bazası və məlumat bazasının idarəsi sistemlərini layihələndirmək və inkişaf etdirmək; təhlükəsizlik planları və məlumatların idarə edilməsi siyasətini və həmçinin hesablaşma ilə bağlı kompüter şəbəkələrinin idarə olunması sahələrini inkişaf etdirmək və həyata keçirmək; kompüter sistemlərinin inkişafında, konfigurasiyasında (quruluşunda) və inteqrasiyasında mürəkkəb sistem layihələrini, arxitektura spesifikasiyalarını, məlumat modellərini və diaqramları qiymətləndirmək, təhlil etmək və inkişaf etdirmək.

Bu yarımqrupun peşələrinə aşağıdakı kiçik qruplar daxil edilir:

251 Proqram təminatı, sistem yaradıcıları və təhlilçiləri

252 Məlumat bazası və kompüter şəbəkəsi üzrə peşəkar mütəxəssislər

251-ci KİÇİK QRUP

PROQRAM TƏMİNATI, SİSTEM YARADICILARI VƏ TƏHLİLÇİLƏRİ

Proqram təminatı, sistem yaradıcıları və təhlilçiləri müəyyən spesifik tələbləri qarşılamaq üçün texnologiya vasitələrini, proqram təminatlarını və digər tətbiqi proqramlar kimi informasiya texnologiyalarını, sistemlərini planlaşdırır, elmi araşdırmalarını aparır, yazılmasını, sınaqdan keçirilməsini, yaxşılaşdırılmasını və məsləhətlər verilməsini həyata keçirir.

Bu vəzifələrə adətən daxil edilir: işgüzar funksiyalarda informasiya texnologiyası istifadəsini tədqiq etmək, təkmilləşdirmələrin səmərəliliyi və effektivliyini maksimallaşdırmaq üçün sahələrin müəyyənləşdirilməsi; kompüterlərin istifadəsi üçün nəzəri aspektlərin və istifadə metodlarının tədqiqatını aparmaq; texniki vasitələri və ya müəyyən məqsədlər üçün proqram təminatı konfigurasiyalarını planlaşdırmaq, layihələndirmək və qiymətləndirmək; müəyyən tələblər üçün kompüter proqramlarını layihələndirmək, yazmaq, yoxlamaq və xidmətini təşkil etmək; internet, intranet və multimedia sistemlərini qiymətləndirmək, planlaşdırmaq və layihələndirmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

2511 Sistem təhlilçiləri

2512 Proqram təminatı yaradıcıları

2513 Veb və multimedia yaradıcıları

2514 Tətbiqi proqramçılar

2519 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən proqram təminatı və sistem yaradıcıları və təhlilçiləri

2511 SİSTEM TƏHLİLÇİLƏRİ

Sistem təhlilçiləri istifadəçilərin informasiya texnologiyası tələblərinin tədqiqatını aparır, təhlil edir və qiymətləndirir, cari və ya gələcək informasiya sistemlərini yaxşılaşdırmaq üçün tövsiyələr, təkliflər verir və planları inkişaf etdirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) sistemlər prinsiplərində razılaşmaya təminat vermək üçün rəhbərlərlə sənədləşmənin tələblərini formalaşdırmaq üçün istifadəçilərlə məsləhətləşmələr aparmaq;

(b) iş proseslərini, prosedurlarını və təcrübələrini müəyyənləşdirmək və təhlil aparmaq;

(c) sistemin səmərəliliyini müəyyənləşdirmək və qiymətləndirmək, daha optimal işgüzar və funksional imkanları olan sistemləri məsləhət görmək;

(ç) sistemin yaradılması, qəbul edilməsi və test planlarının keçirilməsi kimi funksional məsələlərin həlli kimi məsuliyyəti öz üzərinə götürmək;

(d) sistem yaradıcıları tərəfindən istifadə üçün funksional spesifikasiyaları inkişaf etdirmək;

(e) iş axınının məqsədlərini yaxşılaşdırmaq üçün sistemləri genişləndirmək və ya dəyişdirmək;

(ə) uyğunluğu (əlaqəliliyi) artırmaq üçün təşkilat çərçivəsində kompüter sistemlərinin əlaqələndirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İqtisadçı, konyunktura ilə bağlı məsələlər/İT
- Təhlilçi, kommunikasiya/kompüter
- Sistem üzrə məsləhətçi
- Sistem üzrə dizayner/İT
- Elmi işçi/kompüter

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Kommunikasiya (kompüter) üzrə təhlilçi - 2523
- Şəbəkə üzrə təhlilçi - 2523

- Sistem administratoru – 2522

2512 PROQRAM TƏMİNATI YARADICILARI

Proqram təminatı yaradıcıları mövcud və ya yeni proqram təminatlarına və əməliyyat sistemlərinə olan tələblərin tədqiqatını aparır, təhlil edir və mövcud fəaliyyətləri qiymətləndirməklə yanaşı bu tələbləri qarşılamaq üçün proqram təminatı məsələləri üzrə layihələr hazırlayır, inkişaf etdirir, sınaqdan keçirir və xidmətini təmin edir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) proqram təminatlarına və əməliyyat sistemlərinə olan tələblərin tədqiqatını aparmaq, təhlil etmək və fəaliyyətlərini qiymətləndirmək;
- (b) proqram təminatı sistemlərini tədqiq etmək, layihələndirmək və inkişaf etdirmək;
- (c) texniki vasitələrin və proqram təminatının interfeysini qiymətləndirmək üçün texniki mühəndis heyəti ilə məsləhətləşmələr aparmaq;
- (ç) proqramların sınaqdan keçirilməsi və qanuniləşməsinə rəhbərlik və bu prosesləri inkişaf etdirmək;
- (d) səhvləri düzəltmək, onu yeni texniki vasitələrə uyğunlaşdırmaq və yaxud interfeysləri təkmilləşdirmək və işin icrasını yaxşılaşdırmaq üçün mövcud proqram təminatına dəyişikliklər etmək;
- (e) proqramların proqramlaşdırılmasına və sənədləşmə işlərinin aparılmasına rəhbərlik etmək;
- (ə) əməliyyat sistemləri, əlaqə kommunikasiyaları və alt proqramlar təminatı üçün xidmət prosedurlarını qiymətləndirmək, inkişaf etdirmək, təkmilləşdirmək və sənədləşdirmək;
- (f) proqram sisteminin xidməti ilə əlaqəli olan müştərilərlə məsləhətləşmələr.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Proqramçı, təhlil
- Proqram təminatı dizaynerləri
- Proqram təminatı yaradıcıları
- Mühəndislər, proqram təminatı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Proqramçı, tətbiqi – 2514

2513 VEB VƏ MULTİMƏDİA YARADICILARI

Veb və multimedia yaradıcıları yaradıcılıq (təsviri, layihələndirmə və s.) və texniki bilikləri birləşdirməklə (cəmləməklə) veb saytların dəyişdirilməsi (yenilənməsi, hazırlanması) və proqramlaşdırılması, həmçinin mətnlərin, animasiyaların (multiplikasiyaların), şəkillərin, audio (səs) və video (vizual) görüntülərin və digər interaktiv media alt proqramlarının tərtib edilməsinin tədqiqatını aparır, təhlil edir, qiymətləndirir və layihələndirir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) yaradıcılıq potensiallarını tətbiq etmək və internet saytları yaratmaq;
- (b) rəqəmli multiplikasiya, qrafik şəkillər, təqdimatlar, oyunlar, səs və video kliplər, həmçinin multimedia proqramlarından, alətlərindən, interaktiv qrafiklərdən və proqramlaşdırma dillərindən istifadə etməklə internet proqramlarını layihələndirmək və inkişaf etdirmək;

(c) veb saytların təhlükəsizliyi, internet və veb server təhlükəsizliyinə nəzarət, idarə edilməsinə, istifadəçi girişi, işgüzarlıq davamiyyəti, veb sistemlərin ehtiyat surəti və bərpa olunması kimi şəbəkə ilə əlaqədar problemlərə dair şəbəkə mütəxəssisləri ilə əlaqə yaratmaq;

(ç) təsviri fayllar, audio fayllar və proqramlaşdırma dilləri və veb saytların yaradılması, xidmət edilməsi və dəstəklənməsi kimi xüsusişdirilmiş girişlərin kompüter kodları ilə toxunulmazlığını təmin etmək və inkişaf etdirmək;

(d) internet strategiyalarının, veb saytların əsas metodologiyasının və inkişaf planlarının müəyyənləşdirilməsində, inkişaf etdirilməsində və təhlilində köməklik göstərmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Proqramçı, multiplikasiya/kompüter
- Proqramçı, kompüter oyunları
- Proqramçı, internet
- Proqramçı, multimedia
- Veb-saytların strukturunun yaradıcıları
- Veb-sayt yaradıcıları

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Dizayner, Veb - 2166
- Veb mütəxəssisi - 3514
- Administrator, Vebsayt - 3514
- Operator, Vebsayt - 3514

2514 TƏTBİQİ PROQRAMÇILAR

Tətbiqi proqramçılar texniki təlimatlarda, proqram təminatları və əməliyyat sistemləri üçün texniki şərtlərdə və istifadə qaydalarında qeyd olunan proqramlaşdırma kodlarını (dillərini) yazır və xidmətini təşkil edir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) keyfiyyətli akkreditiv standartlara uyğun olaraq təlimatlarda və spesifikasiyalarda qeyd olunan proqram kodlarını (dillərini) yazmaq və xidmətini təşkil etmək;

(b) səmərəliliyin artırılması və yaxud yeni tələblərə uyğunlaşdırılması üçün mövcud proqramlara yenidən baxmaq, təmir etmək (bərpa etmək) və genişləndirmək;

(c) arzu olunan informasiyanın istehsal olunduğuna əmin olmaq üçün sınaq versiyaların yoxlanmasına rəhbərlik etmək;

(ç) proqramların inkişaf etdirilməsinin (genişləndirilməsinin) sənədləşməsinə aparmaq və sənədləri toplamaq;

(d) texniki problemləri, prosesləri və məsələləri müəyyənləşdirmək və müzakirələr aparmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Proqramçı, tətbiqi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Proqramçı, multimedia - 2513
- Proqramçı, təhlil – 2512
- Proqram təminatı yaradıcıları – 2512

2519 DİGƏR İBTİDAI QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN PROQRAM TƏMİNATI VƏ SİSTEM YARADICILARI VƏ TƏHLİLÇİLƏRİ

Bu ibtidai qrupa 251-ci kiçik qrupun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən proqram təminatı və sistem yaradıcıları və təhlilçiləri aid edilir. Misal üçün bu qrupa proqram təminatlarının sınaqları daxil olmaqla, keyfiyyətinin yoxlanması üzrə ixtisaslaşan mütəxəssislər daxil edilir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) proqram təminatlarının sınaq planlarını inkişaf etdirmək və sənədləşmələrini aparmaq;
- (b) proqram təminatını, texniki vasitələri və əməliyyat sistemlərini sınaq üçün hazırlamaq və quraşdırmaq;
- (c) istifadəçilərin tələblərinə və qurulan direktivlərə (göstərişlərə) uyğun olaraq proqramların fəaliyyət göstərmələrini yoxlamaq;
- (ç) proqram təminatı, informasiya və telekommunikasiya sistemlərinin sınaqlarını yerinə yetirmək və nəticələrini sənədləşdirmək və təhlil etmək;
- (d) proqram təminatlarının və informasiya sistemlərinin sınaq strategiyalarını, prosedurlarını və ssenarilərini (üsullarını) inkişaf etdirmək və həyata keçirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Proqram təminatını sınaqdan keçirənlər
- Sistemi sınaqdan keçirənlər

252-ci KİÇİK QRUP

MƏLUMAT BAZASI VƏ KOMPÜTER ŞƏBƏKƏSİ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Məlumat bazası və kompüter şəbəkəsi üzrə peşəkar mütəxəssislər verilənlərin bazası, texniki və təminat proqramları, şəbəkə və əməliyyat sistemləri daxil olmaqla, informasiya texnologiyası sistemlərinin və strukturlarının optimal iş fəaliyyətinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə nəzarət edilməsi, inkişaf etdirilməsi və layihələndirilməsi kimi fəaliyyətləri həyata keçirir.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: verilənlər bazasının arxitekturasını, məlumat strukturlarını, lüğətlər və təyin olunmuş razılaşmalar üçün informasiya sistemləri layihələrini layihələndirmək və inkişaf etdirmək; məlumat bazalarının idarə edilməsi sistemlərini layihələndirmək, quraşdırmaq, yeniləmək, birləşdirmək, həyata keçirmək və yoxlamaq; təhlükəsizlik planlarını, məlumatın idarə olunması siyasətini, sənədləşməni və müəyyən olunmuş qaydaları həyata keçirmək və inkişaf etdirmək; kompüter şəbəkələrinin və hesablama sahələri ilə əlaqələrin idarə olunması və xidmət göstərilməsi; mürəkkəb sistem layihələrini, arxitektur xüsusiyyətlərini, məlumat modellərini, kompüter sistemləri konfigurasiyasını və inteqrasiyasını qiymətləndirmək, təhlil etmək və inkişaf etdirmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

2521 Məlumat bazalarının dizaynerləri və administratorları

2522 Sistem administratorları

2523 Kompüter şəbəkəsi üzrə peşəkar mütəxəssislər

2529 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən məlumat bazası və kompüter şəbəkəsi üzrə peşəkar mütəxəssislər

2521 MƏLUMAT BAZALARININ DİZAYNERLƏRİ VƏ ADMİNİSTRATORLARI

Məlumat bazalarının dizaynerləri və administratorları verilənlər bazalarının optimal işini və təhlükəsizliyini layihələndirir, inkişaf etdirir, idarə edir və nəzarətdə saxlayırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) verilənlərin baza arxitekturasını, məlumat strukturlarını, cədvəllər, lüğətlər və təyin olunmuş razılaşmalar üçün informasiya sistemləri layihələrini layihələndirmək və inkişaf etdirmək;

(b) məlumat bazasının idarə edilməsi sistemlərini layihələndirmək, quraşdırmaq, yeniləmək, birləşdirmək, həyata keçirmək və yoxlamaq;

(c) tədqiqatlar aparmaq, proqram və məlumatların idarə olunması üzrə alətlərin seçilməsi kimi məsləhətlər vermək;

(ç) məlumatın idarə olunması siyasətini, sənədləşməni və müəyyən olunmuş qaydaları həyata keçirmək və inkişaf etdirmək;

(d) verilənlər bazası üçün giriş siyasətlərini, istifadə üçün məlumatların ehtiyat surətlərini və bərpa olma prosedurlarını inkişaf etdirmək;

(e) ehtiyat surətlərinin operativ yaradılması və profilaktikası, təhlükəsizliyin təmin olunması və idarəetmənin tamlığı kimi fəaliyyətləri təmin etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Administrator, məlumatlar
- Administrator, məlumat bazası
- Təhlilçi, məlumat bazası
- Yaradıcı, məlumat bazası

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Sistem administratoru - 2522
- Şəbəkə administratoru - 2522
- Administrator, Vebsayt - 3514
- Veb-mütəxəssisi - 3514

2522 SİSTEM ADMİNİSTRATORLARI

Sistem administratorları informasiya texnologiyaları sistemlərinin optimal işinin və təhlükəsizliyinin inkişaf etdirilməsini, nəzarət edilməsini, idarə olunması və təmin olunması kimi fəaliyyətləri əhatə edir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) kompüter avadanlıqları, proqram təminatları sistemi və bütün konfigurasiyalı sistemlər daxil

olmaqla kompüter şəbəkələrinə və hesablama sferasına xidmət olunması və idarə olunması;

(b) sistem və şəbəkələrin konfigurasiyalarının yaxşılaşdırılması üçün məsləhətlər vermək, texniki vasitələrin və ya proqram təminatlarının dəyişikliklərlə bağlı tələblərini müəyyənləşdirmək;

(c) texniki vasitələrə və proqram təminatı problemlərinə diaqnoz qoymaq;

(ç) məlumat ehtiyat surətlərini və bərpa olunması əməliyyatlarını yerinə yetirmək;

(d) kompüter sistemlərinə və şəbəkələrinə nəzarəti həyata keçirmək, kompüter şəbəkələrinə girişi və istifadəni əlaqələndirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Sistem administratoru
- Şəbəkə administratoru

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Administrator, məlumat bazası - 2521
- Şəbəkə üzrə təhlilçi - 2523
- Administrator, Vebsayt - 3514
- Operator, Vebsayt - 3514
- Veb-mütəxəssisi - 3514

2523 KOMPÜTER ŞƏBƏKƏSİ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Kompüter şəbəkəsi üzrə peşəkar mütəxəssislər şəbəkə arxitekturaları üçün strategiyaların tədqiq edilməsi, təhlil edilməsi və məsləhətlər verilməsi ilə yanaşı, şəbəkələrin texniki vasitələrinə və proqram təminatlarına xidmət göstərilməsi və idarə edilməsi, inkişaf etdirilməsi kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) mürəkkəb sistem layihələrini, arxitektur xüsusiyyətləri, məlumat modellərini, kompüter sistemləri konfigurasiyalarını və integrasiyalarını qiymətləndirmək, təhlil etmək və inkişaf etdirmək;

(b) daha optimal vəziyyətdə işləmələri üçün şəbəkələrin təşkilinə zəmanət vermək üçün şəbəkə infrastrukturuna nəzarət etmək, qiymətləndirmək, təhlil etmək, tədqiq etmək;

(c) şəbəkə əməliyyatlarını, birləşdirilmiş texniki vasitələri, proqram təminatlarını, kommunikasiya və əməliyyat sistemlərini qiymətləndirmək və məsləhətlər vermək;

(ç) şəbəkə problemlərinin və fəvqəladə vəziyyətlərin müəyyənləşdirilməsi və aradan qaldırılması üçün xüsusi bacarıqların göstərilməsi, təmin edilməsi;

(d) yeni və yeniləndirilmiş şəbəkələrin, verilənlər bazası proqram təminatlarının, serverlərin və iş stansiyalarının qurulması, konfigurasiyası (uyğunlaşdırılması), yoxlamadan keçirilməsi, xidmət olunması və idarə edilməsi;

(e) şəbəkə inventarları üçün prosedurları və sənədləşmələri saxlamaq və hazırlamaq, şəbəkə diaqnozları, şəbəkə səhvlərinin həll edilməsinin, şəbəkənin genişləndirilməsi (gücləndirilməsi) və yenilənməsi, xidməti təlimatların qeydiyyatını aparmaq;

(ə) davamlı (fasiləsiz) və optimal şəbəkə fəaliyyətini təmin etmək üçün şəbəkə qrafikinə, proseslərinə, həcminə və istifadəsinə nəzarət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kommunikasiya (kompüter) üzrə təhlilçi
- Şəbəkə üzrə təhlilçi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Təhlilçi, sistemlər/kompüter - 2511
- Şəbəkə administratoru – 2522

**2529 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN MƏLUMAT BAZASI VƏ
KOMPÜTER ŞƏBƏKƏSİ ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR**

Bu ibtidai qrupa 252-ci kiçik qrupun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən məlumat bazası və kompüter şəbəkəsi üzrə peşəkar mütəxəssislər aid edilir. Misal üçün bu qrupa informasiya və kommunikasiya texnologiyaları təhlükəsizliyi sahəsindəki mütəxəssislər aid edilir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) təsadüfi və səlahiyyəti olmayanlar tərəfindən dəyişikliklərin edilməsi, məlumatların silinməsi, üzə çıxarılması və bəzi məlumatların istifadəsinin qarşısının alınması üçün kompüter fayllarının qorunması üçün təhlükəsizlik planlarını inkişaf etdirmək;

(b) sistem təhlükəsizliyini təmin etmək, server və şəbəkə effektivliyini yaxşılaşdırmaq üçün təhlükəsizlik məlumatlarını genişləndirmək və istifadəçilərə təlim keçmək;

(c) kompüter məlumatlarının istifadəsinə icazə, təhlükəsizliyin pozulması və dəyişiklikləri proqramlaşdırma kimi problemlərin müzakirə edilməsi üçün istifadəçilərlə məsləhətləşmələr aparmaq;

(ç) kompüter viruslarının cari məlumatlarına nəzarət etmək və virus müdafiəsi sistemlərinin yenilənməsi vaxtını müəyyən etmək;

(d) yeni proqram təminatını daxil etmək, səhvləri düzəltmək və fərdi giriş statusunun dəyişdirilməsi kimi kompüter təhlükəsizliyi fayllarını dəyişdirmək;

(e) məlumat fayllarının istifadəsinə nəzarət etmək və kompüter fayllarında informasiyanı qorumaq üçün girişi (icazəni) tənzimləmək;

(ə) risklərin qiymətləndirilməsini yerinə yetirmək, məlumatın işlənməsi və təhlükəsizlik tədbirləri fəaliyyətlərinə zəmanət vermək üçün məlumatın işlənməsi sisteminin testlərini (sınaqlarını) yerinə yetirmək;

(f) məlumatın verilməsini şifrələmək və gizli informasiyanın ötürülməsi üçün brandmauzerləri yaratmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Təhlükəsizlik üzrə mütəxəssis (İKT)

26-cı YARIMQRUP

**HÜQUQ, İCTİMAİ ELMLƏR VƏ İNCƏSƏNƏT SAHƏSİNDƏ
PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR**

Hüquq, ictimai elmlər və incəsənət sahəsində peşəkar mütəxəssislər qanun, informasiyanın əldə

edilməsi və saxlanması, psixologiya, sosial təminat, siyasət, iqtisadiyyat, tarix, din, dil, sosiologiya, incəsənət və digər ictimai sahələr üzrə bilikləri tətbiq etməklə və ya tədqiqatlar aparmaqla konsepsiyaları, nəzəriyyələri və istifadə (tətbiq) metodlarını inkişaf etdirir və təkmilləşdirirlər.

Bu yarımqrupa aid olan işçilər tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə daxildir: hüquqi problemlərlə bağlı tədqiqatı aparmaq; qanun və normativ hüquqi aktların layihələrini hazırlamaq; hüquqi məsələlər üzrə müştərilərə məsləhətlər vermək; qanun məhkəməsində məhkəmə işlərini və məhkəmə iclaslarında tərəflərin mübahisəsini araşdırmaq; məhkəmələrdə məhkəmə işlərini idarə etmək; arxivi, kitabxanaları və qalereyalı inkişaf etdirmək və saxlamaq; konsepsiyaları, nəzəriyyələri və istifadə metodlarının tədqiqatını aparmaq, təkmilləşdirmək və ya inkişaf etdirmək və ya ictimai elmlər sahəsi ilə əlaqəli olan bilikləri tətbiq etmək; ədəbi və bədii işlər nəzərdə tutmaq, yaratmaq və yerinə yetirmək; məlumatları, ideyaları, təəssüratları və faktları təsvir etmək və məlumat vermək.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

- 261 Hüquq sahəsində peşəkar mütəxəssislər**
- 262 Kitabxanaçılar, arxivçilər və muzey mühafizəçiləri**
- 263 İctimai elmlər və din sahəsində peşəkar mütəxəssislər**
- 264 Yazıçılar, jurnalistlər və dilçilər**
- 265 İncəsənət xadimləri**

261-ci KİÇİK QRUP

HÜQUQ SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Hüquq sahəsində peşəkar mütəxəssislər hüquq problemlərinin, qanun layihələrinin, qaydalarının tədqiqatlarını aparır, müştərilərə problemlərin hüquqi aspektləri üzrə məsləhətlər verir, məhkəmədə müdafiə və ittiham üzrə işləri aparır və ya məhkəmə iclaslarına başçılıq edir və məhkəmədə hökmləri elan edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: Hüquq məsələlərinə dair müştərilərin təlimatlandırılması, müştərilərin adından qanuni biznesin təşkili üzrə məsləhətləşmələr, lazım olduqda mübahisələrin aparılması, məhkəmə iclasında sədrlik etmək və məhkəmədə hökmlərin elan edilməsi. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

- 2611 Hüquqşünaslar**
- 2612 Hakimlər**
- 2619 Digər ibtidai qruplara daxil olmayan hüquq sahəsində peşəkar mütəxəssislər**

2611 HÜQUQŞÜNASLAR

Hüquqşünaslar müştərilərə geniş dairədə problemlər üzrə hüquqi məsləhətlər verir, məhkəmədə müdafiə və ittiham üzrə işləri aparır, habelə yuxarı instansiya məhkəmələrində barristerləri və vəkilləri təlimatlandırırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) hüquq problemləri üzrə nəzəri tədqiqatların aparılması, qanunvericiliyin və məhkəmə qərarlarının əsasını təşkil edəcək prinsiplərin işlənilməsi və hazırlanması;

(b) mövcud qanunvericiliyə əsaslanmış qanunların layihələndirilməsi və hökumət qərarlarının hazırlanması;

(c) hökumət də daxil olmaqla müştərilərə, geniş dairədə hüquq problemləri üzrə məsləhətlərin verilməsi və biznesdə müştərilərin hüquqi mənafeyinin təmsil edilməsi;

(ç) hüquqi mübahisə baş verdiyi hallarda müştərilərə işlərin aparılmasında kömək göstərmək;

(d) mübahisələrin səbəblərinin araşdırılması və ya faktların müəyyən edilməsi və onların hüquqi əhəmiyyəti üçün cinayət haqqında məlumatların verilməsi;

(e) iddiaçının və ya cavabdehin ərizələrinin, eləcə də iddiaçının və ya cavabdehin xeyrinə faktların hazırlanması və onların işlərinin məhkəmədə aparılması;

(ə) aşağı instansiya (pillə) məhkəmələrində müştərilərin mənafeyini təmsil etmək və yuxarı instansiya məhkəmələrində çıxış edən barristerlərin və vəkillərin təlimatlandırılması;

(f) işlərin qəbulu və yuxarı instansiya məhkəmələrində çıxış etmək;

(g) cinayət işlərində dövlətin adından ittihamçı kimi çıxış etmək;

(ğ) hüquqi sənədlərin tərtib edilməsi;

(h) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(x) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Prokuror
- Barrister
- Hüquqşünas, vəkil
- İttihamçı
- Solisitor

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Notarius - 2619
- İdarə qulluqçusu, daşınmaz əmlaka hüququn dəyişməsinin rəsmiləşdirilməsi üçün sənədlərin tərtib edilməsi - 3411
- İdarə qulluqçusu, məhkəmə - 3411

2612 HAKİMLƏR

Hakimlər işləri aparır və dinləyir, qanunun ayrı-ayrı müddəaları üzrə vəkilləri təlimatlandırır, habelə məhkəmələrdə hökmlər çıxarırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) işlərin aparılması, arqumentlərin və şahidlərin dinlənilməsi;

(b) məhkəmə üsullarının idarə edilməsi;

(c) tərəflərin hüquq və vəzifələrinin müəyyən olunması, iş vəkillər tərəfindən aparıldığı halda vəkillərin qanunun ayrı-ayrı müddəaları üzrə təlimatlandırılması;

(ç) hökmün elan edilməsi;

(d) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(e) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Məhkəmə sədri
- Hakim
- Hakim, magistrat
- **Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:**
- İdarə qulluqçusu, məhkəmə - 3411
- Barışdırıcı hakim - 3411

2619 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL OLMAYAN HÜQUQ SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Bu ibtidai qrupa hüquq sahəsində 261-ci - *Hüquq sahəsində peşəkar mütəxəssislər* - kiçik qrupunun digər ibtidai qruplarına daxil olmayan peşəkar mütəxəssislər daxil edilir.

Məsələn, burada nəinki müdafiə edənlər, məhkəmə işlərinə rəhbərlik edənlər, hətta başqa hüquqi funksiyaları yerinə yetirənlər də təsnifləşdirilir.

Belə hallarda onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) müxtəlif iş, şəxsi və inzibati problemlərin hüquqi aspektləri üzrə məsləhətlərin verilməsi;
- (b) hüquqi sənədlərin və müqavilələrin tərtib edilməsi;
- (c) əmlakın verilməsinin təşkili;
- (ç) öyrənmə yolu ilə, təbii səbəb olmadan hər hansı bir ölümün səbəbinin müəyyən edilməsi;
- (d) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (e) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Hüquqşünas, vəkillər və hakimlərdən başqa
- Notarius

262-ci KİÇİK QRUP

KİTABXANAÇILAR, ARXİVÇİLƏR VƏ MUZEY MÜHAFİZƏÇİLƏRİ

Kitabxanaçılar, arxivçilər və muzey mühafizəçiləri arxivlərin, kitabxanaların, muzeylərin, bədii qalereyaların və bunlara oxşar təşkilatların toplularını artırır və xidmət edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: tədqiqatların aparılması, tarixi, mədəni və ya bədii maraq doğuran arxiv materiallarının və eksponatlarının toplanması, qiymətləndirilməsi, təhlükəsizliyinin və saxlanması təmin edilməsi; muzeylərdə, bədii qalereyalarda və bunlara oxşar müəssisələrdə kolleksiyaların və ekspozisiyaların təşkili; yazılmış və dərc edilmiş materialların mütəmadi toplusunun artırılması və xidmət edilməsi, kitabxanalara və bunlara oxşar müəssisələrə gələnlərin materiallara yol tapmasının təmin edilməsi; elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2621 Arxivçilər və muzey mühafizəçiləri

2622 Kitabxanaçılar və informasiya ilə əlaqədar bir-birinə yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri

2621 ARXIVÇİLƏR VƏ MUZEY MÜHAFİZƏÇİLƏRİ

Arxivçilər və muzey mühafizəçiləri elmi tədqiqat işləri aparır, tarixi, mədəni və bədii maraq doğuran arxiv materiallarını və eksponatlarını, habelə incəsənət əşyalarını, muzeylərdə və bədii qalereyalarda digər eksponatları toplayır, qiymətləndirir, təhlükəsizliyini və saxlanmasını təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) elmi tədqiqat işlərinin aparılması, hökumət sənədləri, şəxsi məktublar, fotosəkillər, səs yazıları və filmlər kimi tarixi əhəmiyyətli və qiymətli sənədlərin toplanması, qiymətləndirilməsi, təşkili və saxlanması;

(b) göstəricilərin, biblioqrafiyaların, mikrofilmlərin surətlərinin, toplanmış materiala digər sorğu vəsaitlərinin hazırlanması, rəhbərlik və onlardan istifadənin təmin olunması;

(c) orijinalların tədqiq edilməsi, mədəni və bədii maraq doğuran materialların və əşyaların bölüşdürülməsi və istifadəsi;

(ç) muzeylərdə və bədii qalereyalarda bədii, mədəni, elmi topluların və ya tarixi əhəmiyyətli əşyaların təşkili, artırılması və xidmət edilməsi;

(d) muzey və qalereyaların təsnifatlarının və kataloqlarının tərtib edilməsi, rəhbərlik edilməsi və sərğilərin təşkili;

(e) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Arxivçi
- Mühafizəçi, bədii qalereya
- Mühafizəçi, muzey
- Qeydiyyatçı menecer
- İnspektor

2622 KİTABXANAÇILAR VƏ İNFORMASIYA İLƏ ƏLAQƏDAR BİR-BİRİNƏ YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Kitabxanaçılar və informasiya ilə əlaqədar bir-birinə yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri yazılmış və dərc edilmiş materialları toplayır, saxlayır, onların bərpası ilə məşğul olur və sifarişlər üzrə informasiya ilə təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) kitab, dövrü və digər çap və ya audiovizual yazılmış materiallar toplusunun təşkili, artırılması və xidmət edilməsi;

(b) kitabların və digər çap və ya audiovizual yazılmış materialların əldə edilməsi üzrə seçmə və tövsiyələr;

(c) kitabxana materiallarının təşkili, təsnifatı və kataloqa daxil edilməsi;

(ç) kitablardan və informasiya şəbəkəsindən müvəqqəti istifadə sisteminin təşkili və ona rəhbərlik;

(d) materialların bərpası, işgüzar və digər istifadəçilərin xüsusi fondlardan, kitabxana və informasiya şəbəkələrindən alınmış məlumatlarla təmin edilməsi;

(e) tədqiqatların aparılması, istifadəçilərin tələbatının dəyişməsinə müvafiq olaraq kitabxana və digər xidmətlərin təhlili və dəyişməsi;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Biblioqraf
- Kataloqçu
- Kitabxanaçı

263-cü KİÇİK QRUP

İCTİMAİ ELMLƏR VƏ DİN SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

İctimai elmlər və din sahəsində peşəkar mütəxəssislər fəlsəfə sahəsi ilə əlaqəli biliklərini, siyasət, iqtisadiyyat, sosiologiya, antropologiya, tarix, filologiya, dil, psixologiya və digər ictimai elm sahələrini tədqiq etməklə və ya tədqiqatlar aparmaqla konsepsiyaları, nəzəriyyələri və istifadə (tətbiq) metodlarını inkişaf etdirir və cəmiyyətdə insanlar və ya ailələrin ehtiyaclarını qarşılamaq üçün ictimai xidmətlər göstərirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: cari və layihələnmiş iqtisadi, siyasi və ya sosial problemlərin həllini qısaca və dürüst ifadə etmək, həllinə nail olmaq; keçmiş hadisələri və fəaliyyətləri tədqiq və təhlil edərək insan cinsinin mənşəyini və təkamülünü izləmək; dillərin mənşəyini və inkişafını öyrənmək, onların tərcümə edilməsi və izahlarının aydınlaşdırılması; insanların və insan qruplarının zehni (psixoloji, psixi) davranışlarını (hərəkətlərini) öyrənmək; sosial xidmətləri təmin etmək; elmi məqalələr, nəşrlər və məlumatlar hazırlamaq.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2631 İqtisadçılar

2632 Sosioloqlar, antropoloqlar və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri

2633 Filosoflar, tarixçilər və politoloqlar

2634 Psixoloqlar

2635 Sosial problemlər və məsləhətlər üzrə peşəkar mütəxəssislər

2636 Din sahəsində peşəkar mütəxəssislər

2631 İQTİSADÇILAR

İqtisadçılar milli və beynəlxalq mallar, xidmətlər və əmək bazarlarının vəziyyətinin təyin edilməsi və təsvir olunması üçün istifadə olunan iqtisadi nəzəriyyələrin, konsepsiyaların və metodların təkmilləşdirilməsi və inkişafı üzrə elmi tədqiqat işləri aparır, habelə iqtisadi siyasətin aparılması, mövcud və proqnozlaşdırılan iqtisadi problemlərin formalaşması üçün məsləhətlər verir və bilikləri tətbiq edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) istehsalın və marketinqin üsulları, milli və beynəlxalq ticarətin meylləri, valyuta, maliyyə siyasəti, əmək məşğulluğu, gəlirlər, məhsuldarlıq və xərclər kimi müxtəlif iqtisadi məsələlərin öyrənilməsi, müzakirəsi və baxılması;

(b) iqtisadi nəzəriyyələrdən, həmçinin müxtəlif statistik və digər metodikalardan istifadə etməklə iqtisadi məlumatların toplanması, təhlili və interpretasiyası;

(c) iqtisadi siyasət, keçmiş, indiki və gözlənilən iqtisadi amillər və meyllər nöqtəyi-nəzərindən fəaliyyət istiqamətinin seçilməsi üzrə məsləhətlərin verilməsi;

(ç) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(d) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(e) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İqtisadçı, ekonometriya
- İqtisadçı
- Məsləhətçi, iqtisadiyyat
- Təhlilçi, iqtisadiyyat

2632 SOSİOLOQLAR, ANTROPOLOQLAR VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Sosioloqlar, antropoloqlar və bunlara yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri cəmiyyətin sosial strukturunu və bəşəriyyətin əmələ gəlməsini və təkamülünü, ətraf mühitin və insan fəaliyyətinin şəraitləri arasındakı qarşılıqlı asılılığı tədqiq və təsvir edir, habelə alınmış biliklərin siyasi qərarların əsasını təşkil etməsini mümkün edir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) insan cəmiyyətinin əmələ gəlməsi, strukturu, sosial özülləri, təşkilatları və qarşılıqlı münasibətləri üzrə tədqiqatların aparılması;

(b) mədəniyyət və sosial institutların dəyişən xarakteristikasının öyrənilməsi yolu ilə bəşəriyyətin əmələ gəlməsinin və təkamülünün izlənməsi;

(c) mənzillər, məscidlər, alətlər, gildən məmulatlar, pullar, silah və ya heykəllər kimi keçmişin material qalıqlarının öyrənilməsi yolu ilə bəşəriyyətin inkişafının izlənməsi;

(ç) zonaların və regionların fiziki və iqlim aspektlərinin öyrənilməsi, bu amillərin iqtisadi, sosial və mədəni fəaliyyətlə əlaqələrinin müəyyən edilməsi;

(d) əhali qrupları və regionlar üçün eləcə də bazarın inkişafı üçün iqtisadi və sosial siyasətin formalaşdırılmasında alınmış nəticələrin praktiki tətbiqi üzrə məsləhətlərin verilməsi;

(e) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Antropoloq
- Arxeoloq
- Etnoloq

- Coğrafiyaçı
- Sosioloq

2633 FİLOSOFLAR, TARİXÇİLƏR VƏ POLİTOLOQLAR

Filosoflar, tarixçilər və politoloqlar öz işlərində metafizika və etika sahəsindəki dəlillərə əsaslanırlar. Onlar, sosial və iqtisadi strukturların, mədəni və siyasi institutların və hərəkətlərin inkişafı da daxil olmaqla keçmiş hadisələr və fəaliyyət üzrə elmi tədqiqat işləri aparır, alınmış biliklərin siyasi, diplomatik və buna bənzər qərarların əsasını təşkil etməsini mümkün edir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) cəmiyyətin, insan fəaliyyətinin, təcrübənin və mövcudluğun daha ümumi səbəblərinin, prinsiplərinin və anlayışlarının mühakiməsi yolu ilə tədqiqatlar, həmçinin fəlsəfi konsepsiyaların və nəzəriyyələrin interpretasiyası və inkişafı;

(b) keçmiş hadisələrin original və müasir yazısı kimi ilkin mənbələrin, arxeoloji və antropoloji tapıntılar kimi təkrar mənbələrin müzakirəsi və müqayisəsi;

(c) material işinə aid edilənin əldə edilməsi, onun əslinin yoxlanılması, müəyyən dövrün, ölkənin, regionun və ya müəyyən tarixi aspektin, məsələn, iqtisadi, sosial və ya siyasi aspektlərin tədqiq edilməsi və təsviri;

(ç) siyasi fəlsəfə, siyasi sistemlərin, institutların və həyat tərzinin keçmiş və indiki nəzəriyyəsi və praktikası kimi sahələrdə tədqiqatların aparılması;

(d) müasir siyasi institutların öyrənilməsi və bunlar üzrə müxtəlif mənbələrdən, hökumətdən və siyasi partiyalardan, rəsmi şəxslərlə, habelə digər maraqlı şəxslərlə aparılan söhbətlər də daxil olmaqla, məlumatların toplanması;

(e) tapıntıların və nəticələrin dərc olunması və ya dövlət siyasi partiyaları və ya digər təşkilatlar, eləcə də maraqlı şəxslər tərəfindən istifadə olunması üçün verilməsi;

(ə) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(f) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(g) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Tarixçi
- Filosof
- Politoloq
- Geneologiya üzrə mütəxəssis

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Təhlilçi, siyasət - 2422

2634 PSIXOLOQLAR

Psixoloqlar elmi tədqiqat işləri aparır, psixi prosesləri və adamların davranışlarını, ayrı-ayrı şəxsiyyətlərin və qrupların sosial, təhsil, peşə proseslərinin tənzimlənməsini aparır və şəxsiyyətin inkişafı üçün məsləhətlər verir və bu bilikləri tətbiq edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) intellekt, qabiliyyət, meyllik, zənginlik və s. bu kimi psixi, fiziki və digər xarakteristikaların təyin edilməsi üçün testlərin planlaşdırılması və aparılması, məsləhətlərin nəticələrinin interpretasiyası və qiymətləndirilməsi;

(b) şəxsiyyətin təfəkkürünə və davranışına irsiliyin, sosial, peşə və digər amillərin təsirinin təhlili;

(c) ayrı-ayrı şəxslər və qruplarla məsləhətlərin və terapeutik söhbətlərin aparılması və oxşar xidmətlərin göstərilməsi;

(ç) ailə üzvləri, tədris müəssisələrinin rəhbərləri, işəgötürənlə lazımi əlaqələrin saxlanması və problemlərin mümkün həllinə və nizamlanmasına dair tövsiyələr;

(d) diaqnozlarda və müalicədə psixoloji amillərin öyrənilməsi və psixi xəstəliklərin, habelə emosional və şəxsiyyət pozulmalarının xəbərdarlıq edilməsi, bir-birinə yaxın peşələrin şəxsləri ilə bu məsələlər üzrə məsləhətləşmələr;

(e) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Psixoloq, klinika
- Psixoloq, pedaqogika
- Psixoterapevt
- İdman psixoloqu

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Psixiatr - 2212

2635 SOSIAL PROBLEMLƏR VƏ MƏSLƏHƏTLƏR ÜZRƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Sosial problemlər və məsləhətlər üzrə peşəkar mütəxəssislər insanlara, ailələrə, qruplara, cəmiyyət və təşkilatlara ictimai və şəxsi çətinlikləri sahəsində məsləhətlər verir və yol göstərir (istiqamət verir, rəhbərlik edirlər). Onlar ehtiyacı olanlara bacarıqlarının artırılmasında və ehtiyatlardan istifadədə köməklik göstərir və işsizliyin, kasıbçılığın əlilliyin, meylliklərin, cinayət və qanun pozuntusu xarakterli hərəkətlərin, ailəvi və digər halların nəticəsi olan problemlərə cavab verməyə ehtiyac duyulan xidmətləri təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) ehtiyacı olanların vəziyyətlərini və problemlərini qiymətləndirmək və tələb olunan xidmətlərin növlərini (tiplərini) müəyyənləşdirmək üçün onlarla fərdi, ailələrdə və qruplarda müsahibələr aparmaq;

(b) ehtiyacı olanların vəziyyətini təhlil etmək və problemlərin həlli üçün alternativ yanaşmaları təqdim etmək;

(c) məhkəmələr və başqa prosessual hərəkətlər üçün məhkəmə sənədləri və ya məlumatları toplamaq;

(ç) məsləhətləşmələr, terapiyalar və vasitəçilik xidmətlərini təmin etmək, sosial və şəxsi problemlərini həll etmək üçün biliklərini inkişaf etdirmək məqsədilə qrup sessiyalarına rəhbərlik etmək;

(d) ehtiyacı olanlar üçün yardım proqramları hazırlayır, həyata keçirir, kritik vəziyyətlərdə maddi

yardım, hüquqi yardım, yaşayış, tibbi və digər xidmətləri təmin edən təşkilatların müdaxilə etməsini təmin edir;

(e) uşaqları və başqa təhlükədə olan şəxsləri qorumaq üçün sui-istifadə və ya etinasızlıq hallarını araşdırmaq;

(ə) qanunu pozanlarla hökm zamanı və hökmdən sonra işləmək, cəmiyyətə inteqrasiyalarını və münasibətlərini dəyişməkdə, daha sonra pozuntulara yol verməmələri üçün davranışlarında onlara köməklik göstərmək;

(f) qanun pozanların hansı şəraitdə həbsdə saxlanılması, həbsxanadan buraxılması və digər alternativ islahedici tədbirlərin müəyyənləşdirilməsi üçün həbsxana rəhbərlərinə, sınaq müddəti və şərti azad etmə müşahidəsi üzrə məsləhətlər vermək;

(g) cəmiyyətdə ehtiyacı olan insanlar üçün vəkil (hüquq müdafiəçisi) kimi fəaliyyətləri yerinə yetirmək və onlara təsir göstərən problemlərin həlli üçün birləşmək;

(ğ) cəmiyyətin ehtiyaclarının ödənilməsi üçün profilaktiki (qabaqlayıcı) və müdaxilə proqramlarını inkişaf etdirmək;

(h) maarifləndirici təşkilatlar, səhiyyə təchizatçıları və başqa sosial xidmət agentlikləri ilə ehtiyacı olanlarla bağlı onların tam vəziyyətləri və irəliləyişləri ilə qarşılıqlı əlaqələrin və məlumatların təmin olunması üçün əlaqələr saxlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Məsləhətçi/ vərdişlər üzrə
- Məsləhətçi/ ağır itki zamanı
- Məsləhətçi/ uşaqlar və cavanlar üçün
- Məsləhətçi/ ailə
- Məsləhətçi/ evlilik
- Probasiya xidmətinin əməkdaşı
- Sosial işçi
- Təşkilatçı, ictimai təminat/qadın

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Sosial işçi, ailə - 3412

2636 DİN SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Din sahəsində peşəkar mütəxəssislər dini ənənələrin, dini praktikanın və ehkamların mühafizəçiləri kimi çıxış edir, günahı azaldan, xilasedici nəticələr əldə etmək üçün xüsusi mərasimlərə rəhbərlik edir, habelə allahlara və ya tək Allaha qurban kəsirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) dini ənənələrin, dini praktikanın və ehkamların saxlanması;

(b) dini xidmətlərin, adətlərin və mərasimlərin yerinə yetirilməsi;

(c) məscid və kilsə təşkilatlarının komitələrinə və iclaslarına getmək də daxil olmaqla müxtəlif inzibati və ictimai vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ç) etiqad edilən dinə müvafiq dini və mənəvi rəhbərliyin həyata keçirilməsi;

(d) dini nəsihətlərin hazırlanması və təbliğ edilməsi;

(e) dini işlərin və hesabatların yaradılması;

- (ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Axund
- İmam
- Molla (kişi), peşəkar
- Molla (qadın), peşəkar
- Bonza
- Dini təriqətin başçısı
- Rahib, peşəkar
- Rahibə, peşəkar
- Keşiş
- Ravvin

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Rahib, köməkçi heyət - 3413
- Sədr (təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi) - 3413
- Azan deyən - 3413
- Ölü yuyan - 3413
- Ölü yuyan köməkçisi - 3413
- Rahibə, köməkçi heyət - 3413
- Keşiş, dini rütbəsi olmayan - 3413

264-cü KİÇİK QRUP

YAZIÇILAR, JURNALİSTLƏR VƏ DİLÇİLƏR

Yazıçılar, jurnalistlər və dilçilər adətən ədəbi sahədə fəaliyyət göstərir, yaradır və izahlarını verirlər, kütləvi informasiya vasitələrində xəbərləri və ictimai məlumatları təqdim edirlər və bir dildən başqa bir dilə tərcümə edir və yaxud izahlar verirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: ədəbi işləri yazmaq; incəsənət, ədəbi və digər oxşar sahələrdə nailiyyətləri qiymətləndirmək; cari işlər haqqında informasiyanı toplamaq və onların haqqında yazmaq; qəzetlərdən, televiziya, radiodan və başqa mediadan xəbərləri və ictimaiyyətlə əlaqəni tədqiq etmək, araşdırmaq, təsvir etmək və xəbər vermək; yazılan materialları bir dildən başqa bir dilə tərcümə etmək; eyni zamanda bir dildən başqa bir dilə tərcümə.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2641 Yazıçılar

2642 Jurnalistlər

2643 Yazılı və şifahi tərcüməçilər

2641 YAZIÇILAR

Müəllif və onlarla əlaqəli yazıçılar nəşr və təqdimatlar üçün kitabları, ssenariləri, pyesləri, nitqləri, təlimatları, qeyri-jurnalist məqalələri (qəzetlər, jurnallar və başqa dövri nəşrlər üçün materialları çıxmaqla) və digər materialları planlaşdırır, tədqiq edir və yazırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) nəşr və ya təqdimat üçün romanlar, pyeslər, ssenarilər, poeziya və başqa materiallar fikirləşmək, yazmaq və redaktə etmək;

(b) faktik məzmunu qurmaq və başqa zəruri informasiyanı əldə etmək üçün tədqiqatı aparmaq (və ya rəhbərlik);

(c) ssenarilər və kino ssenariləri yazmaq, səhnə, film, radio və televiziya istehsalı üçün proqramlar hazırlamaq;

(ç) qeydlər və şəkillər kimi spesifik materialları təhlil etmək, proqram təminatlarının, elektrik, mexaniki və digər təchizat avadanlıqlarının qurulması, istifadə olunması və xidmət olunması üçün dəqiq və qısaca izah edilməsi ilə təlimatların, istifadə qaydalarının və digər sənədlərin yazılması;

(d) kitabçaları, məlumat kitablarını, məcmuələr və oxşar texniki nəşrləri yazmaq;

(e) nəşr üçün materialı seçmək, stili, qrammatikanı və məzmunun dəqiqliyini yoxlamaq, çapdan əvvəl istənilən zəruri yenidən baxılmaları və surətlərinin yoxlanılmasını təşkil etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Yazıçı
- Müəllif
- Oçerk yazan
- İnteraktiv media yazıçıları
- Novellaçı
- Dramaturq
- Şair
- Ssenarist

Digər ibtidai qrupalara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Reklam üzrə mütəxəssis - 2431
- Mütəxəssis, mətbuatla əlaqələr - 2432
- Jurnalist - 2642
- Redaktor, qəzet - 2642

2642 JURNALİSTLƏR

Jurnalistlər tədqiqatlar, araşdırmalar aparmaqla yanaşı qəzet, televiziya, radio və başqa media vasitələri vasitəsilə xəbərlər və ictimaiyyətlə əlaqəli məlumatlar verirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) ictimai tədbirlərə baş çəkməklə, hesabatlar axtarmaqla, yazılmış məqalələri nəzərdən keçirməklə, səhnə və film nümayişlərində olmaqla, müsahibə, araşdırmalar və müşahidə vasitəsilə yerli, milli və beynəlxalq məlumatları toplamaq;

(b) radio, televiziya, internet saytları, qəzet və digər dövri nəşrlər üçün xəbərlər və carı ictimai

hadisələr haqqında məqalələr (materiallar) yazmaq, məlumatlar və şərhlər vermək;

(c) məlumatları və digər çap üçün məqalələrin dəqiqliyini yoxlamaq, təhlil etmək və almaq;

(ç) radio, televiziya və ya beynəlxalq veriliş mediaları üçün qeydə alınan fərdi müsahibələr daxil olmaqla, siyasətçilərdən və başqa ictimai xadimlərdən mətbuat konfranslarında və digər tədbirlərdə müsahibələr götürmək;

(d) tibb, elm və texnika kimi xüsusi sahələrdə hadisələri tədqiq etmək və məlumat vermək;

(e) cari mövzularda məqalələr və şərhlər yazmaq, ictimai maraqları stimullaşdırmaq, nəşrlərdə və radio kanallarında nöqtəyi-nəzərləri ifadə etmək;

(ə) ədəbi, musiqi və başqa bədii işlərə dair qəzet, televiziya, radio və başqa mediada tənqidi icmallar yazmaq;

(f) nəşr üçün materialı seçmək, məzmununu, stilini, qrammatikasını, dəqiqliyini və qanuniliyini yoxlamaq və istənilən zəruri yenidən baxmaları təşkil etmək;

(g) çapa qədər son çap sürətlərini yoxlayarkən nəşriyyatla (nəşriyyat işçiləri ilə, istehsalçılarla) əlaqə saxlamaq;

(ğ) mətbuat, radio, televiziya və başqa kütləvi informasiya vasitələri üçün biznes, reklam və ya başqa təşkilatlar haqqında ictimai materiallar toplamaq, seçmək və hazırlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Jurnalist
- Redaktor
- Redaktor, qəzet
- Jurnalist, kütləvi informasiya vasitələri
- Şərhçi, idman
- Redaktor köməkçisi, qəzet

Digər ibtidai qrupalara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mütəxəssis, ictimaiyyətlə əlaqələr - 2432
- Müəllif - 2641
- Redaktor, kitablar - 2642
- Fotoqraf, mətbuat - 3431

2643 YAZILI VƏ ŞİFAHİ TƏRCÜMƏÇİLƏR

Yazılı və şifahi tərcüməçilər dilin əmələ gəlməsini, inkişafını və strukturunu öyrənir, habelə bir dildən başqa dilə yazılı və şifahi tərcümələr edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) keçmiş dil əsasları və müasir dil qrupları arasındakı əlaqələrin öyrənilməsi, sözlərin, qrammatik və dil formalarının əmələ gəlməsinin və təkamülünün araşdırılması, alınmış nəticələrin təqdim edilməsi;

(b) dil təsnifatları, qrammatika, lüğət sistemlərinin və bunlara bənzər materialların müzakirəsi və hazırlanması;

(c) bir dildən başqa dilə yazılı tərcümə, originalın əsl mənasının saxlanması, hüquqi, texniki və elmi işlərin tərcüməsinin düzgünlüyünün, habelə ədəbi əsərlərin frazeologiyasının, terminologiyasının və üslubunun düzgün verilməsinin təmin olunması;

(ç) tərcümələrin məhsuldarlığını və keyfiyyətini təkmilləşdirmək məqsədilə EHM-də istifadə üçün metodların və digər sənədlərin inkişaf etdirilməsi;

(d) bir dildən başqa dilə, xüsusilə müşavirələrdə, iclaslarda və bunlara bənzər tədbirlərdə şifahi tərcümə, originalın mənasının və üslubunun düzgün verilməsinin təmin edilməsi;

(e) elmi sənədlərin və hesabatların hazırlanması;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Tərcüməçi <yazılı>
- Tərcüməçi <şifahi>
- Leksikoqraf
- Filoloq

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Redaktor – 2642
- Müəllif - 2641
- Jurnalist – 2642

265-ci KİÇİK QRUP

İNCƏSƏNƏT XADİMLƏRİ

İncəsənət xadimləri ədəbiyyat, dram, musiqi və digər incəsənət əsərlərini yazıb - yaradır və ifa edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: ədəbiyyat işi; ədəbi və digər incəsənət əsərlərinin layiqincə qiymətləndirilməsi; cari hadisələr haqqında informasiyanın toplanması və onların təsviri; heykəllərin, şəkillərin, qravyuraların və ya karikaturaların yaradılması; şəkillərin bərpa edilməsi; musiqilərin yaradılması; oyunlar, dram əsərlərində rollar, habelə rejissorluq. Vəzifələrə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

2651 Təsviri incəsənət ustaları

2652 Bəstəkarlar, musiqiçilər və müğənnilər

2653 Xoreoqraflar və rəqqaslar

2654 Kino, teatr rejissorları və bunlara yaxın incəsənət xadimləri

2655 Aktyorlar

2656 Radio, televiziya diktorları və sair diktorlar

2659 Digər ibtidai qruplara daxil olmayan incəsənət xadimləri

2651 TƏSVİRİ İNCƏSƏNƏT USTALARI

Təsviri incəsənət ustaları başqa texniki vasitələrindən istifadə etməklə və ya həkk eləməklə, oymaqla heykəltəraşlıq, rəssamlıq, rəngsazlıq və multiplikasiya filmləri kimi incəsənət işləri yaradır və

həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) şəkillər, naxışlar, rəsmlər və heykəllər üçün ideyaları, layihələri və stilləri düşünmək və inkişaf etdirmək;

(b) seçilən predmetə müvafiq olaraq obyektləri uyğunlaşdırmaq, modelləri yerləşdirmək, mənzərələri və başqa vizual formaları seçmək;

(c) bədii vasitələri, metod və materialları seçmək;

(ç) ağac, daş, gil, metal, buz və ya kağız kimi materialları kəsməklə, oymaqla, formalaşdırmaqla və birləşdirməklə ilkin, hazır və 3 ölçülü abstrak formaları yaratmaq;

(d) karandaş, qələm, mürəkkəb, təbaşir, yağlı boya, su rəngləri və başqa texniki vasitələrlə ilkin və abstrakt şəkil və rəsm formalarının yaradılması;

(e) metalda, ağacda (odunda) və ya başqa materiallarda şəkilləri yaratmaq və həkk etmək (oymaq);

(ə) şəxsləri və hadisələri təsvir etmək, karikaturada multiplikasiyaları yaratmaq;

(f) zədələnən, çirklənən və pozulmuş şəkil və digər incəsənət nümunələrini bərpa etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Karikaturaçı
- Rəssam, kommersiya
- Bərpaçı, şəkillər
- Heykəltəraş

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Dizayner, sənaye məhsulları - 2163
- Rəssam-dekurator, kino – 2166
- Rəsm müəllimləri (fərdi təhsil)

2652 BƏSTƏKARLAR, MUSIQIÇILƏR VƏ MÜĞƏNNİLƏR

Bəstəkarlar, musiqiçilər və müğənnilər musiqi əsərlərini yaradır və ya uyğunlaşdırır, habelə bu əsərlərin ifa edilməsində dirijorluq edir və ya iştirak edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) musiqi əsərlərinin düşünülməsi və yaradılması;

(b) müəyyən qrup alətlər və ya məqsədlər üçün musiqilərin uyğunlaşdırılması və ya bəstələnməsi;

(c) instrumental və ya vokal qruplarına rəhbərlik;

(ç) bir və ya daha çox musiqi alətlərində solist və ya orkestrin üzvü kimi çalmaqla;

(d) solist və ya vokal kollektivinin üzvü kimi oxumaqla;

(e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bəstəkar, musiqi

- Dirijor, orkestr
- Dirijor, vokal kollektivi
- Musiqiçi, gecə klubu
- Müğənni, gecə klubu
- Orkestrat
- Müğənni, bariton
- Musiqiçi, küçə
- Müğənni, küçə

2653 XOREOQRAFLAR VƏ RƏQQASLAR

Xoreoqraflar və rəqqaslar rəqsləri fikirləşir, yaradır və ya ifa edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) sujetin, mətnin, ideyanın və ruh yüksəkliyinin müəyyən olunmuş rəqs hərəkətləri və jestləri ilə ötürülən rəqslərin fikirləşilməsi və yaradılması;
- (b) solist, partnyor və ya rəqs kollektivinin üzvü kimi rəqslərin ifa edilməsi;
- (c) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ç) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Xoreoqraf
- Rəqqas, balet
- Rəqqas, bal rəqs zalı
- Rəqqas, küçə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Rəqs müəllimləri (fərdi təhsil) – 2355

2654 KİNO, TEATR REJİSSORLARI VƏ BUNLARA YAXIN İNCƏSƏNƏT XADİMLƏRİ

Kino, teatr rejissorları və bunlara yaxın incəsənət xadimləri çəkilişlərdə, tele və radio tamaşalarında və ya səhnə tamaşalarında rolları qurur və ya onlara rəhbərlik edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) yazıçıların seçilməsi, artistik yanaşmanın öyrədilməsi və aktyorların təlimatlandırılması;
- (b) aktyorların bədii ifadəçiliyini təyin etmək məqsədilə ssenarilərin öyrənilməsi, aktyorlara oyun metodlarının izah edilməsi, habelə səhnədə, televiziya, radioda və ya çəkilişlərdə aktyorların seçilməsi, kostyumlara, tamaşaya, səs və işıq effektlərinə dair sonuncu qərarın qəbul edilməsi də daxil olmaqla dram tamaşalarının bütün aspektlərinə rəhbərlik;
- (c) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ç) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Redaktor-montajçı
- Rejissor, kino
- Rejissor, fotoçəkiliş
- Rejissor, quruluşçu
- Texniki rejissor
- Rejissor, radio
- Rejissor, televiziya
- Rejissor, teatr

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Texnik, səs/studiya (radio) - 3521
- Operator, yazan avadanlıq/səs – 3521
- Texnik, səs/televiziya - 3521
- Rejissor assistenti - 3435

2655 AKTYORLAR

Akyorlar filmlərdə, televiziyalarda, radio və teatr səhnələrində müxtəlif rolları oynayırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) replika və sözləri (sətirləri, cümlələri) öyrənmək, səhnədə, reklamda, televiziya, radio və ya kinofilmlərdə müəyyən rolları oynamaq;
  - (b) dramaturq və ya müəllif tərəfindən yaradılan xarakterləri qəbul etmək, öyrənmək və auditoriyaya bunu çatdırmaq;
  - (c) dinləyiciləri öyrətmək və əyləndirmək üçün ucadan hekayələr danışmaq və ədəbi işlər oxumaq;
  - (ç) dinləmələrdə və rol üçün yoxlama çağırışlarında iştirak etmək;
  - (d) istehsalat direktorlarının göstərişləri və rəhbərliyi altında, məşqlərdə tamaşalara hazırlaşmaq;
  - (e) ssenariləri oxumaq və müəyyən hissələri, mövzuları və xarakterləri başa düşmək üçün araşdırmalar (tədqiqatlar) aparmaq;
- (ə) film, televiziya, radio və səhnə məşqlərində hazırlaşdıqları kimi rolları və hissələri oynamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Aktyor
- Aktyor, pantomim
- Hekayəçi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Əlaqələndirici, ustalıq - 3435
- Statist, teatr - 3435

2656 RADIÖ, TELEVİZİYA DİKTORLARI VƏ SAİR DİKTORLAR

Radio, televiziya diktörleri və sair diktörler xəbərlərin toplusunu oxuyur, müsahibə aparır, başqa elanları verir və ya teatrlarda və digər yerlərdə radio, televiziya üzrə təqdim edir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) radio və ya televiziya xəbərlər toplusunun və digər elanların oxunması;
- (b) çıxış edən artistlərin və müsahibə verən şəxslərin təqdim edilməsi, radio, televiziya, teatrlarda, gecə klublarında və digər yerlərdə elanlar vermək;
- (c) adamların kütləvi müsahibəsi, xüsusi ilə radio və televiziya;
- (ç) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (d) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Diktör, radio
- Diktör, televiziya
- Son xəbərlərin diktörü
- İdman şərhçisi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Jurnalist - 2642

2659 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL OLMAYAN İNCƏSƏNƏT XADİMLƏRİ

Bu ibtidai qrup 265-ci kiçik qrupun digər ibtidai qruplarına daxil olmayan bütün incəsənət xadimlərini əhatə edir. Misal üçün, bu ibtidai qrupa klounlar, sehrbazlar, akrobatlar və digər incəsənət xadimləri aid edilir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) əyləncəli oyunları yerinə yetirmək və məzəli hekayələri danışmaq;
- (b) illüziyanın hiylələrini, əlin cəldliyini və hipnozları yerinə yetirmək;
- (c) çətin və cəlbədicilik akrobatikanı, gimnastikanı və ya fokus göstərişlərini yerinə yetirmək.
- (ç) heyvanlarla məşqlər etmək və nömrələr göstərmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Akrobat
- Artist, kəndirbaz
- Kloun
- Gipnozçu
- İllüziyonaş
- Kuklaoyunadan
- Artist-satirik

3-cü ƏSAS QRUP

MÜTƏXƏSSİSLƏR VƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Mütəxəssislər və köməkçi heyət əsas etibarilə elmi, sosial, dövlət, kommertiya və ya bədii konsepsiyaların, prinsiplərin işlənilib hazırlanması və tətbiq edilməsi ilə əlaqədar texniki və tərkibcə buna yaxın vəzifələri yerinə yetirir, həm də müəyyən təhsil səviyyəsinə müvafiq olaraq tədrislə məşğul olurlar. Bu əsas qrupun peşələri MBST-nın üçüncü təsnifat səviyyəsinə müvafiq ixtisasları tələb edir.

Mütəxəssislər və köməkçi heyət tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: təbiət, tibb, kənd təsərrüfatı və ictimai elmlər, eləcə də mühəndis texnologiyası və humanitar elmlər sahəsində konsepsiyaların və metodların işlənilib hazırlanması və tətbiq edilməsi ilə əlaqədar texniki işlərin yerinə yetirilməsi; ibtidai və məktəbəqədər səviyyələrdə uşaqların təhsili; əlillərin təhsili; ticarət, maliyyə, inzibətçilik etmə, o cümlədən dövlət, bəzi dövlət qanunları və qərarlarının tətbiqini təmin edən sosial sahədə incəsənət və idmanla əlaqədar müxtəlif texniki fəaliyyətin həyata keçirilməsi; dini fəaliyyətlə əlaqədar bəzi funksiyaların həyata keçirilməsi, eləcə də digər işçilərə rəhbərlik.

Bu əsas qrupun peşələri aşağıdakı yarımqruplara daxil edilir:

31 Texniki elmlər sahəsində köməkçi heyət

32 Səhiyyə sahəsində köməkçi heyət

33 Kommertiya və idarə etmə sahəsində peşəkarlar

34 Hüquq, sosial problemlər, din və oxşar sahələrin köməkçi heyəti

35 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində texniki heyət

31-ci YARIMQRUP

TEXNİKİ ELMLƏR SAHƏSİNDƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Texniki elmlər sahəsində mütəxəssislər kompüter və sair texniki vasitələr sahəsində konsepsiyaların və istismar metodlarının işlənilib hazırlanması və tətbiq edilməsi ilə əlaqədar texniki vəzifələri yerinə yetirirlər. Mütəxəssislər avadanlığa, təyyarələrə, gəmilərə nəzarət edir, istismar edir, istehsalat və digər proseslərin, habelə istehsal olunan məhsulun təhlükəsizliyi aspektləri ilə məşğul olurlar.

Bu yarımqrupa daxil edilən mütəxəssislər tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: kompüter və sair texniki vasitələr sahəsində texniki işlərin yerinə yetirilməsi; optik, elektron və bunlarla əlaqədar avadanlıqlara və sistemlərə nəzarət və istismar; hava və naviqasiya gəmilərinin idarə olunması; tikintinin, avadanlığın, istehsal proseslərinin və məhsulun standartlarının və təhlükəsizlik qaydalarının tətbiq edilməsinə nəzarət.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

311 Fizika və texniki elmlər sahəsində texniklər

312 Şaxtalarda, istehsalatda və tikintidə nəzarətçilər

313 Texnoloji proseslərin idarə edilməsi üzrə texniki işçilər

314 Təbiət elmləri və bunlara yaxın peşələrin mütəxəssisləri

315 Gəmilərin və təyyarələrin nəzarətçiləri və mütəxəssisləri

311-ci KİÇİK QRUP

FİZİKA VƏ TEXNİKİ ELMLƏR SAHƏSİNDƏ TEXNİKLƏR

Fizika və texniki elmlər sahəsində texniklər mühəndis işi, texniki rəsmxətt (yaratma) və ya istehsal proseslərinin iqtisadi səmərəliliyi kimi sahələr də daxil olmaqla fizika elmi ilə əlaqədar konsepsiyaların, prinsiplərin və istismar metodlarının tədqiqatları və praktiki tətbiqi sahəsində texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: kimya, fizika, geologiya, meteorologiya, astronomiya habelə mühəndis işi, texniki layihələndirmə, istehsal proseslərinin iqtisadi səmərəliliyi sahəsində texniki işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3111 Kimya və fizika elmləri sahəsində texniklər

3112 Mülki tikinti üzrə texniklər

3113 Texniklər-elektriklər

3114 Texniklər- elektronçular

3115 Texniklər-mexaniklər

3116 Kimya maşınqayırmasında texniklər

3117 Hasilat sənayesində və metallurgiyada texniklər

3118 Çertyojçular

3119 Fizika və texniki elmlərdə digər ibtidai qruplara daxil edilməyən texniklər

3111 KİMYA VƏ FİZİKA ELMLƏRİ SAHƏSİNDƏ TEXNİKLƏR

Kimya və fizika elmləri sahəsində texniklər kimya, fizika, geologiya, geofizika, meteorologiya və astronomiya sahəsində tədqiqatlarla, habelə tədqiqatların nəticələrinin sənayedə, tibbdə və digər sahələrdə praktiki tətbiqi ilə əlaqədar texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) eksperiment, təcrübə və təhlil üçün nümunələrin toplanması, materialların və avadanlığın hazırlanması;

(b) eksperimentlərin, təcrübələrin və təhlillərin işlənilib hazırlanmasında və aparılmasında köməklik;

(c) xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq layihələrin həyata keçirilməsi üçün lazım olan material və əmək xərclərinin miqdarının və dəyərinin təyin olunması;

(ç) iş prosesində yaranmış problemlərin eyniləşdirilməsi və ya həlli üçün texniki biliklərin tətbiq edilməsi;

(d) elmi avadanlığa xidmətin və onun təmirinin təşkili;

(e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, kimya
- Texnik, geologiya

- Texnik, meteorologiya
- Texnik, fizika

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Texnik, maşınqayırma/kimya - 3116
- Texnik, ekologiya - 3141

3112 MÜLKİ TİKİNTİ ÜZRƏ TEXNİKLƏR

Mülki tikinti üzrə texniklər mülki tikinti üzrə elmi tədqiqatlar aparır, habelə binaların, su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin, körpülərin, yolların, dambaların və hava limanlarının layihələndirilməsi, tikintisi, fəaliyyət göstərməsi, istismarı və təmiri sahəsində texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) torpağın və tikinti materiallarının çöl və laboratoriya yoxlamalarına köməklik göstərilməsi;
- (b) binaların və digər strukturların tikintisi, onlar üzrə müayinələr və hesabatların hazırlanması ilə əlaqədar texniki yardımın təmin edilməsi;
- (c) tikinti sahələrində müxtəlif layihələrin razılaşdırılmasının təmin edilməsi üçün memarların və inşaat mühəndislərinin təmsil edilməsi;
- (ç) tikinti sahəsində texniki biliklərin və iş prosesində yaranmış problemlərin aşkar olunması və həlli üçün mülki tikinti prinsiplərinin və praktikasının tətbiq olunması;
- (d) xüsusiyyətlərə uyğun olaraq layihələrin həyata keçirilməsi üçün lazım olan material və əmək xərclərinin miqdarının və dəyərinin təyin edilməsi;
- (e) istismarın və təmirin təşkili;
- (ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İş icraçısı, tikintidə
- Müfəttiş, tikinti
- Texnik, mülki tikinti/hidravlika
- Texnik, mülki tikinti
- Texnik, topoqrafiya

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Müfəttiş, dəniz - 3115
- Mühəndis, dəyərin qiymətləndirilməsi - 2149
- Sınaqçı, yangın - 3119

3113 TEXNİKLƏR - ELEKTRİKLƏR

Texniklər-elektriklər elektrotexnika sahəsində tədqiqatlarla, habelə elektrik avadanlığının və bölüşdürücü sistemlərin layihələndirilməsi, hazırlanması, yığılması, qurulması, fəaliyyət göstərməsi, istismarı və təmiri ilə əlaqədar texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) elektrik avadanlığının tədqiqatları və təkmilləşdirilməsi, habelə təcrübə nümunələrinin sınağı ilə əlaqədar texniki yardımın təmin edilməsi;

(b) verilmiş xüsusiyyətlərə uyğun olaraq elektrik avadanlıqlarının çertyojlarının (cizgilərinin) və sxemlərinin işlənilib hazırlanması;

(c) verilmiş xüsusiyyətlərə uyğun olaraq avadanlığın hazırlanması və quraşdırılması üçün lazım olan xərclərin miqdarının və dəyərinin təyin edilməsi;

(ç) mövcud qaydalara və xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq işlərin keyfiyyətlə yerinə yetirilməsini təmin etmək üçün elektrik sistemlərinin və avadanlığın hazırlanması, quraşdırılması, istifadə olunması, istismarı və təmirinə texniki nəzarətin təşkil edilməsi;

(d) iş prosesində yaranmış problemlərin aşkar edilməsi və həlli üçün elektrotexnika sahəsində texniki biliklərin, prinsiplərin, habelə praktiki təcrübənin tətbiq edilməsi;

(e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, elektrotexnika
- Texnik, elektrotexnika/elektrik enerjisinin ötürülməsi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Texnik, elektronika - 3114
- Operator, külək enerjisi qurğusu/elektrik enerjisi istehsalı - 3131

3114 TEXNİKLƏR - ELEKTRONÇULAR

Texniklər-elektronçular elektron və telekommunikasiya texnikası sahəsində tədqiqatlarla, habelə elektron avadanlığının, elektron və telekommunikasiya sistemlərinin işlənilib hazırlanması, istehsalı, quraşdırılması, tikintisi, istismarı, saxlanması və təmiri ilə əlaqədar texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) elektron və telekommunikasiya avadanlığının tədqiqatları və təkmilləşdirilməsi, habelə təcrübə nümunələrinin sınağı sahəsində texniki yardımın təmin edilməsi;

(b) verilmiş xüsusiyyətlərə uyğun olaraq elektron avadanlıqlarının çertyojlarının və sxemlərinin işlənməsi və hazırlanması;

(c) verilmiş xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq elektron və telekommunikasiya avadanlığının hazırlanması və quraşdırılması üçün lazım olan material və əmək xərclərinin miqdarının və dəyərinin təyin edilməsi;

(ç) mövcud qaydalara və xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq işlərin keyfiyyətlə yerinə yetirilməsi məqsədilə elektron avadanlığının və telekommunikasiya sistemlərinin hazırlanması, saxlanması, istismarı və təmirinə texniki nəzarətin təmin edilməsi;

(d) iş prosesində yaranmış problemlərin aşkar edilməsi və həlli üçün elektronika və telekommunikasiya texnikası sahəsində texniki biliklərin və prinsiplərin, eləcə də praktiki təcrübənin tətbiqi;

- (e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, elektronika

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Texnik, elektrik sistemləri - 3113
- Texnik, telekommunikasiya - 3522
- Mexanik, elektronika - 7421
- Yığıcı, elektron avadanlıqlar - 8212

3115 TEXNİKLƏR - MEXANİKLƏR

Texniklər-mexaniklər maşınqayırma sahəsində tədqiqatlarla, habelə maşınların, mexaniki sistemlərin və avadanlıqların işlənilib hazırlanması, istehsalı, quraşdırılması, fəaliyyət göstərməsi, saxlanması və təmiri ilə əlaqədar texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) tədqiqatların aparılması, maşın və mexaniki sistemlərin, avadanlıqların və komponentlərin təkmilləşdirilməsi, habelə təcrübə nümunələrinin sınağı ilə əlaqədar texniki yardımın təmin edilməsi;

(b) verilmiş xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq maşın və mexaniki sistemlərin, avadanlıqların və komponentlərin maketlərinin layihələndirilməsi və yaradılması;

(c) verilmiş xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq avadanlığın hazırlanması və quraşdırılması üçün lazım olan material və əmək xərclərinin miqdarının və dəyərinin təyin edilməsi;

(ç) mövcud qaydalara və xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq işlərin keyfiyyətlə yerinə yetirilməsi məqsədilə maşın, mexaniki sistem və avadanlığın hazırlanması, quraşdırılması, istismarı və təmirinə nəzarətin təşkil edilməsi;

(d) iş prosesində yaranan problemlərin aşkar edilməsi və həlli üçün maşınqayırma sahəsində texniki biliklərin və prinsiplərin, habelə praktiki təcrübənin tətbiq edilməsi;

(e) dəniz və çay gəmilərində korpusun, avadanlığın və yüklərin yoxlanılmasında standartlara və təhlükəsizlik qaydalarına riayət olunmasına nəzarət;

(ə) gəmilərin və dokların təmizlənməsi, rənglənməsi və təmiri ilə məşğul olan fəhlələrin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi və nəzarət;

(f) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(g) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, təyyarəqayırma
- Texnik, mexanika/gəmiqayırma
- Texnik, maşınqayırma/atom enerjisi

- Texniki hesablama operatoru, maşınqayırma

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Çilingər-yığıcı, mexaniki avadanlıq - 8211
- Mexanik, sənaye avadanlığı - 7233

3116 KİMYA MAŞINQAYIRMASINDA TEXNİKLƏR

Kimya maşınqayırmasında texniklər kimya maşınqayırması sahəsində tədqiqatlarla, habelə kimya avadanlıqlarının işlənilib hazırlanması, istehsalı, qurulması, istismarı, saxlanması və təmiri ilə əlaqədar olan texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) kimya sənaye proseslərinin, maşın və avadanlığın tədqiqatları və təkmilləşdirilməsi, habelə təcrübə nümunələrinin sınağı ilə əlaqədar lazım olan texniki yardımın təmin edilməsi;

(b) verilmiş xüsusiyyətlərə uyğun olaraq kimya avadanlığı sxemlərinin işlənilib hazırlanması;

(c) verilmiş xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq avadanlığın hazırlanması və sazlanması üçün lazım olan material və əmək xərclərinin miqdarının və dəyərinin təyin edilməsi;

(ç) mövcud qaydalara və xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq işlərin keyfiyyətlə yerinə yetirilməsi məqsədilə kimya avadanlığının quraşdırılması, sazlanması, fəaliyyət göstərməsi, istismarı və təmirinə texniki nəzarətin təmin edilməsi;

(d) iş prosesində yaranmış problemlərin aşkar edilməsi və həlli üçün kimya maşınqayırması sahəsində texniki biliklərin və prinsiplərin, habelə praktiki təcrübənin tətbiq edilməsi;

(e) müəyyən materialların, məhsulların və proseslərin texnoloji aspektlərinə dair texniki yardımın təmin edilməsi;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, maşınqayırma/kimya
- Smetaçı, maşınqayırma/kimya
- Texnik, maşınqayırma/neft və neft məhsulları

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir- birinə yaxın bəzi peşələr

- Texnik, kimya - 3111

3117 HASILAT SƏNAYESİNDƏ VƏ METALLURGIYADA TEXNİKLƏR

Hasilat sənayesində və metallurgiyada texniklər tədqiqatlarla, faydalı qazıntıların, neft və qazın hasilatı və çıxarılması metodlarının təkmilləşdirilməsi, habelə mədənlərin, şaxtaların və şaxta avadanlıqlarının, neft və təbii qazın nəql edilməsi və saxlanması sistemlərinin, filizdən metalın çıxarılması və metalın təmizlənməsi üçün avadanlıqların layihələndirilməsi, quraşdırılması, fəaliyyət göstərməsi, istismarı və təmiri ilə əlaqədar texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) tədqiqatların aparılmasında, metalların və onların xəlitələrinin (ərintilərinin) xassələrinin təyin edilməsi proseslərinin təkmilləşdirilməsində, bərk mineralların, neft və təbii qazın çıxarılmasının daha təkmilləşmiş metodlarının axtarılmasında, habelə neft və təbii qazın təcrübə nümunələrinin nəql edilməsi və saxlanması texniki yardımın təmin edilməsi;

(b) geoloji və topoqrafik müayinələrdə, nəqliyyat sistemlərinin, habelə neft, təbii qaz və mineral filizi hasilatları sistemlərinin, mineralların və metalların emalı və çıxarılması üçün avadanlığın işlənilməsinə hazırlanmasında texniki yardımın təmin edilməsi;

(c) verilmiş xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq mineralların, neft və təbii qazın istismarı və nəqli ilə, habelə onların çıxarılması, təmizlənməsi və emalı ilə əlaqədar, zavodların layihələrini hazırlamaq üçün lazım olan material və əmək xərclərinin miqdarının və dəyərinin təyin edilməsi;

(ç) mövcud qaydalara və xüsusiyyətlərə müvafiq işlərin keyfiyyətli yerinə yetirilməsi məqsədilə mineral xammalın, neft və təbii qazın kəşfiyyatı, hasilatı və nəqli üzrə avadanlığın, habelə mineralların emalı üzrə zavodların tikilməsi, sazlanması, fəaliyyət göstərməsi, istismarı və təmirinə texniki nəzarətin təmin edilməsi;

(d) mineralların, neft və təbii qazın hasilatı, nəqli və saxlanması sahəsində texniki biliklərin, habelə metallurjiya sahəsində iş prosesində yaranmış problemlərin aşkar edilməsi və həlli üçün praktiki iş təcrübəsinin tətbiqi;

(e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, mədən
- Texnik, metallurjiya/tökmə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Texnik, geologiya - 3111
- Operator, dağ kombaynı - 8111
- Şaxtaşı - 8111
- Daş karxanası fəhləsi - 8111

3118 ÇERTYOJÇULAR

Çertyojçular (cizgiçilər) eskizlər, ölçülər və digər məlumatlar üzrə texniki çertyojlar, xəritələr və ya bəzəkli məmulatlar və çap formaları üçün çertyojların surətini hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) maşın və avadanlıqların hazırlanması, sazlanması və ya qurulması üçün, binaların, dambaların, körpülərin, yolların və digər memarlıq və mühəndis qurğularının tikintisi, yenidən qurulması, istismarı və təmiri üçün mühəndislər və konstruktorlar tərəfindən hazırlanmış eskizlər və xüsusiyyətlər üzrə işçi çertyojlarının hazırlanması və yoxlanması;

(b) surəti çətin çıxarılan və rəqəm məlumatları olan işçi çertyojlarının yaradılması və modifikasiyası üçün kompüter avadanlığından istifadə edilməsi;

(c) rəqəmli cədvəllərin və oxşar avadanlığın surəti çətin çıxarılan işçi çertyojların, xəritələrin nümunələrinin və rəqəmli informasiyanın digər ayrılarının verilməsi üçün istifadəsi;

(ç) topoqrafik, hidroqrafik, kommunikasion və digər tematik xəritələrin hazırlanması və yoxlanması üçün oxşar və ya rəqəm formasında topoqrafik məlumatların, habelə digər məlumatların alınması üçün stereo alətlərin istifadə edilməsi;

(d) maşın və digər avadanlıqların, məmulatların quraşdırılması, sazlanması, fəaliyyət göstərməsi və təmiri üzrə məlumat nəşrləri, kitabçalar və texniki məlumat kitabçaları üçün bəzəkli şəkillərin hazırlanması və yoxlanması;

(e) çertyojların surətinin çıxarılması və çap üçün təsvirlərinin daş və metal formalara köçürülməsi;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Çertyojçu
- Çertyojçu-ullyustrator, qurma

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Kartoqraf - 2165
- Topoqraf - 2165

3119 FİZİKA VƏ TEXNİKİ ELMLƏRDƏ DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN TEXNİKLƏR

Bu ibtidai qrupa 311-ci Fizika və texniki elmlər sahəsində texniklər kiçik qrupunun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən texniklər daxil edilir. Bu qrupa mühəndislərə istehsal prosesində və ya dəyər hesablamalarının hazırlanmasında və hesabatların tərtib edilməsində kömək edənlər də daxil edilə bilər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) məlumatların toplanması və aşağıdakı işlərdə texniki yardımın təmin edilməsi:

- istehsalın planlaşdırılması metodlarının işlənilməsində;

- heyətin, materialların və avadanlığın istifadə olunmasının səmərəliliyinin, təhlükəsizliyinin və iqtisadi məqsədyönlülüynün təyin edilməsində;

- iş metodlarının və əməliyyatların ardıcılığının öyrənilməsində və bunların tətbiq edilməsinə nəzarətdə;

- vaxta və hərəkətə aid işlərin təşkilində;

- zavodun və ya idarənin işinin iqtisadi səmərəli təşkilində.

(b) bədbəxt hadisə təhlükəsinin aşkar edilməsi və təhlükəsizlik vasitə və qaydalarının tətbiq edilməsi üzrə işdə iştirakı;

(c) məlumatların toplanması, tikinti üçün dəyər hesablamalarının aparılmasında, tikinti və memarlıq lahiyələri üçün hesabların yazılmasında texniki yardımın təmin edilməsi;

(ç) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(d) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, məhsuldarlıq

- Texnik, iş vaxtı sərfinin öyrənilməsi
- Texnik, smetaların tərtib edilməsi
- Texnik, robototexnika
- Texnik, kriminalistika
- Sınaqçı, yangın

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mühəndis, məhsuldarlıq - 2149
- Mühəndis, iş vaxtının məsarifinin öyrənilməsi - 2149
- Mühəndis, dəyərin qiymətləndirilməsi - 2149
- Texnik, təyyarəqayırma - 3115

312-ci KİÇİK QRUP

ŞAXTALARDA, İSTEHSALATDA VƏ TİKİNTİDƏ NƏZARƏTÇİLƏR

Şaxtalarda, istehsalatda və tikintidə nəzarətçilər dağ-mədən, sənaye və tikinti sahələrində işçilərin fəaliyyətlərini əlaqələndirir, nəzarət edir, rəhbərlik edir və iş qrafiklərini bölüşdürürlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: ticarətçilərin, istehsal prosesi idarəsi texniklərinin, maşın (mexanizmlərin) operatorlarının, fəhlələrin və digər işçilərin fəaliyyətlərini müşahidə etmək, nəzarət etmək və əlaqələndirmək; gündəlik işləri təşkil etmək və planlaşdırmaq; smetalar, hesabatlar və məlumatlar hazırlamaq; iş heyətlərinin və təchizatlarının çatışmazlıqlarını müəyyənləşdirmək; işçilərin təhlükəsizliyini təmin etmək; yeni işçi heyətlərini təlimatlandırmaq və öyrətmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3121 Şaxtalarda nəzarətçilər

3122 İstehsalatda nəzarətçilər

3123 Tikintidə nəzarətçilər

3121 ŞAXTALARDA NƏZARƏTÇİLƏR

Şaxtalarda nəzarətçilər dağ mədən sənayesi və hasilat əməliyyatlarını müşahidə edir, yeraltı və yerüstü mədənlərdə və karxanalarda işləyən saxtaçıların fəaliyyətlərinə bilavasitə nəzarət edir və əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) yerin altından faydalı qazıntılar və başqa təbii yataqlar çıxardan işçilərin fəaliyyətlərinə, yeraltı və yerüstü mədənlərdə və karxanalarda daşımaları və ağır təchizatların idarə edilməsinə bilavasitə nəzarət və bu işləri əlaqələndirmək;

(b) iş qrafiklərini (planlarını) qarşılamaq, iş metodlarını qurmaq və məhsuldarlığı yaxşılaşdırmaq üçün dağ-mədən menecerlərinə məsləhətlər vermək;

(c) idarəedici, texniki və digər şöbələrlə, həmçinin podratçılarla istismar problemlərini və fəaliyyətlərini əlaqələndirmək;

(ç) dağ mədən sənayesinin və hasilat əməliyyatlarının bütün aspektləri haqqında hesabatlarla və digər informasiyalarla dağ mədən menecerlərini təmin etmək;

(d) mədənlərin və karxanaların işçi heyətinə və materiallara olan ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Köməkçi, dağ-mədən sənayesi
- Nəzarətçi, dağ-mədən sənayesi
- Müdir müavini, dağ-mədən sənayesi
- Nəzarətçi, karxana

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarəedən, karxana - 1322
- Partladıcı, neft və qaz yataqları - 3117
- Bərkidən, mədən - 8111
- Daş karxanası fəhləsi - 8111

3122 İSTEHSALATDA NƏZARƏTÇİLƏR

İstehsalatda nəzarətçilər emal prosesinin idarə edilməsində texniklərin, maşın (mexanizm) operatorlarının və emal prosesi ilə bağlı fəhlələrin fəaliyyətlərini müşahidə edir və əlaqələndirir.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) emal prosesinin idarə edilməsində texniklərin, maşın (mexanizm) operatorlarının və emal prosesi ilə bağlı fəhlələrin fəaliyyətlərini müşahidə edir və əlaqələndirir;
- (b) planlarla (qrafiklərlə), təsərrüfatla, işçi heyəti ilə və ətraf mühitlə əlaqəli gündəlik işləri planlaşdırmaq və təşkil etmək;
- (c) smetalar, hesabatlar və məlumatlar hazırlamaq;
- (ç) işçi heyətlərini və ya detallarını müəyyənləşdirmək;
- (d) işçilərin təhlükəsizliyini təmin etmək;
- (e) yeni işçi heyətlərini təlimatlandırmaq və öyrətmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Sahə əlaqələndiricisi, emal sənayesi
- Briqada nəzarətçisi
- Briqada başçısı
- Sahə rəisi, emal sənayesi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarə müdiri, emaledici sənaye - 1321

3123 TİKİNTİDƏ NƏZARƏTÇİLƏR

Tikintidə nəzarətçilər tikinti-quraşdırma, binaların və qurğuların təmiri sahəsində məşğul olan işçilərin fəaliyyətlərini nizamlayır, nəzarət edir və əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) inşaat tələblərini və iş proseslərini planlaşdırmaq və müəyyənləşdirmək üçün texniki şərtləri oxumaq;
- (b) işləri tamamlamaq üçün tələb olunan material və insan resurslarını təşkil etmək və əlaqələndirmək;
- (c) işdə irəliləyişləri yoxlamaq və baxış keçirmək (müayinə etmək);
- (ç) avadanlıqları və tikinti sahələrini insan sağlamlığının və təhlükəsizliyinin təmin olunması üçün yoxlamaq;
- (d) tikinti meydançalarına nəzarət etmək və başqa inşaat layihələri ilə işləri əlaqələndirmək;
- (e) tikinti sənayesi işçilərinin, fəhlələrin və başqa fəhlə-inşaatçıların fəaliyyətlərinə nəzarət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Briqadir, evlərin tikintisi
- Rəis, tikinti

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarə müdiri, tikinti - 1323
- İnşaatçı - 1323
- İş icraçısı, tikintidə - 3112

313-cü KİÇİK QRUP

TEXNOLOJİ PROSESLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ ÜZRƏ TEXNİKİ İŞÇİLƏR

Texnoloji proseslərin idarə edilməsi üzrə texniki işçilər komutatorların, kompüterləşdirilmiş idarəetmə sistemlərinin, çox funksiyalı idarəetmə avadanlıqları sistemlərinin idarə olunması, nəzarət olunması və elektrik enerjisi istehsalında və paylanması, çirkab suların və zavod tullantılarının işlənməsi, kimyəvi, neft və təbii qaz müəssisələrinin, metal emalı və digər çoxsaylı emal proseslərinin saxlanılmasını (xidmət olunmasını) təmin edirlər.

Bu vəzifələrə adətən daxil edilir: proseslərə nəzarət etmək və optimallaşdırmaq üçün mərkəzi dispetçer otağından elektron və kompüterləşdirilmiş idarəetmə pultunu idarə etmək; iş proseslərinin başlanılmasına və dayandırılmasına nəzarət etmək; komutatorlar və avadanlıqlarla bağlı təchizatları idarə etmək və nəzarət etmək; nasazlıqları aşkar etmək üçün təchizata və sistemlərə nəzarət etmək və baxış keçirmək; müəyyən olunmuş intervallarda dioqramları göstəricilərdən götürmək; nöqsanları aradan qaldırmaq və lazımı korrektiv ölçülər götürmək; hesabatları, qeydiyyatları və məlumatları saxlamaq; avadanlığın fəaliyyət statusunu qiymətləndirmək üçün digər işçilərlə əlaqə saxlamaq; avadanlıqların təmizliyinə və xidmət olunmasına nəzarət etmək; zavoda və operatorlara və başqa işçilərə nəzarət etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3131 Enerji hasilatı üzrə qurğuların operatorları

3132 Yüksək temperaturlu sobaların, suyun emalı üzrə qurğuların operatorları

3133 Kimyəvi xammalın emalı üzrə qurğuların nəzarətçiləri

3134 Neft və qaz təmizləmə qurğularının operatorları

3135 Metalın emalı üzrə nəzarətçilər

3139 Digər ibtidai qruplara daxil olmayan texnoloji proseslərin idarə edilməsi üzrə texniki işçilər

3131 ENERJİ HASILATI ÜZRƏ QURĞULARIN OPERATORLARI

Enerji hasilatı üzrə qurğuların operatorları elektrik enerjisinin və başqa enerji növlərinin hasilatı və bölüşdürülməsi üzrə maşın və avadanlığın işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) kömür, mazut və təbii qazla işləyən istilik enerjisi qurğularının işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) nüvə enerjisi qurğularının idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) hidroelektrik stansiyalarının işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) günəş, dənizin qalxması, geotermik, külək qurğuları kimi digər enerji qurğularının işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(d) verilən gücün yoxlanması və elektrik stansiyalarında hasil edilən elektrik enerjisinin bölüşdürülməsi;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, elektroenerji avadanlığı
- Operator, hidroenerji avadanlığı
- Operator, atom güc qurğusu
- Operator, günəş batareyası
- Operator, elektrik enerjisinin paylanması idarə edilməsi
- Dispetçer, gərginlik/elektrik stansiyası
- Operator, generator/elektrik enerjisi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Operator, buxar mühərriki - 8182

3132 YÜKSƏK TEMPERATURLU SOBALARIN, SUYUN EMALI ÜZRƏ QURĞULARIN OPERATORLARI

Yüksək temperaturlu sobaların, suyun emalı üzrə qurğuların və oxşar avadanlıqların operatorları yüksək temperaturlu sobaların, suyun emalı üzrə qurğuların, hava və qaz kompressorları, nasos stansiyaları, soyuducu, qızdırıcı və ventilyasiya sistemləri kimi müxtəlif sənaye qurğuları, avadanlığı və maşınlarının işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) yüksək temperaturlu qurğuların, zibilin və digər tullantıların yandırılması üçün maşın və avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) suyun təmizlənməsi, içmək və məişət ehtiyacları üçün onun şəffəfləşdirilməsi və sonradan təbii su hövzələrinə atılması üçün maşın və avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

- (c) qaz və hava kompressorlarının işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (ç) mayelərin, qazın, yarımmaye və tozşəkilli maddələrin bir yerdən başqa bir yerə vurulması üçün nasos stansiyalarının işinin idarə edilməsi;
- (d) istehsal məqsədləri və digər məqsədlər üçün anbarlarda aşağı temperaturu saxlamaqdan ötrü soyutma sistemlərinin işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (e) qızdırma və ventilyasiya sistemlərinin işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (ə) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Soba operatoru, tullantıların yandırılması
- Operator, nasos stansiyası/su
- Operator, su emalı avadanlığı
- Operator, maye tullantılar
- Operator, sənaye mənşəli tullantı su
- Operator, çirkab suları təmizləyən avadanlıq
- Operator, təmizləmə avadanlığı/su

3133 KİMYƏVİ XAMMALIN EMALI ÜZRƏ QURĞULARIN NƏZARƏTÇİLƏRİ

Kimyəvi xammalın emalı üzrə qurğuların nəzarətçiləri distillə, filtr, kimyəvi ayırmalar, yüksək hərərət və kimyəvi preparatların təmizlənməsi kimi avadanlıq və kimyəvi emal proseslərinin tənzimlənməsi və saxlanması kimi kimyəvi müəssisələrin fəaliyyətlərinə nəzarət edir və təmin edir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) bir neçə emal vahidi üçün fiziki və kimyəvi proseslərə nəzarət etmək və optimallaşdırmaq üçün mərkəzi dispetçer otağından elektron və ya kompüterləşdirilmiş idarə pultundan idarə etmək;
- (b) avadanlıq, klapan, nasos, nəzarət və texnoloji avadanlıqları tənzimləmək;
- (c) xammalın hazırlanması, emala verilməsi və katalizatorlar və filterizasiya vasitələri kimi emal maddələrinin idarə olunması;
- (ç) emal proseslərinə başlanması və dayandırılması, nasazlıqların aradan qaldırılması və avadanlıqlara kənardan nəzarət edilməsi;
- (d) avadanlıqların nasazlıqlarını yoxlamaq, xidməti təminat üçün sınaq əməliyyatlarını yerinə yetirmək və təşkil etmək;
- (e) məhsul nümunələrini təhlil etmək, test sınaqlarını yerinə yetirmək, məlumatların qeydiyyatını aparmaq və istehsal jurnallarını yazmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, suyu kənarlaşdırıcı qurğu/quru neft
- Operator, filtr/fırlanan barabanlı
- Operator, distillə aparatları və separatorlar
- Texnik, kimyəvi proseslər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Operator, distillə edən/neft və təbii qazın təmizlənməsi - 3134
- Operator, buxarlandırıcı/kimyəvi proseslər - 8131

3134 NEFT VƏ QAZ TƏMİZLƏMƏ QURĞULARININ OPERATORLARI

Neft və qaz təmizləmə qurğularının operatorları neft, neft məhsulları, əlavə məhsullar və ya təbii qazın təmizlənməsini, distillə edilməsini və emalını həyata keçirən avadanlıqların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) neftdən, neft məhsullarından və eləcə də əlavə məhsullardan kükürdün təmizlənməsi üçün istifadə edilən qurğuların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) nefttəmizləmə müəssisəsi üzrə neft məhsullarının, suyun və kimyəvi məhlulların dövriliyini təmin edən nasosların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) neft məhsullarının distillə edilməsi və təmizlənməsi məqsədilə distillə aparatlarının işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) benzinin kimyəvi maddələrlə və digər əlavələrlə qarışdırılması üçün maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(d) təbii qazın təmizlənməsi və sair emalı üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, qarışdırma qurğusu/neft və qazın təmizlənməsi
- Operator, parafin alınması qurğusu
- Operator, distillə qazanı/neft və təbii qazın təmizlənməsi
- Texnik, neft emalı
- Operator, neft emalı
- Operator, qazogenerator

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Operator, emal avadanlığı/təmizlənməmiş neft - 3133
- Operator, buxarlandırıcı/kimyəvi proseslər - 8131

3135 METALIN EMALI ÜZRƏ NƏZARƏTÇİLƏR

Metalın emalı üzrə nəzarətçilər metal emalı, sobaların təmizlənməsi, metalın yayılması, metalın termo emalı və metal presləmə proseslərinin idarə edilməsi üçün çox funksiyalı maşın və avadanlıqların idarə edilməsi kimi əməliyyatlara rəhbərlik edir və nəzarət edir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) idarə pultlarından, kompüter terminallarından və ya başqa idarə sistemlərindən, adətən mərkəzi dispetçer otağından metal emalı proseslərini əlaqələndirmək və nəzarət etmək;

(b) əzmək, cilalamaq, itiləmək, ayırmaq, əritmək, qızdırmaq, təmizləmək və digər üsulların tətbiq

edilməsi üçün çox funksiyalı mərkəzi idarəetmə maşınlarının (dəzgahlarının, avadanlıqlarının) idarə edilməsi;

(c) müəyyən edilən emal şərtlərini yoxlamaq və zəruri tənzimləmələr etmək üçün kompüter çap materiallarını, video monitorları və şablonları nəzərdən keçirmək (nəzarət etmək);

(ç) maşın (mexanizmlərin) operatorları, emal operatorları, yardımçılar və köməkçilər kimi istehsalat briqadasına nəzarət etmək və fəaliyyətlərini əlaqələndirmək;

(d) emal prosesi sistemlərini işə salmaq, fəvqəladə hallarda və ya iş qrafikinə uyğun tələblərinə uyğun dayandırmaq;

(e) istehsalat briqadalarının üzvləri üçün təlimləri təmin etmək və təşkil etmək;

(ə) istehsalat dəyişikliyinə qeydiyyatı və digər məlumatları saxlamaq, istehsalat və digər hesabatları hazırlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, domna peçi
- Tökməçi
- Metalın emalı üzrə nəzarətçi
- Operator, yayma dəzgahı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Tökməçi, tökmə təknə - 8121
- Yayıcı, polad - 8121
- Qurğu operatoru, boyama/metal - 8122

3139 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL OLMAYAN TEXNOLOJİ PROSESLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ ÜZRƏ TEXNİKİ İŞÇİLƏR

Bu ibtidai qrup 313-cü kiçik qrupun digər ibtidai qruplarına daxil olmayan texniki proseslərin idarə edilməsi üzrə texniki işçiləri əhatə edir. Məsələn üçün, konveyr istehsalat sahələrində, qəzet mətbəələrində və şirəçəkmə proseslərində çox saylı texnoloji proseslərin idarə edilməsi üzrə texniki işçilər aid edilir.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, avtomatlaşdırılmış quraşdırma konveyeri
- Nəzarətçi, sənaye robotları
- Operator, saflaşdırma zavodu/kağız kütləsi

314-cü KİÇİK QRUP

TƏBİƏT ELMLƏRİ VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Təbiət elmləri sahəsində və bunlara yaxın peşələrin mütəxəssisləri biologiya, botanika, zoologiya, bakteriologiya, biokimya, habelə kənd təsərrüfatı elmləri kimi təbiət elmləri sahəsində

konsepsiyaların, prinsiplərin və metodların işlənilib hazırlanması və praktiki tətbiqi kimi texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: təbiət elmləri sahəsində tədqiqatlarla və ya onların prinsiplərinin və metodlarının, xüsusilə tibb, kənd təsərrüfatı və ya əczaçılıq sahəsində praktiki tətbiq olunması ilə əlaqədar texniki işlər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara aid edilir:

3141 Təbiət elmləri sahəsində texniklər

3142 Kənd təsərrüfatında texniklər

3143 Meşə təsərrüfatında texniklər

3141 TƏBİƏT ELMLƏRİ SAHƏSİNDƏ TEXNİKLƏR

Təbiət elmləri sahəsində mütəxəssislər biologiya və digər təbiət elmləri sahəsində tədqiqatlarla, habelə tədqiqatların nəticələrinin sənayedə, kənd təsərrüfatında, tibbdə, səhiyyədə və s. praktiki tətbiqi ilə əlaqədar texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) materialların və avadanlıqların təcrübələr, sınaqlar və təhlillər üçün hazırlanması;
- (b) bitki, heyvan və insan toxumaları, hüceyrələri və orqanları kimi nümunələrin eksperimentlər, sınaqlar və təhlil üçün toplanması və hazırlanması;
- (c) öz ixtirası sahəsində eksperimentlərin, sınaqların və təhlilin assistentliyi və aparılması;
- (ç) layihələrin həyata keçirilməsi üçün məlumatların toplanması, materialların və əməyin həcmnin və dəyərinin təyin edilməsi;
- (d) iş prosesində yaranan problemlərin təyin edilməsi və həlli üçün nəzəri və praktiki elmi biliklərin tətbiq edilməsi;
- (e) tədqiqat avadanlığına xidmət və ya onun təmirinin təşkil edilməsi;
- (ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, bakteriologiya
- Texnik, biokimya
- Texnik, herbari
- Texnik, farmakologiya
- Texnik, serologiya
- Texnik, toxuma terapiyası
- Texnik, zoologiya

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Laborant, qan bankı - 3212
- Laborant, potologiya - 3212
- Texnik, əczaçılıq - 3213
- Texnik, kriminalistika - 3119

3142 KƏND TƏSƏRRÜFATINDA TEXNİKLƏR

Kənd təsərrüfatında texniklər sınaqları və təcrübələri yerinə yetirir və kənd təsərrüfatı alimlərinə, fermerlərə və ferma menecerlərinə texniki və elmi dəstəyi təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) təcrübələr, testlər (sınaqlar) və təhlillər üçün materiallar hazırlamaq;
- (b) təcrübələr, testlər (sınaqlar) və təhlillər üçün torpaq, bitki və ya heyvan hüceyrələri, toxumaları (dərilləri), hissələri və ya orqanları kimi nümunələri toplamaq və hazırlamaq;
- (c) mikroskopiya, histokimya, xromatoqrafiya, elektroforis və spektroskopiya kimi metodları və texnikaları tətbiq etməklə təcrübələrin, testlərin (sınaqların) və təhlillərin keçirilməsinə köməklik göstərmək və yerinə yetirmək;
- (ç) patogen (xəstəlik törədici) mikroorqanizmlərin və həşəratların, parazitlərin, göbələk və alaq otlarının məhsul və mal qaraya zərərini müəyyənləşdirmək və nəzarət metodlarının hazırlanmasında köməklik göstərmək;
- (d) keyfiyyət standartlarını müəyyənləşdirmək və saxlamaq üçün məhsulu təhlil etmək;
- (e) balıq inkubatorları, istixanalar və mal qaranın çoxaldılması kimi proqramlara rəhbərlik etmək və nəzarət etmək;
- (ə) keyfiyyət, təmizlik və cücrmə dərəcələri baxımından toxumların nümunələrini təhlil etmək;
- (f) layihələr üçün tələb edilən əmək və material xərclərinin və həcmələrinin qiymətləndirilməsi və məlumatların toplanması;
- (g) tədqiqat təchizatlarına xidmət və təmiri təşkil etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, süd ferması
- Texnik, heyvandarlıq
- Texnik, bağçılıq
- Texnik, quşçuluq

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Feldşer, baytarlıq/süni mayalanma - 3240
- Köməkçi, baytarlıq - 3240

3143 MEŞƏ TƏSƏRRÜFATINDA TEXNİKLƏR

Meşə təsərrüfatında texniklər meşə tədqiqatlarının və meşəçiliyin müdafiəsində, məhsul yığımında, ehtiyatların saxlanması və ətraf mühitin mühafizəsinin təmin olunmasında texniki və nəzarət funksiyalarını yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) qəbul edilmiş elmi və fəaliyyət prosedurlarına riayət etməklə meşələrin inventarizasiyası, görünüş və sahə ölçülərinin aparılması;
- (b) meşəçiliyin və məhsul planlarının hazırlığında fotoqrammetrik, xəritə çəkmə texnikalarından və kompüterləşdirilmiş informasiya sistemlərindən istifadə etməklə texniki funksiyaları yerinə yetirmək və yerinə yetirilməsinə köməklik göstərmək;

(c) keçid və meşə yollarının tikilməsinin planlaşdırılmasına və nəzarət edilməsinə köməklik göstərmək;

(ç) meşə təsərrüfatı əməliyyatlarında sahələrin hazırlanması, əkin və calaq işlərinin və ağac məhsullarının mühafizəsi kimi texniki funksiyaları həyata keçirmək, nəzarət etmək və yerinə yetirmək;

(d) meşə (taxta, şalban) materiallarının hesablanması, meşə yanğınlarının söndürülməsi, xəstəliklər və həşaratların qarşısının alınması, ağacların kəsilməsi kimi fəaliyyətləri əlaqələndirmək;

(e) meşədə ağac tədarüki kimi texniki funksiyalara nəzarət etmək və yerinə yetirmək;

(ə) ətraf mühitin mühafizəsi, ehtiyatların istifadəsi, yanğın təhlükəsizliyi və təhlükəsizlik texnikası qaydaları ilə əlaqəli tənzimləmələr və siyasətləri həyata keçirmək;

(f) şitillik meşə ağacları əməliyyatlarına (prosedurlarına) nəzarət etmək;

(g) ağac növlərinin yaxşılaşdırılmasına, meyvə toxumları ilə əməliyyatlar, həşarat və xəstəliklərə qarşı tədqiqatlar, eksperimental meşəçilik və meşə layihələri kimi sahələrdə meşə tədqiqatlarının proqramlarına texniki dəstəyi təmin etmək;

(h) əkilmə və kəsilmə sahələrinin planlarını hazırlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, meşəçilik
- Texnik, meşə təsərrüfatı

315-ci KİÇİK QRUP

GƏMİLƏRİN VƏ TƏYYARƏLƏRİN NƏZARƏTÇİLƏRİ VƏ MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Gəmilərin və təyyarələrin nəzarətçiləri və mütəxəssisləri gəmi və təyyarələrə rəhbərlik edir və idarə edirlər, hərəkətin və istismarın təhlükəsizliyini və səmərəliliyini təmin edən texniki funksiyaları yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: gəminin və ya təyyarənin bortunda mexaniki, elektrik və elektron avadanlığının işinə nəzarət, gəmilərin və təyyarələrin komandanlığı və idarə olunması və ya gəmilərin və təyyarələrin hərəkətinin istiqamətləndirilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3151 Gəmi mexanikləri

3152 Kapitanın göyərtə köməkçiləri və losmanlar

3153 Təyyarələrin pilotları və bunlara yaxın peşələrin mütəxəssisləri

3154 Təyyarələrin hərəkətinin nəzarətçiləri

3155 Təyyarələrin hərəkətinin təhlükəsizliyi üzrə mütəxəssislər

3151 GƏMİ MEXANİKLƏRİ

Gəmi mexanikləri gəminin bortunda mexaniki, elektrik və elektron avadanlıqlara və mexanizmlərə nəzarəti və istismarı, xidməti və təmiri həyata keçirir və ya sahildə bir-birinə yaxın köməkçi funksiyaları yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) gəminin bortunda olan mexaniki və elektrik avadanlığı və mexanizmlərinin istismarında, xidmətində və təmir olunmasında iştirak etmək və nəzarət;

(b) maşın şöbəsi üçün yanacaqın və digər ehtiyatların sifarişi və əməliyyatların uçotunun aparılması;

(v) gəmi maşın və mexanizmlərinin quraşdırılması, xidmət edilməsi və onların standartlara və qaydalara uyğun olmasının təmin edilməsi məqsədilə texniki nəzarətin aparılması;

(q) gəmi avadanlığı sahəsində iş prosesində yaranmış problemlərin təyin edilməsi və həlli üçün nəzəri və praktiki biliklərin tətbiqi;

(d) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(e) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Gəmi mexaniki

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mühəndis, gəmi - 2144

3152 KAPİTANIN GÖYƏRTƏ KÖMƏKÇİLƏRİ VƏ LOSMANLAR

Kapitanın göyərtə köməkçiləri və losmanlar gəmilərin komandanlığını və idarə olunmasını həyata keçirir, sahilə bununla əlaqədar funksiyaları yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) dənizdə və daxili su yollarında gəmilərin komandanlığı və idarə olunması;

(b) göyərtə və hərəkət vaxtının aparılmasına nəzarət;

(c) gəmilərin limanlara girməsində və çıxmasında, kanallardan, körfəzlərdən və digər su yollarından keçməsində idarə olunması;

(ç) yükün vurulması və boşaldılmasının təhlükəsizliyini, heyət və sərnişinlər tərəfindən təhlükəsizlik qayda və normalarına riayət olunmasının təmin edilməsi;

(d) gəminin tikilməsi, xidmət olunması və təmir olunması məqsədilə texniki nəzarətin aparılması;

(e) gəminin istismarı və idarə olunması sahəsində işin gedişində yaranmış problemlərin təyin olunması və həlli üçün nəzəri və praktiki biliklərin tətbiq edilməsi;

(ə) lazımı gəmi ehtiyatlarının sifarişi, heyətin yığılması və əməliyyatların uçotunun aparılması;

(f) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(g) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kapitan, gəmi/dəniz
- Losman, gəmi
- Şkipər, yaxta

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Dənizçi - 8350

3153 TƏYYARƏLƏRİN PİLOTLARI VƏ BUNLARA YAXIN PEŞƏLƏRİN MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Təyyarələrin pilotları və bunlara yaxın peşələrin mütəxəssisləri təyyarələrin mexaniki, elektrik və elektron avadanlığına, sərnişinlərin, poçtanın və yüklərin daşınmasına nəzarət edir və rəhbərlik edir, uçuş qabağı və uçuş vaxtı müvafiq vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) müəyyən olunmuş nəzarət və istismar qaydalarına müvafiq olaraq təyyarələrin uçuşunun idarə olunması;

(b) uçuş planının hazırlanması və təsdiq olunması və ya uçuşun standart planına baxılması;

(c) mexaniki, elektrik və elektron avadanlığının fəaliyyət göstərməsinə nəzarət və bütün alətlərin və idarə olunma sistemlərinin düzgün işinin təmin edilməsi;

(ç) uçuş işi sahəsində iş prosesində yaranmış problemlərin təyin olunması və həlli üçün nəzəri və praktiki biliklərin tətbiqi;

(d) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(e) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühəndis, bort
- Təlimatçı, uçuşların idarə olunması
- Şturman, bort
- Təyyarəçi, yoxlayan

3154 TƏYYARƏLƏRİN HƏRƏKƏTİNİN NƏZARƏTÇİLƏRİ

Təyyarələrin hərəkətinin nəzarətçiləri hava məkanında və yerdə radio, radiolokator və işıq sistemlərindən istifadə etməklə təyyarələrin hərəkətini idarə edir və uçuş üzrə informasiya verirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) hava limanına yaxınlaşdıqda və hava limanından uçduqda, habelə yerdə təyyarələrin hərəkətinin idarə olunması və ya onlara nəzarət edilməsi;

(b) hava məkanının müəyyən sektorunda olan təyyarələrin hərəkətinin idarə olunması və nəzarət edilməsi;

(c) uçuş planlarının baxılması və təsdiq edilməsi;

(ç) ekipajın və heyətin hava şəraiti, texnikanın işi, uçuşun planları və təyyarənin hərəkəti haqqında məlumatlandırılması;

(d) təyyarələrin hərəkətinə nəzarət olunması sahəsində iş prosesində yaranmış problemlərin təyin olunması və həlli üçün nəzəri və praktiki biliklərin tətbiq edilməsi;

(e) qəza və axtarış xilas xidmətlərinin və əməliyyatlarının təşkil edilməsi;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Nəzarətçi, hava nəqliyyatı

3155 TƏYYARƏLƏRİN HƏRƏKƏTİNİN TƏHLÜKƏSİZLİYİ ÜZRƏ MÜTƏXƏSSİSLƏR

Təyyarələrin hərəkətinin təhlükəsizliyi üzrə mütəxəssislər təyyarələrin hərəkətinin və aeronaviqasiyanın nəzarət sistemlərinin işlənilib hazırlanması, layihələndirilməsi, quraşdırılması, istismarı, xidməti və təmirinə dair texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) aeronaviqasiya sistemlərinin elektron və elektrotexniki avadanlığının işlənilib hazırlanmasına dair texniki vəzifələrin yerinə yetirilməsi və prototiplərin sınağı;

(b) aeronaviqasiya sistemlərinin və təyyarələrin görünmə sistemlərinin qarşılıqlı hərəkət sistemlərinin layihələndirilməsi və işlənilib hazırlanmasında, kursun müəyyən edilməsində texniki yardımın göstərilməsi;

(c) təyyarələrin hərəkətinin təhlükəsizliyini təmin etmək və nəzarət avadanlığı üzrə smetaların, texniki və tədris xüsusiyyətlərinin hazırlanmasına köməklik;

(ç) beynəlxalq standartlara və tövsiyələrə riayət olunmasının təmin edilməsi məqsədilə yerüstü aeronaviqasiya avadanlığının yaradılması, quraşdırılması və istismarına, onun xidmət və təmir edilməsinə texniki nəzarət üzrə köməklik;

(d) təyyarələrin hərəkətinin təhlükəsizliyi sahəsində iş prosesində yaranan problemlərin təyin edilməsi və həlli üçün nəzəri və praktiki biliklərin tətbiqi;

(e) təyyarələrin hərəkətinə nəzarət edilməsi üzrə yeni əməliyyatlara mövcud yerüstü avadanlığın uyğunlaşdırılması məqsədilə onun modifikasiya olunması;

(ə) uçuşun, qalxmanın və enmənin maksimum dəqiqliyini və təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə yerüstü aeronaviqasiya texnikasına nəzarət edilməsi və sazlanması;

(f) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(g) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, hava nəqliyyatının təhlükəsizliyi
- Mühəndis, hava nəqliyyatının təhlükəsizliyi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mühəndis, təyyarə istehsalı - 2144
- Mühəndis, elektrik sistemləri - 2151
- Aviasiya cihazlarının təmiri üzrə çilingər-mexanik - 7232
- Mühəndis, aviaelektronika - 7421
- Texnik, aviaelektronika - 7421

32-ci YARIMQRUP

SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Səhiyyə sahəsində köməkçi heyət insanlarda və heyvanlarda xəstəliklərin, zədələnmələrin, pisləşmələrin (pozuntuların) diaqnozu və müalicələrini təmin etmək üçün və həkimlər, baytarlar, kiçik tibb və digər səhiyyə mütəxəssisləri tərəfindən təyin olunan müalicə, yardım və sanitariya gigiyena

qaydalarını təmin etməkdə texniki və praktiki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Bu yarımqrupa daxil olan işçilər tərəfindən adətən icra olunan vəzifələr bunlardır: tibbi təsvirləri əks etdirən təchizatları yoxlamaq, idarə etmək və şüa terapiyalarını idarə etmək; fiziki mayelərin və toxumaların nümunələrində klinik testləri yerinə yetirmək; əczaçılıq rəhbərliyi altında dərmanların və başqa əczaçılıq məhsullarının tərkiblərini hazırlamaq; tibbi qurğuları və cihazları layihələndirmək, uyğunlaşdırmaq, xidmət etmək və cihazları təmir etmək; tibbi və şəxsi tibbi qulluq, mamaçılıq xidmətlərini təmin etmək; müəyyən mədəniyyətlərə, nəzəriyyələrə, inanclara, sınaqdan çıxmış təcrübələrə əsaslanaraq müalicəvi ot və başqa terapiya növlərindən istifadə etmək.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

321 Kiçik və orta tibb heyəti

322 Tibbi qulluq və mamalıq üzrə köməkçi heyət

323 Ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətdə köməkçi heyət

324 Feldşer-baytarlar və baytar köməkçiləri

325 Səhiyyə sahəsində sair köməkçi heyət

321-ci KİÇİK QRUP

KİÇİK VƏ ORTA TİBB HEYƏTİ

Kiçik və orta tibbi heyət xəstəliklərin, zədələnmələrin, yoluxmaların və ağırlaşmaların diaqnozunda və müalicəsində texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: radioqrafik, ultrasəs və digər tibbi təsvirləri əks etdirən təchizatların idarə olunması; fiziki mayelərin və toxumaların nümunələrində klinik testləri yerinə yetirmək; əczaçılıq rəhbərliyi altında dərmanların və başqa əczaçılıq məhsullarının tərkiblərini hazırlamaq; tibbi və stomotoloji qurğuları və cihazları layihələndirmək, uyğunlaşdırmaq, xidmət etmək və cihazları təmir etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3211 Rentgen və müalicə avadanlıqlarının operatorları

3212 Tibbi və patoloji laboratoriya texnikləri

3213 Əczaçı texnikləri və köməkçiləri

3214 Diş texnikləri və protezçilər

3211 RENTGEN VƏ MÜALİCƏ AVADANLIQLARININ OPERATORLARI

Rentgen və müalicə avadanlıqlarının operatorları bədən quruluşunun və xəstəliklərin, zədələrin və ağırlaşmaların diaqnozu və müalicəsi üçün lazım olan təsvirləri təqdim edən radioqrafik, ultrasəs və digər tibbi təsvir avadanlıqlarını yoxlayır və idarə edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) diaqnostik məqsədlər üçün bədənin (orqanın) təsvirini təqdim edən radioloji, ultrasəsli və maqnetik avadanlıqların əməliyyatlarını idarə etmək və ya nəzərdən keçirmək;

(b) prosedurları izah etmək, xəstələri müşahidə etmək və yerləşdirmək, yoxlamaq, rentgen, skaner və ya müalicə zamanı təhlükəsizliyini və rahatlığını təmin etmək üçün müdafiə qurğularından (vasitələrindən) istifadə etmək;

(c) təsvirləri, müalicə avadanlıqlarını texniki xüsusiyyətlərə uyğunlaşdırmaq və tənzimləmək;

(ç) inkişaf etdirilmiş rentgen, video cihazlar və kompüter informasiya texnologiyalarının diaqnostik məqsədlər və prosedurlar üçün yararlığını müəyyənləşdirmək, qiymətləndirmək və nəzərdən keçirmək;

(d) xəstələrin vəziyyətlərinə və reaksiyalarına nəzarət edərək, həkimə anormal əlamətlər haqqında məlumatlar vermək;

(e) şüa dozasını, xəstələrin qəbul etdiyi radioaktivliyi ölçmək, qeyd etmək və həkim tərəfindən verilən göstərişlərə riayət etmək;

(ə) xəstələrə diaqnoz qoymaq və müalicə etmək üçün radioizotoplardan, kameralardan və ya başqa avadanlıqdan istifadə etmək, xəstələrin bədənlərində (orqanlarında) radioaktiv tibbi preparatları və radiasiya təsirini aşkar etmək;

(f) radioaktiv materialları yerləşdirmək və qeydiyyatını aparmaq, radioaktiv tibbi preparatları saxlamaq və radiasiya təhlükəsizliyi prosedurlarına riayət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Rentgen laborantı
- Mammograf
- Radioloq
- Texnoloq, tibbi radiologiya
- Ultrasəs exoqrafiyası üzrə mütəxəssis
- Rentgen-texnik

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Fizik - 2111
- Şüa diaqnostikası üzrə həkim - 2212
- Köməkçi, rentgenoqrafiya - 5329

3212 TİBBİ VƏ PATOLOJİ LABORATORİYA TEXNİKLƏRİ

Tibbi və patoloji laboratoriya texnikləri xəstələrin sağlamlıqları və ölüm səbəbləri haqqında məlumatları əldə etmək üçün fiziki maye və toxuma nümunələrinin kliniki analizlərini aparırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) normal və qeyri-normal komponentlərin olmasını müəyyənləşdirmək üçün qan, sidik və onurğa mayeləri (ilikləri) daxil olmaqla bədən (orqan) mayələrinin kimyəvi analizini aparmaq;

(b) spektrofotometr, kalorimetr, alov fotometr və sair kompüterlə idarə olunan analizatorlar kimi kəmiyyət və keyfiyyət analizlərində istifadə olunan avadanlıqları idarə etmək və saxlanılmasına xidmət göstərmək;

(c) laboratoriya sınaqlarının və klinik nəticələrin təhlilləri haqqında məlumatların qeydlərini saxlama sistemlərinə daxil etmək, həkim və digər səhiyyə mütəxəssislərinə nəticələrə dair məlumatlar vermək;

(ç) kimyəvi üsulla və ya reaksiyalarla bioloji materialların nümunələrini analiz etmək;

(d) laboratoriya təchizatını qurmaq (quraşdırmaq), təmizləmək və saxlamaq (xidmət etmək);

(e) nəticələrin doğruluğunu (dəqiqliyini) yoxlamaq üçün alınmış laboratoriya testlərinin cavablarını (nəticələrini) analiz etmək;

(ə) laboratoriya nəticələrinin dəqiqliyinə zəmanət vermək (təmin etmək) üçün proqramları qurmaq və nəzarət etmək, nümunələrin analizində istifadə olunan metodları, texnikaları və prosedurları inkişaf etdirmək, standartlaşdırmaq, qiymətləndirmək və yeniləmək;

(f) nümunələri əldə etmək, analiz üçün mikroorqanizmləri becərmək, təcrid etmək və müəyyənləşdirmək;

(g) anormallıqları müəyyənləşdirmək üçün boya ilə boyanmış hüceyrələri tədqiq etmək;

(ğ) yumurtaları, mayeləri və bakterioloji mühitləri orqanizmlə mayalandırmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Laborant, qan bankı
- Laborant, sitologiya
- Laborant
- Laborant, potologiya

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Patoloqoanatom - 2212
- Feldşer-baytarlıq - 3240
- Köməkçi, flebotomiya (qanalma) - 5329

3213 ƏCZAÇI TEXNİKLƏRİ VƏ KÖMƏKÇİLƏRİ

Əczaçı texnikləri və köməkçiləri apteklərdə, klinikalarda və ambulatoriyalarda həkim-əczaçıların rəhbərliyi altında dərmanları, islatma dərmanlarını, miksturaları hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) həkim-əczaçıların rəhbərliyi altında dərmanların və digər müalicə tərkiblərinin hazırlanması;

(b) dərmanların bölüşdürülməsi, həkimlərin, həkim baytarların və ya digər səlahiyyətli işçilərin göstərişlərinə müvafiq olaraq onların istifadəsi üzrə şifahi və yazılı formada təlimatlandırma;

(c) dərmanların və əczaçılıq tərkiblərinin hazırlanması və bölüşdürülməsində istifadə olunan tutumların (qabların) və avadanlığın yuyulması və hazırlanması;

(ç) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(d) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Feldşer, əczaçılıq
- Assistent, əczaçılıq

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Əczaçı, xəstəxana - 2262
- Texnik, farmakologiya - 3141
- Köməkçi, əczaçı - 5329

3214 DİŞ TEXNİKLƏRİ VƏ PROTEZÇİLƏR

Diş texnikləri və protezçilər səhiyyə mütəxəssisləri tərəfindən verilən göstərişlərə və təlimatlara riayət etməklə tibbi ləvazimatları və qurğuları (protezləri) layihələndirir, xidmət edir və təmir edir. Onlar fiziki, tibbi və diş problemlərini düzəltmək məqsədilə boyun üçün ortopedik ləvazimatlar, ortopedik lövhələr (şinalar), protezlər, eşitmə aparatları, supinatorlar, diş protezləri, diş qapaqları və körpüləri kimi geniş diapazonlu dəstək (yardımçı) vasitələrin xidmətini təşkil edə bilirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) xəstələrin cihazlara (qurğulara, vasitələrə) olan ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək və cihazların onlara təsir göstərə bilmə faktorlarının müəyyənləşdirilməsi üçün xəstələri müayinə etmək, müşahidə etmək və ölçülərini götürmək;

(b) qurğular və cihazlar üçün spesifikasiyaları və göstərişləri qısaca və dürüst formalaşdırmaq üçün tibbi və diş mütəxəssisləri ilə müzakirələr aparmaq;

(c) istehsal olunması üçün vasitələrin və qurğuların tiplərini və hansı material və alət tələb olunacağını əvvəlcədən müəyyənləşdirmək üçün göstərişləri və xüsusiyyətləri izah etmək;

(ç) termoplastik və termoaktiv materialları, metal ərintiləri və dəri kimi malları, əl və elektrik ötürücü alətlərdən istifadə etməklə ortopedik və protez qurğuları layihələndirmək və hazırlamaq;

(d) xəstələrə cihazların və qurğuların uyğun gəlməsini yoxlamaq, uyğunlaşdırmaq, onları qiymətləndirmək və yararlılığını, funksionallığını və rahatlığını təmin etmək üçün dəyişikliklər etmək;

(e) tibb və diş protezlərinin bərpa qurğularının xüsusiyyətlərinə müvafiq olaraq təmir edilməsi, yenilənməsi və xidmət olunması;

(ə) tibb və diş protezləri və bərpa qurğularının üst materiallarını və hissələrini verilmiş üst qat konturlarına uyğunlaşdırmaq (əymək, dartmaq);

(f) tam və ya hissə ilə çıxarılan diş protezləri hazırlamaq və ağız boşluğunun mühafizəsi, qapaq, plomb və körpü qoymaq üçün digər köməkçi vasitələri konstruksiya etmək;

(g) ortopedik və protez vasitələrinin istifadəsində xəstələri təlimatlandırmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Diş texniki
- Texnik - ortoped
- Texnik, bioprotezləmə
- Texnik - protezçi
- Protezçi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Köməkçi, stomatoloq - 5329

322-ci KİÇİK QRUP

TİBBİ QULLUQ VƏ MAMALIQ ÜZRƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Tibbi qulluq və mamalıq üzrə köməkçi heyət doğuşların qəbuluna və xəstələrə, yaralılara və ya əlillərə, habelə onlara və yeni doğulanlara qulluq edilməsinə dair tibbi konsepsiyaların və prinsiplərin praktiki tətbiqi ilə məşğul olurlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: həkimlərə və peşəkar mütəxəssislərə tibbi qulluq və mamalıq üzrə profilaktika və müalicə üzrə tibbi biliklərin praktiki tətbiq edilməsində köməklik göstərilməsi, onların olmadığı fəvqəladə şəraitdə işlər; qulluq üzrə xidmətlərin və köməkliyin göstərilməsi və məsləhətlərin verilməsi; doğuşların qəbulu və ya qəbulunda köməklik, analara təzə doğulanlara qulluq edilməsinin öyrədilməsi. Bunların fəaliyyətinə digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3221 Tibbi qulluq üzrə köməkçi heyət

3222 Mamalıq üzrə köməkçi heyət

3221 TİBBİ QULLUQ ÜZRƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Tibbi qulluq üzrə köməkçi heyət xəstələrə, yaralananlara və bu cür qulluğa ehtiyacı olan digər şəxslərə tibbi qulluq üzrə köməklik göstərir, həkimlərin və ya peşəkar tibb bacılarının olmadığı fəvqəladə şəraitdə işləri yerinə yetirir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) qulluq üzrə kömək göstərilməsi, xəstələrin, yaralıların, əlillərin və buna ehtiyacı olan digər şəxslərin müalicəsi və onlara məsləhətlərin verilməsi;

(b) həkimlərə və peşəkar tibb bacılarına onların vəzifələrinin yerinə yetirilməsində köməklik, tibbi dərmanlarla təminat, sarğıların yerinə yetirilməsi üzrə həkimlərin və ya peşəkar tibb bacılarının göstərişlərinə müvafiq olaraq digər köməkliyin göstərilməsi;

(c) fəvqəladə hallarda ilk tibbi yardımın göstərilməsi;

(ç) psixi xəstəliklərdən əzab çəkən xəstələrin psixi və ya psixiatrik müalicəyə hazırlanmasında köməklik;

(d) psixi və ya fiziki pozuntuları olan adamların sosial uyğunlaşmaya, inkişafa və təhsilə hazırlanmasında köməklik;

(e) evdə xəstələrə tibbi yardımın göstərilməsi;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Tibb bacısı, köməkçi heyət
- Peşəkar köməkçi tibbi heyət
- Kiçik tibb bacısı (xəstə baxıçısı)

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Xəstə baxıçısı, xəstəxana - 5321
- Qulluq üzrə köməkçi, evdə - 5322
- Tibb bacısı, peşəkar - 2221
- Tibb bacısı, qulluq/peşəkar - 2221
- Tibb bacısı, təlimatçı - 2221
- Mama, peşəkar - 2222
- Mama, köməkçi heyət - 3222

3222 MAMALIQ ÜZRƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Mamalıq üzrə köməkçi heyət doğuşları qəbul edir və ya mamalıq üzrə həkimlərə və ya peşəkar mütəxəssislərə doğuşların qəbulunda köməklik göstərir, valideynlərə doğuma qədər və doğumdan sonra köməklik göstərir və təzə doğulanlara qulluq etməyi öyrədir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) gələcək anaların pəhriz qidalanması, hamiləlik dövründə və doğuşlar zamanı fiziki məşğələlər və davranış məsələləri üzrə məsləhətlərin verilməsi, onların ümumi vəziyyətini, hamiləliyin və doğuşların gedişini müşahidə etmək;

(b) doğuşların qəbulu və ya bir çox hallarda mamalıq üzrə həkimlərə və peşəkar mütəxəssislərə doğuş zamanı köməklik göstərmək;

(c) doğuşdan sonrakı dövrdə anaların sağlamlığına, körpənin inkişafına nəzarət, valideynlərin ona qulluq olunmasını öyrətmək üçün onlara baş çəkilməsi;

(ç) hamiləliyin xəbərdarlıq edilməsi qaydaları üzrə məsləhətlərin verilməsi və onların tətbiq edilməsi;

(d) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(e) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mama, köməkçi heyət

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mama, peşəkar - 2222
- Tibb bacısı, qulluq/peşəkar - 2221
- Tibb bacısı, təlimatçı - 2221
- Peşəkar tibb bacısı - 2221
- Qulluq üzrə köməkçi, xəstəxana - 5321
- Köməkçi, doğum zamanı köməkçi/klinika və ya xəstəxana - 5321

323-cü KİÇİK QRUP

ƏNƏNƏVİ VƏ QEYRİ-ƏNƏNƏVİ TƏBABƏTDƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətdə köməkçi heyət müəyyən mədəniyyətlərə, nəzəriyyələrə, inamlara və təcrübələrə əsaslanan ot bitkiləri və digər müalicə üsulları vasitəsilə fiziki və zehni xəstəliklərin qarşısının alınmasını, qulluq olunmasını və müalicəsinin aparılmasını həyata keçirirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: xəstələrin sağlamlıq vəziyyətlərini, fiziki və zehni pozuntularını, xəstəliklərini və ya başqa narahatçılıqlarını müəyyənləşdirmək üçün onları müayinə etmək, onlarla və ailələri ilə söhbətlər aparmaq; təbii vasitələrdən, otlardan, bitkilərdən, həşərat və heyvan mənşəli preparatlardan istifadə etməklə, fiziki manipulyasiya və məşqlər, qanalma kimi ənənəvi üsul və preparatları tətbiq etməklə, xəstəliklərin müalicəsində və qulluq olunmasında məsləhətlər vermək və təmin etmək; sınaq və zədələnmə sümüklərin bərpa olunması və sağaldılması üçün fiziki manipulyasiyalardan və bitkilərlə müalicə kimi ənənəvi müalicə üsullarından istifadə etməklə fiziki zədələrin müalicəsini və qulluq olunmasını təmin etmək; sağlamlığı və xoş rifahı saxlamaq və ya

yaxşılaşdırmaq üçün sağlamlığa, qidalanmaya, gigiyenaya, həyat tərzinə və digər problemlərə dair insanlara, ailələrə və cəmiyyətə məsləhətlər vermək; hər tərəfli və fasiləsiz (davamlı) qulluq (müalicə) təmin etmək (zəmanət vermək) üçün digər səhiyyə xidmətləri əməkdaşları ilə məlumat mübadiləsi aparmaq və xəstələri həmin müəssisələrə yönləndirmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3230 Ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətdə köməkçi heyət

3230 ƏNƏNƏVİ VƏ QEYRİ-ƏNƏNƏVİ TƏBABƏTDƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Ənənəvi və qeyri-ənənəvi təbabətdə köməkçi heyət müəyyən mədəniyyətlərə, nəzəriyyələrə, inamlara və təcrübələrə əsaslanan ot bitkiləri və digər müalicə usulları vasitəsilə fiziki və zehni xəstəliklərin qarşısının alınmasını, qulluq olunmasını və müalicəsinin aparılmasını həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) xəstələrin sağlamlıq vəziyyətlərini, fiziki və zehni pozuntularını, xəstəliklərini və ya başqa narahatçılıqlarını müəyyənləşdirmək üçün onları müayinə etmək, onlarla və ailələri ilə söhbətlər aparmaq;

(b) təbii vasitələrdən, otlardan, bitkilərdən, həşərat və heyvan mənşəli preparatlardan istifadə etməklə, fiziki manipulyasiya və məşqlər, qanalma kimi ənənəvi üsul və preparatları tətbiq etməklə xəstəliklərin müalicəsində və qulluq olunmasında məsləhətlər vermək və təmin etmək;

(c) sınıan və zədələnən sümüklərin bərpa olunması və sağlması üçün fiziki manipulyasiyalardan və bitkilərlə müalicə kimi ənənəvi müalicə üsullarından istifadə etməklə fiziki zədələrin müalicəsini və qulluq olunmasını təmin etmək;

(ç) sağlamlığı və xoş rifahı saxlamaq və ya yaxşılaşdırmaq üçün sağlamlığa, qidalanmaya, gigiyenaya, həyat tərzinə və digər problemlərə dair insanlara, ailələrə və cəmiyyətə məsləhətlər vermək;

(d) hər tərəfli və fasiləsiz (davamlı) müalicəni təmin etmək üçün digər səhiyyə xidmətləri ilə məlumat mübadiləsi aparmaq və xəstələri həmin müəssisələrə yönləndirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Sınıqçı
- Ara həkimi, ot ilə müalicə
- Türkəçarəçi
- Ara həkimi, kənd
- Müalicə məqsədilə banka qoyanlar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İynəterapevti (iynə batırma üzrə mütəxəssis) - 2230
- Çin bitki təbabəti üzrə mütəxəssis - 2230
- Naturopat - 2230
- Mama, köməkçi heyət - 3222
- Fizioterapevt, bioloji aktiv nöqtələrin masajı - 3255
- Hipnoterapevt - 3255
- Hiropraktik (manual terapiya mütəxəssisi) - 3259
- Osteopat - 3259

- İnandırma və dualarla müalicə edən şəfavericilər - 3413

324-cü KİÇİK QRUP

FELDŞER - BAYTARLAR VƏ BAYTAR KÖMƏKÇİLƏRİ

Feldşer-baytarlar və baytar köməkçiləri baytarlıq sahəsində həkim-baytarların vəzifələrinə nisbətən daha məhdud sahəsi və mürəkkəbliyi olan məsləhətlərin verilməsi, diaqnozların qoyulması, profilaktika və müalicə üzrə vəzifələri yerinə yetirir, alətləri və digər avadanlığı lazımı qaydada hazırlayaraq və saxlayaraq, materialları və heyvanları baxmaq və müalicə üçün hazırlayaraq həkim-baytarlara köməklik göstərirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: əhali qrupunun və ayrı-ayrı adamların, heyvanların müalicəsi, onların xəstələnməsi və zədələnməsi zamanı məsləhətlərin verilməsi; diaqnozun qoyulması üçün heyvanlara baxış keçirilməsi, lazım gəldikdə çətin hallarda onların həkim-baytarlara göndərilməsi; xəstə və zədə almış heyvanların, xüsusilə xəstəliklərin və pozulmaların yayıldığı hallarda müalicəsi; heyvanların müalicəsi üçün istifadə edilən alətlərin və materialların lazımı qaydada hazırlanması və saxlanması; heyvanların süni mayalanması üzrə texniki vəzifələrin yerinə yetirilməsi; heyvanların müayinə və müalicə üçün hazırlanması, müalicə zamanı lazım gəldikdə, onların hərəkət etməməsini təmin etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3240 Feldşer-baytarlar və baytar köməkçiləri

3240 FELDŞER - BAYTARLAR VƏ BAYTAR KÖMƏKÇİLƏRİ

Feldşer-baytarlar və baytar köməkçiləri baytarlıq sahəsində məsləhətlərin verilməsi, diaqnozların qoyulması, profilaktika və müalicə üzrə vəzifələri yerinə yetirir, alətləri və digər avadanlığı lazımı qaydada saxlayır, materialları və heyvanları baxmaq və müalicə etmək məqsədilə hazırlayaraq həkim-baytarlara köməklik göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) əhali qrupuna və ayrı-ayrı adamlara, heyvanların müalicəsi, onların xəstələnməsi və zədələnməsi zamanı məsləhətlərin verilməsi;
- (b) diaqnozun qoyulması üçün heyvanlara baxış keçirilməsi, lazım gəldikdə çətin hallarda onların həkim-baytarlara göndərilməsi;
- (c) xəstə və zədə almış heyvanların, xüsusilə xəstəliklərin və pozulmaların yayıldığı hallarda müalicəsi;
- (ç) heyvanların müalicəsi üçün istifadə edilən alətlərin və materialların lazımı qaydada hazırlanması və saxlanması;
- (d) heyvanların süni mayalanması üzrə texniki vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (e) heyvanların müayinə və müalicə üçün hazırlanması, müalicə zamanı, lazım gəldikdə, onların hərəkət etməməsini təmin etmək;
- (ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Feldşer, baytarlıq
- Köməkçi, baytarlıq
- Feldşer, baytarlıq/süni mayalanma
- Peyvənd üzrə mütəxəssis, baytarlıq

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baytar həkim - 2250
- Qulluq göstərən və yemləyən işçi, zoopark - 5164
- Köməkçi, baytar - 5164

325-ci KİÇİK QRUP

SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ SAİR KÖMƏKÇİ HEYƏT

Səhiyyə sahəsində sair köməkçi heyət insan sağlamlığının qorunması üçün stomatologiya, tibbi qeydlərin aparılması, ictimai səhiyyə, görmə qabiliyyətinin bərpası, fizioterapiya, ekoloji sağlamlıq, təcili tibbi yardım və başqa fəaliyyətlərdə texniki vəzifələri və təchizat xidmətlərinin təmin edilməsini həyata keçirirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: xəstəliklərin, diş və ağız ağrıların, narahatçılıqlarının qarşısının alınmasında və müalicəsində elementar xidmətləri təmin etmək; insan səhhəti üçün potensial riskləri azaltmaq üçün gigiyena, pəhriz və başqa profilaktiki tədbirlər barəsində insanlara və cəmiyyətə məsləhətlər vermək (məlumatlar vermək); xəstələrin vəziyyətlərini və müalicələrini sənədləşdirmək, araşdırmalar, hesabatların təqdim olunması, xərclərə nəzarət və xidmətlərin təkmilləşdirilməsinin təmin olunması üçün xəstələrin tibbi qeydlərini toplamaq və saxlamaq; infeksiya (yoluxucu) xəstəliklərin yayılmasını məhdudlaşdırmaq üçün sanitariya və gigiyena sahəsində məsləhətlərin və maarifləndirmənin təmin edilməsi; optika linzalarını uyğunlaşdırmaq və bölüşdürmək (paylamaq); insan sağlamlığına potensial olaraq təsir göstərə bilən ekoloji və peşə faktorlarını araşdırmaq, bədənin yumşaq toxumalarını (dərilərini) masaj etmək; müayinə otaqlarını xəstələrə göstərmək və müayinə üçün onları hazırlamaq; tibbi kömək üçün bədbəxt hadisələrdə, fəvqəladə vəziyyətlərdə və çağırışlarda iştirak etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3251 Feldşer-stomatoloqlar

3252 Tibbi hesablamalar və səhiyyə məlumatları üzrə texniklər

3253 Sanitar maarifləndirmə sahəsində işçilər

3254 Optika mütəxəssisləri (texniklər)

3255 Fizioterapiya sahəsində köməkçi heyət

3256 Feldşerlər

3257 Ətraf mühitin və əməyin gigiyenası üzrə nəzarətçilər

3258 Təcili yardım işçiləri

3259 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən müasir səhiyyənin köməkçi heyəti

3251 FELDŞER-STOMATOLOQLAR

Feldşer-stomatoloqlar stomatologiya sahəsində *həkim - stomatoloqların* vəzifələrinə nisbətən daha məhdud sahəsi və mürəkkəbliyi olan stomatoloji sahə üzrə məsləhətlərin verilməsi, diaqnozların qoyulması, profilaktika və müalicə üzrə vəzifələri yerinə yetirir, alətləri və digər avadanlıqları lazımı qaydada hazırlayaraq və saxlayaraq *həkim-stomatoloqlara* köməklik göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) əhali qrupuna və ya ayrı-ayrı adamlara ağız boşluğu gigiyenası, pəhriz qidası məsələləri və digər profilaktik tədbirlər üzrə məsləhətlərin verilməsi;

(b) diaqnozun qoyulması üçün, daha çətin hallarda, əgər lazım gələrsə *həkim stomatoloqlara* göndərməklə stomatoloji müayinələrin aparılması;

(c) dişlərin təmizlənməsi, diş boşluqlarının hazırlanması və plomblanması;

(ç) protezləşdirmənin müəyyən növlərinin və bəzi cərrahiyyə əməliyyatlarının yerinə yetirilməsi;

(d) alətlərin və avadanlığın hazırlanması və lazımı qaydada saxlanması;

(e) stomatoloji materialın hazırlanması;

(ə) gələnlərə baxılmaq və müalicə üçün hazırlanmasında köməklik;

(f) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(g) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Feldşer, stomatologiya
- Stomatoloq köməkçisi
- Sanitar-feldşer

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Köməkçi, stomatoloq - 5329
- Stomatoloq - 2261
- Diş texniki - 3214
- Texnik - protezçi - 3214
- Protezçi - 3214

3252 TİBBİ HESABLAMALAR VƏ SƏHIYYƏ MƏLUMATLARI ÜZRƏ TEXNİKLƏR

Tibbi hesablamalar və səhiyyə məlumatları üzrə texniklər tibb müəssisələrində və digər tibb qurumlarında qanuni, etik və inzibatçılıq tələblərini qarşılamaq üçün tibbi məlumatların qeydiyyat proseslərini, saxlanılmasını və axtarılması sistemlərini inkişaf etdirir, xidmətini təşkil edir və müvafiq fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) məlumatları toplamaq, təsnifləşdirmək, təhlil etmək üçün müxtəlif tibbi qeydiyyat göstəricilərini saxlamaq və axtarış sistemlərini planlaşdırmaq, genişləndirmək, xidməti təşkil etmək və idarə etmək;

(b) xəstələrə nəzarət və təyinat verilməsində, epidemioloji nəzarət, tədqiqat və hesabların təqdim edilməsində xərclərə nəzarət və xidmətlərin təkmilləşdirilməsinə dair məlumatlarla təmin etmək üçün

xəstələrin tibbi qeydlərini, qəbul edilmə və buraxılma sənədlərini və başqa tibbi qeydiyyat məlumatlarını saxlama sistemlərinə köçürmək, toplamaq və işləmək;

(c) dəqiqlik, düzgünlük və qaydalara uyğunluğunu nəzərdən keçirmək;

(ç) tibbi hesabatlardan və digər sənədlərdən yazılı məlumatları və rəqəmli informasiyaları tibbi xidmətlərin təmin edilməsi ilə əlaqəli olan standart təsnifat sistemlərinin kodlarına tərcüməsini həyata keçirmək;

(d) məxfiliyin saxlanılmasına zəmanət vermək və müvafiq olaraq vəkil edilmiş şəxslərə və agentliklərə informasiyanın verilməsini tənzimləmək üçün tibbi hesabatların təhlükəsizliyini qorumaq;

(e) tibbi məlumatların saxlanılmasında (xidmət olunmasında) dəftərxana və inzibati işçilərə nəzarət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kliniki məlumatları kodlaşdıran (təsnifatlaşdıran)
- Texnik, qeyd şöbəsi
- Xidmətçi, tibbi-sanitar məlumatları
- Xidmətçi, tibbi sənədlər
- Təhlilçi, tibbi sənədlər
- Texnik, tibbi sənədlər
- Tibbi-statistik
- Qeydiyyatçı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Operator, məlumatların bazaya daxil edilməsi - 4132
- İdarə qulluqçusu, məlumatların bazaya daxil edilməsi - 4132
- Katib, tibb - 3344

3253 SANİTAR MAARİFLƏNDİRMƏ SAHƏSİNDƏ İŞÇİLƏR

Sanitar maarifləndirmə sahəsində işçilər sanitariya maarifləndirməsini, həkimə müraciət edilməsini və göstərişlərinə riayət edilməsini, həkim nəzarətində olan xəstələrin idarə olunmasını, elementar profilaktiki tədbirlərin və müəyyən xüsusi qulluğa ehtiyacı olanlar üçün evlərə baş çəkməklə xidmətləri təmin edirlər. Onlar səhiyyə və sosial xidmət sisteminin həyata keçirilməsində insanlara və ailələrə köməklik göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) qidalanma, gigiyena, körpə və uşaqların mühafizəsi, peyvəndlər, ailə planlaşdırması, ümumi infeksiya (yoluxucu) xəstəliklərin risk faktorlarını və qabağının alınmasını, sadə və ümumi xəstəliklərə qarşı ilkin tibbi yardım, toksikomaniya, ailə zorakılığı və digər mövzular daxil olmaqla insanları və ailələri lazımi informasiyalarla təmin etmək;

(b) evlərində ailələrə baş çəkməklə sağlamlıq, sosial və digər xidmətlər haqqında informasiyanın təmin olunması və bu xidmətlərin əldə olunmasında onlara köməklik göstərmək;

(c) hamiləlik prosesləri, uşağın böyüdülməsi və inkişaf etdirilməsi, təmiz mühitin yaradılması üçün tibb müəssisələrindən ailələrə baş çəkmək;

(ç) malyariya, pnevmaniya, qarın yatalıqları xəstəlikləri kimi endemik xəstəliklərin qarşısının alınması və müalicəsi üçün ev təsərrüfatlarını lazımi vasitələrlə təmin etmək, ailə və cəmiyyət üzvlərini

bu vasitələrdən istifadə edilməsi üçün təlimatlandırmaq;

(d) HIV, QİÇS və başqa yoluxucu xəstəliklərə qarşı müvafiq qruplarda kütləvi maarifləndirici işlər aparmaq;

(e) tibbi sanitar tələbləri qarşılamaq üçün ev təsərrüfatları və cəmiyyətləri haqqında məlumat toplamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Köməkçi, sanitar maarifləndirmə
- İctimai sağlamlıq təlimatçısı
- İşçi, sanitar maarifləndirmə
- Tibb-sanitar işçisi, kənd

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Ara həkimi, kənd - 3230
- Mama, köməkçi heyət - 3222
- Qulluq üzrə köməkçi, evdə - 5322

3254 OPTİKA MÜTƏXƏSSİSLƏRİ (TEXNİKLƏR)

Optika mütəxəssisləri eynək və əlaqə linzalarını seçir, onlardan və görməni yaxşılaşdıran digər vasitələrdən istifadənin qaydaları üzrə məsləhətlər verirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) linzaların çərçivələrə düzgün salınması və çərçivələrin və ya linzaların seçilməsində köməklik;

(b) müştərilərə eynək seçməkdə yardımçı olmaq;

(c) göz ölçülərini götürmək və ona uyğun eynək seçmək;

(d) sifarişə uyğun kontakt linzalar və eynəklər hazırlamaq;

(e) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Optika mütəxəssisi
- Optika mütəxəssisi, əlaqə linzaları

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Oftalmoloq - 2212
- Optika mütəxəssisi, göz - 2267
- Optometrist - 2267

3255 FİZİOTERAPİYA SAHƏSİNDƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Fizioterapiya sahəsində köməkçi heyət manual, ultrasəs, istilik, lazer və terapiyanın digər növ metodlarının köməyi ilə sümük-əzələ, qan damarları və ya əsəb sistemləri pozulmalarının müalicəsini

aparan həkimlərə kömək edir, habelə psixi xəstəliklər və ya psixi pozulmalarla əzab çəkən adamların müalicəsində yardımçı vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) sümük-əzələ, qan damarları və ya əsəb sistemləri pozulmalarının diaqnozunun qoyulması üçün müayinənin keçirilməsi, lazımı hallarda həkimlərə göndərməklə müalicənin təyin edilməsi;

(b) qan dövranının yaxşılaşdırılması, əsəb sisteminin sakitləşməsi üçün müştəriyə və digərlərinə masajın aparılması, orqanizmdən şlakların və tərin çıxarılması, digər terapeutik effektin əldə edilməsi;

(c) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Fizioterapevt, bioloji aktiv nöqtələrin masajı
- Fizioterapevt, elektroterapiya
- Hipnoterapevt
- Masajçı
- Texnik, fizioterapiya
- Texnik, fiziki sağlamlığın bərpası
- Terapevt, şiatso (yapon masajının növü)
- Müalicə-bədən tərbiyəsi üzrə instruktör

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Fizioterapevt - 2264
- Ortoped - 2269
- Hiropraktik (manual terapiya üzrə mütəxəssis) - 3259

3256 FELDSERLƏR

Feldşerlər həkimlərin yerinə yetirdiyi vəzifələrə nisbətən daha məhdud sahəsi və mürəkkəbliyi olan işlərə dair məsləhətlərin verilməsi, diaqnozların qoyulması, profilaktika və müalicə üzrə tibbi vəzifələri yerinə yetirirlər. Onlar idarələrdə və ya səyyar şəraitdə həkimlərin rəhbərliyi və nəzarəti altında səhiyyənin ictimai xidmətinin tərkib hissəsini təmsil edərək işləyirlər. Onlar əsas etibarilə öz regionunda yayılmış xəstəliklərə qarşı iş aparır və ya əsasən müalicənin xüsusi növünü tətbiq edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) doğumun, gigiyenanın, pəhriz qidasının nizamlanması məsələləri və digər profilaktiki tibbi tədbirlər üzrə əhali qrupuna və ya ayrı-ayrı adamlara məsləhətlərin verilməsi;

(b) diaqnozun təyin edilməsi üçün tibbi müayinənin keçirilməsi və ya daha çətin hallarda, əgər bu mümkündürsə həkimlərə göndərilməsi;

(c) müəyyən olunmuş diaqnozlara görə xəstəliklər, pozulmalar və zədələr üçün dərmanların təyin edilməsi və müalicəsi;

(ç) mürəkkəb olmayan cərrahiyyə əməliyyatlarının aparılması;

(d) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(e) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Feldşer
- Klinik assistent
- Feldşer, oftalmologiya

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Orta tibb heyəti, ilkin tibb-sanitar yardımını - 2240
- Texnik - protezçi - 3214
- Feldşer, stomatologiya - 3251
- Texnik, fizioterapiya - 3255
- Katib, tibb - 3344
- Köməkçi, rentgenoqrafiya - 5329

3257 ƏTRAF MÜHİTİN VƏ ƏMƏYİN GİGİYENASI ÜZRƏ NƏZARƏTÇİLƏR

Ətraf mühitin və əməyin gigiyenası üzrə nəzarətçilər insan sağlamlığına, iş yerlərində təhlükəsizliyə təsir göstərə bilən ətraf mühit amillərini, malların və xidmətlərin istehsal proseslərinin təhlükəsizliyi ilə əlaqəli olan qaydaları və tənzimləmələri araşdırır və bu işləri yerinə yetirirlər. Onlar səhiyyə işçilərinin müşahidəsi altında təhlükəsizlik və sanitariya şərtlərinin bərpa edilməsi və yaxşılaşdırılması proqramlarını həyata keçirə və qiymətləndirə bilirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) işəgötürənlər və işçilərin nümayəndələri ilə peşə təhlükəsizliyi və istehsal mühitləri ilə əlaqəli hökumət və digər qayda və tələblərin yerinə yetirilməsində məsləhətləşmələr aparmaq;

(b) iş mühitləri (şəraitləri), maşın və avadanlıqların sanitariya, peşə və mühit sağlamlığı və təhlükəsizliyi ilə bağlı dövlət və digər qayda, tələb və standartlarına cavab vermələri (təmin etmələri) üçün iş yerlərinə baxışlar keçirmək;

(c) ekoloji sanitariya problemlərinə və texnikalarına dair məsləhətlər vermək;

(ç) iş yerlərinə, mü sahibələr, müşahidələr və başqa vasitələrlə (metodlarla) baxışlar keçirmək, təhlükəsizlik qaydaları və tənzimləmələrini müəyyən etmək üçün iş təcrübələri və bədbəxt hadisələr haqqında məlumatlar əldə etmək;

(d) dövlət və digər qayda, tələb və standartlarına uyğunluğuna cavab vermələrini yoxlamaq üçün məhsulun istehsal, emal, daşınma, yüklənmə, saxlanılma və satış sahələrinə baxışlar keçirmək;

(e) gigiyena, sanitariya, təmizlik və əsas məhsul, ərzaq, dərman preparatlarının, kosmetik və digər oxşar məhsullarının təsnifləşdirilməsi ilə bağlı dövlət və digər qayda və tələblərin yerinə yetirilməsində müəssisə və geniş ictimaiyyətə məsləhətlər vermək;

(ə) çirkəndirici tullantıların emisiyası və təhlükəli tullantıların utilizasiyası ilə bağlı dövlət və digər qayda və tələblərə cavab vermələrini yoxlamaq üçün qurumlara (təşkilatlara) baxışlar keçirmək;

(f) suyun, havanın, torpağın çirklənməsinin qarşısını almaq və sanitariya gigiyena şəraitlərinin saxlanılması və yaxşılaşdırılması üçün tədbirlər həyata keçirmək;

(g) yolxucu xəstəliklərə nəzarət olunması, ərzaqların gigiyenik işlənməsi, tullantıların utilizasiyası və ictimai yerlərin təmizlənməsi kimi profilaktiki və korrektiv tədbirlərə həvəsləndirmə;

(ğ) sağlamlıq, təhlükəsizlik və təmizlik (sanitariya) işlərinin layihələri üçün tələb olunan işçi və materialların həcmi və xərclərini qiymətləndirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Nəzarətçi, qida gigiyenası və təhlükəsizliyi
- Əməyin sanitariyası və təhlükəsizliyi üzrə mütəxəssis
- Sanitar müfəttişi
- Gigiyena mütəxəssisi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Əməyin gigiyenası və təhlükəsizliyi üzrə mütəxəssislər - 2263
- Sanitar həkimi - 2263
- Əməyin gigiyenası üzrə həkim - 2263
- Radiasiya şuasından qorunma üzrə mütəxəssis - 2263

3258 TƏCİLİ YARDIM İŞÇİLƏRİ

Təcili yardımın işçiləri yaralanmış, zədələnmiş, fiziki və əqli cəhətdən pozuntuları olan insanların tibb müəssisələrinə aparılmasını və təcili tibbi yardımını təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) bədbəxt hadisələrə, təbii fəlakətlərə və başqa fəvqəladə vəziyyətlərə məruz qalmış insanların sağlamlıq vəziyyətlərini qiymətləndirmək və tibb müəssisələrinə aparılması (daşınması) zamanı təcili və xüsüsüləşdirilmiş tibbi kömək üçün ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək;

(b) reanimasiya, ürək ritmlərinin bərpa edilməsi və həyat təminatı təchizatlarının idarə edilməsi kimi prosedurlar da daxil olmaqla təcili tibbi yardım protokollarına uyğun olaraq, dərmanları və başqa terapiyalara müvafiq olaraq idarə etmək və tibbi prosedurları yerinə yetirmək;

(c) tibb müəssisələrindən, reabilitasiya mərkəzlərindən aparılma və daşınma zamanı xəstələrin sağlamlıq vəziyyətlərinə nəzarət etmək;

(ç) xəstələnmə və ya zərərçəkmə zamanı ilk təcili yardımın göstərilməsi üçün cəmiyyətə, qruplara və xidmət işçilərinə təlimlər keçmək;

(d) iri miqyaslı ictimai toplantılarda və digər tədbirlərdə iştirak etmək və təcili yardım üçün xidmətdə durmaq;

(e) tibbi məlumatlar saxlanılan sistemlərə xəstələrin müalicəsi və vəziyyətləri haqqında qeydləri və məlumatları daxil etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İşçi, ambulans (təcili yardım maşını)
- Orta tibb heyəti, ambulans (təcili yardım maşını)
- Texniklər, təcili yardım
- Orta tibb heyəti, təcili yardım

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Orta tibb heyəti, ilkin tibb-sanitar yardımını - 2240
- Sürücü, avtomobil - 8322

3259 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN MÜASİR SƏHIYYƏNİN KÖMƏKÇİ HEYƏTİ

Bu ibtidai qrupa müasir səhiyyənin (tibbi qulluq və mamalıq istisna olmaqla) 32-ci-*Səhiyyə sahəsində köməkçi heyət*-yarımqrupunun ibtidai qruplarına daxil edilməyən köməkçi heyət daxil edilir.

Bu ibtidai qrupa adətən müalicə üçün hemeopotiyanı tərtib edənlər, psixi və fiziki çatışmazlıqları və danışq pozuntuları, olanlara terapevtik köməkliyi planlaşdıran və həyata keçirənlər, görmənin məşqi və düzəlişi üçün məşğələ aparənlər və ya görməyən insanların istiqamətləndirilməsi kimi fəaliyyətlə məşğul olanlar daxil edilir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) müəyyən xəstəliyin, buna oxşar xəstəliklərin törədicilərinin kiçik dozalarının köməyi ilə müalicəsi;

(b) psixi xəstəliklərdən və pozulmalardan əziyyət çəkən və ya fiziki çatışmazlıqları olan adamlara kömək göstərmək məqsədilə təhsil, peşə tədrisi və istirahətlə əlaqədar terapevtik fəaliyyətin planlaşdırılması və həyata keçirilməsi;

(c) tələffüz qüsurlarının düzəldilməsi;

(ç) tələffüz səsinin düzəldilməsi;

(d) görmənin məşq edilməsi üçün məşğələlərin köməyi ilə göz əzələlərinin düzgün müalicəsinin aparılması;

(e) korların istiqamətləndirilməsi problemlərinin həlli;

(ə) mahiyyətə bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Hiropraktik (manual terapiya mütəxəssisi)
- Osteopat

33-cü YARIMQRUP

KOMMERSİYA VƏ İDARƏ ETMƏ SAHƏSİNDƏ PEŞƏKARLAR

Kommersiya və idarə etmə sahəsində peşəkarlar maliyyə hesablamaları və maliyyə sazişi əməliyyatları məsələlərini, riyazi hesablamaları, insan resurslarının inkişaf etdirilməsi, maliyyə alətlərinin alqı-satqısı, ixtisaslaşdırılmış katiblik məsələləri və ya dövlət qaydalarına müvafiq sərəncam verilməsi və dövlət qaydalarına müvafiq sərəncamların tətbiqi ilə əlaqəli praktiki biliklərini tətbiq etməklə, əsasən texniki vəzifələri yerinə yetirirlər. Həmçinin buraya gömrük sənədləşdirilməsini aparənlər, konfrans (yığıncaq) planlaşdıranlar, iş göndərişləri verənlər (işə düzəltmə), daşınmaz əmlak və ya topdan satış malları alan və satənlər, idmançılar və sənətkarlara yarış və tamaşalar üçün agent kimi xidmət göstərən, biznes xidmətləri təşkil edən işçilər daxildir.

Bu yarımqrupa daxil edilənlər tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: qiymətli kağızlar, səhmlər və ya digər maliyyə alətləri və xarici valyuta üçün alış və satış sərəncamlarını (sifarişlərini, göstərişlərini) vermək və qeyd etmək; kredit və ssuda ərizələrini icazə və rədd etmə tövsiyələri ilə birlikdə idarə etməyə təqdim etmək; təşkilatların kredit standartlarına hörmətlə yanaşmasını (şərtlərini təmin etmək, zəmanət vermək üçün) təmin etmək üçün icazə verilən limitlər çərçivəsində kredit ərizələrini bəyənmək və rədd etmək; mühasiblərin rəhbərliyi ilə, ümumi mühasibat

prinsiplərinə uyğun olaraq təşkilatların bütün maliyyə sazişlərinin tam qeydlərinin aparılması; riyazi, statistik, sığorta, mühasibat və əlaqəli hesablamaların planlaşdırılmasında və işlərin görülməsində köməklik göstərmək; maliyyə alətlərini almaq və satmaq.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

- 331 Maliyyə və riyaziyyat sahəsində peşəkar mütəxəssislər**
- 332 Satış və tədarük üzrə agentlər və brokerlər**
- 333 Kommersiya xidmətləri üzrə agentlər**
- 334 İnzibati köməkçi heyət**
- 335 Dövlət fəaliyyətinin köməkçi heyəti**

331-ci KİÇİK QRUP

MALİYYƏ VƏ RİYAZİYYAT SAHƏSİNDƏ PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR

Maliyyə və riyaziyyat sahəsində peşəkar mütəxəssislər əmtəə və mülkiyyət növlərində dəyərlərin yerləşdirilməsini, maliyyə sazişlərinin qeydlərinin aparılması, kredit müraciətlərini təhlil etmək və qərarlar vermək, maliyyə alətlərini almaq və satmaq, riyazi və əlaqəli hesablamalar kimi fəaliyyətləri yerinə yetirirlər.

Qiymətli kağızlar, səhmlər və ya digər maliyyə alətləri və xarici valyuta üçün alış və satış sərəncamlarını (sifarişlərini, göstərişlərini) vermək və qeyd etmək; təşkilatların kredit standartlarına hörmətlə yanaşmalarını (şərtlərini təmin etmək, zəmanət vermək üçün) təmin etmək üçün icazə verilən limitlər çərçivəsində kredit ərizələrini bəyənmək və rədd etmək; mühasiblərin rəhbərliyi ilə, ümumi mühasibat prinsiplərinə uyğun olaraq təşkilatların bütün maliyyə sazişlərinin tam qeydlərinin aparılması; riyazi, statistik, sığorta, mühasibat və əlaqəli hesablamaların planlaşdırılmasında və işlərin görülməsində köməklik göstərmək; maliyyə alətlərini almaq və satmaq.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

- 3311 Qiymətli kağızların və maliyyə sənədlərinin satışı üzrə dilerlər və brokerlər**
- 3312 Kreditlərin verilməsi üzrə işçilər**
- 3313 Mühasibat işində köməkçi heyət**
- 3314 Statistika, riyaziyyat və oxşar sahələrin peşəkarları**
- 3315 Qiymətləndiricilər və hərracçılar**

3311 QIYMƏTLİ KAĞIZLARIN VƏ MALİYYƏ SƏNƏDLƏRİNİN SATIŞI ÜZRƏ DİLERLƏR VƏ BROKERLƏR

Qiymətli kağızların və maliyyə sənədlərinin satışı üzrə dilerlər və brokerlər qiymətli kağızları, səhmləri, istiqraz vərəqələrini və digər maliyyə sənədlərini alır və satırlar, mövcud mal bazarında və ya təcili bazarda xarici valyutani, onların öz şirkətlərinin adından və ya onların tapşırığı üzrə müştərilərin adından alır və satır, müştərilərə və ya böyük inzibatçılara sövdələşməyi tapşıırırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) investisiya qoyula bilməsi mümkün olan müştərilərin və şirkətlərin maddi vəziyyəti haqqında informasiyanın alınması;

(b) xarici valyuta da daxil edilməklə qiymətli kağızlar, səhmlər, istiqraz vərəqələri və digər maliyyə sənədləri bazarlarının meyllərinin təhlili;

- (c) gələcək alıcıların bazarın vəziyyəti və perspektivləri barədə məlumatlandırılması;
- (ç) ssudaların verilməsi şərtlərinin müzakirəsində və təşkilində məsləhətlərin verilməsi və iştirak edilməsi, müştərilərin kapitallarının artırılması məqsədilə maliyyə bazarında səhmlərin və istiqraz vərəqələrinin yerləşdirilməsi;
- (d) qiymətli kağızların, səhmlərin, istiqraz vərəqələrinin, xarici valyutanın təxirə salınmadan və təcili verilməsi, alınıb və satılması üçün orderlərin qeydə alınması və verilməsi;
- (e) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Broker, valyuta mübadiləsi
- Broker, qiymətli kağızlar
- Broker, səhmlər və istiqraz vərəqələri
- Diler, valyutanın dəyişdirilməsi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Məsləhətçi, istiqrazlar - 2413
- Broker, ticarət – 3324
- Diler, satış üzrə müqavilə - 3324
- İdarə qulluqçusu, qiymətli kağızlar - 4312

3312 KREDİTLƏRİN VERİLMƏSİ ÜZRƏ İŞÇİLƏR

Kreditlərin verilməsi üzrə işçilər kredit və ssuda üçün müraciətlərin (ərizələrin) əsasında maliyyə məlumatlarını təhlil edir və qiymətləndirir, kredit və ssuda üçün müraciət edən müştəriyə etiraz və razılığın müəyyənləşdirilməsi və ya rəhbərliyə etiraz və razılıq verilməsi üçün tövsiyə vermək kimi vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) şəxsi, ipoteka (girov), təhsil və biznes kreditləri üçün müraciətləri müzakirə etmək;
- (b) kredit üçün müraciət edənlərin maliyyə vəziyyətlərini, girovları, zəmanətləri, onların etibarlılıqlarını və kreditin qaytarılması üçün imkanlarını tədqiq etmək və qiymətləndirmək;
- (c) kredit və ssuda ərizələrinin (proqramlarının) icazə və rədd etmə məsləhətləri (tövsiyələri) ilə birlikdə rəhbərliyə təqdim etmək;
- (ç) təşkilatların kredit standartlarına hörmətlə yanaşılmasını (şərtlərini təmin etmək, zəmanət vermək üçün) təmin etmək üçün icazə verilən limitlər çərçivəsində kredit ərizələrini bəyənmək və rədd etmək;
- (d) ödəniş hesabatlarını (qeydlərini, cədvəllərini), gecikmiş ödənişlərin ödənilməsi üçün məktubları hazırlamaq və onları məhkəmə iddiaları üçün göndərmək;
- (e) kredit və ssuda sənədlərini toplamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, borc vermə
- İdarə qulluqçusu, ipoteka krediti

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Direktor, kredit ittifaqının sədri - 1346

3313 MÜHASİBAT İŞİNDƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Mühasibat işində köməkçi heyət təşkilatın maliyyə sazişləri üzrə bütün hesabat xidmətinin və maliyyə sazişləri ilə əlaqədar sənədlərin və qeydlərin dəqiqliyinin yoxlanılmasını həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) mühasiblərin rəhbərliyi ilə, ümumi mühasibat prinsiplərinə uyğun olaraq təşkilatların bütün maliyyə sazişlərinin tam qeydlərinin aparılması;
- (b) ödənişlər, qəbzlər, mədaxil və məxaric ilə əlaqəli olan sənədləri və başqa maliyyə sazişləri hesabatlarının dəqiqliyinin yoxlanılması;
- (c) müəyyən edilmiş dövrlər ərzində maliyyə hesabatlarını və məlumatlarını hazırlamaq;
- (ç) onların işlərinin gedişatına təsir edən problemləri həll etmək və müəyyənləşdirmək üçün mühasibat prinsiplərini və təcrübi biliklərini tətbiq etmək;
- (d) mühasibat və əlaqəli hesablamaları yerinə yetirmək üçün standart proqram paketlərindən istifadə etmək;
- (e) hesablara və mühasibat işçilərinin işlərinə nəzarət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühasib, köməkçi heyət

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mühasib - 2411
- Assistent, aktuari - 3314
- İdarə qulluqçusu, mühasibat - 4311

3314 STATİSTİKA, RİYAZİYYAT VƏ OXŞAR SAHƏLƏRİN PEŞƏKARLARI

Statistika, riyaziyyat və oxşar sahələrin peşəkarları riyazi, statistik və digər zəruri məlumatların toplanmasının, işlənməsinin və verilməsinin planlaşdırılmasında və bu işin yerinə yetirilməsində köməklik göstərirlər. Onların fəaliyyətinə adətən riyaziyyatçılar və bir-birinə yaxın peşələrin peşəkar mütəxəssisləri və ya statistiklər rəhbərlik edirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) riyazi, statistik və digər zəruri hesablamaların planlaşdırılmasında və yerinə yetirilməsində köməklik;
- (b) statistik siyahıyaalmalar və tədqiqatlar üçün tələb olunan materialların və əməyin həcminin və dəyərinin ətraflı qiymətləndirilməsinin hazırlanması;
- (c) siyahıyaalma və tədqiqatlar üçün hesablama maşınlarının və seçmə sistemlərinin quraşdırılması, xidmət edilməsi və istifadəsi ilə əlaqədar texniki vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ç) siyahıyaalma və tədqiqatların məlumatlarının toplanması və keyfiyyətinə nəzarət edilməsi ilə əlaqədar texniki vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(d) statistik və riyazi hesablamaların yerinə yetirilməsi üçün EHM-in proqram təminatının standart komplekslərinin istifadəsi;

(e) riyazi, statistik, hesablama yekunlarının qrafik və cədvəl formasında verilməsinin hazırlanması;

(ə) nəzəri və praktiki biliklərin riyazi, statistik, mühasibat hesablamalarının aparılması sahəsində və buna yaxın sahələrdə iş prosesində yaranmış problemlərin təyin edilməsi və həlli üçün tətbiq edilməsi;

(f) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(g) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Assistent, aktuari
- Assistent, riyaziyyat
- Assistent, statistika

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Aktuari - 2120
- İdarə qulluqçusu, statistika - 4312
- Riyaziyyatçı, nəzəri riyaziyyat - 2120
- Statistik - 2120
- Mühasib, köməçi heyət - 3313

3315 QIYMƏTLƏNDİRİCİLƏR VƏ HƏRRACÇILAR

Qiymətləndiricilər və hərracçılar əmlakı, müxtəlif malları və sığorta vəərəqələri üzrə dəyən zərəri qiymətləndirir, hərracçılar hərracdan əşyaları, əmlakı və malları satırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) satış və sığortalanmaq üçün verilmiş xammalın, daşınmaz əmlakın, sənaye avadanlıqlarının, şəxsi və ev əmlakının, incəsənət əsərlərinin, qiymətli daşların və digər obyektlərin keyfiyyətinin və dəyərinin müəyyən edilməsi;

(b) zərərin və ya ziyanın məbləğinin, sığorta vəərəqələri üzrə ziyanın ödənilməsi üçün sığorta şirkətlərinin və sığortalayanların məsuliyyətinin təyin edilməsi;

(c) hərracdan müxtəlif növ mülkiyyətin, avtomobillərin, malların, ev heyvanlarının, incəsənət əsərlərinin, zərgərlik məmulatlarının və s. satılması;

(ç) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Qiymətləndirici
- Qiymətləndirici, daşınmaz əmlak
- Məsləhətçi-ekspert, zərərlərin ödənilməsi haqqında iddialar
- Məsləhətçi-ekspert, sığorta
- Hərracçı
- Müfəttiş, ziyanın ödənilməsi haqqında iddialar

- Qiymətqoyan-ekspert

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Auksionçular - 3339

332-ci KİÇİK QRUP

SATIŞ VƏ TƏDARÜK ÜZRƏ AGENTLƏR VƏ BROKERLƏR

Satış və tədarük üzrə agentlər və brokerlər sənaye müəssisələrinə, kommersiya, ixtisaslaşdırılmış müəssisələrə və digər qurumlara əmtəələrin, məhsulların, sığorta xidmətlərinin, daşınmaların və digər xidmətlərin alqı və satqısında şirkətləri, dövlət müəssisələrini və digər təşkilatları təmsil etmək və ya malların və xidmətlərin satıcılarını və alıcılarını əlaqələndirmək üçün müstəqil agentlər kimi fəaliyyət göstərirlər.

Bu vəzifələrə adətən daxil edilir: bazar ənənələrinə, vəziyyətlərinə və rəqiblərə nəzarət etmək, təhlil etmək, informasiya əldə etmək; müştərilərin ehtiyacları haqqında informasiyaları əldə etmək və müvafiq məhsulları və xidmətləri müəyyənləşdirmək; müştərilərə məhsulları və xidmətləri izah etmək və nümayiş etdirmək; əmtəələrin, xidmətlərin və ya məhsulların (malların) satışı və alışı üçün qiymətləri, müqavilələri, müddətləri və şərtləri razılaşdırmaq.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3321 Sığorta agentləri

3322 Kommersiya satışları üzrə agentlər

3323 Tədarük üzrə agentlər

3324 Ticarət brokerləri

3321 SIĞORTA AGENTLƏRİ

Sığorta agentləri yeni və ya mövcud müştərilərə həyat sığortası, bədbəxt hadisələrdən sığortalanma, avtomobilin sığortalanması, təminat sığortalanması, oddan sığortalanma, dəniz sığortalanması, qarışıq sığortalanma və digər sığortalanma məsələləri üzrə məsləhətlər verir və sığortaları satırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) sığortanın lazımi növünün və onun şərtlərinin müəyyənləşdirilməsi üçün müştərilərin maddi vəziyyəti haqqında lazımi informasiyanın alınması;

(b) aparılacaq sığortalanma, sığortalanmanın ölçüsü və ödəniş şərtləri haqqında müştərilərlə sığorta növünün və risk dərəcəsinin müəyyənləşdirilməsinə dair danışıqlar;

(c) yenidən sığortalanma müqavilələrinin şərtlərinin müzakirəsi və yerləşdirilməsi;

(ç) iri qabaritli və ya xüsusi layihələrin, qurğuların və ya risklərin sığortalanması müqavilələrinin şərtlərinin müzakirəsi, yerləşdirilməsi və məsləhətlərin verilməsi;

(d) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Agent, sığorta

- Broker, sığorta
- Sığorta edən, sığorta

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Məsləhətçi-ekspert, sığorta - 3315
- İdarə qulluqçusu, sığorta statistikasını - 4312
- Direktor, sığorta agentliyi -1346
- Diler, valyutanın dəyişdirilməsi - 3311

3322 KOMMERSİYA SATIŞLARI ÜZRƏ AGENTLƏR

Kommersiya satışları üzrə agentlər müxtəlif malları topdan satır və lazımı xüsusi informasiyanı verirlər.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) sifarişlərin alınması, malların pərakəndə, sənaye, topdansatış və digər müəssisə və idarələrə satılması;

(b) texniki avadanlığın, məhsulların və bunlarla əlaqədar xidmətlərin kommersiya müəssisələrinə və ya ayrı-ayrı şəxslərə satılması;

(c) gələcək alıcılarla avadanlığın xarakteristikası və işi üzrə ümumi və xüsusi informasiyanın verilməsi və onun işinin nümayiş etdirilməsi;

(ç) müştərilərin rəy və tələblərinin istehsalçılara çatdırılması;

(d) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Müşavir-məsləhətçi, satışdan sonrakı zəmanət xidməti
- Agent, firmanın nümayəndəsi
- Kommivoyajör

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bölmə rəhbəri, marketinq - 1221
- Satış üzrə nümayəndə (tibb və əczaçılıq məhsulları) - 2433
- Satış üzrə nümayəndə (texniki avadanlıqlar üzrə) - 2433
- Satıcı, mağaza - 5223
- Ticarət agenti, səyyar/pərakəndə satış - 5243

3323 TƏDARÜK ÜZRƏ AGENTLƏR

Tədarük üzrə agentlər sənaye müəssisələrinin, kommersiya və digər müəssisə və təşkilatların adından malları və xidmətləri alırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

(a) sənaye müəssisələri, ictimai istifadə müəssisələri, dövlət strukturları və digər müəssisələr üçün avadanlığın, xammalın və məhsulların alınmasına dair danışıqların aparılması və sənədlərin bağlanması, yenidən satılmaq üçün malların alınması;

- (b) tələbat və mövcud ehtiyat barəsində informasiyanın alınması, alınan malların miqdarı və onların keyfiyyətinin, dəyərini, malgöndərmənin vaxtının və sazişin digər şərtlərinin təyin edilməsi;
(c) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Tədarükçü
- Agent, tədarük
- İşçi, tədarük
- Ticarətçi, tədarük

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Broker, ticarət - 3324

3324 TİCARƏT BROKERLƏRİ

Ticarət brokerləri adətən mövcud mal bazarının və ya təcili satış bazarının hərraclarında kütləvi miqdarda mal alır və satırlar.

Onların vəzifələrinə daxildir:

- (a) alıcılarla mal, məhsul və ya xidmət satanlar arasında əlaqələrin yaradılması;
(b) müştərilərin alış və ya satışına dair tələblərinin müzakirə edilməsi və müvafiq məsləhətlərin verilməsi;
(c) hərrac kataloqlarının verilməsinin təşkili, ilkin qiymətin müəyyən edilməsi, mövcud mal bazarı və ya təcili bazar hərraclarına baş çəkmək və müştərinin adından hərracda qiymətin əlavə edilməsi;
(ç) hərracda satılmayan malların xüsusi razılaşma üzrə alınması haqqında danışıqlar;
(d) yük yerinin alınması, daşınmanın dəyərini müəyyən edilməsi, müştəridən daşınma haqqının yığılması;
(e) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Diler, satış üzrə müqavilə
- Broker, gəmi
- Broker, ticarət

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Broker, valyuta mübadiləsi - 3311
- Diler, valyutanın dəyişdirilməsi - 3311
- İstiqraz vərəqələri üzrə broker - 3311
- Broker, səhmlər və istiqraz vərəqələri - 3311
- Sığorta edən - 3321

333-cü KİÇİK QRUP

KOMMERSİYA XİDMƏTLƏRİ ÜZRƏ AGENTLƏR

Kommersiya xidmətləri üzrə agentlər alıcılarla ticarətçilər arasında lazımi əlaqələr yaradır, kütləvi miqdarda malları alıb satır, gömrük rüsumlarından azad olma üzrə işləri yerinə yetirir, sığorta və ixrac-idxal lisenziyalarının lazımi qaydada tərtib edilməsini təmin edir, dövlət idarələrində muzdla iş axtaranlar üçün boş yerləri seçir, boş vəzifələrə işçilər axtarır, müəyyən işin yerinə yetirilməsi üçün əmək müqavilələri bağlayır və digər müxtəlif kommersiya xidmətlərini satırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: kütləvi miqdarda malların alınub satılması; gömrük rüsumlarından təmizləmə üzrə üsulların yerinə yetirilməsi, sığorta və idxal-ixrac lisenziyalarının lazımi qaydada tərtib edilməsinin təmin edilməsi; dövlət idarələrində iş axtaranlar üçün boş yerlərin seçilməsi; boş vəzifələrə işçilərin axtarılması və ya müəssisələrin və digərlərinin, o cümlədən dövlət müəssisələrinin xahişi üzrə müəyyən işin yerinə yetirilməsi üçün əmək müqavilələrinin bağlanması; tapşırıq üzrə, iş axtaranların xahişi üzrə boş yerlərin axtarılması; işgüzar əlaqələrin təşkili; kütləvi informasiya vasitələrində reklam yeri, nəqliyyat xidmətləri, kredit və digər kommersiya informasiyası kimi kommersiya xidmətlərinin satılması; artistlərin çıxışları haqqında, kitabların nəşri, əsərlərin tamaşaya qoyulması, musiqi əsərlərinin yazılması və musiqi məhsullarının satılması haqqında sazişlərin təşkili.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3331 Gömrük rüsumlarından azad olma üzrə agentlər

3332 Konfransların və tədbirlərin təşkilatçıları (planlaşdırıcıları)

3333 Əmək müqavilələri və məşğuliyyət üzrə agentlər

3334 Əmlakın satışı üzrə agentlər

3339 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən kommersiya xidmətləri üzrə agentlər

3331 GÖMRÜK RÜSUMLARINDAN AZAD OLMA ÜZRƏ AGENTLƏR

Gömrük rüsumlarından azad olma üzrə agentlər gömrük rüsumlarından azad olma üzrə işləri yerinə yetirir, sığorta ixrac-idxal lisenziyalarının və digər sənədlərin lazımi qaydada tərtib olunmasını təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) ixrac və idxal üzrə gömrük rüsumlarından azad olma üzrə işlərin yerinə yetirilməsi;
- (b) sığorta sənədlərinin lazımi qaydada tərtib olunmasının təmin edilməsi;
- (c) idxal-ixrac lisenziyalarının və digər sənədlərin lazımi qaydada rəsmiləşdirilməsinin təmin edilməsi;
- (ç) konosamentlərin imzalanması və verilməsi;
- (d) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Agent, gömrük rüsumlarından azad olunma
- Agent, ekspeditor
- Agent, gəmi

3332 KONFRANSLARIN VƏ TƏDBİRLƏRİN TƏŞKİLATÇILARI (PLANLAŞDIRICILARI)

Konfransların və tədbirlərin təşkilatçıları konfranslar, tədbirlər, təntənəli yığıncaqlar, gecələr, banketlər və seminarlar kimi xidmətləri təşkil edir və bu işləri əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) potensial müştərilərlə konfransların və sərəgilərin keçilməsinin təşviqatını aparmaq;
- (b) otaq və təchizatların kirayəsi, iaşə və digər xidmətlər üçün xidmət və xərclər ilə əlaqəli olan sorğu suallarına cavab vermək;
- (c) müştərilərin ehtiyaclarını müzakirə etmək və onların tələblərini qarşılamaq üçün paket seçimlərini qeyd etmək üçün görüşlər keçirmək;
- (ç) iştirakçıların qeydiyyatını təşkil etmək;
- (d) büdcə çərçivəsində xidmətlərin tipini və xərclərini razılaşdırmaq;
- (e) müqavilələrə nəzarət etmək və iş sifarişlərində olan dəyişikliyə hesabatlar hazırlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Konfransların və tədbirlərin təşkilatçıları
- Konfransların planlaşdırıcıları
- Toy mərasimlərinə başçılıq edənlər (tamada)

3333 ƏMƏK MÜQAVİLƏLƏRİ VƏ MƏŞĞULİYYƏT ÜZRƏ AGENTLƏR

Əmək müqavilələri və məşğuliyyət üzrə agentlər iş axtaran şəxslər üçün boş vəzifələri seçir, icarədar üçün işçilərin axtarışı ilə məşğul olur, müəssisələrin və digərlərinin, dövlət müəssisələrinin xahişi üzrə müəyyən işin yerinə yetirilməsi üçün əmək müqavilələrini bağlayırlar; tapşırıq üzrə iş axtaran şəxslər üçün boş yerlərin axtarılması ilə məşğul olurlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) dövlət müəssisələrində maddə üzrə iş axtaran şəxslər üçün boş yerlərin seçilməsi və ya peşə hazırlığının planları üzrə məsləhətlərin verilməsi;
- (b) icarədarların və ya işçinin xahişi üzrə iş axtaran şəxslər üçün boş yerlərin axtarılması;
- (c) müəssisə və təşkilatlarla işə qəbul olunan və ya müqavilə bağlanması ehtimalı olan işçilərlə lazımi ixtisas tələblərinin və digər xarakteristikalarının müzakirə olunması;
- (ç) müəyyən ixtisasa malik olan işçilərin axtarılması, milli və beynəlxalq qayda və tələblərə müvafiq olaraq lazımi rəsmiyyətlərin yerinə yetirilməsi;
- (d) maddə ilə işə götürülmüş işçi haqqında müqavilələrin hüquqi tələblərə müvafiq olmasının təmin edilməsi və onların imzalanması;
- (e) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Agent, işçilərin maddə ilə tutulması
- Müqavilələrin bağlanması üzrə agent, əmək
- Məsul, işə düzəlmə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Agent, bilik səviyyəsinin yoxlanılması - 3339
- Agent, musiqi ifa etmə - 3339
- Agent, idman tədbirləri - 3339
- İmpresario - 3339

3334 ƏMLAKIN SATIŞI ÜZRƏ AGENTLƏR

Əmlakın satışı üzrə agentlər adətən müştərilərin adından və ya tapşırıqları üzrə daşınmaz əmlakın alınması, satılması, icarəyə verilməsi və icarə haqqı ilə məşğul olurlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) satılacaq və ya icarəyə veriləcək əmlak, onun sahibinin maddi vəziyyəti, gələcək alıcıların və ya icarədarların tələbləri barədə informasiyanın alınması;

(b) satılacaq və ya icarəyə veriləcək əmlakın gələcək alıcılarına və ya icarədarlara göstərilməsi, satış və ya icarəyə verilmə şərtlərinin izah edilməsi;

(c) icarə və mülkiyyət hüququnun verilməsi barədə müqavilələrin imzalanmasının təşkil edilməsi;

(ç) sahibkarın adından icarə haqqının və istiqraz vəərəqələri üzrə pul məbləğinin yığılması, əvvəlcədən, icarə vaxtı və icarə qurtardıqdan sonra əmlaka baxılması;

(d) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Agent, daşınmaz əmlakın satışı
- Menecer, daşınmaz əmlakın satışı
- Rielter

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İdarə qulluqçusu, girov və ya ipoteka - 4312

3339 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN KOMMERSİYA XİDMƏTLƏRİ ÜZRƏ AGENTLƏR

Bu ibtidai qrupa maliyyə və satış üzrə 333-cü - Kommersiya xidmətləri üzrə agentlər - kiçik qrupunun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən agentlər daxil edilir. Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: işgüzar münasibətlərin qurulması, kütləvi informasiya vasitələrində reklam yerlərinin satılması, idmançılar, incəsənət adamları və estrada artistlərinin çıxışlarının təşkili, kitab nəşrləri, pyes tamaşaların hazırlanması və ya səsyazmalar, musiqilərin, mülklərin və auksion satışlarının təşkili.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) satış və ya müvafiq müştərilərin ehtiyacı haqqında məlumatları əldə etmək;

(b) satıcıların və ya alıcıların adından müqavilə danışıqları aparmaq və müştəriyə satışın və ödənişin müddətlərini izah etmək;

(c) satıcıların və ya alıcıların adlarından razılaşmaları imzalamaq və müqavilənin mötəbərliyinə zəmanət vermək;

(ç) müştəriyə işgüzar xidmətlərin razılaşdırılan formada və vaxtında təqdim olunmasına əmin olmaq;

(d) auksion vasitəsilə müxtəlif mülkiyyət növlərinin, avtomobillərin, əmtəələrin, mal-qaranın, incəsənət əşyalarının, zinnət əşyalarının və sair əşyaların satışı.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Auksionçular
- Satıcı, reklam
- Agent, bilik səviyyəsinin yoxlanılması
- Agent, musiqi ifa etmə
- Agent, idman tədbirləri
- Impresario

334-cü KİÇİK QRUP

İNZİBATİ KÖMƏKÇİ HEYƏT

İnzibati köməkçi heyət informasiya əlaqələrinin təmin edilməsi, sənədləşmənin aparılması, hər hansı təşkilati bölmənin daxili inzibati əlaqələndirilməsi ilə əlaqədar fəaliyyəti həyata keçirir, müxtəlif təşkilati bölmələr arasında informasiya mübadiləsini təmin edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: bölmənin rəhbərinə və digər əməkdaşlara köməklik göstərmək məqsədilə informasiya əlaqələrinin təmin edilməsi, sənədləşmənin aparılması, hər hansı təşkilati bölmənin daxili inzibati əlaqələndirilməsi ilə əlaqədar fəaliyyətin həyata keçirilməsi; iclasların protokollarının aparılması; hüquqi sənədlərin öyrənilməsi və yekunlaşdırılması; bütün maliyyə əməliyyatlarının tam uçotu; riyazi, statistik və digər zəruri məlumatların toplanması, işlənməsi və verilməsi. Onların fəaliyyətinə idarəedicilər və ya peşəkar mütəxəssislər rəhbərlik edə bilərlər. Buraya digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3341 Ofis nəzarətçiləri

3342 Hüquq işində katiblər

3343 İnzibati və icraçı katiblər

3344 Tibb işində katiblər

3341 OFİS NƏZARƏTÇİLƏRİ

Ofis nəzarətçiləri 4-cü əsas qrupun idarə (kontor) qulluqçularının (köməkçi heyətin) işçilərinin fəaliyyətlərinə nəzarət edir və onların fəaliyyətlərini əlaqələndirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) mətnlərin işlənməsi, qeydlərin aparılması və saxlanması, telefon və kommutatorları idarə etmək, məlumatları daxil etmək, masa üstü nəşrlərin (məlumatların) hazırlanması və digər ümumi ofis və inzibatçılıq bacarıqları tələb olunan digər fəaliyyətlərlə məşğul olan qulluqçuların (işçilərin) işlərini əlaqələndirmək, nəzarət etmək və onların fəaliyyətlərini qiymətləndirmək;

(b) iş qrafiklərini və prosedurlarını qurmaq, digər şöbələr və bölmələrin işləri ilə fəaliyyətlərini əlaqələndirmək;

(c) işlə əlaqəli problemləri həll etmək, nailiyyətlər ilə əlaqəli digər məlumatları hazırlamaq və təqdim etmək;

(ç) iş vəzifələrini, təhlükəsizlik prosedurlarını və şirkət siyasətlərini təlimatlandırmaq, öyrətmək və təlimlərin keçirilməsini təmin etmək;

(d) işçilərin işini qiymətləndirmək və iş qaydalarına uyğunluğunu yoxlamaq, müvafiq məsləhətlər vermək;

(e) işçilərin cəlb edilməsində, münasibətlərdə və seçimlərində köməklik göstərmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu
- Məsləhətçi, məlumatların daxil edilməsi
- Məsləhətçi, kartoteka
- Məsləhətçi, qulluqçu heyəti

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Texnik, tibbi sənədlər - 3252

3342 HÜQUQ İŞİNDƏ KATİBLƏR

Hüquq işində katiblər hüquq sahəsində ixtisaslaşmış biliklərini tətbiq etməklə hüquq mütəxəssislərini məlumatlarla, sənədlərlə və ya hüquq şirkətlərində, iri müəssisələrdə və dövlət orqanlarının hüquq şöbələrində informasiya mübadiləsinin təmin olunmasını yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) vəsiyyətlər, ərizələr, xülasələr kimi hüquqi sənədləri hazırlamaq və işləmək;

(b) sənədlərin, korrespondensiyaların hüquqi prosedurlara uyğunluğunu təmin etmək üçün nəzərdən keçirmək və düzəlişlər etmək;

(c) poçt və faks göndərmək və qəbul etmək, müştərilərə, şahidlərə və məhkəmə məmurlarına korrespondensiyanın çatdırılmasını təşkil etmək;

(ç) sənədləri, məhkəmə işlərinin fayllarını və hüquq külliyyatını təşkil etmək və saxlamaq;

(d) görüşlər üçün müraciətləri bölüşdürmək, nəzərdə tutmaq və görüşləri təşkil etmək;

(e) büdcələrin hazırlanmasında, xərclərə nəzarət edilməsində, sifarişlərin alınmasında və əldə edilməsində köməklik göstərmək;

(ə) ofis təchizatlarının işçilərinin işinə nəzarət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Katib, hüquq
- İdarə edənlər, hüquq praktikası

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Köməkçi, hüquq məsələləri - 3411

3343 İNZİBATI VƏ İCRAÇI KATİBLƏR

İnzibati və icraçı katiblər bölmənin rəhbərinə və digər əməkdaşlara köməklik göstərmək məqsədilə informasiya əlaqələrinin təmin edilməsi, sənədləşmənin aparılması, hər hansı təşkilati bölmənin daxili inzibati əlaqələndirilməsi ilə əlaqədar fəaliyyəti həyata keçirir, habelə iclasların protokollarını aparırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) inzibati yazışmaların və protokolların aparılması;
- (b) müxtəlif tədbirlərin, onların mümkün keçirilmələri də nəzərə alınmaqla vaxtlarına riayət edilməsinin razılaşdırılması və nəzarət;
- (c) iclaslar üçün sifarişlərin toplanması, iclasların planlaşdırılması və təşkili, bölmələrin rəhbərlərinin və digər əməkdaşların gedişlərinin təşkili;
- (ç) büdcələrin layihələrinin hazırlanmasında köməklik, xərclərə nəzarət, sazişlərin və alıcı sifarişlərinin layihələrinin hazırlanması;
- (d) bölmənin rəhbərinə və ya digər əməkdaşlara inzibati və ya təşkilati xarakterli arayışların alınmasında köməklik;
- (e) bölmənin rəhbərinə kənardan gələnlərin və ya əməkdaşların qəbulunun təşkilində köməklik;
- (ə) qanunverici orqanlarda, məhkəmədə və digər yerlərdə stenoqrafiyanın və ya digər vasitələrin istifadəsi ilə iclasların protokollarının aparılması;
- (f) işgüzar, texniki və digər yazışmanın aparılması;
- (g) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ğ) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İnzibati katib
- Assistent, korrespondensiya ilə iş
- Şəxsi katib
- Katib, məhkəmə
- İcraçı assistent

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Katib - 4120
- Fonotipist, tibb - 3344

3344 TİBB İŞİNDƏ KATİBLƏR

Tibb işində katiblər tibbi terminalogiya və tibb xidmətlərinin təmin olunması sahəsində ixtisaslaşdırılmış biliklərini tətbiq etməklə kommunikasiya, sənədləşmə, inzibati və daxili koordinasiya işlərinin yerinə yetirilməsində səhiyyə mütəxəssislərinə və digər işçilərə köməyin göstərilməsində, tibb müəssisələrində və digər səhiyyə xidmətləri ilə əlaqəli müəssisələrdə tibb işçilərinin fəaliyyətlərini dəstəkləyirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) tibbi görüşlərin (həkim qəbulunun) qrafikini (cədvəlini) tutmaq və nəzərə almaq, tibb işçilərinə və xəstələrə məlumatlar vermək;

(b) tibbi diaqramları, məlumatları, sənədləri və korrespondensiyaları toplamaq, qeyd etmək və nəzərdən keçirmək;

(c) formaları, sənədləri və xəstəlik tarixçələrini tamamlamaq üçün xəstələrdən sorğu aparmaq;

(ç) sığortanı və başqa tələblərin formalarını tamamlamaq;

(d) tibbi faylları, hesabatları (qeydləri) və texniki kitabxanayı saxlamaq (xidmət etmək);

(e) maliyyə hesabatlarını hazırlamaq və köçürmə proseduralarını elan etmək;

(ə) büdcələrin hazırlanmasında, müqavilələrin tərtib edilməsində və sifarişlərin alınmasında və əldə edilməsində köməklik göstərmək;

(f) təchizat ilə məşğul olanlara və işçi heyətinə nəzarət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Katib, tibb
- Menecer, tibb praktikası
- Inzibati işçi, tibb idarəsi
- Köməkçi, xəstəxana/palata
- Köməkçi, müalicə müəssisəsi
- Stenoqrafist, tibb
- Katib, tibbi sığorta
- Katib, billing
- Köməkçi, potologiya
- Fonotipist, tibb

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Tibbi-statistik - 3252
- Feldşer - 3256
- Katib, müsafirlərin qəbulu - 4226
- Katib - 4120

335-ci KİÇİK QRUP

DÖVLƏT FƏALİYYƏTİNİN KÖMƏKÇİ HEYƏTİ

Gömrük rüsumları, vergitutma üzrə və bunlara yaxın dövlət fəaliyyətinin köməkçi heyəti dövlət sərhədlərinə, vergiqoymaya, sosial təminat üzrə ödənişlərə dair müvafiq dövlət qaydalarının və qərarlarının həyata keçirilməsini və ya riayət olunmasını təmin edir, səfər, malların gətirilməsi və göndərilməsi, ticarət-sənaye müəssisələrinin təsis olunması, binaların tikilməsi və dövlət tənzimləməsinə məxsus sair fəaliyyətlə əlaqədar lisenziyaların və icazələrin verilməsini təmin edir və nəzarət edir.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: dövlət sərhədlərinin qorunması, dövlət qayda və qərarlarına riayət olunmasını təmin etmək məqsədilə səfərlərə və nəqliyyata, sərhəddən malların daşınmasına dair şəxslərin və nəqliyyat vasitələrinin və sənədlərin yoxlanması; şəxslərdən və ticarət-sənaye müəssisələrindən tutulan verginin məbləğini təyin etmək üçün vergi bəyannamələrinin yoxlanması; sosial təminat və köməklik üzrə ödənişlərə dair xahişlərə baxılması və qərarların qəbul edilməsi; səfərlər etmək, malların gətirilməsi və göndərilməsi, binaların tikilməsi, ticarət - sənaye müəssisələrinin təsis edilməsi, dövlət tənzimləməsinə məxsus digər fəaliyyətin həyata keçirilməsi üçün

hökumət icazələrinin və lisenziyalarının verilməsinə dair xahişlərə baxılması və qərarların qəbul edilməsi. Onların fəaliyyətinə yüksək vəzifəli dövlət qulluqçuları və ya idarəedənlər rəhbərlik edə bilərlər. Buraya digər işçilərə rəhbərlik də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3351 Gömrük və sərhəd müfəttişləri

3352 Vergilərin və aksizlərin ödənilməsinə nəzarət üzrə müfəttişlər

3353 Sosial müdafiə və pensiya təminatı üzrə dövlət qulluqçuları

3354 Lisenziyalar üzrə dövlət qulluqçuları

3355 Polis əməkdaşları (orta rəis heyəti) və detektivlər

3359 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən dövlət fəaliyyəti üzrə köməkçi heyət

3351 GÖMRÜK VƏ SƏRHƏD MÜFƏTTİŞLƏRİ

Gömrük və sərhəd müfəttişləri müvafiq dövlət qayda və qərarlarına riayət olunmasını təmin etmək üçün dövlət sərhəddini keçən şəxsləri və nəqliyyat vasitələrini yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) dövlət sərhədlərinin və ərazi sularının qorunması, gizli olaraq ölkəyə gələn və ölkəni tərk edən və gizli valyuta və mal aparıb gətirən şəxslərin saxlanması;

(b) dövlət sərhəddini keçən şəxslərin, onlarda lazımi icazələrin və vəsiqələrin olmasını müəyyənləşdirmək məqsədi ilə sənədlərinin yoxlanması;

(c) malların gətirilməsinə və göndərilməsinə və yoldakı mallara dair dövlət qayda və qərarlarına riayət edilməsinin təsdiq edilməsi məqsədilə dövlət sərhəddini keçən nəqliyyat sənədlərinin və nəqliyyat vasitələrinin yüklərinin yoxlanması və lazımi haqqın ödənilməsinin yoxlanması;

(ç) lazım gəldikdə məhkəmədə aparılmış tədqiqatların vəziyyətinə və nəticələrinə dair şahidlik;

(d) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İnspektor, sərhəd
- İnspektor, gömrük
- Qulluqçu, pasportların yoxlanması
- Qulluqçu, immiqrasiya xidməti
- Qulluqçu, gömrükxana

3352 VERGİLƏRİN VƏ AKSİZLƏRİN ÖDƏNİLMƏSİNƏ NƏZARƏT ÜZRƏ MÜFƏTTİŞLƏR

Vergilərin və aksizlərin ödənilməsinə nəzarət üzrə müfəttişlər şəxslərdən və ya ticarət-sənaye müəssisələrindən toplanan vergilərin, rüsumların və digər yığımların növünü və məbləğini təyin etmək üçün vergi bəyannamələrini, girov və digər sənədləri yoxlayır, xüsusi mühüm işləri yüksək vəzifəli dövlət qulluqçularına və idarə edənlərə göndərir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) vergilərin, rüsumların və digər dövlət vergilərinin yığılması, habelə vətəndaşların hüquq və vəzifələrinin müəyyən edilməsinə dair dövlət qanunlarının, qaydalarının və qərarlarının düzgün başa düşülməsi üzrə təşkilatlara, müəssisələrə və ictimaiyyətə məsləhətlərin verilməsi;

- (b) vergilərin, rüsumların və digər yığılan vergilərin növünü və məbləğini təyin etmək üçün vergi bəyannamələrinin, girov və digər müvafiq sənədlərin yoxlanması;
- (c) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ç) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Qulluqçu, aksizlər
- Qulluqçu, vergilər
- Müfəttiş, vergilər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mühasib - 2411
- Auditor - 2411

3353 SOSIAL MÜDAFİƏ VƏ PENSİYA TƏMİNATI ÜZRƏ DÖVLƏT QULLUQÇULARI

Sosial müdafiə və pensiya təminatı üzrə dövlət qulluqçuları sosial və pensiya təminatı üzrə nağd və natura ilə köməkliyə dair ərizələrə və belə köməklik və ya pensiya üçün hüquqların və pensiyanın məbləğinin təyin edilməsi üçün dövlət pensiya təminatı üzrə ərizələrə baxır, son dərəcə və olduqca mühüm işləri yüksək vəzifəli dövlət qulluqçularına və ya idarəedənlərə göndərirlər.

Pensiya təminatı üzrə dövlət qulluqçuları bütün idarə, müəssisə və təşkilatlardan, eləcə də fərdi qaydada sahibkarlıq və əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslərdən qanunvericiliyə müvafiq olaraq məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə vəsaitlərin toplanmasını və həmin vəsaitin pensiya və müavinət ödənilməsinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilməsini təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) sosial və pensiya təminatı üzrə və ödəniş məbləğinin təyin edilməsinə dair proqramlar üzrə dövlət qanunlarının, qaydalarının və qərarlarının düzgün başa düşülməsi məsələləri üzrə, habelə vətəndaşların hüquq və vəzifələri üzrə ayrı-ayrı şəxslərə və təşkilatlara məsləhətlərin verilməsi;

(b) sosial təminat və ya kömək üzrə təqaüdlərin və ya ödənişlərin növünün və məbləğinin müəyyənləşdirilməsi üçün ayrı-ayrı şəxslərin təqdim etdikləri ərizə və digər müvafiq sənədlərə baxılması;

(c) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ç) məcburi dövlət sosial sığortaya dair qanunvericilik aktlarının düzgün başa düşülməsi məsələləri üzrə sığortaedənlərə məsləhətlərin verilməsi, onlar tərəfindən məcburi dövlət sosial sığortası qaydalarına əməl edilməsini təmin etmək.

(d) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Qulluqçu, təqaüdlər
- Qulluqçu, sosial müavinətlər və sosial ödənişlər
- Qulluqçu, məcburi dövlət sosial sığorta vəsaitləri ödənişləri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Sosial işçi - 2635
- Məsləhətçi/ ailə - 2635

3354 LİSENZİYALAR ÜZRƏ DÖVLƏT QULLUQÇULARI

Lisenzialar üzrə dövlət qulluqçuları malların gətirilməsi və göndərilməsi, müəssisənin təsis olunması, evin və ya digər tikintinin inşası, ölkəyə səfər etmək və ya pasportun alınması üçün lisenziyaların verilməsi haqqında olan ərizələrə baxır, olduqca müstəsna və çox mühüm işləri daha yüksək səviyyədə həll etmək üçün yüksək vəzifəli dövlət qulluqçularına və ya idarəedənlərə göndərməklə belə lisenziyaların verilməsinin xüsusi şərtlərini müəyyənləşdirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) lisenziyaların növlərinə və onların verilməsi şərtlərinə, habelə vətəndaşların hüquq və vəzifələrinə dair dövlət qanunlarının, qaydalarının və qərarlarının düzgün başa düşülməsi məsələləri üzrə ayrı-ayrı şəxslərə məsləhətlərin verilməsi;

(b) lisenziyaların verilməsinin mümkünlüyünü və şərtlərini təyin etmək üçün ərizələrə və digər müvafiq sənədlərə baxılması;

(c) pasportların verilməsi üçün ərizə və icazələrə baxılması;

(ç) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Qulluqçu, lisenziyalaşdırma
- Qulluqçu, pasportların verilməsi
- Qulluqçu, lisenziya (icazə)/tikinti
- Qulluqçu, lisenziya (icazə)/biznes

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Müfəttiş, tikinti - 3112

3355 POLİS ƏMƏKDAŞLARI (ORTA RƏİS HEYƏTİ) VƏ DETEKTİVLƏR

Polis əməkdaşları (orta rəis heyəti) və detektivlər törədilmiş cinayət faktlarını və səbəblərini araşdırır və ya müvafiq məlumatlar toplayırlar.

Polis əməkdaşı – polis orqanlarında müəyyən vəzifə tutan və “Polis haqqında” Qanunla müəyyənləşdirilmiş səlahiyyətləri həyata keçirən dövlət qulluqçusudur. Polisin təyinatı insanların həyatını, sağlamlığını, hüquq və azadlıqlarını, dövlətin, fiziki və hüquqi şəxslərin qanuni mənafələrini və mülkiyyətini hüquqazidd əməllərdən qorumaqdan ibarətdir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) ictimai qaydanı qorumaq və ictimai təhlükəsizliyi təmin etmək;

(b) cinayətlərin və digər xətalərin qarşısının alınması üçün tədbirlər görmək, yetkinlik yaşına çatmayanların hüquq pozuntularının qarşısının alınması sahəsində fəaliyyət göstərmək;

(c) şəxsiyyəti, insan hüquq və azadlıqlarını və mülkiyyəti hüquqa zidd əməllərdən qorumaq;

(ç) törədilmiş cinayətləri açmaq, cinayətkarları aşkara çıxarmaq və tutmaq;

- (d) səlahiyyətlərinə aid edilmiş işlər üzrə təhqiqat və istintaq aparmaq;
- (e) səlahiyyətlər daxilində inzibati tənbeh və ya başqa təsir tədbirləri tətbiq etmək, tutulmuş və inzibati xəyata görə həbsə alınmış şəxsləri saxlamaq;
- (ə) müəyyənləşdirilmiş qaydada əməliyyat-axtarış fəaliyyətini həyata keçirmək;
- (f) kriminalistik və başqa tədqiqatların aparılmasını təmin etmək;
- (g) istintaq təcridxanalarında əməliyyat-axtarış fəaliyyətini həyata keçirmək;
- (ğ) nəzərdə tutulmuş icazə-qeydiyyat işlərini aparmaq;
- (h) yol hərəkəti qaydalarına və hərəkət təhlükəsizliyinə riayət olunmasına nəzarət etmək, təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün tədbirlər görmək;
- (x) cinayətkarların müəyyən edilməsi məqsədilə nəzərdə tutulmuş və ya törədilmiş cinayətlərə dair əlaqələrin və informasiya mənbələrinin yaradılması;
- (i) sübuta yetirmək və cinayətkarları müəyyən etmək üçün şübhələr üzrə kriminal xarakter daşıyan hadisələrin və şəraitin araşdırılması;
- (j) cinayətin qarşısını almaq məqsədilə müəssisələrin və şəxslərin davranışına dair faktların və şəraitin araşdırılması, əlaqələrin və informasiya mənbələrinin yaradılması;
- (k) hüquq orqanlarının və ya müştərilərin adından müəssisələrin və ya şəxslərin sair şəraitinin və davranışının araşdırılması;
- (q) məhkəmədə şahidlik etmək və ya yuxarı instansiyalara və müştərilərə tədqiqatın səbəbləri və nəticələri barədə məlumat vermək;
- (l) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Agent, təhqiqat/polis
- Detektiv, polis
- Müfəttiş, polis
- Bölmə rəisinin müavini
- Əməliyyat müvəkkili
- Müstəntiq
- Təhqiqatçı
- İnspektor-kriminalist
- Məsul növbətçi
- Məsul növbətçi köməkçisi
- Baş növbətçi inspektor
- Polis sahə rəisi
- Baş polis sahə inspektoru
- Polis sahə inspektoru
- Yetkinlik yaşına çatmayanlarla profilaktiki işin təşkili üzrə inspektor
- Baş dövlət avtomobil müfəttişi
- Yol-patrul xidməti baş inspektoru
- İnspektor
- Bölük komandiri
- Komandir müavini
- Taqım komandiri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş polis müfəttişi - 1112
- Komissar, polis - 1112
- Polis qulluqçusu - 5412
- Superindentant (polis inspektoru) - 1349
- Şəxsi detektiv - 3411

3359 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN DÖVLƏT FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Bu ibtidai qrupa 3-cü əsas qrupun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən dövlət fəaliyyətləri üzrə köməkçi heyət daxil edilir.

Bu ibtidai qrupa, məsələn, ticarətdə düzgün tədbirlərin və çəkirlərin tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədilə ticarət fəaliyyəti yerlərini yoxlayanlar, qiymətlər və əmək haqqı barədə qaydalara riayət olunmasına nəzarət edənlər daxil edilir. Müstəsna və xüsusi mühüm işlər yüksək vəzifəli dövlət qulluqçularına və ya idarəedənlərə göndərilir. Misal üçün, buraya kənd təsərrüfatı, balıqçılıq (balıq tutma üzrə), meşəçilik, qiymətlər, əmək haqqları, çəki və ölçü normaları üzrə müfəttişlər daxil edilir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) ticarətdə düzgün tədbirlərin və çəkirlərin tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədilə ticarət fəaliyyəti yerlərinin yoxlanması;
- (b) qiymətlər barədə qaydalara riayət olunmasına nəzarət;
- (c) əmək haqqı barədə qaydalara riayət olunmasına nəzarət;
- (ç) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Müfəttiş, qiymətlər
- Müfəttiş, kənd təsərrüfatı
- Müfəttiş, balıqçılıq
- Müfəttiş, meşəçilik
- Müfəttiş, əmək haqqı
- Müfəttiş, çəki və tədbirlər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Müfəttiş, peşə təhlükəsizliyi - 3257
- Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/ətraf mühitin çirklənməsi - 3257
- Sanitar müfəttişi - 3257

34-cü YARIMQRUP

HÜQUQ, SOSIAL PROBLEMLƏR, DİN VƏ OXŞAR SAHƏLƏRİN KÖMƏKÇİ HEYƏTİ

Hüquq, sosial problemlər, din və oxşar sahələrin köməkçi heyəti hüquqi xidmətlərlə, sosial

problemlərin həlli, mədəniyyət, ərzaqların hazırlanması, idman və din sahələri ilə bağlı praktiki biliklərini tətbiq etməklə texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Bu yarımqrupa adətən aid edilir: hüquqi proseslərdə və tədqiqatlarda (istintaqlarda) sosial və ictimai köməklik proqramlarında, dini və mədəniyyət tədbirlərində texniki və praktiki, təchizat funksiyalarını yerinə yetirmək; idman tədbirlərində iştirak etmək və mükafatlandırmaq; idman yarışları, fitnes və əyləncəli proqramları inkişaf etdirmək və təşkil etmək; yaradıcı və texniki bacarıqlarını müxtəlif bədii, mədəni və kulinariya fəaliyyətlərində cəmləmək; yeməkləri və menyuları hazırlamaq və yeməklərin hazırlığını müşahidə etmək.

Bu yarımqrupun peşələrinə aşağıdakı kiçik qruplar daxildir:

341 Hüquq, sosial problemlər və din sahəsinin köməkçi heyəti

342 İdman və fitnes sahəsinin işçiləri

343 Mədəniyyət, incəsənət və kulinariya sahəsinin köməkçi heyəti

341-ci KİÇİK QRUP

HÜQUQ, SOSIAL PROBLEMLƏR VƏ DİN SAHƏSİNİN KÖMƏKÇİ HEYƏTİ

Hüquq, sosial problemlər və din sahəsinin köməkçi heyəti hüquqi proseslərdə və araşdırmalarda, sosial və ictimai kömək proqramlarında və dini tədbirlərdə texniki və praktiki xidmətləri və təchizat funksiyalarını təmin edirlər.

Vəzifələrə adətən aid edilir: hüquq, sosial və din mütəxəssislərinə köməklik göstərmək və dəstəkləmək; dəlilləri əldə etmək, təhlil etmək, hüquqi sənədləri hazırlamaq və məhkəmənin qərarlarını yerinə yetirmək; sosial yardım və sosial təminat proqramlarını idarə etmək və həyata keçirmək; şəxsi və sosial problemlər ilə məşğul olmaq üçün müştərilərə kömək etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxildir:

3411 Hüquq sahəsində köməkçi heyət və bir-birinə yaxın peşələrin köməkçi heyəti

3412 Sosial problemlər sahəsinin köməkçi heyəti

3413 Din sahəsində dini rütbəsi olmayan köməkçi heyət

3411 HÜQUQ SAHƏSİNDƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT VƏ BİR-BİRİNƏ YAXIN PEŞƏLƏRİN KÖMƏKÇİ HEYƏTİ

Hüquq sahəsində köməkçi heyət və bir-birinə yaxın peşələrin köməkçi heyəti korporasiyaların idarəçilərində, baş idarəedənlərə, vəkillərə, habelə hüquq işləri, sığorta müqavilələri, ssudaların verilməsi və sair maliyyə sövdələşmələri ilə əlaqədar işlər də daxil olmaqla, müxtəlif peşəkar mütəxəssislərə kömək göstərilir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) hüquqi və ya buna oxşar sənədlərin öyrənilməsi və ya öyrənilməsinin təşkili;

(b) sığorta və ya ssudaların verilməsi şərtlərinin hüquqi müddəalarını yekunlaşdıran məruzələrin hazırlanması və şərh olunması;

(c) müəyyən işlərə dair hüquqi və ya texniki məsələlər üzrə müştərilərə və ya agentlərə məsləhətlərin verilməsi;

(ç) daşınmaz əmlakın verilməsi, səhmlər, formal qeydə almanı tələb edən digər işlərlə əlaqədar sənədlərin hazırlanması;

- (d) sənədlərin qanuniliyinin yoxlanması, sənədlərin şirkətin qeydiyyat idarəsinə göndərilməsi;
- (e) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İcra məmuru
- İdarə qulluqçusu, daşınmaz əmlaka hüququn dəyişməsinin rəsmiləşdirilməsi üçün sənədlərin tərtib edilməsi;
- İdarə qulluqçusu, məhkəmə
- Katib, məhkəmə
- Barışdırıcı hakim
- İdarə qulluqçusu, məhkəmə yanında
- İdarə qulluqçusu, hüquqşünas
- Köməkçi, hüquq məsələləri
- Köməkçi, hüquqşünas
- Şəxsi detektiv

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Vəkil - 2611
- Hakim - 2612
- Notarius - 2619
- Katib, hüquq - 3342

3412 SOSIAL PROBLEMLƏR SAHƏSİNİN KÖMƏKÇİ HEYƏTİ

Sosial problemlər sahəsinin köməkçi heyəti müştərilərə hər hansı çətinliyin aradan qaldırılması və müəyyən məqsədlərə çatmaq üçün sosial və bunlarla bağlı məsələlərin həllində kömək göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) ayrı-ayrı şəxslərə və ailələrə şəxsi və sosial problemlərin həllində kömək göstərmək;
- (b) müştərilərin ehtiyaclarına dair informasiyanın toplanması və onlara hüquq və vəzifə məsələləri üzrə məsləhət vermək;
- (c) müştərinin düşdüyü şəraitin təhlili və problemin həlli üçün müxtəlif üsulları irəli sürmək;
- (ç) məhkəmə və məhkəmə işləri üçün uğursuz ailələr və ya ehtiyacı olanlar haqqında materialların toplanması;
- (d) sosial təminat üzrə xidmətlərin planlaşdırılması, qiymətləndirilməsi, təkmilləşdirilməsi və inkişaf etdirilməsi;
- (e) gənclər klublarında, ictimai mərkəzlərdə və bunlara bənzər təşkilatlarda ünsiyyətin, istirahətin, təhsilin təşkili yolu ilə və ya digər vasitələrin köməyi ilə həddi-buluğa çatmayanlar arasında qanun pozuntularının artmasının qarşısının alınması üzrə fəaliyyət, qanunu pozanların yenidən tərbiyə olunması, habelə onlara nəzarət;
- (ə) fiziki və psixi qüsurlu adamlara lazımi müalicənin alınmasında kömək etmək və onların cəmiyyətdə funksiyalarının yerinə yetirilməsinin mümkünlüyünün təkmilləşdirilməsi;
- (f) ev qulluqçularının xidmətlərinin planlaşdırılması və təşkili;
- (g) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Sosial işçi, köməkçi heyət
- Sosial işçi, abadlıq işləri
- Sosial işçi, ictimai işlər
- Sosial işçi, yardım mərkəzi/ psixoemosional kritik situasiyalar
- Sosial işçi, əlillərə kömək
- Sosial işçi, ailə
- Təlimatçı, həyat təcrübələri
- Sosial işçi, psixiki sağlamlığın qorunması
- Məsləhətçi (nəzarətçi), qadınlar üçün sığınacaq
- Sosial işçi, cavanlarla iş

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Məsləhətçi/ailə - 2635
- Nəzarətçi, şərti məhkum olunmuşlar üçün ev/peşəkar - 2635
- Şərti məhkum edilmişlərə nəzarət üzrə əməkdaş/peşəkar - 2635
- Sosial işçi, peşəkar - 2635

3413 DİN SAHƏSİNDƏ DİNİ RÜTBƏSİ OLMAYAN KÖMƏKÇİ HEYƏT

Din sahəsinin dini rütbəsi olmayan köməkçi heyəti dini işləri aparır, öz həyatını mənalı dualara və düşünməyə həsr edir, habelə müəyyən dini təlimləri təbliğ edir və yayır.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) dini işlərin təbliğ edilməsi;
- (b) ayrılmış cəmiyyətdə həyat və onun qayda və normalarına riayət olunması;
- (c) öz həyatını mənalı dualara və düşünməyə həsr etmək;
- (ç) müəyyən dini etiqad təlimlərinin təbliği və yayılması;
- (d) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İnandırma və dualarla müalicə edən şəfavericilər
- Dini rütbəsi olmayan köməkçi heyət
- Sədr (təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi)
- Azan deyən
- Ölü yuyan
- Ölü yuyan köməkçisi
- Rahib, köməkçi heyət
- Rahibə, köməkçi heyət
- Keşiş, dini rütbəsi olmayan

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İmam - 2636
- Bonza - 2636
- İslamı tədqiq edən ilahiyyatçı - 2636
- Keşiş - 2636
- Ravvin - 2636
- Türkəçarəçi - 3230
- Ara həkimi, kənd - 3230
- Molla (kişi), peşəkar - 2636
- Molla (qadın), peşəkar - 2636

342-ci KİÇİK QRUP

İDMAN VƏ FITNES SAHƏSİNİN İŞÇİLƏRİ

İdman və fitnes sahəsinin işçiləri maliyyə (pul uduşları, mükafatları) qazancları üçün idman yarışlarına hazırlaşmaq və yarışmaq, həvəskar və peşəkar idmançıların təcrübələrinin artırılması üçün məşq elətdirmək, idman tədbirlərində (yarışlarında) iştirakları və standartlarını inkişaf etdirmək, idman tədbirlərinə (yarışlarına) hakimlik etmək və yarışlarını təşkil etmək, təlimatlandırmanı, məşqləri və müxtəlif formalı tapşırıqların yerinə yetirilməsinə nəzarəti və digər əyləncəli tədbirlərin təmin edilməsini həyata keçirirlər.

Vəzifələrə adətən aid edilir: idman yarışlarında iştirak etmək; idman sahəsində qabiliyyətlərini (bacarıqlarını) və biliklərini artırmaq üçün idman təlimləri keçirmək; idman yarışlarının keçirilməsi və proseslərin idarə olunması üçün qaydaların tərtib edilməsi; praktiki məşqlərin planlaşdırılması, təşkil olunması və keçirilməsi; fitness proqramlarını layihələndirmək və inkişaf etdirmək; müxtəlif fitnes məşqləri üçün fərdi və qrup şəklində təlimləri aparmaq; idman və idman bacarıqları nailiyyətlərini nümayiş etdirmək və gənclərin idmanda iştirakını müşahidə etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

3421 Yüngül atletlər və idmançılar

3422 İdman məşqçiləri və təlimatçıları

3423 Fitnes və istirahət sahəsində məşqçilər

3421 YÜNGÜL ATLETLƏR VƏ İDMANÇILAR

Yüngül atletlər və idmançılar rəqabətli idman yarışlarında iştirak edirlər. Onlar seçdikləri idman növlərində fərdi və ya qrup şəklində məşqlər edir və yarışirlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) rəqabətli idman yarışlarında iştirak etmək;
- (b) bacarıqlarının və zəruri standartlarının saxlanılması üçün şəxsi məşqlərə təşəbbüs göstərmək;
- (c) idmanın təbliğinə kömək edən fəaliyyətlərə və media müsahibələrinə təşəbbüs göstərmək;
- (ç) spesifik idman növlərində yüksək dərəcəli ekspertizanı saxlamaq;
- (d) məşqçilərlə strategiyanın qurulması üçün məsləhətləşmək;
- (e) digər rəqibləri və şəraitləri yerində qiymətləndirmək;
- (ə) idman yarışlarında yarışmaq;

(f) xüsusi idman növü ilə əlaqəli qaydalara və tənzimləmələrə əməl etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Atletlər
- Boksçu
- Şahmatçı
- Futbolçu
- Qolf oyunçusu
- Xokkeyçi
- Cıdırda at sürən
- Poker oyunçusu
- Avtomobil yarışçısı
- Xizəkçi
- Tenisçi
- Pəhləvan

3422 İDMAN MƏŞQÇİLƏRİ VƏ TƏLİMATÇILARI

İdman məşqçiləri və təlimatçıları idmanda təcrübələrinin artırılması üçün həvəskar və təcrübəli idmançılarla işləyir, idmanda daha böyük nailiyyətlərə həvəsləndirir, müəyyən edilmiş qaydalara uyğun idman tədbirləri təşkil edir (hakimlik edir) və müəyyən vəzifələri icra edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) idmançıların və ya komandaların zəif və güclü cəhətlərini müəyyənləşdirmək;
- (b) təlimlər və praktiki məşqləri planlaşdırmaq, inkişaf etdirmək və həyata keçirmək;
- (c) yarış qrafikləri və proqramlarını inkişaf etdirmək, planlaşdırmaq və əlaqələndirmək;
- (ç) idmançıları və komandaları yarışlara və oyunlara hazırlamaq və onlarda həvəs oyatmaq;
- (d) yarış strategiyalarını formalaşdırmaq, oyun strategiyalarını inkişaf etdirmək, yarışlar və oyunlar zamanı idmançıları və oyunçuları istiqamətləndirmək;
- (e) idmançıların və komandaların təcrübələrini təhlil etmək və qiymətləndirmək, təlim proqramlarına dəyişikliklər etmək;
- (ə) texnikalarını və təcrübələrini müşahidə etmək və təhlil etməklə gələcəkdə necə təkmilləşdirilmələrini müəyyənləşdirmək;
- (f) oyun (yarış) standartlarının (qaydalarının) saxlanması və oyun (yarış) qaydalarına və təhlükəsizlik tələblərinə riayət olunmasını təmin etmək (zəmanət vermək) üçün idman oyunlarında və yarışlarında öhdəlikləri yerinə yetirmək;
- (g) oyun və yarışlar zamanı vaxt bitmələrinin (qurtarmalarının) qeydiyyatını aparmaq və hesabların (xalların) göstərilməsini təmin etmək;
- (ğ) rəqiblərə (yarışçılara) hakimlik etmək, xallar vermək və cərimələr tətbiq etmək və son nəticələri müəyyənləşdirmək;
- (h) hesabları və digər yarış qeydlərini toplamaq;
- (x) tədris etdikləri idman növləri üzrə proqram materiallarının illik planlaşdırılması;
- (i) idman növlərinin tədris plan və proqramlarına uyğun keyfiyyətli tədrisi;
- (j) istedadlı idmançıların aşkara çıxarılması və onların potensial qabiliyyətlərinin inkişafı istiqamətində təşkilati və əməli tədbirlərin həyata keçirilməsi;
- (k) idman yarışlarının təşkili;

- (q) təlim-məşq işlərinin təşkilində ümumi təhsil məktəblərinə metodiki köməklik göstərməsi;
- (l) idmanla məşğul olanların vaxtında tibbi müayinədən keçirilməsinə və dispanser qayğısı göstərilməsinə nəzarət edilməsi;
- (m) perspektivli idmançılar üçün təlim-məşq planlarının hazırlanması;
- (n) təlim-məşq prosesinin təkmilləşməsi üzrə təkliflərin hazırlanması;
- (o) ümumi və xüsusi, fiziki, texniki və idman hazırlığının uçotunun təşkili;
- (p) valideynlərlə əlaqələrin təmin olunması.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Məşqçi, idman
- Hakim, idman
- Xizək üzrə təlimatçı
- Qulluqçu, idman
- Üzgüçülük üzrə təlimatçı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Təlimatçı, fitness - 3423
- Təlimatçı, at sürmə - 3423

3423 FITNES VƏ İSTİRAHƏT SAHƏSİNDƏ MƏŞQÇİLƏR

Fitnes və istirahət sahəsində təlimatçılar istirahət, əyləncə və fitnes mərkəzlərində və açıq havada insanlara fərdi və qrup şəklində rəhbərlik və bələdçilik edir və onları təlimatlandırırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) əyləncə və fitnes tədbirləri planlaşdırmaq və həyata keçirmək;
- (b) təhlükəsizliyin təmin olunması, fəvqəladə hallarda ilk təcili yardımın göstərilməsi üçün əyləncə, istirahət və fitnes fəaliyyətlərinə nəzarət etmək;
- (c) müştərilərin bacarıqlarını (qabiliyyətlərini) qiymətləndirməklə və müşahidə etməklə, onlara məsləhətlər vermək;
- (ç) fitnes məşqlərində və əyləncə tədbirlərində istifadə olunan bədən hərəkətlərini, konsepsiyaları və bacarıqları nümayiş etdirmək və öyrətmək;
- (d) avadanlıqların istifadəsi barədə təlimatlar təşkil etmək;
- (e) təhlükəsizlik prosedurları qaydalarını və tələblərini izah etmək və yerinə yetirilməsinə məcbur etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Təlimatçı, aerobika
- Təlimatçı, fitness
- Təlimatçı, at sürmə
- Şəxsi məşqçi
- Təlimatçı, yelkənli qayıq idmanı
- Təlimatçı, sualtı üzgüçülük

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Xizək üzrə təlimatçı - 3422
- Üzgüçülük üzrə təlimatçı - 3422

343-cü KİÇİK QRUP

MƏDƏNİYYƏT, İNCƏSƏNƏT VƏ KULİNARIYA SAHƏSİNİN KÖMƏKÇİ HEYƏTİ

Mədəniyyət, incəsənət və kulinariya sahəsinin köməkçi heyəti yaradıcılıq bacarıqlarını, texniki və incəsənət sahələrində biliklərini cəmləməklə foto şəkillərin çəkilməsi və onların emal olunması, teatr səhnələrinin hazırlanması və dekorasiyanın qurulması, satış stendlərinin və mənzillərinin (evlərinin) interyerlərini, nümayiş obyektlərini hazırlamaq, kitabxana və qalereya kolleksiyalarına xidmət göstərilməsi (saxlanılması), qeydlər və kataloqlar sisteminə nəzarət edilməsi, yemək menyularının yaradılması, yeməklərin hazırlanması və təqdim olunması, film və televiziya istehsalında və digər mədəniyyət və incəsənət sahələrində fəaliyyət göstərirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: insanların, hadisələrin, səhnələrin, materialların, məhsulların və digər əşyaların fotosəklini çəkmək üçün kameraları idarə etmək; məhsul layihələrində, dekorasiyalarında və satışın artırılması üçün yaradıcılıq bacarıqlarını tətbiq etmək; obyektlərin nümayişi üçün montaj etmək və hazırlamaq; avadanlıqları, vitrinləri və əraziləri sərgilənmə üçün layihələşdirmək və nizamlamaq; yemək menyuları layihələşdirmək və hazırlanmasına nəzarət etmək; teatr, kinofilm, televiziya və digər kommersiya istehsalı səhnələrində rejissor və ifaçılara (oyunçulara, iştirakçılara) köməklik göstərmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3431 Fotoqraflar

3432 Tərtibatçılar və dizaynerlər

3433 Teatr, muzey və kitabxanalarda köməkçi heyət

3434 Baş aşbazlar

3435 Mədəniyyət və incəsənət sahəsində sair köməkçi heyət

3431 FOTOQRAFLAR

Fotoqraflar insanların, hadisələrin, ərazilərin, materialların, məhsulların və digər predmetlərin fotosəkillərini çəkmək üçün kameraları idarə edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) reklam və ya başqa kommersiya, sənaye və ya elmi məqsədlər üçün fotosəkillərin çəkilməsi, qəzetlərdə, jurnallarda və başqa nəşrlərdə hekayələrə və məqalələrə illüstrasiyaların verilməsi;
- (b) şəxslərin və ya qrup şəklində portret fotosəkillərin çəkilməsi;
- (c) tapşırıqların spesifik tələblərini öyrənmək və hansı tip kamera, lent, işıqlandırma və arxa aksesuarların istifadə olunmasına qərar vermək;
- (ç) şəkillərin kompozisiyalarını müəyyənləşdirmək, avadanlıqlara və fotosəkil predmetlərinə texniki tənzimləmələr etmək;
- (d) kompüterlərə fotoqrafiya təsvirləri vermək üçün skaynerləri idarə etmək;
- (e) fotoqrafiya təsvirlərində dəyişiklik etmək üçün kompüterləri idarə etmək;
- (ə) multimediyalı məhsullara daxil edilməsi üçün mövcud foto təsvirlərini uyğunlaşdırmaqla yeni

rəqəmli təsvirləri yaratmaq;

(f) arzu olunan vizual effekti yaratmaq üçün vizual (aeroqrafdan), kompüterdən və ya başqa texnikalardan istifadə etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Fotoqraf, aerofotoçəkiliş
- Fotoqraf, kommertiya reklamı
- Fotoqraf, sənaye
- Fotoqraf, mətbuat
- Fotoqraf
- Fotoqraf, portretlər
- Fotoqraf, elmi tədqiqatlar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mikrofotosurətlər hazırlayan - 3521
- Operator, video çəkilişi - 3521
- Mexanik, elektronika - 7421
- Təmirçi, foto avadanlığı - 7311
- Fotolitoqraf - 7321

3432 TƏRTİBATÇILAR VƏ DİZAYNERLƏR

Tərtibatçılar və dizaynerlər interyerlərin tərtibatı və sənaye mallarının satışının stimullaşdırılması üzrə işlərin yerinə yetirilməsi üçün rəssamlıq metodlarından istifadə edirlər. Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) sənaye və kommertiya məhsullarının dizaynı;
- (b) yaşayış və ictimai binaların, gəmilərin və s. interyerlərin tərtibatının və bəzədilməsinin layihələrinin yaradılması;
- (c) teatr dekorasiyalarının yaradılması;
- (d) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (e) digər işçilərə rəhbərlik.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Rəssam - dekorator, göstərmə “nümayiş etdirmə və ya sərgi”
- Rəssam - dekorator, interyer
- Tərtibatçı, vitrin
- Tərtibatçı, satış yeri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İnteryer üzrə memarlar - 2161

3433 TEATR, MUZEY VƏ KİTABXANALARDA KÖMƏKÇİ HEYƏT

Teatr, muzey və kitabxanalarda köməkçi heyətlər teatrlarda, muzeylərdə nümunələr, kolleksiyalar üçün artefaktlar hazırlayır, qallereya eksponatlarını səliqəyə salır (yerləşdirir) və konstruksiya edir (quraşdırır), qeydə alınmış material və faylların saxlanması sistemlərinin təşkil edilməsi və idarə olunması üçün kitabxanaçılara köməklik göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) nümayiş üçün obyektləri quraşdırmaq və hazırlamaq;
- (b) sərgi avadanlıqlarını, vitrinlər və nümayiş ərazilərini layihələndirmək və razılaşdırmaq;
- (c) işıqlandırma və nümayiş avadanlıqlarının qurulmasında köməklik göstərmək;
- (ç) eksponatları qəbul etmək, göndərmək, qablaşdırmaq və açılmasını təmin etmək;
- (d) yeni kitabxana materiallarını sifariş vermək və kitabxana qeydlərini və dövriyyə sistemlərini saxlamaq;
- (e) çap edilən və qeydə alınan materialı kataloqa salmaq;
- (ə) verilənlər bazalarına məlumatları daxil etmək və kompüterə qeyd etmək;
- (f) audiovizual və reproqrafik cihazları idarə etmək;
- (g) biblioqrafik məlumatı axtarmaq və yoxlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Köməkçi heyət, qalereya
- Köməkçi heyət, kitabxana
- Köməkçi heyət, muzey
- Müqəvvaçı

3434 BAŞ AŞBAZLAR

Baş aşbazlar otellərdə, restoranlarda və digər ictimai iaşə yerlərində, gəmilərdə, dəmir yollarında və şəxsi evlərdə yeməyi planlaşdırır və təşkil edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) menyunun planlaşdırılması, yeməyin hazırlanması;
- (b) mətbəxdə işlərin planlaşdırılması, onlara rəhbərlik edilməsi və onların əlaqələndirilməsi;
- (c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;
- (ç) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Baş aşbaz
- Baş aşbaz, şəxsi
- Baş aşbaz, şirniyyat
- Sous hazırlayan

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Aşbaz - 5120
- Aşbaz, "Fast food" - 9411

3435 MƏDƏNİYYƏT VƏ İNCƏSƏNƏT SAHƏSİNDƏ SAİR KÖMƏKÇİ HEYƏT

Bu ibtidai qrup digər ibtidai qruplara aid edilməyən mədəniyyət və incəsənət sahəsində köməkçi mütəxəssisləri əhatə edir.

Buraya əsasən teatr, kinofilm, televiziya və s. səhnələrdə rejissor və aktyorlara köməklik göstərənlər aid edilir.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bodi-art (tatuaj və s.) üzrə mütəxəssis
- Rejissor köməkçisi (radio və televiziya verilişləri)
- Texnik, işıqlandırma
- Proqram əlaqələndiricisi (radio və televiziya verilişləri)
- Suflyor
- Texnik, xüsusi effekt
- Rejissor assistenti
- Texnik, səhnə
- Əlaqələndirici, ustalıq
- Kaskadyor
- Tatuirovka ustası
- Texnik, teatr
- Kostyumçu, teatr
- Statist, teatr

35-ci YARIMQRUP

İNFORMASIYA VƏ KOMMUNİKASIYA TEXNOLOGİYALARI SAHƏSİNDƏ TEXNİKİ HEYƏT

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində texniki heyətlər kompüter sistemlərinin, kommunikasiya və şəbəkə sistemlərinin gündəlik idarə olunmasının təmin edilməsi və televiziya və radio dalğalarının, həmçinin yerdə, dənizdə və aviasiyada müxtəlif telekommunikasiya siqnallarının yayımlanması (ötürülməsi) kimi telekommunikasiya ilə bağlı texniki vəzifələri həyata keçirirlər.

Bu yarımqrupa daxil olan işçilər tərəfindən adətən icra olunan vəzifələr bunlardır: informasiya və kommunikasiya sistemləri istifadəçilərinə kömək göstərmək; yeni proqramları və təchizatı quraşdırmaq; şəbəkə və başqa məlumat kommunikasiya sistemlərini qurmaq, idarə etmək və xidmət göstərmək; İnternet və intranet veb saytları, veb-server qurğularını və proqram təminatlarının qurulması, nəzarət edilməsi və təmin edilməsi; veb səhifələri yeniləmək və veb-server dublyorunu (ehtiyat surətini) və bərpa olunma əməliyyatlarını yerinə yetirmək; səs yazma avadanlıqlarını idarə etmək, təsvir və səs yazmaları montaj etmək və çeşidləndirmək; radio və televiziya proqramları üçün translasia və yayımlanma sistemlərinin və peyk sistemlərinin idarə olunması; torpaqda (yerdə), dənizdə və ya aviasiyada radio kommunikasiya sistemlərini, peyk əlaqəsi xidmətlərini və multipleks sistemləri idarə etmək və onlara xidmət etmək; kompüter sistemlərini və telekommunikasiya vasitələrinin tədqiq və inkişaf etdirilməsi ilə bağlı və ya sınaq nümunələrini yoxlamaq üçün texniki köməyi təmin etmək;

verilən spesifikasiyalara müvafiq olaraq sxemin layihələrini hazırlamaq; istehsal, istifadə, telekommunikasiya sistemlərinin xidmət və təmirinə texniki nəzarəti təmin etmək.

Bu yarımqrupun peşələrinə aşağıdakı kiçik qruplar daxil edilir:

351 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində operatorlar və texniki köməkçi heyət

352 Radio və televiziya verilişləri və telekommunikasiya üçün aparatların operatorları

351-ci KİÇİK QRUP

İNFORMASIYA VƏ KOMMUNİKASIYA TEXNOLOGİYALARI SAHƏSİNDƏ OPERATORLAR VƏ TEXNİKİ KÖMƏKÇİ HEYƏT

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində operatorlar və texniki köməkçi heyətlər kompüter və kommunikasiya sistemlərinin və şəbəkələrin gündəlik idarə olunmasını və istifadəçilərə texniki köməyi təmin edirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: periferik və kompüter ilə əlaqəli avadanlıqları idarə etmək və nəzarət etmək; iş icrası zamanı avadanlıqların nasazlığına və səhvlərinə nəzarət etmək; printerlər kimi periferik avadanlıqların yüklənməsi və ya periferik təchizat operatorları tərəfindən periferik təchizatın yüklənməsinə nəzarət etmək; problemləri həll etmək üçün proqram təminatına və ya texniki vasitələrin əməliyyatlarına dair istifadəçilərin sorğu-suallarına cavab vermək; spesifikasiyaların qurulmasının və ya layihələndirilməsinin ardınca texniki vasitələrdə, proqram təminatında və periferik cihazlarda kiçik təmirlərin aparılmasını həyata keçirmək; sistemlərin gündəlik işini nəzərdən keçirmək; işçilərin istifadəsi üçün cihazların qurulması, kabellərin, əməliyyat sistemlərinin və proqram təminatlarının lazımı şəkildə qurulmasını təmin etmək və yerinə yetirmək; şəbəkə və başqa məlumat kommunikasiya sistemlərini qurmaq, idarə və xidmət etmək; internet və intranet veb-saytları və ya veb-server texniki vasitələrin və ya proqram təminatlarının qurulması və xidmət olunması və etibarlılığı və istifadə rahatlığının təmin olunması; veb səhifələri yeniləmək və veb-server dublyorunu (ehtiyat surətini) və bərpa olunma əməliyyatlarını yerinə yetirmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3511 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində operatorlar

3512 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində texniki köməkçi heyət

3513 Kompüter şəbəkəsi və sistem operatorları

3514 Veb operatorları

3511 İNFORMASIYA VƏ KOMMUNİKASIYA TEXNOLOGİYALARI SAHƏSİNDƏ OPERATORLAR

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində operatorlar gündəlik proseslərin, əməliyyatların fəaliyyətlərini təmin edir və optimal iş fəaliyyətlərini təmin etmək (zəmanət vermək) və istənilən problemləri müəyyənləşdirmək üçün məlumat və telekommunikasiya sistemlərinə, periferik qurğulara, cihazlara, proqram təminatlarına və kompüterlə əlaqəli avadanlıqlara nəzarət edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) periferik və kompüter ilə əlaqəli avadanlıqları idarə etmək və təmin etmək;

(b) avadanlıqları işə salmaq və idarə etmək üçün kompüter terminalından istifadə etməklə əmrləri

daxil etmək və ya kompüter və periferik cihazların üzərində olan idarəetmə terminalından fəaliyyətlərinə nəzarət etmək;

(c) iş icrası zamanı avadanlıqların nasazlığına və səhvlərinə nəzarət etmək;

(ç) texniki nasazlıqlar haqqında nəzarətçilər və xidməti texniklərə xəbərdarlıq etmək;

(d) problemləri tapmaqla, düzəltməklə (aradan qaldırmaqla) proqram səhvi məlumatlarına cavab vermək və lazım gəldikdə proqramı dayandırmaq;

(e) avadanlıqların istifadəsini və istifadə qaydalarını, kağız və disk kimi materialların daxil edilməsi və parametrlərinin idarə edilməsini müəyyənləşdirmək üçün iş quruluşu təlimatlarını öyrənmək;

(ə) proqram məlumatlarını geri qaytarmaq, ayırmaq və çeşidləmək, tələb olunan vəziyyətdə göstərilən istifadəçilərə göndərmək;

(f) printerlər kimi periferik avadanlıqların yüklənməsi və ya periferik təchizat operatorları tərəfindən periferik təchizatın yüklənməsinə nəzarət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Operator, kompüter
- Operator, çap qurğuları
- Operator, periferiya avadanlığı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Texnik, kompüter şəbəkəsi - 3513

3512 İNFORMASIYA VƏ KOMMUNİKASIYA TEXNOLOGİYALARI SAHƏSİNDƏ TEXNİKİ KÖMƏKÇİ HEYƏT

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində texniki köməkçi heyətlər həm birbaşa, həm də telefon, e-poçt və digər elektronik vasitələr ilə proqram təminatlarının, cihazların, kompüter periferik qurğularının, şəbəkələrin, məlumat bazalarının və internetlə bağlı diaqnostikanın və problemlərin və nasazlıqların həll olunmasında, sistemin açılmasında, qurulmasında və xidmət olunmasında və təchizatın təmin olunmasında istifadəçilərə köməklik göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) problemləri həll etmək üçün proqram təminatına və ya texniki vasitələrin əməliyyatlarına dair istifadəçilərin sorğu-suallarına cavab vermək;

(b) əməliyyatların düzgünlüyünü və səhvləri aşkar etmək üçün əmrləri daxil etmək və sistemin funksiyalarını nəzərdən keçirmək;

(c) spesifikasiyaların qurulmasının və ya layihələndirilməsinin ardınca texniki vasitələrə, proqram təminatı və periferik cihazlarda kiçik təmirləri aparmaq və aparılmasını həyata keçirmək;

(ç) kommunikasiya və kompüter sistemlərinin gündəlik işlərinə nəzarət etmək;

(d) işçilərin istifadəsi üçün cihazların qurulması, kabellərin, əməliyyat sistemlərinin və proqram təminatlarının müvafiq (lazımi şəkildə) qurulmasını təmin etmək və yerinə yetirmək;

(e) gündəlik ötürülən kommunikasiya məlumatlarının, problemlərin və görülən bərpa tədbirlərinin qeydiyyatını aparmaq;

(ə) istifadəçilər tərəfindən rast gəlinən texniki problemləri qarşılamaq və ya reproduksiya etmək;

(f) məsələlərin həllinin tədqiq edilməsi və həyata keçirilməsi üçün rəhbərliklə texniki təlimatları

və digər sənədləri müzakirə etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Köməkçi, kommunikasiya (İKT)
- Köməkçi, məlumat bazası
- Köməkçi, mühəndis
- Köməkçi, proqramçı
- Köməkçi, sistem təhlili
- Operator, yardım xidməti

3513 KOMPÜTER ŞƏBƏKƏSİ VƏ SİSTEM OPERATORLARI

Kompüter şəbəkəsi və sistem operatorları şəbəkə və digər məlumat kommunikasiya sistemlərini qurur, idarə edir və xidmət göstərilməsini təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) şəbəkə sistemlərini idarə etmək, xidmət etmək və nasazlıqları aradan qaldırmaq;
- (b) şəbəkələrdən başqa məlumatların verilməsi sistemlərini idarə etmək və xidmət göstərmək;
- (c) şəbəkə və məlumat kommunikasiya sistemləri sahəsində istifadəçilərə kömək etmək;
- (ç) təkmilləşdirilməyə ehtiyacı olan avadanlıqları və proqram təminatları sahələrini müəyyənləşdirmək;
- (d) kompüter qurğularını, şəbəkə proqram təminatlarını, əməliyyat sistemləri proqramlarını və alt proqramları quraşdırmaq;
- (e) kompüter şəbəkələrinin başlanılması və dayandırılması, həmçinin qeyri adi vəziyyətlərdə ehtiyat və bərpa olunması əməliyyatlarını idarə etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, kompüter şəbəkəsi
- Köməkçi heyət, kompüter şəbəkəsi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Şəbəkə administratoru - 2522
- Təhlilçi, sistemlər/kompüter - 2511
- Operator, kompüter - 3511
- Operator, Vebsayt - 3514

3514 VEB OPERATORLARI

Veb operatorları internet və intranet veb saytlarının optimal funksionallığını və veb-server texniki avadanlıqlarına və proqram təminatlarına xidmət olunmasını, nəzarət olunmasını və təchiz olunmasını həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) İnternet və intranet veb saytları və ya veb-server texniki vasitələri və ya proqram təminatlarının qurulması və xidmət olunması, etibarlılığı və istifadə rahatlığının təmin olunması;

- (b) sənədləşməni, direktivləri və təlimatları, istifadə prosedurlarını və sistem protokollarını (jurnallarını) inkişaf etdirmək və saxlanmasını təmin etmək;
- (c) təhlükəsizlik tədbirlərini inkişaf etdirmək, əlaqələndirmək, həyata keçirmək və nəzarət etmək;
- (d) təkmilləşdirmə və yeni sistemlərin əldə edilməsi daxil olmaqla iş icraçılığının artırılması üçün tövsiyələr vermək və təhlil etmək;
- (e) müştəri və istifadəçilərin istiqamətləndirilməsini təmin etmək və onlarla əlaqə saxlamaq;
- (f) veb sahifələrin yenilənməsi;
- (g) veb-server ehtiyat surətini və bərpa olunma əməliyyatlarını yerinə yetirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Administrator, veb sayt
- Operator, veb sayt
- Veb mütəxəssisi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Sistem administratoru - 2522
- Şəbəkə administratoru - 2522
- Təhlilçi, sistemlər/kompüter - 2511
- Proqram təminatı dizaynerləri - 2512
- Dizayner, multimedia - 2166
- Dizayner, Veb - 2166

352-ci KİÇİK QRUP

RADIO VƏ TELEVİZIYA VERİLİŞLƏRİ VƏ TELEKOMMUNİKASIYA ÜÇÜN APARATLARIN OPERATORLARI

Radio və televiziya verilişləri və telekommunikasiya üçün aparatların operatorları səs və görüntülərin (təsvirlərin) radio və televiziya kanalları vasitəsilə yayımlanması üçün görüntü (təsvir) və səslərin yazılması və montaj etmə avadanlıqlarının texniki funksionalığının idarə edilməsi, həmçinin yerdə (quruda), dənizdə və havada digər müxtəlif tipli telekommunikasiya siqnallarının ötürülməsi, telekommunikasiya mühəndisliyi, istehsal, yayım, quruculuq, əməliyyatlarla, xidmətlə və telekommunikasiya sistemlərinin təmiri ilə bağlı texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Bu vəzifələrə adətən aid edilir: səslərin yazılması, təsvir və səslərin montaj edilməsi və çeşidlənməsi üçün avadanlıqlara nəzarət edilməsi (idarə olunması); radio və televiziya proqramları üçün ötürmə və yayımlama sistemlərini və peyk sistemlərini idarə etmək; yerdə (quruda), dənizdə və hava məkanlarında radio kommunikasiya sistemlərini, peyk xidmətlərini və multipleks sistemlərini idarə etmək və xidmət etmək; telekommunikasiya sistemlərinin tədqiq edilməsi və inkişaf etdirilməsi və prototiplərin sınaqdan keçirilməsi ilə bağlı texniki köməyi təmin etmək; verilən spesifikasiyalara müvafiq olaraq sxemin layihələrini hazırlamaq; istehsal, istifadə, xidmət və telekommunikasiya sistemlərinin təmiri proseslərinə texniki nəzarəti təmin etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

3521 Audio - vizual və radio, televiziya verilişləri üçün aparatların operatorları

3522 Telekommunikasiya üzrə texniklər

3521 AUDIO-VİZUAL VƏ RADIO, TELEVİZİYA VERİLİŞLƏRİ ÜÇÜN APARATLARIN OPERATORLARI

Audio-vizual və radio, televiziya verilişləri üçün aparatların operatorları yazıda və ya canlı yayımda təsvir və səsi verən radio və televerilişlər üçün, habelə quruda, dənizdə və havada telerabitənin digər növ siqnallarının verilməsi üçün texnikanın işinə nəzarət edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) radio və televiziya verilişləri üçün ötürücü sistemlərin və peyk sistemlərinin işinə nəzarət etmək;

(b) quruda, dənizdə və havada radiorabitə, peyk xidməti sistemlərinin və çoxdöfəli hərəkət sistemlərinin işinə nəzarət etmək;

(c) kinoproeksiya texnikasının işinə nəzarət etmək;

(ç) nəzəri və praktiki biliklərin, telerabitənin və ötürücü sistemlərin terminallarının işi sahəsində və texnikanın xidməti prosesində yaranmış problemlərin təyin olunması və həlli üçün tətbiq edilməsi;

(d) əməliyyatlar jurnalının aparılması;

(e) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Operator, audio avadanlıq/televiziya
- Operator, ötürücü avadanlıq/radio
- Kinooperator
- Operator, video çəkilişi
- Assistent, kino

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Fotoqraf - 3431

3522 TELEKOMMUNİKASIYA ÜZRƏ TEXNİKLƏR

Telekommunikasiya üzrə texniklər elektron və telekommunikasiya texnikasında tədqiqatlarla, habelə elektron avadanlığının, elektron və telekommunikasiya sistemlərinin işlənilib hazırlanması, istehsalı, quraşdırılması, tikintisi, istismarı, saxlanması və təmiri ilə əlaqədar texniki vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) telekommunikasiya avadanlığının tədqiqatları və təkmilləşdirilməsi, habelə təcrübə nümunələrinin sınağı sahəsində texniki yardımın təmin edilməsi;

(b) verilmiş xüsusiyyətlərə uyğun olaraq elektron avadanlığının çertyojlarının və sxemlərinin işlənməsi və hazırlanması;

(c) verilmiş xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq elektron və telekommunikasiya avadanlığının hazırlanması və quraşdırılması üçün lazım olan material və əmək xərclərinin miqdarının və dəyərinin təyin edilməsi;

(ç) mövcud qaydalara və xüsusiyyətlərə müvafiq olaraq işlərin keyfiyyətlə yerinə yetirilməsi məqsədilə elektron avadanlığının və telekommunikasiya sistemlərinin hazırlanması, sazlanması, istismarı və təmirinə texniki nəzarətin təmin edilməsi;

(d) iş prosesində yaranmış problemlərin aşkar edilməsi və həlli üçün elektronika və telekommunikasiya texnikası sahəsində texniki biliklərin və prinsiplərin, eləcə də praktiki təcrübənin tətbiqi;

(e) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Texnik, telekommunikasiya

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Montajçı, elektronika/informasiya avadanlıqları - 7422
- Texnik, elektronika - 3114
- Texnik, kommunikasiya avadanlığı - 7422
- Quraşdırıcı, telefon - 7422

4-cü ƏSAS QRUP

İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI

İdarə (ofis) qulluqçuları adətən qeydlər aparır, lazımi informasiyanı təşkil edir, saxlayır kompüterlərə daxil edir, tapır, müəyyən idarə funksiyalarını, xüsusilə kassa əməliyyatları, səyahətlərin təşkili, informasiya və işgüzar görüşlərin təşkili ilə əlaqədar funksiyaları yerinə yetirirlər. Bu əsas qrupun əksər peşələri MBST-in ikinci ixtisaslaşma səviyyəsinin ixtisaslarını tələb edir.

İdarə qulluqçuları tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: stenoqrafiya, maşında yazma, digər orqtexnikada mətnlərin redaktə edilməsi üzrə proqramlarla kompüterdə iş; müxtəlif informasiyaların kompüterlərə daxil edilməsi, adi qaydada və kompüterdə müxtəlif rəqəm məlumatlarının yazılması; inventarlaşma, istehsal və nəqliyyat üzrə yazıların aparılması; kitabxanalarda dəftərxana işlərinin yerinə yetirilməsi; sənədlərin işə tikilməsi, poçt göndərmələri üzrə vəzifələrin yerinə yetirilməsi, çap üçün materialların hazırlanması və yoxlanması; savadsız şəxslərin xahişi ilə məktublarnın yazılması; kassa əməliyyatlarının icrası; səyahətlərin təşkili üzrə vəzifələrin yerinə yetirilməsi; müştərilərə lazımi informasiyanın verilməsi və işgüzar görüşlərin təşkili, telefon kommutatorunda iş.

Bu əsas qrupun peşələri aşağıdakı yarımqruplara daxil edilir:

41 İdarə (ofis) qulluqçuları və klavişli (dilli) maşınların katibləri

42 Əhaliyə xidmətlər sahəsində idarə (ofis) qulluqçuları

43 Rəqəm məlumatlarının və materialların işlənməsi üzrə qulluqçular

44 Digər idarə (ofis) qulluqçuları

41-ci YARIMQRUP

İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI VƏ KLAVİŞLİ (DİLLİ) MAŞINLARIN KATİBLƏRİ

İdarə qulluqçuları və klavişli maşınların katibləri məlumatların yazılması, qeydiyyatı, təşkil olunması, yenilənməsi və müvafiq qaydalara uyğun olaraq müxtəlif idarə və inzibati vəzifələri yerinə yetirirlər.

Bu yarımqrupa daxil edilən işçilər adətən aşağıdakı vəzifələri həyata keçirirlər: fərdi kompüterləri idarə etmək; mətn prosessorları və ya yazı makinaları, kompüterlərdən istifadə etməklə məlumatları daxil etmək, yazmaq və işləmək; hesablama, mühasibat proqramları vasitəsilə məlumatların daxil edilməsi və emal edilməsi; qaimələr hazırlamaq, ədədləri yoxlamaq, qeydiyyat, faks və poçt daxil olmaqla ümumi idarə daxili vəzifələri icra etmək.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

411 İdarə (ofis) qulluqçuları

412 Katiblər

413 Dilli (klavişli) maşınların operatorları

411-ci KİÇİK QRUP

İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI

İdarə (ofis) qulluqçuları adətən qeydlər aparır, lazımi informasiyanı təşkil edir, saxlayır kompüterlərə daxil edir, tapır, müəyyən idarə funksiyalarını, xüsusilə kassa əməliyyatları, səyahətlərin təşkili, informasiya və işgüzar görüşlərin təşkili ilə əlaqədar funksiyaları yerinə yetirirlər. Bu əsas qrupun əksər peşələri MBST-in ikinci ixtisaslaşma səviyyəsinin ixtisaslarını tələb edir.

İdarə qulluqçuları tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: stenoqrafiya, maşında yazma, digər orqtexnikada mətnlərin redaktə edilməsi üzrə proqramlarla kompüterdə iş; müxtəlif informasiyaların kompüterlərə daxil edilməsi, adi qaydada və kompüterdə müxtəlif rəqəm məlumatlarının yazılması; inventarlaşma, istehsal və nəqliyyat üzrə yazıların aparılması; kitabxanalarda dəftərxana vəzifələrinin yerinə yetirilməsi; sənədlərin işə tikilməsi, poçt göndərmələri üzrə vəzifələrin yerinə yetirilməsi, çap üçün materialların hazırlanması və yoxlanması; savadsız şəxslərin xahişi ilə məktublarnın yazılması; kassa əməliyyatlarının icrası; səyahətlərin təşkili üzrə vəzifələrin yerinə yetirilməsi; müştərilərə lazımi informasiyanın verilməsi və işgüzar görüşlərin təşkili, telefon kommutatorunda iş.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

4110 İdarə (ofis) qulluqçuları

4110 İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI

İdarə (ofis) qulluqçuları müvafiq prosedurlara uyğun olaraq geniş miqyaslı dəftərxana və inzibati vəzifələri icra edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) məlumatların qeydiyyatını aparmaq, hazırlamaq, çeşidləmək, təsnifləşdirmək və fayllaşdırmaq;

- (b) məktubları çeşidləmək, açılması və (ünvanlarına) göndərilməsi;
- (c) sənədlərin faks edilməsi və surətlərinin çıxarılması;
- (ç) sadə xarakterli hesabatların və korrespondensiyaların hazırlanması;
- (d) işçilərə ayrılan avadanlıqların qeydiyyatını aparmaq;
- (e) telefon və elektron sorğulara cavab vermək və ya müəyyən olunmuş şəxslərə göndərmək (yönləndirmə);
- (ə) ədədləri yoxlamaq, qaimələri hazırlamaq və maliyyə sazişlərinin təfsilatlarını qeyd etmək;
- (f) kompüterlərə məlumatları yazmaq, redaktə etmək və səhvləri düzəltmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, ünvan maşını
- İdarə qulluqçusu, siyahı/ünvanlar

412-ci KİÇİK QRUP

KATİBLƏR

Katiblər yazı maşınlarında və kompüterdə korrespondensiyanı və digər sənədləri redaktə edir və işləyir, giriş və çıxış poçtunu yoxlayır, işgüzar görüşləri təşkil edir, məzuniyyətlərin uçotunu aparır, kargüzərliq sistemini təşkil edir və cavab verir, bəzi yazışmaları aparır.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: korrespondensiyanın, protokolların və məruzələrin redaktə edilməsi və tərtib edilməsi, müəyyən olunmuş standartlara uyğun olaraq diktə edilməklə və ya yazılı materiallardan istifadə edilməklə yazı makinasında və ya kompüterdə iş; daxil olan və göndərilən korrespondensiyanın işlənməsi; poçtun, korrespondensiyanın və sənədlərin nəzərdən keçirilməsi, qeydə alınması və növlərə ayrılması; danışıqlar və görüşlər haqqında xahişlərin qeydə alınması və onların təşkilinə yardım; məzuniyyətlərin və digər işçilər tərəfindən istifadə edilən güzəştlərin nəzarətdə saxlanması və qeydə alınması; kargüzərliq sisteminin təşkili və ona görə məsuliyyət; bəzi yazışmaların müstəqil olaraq aparılması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

4120 Katiblər

4120 KATİBLƏR

Katiblər yazı maşınlarında və kompüterdə korrespondensiyanı və digər sənədləri redaktə edir və işləyir, giriş və çıxış poçtunu yoxlayır, işgüzar görüşləri təşkil edir, məzuniyyətlərin uçotunu aparır, kargüzərliq sistemini təşkil edir və cavab verir, bəzi yazışmaları aparırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) korrespondensiyanın, protokolların və məruzələrin redaktə edilməsi və tərtib edilməsi, müəyyən olunmuş standartlara uyğun olaraq diktə edilməklə və ya yazılı materiallardan istifadə edilməklə yazı makinasında və ya kompüterdə iş;
- (b) daxil olan və göndərilən korrespondensiyanın işlənməsi;
- (c) poçtun, korrespondensiyanın və sənədlərin nəzərdən keçirilməsi, qeydə alınması və növlərə ayrılması;
- (ç) danışıqlar və görüşlər haqqında xahişlərin qeydə alınması və onların təşkilinə yardım;

(d) məzuniyyətlərin və digər işçilər tərəfindən istifadə edilən güzəştlərin nəzarətdə saxlanması və qeydə alınması;

(e) kargüzarlıq sisteminin təşkili və ona görə məsuliyyət;

(ə) bəzi yazışmaların müstəqil olaraq aparılması;

(f) məzmunca yaxın olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Katib, “Redaktor” proqramı və oxşar proqramlarla kompüterdə iş
- Katib
- Katib, maşında yazma

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Şəxsi katib - 3343
- Katib, inzibati - 3343
- Katib, məhkəmə - 3342
- Katib, tibb - 3344

413-cü KİÇİK QRUP

DİLLİ (KLAVİŞLİ) MAŞINLARIN OPERATORLARI

Dilli (klavişli) maşınların operatorları şifahi və ya yazılı informasiyanı kağızda və ya gələcəkdə oxunmaq üçün texnikanın köməyi ilə yazırlar, hesablama maşınlarında işləyir, korrespondensiyanı və sənədləşməni qəbul olunmuş standartlara uyğun olaraq redaktə və tərtib edirlər, digər katiblik funksiyalarını yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən daxil edilir: stenoqram formasında diktə edilən və digər materialların yazılması; müxtəlif informasiyaların (müxtəlif məlumatların) kompüterə, perforasiya kartlarına və ya xüsusi lentə daxil edilməsi, bu materialların yazı maşınlarında, printerdə və ya teletaypda çap edilməsi, hesablama maşınlarında iş: korrespondensiyanın və sənədləşmənin qəbul olunmuş standartlara uyğun redaktə və tərtib edilməsi; müxtəlif katiblik vəzifələrinin yerinə yetirilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

4131 Makinaçılar və mətnlərin redaktə edilməsi və oxşar işlərin yerinə yetirilməsi üzrə avadanlığın operatorları

4132 Müxtəlif məlumatların daxil edilməsi üzrə avadanlığın operatorları

4131 MAKİNAÇILAR VƏ MƏTNLƏRİN REDAKTƏ EDİLMƏSİ VƏ OXŞAR İŞLƏRİN YERİNƏ YETİRİLMƏSİ ÜZRƏ AVADANLIĞIN OPERATORLARI

Makinaçılar və mətnlərin redaktə edilməsi və oxşar işlərin yerinə yetirilməsi üzrə avadanlıqların operatorları çap makinalarını, fərdi kompüterlər və ya digər mətn prosessorları vasitəsilə mətnlərin yazılmasını, redaktə edilməsini, çap edilməsini, şifahi və ya yazılı faktların stenoqramların köməyi ilə qeyd edilməsini həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) yazılmış ilkin materialları, korrektə edilmiş surətləri, səs yazmalarını və stenoqramları kompüterlərin, mətn prosessorlarının və çap makinalarının köməyi ilə yazmaq;

(b) tamamlanmış işləri orfoqrafiya, qrammatika və punktuasiya üzrə yoxlamaq və formatlaşdırmaq;

(c) yazılmış materialları komplektləşdirmək və səliqəyə salmaq, təlimatlara riayət etmək;

(ç) tamamlanmış sənədləri kompüterlərin sərt disklərində və disk daşıyıcılarında saxlamaq və ötürmək və ya saxlamaq, bərpa etmək və yeniləmək üçün kompüterin fayl sistemində saxlamaq;

(d) stenoqramda nitqləri götürmək və digər məsələlərin yazılışını aparmaq;

(e) kino və televiziya proqramlarının başlıqları üçün deyilmiş sözləri, ətraf mühit səslərini və mahnı sözlərini reproduksiya etmək;

(ə) stenoqramlara və səs yazma aparatlarına yazılmış məlumatları köçürmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Makinaçı
- Operator, teleqraf
- Stenoqrafçı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Stenoqrafiya hesabatlarını tərtib edən - 3343
- Fonotipist, tibb - 3344

4132 MÜXTƏLİF MƏLUMATLARIN DAXİL EDİLMƏSİ ÜZRƏ AVADANLIĞIN OPERATORLARI

Müxtəlif məlumatların daxil edilməsi üzrə avadanlığın operatorları məlumatın daxil edilməsi, işlənməsi və verilməsi üçün nəzərdə tutulmuş elektron maşınlarına rəqəm və digər informasiyanı daxil edirlər; perforator maşınlarından istifadə etməklə məlumatları kartlara və lentlərə daxil edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) qorumaq və işləmək üçün rəqəm və digər məlumatların kompüterə daxil edilməsi;

(b) ilkin məlumatların perfokartlara və perfolentlərə daxil edilməsi;

(c) lazım gəldikdə daxil edilmiş məlumatlara düzəlişlərin verilməsi;

(ç) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Operator, məlumatların bazaya daxil edilməsi
- İdarə qulluqçusu, məlumatların bazaya daxil edilməsi
- İdarə qulluqçusu, ödəniş haqqında məlumatların kompüterə daxil edilməsi

42-ci YARIMQRUP

ƏHALİYƏ XİDMƏTLƏR SAHƏSİNDƏ İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI

Əhaliyə xidmətlər sahəsində idarə (ofis) qulluqçuları kassa əməliyyatları, səyahətlərin, məlumatların, işgüzar görüşlərin təşkili üzrə müştərilərlə birbaşa işləyir, eləcə də kommutatorlarda çalışırlar.

Bu yarımqrupun işçilərinin vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir: banklarda, poçt şöbələrində, satın alınmış və ya girov qoyulmuş mallara, xidmətlərə görə tariflər, ödəmələr qəbul edən idarələrdə kassa əməliyyatları; səyahətlərin təşkili; müştərilərə lazımi məlumatların verilməsi; işgüzar görüşlərin təşkili; kommutatorlarda işləmək.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

421 Xəzinədarlar və oxşar peşə işçiləri

422 Müştərilərin məlumatlandırılması üzrə işçilər

421-ci KİÇİK QRUP

XƏZİNƏDARLAR VƏ OXŞAR PEŞƏ İŞÇİLƏRİ

Xəzinədarlar və oxşar peşə işçiləri mağazalarda və digər müəssisələrdə, o cümlədən tariflər, girovlar qəbul edən, habelə borcların yığılması ilə məşğul olan idarələrdə kassa əməliyyatlarını yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: satın alınmış mallara və xidmətlərə görə müştərilərdən ödəmələrin alınması; pul və poçt əməliyyatları üzrə bank və poçt şöbələrində müştəriləri ilə iş; idman yarışlarında tariflərin qəbulu və tariflər üzrə ödəmələr; tariflər üzrə qumar oyunlarının aparılması; girov qoyulmuş mallara və ya qiymətli kağızlara görə pul məbləğlərinin verilməsi; borc götürülmüş məbləğlərin və digər haqqların yığılması. Digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də həmçinin buraya daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

4211 Bank xəzinədarları və digər işçilər

4212 Bukmekerlər və krupyelər (qumarxana xidmətçiləri)

4213 Əşyaların girov qoyulması və borc pul verilməsi üzrə agentlər

4214 Hesablar və borclar üzrə ödənişlərin, habelə nağd məbləğlərin alınması üzrə işçilər

4211 BANK XƏZİNƏDARLARI VƏ DİGƏR İŞÇİLƏR

Bank xəzinədarları və digər işçilər pulun qəbulu, xırdalanması və ödənməsi, eləcə də poçt xidmətlərinin göstərilməsi üzrə birbaşa bank və poçt şöbələrində müştəriləri ilə işləyirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) müştərilərdən pul məbləğinin və ya çeklərin alınması;
- (b) müştərilərə pul verilməsi;
- (c) müştərinin xahişi ilə hesabların və pul göndərmələrinin ödənməsi;
- (ç) müştərilərin hesablarının kreditlənməsi və debetlənməsi;

- (d) müştərilərin xahişi ilə bir valyutanın başqası ilə dəyişdirilməsi;
- (e) uçotun aparılması və kassa qalıqları ilə balansın çıxarılması;
- (ə) poçtun alınması, markaların satılması və digər poçt işləri, məsələn, hesablar üzrə ödəmələrin alınması, pul köçürmələri və s.;
- (f) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, poçtda kassa
- Pul dəyişən
- Xəzinədar, bank

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Xəzinədar, ofis - 5230

4212 BUKMEKERLƏR VƏ KRUPYELƏR (QUMARXANA İŞÇİLƏRİ)

Bukmekerlər və krupyelər tarifləri müəyyənləşdirir, idman müəssisələrində və digər müəssisələrdə tariflər üzrə məbləği qəbul edir və ödəyir, oyun yerlərində qumar oyunlarını idarə edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) tarifi qəbul etmək və ya ondan imtina etmək üçün oyunun aparılması riskinin dərəcəsinin müəyyən edilməsi;
- (b) təxmini tariflərin siyahısının hazırlanması və tərtib edilməsi;
- (c) kartoçkaların paylanması, fişkaların atılması və ruletkanın idarə edilməsi;
- (ç) oyun yerlərinin və qaydalarının izah edilməsi;
- (d) udmuş nömrələrin elan edilməsi, uduş üzrə ödəmələr, uduzanlardan məbləğin yığılması;
- (e) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bukmeker
- Krupye

4213 ƏŞYALARIN GİROV QOYULMASI VƏ BÖRC PUL VERİLMƏSİ ÜZRƏ AGENTLƏR

Əşyaların girov qoyulması və borc pul verilməsi üzrə agentlər əşya, əmlak və qiymətli kağızlar girov götürməklə borc pul verirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) girov kimi təklif edilən əşyaların qiymətləndirilməsi, faizlərin müəyyənləşdirilməsi və pulun verilməsi;
- (b) ssudaların əvəzi ödənilərkən əşyaların qaytarılması, ödənməzsə girov qoyulmuş əşyaların satışı;
- (c) gələcək məhsul altında və ya digər hallarda borc kimi ssudaların verilməsi;
- (ç) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kreditor
- Sələmçi, girov ilə pul ssudası

4214 HESABLAR VƏ BORCLAR ÜZRƏ ÖDƏNİŞLƏRİN, HABELƏ NAĞD MƏBLƏĞLƏRİN ALINMASI ÜZRƏ İŞÇİLƏR

Hesablar və borclar üzrə ödənişlərin, habelə nağd məbləğlərin alınması üzrə işçilər ödəmələri alır və onları rəsmiləşdirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) ödəmələrin alınması və ya onların vaxtının uzadılması üçün müştərilərə telefon zənglərinin vurulması və məktublarnın göndərilməsi;
- (b) müştərilərin ünvanlarının aşkar edilməsi və haqqın alınması məqsədi ilə onlara baş çəkilməsi;
- (c) alınmış məbləğlərin uçotu;
- (ç) ödənməli olan məbləğin başqa yolla alınması mümkün olmadıqda, işin məhkəməyə verilməsi haqqında məsələ qaldırılması;
- (d) xeyriyyə məqsədləri üçün xahişlər və məbləğlərin alınması;
- (e) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Yiğici, xeyriyyə məqsədləri üçün ianələr
- Yiğici, borc məbləğləri
- Yiğici, hesablar üzrə ödənişlər

422-ci KİÇİK QRUP

MÜŞTƏRİLƏRİN MƏLUMATLANDIRILMASI ÜZRƏ İŞÇİLƏR

Müştərilərin məlumatlandırılması üzrə işçilər səyahətlərin təşkili, müxtəlif lazımi məlumatların verilməsi, işgüzar görüşlərin təşkili, o cümlədən həkimə müraciətlər və xəstəxanalarda yatma, eləcə də müxtəlif telefon zəngləri üzrə müştərilərlə birbaşa işləyirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: səfərlərin proqramlarının hazırlanması, bilet və mehmanxana sifarişləri; müştəri və müraciət edənlərin qəbulu; müxtəlif məlumatların verilməsi və müəssisənin tapşırığına əsasən işgüzar görüşlərin təşkil edilməsi, o cümlədən həkimə müraciətlər və xəstəxanalarda yatma; kommutatorlarda iş. Buraya digər işçilərə rəhbərlik etmək də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupa aşağıdakı ibtidai qruplar daxil edilir:

4221 Səyahətlər üzrə məsləhətçilər

4222 Müsafirələrin məlumatlandırılması üzrə işçilər

4223 Telefonçular

4224 Mehmanxanada müsafirələrin qəbulu üzrə işçilər

4225 İnformasiya bürolarının işçiləri

4226 Qəbul otaqlarının katibləri (resepşn işçiləri)

4227 Bazar konyunkturasını öyrənmək məqsədilə müsahibə alanlar və sorğu keçirənlər
4229 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən müştərilərin məlumatlandırılması
üzrə işçilər

4221 SƏYAHƏTLƏR ÜZRƏ MƏSLƏHƏTÇİLƏR

Səyahətlər üzrə məsləhətçilər səyahətin marşrutunu və cədvəlini, sənişinlərin yerləşdirilməsini planlaşdırır, işgüzar tədbirlər və ya istirahət üçün tam qrup səyahətləri təşkil edir və ya satırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) müxtəlif növ nəqliyyatın və sənişinlərin yerləşdirilməsi üçün binaların mövcudluğu, qiymət və komfortluğu barədə informasiyanın alınması, gedişlə əlaqədar təşkilatı məsələlər üzrə məsləhətlərin verilməsi;

(b) əvvəlcədən sifariş edilmiş biletlərin və mehmanxanada otaqların sifarişi və təsdiq edilməsi, sənişinlərə biletlərin və talonların verilməsi və haqqın yığılması;

(c) işgüzar tədbirlər və ya istirahət üçün tam qrup səyahətlərinin təşkili və onların ayrı-ayrı şəxslər və ya qrup şəxslərə satılması;

(ç) sənişinlərə səyahət üçün lazım olan vəsiqələrin və sənədlərin alınmasında köməklik;

(d) bir-birinə yaxın vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Məsləhətçi, səyahət
- Təşkilatçı, səyahət
- İdarə qulluqçusu, biletlərin verilməsi/səyahət
- İdarə qulluqçusu, səyahət/aviaxətlər
- İdarə qulluqçusu, səyahətlər bürosu

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Konfransların və tədbirlərin təşkilatçıları - 3332
- Xəzinədar, bilet kassası - 5230
- Menecer, səyahət agentliyi - 1439

4222 MÜSAFİRLƏRİN MƏLUMATLANDIRILMASI ÜZRƏ İŞÇİLƏR

Müsaфирlərin məlumatlandırılması üzrə işçilər telefon və elektron poçt kimi telekommunikasiya vasitələri ilə müştəriləri məsləhət və məlumatlarla təmin edir və kompaniyaların və müəssisələrin məhsul, xidmət, fəaliyyət istiqamətləri və maliyyə sazişləri prosesləri ilə bağlı suallarını cavalandırırlar. Onlar müştərilərdən, informasiya xidmətləri təmin etdikləri müəssisə və kompaniyalardan kənar yerdə yerləşirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) əgər suallara cavab lazımdırsa, dəstək xidməti tələb olunursa və ya narazılıqların ceşidlənməsi üçün müştərilərdən daxil olan sorğuların bölgüsünü aparır;

(b) tələbləri müəyyənləşdirmək və kompüter sisteminə məlumatları daxil etmək;

(c) münasib vəziyyətdə dispetçer vəzifələrini yerinə yetirmək;

(ç) zəruri hallarda qaimələr və hesablar təqdim etmək;

(d) müştərilərə məktublar, məlumat vərəqləri və digər sənədləri göndərmək;

(e) əlavə məhsul və xidmətləri müştərilərə məsləhət görmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, müştərilərin məlumatlandırılması

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Satıcı, telemarketing - 5244
- Satıcı, telefon - 5244
- Satıcı, müştərilərlə əlaqə mərkəzi - 5244
- Telefon stansiyasında operator - 4223
- Müsahibə alanlar/bazar konyunkturasının öyrənilməsi - 4227

4223 TELEFONÇULAR

Telefonçular kommutatorda və ya onun yerli və beynəlxalq xəttlərində müxtəlif suallara cavab verərək işləyirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) abonentlərin birləşdirilməsi;
- (b) xarici abonentlərlə və beynəlxalq xəttlərlə birləşdirmə;
- (c) xidmətə görə xərclərin uçotu;
- (ç) telefonla müxtəlif arayışların verilməsi və məlumatın sonradan abonentə verilməsi üçün qeyd edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Telefon stansiyasında operator
- Operator/müştərilərin zənglərinə cavab vermə

4224 MEHMANXANADA MÜSAFİRLƏRİN QƏBULU ÜZRƏ İŞÇİLƏR

Mehmanxanada müsafirlərin qəbulu üzrə işçilər qonaqların qarşılınması, otaqların təyin edilməsi, açarların verilməsi, mehmanxana xidmətləri ilə bağlı məlumatların təmin edilməsi, otaq sifarişlərinin və otaqların tutulmasının (məşğul edilməsinin) qeydlərinin aparılması, qonaqları yola salmaq və ödənişləri qəbul etmək üçün hesabların təqdim edilməsi kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) mümkün otaq sifarişləri və ehtiyatları üçün otaq inventarlarını saxlamaq (xidmət göstərmək);
- (b) qonaqların gəlmələrini qeyd etmək, otaqları təyin etmək, müştərilərin kreditini yoxlamaq və otaq açarlarını vermək;
- (c) mehmanxana xidmətləri və cəmiyyət üçün mümkün xidmətlərlə bağlı məlumatları təmin etmək;
- (ç) yerlərin mövcudluğu haqqında məlumatlarla təmin etmək və otaq sifarişləri qəbul etmək;
- (d) otaq və texniki xidmətlər üçün qonaqların sorğularına cavab vermək;
- (e) müştərilər tərəfindən daxil olan şikayətlər barəsində otaq və texniki xidmət göstərənlərlə əlaqə saxlamaq;

- (f) kompüterləşdirilmiş və əl sistemləri vasitəsi ilə müştərilərin hesablarını yoxlamaq;
- (g) telefondan və ya telefon qovşağından istifadə etməklə məlumatları şəxsən almaq (qəbul etmək) və göndərmək;
- (ğ) müştəriləri yola salarkən və hesabları təqdim edərkən hesabları nəzərdən keçirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Portye (mehmanxana)
- Katib, müsafirlərin qəbul edilməsi/mehmanxana

4225 İNFORMASIYA BÜROLARININ İŞÇİLƏRİ

İnformasiya bürolarının işçiləri şəxsən, yazılı, elektron poçt və telefon sorğuları və müəssisələrin məhsul, xidmət və fəaliyyət siyasətləri ilə əlaqəli şikayətlərini cavablandırır, informasiyalarla təmin edir və müraciət edənləri digər mənbələrə istiqamətləndirirlər. Onlar elə yerdə yerləşirlər ki, müştərilərlə və ya məhsul istehsalçıları və xidməti təmin edənlərlə birbaşa əlaqədə olsunlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) məhsul, xidmət, fəaliyyət siyasətləri haqqında suallara cavab vermək və onları imkanları, yerləşmələri, qiymət və digər problemlərlə bağlı məlumatlarla təmin etmək;
- (b) problemlər haqqında sorğulara cavab vermək və məsləhəti, informasiyanı və köməyi təmin etmək;
- (c) sorğular və şikayətlər haqqında informasiyanı qeyd etmək;
- (ç) qrup rəhbərlərinə və ya təcrübəli məsləhətçilərə mürəkkəb sorğuları yönəltmək;
- (d) maraqlı tərəflər üçün münasib formalar, informasiya komplektləri və kitabçalar (broşurlar) vermək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, məlumat əldə edilməsi və sorğu aparılması
- İdarə qulluqçusu, informasiya

4226 QƏBUL OTAQLARININ KATİBLƏRİ (RESEPSN İŞÇİLƏRİ)

Qəbul otaqlarının katibləri (resepsn işçiləri) qonaqların, müştərilərin və gələnlərin qəbul edilməsi, salamlanması və görüşlər üçün razılaşmalar da daxil olmaqla sorğuların və müraciətlərin cavablandırılması kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) gələnləri, qonaqları və ya müştəriləri qəbul etmək və salamlamaq;
- (b) müştərilər üçün görüş vaxtlarını müəyyənləşdirmək;
- (c) məlumat və görüşlər üçün müraciətlərin bölgüsünü aparmaq;
- (ç) müştəriləri görüş yerlərinə və şəxslərə istiqamətləndirmək;
- (d) informasiya broşuralarını, kitabçaları və ya formaları təqdim etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Katib, müsafirlərin qəbulu

- Katib, müsafirlərin qəbulu/tibb

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Katib, tibb - 3344
- Katib, müsafirlərin qəbul edilməsi/mehmanxana - 4224

4227 BAZAR KONYUNKTURASINI ÖYRƏNMƏK MƏQSƏDİLƏ MÜSAHİBƏ ALANLAR VƏ SORĞU KEÇİRƏNLƏR

Bazar konyunkturasını öyrənmək məqsədilə müsahibə alanlar və sorğu keçirənlər müxtəlif mövzularda bazar konyunkturasının tədqiq edilməsi, araşdırılması və öyrənilməsi üçün insanlardan müsahibələr alınması kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) insanlarla telefonla və ya şəxsən əlaqə yaratmaq və müsahibənin məqsədini izah etmək;
- (b) anket və sorğular çərçivəsində suallar vermək;
- (c) vərəqlərdə cavabları qeyd etmək və ya kompüter sorğu vasitələri ilə cavabları bilavasitə kompüterdə verilənlər bazasına daxil etmək;
- (ç) cavablarda uyğunsuzluqları müəyyənləşdirmək və həll etmək;
- (d) həqiqi məlumatların əldə edilməsində yaranan problemlərin respondentlərlə araşdırılması üçün qarşılıqlı əlaqəni təmin etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Müsahibə alanlar/bazar konyunkturasının öyrənilməsi
- Müsahibə alanlar/ictimai fikrin öyrənilməsi
- Sorğu keçirənlər

4229 DİGƏR İBTİDAI QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN MÜŞTƏRİLƏRİN MƏLUMATLANDIRILMASI ÜZRƏ İŞÇİLƏR

Bu ibtidai qrupa 422-ci kiçik qrupun digər ibtidai qruplarına aid edilməyən işçilər daxil edilir. Misal üçün bu ibtidai qrupa müştərilərdən ehtiyac duyulan xidmətlər üçün hüquqların müəyyənləşdirilməsi məlumatlarını alanlar və bu məlumatları araşdırırlar daxil edilir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) xəstəxana xidmətlərini təmin etmək üçün tələb edilən informasiyanı əldə etmək və emal etmək;
- (b) sosial yardım üçün iddiaçıların ərizələrinə müvafiq informasiyanı toplamaq və onlardan məlumat almaq;
- (c) verilən informasiyanın dəqiqliyini yoxlamaq;
- (ç) yardımın göstərilməsi, dəyişdirilməsi, imtina olunması və məhdudlaşdırılması üçün təşəbbüs göstərmək;
- (d) gəlirlər və iddia prosedurları ilə əlaqəli suallara cavab vermək və informasiyanı təmin etmək;
- (e) müəyyən xidmətləri əldə etmək hüququna malik olmayan iddiaçıları başqa müəssisələrə göndərmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Xəstəxana işçisi, informasiya əldə etmək
- Müsahibə alan, sorğu apararı
- Sorğu apararı mütəxəssis

43-cü YARIMQRUP

RƏQƏM MƏLUMATLARININ VƏ MATERIALLARIN İŞLƏNMƏSİ ÜZRƏ QULLUQÇULAR

Rəqəm məlumatlarının və materialların işlənməsi üzrə qulluqçular hesablamı, mühasibatlıq, statistik, maliyyə və digər rəqəmli məlumatların əldə edilməsi, toplanması, işlənməsi və işgüzar məsələlərə dair nağd pul ödəmələrinin öz üzərinə götürülməsi kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Bu yarımqrupa alınmış, istehsal olunmuş, ehtiyatda saxlanılmış, təchiz edilmiş, göndərilmiş və müəyyən istehsal dövrü üçün ehtiyac duyulan mal və materialların hesabatının aparılması, istismar aspektlərinin hesabatlarının aparılması, sərnişin və yük daşımaları vaxtlarının seçilməsinin əlaqələndirilməsi kimi sahələr aid edilir.

Bu yarımqrupun işçiləri tərəfindən icra edilən vəzifələr aşağıdakılardır: hesablamı və mühasibatlıq hesabatları ilə kömək göstərmək; məhsul vahidinə çəkilən xərcləri hesablamı; əmək haqqlarını hesablamı, bəzi hallarda əmək haqqı paketlərini hazırlamı və əmək haqqlarını ödəmək, kassa əməliyyatlarını öz üzərinə götürmək; statistik və ya sığorta məlumatı əldə etmək, toplamaq və hesablamı; sığorta təşkilatları, bank və digər oxşar qurumlarla maliyyə sazişləri ilə əlaqəli ofis vəzifələrini yerinə yetirmək, istehsal edilən, ehtiyatda (anbarda) saxlanan, sifariş verilən və göndərilən malları (əmtələri) qeyd etmək; alınmış istehsalat materiallarının qeydiyyatını aparmı, anbarlara yerləşdirmək və buraxılmasını təmin etmək; müəyyən edilmiş dövrlər üçün tələb edilən istehsalat materiallarının miqdarını hesablamı və istehsal qrafiklərini hazırlamı və yoxlamaq; istismar aspektlərinin hesabatlarını aparmı, sərnişin və yük daşımalarının vaxtlarının müəyyənləşdirilməsini əlaqələndirmək.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

431 Rəqəm məlumatlarının işlənməsi üzrə qulluqçular

432 Materialların və nəqliyyatın uçotu ilə əlaqədar idarə (ofis) qulluqçuları

431-ci KİÇİK QRUP

RƏQƏM MƏLUMATLARININ İŞLƏNMƏSİ ÜZRƏ QULLUQÇULAR

Rəqəm məlumatlarının işlənməsi üzrə qulluqçular mühasibat əməliyyatlarına, uçota, statistikaya, maliyyəyə dair məlumatı və başqa rəqəm məlumatlarını alır, təşkil edir və kompüterlərə yığır, bəzən kommersiyada istifadə edilən nağd hesablaşmalar ilə sövdələşmələri uçota alırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aid edilir: mühasibat və uçot məlumatlarının işlənməsi, istehsal olunan əmtəə vahidinin dəyərinin hesablanması; əmək haqqının hesablanması və bəzi hallarda əmək haqqı üzrə pul kütləsinin hazırlanması və ödənməsi; kommersiyada təsadüf edilən nağd pul əməliyyatlarının uçota alınması; müxtəlif statistik informasiyanın toplanması, işlənməsi və daxil

edilməsi; bank və digər idarələrin maliyyə sövdələşmələri ilə əlaqədar olan dəftərxana vəzifələrinin yerinə yetirilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

4311 Mühasibat əməliyyatları və uçotu üzrə qulluqçular

4312 Statistika, sığorta və maliyyə məlumatlarının işlənməsi üzrə qulluqçular

4313 Ödəniş cədvəllərinin təşkili üzrə işçilər

4311 MÜHASİBAT ƏMƏLİYYATLARI VƏ UÇOTU ÜZRƏ QULLUQÇULAR

Mühasibat əməliyyatları və uçotu üzrə qulluqçular mühasibat əməliyyatları və uçotu üzrə qeydlər və hesablamaların aparılmasına kömək edir, istehsalın maya dəyərini və əmək haqqının hesablanması ilə məşğul olur, eləcə də nağd pul ödəmələrini həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) mühasibat əməliyyatları və uçot üzrə qeydlərin aparılması;
- (b) lazımi hesablamalar;
- (c) mühasibat uçotuna dair bəzi digər vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ç) əldə olan qeydlər əsasında istehsalın maya dəyərini məhsul vahidinə hesablanması;
- (d) hər bir işçi tərəfindən işlənmiş saatlar və ya yerinə yetirilmiş işlər haqqında məlumatlar əsasında çatacaq əmək haqqının hesablanması;
- (e) nağd vəsaitlə iş və bəzən kommersiyada rast gəlinən nağd hesablaşmalar ilə sövdələşmələrin uçotu, əmək haqqının paylaşdırılması və ödənməsi;
- (ə) məzmunca bir-birinə yaxın olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, mühasibat
- İdarə qulluqçusu, maya dəyərini hesablanması
- İdarə qulluqçusu, xərclərin hesablanması

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Assistent, mühasib - hesabdar - 3313
- Mühasib - hesabdar - 3313

**4312 STATİSTİKA, SIĞORTA VƏ MALİYYƏ MƏLUMATLARININ İŞLƏNMƏSİ
ÜZRƏ QULLUQÇULAR**

Statistika, sığorta və maliyyə məlumatlarının işlənməsi üzrə qulluqçular müxtəlif statistik məlumatları alır, seçir və hesablayır, bank və sığorta idarələri ilə əlaqədar olan idarə vəzifələrini yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) adi və ya xüsusi mənbələrdən alınmış müxtəlif statistik məlumatların alınması və seçilməsi;
- (b) yekun məbləğlərinin, sığorta ilə əlaqədar zərərlərin məbləğinin, faizlər üzrə məbləğlərin və digər məbləğlərin hesablanması, lazımi cədvəllər şəklində hesablamaların təqdim edilməsi;

(c) maliyyə sənədlərinin tərtib edilməsi, kapitalla, broker mükafatlarına, vergi yığımlarına görə faizlərin hesablanması;

(ç) fond səhmlərinin və müştərilərin, yaxud müəssisə rəhbərlərinin tapşırığı ilə alınmış və ya satılmış digər qiymətli kağızların uçuğu;

(d) məzmunca bir-birinə yaxın olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, maklerlik
- İdarə qulluqçusu, maliyyə
- İdarə qulluqçusu, sığorta statistikas
- İdarə qulluqçusu, qiymətli kağızlar
- İdarə qulluqçusu, statistika
- İdarə qulluqçusu, vergilər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Assistent, statistika - 3314
- Broker, səhmlər və istiqraz və rəqələri - 3311
- Broker, ticarət - 3324
- Assistent, mühasib - hesabdar - 3313
- İdarə qulluqçusu, mühasibat - 4311

4313 ÖDƏNİŞ CƏDVƏLLƏRİNİN TƏŞKİLİ ÜZRƏ İŞÇİLƏR

Ödəniş cədvəllərinin təşkili üzrə işçilər işçi heyətinə ödəniləcək ödənişlər (əmək haqqları) haqqında məlumatların toplanması, yoxlanması, işlənməsi və şöbə, şirkət və digər qurumlar çərçivəsində işçilərə ödəniləcək ödəmələri və gəlirlərin hesablanması həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) əl və kompüterləşdirilmiş sistemlərdən istifadə etməklə ödəniş və gəlirləri hesablamaq üçün işçilərin iş davamiyyətlərini, məzuniyyət və əlavə iş saatlarının qeydlərini aparmaq;

(b) ümumi əmək haqqını, təmiz əmək haqqını və vergilər, həmkarlar, cərimələr, sığorta və pensiya kimi tutulmaları göstərməklə işçilər üçün əmək haqqı cədvəllərini hazırlamaq və yoxlamaq;

(c) çek və elektron köçürmə vasitəsilə işçilərin əmək haqqı və gəlir ödəmə cədvəllərini hazırlamaq;

(ç) ödəniş cədvəllərində tənzimləmələri və uyğunsuzluqları müəyyən etmək üçün iş cədvəllərini, iş dioqramlarını, əmək haqqlarının hesablanması cədvəllərini və digər məlumatları nəzərdən keçirmək;

(d) davamiyyəti, işlənilmiş iş saatlarının və ödəmələrin dəqiqliyinin yoxlanılması və aparılan qeydlər üçün məlumatların yerləşdirilməsi;

(e) Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun və Dövlət Statistika Komitəsinin (aylıq, rüblük və illik) hesabatlarının müəyyən edilmiş qrafikə uyğun olaraq vaxtında tərtibinin təmin edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mühasib, əmək haqqı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Assistent, mühasib - hesabdar - 3313
- Mühasib - hesabdar - 3313
- İdarə qulluqçusu, mühasibat/hesablar - 4311
- İdarə qulluqçusu, mühasibat - 4311

432-ci KİÇİK QRUP

MATERİALLARIN VƏ NƏQLİYYATIN UÇOTU İLƏ ƏLAQƏDAR İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI

Materialların və nəqliyyatın uçotu ilə əlaqədar idarə (ofis) qulluqçuları istehsal edilmiş və alınmış malları, anbarda olan malları, göndərilmiş malları, müəyyən qrafika uyğun olaraq istehsal üçün lazım olan materialları uçota alır, istehsalın texnologiyası üzrə bəzi məlumatların uçotunu aparır, sərnişin və yük nəqliyyatlarının hərəkətini əlaqələndirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar aid edilir: istehsal edilmiş, anbarlara yığılmış, sifariş verilmiş və göndərilmiş malların uçotu; istehsal üçün alınmış, anbarlara yığılmış və ya anbardan göndərilmiş materialların uçotu; müəyyən müddətə uyğun olaraq istehsal üçün lazım olan materialların sayı haqqında məlumatların hesablanması, istehsal qrafiklərinin tərtib edilməsi və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət üçün yardım göstərilməsi; istehsalın texnologiyası üzrə bəzi məlumatların uçotu; sərnişin və yük nəqliyyatlarının hərəkətlərinin əlaqələndirilməsi.

Bu kiçik qrupa aid olan peşələr aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

4321 Anbarda idarə qulluqçuları

4322 Məhsulun uçota alınması üzrə qulluqçular

4323 Nəqliyyatda idarə qulluqçuları

4321 ANBARDA İDARƏ QULLUQÇULARI

Anbarda idarə qulluqçuları hazır malları, alınmış, çəkisi müəyyənləşdirilmiş, təhvil verilmiş, göndərilmiş və anbara yığılmış materialları uçota alırlar.

Onların vəzifələrinə aid edilir:

(a) malların alınması və göndərilməsinin təşkil edilməsi və onlara nəzarət olunması, müvafiq uçotun aparılması;

(b) anbara yığılmış malların uçotunun aparılması, anbardan verilən malların yoxlanması, tələbatın müəyyən edilməsi və təzə daxil olan mallar üçün sifarişlərin tərtib edilməsi;

(c) alətlərin, ehtiyat hissələrinin, müxtəlif avadanlığın alınması, anbara yığılması və anbardan verilməsi, müvafiq uçotun aparılması;

(ç) saxlanmaq üçün alınmış mebelin və digər malların inventar siyahısının tərtib edilməsi;

(d) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/göndərmə
- İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/alınması

- İdarə qulluqçusu, anbar/qeydiyyat və uçot
- İdarə qulluqçusu, anbar
- İdarə qulluqçusu, çəkib ölçmə

4322 MƏHSULUN UÇOTA ALINMASI ÜZRƏ QULLUQÇULAR

Məhsulun uçota alınması üzrə qulluqçular istehsal proqramının yerinə yetirilməsi üçün lazım olan materialların miqdarını hesablayır, istehsal qrafiklərini tərtib edir və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) istehsal üçün lazım olan materialların keyfiyyəti və növü göstərilməklə onların miqdarının hesablanması;
- (b) istehsal üçün lazım olan materiallar təmin edilməklə istehsal qrafiklərinin tərtib edilməsi və lazımi uçotun aparılması;
- (c) alıcıların sifarişləri əsasında istehsal, istehsal gücləri və istehsalın fəaliyyəti qrafiklərinin tərtib edilməsi və ya onlar tərtib edilərkən yardım göstərilməsi;
- (ç) anbardakı ehtiyatların yoxlanması, malgöndərmələrin təşkil edilməsi və gecikdirmə hallarının aydınlaşdırılması;
- (d) məzmunca bir-birinə yaxın olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, sifariş/materiallar
- İdarə qulluqçusu, siyahı/materiallar

4323 NƏQLİYYATDA İDARƏ QULLUQÇULARI

Nəqliyyatda idarə qulluqçuları nəqliyyatın işi ilə əlaqədar uçot aparır, sərnişin və yük daşımaları üzrə dəmir yolu, avtomobil və hava nəqliyyatının hərəkətini əlaqələndirir və rəhbərlik üçün məlumatlar hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) nəqliyyatın işinin uçotu, sərnişin və yük nəqliyyatının hərəkətinin əlaqələndirilməsi;
- (b) müəyyən dəmir yolu zonası həddlərində hərəkətin müəyyənləşdirilməsi və müvafiq uçotun aparılması;
- (c) dəmir yolu anbarlarında yüklərin müəyyənləşdirilməsi, onlara nəzarət və onların emalının uçotu;
- (ç) avtomobil nəqliyyatı ilə bağlı işlərin əlaqələndirilməsi və uçotu, məsələn, avtomobillərin hərəkətinin və sürücülərin iş qrafiklərinin bölüşdürülməsi və tərtib edilməsi, yükün avtomobillərə vurulması və onlardan boşaldılması, malların yolda qorunub saxlanması;
- (d) sərnişin və yük hava nəqliyyatı ilə bağlı işlərin əlaqələndirilməsi və uçotu, məsələn, yerlərin sifarişi, sərnişinlərin siyahısının və yük deklarasiyalarının (bəyannamələrinin) tərtib edilməsi;
- (e) rəhbərlik üçün informasiya hazırlanması;
- (ə) məzmunca bir-birinə yaxın olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Yoxlayıcı, idarə/hava daşımaları
- Dispetçer, idarə/avtomobil yolları nəqliyyatı (avtobuslardan və yük avtomobillərindən başqa)

44-cü YARIMQRUP

DİGƏR İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI

Digər idarə (ofis) qulluqçuları müxtəlif qeydlərin aparılması üzrə geniş çərçivədə idarə vəzifələrini yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: sənədlərin göndərilməsi üçün ünvanların siyahısının aparılması; işçilərin siyahısının və digər siyahıların aparılması; məsələn, sənədlərin tikilməsi, surətinin çıxarılması və s. kimi idarə işlərinin yerinə yetirilməsi.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

441 Digər idarə (ofis) qulluqçuları

441-ci KİÇİK QRUP

DİGƏR İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI

Digər idarə (ofis) qulluqçuları müxtəlif qeydlərin aparılması üzrə geniş idarə vəzifələrini yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: sənədlərin göndərilməsi üçün ünvanların siyahısının aparılması; işçilərin siyahısının və digər siyahıların aparılması; məsələn, sənədlərin tikilməsi, surətinin çıxarılması və s. kimi idarə işlərinin yerinə yetirilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

4411 Kitabxana işçiləri

4412 Poçt paylayanlar və çeşidləyicilər

4413 Kodlaşdırıcılar, təshihçilər və oxşar peşə işçiləri

4414 Mirzələr və oxşar peşə işçiləri

4415 Kartoteka işçiləri və surət çıxaranlar

4416 İnsan resursları üzrə qulluqçular

4419 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən idarə qulluqçularının köməkçiləri

4411 KİTABXANA İŞÇİLƏRİ

Kitabxana işçiləri kitabxana və kartoteka ilə bağlı işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) kitabların və digər nəsrlərin alınması, verilməsi və qaytarılması üzrə kitabxana qeydlərinin aparılması;

(b) sənədlərin və digər qeydlərin surətinin və başqa növlər üzrə surətlərin çıxarılması;

(c) kağızların, sənədlərin və digər qeydlərin təsnifləşdirilməsi və sistemləşdirilməsi;

(ç) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, fayl sistemi (sənədlərin sistemləşdirilməsi)
- İdarə qulluqçusu, kitabxana

4412 POÇT PAYLAYANLAR VƏ ÇEŞİDLƏYİCİLƏR

Poçt paylayanlar və çeşidləyicilər poçtu çeşidləyir, qeydə alır və poçt şöbələrindən və digər idarələrdən, eləcə də müəssisənin özündən alır və ya onun daxilində paylayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) dövlət poçt şöbələrində poçtun işlənilib hazırlanması;
- (b) poçtun çeşidlənməsi və fərdi şəxslərə və digər ünvanlara çatdırılması;
- (c) çıxış və giriş korrespondensiyasının çeşidlənməsi və qeydə alınması, çıxış poçtunun müxtəlif idarələr vasitəsilə göndərilməsi;
- (ç) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (d) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçuları, poçt
- Poçt paylayan
- Poçtalyon

4413 KODLAŞDIRICILAR, TƏSHİHÇİLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ İŞÇİLƏRİ

Kodlaşdırıcılar, təshihçilər və oxşar peşə işçiləri məlumatları kodlaşdırır, qrankaları sayır və düzəldir, müxtəlif dəftərxana işlərini yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) məlumatların kodlaşdırılması, onun sonradan işlənməsi üçün məlumatların kodlar üzrə təsnifləşdirilməsi;
- (b) mətnlərin və onların surətinin çıxarılması üçün hazırlanmış materialların qrankalarının onların əsilləri ilə tutuşdurulması, müəyyən edilmiş qaydalara uyğun olaraq səhvlərin düzəldilməsi üçün altından xətt çəkilməsi;
- (c) blankların çeşidlənməsi və onların müvafiq nömrələrlə nişanlanması;
- (ç) işin təşkili üçün sənədlərin çeşidlənməsi və onların yoxlanılması;
- (d) reklam məktublarında və zərflərdə ünvanların əllə yazılması;
- (e) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, kodlaşdırma
- Təshihçi, dəftərxana

4414 MİRZƏLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ İŞÇİLƏRİ

Mirzələr və oxşar peşə işçiləri savadsız şəxslərin xahişi ilə məktub yazır və müxtəlif blankları doldururlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) lazımi izahatlar və əlavə məlumatlar verilməklə məktublarnın və digər materialların savadsız şəxslər üçün oxunması;
- (b) savadsız şəxslərin xahişi ilə məktublarnın yazılması və blankların doldurulması;
- (c) dövlət blanklarının və digər rəsmi blankların doldurulmasına dair məsləhət verilməsi və yardım göstərilməsi;
- (ç) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mirzə

4415 KARTOTEKA İŞÇİLƏRİ VƏ SURƏT ÇIXARANLAR

Kartoteka işçiləri və surət çıxaranlar əlifba və ya istifadə edilən qeydiyyat sisteminə uyğun olaraq korrespondensiyaların, kartların, qaimələrin və qəbzlərin fayllaşdırılması kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər. Onlar materialları yerləşdirir və fotosurət, faks və skaner üçün tələb olunan materialların götürülməsini təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) məzmununa, məqsədinə, istifadə kriteriyalarına və xronologiyalarına, əlifba və ya sıra say kimi normativlərinə uyğun təsnifləşdirmək və çeşidlərə ayırmaq;
- (b) siyirtmələrdə, kabinetlərdə və saxlanma qutularında materialları saxlamaq;
- (c) tələb olunan sənədləri fayllardan götürmək və yerləşdirmək;
- (d) fayllaşdırılan və yeri dəyişilən sənədlərin qeydlərini aparmaq;
- (e) sənədlərin fotosurətlərini faks etmək və skaner etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, sənədlərin surətinin çıxarılması
- İdarə qulluqçusu, kartoteka

4416 İNSAN RESURSLARI ÜZRƏ QULLUQÇULAR

İnsan resursları üzrə qulluqçular işçilərin yerdəyişmələri və vəzifədə yüksəlmələri, xidməti atestasiyaların nəticələri (işlərinin, fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi), istifadə olunmuş və qalmış məzuniyyətlərinin qeydləri, əmək haqqları, ixtisasları və təlim keçmələri kimi şəxsi məlumatların saxlanması (aparılması) və yenilənməsi kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) iş tarixi, əmək haqqı, fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi, ixtisas və təlimləri (hazırlanması) və istifadə olunmuş və olunmamış məzuniyyəti barəsində məlumatları yeniləmək;
- (b) yeni təyin olunmuş işçilər barəsində qeydlər aparmaq və qeydlərin tamlığını yoxlamaq;

(c) iş və vəzifədə irəliləmələr üçün ərizələrə baxmaq və nəticələrini ərizə təqdim edənlərlə müzakirə etmək;

(d) iş normaları və şərtləri haqqında müraciətləri almaq və cavab vermək;

(e) işə qəbul barəsində ərizələrin qəbulu, vakansiyalar haqqında və iş imtahanları haqqında elanlar vermək;

(f) əl və kompüterləşdirilmiş kartoteka və qeydiyyat sistemlərinin aparılması, yenilənməsi və şəxsi fəaliyyətləri ilə əlaqəli hesabatlari toplamaq və hazırlamaq;

(g) şəxsi qeydləri və faylları saxlamaq və tələb olunduqda onları təmin etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Assistent, insan resursları
- İdarə qulluqçusu, insan resursları

4419 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN İDARƏ QULLUQÇULARININ KÖMƏKÇİLƏRİ

Bu ibtidai qrupa 4-cu əsas qrupun digər ibtidai qruplarına aid edilməyən idarə (ofis) qulluqçuları daxil edilir. Misal üçün bu ibtidai qrupa yazışma, çap işləri üzrə qulluqçular daxil edilir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) reklam rubrikaları üçün müştərilərin sifarişlərinin qəbul edilməsi, surətlərin yazılması və redaktə olunması, dəyərinin hesablanması və müştərilərə elan edilməsi;

(b) məlumat əldə edilməsi və köməklik göstərilməsi, zərərin ödənilməsi tələbləri, kredit və reklam müraciətləri kimi işgüzar və hökumət korrespondensiyalarını yazmaq;

(c) dövrü, reklam, kataloq və digər nəşrlərin hazırlığında köməklik göstərmək;

(d) işçilərin və müştərilərin maraqlarına səbəb olacaq məqalələr tapmaq üçün qəzet, jurnal və pres-relizləri və digər nəşrləri oxumaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İdarə qulluqçusu, reklam
- İdarə qulluqçusu, yazışma
- Ünvan kitabının tərtibçisi
- Nəşr üzrə işçi
- Çap üzrə işçi

5-ci ƏSAS QRUP

XİDMƏT SAHƏLƏRİNİN VƏ TİCARƏT MÜƏSSİSƏLƏRİNİN İŞÇİLƏRİ

Xidmət sahələrinin və ticarət müəssisələrinin işçiləri səyahət zamanı, evdarlıqda, xidmət və fərdi qulluq zamanı müxtəlif fərdi xidmətlər göstərir, yangından və qanunsuz fəaliyyətdən qoruyur, bədii nümayiş və sərgilərdə canlı modellər kimi işləyir, topdansatış və pərakəndə satış mağazalarında və oxşar müəssisələrdə, eləcə də bazarlarda əmtələri nümayiş etdirir və satırlar. Bu əsas qrupun peşələrinin əksəriyyəti MBST ikinci səviyyəsinə uyğun ixtisasın olmasını tələb edir.

Xidmət sahəsi və ticarət müəssisələri işçilərinin vəzifələrinə adətən aşağıdakılar aid edilir: səyahətlər zamanı xidmətlərin təşkil edilməsi və göstərilməsi; ev təsərrüfatının aparılması; qida və içkilərin hazırlanması və təqdim edilməsi; uşaqlara qulluq; uşaqlara, xəstələrə, əlillərə və ahıllara qulluq üzrə xidmətlərin göstərilməsi, evdə və müəssisələrdə oxşar xidmətlərin göstərilməsi; bərbərxanalarda və gözəllik salonlarında xidmət, kompanyonluq; astrologiya və fala baxma, balzamlama; dəfn mərasimlərinin təşkili; vətəndaşların və şəxsi mülkiyyətin yanğından və qanunsuz fəaliyyətdən qorunması, qanun və qaydaların qorunması; bədii nümayiş və əmtəə sərgilərində canlı model kimi işləmək; topdansatış və pərakəndə satış mağazalarında, eləcə də satış çadırlarında və bazarlarda malların satılması; malların mümkün alıcılara nümayiş etdirilməsi. Buraya digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu əsas qrupa aşağıdakı yarımqruplar daxil edilir:

51 Fərdi xidmət sahələrinin işçiləri

52 Ticarət sahəsinin işçiləri

53 Fərdi qulluq üzrə xidmət göstərən işçilər

54 Vətəndaşların və mülkiyyətin mühafizəsini həyata keçirən xidmətlərin işçiləri

51-ci YARIMQRUP

FƏRDİ XİDMƏT SAHƏLƏRİNİN İŞÇİLƏRİ

Fərdi xidmətlər sahəsinin işçiləri səyahətlərlə, ev təsərrüfatının aparılması, xidmət, fərdi qulluq ilə əlaqədar müxtəlif xidmətlər göstərirlər.

Bu yarımqrupun işçiləri tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: səyahətlər zamanı və turistlər müşayiət edilərkən müxtəlif fərdi xidmətlərin göstərilməsi; ev təsərrüfatının idarə edilməsi, qida və içkilərin hazırlanması və təqdim edilməsi; tibb müəssisələrində və evdə uşaqlara, xəstələrə, əlillərə və ahıllara qulluq göstərilməsi üzrə xidmətlər; bərbərxanalarda və gözəllik salonlarında xidmət; kompanyonluq; astrologiya və fala baxma; balzamlama; dəfn mərasimlərinin təşkili.

Bu yarımqrupa aşağıdakı kiçik qruplar daxil edilir:

511 Səyahətlərdə, ictimai nəqliyyatda xidmətedici işçi heyət

512 Aşbazlar

513 Ofisiantlar və barmenlər

514 Qadın və kişi bərbərləri, kosmetoloqlar və oxşar peşələrin işçiləri

515 Tikinti və ev təsərrüfatlarının idarə edilməsi üzrə nəzarətçilər

516 Fərdi xidmət göstərən digər işçilər

511-ci KİÇİK QRUP

SƏYAHƏTLƏRDƏ, İCTİMAİ NƏQLİYYATDA XİDMƏTEDİCİ İŞÇİ HEYƏT

Səyahətlərdə, ictimai nəqliyyatda xidmətedici işçi heyət və oxşar peşə işçiləri təyyarə, gəmi, qatar, avtobus və ya digər nəqliyyat vasitələri ilə səyahətlərdə və turist səfərlərində, baxmalı yerləri

gəzərkən və ekskursiyalarda ayrı-ayrı vətəndaşların və ya qrupların müşayiəti ilə əlaqədar müxtəlif fərdi xidmətlər göstərilir.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: sənişinlərin rahatlığının və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi; yemək və qəlyanaltıların paylanması; lazımi məlumatların və ya sənişinlərin tələbi ilə məlumat verilməsi, eləcə də səyahətlər zamanı müxtəlif suallara cavab verilməsi; hava və su gəmilərində biletlərin yoxlanması və verilməsi; baxmalı yerləri gəzərkən və ya ekskursiyalarda ayrı-ayrı vətəndaşların və ya qrupların müşayiət edilməsi; bələdçi kimi digər xidmətlərin göstərilməsi. Buraya digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupa aşağıdakı ibtidai qruplar daxil edilir:

5111 Yolda xidmətedici işçi heyət, bort baxıcıları və styuardlar

5112 İctimai nəqliyyat konduktorları

5113 Bələdçilər

5111 YOLDA XİDMƏTEDİCİ İŞÇİ HEYƏT, BORT BAXICILARI VƏ STYUARDLAR

Yolda xidmətedici işçi heyət, bort baxıcıları və styuardlar sənişinlərin rahatlığının və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədi ilə fərdi xidmətlər göstərir, qida və içkilər təqdim edir və ya kayutlarda turistlərə xidmət göstərir, orada səliqə sahmanı qoruyub saxlayır, eləcə də turistlər üçün əyləncələrin təşkili üzrə iş görürlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) təyyarəyə daxil olarkən sənişinlərin qarşılınması, sənişinlərin öz yerlərinə ötürülməsi, ehtiyat kəmərlərinin yoxlanması, sənişinlərin “siqaret çəkməyin” siqnalına və digər siqnallara riayət etmələrinə nəzarət edilməsi;

(b) ehtiyat kəməri və oksigen maskaları kimi xilasedici vasitələrdən istifadə edilməsi qaydalarının izah edilməsi;

(c) qəzet və jurnalların, qulaqlıqların, ədyalların və oxşar əşyaların paylanması, eləcə də sənişinlərin tələblərinin təmin edilməsi;

(ç) əvvəlcədən hazırlanmış yemək və içkilərin verilməsi;

(d) rüsumsuz malların satılması;

(e) lazım gəldikdə, sənişinlərə ilk tibbi yardımın göstərilməsi;

(ə) gözlənilməyən hallar meydana çıxdığı zaman və bədbəxt hadisələr zamanı lazımi tədbirlərin görülməsi;

(f) hava limanlarında sənişinlərə xidmət göstərilməsi;

(g) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;

(ğ) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bələdçi, hava limanı
- Bələdçi, təyyarə
- Styuart, gəmi

5112 İCTİMAİ NƏQLİYYAT KONDUKTORLARI

İctimai nəqliyyat konduktorları biletləri verir, yoxlayır və qatarlarda, tramvaylarda, avtobuslarda və digər ictimai nəqliyyatda təhlükəsizliyi və rahatlığı təmin edir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) biletlərin, vəsiqələrin və gediş haqqının yığılması, verilməsi və ya qabaqcadan alınmış biletlərin yoxlanması;

(b) sənişin qatarlarının yataq vaqonların xidmət göstərilməsi, o cümlədən sənişinlərin biletlərinin yoxlanması, sənişinlərin təhlükəsizliyinin və məlumatlılığının təmin edilməsi;

(c) sənişinlər tərəfindən təhlükəsizlik qaydalarına riayət edilməsinin təmin edilməsi;

(ç) dayanacaqlar və başqa nəqliyyata keçmə haqqında sənişinlərə lazımi məlumatların verilməsi;

(d) hərəkət qrafikinə riayət edilməsi məqsədi ilə maşinistlə əlaqə saxlanması;

(e) gözlənilməz vəziyyətlərdə və bədbəxt hadisələr zamanı lazımi tədbirlərin görülməsi;

(ə) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;

(f) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Konduktor, avtobus
- Konduktor, funikulyor
- Nəzarətçi/bilet (ictimai nəqliyyat)
- Konduktor, qatar
- Konduktor, tramvay

5113 BƏLƏDÇİLƏR

Bələdçilər baxmalı yerləri gəzərkən və ya ekskursiyalar zamanı ayrı-ayrı vətəndaşları və turist qruplarını müşayiət edir, baxmalı yerlərlə tanışlıq işini yerinə yetirir və turistləri başqa xidmətlərlə təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) turistlərin müşayiət edilməsi və onların rahatlığının təmin edilməsi;

(b) baxmalı yerləri gəzərkən turistlərin müşayiət edilməsi və maraqlı yerlər haqqında məlumatlar verilməsi;

(c) turistlərin muzeylərə və sərgilərə aparılması və onlar haqqında məlumat verilməsi;

(ç) turist qruplarının müəssisələrə və digər oxşar yerlərə aparılması və onlar haqqında məlumat verilməsi;

(d) dağlara yürüş, ov, balıq ovu kimi ekskursiyaların keçirilməsi;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bələdçi, incəsənət qalereyası

512-ci KİÇİK QRUP

AŞBAZLAR

Aşbaz otellərdə, restoranlarda və digər yemək yeyilən yerlərdə, gəmilərdə, sənişin qatarlarında və şəxsi ev təsərrüfatlarında xörəklərin bişirilməsini planlaşdırır və təşkil edir.

Adətən yerinə yetirilən işlərə bunlar daxil edilir: yeməklərin planlaşdırılması, ərzaq məhsullarının hazırlanması və bişirilməsi; mətbəxt köməkçilərinin işlərinə nəzarət etmək; ərzağın keyfiyyətini yoxlamaq; müvafiq komponentləri reseptlərə və şəxsi qərarlara əsasən ölçmək, çəkmək və qarışdırmaq; sobaların, manqalların (qrillərin), tosterlərin və digər mətbəxt avadanlıqlarının hərərətini tənzimləmək; mətbəxti, mətbəxt avadanlıqlarını, xidmət sahələrini və.s təmizləmək və müayinə etmək; qrillər, frityür kürələr (manqallar) və ya qulplu tavalər kimi geniş həcmli bişirmə avadanlıqlarını yoxlamaq.

Bu kiçik qrupa aşağıdakı ibtidai qruplar daxil edilir:

5120 Aşbazlar

5120 AŞBAZLAR

Aşbazlar otellərdə, restoranlarda və digər yemək yeyilən yerlərdə, gəmilərdə, sənişin qatarlarında və şəxsi ev təsərrüfatlarında xörəklərin bişirilməsini həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) xörəklərin hazırlanması və ərzaqların bişirilməsi;
- (b) mətbəxt köməkçilərinin işlərinə nəzarət etmək;
- (c) ərzağın keyfiyyətini yoxlamaq;
- (d) müvafiq komponentləri reseptlərə və şəxsi qərarlara əsasən ölçmək, çəkmək və qarışdırmaq;
- (e) sobaların, manqalların (qrillərin), tosterlərin və digər mətbəxt avadanlıqlarının hərərətini tənzimləmək; mətbəxti, mətbəxt avadanlıqlarını, xidmət sahələrini və.s təmizləmək və müayinə etmək;
- (f) qrillər, frityür kürələr (manqallar) və ya qulplu tavalər kimi geniş həcmli bişirmə avadanlıqlarını yoxlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Aşbaz

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş aşbaz - 3434
- Aşbaz, "Fast food" - 9411

513-cü KİÇİK QRUP

OFİSİANTLAR VƏ BARMENLƏR

Ofisiantlar, barmenlər ictimai iaşə müəssisələrində, klublarda, müalicə müəssisələrində və yeməxanalarda, gəmilərdə və qatarlarda yemək və içkiləri təqdim edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir: yemək və içkilərin təqdim edilməsi; şərablərin seçilməsi üzrə təkliflərin təqdim edilməsi və onların verilməsi; barda alkoqollu və alkoqolsuz içkilərin verilməsi; stolları təmiz süfrə, yemək komplekti, qab-qacaq və şüşə qab-qacaqla bəzəmək; ərzaq və içkilərlə xidmət etmək; çaxır seçimində məsləhət vermək və onlara xidmət etmək; ərzaq və ya içkilərin sifarişini götürmək; hesabı təqdim etmək və ödənişi qəbul etmək.

Bu kiçik qrupa aşağıdakı ibtidai qruplar daxildir:

5131 Ofisiantlar

5132 Barmenlər

5131 OFİSİANTLAR

Ofisiantlar ictimai iaşə müəssisələrində, klublarda, müalicə müəssisələrində və yeməxanalarda, gəmilərdə və qatarlarda yemək və içkiləri təqdim edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) yemək və içkilərin təqdim edilməsi;
- (b) şərablərin seçilməsi üzrə təkliflərin təqdim edilməsi və onların verilməsi;
- (c) barda alkoqollu və alkoqolsuz içkilərin verilməsi;
- (ç) ərzaq və içkilər üzrə sifarişlər götürmək və sifərişi mətbəxtə və ya bar heyətinə ötürmək;
- (d) stollarda müştərilərə ərzaq və içkilərlə xidmət etmək;
- (e) stolları təmizləmək və qab-qacağı mətbəxtə aparmaq;
- (ə) hesabı təqdim etmək, ödənişi qəbul etmək və satış məşinlərini və nəğd pul qeydiyyatlarını işlətmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Ofisiant

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İdarəedən, kafe - 1412
- İdarəedən, restoran - 1412
- Barmen - 5132

5132 BARMENLƏR

Barmenlər spirtli və spirtsiz içkiləri qarışdırır, hazırlayır və birbaşa müştəriyə barın və ya piştaxtanın üzərində və ya ofisiant vasitəsilə xidmət edir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) xidmət heyətindən və ya birbaşa rəhbərlikdən içkilər üzrə sifarişlər qəbul etmək;
- (b) barda spirtli və spirtsiz içkiləri hazırlamaq və xidmət etmək;
- (c) istifadə olunmuş stəkanları yumaq, bar xidmət ərazilərini, çay və kofe hazırlanan əraziləri və kofe dəmləyən məşin ləvazimatlarını təmizləmək və qorumaq;
- (ç) satış üzrə ödənişləri toplamaq, kassa aparatlarını işlətmək və kassa qəbzlərini balanslamaq;
- (d) bara uyğun şəkildə köməklik etmək və butulkaları və stəkanları təşkil etmək;
- (e) spirtli içkiləri satarkən müştərilərin yaş həddini yoxlamaq;

- (f) həddən artıq içmə kimi problemləri məhdudlaşdırmaq üçün tədbir görmək, belə müştərilərə içməni dayandırmaqlarını başa salmaq, sonrakı xidməti azaltmaq və maşın sifariş etmək;
- (g) kokteyl və digər içkilər hazırlayarkən komponentləri qarışdırmaq;
- (ğ) barda müştərilərə yüngül qəlyanaltılarla və digər qida növləri ilə xidmət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Barmen

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Ofisiant - 5131

514-cü KİÇİK QRUP

QADIN VƏ KİŞİ BƏRBƏRLƏRİ, KOSMETOLOQLAR VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN İŞÇİLƏRİ

Qadın və kişi bərbərləri, kosmetoloqlar və oxşar peşə işçiləri saçın kəsilməsi və düzümü, uzun tərəş edilməsi və saqqalın sahmana salınması ilə məşğul olur, kosmetika xidmətləri göstərir, kosmetika və qrim çəkir və müştərinin xarici görkəminin yaxşılaşdırılması üçün digər növlərdən olan işlər görürlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) saçın kəsilməsi, yuyulması, burulması və rənglənməsi;
  - (b) saçın kəsilməsi və yuyulması, uzun tərəş edilməsi və ya saqqalın sahmana salınması;
  - (c) başın dərisinin massajı;
  - (ç) müştərinin xahişi ilə parikin ona uyğun düzəldilməsi;
  - (d) dərinin təmizlənməsi, kremlərin, lasyonların və digər oxşar maddələrin üzə və bədənin müxtəlif hissələrinə çəkilməsi;
  - (e) üzün və bədənin masajı;
  - (ə) gözəllik salonunda qrim çəkilməsi;
  - (f) aktyorların və digər ifaçıların qrimlənməsi;
  - (g) əldə və ayaqda dırnaqların təmizlənməsi, onlara forma verilməsi və yiyələnməsi, ayağın dərisi və dırnaqlarının yüngül xəstəliklərinin, məsələn, döyənəklərin, qabarların, dırnaqların deformasiyasının müalicə edilməsi;
  - (ğ) müştəriyə hamamda kömək edilməsi və adi masaj;
  - (h) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.
- Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

5141 Qadın və kişi bərbərləri

5142 Kosmetoloqlar və oxşar peşələrin işçiləri

5141 QADIN VƏ KİŞİ BƏRBƏRLƏRİ

Qadın və kişi bərbərləri saçın kəsilməsi, rənglənməsi və düzümü, uzun tərəş edilməsi və saqqalın sahmana salınması ilə məşğul olur və müştərinin xarici görkəminin yaxşılaşdırılması üçün digər növlərdən olan işlər görürlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) saçın kəsilməsi, yuyulması, burulması və rənglənməsi;
- (b) saçın kəsilməsi və yuyulması, uzun tıraş edilməsi və ya saqqalın sahmana salınması;
- (c) başın dərisinin masajı;
- (ç) müştərinin xahişi ilə parikin ona uyğun düzəldilməsi;
- (d) iş yerinin təmizlənməsi və alətlərin gigiyenası.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bərbər, qadınlar üçün
- Bərbər, kişilər üçün
- Bərbər
- Saça qulluq üzrə mütəxəssis

5142 KOSMETOLOQLAR VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN İŞÇİLƏRİ

Kosmetoloqlar və oxşar peşələrin işçiləri kosmetika xidmətləri göstərir, kosmetika və qrim çəkir və müştərinin xarici görkəminin yaxşılaşdırılması üçün digər növlərdən olan işlər görürlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) dərinin təmizlənməsi, kremlərin, lasyonların və digər oxşar maddələrin üzə və bədənin müxtəlif hissələrinə çəkilməsi;
- (b) üzün və bədənin masajı;
- (c) gözəllik salonunda qrim çəkilməsi;
- (ç) aktyorların və digər ifaçıların qrimlənməsi;
- (d) əldə və ayaqda dırnaqların təmizlənməsi, onlara forma verilməsi və yiyələnməsi, ayağın dərisi və dırnaqlarının yüngül xəstəliklərinin, məsələn, döyənəklərin, qabarların, dırnaqların deformasiyasının müalicə edilməsi;
- (e) müştəriyə hamamda kömək edilməsi və adi masaj;
- (ə) bədənə istənilməyən tüklərin təmizlənməsində şəkərləmədən və depilyasiya vasitələrindən istifadə etmək;
- (f) arıqlamaq və incəlmək üçün müştərilərə pəhriz və idman barədə məsləhətlər vermək;
- (g) qəbul günlərini təyin etmək və ödənişləri toplamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Hamamçı
- Kosmetoloq
- Pedikürçü
- Manikürçü
- Qrimçi, studiya

515-ci KİÇİK QRUP

TİKİNTİ VƏ EV TƏSƏRRÜFATLARININ İDARƏ EDİLMƏSİ ÜZRƏ NƏZARƏTÇİLƏR

Tikinti və ev təsərrüfatlarının idarə edilməsi üzrə nəzarətçilər otellərdə, klublarda, internat məktəblərində, müalicə müəssisələrində və digər müəssisələrdə, o cümlədən müalicə evlərində və şəxsi evlərdə təsərrüfatın idarə edilməsi ilə əlaqədar müxtəlif funksiyaları təşkil edir, rəhbərlik edir və yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir: məsələləri təyin etmək və binalardakı ev təsərrüfatlarının və xidmət sahələrinin təmizlik işlərinin uyğun şəkildə edilməsinə nəzarət etmək; təchizatların və inventar ehtiyatlarının təminatına zəmanət vermək; işə müraciət edənləri yoxlamaq və işə götürmək; hər iki təcrübəli və yeni işçilərə təlim keçmək; vəzifələrində irəliləmələri üçün məsləhətlər vermək; bəzi təmizlik işlərini yerinə yetirmək.

Bu kiçik qrupa aşağıdakı ibtidai qruplar daxil edilir:

5151 Ofislərdə, mehmanxanalarda və digər müəssisələrdə təmizlik və təsərrüfat üzrə köməkçilər

5152 Ev təsərrüfatlarının idarə edilməsi üzrə köməkçilər

5153 Bina nəzarətçiləri

5151 OFİSLƏRDƏ, MEHMANXANALARDA VƏ DİGƏR MÜƏSSİSƏLƏRDƏ TƏMİZLİK VƏ TƏSƏRRÜFAT ÜZRƏ KÖMƏKÇİLƏR

Ofislərdə, mehmanxanalarda və digər müəssisələrdə təmizlik və təsərrüfat üzrə köməkçilər bu müəssisələrdə daxili təmizliyə və səliqəliliyə riayət etmək məqsədilə xidmət vəzifələrini təşkil edir, izləyir və həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) köməkçiləri, xadimləri və digər xidməti heyəti işə cəlb edir, təlim keçir, təşkil edir və nəzarət edir;

(b) ehtiyatları almaq və ya nəzarət etmək;

(c) anbara nəzarət etmək və ehtiyat məsələləri;

(d) ümumi rifaha nəzarət etmək və idarələrdə insanlarla rəftarı təyin etmək;

(e) süpürmək, döşəməni, mebelləri və digər əşyaları yumaq və parıldatmaq;

(f) çarpayıları düzəltmək, vanna otaqlarını təmizləmək, dəsmalla, sabunla və lazımı əşyalarla təminat;

(g) mətbəxti təmizləmək və qab yumaq da daxil olmaqla ümumilikdə mətbəxt işlərinə kömək etmək;

(h) minibarları stəkan və.s kimi lazımı şeylərlə doldurmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Təsərrüfat üzrə köməkçi/mehmanxana
- Təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarə müdiri, mehmanxana - 1411
- Ərazi gözətçisi - 5153
- Təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi, evdarlıq - 5152
- Ev təsərrüfatını idarə edən - 5152
- Köməkçi, evdə işləyən - 9111

5152 EV TƏSƏRRÜFATLARININ İDARƏ EDİLMƏSİ ÜZRƏ KÖMƏKÇİLƏR

Ev təsərrüfatlarının və iqtisadiyyatın idarə edilməsi üzrə köməkçilər otellərdə, klublarda, internat məktəblərində, müalicə müəssisələrində və digər müəssisələrdə, o cümlədən müalicə evlərində və şəxsi evlərdə təsərrüfatın idarə edilməsi ilə əlaqədar müxtəlif funksiyaları təşkil edir, rəhbərlik edir və yerinə yetirir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) ev qulluqçusu kimi tutulan işçilərin muzzdla tutulması, öyrədilməsi, işdən çıxarılması, təşkili və idarə edilməsi;
- (b) məhsulların və digər sərf edilən materialların alınması və ya alınmasına nəzarət edilməsi;
- (c) ehtiyatların yoxlanması, məhsulların və digər sərf edilən materialların verilməsi;
- (ç) müalicə müəssisələrində xəstələrin əmin-amanlığının və onlar tərəfindən rejimə riayət edilməsinin təmin edilməsi;
- (d) yüngül xəsarətlər və ya xəstəliklər zamanı yardım göstərilməsi, temperaturun ölçülməsi, dərman verilməsi, sarğıların qoyulması;
- (e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;
- (ə) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi, evdarlıq
- Ev təsərrüfatını idarə edən

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarə müdiri, mehmanxana - 1411

5153 BİNA NƏZARƏTÇİLƏRİ

Bina nəzarətçiləri çoxmənzilli evlərin, otellərin, ofislərin, məscidlərin və digər binaların keşiyində durur və onların təmizliyini və nizam intizamını qoruyur. Onlar binanın ölçüsündən və təbiətindən asılı olmaqla binanın digər işçilərinə və podratçılara da nəzarət edə bilirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) binada təmizlik işlərinə baxan, ev təsərrüfatlarının və binanın maddi-texniki vəziyyətini təmin edən heyətə və podratçılara nəzarət etmək.
- (b) təmizləmə işlərində və binanın kiçik təmir işlərində iştirak etmək;
- (c) yüksək hərərətə və isti, soyuq suyun təminatına zəmanət vermək.
- (c) icarədarların rəftarlarını tənzimləmək və ziyarətçilərin səs-küyünün azaldılması məsələlərinə

baxmaq;

- (d) binaların rəhbərliyinə və sahibkarlarına əsas təmirlərlə əlaqəli bildirişlər vermək;
- (e) təhlükəsizliyə zəmanət vermək məqsədilə patrul xidməti yaratmaq;
- (ə) qeydiyyat formalarını doldurmaq və icarəçiləri qanunların bir nüsxəsilə təmin etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Məscid nəzarətçisi
- Qapıçı, bina
- Dalandar

516-cı KİÇİK QRUP

FƏRDİ XİDMƏT GÖSTƏRƏN DİGƏR İŞÇİLƏR

Fərdi xidmət göstərən digər işçilər bir şəxsin həyatında keçmişdə və gələcəkdə baş verəcək hadisələri qabaqcadan deyir, yoldaşlıq münasibətlərini və başqa şəxsi xidmətləri təmin edir, heyvanlara xidmət etmək, təlim keçmək və qayğı göstərmək, insanlara dəfn mərasimlərində nəqliyyat vasitələri ilə xidmət etmək kimi vəzifələri yerinə yetirirlər.

Görülən işlərə adətən bunlar daxil edilir: bürclərə görə proqnoz vermək; kompanyonluq və digər bu kimi fərdi xidmətlər göstərmək; balzamlama, mumiyalama və dəfn xidmətləri göstərmək; heyvanları yemləmək, idarə etmək, təlim keçmək və qulluq etmək; tələbələrə sürücülük üzrə təlim keçmək.

Bu kiçik qrupa aşağıdakı ibtidai qruplar daxil edilir:

5161 Astroloqlar, falçılar, xiromantlar və oxşar peşə işçiləri

5162 Şəriklər və qulluqçular

5163 Tabutçular və balzamlayıcılar

5164 Ev heyvanlarının baxıcıları

5165 Avtomobil sürmə üzrə təlimatçılar

5169 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən fərdi xidmətlər göstərən işçilər

5161 ASTROLOQLAR, FALÇILAR, XIROMANTLAR VƏ OXŞAR PEŞƏ İŞÇİLƏRİ

Astroloqlar, falçılar, xiromantlar və oxşar peşə işçiləri astroloji metodlarla və ya digər üsullarla müştərilərin həyatında baş verəcək hadisələri qabaqcadan söyləyir, hadisələrin qarşısını alır və ya özünü necə aparmaq barədə məsləhətlər verirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) ayrı-ayrı insanlara bürclərinə uyğun, keçmişdə olanlardan və gələcəkdə baş verəcəklərdən və həyat tərzləri barəsində proqnoz vermək;

(b) müştərilərin xüsusiyyətlərini kart, fincanda çay yarpaqlarının və qəhvə qalıqlarının hərəkəti, ölmüş heyvanların sümüklərinin formaları və nümunələri vasitəsilə təsvir etmək;

(c) interpretasiyaların əsasında gələcəkdə olacaq hadisələrə proqnoz vermək;

(ç) təntənəli açılışlar (inaqurasiyalar), nikahlar, səfərlər, dini və digər tədbirlər kimi müxtəlif insan fəaliyyətləri üçün əlverişli vaxtları müəyyən etmək;

(d) mümkün hallarda məsləhətlər vermək;

(e) pis təsirlərdən qorunmaq üçün ayrı-ayrı insanlara məsləhətlər vermək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Astroloq
- Falçı
- Rəqəmlərlə fala baxan
- Xiromant

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Türkəçarəçi - 3230
- İnandırma və dualarla müalicə edən şəfavericilər - 3413

5162 ŞƏRİKLƏR VƏ QULLUQÇULAR

Şəriklər və qulluqçular işəgötürənlə şəriklik təşkil edir və ona fərdi xidmətlər göstərirlər. Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) işəgötürənin müxtəlif yerlərə gedərkən müşayiət edilməsi, qiraət, söhbət aparılması, onunla birlikdə müxtəlif tədbirlərdə, məsələn, idman tədbirlərində iştirak edilməsi;
- (b) işəgötürənin evində qonaqların qəbul edilməsində ona kömək edilməsi;
- (c) işəgötürənin geyim əşyalarının və digər şəxsi əşyalarının səliqəli saxlanması;

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Ortaq
- Nökər
- Ev qulluqçusu, qadın

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Partnyor, rəqs zalı - 5169

5163 TABUTÇULAR VƏ BALZAMLAYICILAR

Tabutçular və balzamlayıcılar cəsədlərin basdırılması ilə əlaqədar olan müxtəlif vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) dəfn mərasimlərinin təşkil edilməsi və keçirilməsi, meyidin basdırılması və yaxud yandırılması;
- (b) çürümənin qarşısının alınması üçün insan bədəninin balzamlanması;
- (c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;
- (d) meyidin yuyulması, kəfənlənməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Balzamlayıcı

- Tabutçu

5164 EV HEYVANLARININ BAXICILARI

Ev heyvanlarının baxıcıları heyvanları yemləyir, qayğılarına qalır, təlim keçir və təmizləyir və baytarlara, heyvanların sağlamlığına baxan texnoloqlara və texniklərə, heyvan sığınacaqlarına, it damlarına, zooparklara, laboratoriyalara, pərakandə zootaxazalarına, atsürmə məktəblərinə, it təlimləri keçən məktəblərə və buna uyğun müəssisələrə köməklik göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) heyvanların çimildirilməsi və yemlənməsi;
- (b) heyvanları müalicə otaqlarına aparmaq və onları müalicə müddətində tutmaq;
- (c) baytarların cərrahiyyə alətlərini təmizləmək və sterilizə etmək;
- (ç) dərmanlara və digər kimyəvi preparatlara nişan vurmaq və doldurmaq;
- (d) butulkaları, menzurkaları və digər ləvazimatları sterilizə etmək;
- (e) heyvanların cinsi orqanlarını, tövlələrini, qəfəslərini və həyətlərini, eləcə də heyvanların yəhər və yüyən kimi ləvazimatlarını təmizləmək və dezinfeksiya etmək;
- (ə) heyvanların çəkisi, ölçüsü, fiziki vəziyyəti və aldığı müalicələr və qida rasyonu kimi hallar haqqında məlumat toplamaq və qeydlər aparmaq;
- (g) heyvanları arzuolunan rəftarlara uyğun olaraq yarışlarda, əyləncələrdə, təhlükəsizlikdə və digər fəaliyyətlərdə təlimləndirmək və inkişaf etdirmək;
- (ğ) heyvanları yumaq, şotkalamaq, tüklərini kəsib təmizləmək, dırnaqlarını tutmaq və qulaqlarını təmizləmək kimi işləri həyata keçirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kinoloq
- Təlimçi, cıdır atları
- Köməkçi, baytar
- Zoopark nəzarətçisi

5165 AVTOMOBİL SÜRMƏ ÜZRƏ TƏLİMATÇILAR

Avtomobil sürmə üzrə təlimatçılar insanlara avtomobilləri necə idarə etməyi öyrədirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) tələbələrə faktiki sürücülük öyrətmək və dayanma, hərəkətmə, mexanizm seçmək, avtomatik ötürmələr, siqnallar və işıqlar kimi əməliyyatları izah etmək və nümayiş etdirmək;
- (b) yol hərəkəti qaydalarını öyrətmək;
- (c) hərəkət fəndlərini və yol təhlükəsizliklərinin öyrədilməsi;
- (ç) tələbələrə sürücülük imtahanlarına dair məsləhətlər vermək;
- (d) fəvqaladə hallar üçün ötürücü əməliyyatları öyrətmək və məsləhətlər vermək;
- (e) avtomobillərin mexaniki əməliyyatlarını və audiovizual yardımlardan istifadənin texnikasını öyrətmək və izah etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Təlimatçı, avtomobilin idarə edilməsi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Təlimatçı, uçuşların idarə edilməsi - 3153

5169 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN FƏRDİ XİDMƏTLƏR GÖSTƏRƏN İŞÇİLƏR

Bu ibtidai qrupa 51-ci - Fərdi xidmətlər sahəsinin işçiləri - yarımqrupunun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən fərdi xidmətlər göstərən işçilər daxil edilir.

Buraya məsələn, rəqslərdə partnyor və ya müxtəlif əyləncə tədbirlərində müşayiətçi kimi işləyənlər, yaxud klublarda və ya gecə klublarında pullu çıxışlar edənlər aid edilməlidirlər.

Bu halda onların vəzifələrinə aşağıdakıları daxil etmək lazımdır:

- (a) müştərilərin restoranlarda və digər əyləncə yerlərində müşayiət edilməsi;
- (b) müştərilərin rəqs partnyoru kimi müşayiət edilməsi;
- (c) gecə klublarında müştərilərin qarşılınması və onların əylənməsinin təmin edilməsi;
- (ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Yol yoldaşı, əyləncə yerlərinə müşayiət etmək üçün
- Partnyor, gecə klubu
- Partnyor qadın, gecə klubu
- Partnyor, rəqs zalı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Ortaq - 5162

52-ci YARIMQRUP

TİCARƏT SAHƏSİNİN İŞÇİLƏRİ

Ticarət sahəsinin işçiləri topdan və pərakəndə satış dükanlarında, köşklərdə və bazarlarda üz - üzə, telefon vasitəsilə və ya müştərilərlə əlaqə mərkəzlərində malları təqdim edir və satırlar. Onlar xidmətlərə və satılmış mallara görə ödənişləri qeyd və qəbul edə bilirlər, həmçinin kiçik pərakəndə bazarlarını da idarə edə bilirlər.

Bu yarımqrupda işçilər tərəfindən görülən işlərə aşağıdakılar da daxil edilə bilər: topdan və pərakəndə satış dükanlarında, köşklərdə və bazarlarda üz - üzə, telefon vasitəsilə və ya müştərilərlə əlaqə mərkəzlərində malları təqdim edir və satırlar; malları potensial müştərilərə nümayiş etdirmək və göstərmək; küçələrdə və piştaxtalarda təcili istehlak üçün ərzaqların satışı və xidməti; satış üçün nəzərdə tutulan məhsulların düzgün alınması və ya müqavilə bağlanması üçün müntəzəm təchizatı; satış üçün malları üst-üstə yığmaq və nümayiş etdirmək, satılmış malları bağlamaq və qablaşdırmaq; satılmış məhsulun qiymət səviyyəsini, səhmlərini müəyyən etmək; kassa aparatlarını, optika qiymət skanerlərini və ya kompüterləri və digər ləvazimatları idarə etmək. Digər işçilərə nəzarət burada qeyd edilən bəzi peşələrdə tələb edilə bilər.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara bölünür:

521 Küçə və bazar satıcıları

522 Mağaza satıcıları

523 Bilet kassalarının xəzinədarları da daxil olmaqla xəzinədarlar

524 Sair ticarət işçiləri

521-ci KİÇİK QRUP

KÜÇƏ VƏ BAZAR SATICILARI

Küçə və bazar satıcıları lisenziyaya uyğun olaraq küçədə və ya digər açıq meydanlarda müəyyən edilmiş yerlərdə quraşdırılmış çadırlarda tədii dəri və toxuculuq məmulatı, oyma ağac məmulatı, tikiş məmulatı, krujeva, qəzet, dövri mətbuat, açıqçalar, siqaretlər, şokolad, dondurma kimi müxtəlif mallar satır, yaxud bazarlarda meyvə, tərəvəz və əsasən tez xarab olan digər ərzaq malları satırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: müvafiq yerli hakimiyyət orqanlarının icazəsinə əsasən küçələrdə müəyyən edilmiş yerlərdə və ya digər açıq sahələrdə qruplaşdırılmış çadırlarda yuxarıda adları çəkilən malların və digər oxşar malların satın alınması və sonradan satılması; bazarlarda meyvə, tərəvəz və digər tez xarab olan məhsulların satılması. Buraya həmçinin digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

5211 Çadır və bazar satıcıları

5212 Ərzaq malları satan küçə ticarətçiləri

5211 ÇADIR VƏ BAZAR SATICILARI

Çadır və bazar satıcıları yerli hakimiyyət orqanlarının icazəsi ilə küçədə müəyyən edilmiş yerlərdə və ya digər açıq sahələrdə yerləşdirilmiş çadırlarda incəsənət sahələrinin dəri və toxuculuq məmulatı, oyma ağac məmulatı, tikiş məmulatı, krujeva, qəzetlər, dövri mətbuat, açıqçalar, siqaretlər, şokolad, dondurma kimi müxtəlif mallar, yaxud bazarlarda meyvə, tərəvəz və digər tez xarab olan məhsullar satırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) küçənin müəyyən yerində və ya digər açıq sahədə çadırların açılması üçün yerli hakimiyyət orqanlarından icazə alınması;

(b) satıcının çadırdə qoyduğu, qiymətini müəyyən etdiyi və satdığı bədii sənət sahəsinin dəri və toxuculuq məmulatı, oyma ağac məmulatı, tikiş, krujeva kimi satılmaq üçün təyin olunmuş müxtəlif məhsulların alınması və ya mütəmadi olaraq göndərilməsi haqqında müqavilənin bağlanması;

(c) qəzet, dövri mətbuat, açıqçalar, siqaret, şokolad və dondurmanın alınması və ya onların mütəmadi olaraq göndərilməsi haqqında müqavilənin bağlanması və onların köşklərdə satılması;

(ç) təzə meyvələrin və ya tərəvəzin, yaxud digər tez xarab olan məhsulların topdansatış bazarlarından və ya birbaşa fermerlərdən alınması və onların bazarlarda satılması;

(d) satış üçün müəyyən edilmiş malların yüklənməsi və boşaldılması;

(e) haqqın alınması;

(ə) uçotun aparılması;

(f) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Köşk satıcısı
- Satıcı, bazar
- Satıcı, çadır
- Çadır sahibi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Səyyar satıcı, küçə/qeyri-ərzaq məhsulları - 9520
- Səyyar satıcı, küçə/ərzaq məhsulları - 5212
- Mağaza sahibləri (dükançılar) - 5221
- Satıcı, mağaza - 5223
- Köməkçi fəhlə, mağaza - 5246

5212 ƏRZAQ MALLARI SATAN KÜÇƏ TİCARƏTÇİLƏRİ

Ərzaq malları satan küçə ticarətçiləri isti və ya soyuq yemək, tərəvəz, meyvə, dondurma, müxtəlif içkilər hazırlayır və ya əvvəlcədən hazırlanmış bu məhsulları küçədə və ya stadionlar, kinoteatrlar, teatrlar kimi ictimai yerlərdə satırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) satış üçün yeyinti məhsullarının və içkilərin alınması;
- (b) satış üçün yemək və ya içkilərin müvafiq yerlərdə hazırlanması;
- (c) küçədə lazım olan yerlərə, stadionlar və ya kinoteatrlar kimi ictimai yerlərə yeməyin və içkilərin çatdırılması üçün əl arabalarının və yük maşınlarının yüklənməsi və boşaldılması;
- (ç) yeməyin və içkilərin düzülməsi;
- (d) haqqın yerində alınması;
- (e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Səyyar satıcı, küçə/ərzaq məhsulları
- Səyyar satıcı, qəlyanaltı və içkilər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Aşbaz - 5120
- Aşbaz, "Fast food" - 9411
- Köməkçi fəhlə, mağaza - 5246
- Səyyar satıcı, küçə/qeyri-ərzaq məhsulları - 9520

522-ci KİÇİK QRUP

MAĞAZA SATICILARI

Mağaza satıcıları və mal nümayişçiləri malları topdan və pərakəndə ticarət müəssisələrində satır, malları, onların işini və keyfiyyətini nümayiş etdirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: malların topdansatış müəssisələrində ticarətçilərə pərakəndə şəkildə və iri əmtəə partiyaları istehlakçılara və ya pərakəndə satış mağazalarında alıcılara satılması; malların, onların işinin və keyfiyyətinin nümayiş etdirilməsi. Buraya həmçinin digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

5221 Mağaza sahibləri (dükançılar)

5222 Mağaza nəzarətçiləri

5223 Mağaza satıcıları

5221 MAĞAZA SAHİBLƏRİ (DÜKANÇILAR)

Mağaza sahibləri (dükançılar) xırda pərakəndə satış və eləcə də, müstəqil və ya digər kiçik müəssisələrin köməyi ilə işlər görür.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) satılan malların növü və qiymət səviyyələrini müəyyən etmək;
- (b) bazarlardan, topdan satan ticarətçilərdən və başqa tədarükçülərdən satış üçün malların sifarişi və alınması;
- (c) ehtiyat səviyyələrinin və maliyyə sazişlərinin hesabatlarını planlaşdırmaq və saxlamaq;
- (d) satış üçün olan malların qiymətlərini müəyyən etmək və göstərmək;
- (e) müştərilərə malların satılması və məhsullardan istifadə haqqında məsləhətlər vermək;
- (f) qaytarılmış məhsulları təhlil etmək və buna uyğun qərar vermək;
- (g) səhmdə olan malların inventarını götürmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mağaza sahibləri (dükançılar)
- Baqqal
- Qəzet köşkünün sahibi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Menecer, mağaza - 1420
- Çadır sahibi - 5211

5222 MAĞAZA NƏZARƏTÇİLƏRİ

Mağaza nəzarətçiləri satıcıların fəaliyyətinə nəzarət edir və təyin edir, univermaq və supermarket kimi topdan satış və pərakəndə satış mağazalarının operatorlarını və digər işçilərini yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) müəyyən vəzifələri planlaşdırmaq, təqvim iş planlarını hazırlamaq və ştatı təyin etmək;
- (b) çətin və mürəkkəb halları necə ələ almaq da daxil olmaqla heyəti satış proseduraları ilə təlimatlandırmaq;
- (c) müştərilərə cəld xidmət göstərməyə zəmanət vermək;
- (d) qaytarılmış malları yoxlamaq və uyğun qərar vermək;
- (f) satış üçün olan malların inventarını götürmək və yeni səhm sifariş vermək;
- (g) mallara və xidmətlərə düzgün qiymət verilməsi və göstərilməsini təmin etmək;
- (h) təhlükəsizlik proseduralarının həyata keçirilməsini təmin etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Nəzarətçi, kassa
- Nəzarətçi, supermarket

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Menecer, mağaza - 1420
- Mağaza sahibləri (dükançılar) - 5221
- Satıcı, çadır - 5211

5223 MAĞAZA SATICILARI

Mağaza satıcıları və mal nümayişçiləri malları topdan satış ticarəti müəssisələrində ticarətçilərə pərakəndə şəkildə və iri əmtəə partiyaları istehlakçılara və ya pərakəndə satış mağazalarında alıcılara satırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) satılmalı malların anbardan satış zalına daşınması və onların vitrinə qoyulması;
- (b) alıcı tərəfindən sifariş edilən malların növünün və keyfiyyətinin müəyyən edilməsi;
- (c) əmtəənin seçilməsində alıcıya yardım edilməsi;
- (ç) alıcının qiymətlərlə, kredit və güzəşt şərtləri ilə tanış edilməsi;
- (d) malın qablaşdırılması və tələb üzrə çatdırılmasının təşkil edilməsi;
- (e) hesabların, qaimələrin və qəbzlərin yazılması;
- (ə) lazım gəldikdə xəzinədarın əldə etdiyi gəlirin yoxlanması;
- (f) alıcılara malların xüsusiyyətləri ilə və onlardan istifadə edilməsi haqqında məlumat vermək məqsədi ilə, eləcə də alıcının marağının artırılması üçün satışda olan malların nümayiş etdirilməsi;
- (g) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Satıcı, pərakəndə satış müəssisələri
- Satıcı, topdansatış müəssisələri
- Satıcı, mağaza

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Köşk satıcısı - 5211

- Satıcı, bazar - 5211
- Satıcı, çadır - 5211
- Menecer, mağaza - 1420
- Səyyar satıcı, küçə/ərzaq məhsulları - 5212
- Mağaza sahibləri (dükançılar) - 5221
- Operator, kassa - 5230
- Köməkçi fəhlə, mağaza - 5246

523-cü KİÇİK QRUP

BİLET KASSALARININ XƏZİNƏDARLARI DA DAXİL OLMAQLA XƏZİNƏDARLAR

Xəzinədarlar və oxşar peşə işçiləri mağazalarda və digər müəssisələrdə, o cümlədən tariflər, girovlar qəbul edən, habelə borcların yığılması ilə məşğul olan idarələrdə kassa əməliyyatlarını yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: satın alınmış mallara və xidmətlərə görə müştərilərdən ödəmələrin alınması; pul və poçt əməliyyatları üzrə bank və poçt şöbələrinin müştəriləri ilə iş; idman yarışlarında tariflərin qəbulu və tariflər üzrə ödəmələr; tariflər üzrə qumar oyunlarının aparılması; girov qoyulmuş mallara və ya qiymətli kağızlara görə pul məbləğlərinin verilməsi; borc götürülmüş məbləğlərin və digər haqların yığılması. Digər işçilərə rəhbərlik edilməsi həmçinin buraya daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

5230 Bilet kassalarının xəzinədarları da daxil olmaqla xəzinədarlar

5230 BİLET KASSALARININ XƏZİNƏDARLARI DA DAXİL OLMAQLA XƏZİNƏDARLAR

Xəzinədarlar, o cümlədən bilet kassalarında xəzinədarlar bilavasitə müştərilərdən mağazalarda, bilet kassalarında alınmış əmtəə və göstərilmiş xidmətlərə görə haqqı qəbul edir, eləcə də pul məbləğini banklara və oxşar təşkilatlara təhvil verirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) mağazalarda, bilet kassalarında və digər oxşar müəssisələrdə ödəmələri nağd, çeklər üzrə, kredit kartoçkaları üzrə qəbul etmək və yoxlamaq;
- (b) qalığın və pulun qəbul edilməsi haqqında qəbzlərin verilməsi;
- (c) bilet kassalarında biletlərin verilməsi və müvafiq haqqın qəbulu;
- (ç) əsasən tədiyə tapşırıq sənədləri, kredit tapşırıq sənədləri və ya valyuta dəyişdirməklə əlaqədar olaraq əsasən banklara nağd məbləğin təhvil verilməsi, qəbzlərin alınması;
- (d) uçotun aparılması və kassa qalıqları ilə balansın hesablanması;
- (e) müəssisələrdən nağd məbləğin alınması, onların sənədlərlə tutuşdurulması, onların banka təhvil verilməsi üçün hazırlanması;
- (ə) müəssisələrin işçilərinə əmək haqqının ödənməsi;
- (f) kassa aparatlarında iş;
- (g) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Xəzinədar, universal mağaza
- İdarə qulluqçusu, biletlərin verilməsi/səyahətlərdən başqa
- Operator, kassa
- Operator, texniki xidmət stansiyası

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İdarə qulluqçusu, biletlərin verilməsi/səyahət - 4221
- Satıcı, mağaza - 5223
- Xidmətçi heyət, təmir məntəqəsi - 5245
- Nəzarətçi, kassa - 5222

524-cü KİÇİK QRUP

SAİR TİCARƏT İŞÇİLƏRİ

Sair ticarət işçiləri geniş ictimaiyyətə malları, ərzaqları və xidmətləri nümayiş etdirir, göstərir və satır. Bu kiçik qrupa 521 “küçə və bazar satıcıları”, 522 “mağaza satıcıları” və 523 “bilet kassalarının xəzinədarları da daxil olmaqla xəzinədarlar” kiçik qruplarına daxil edilməyən ticarət işçiləri aid edilir.

Yerinə yetirilən işlərə daxil edilə bilər: satış üçün nəzərdə tutulanları göstərir və nümayiş etdirir; mallardan və xidmətlərdən istifadə qaydalarına aid suallara cavab vermək və təkliflərə aid məsləhətlər vermək; sifarişlər qəbul etmək və malların ödənişləri, çatdırılması və toplanması üçün müqavilələr bağlamaq; yanacaq, sürtkü yağlarının və digər avtomobil məhsullarının xidmət stansiyalarında satışı; avtomobillərə yanacaq doldurma, təmizləmək, sürtkü yağlarının təminatı və kiçik təmir kimi xidmətlərlə təmin etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

5241 Manekenlər və digər canlı modellər

5242 Mal, məhsul nümayiş edənlər

5243 Malları yaşayış yerləri üzrə alıcılara təklif edən ticarətçilər

5244 Malları telefonla alıcılara təklif edən ticarətçilər

5245 Təmir məntəqələrinin xidmətçi heyəti

5246 Özünəxidmət mağazalarında xidmətçi heyət

5249 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən ticarət işçiləri

5241 MANEKENLƏR VƏ DİGƏR CANLI MODELLƏR

Manekenlər və digər canlı modellər satış üçün geyimi və digər geyim əşyalarını nümayiş etdirir və ya reklam məqsədləri ilə canlı modellər və ya naturaçılar kimi işləyirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) alıcının xahişi ilə yeni geyim və ya dəbdə olan geyim nümunələrinin göstərilməsi;
- (b) yerləş, dönmələr və geyimin daha cəlbedici cəhətlərini göstərmək üçün onun nümayiş etdirilməsinin digər üsulları;
- (c) bədii fotosəkil, heykəl və rəsm əsəri üçün naturaçı kimi poza vermə;

- (ç) reklam xarakterli fotosəkillər və filmlər üçün model kimi poza vermə;
- (d) məzmunca oxşar vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Model, reklam
- Naturaçı
- Model, dəb

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Aktyor - 2655

5242 MAL, MƏHSUL NÜMAYİŞ EDƏNLƏR

Mal, məhsul nümayiş edənlər malları kommersiya binasında, sərgilərdə və şəxsi evlərdə nümayiş edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) müştəriləri malların xarakteristikası, istifadə qaydaları ilə, eləcə də alış marağını stimullaşdırmaq məqsədilə məlumatlandırmaq, satış üçün məmulatların nümayiş etdirilməsi;
- (b) malların istifadəsi üzrə suallara cavab vermək və sifariş etmək üçün məsləhətlər vermək;
- (c) malların satışı və müştərilərin ticarət heyətinə yönləndirilməsi;
- (ç) məlumatların toplanması, çatdırılması, ödənişi üzrə sifariş vermək və müqavilə bağlamaq;
- (d) seçmə malları sifariş etmək, kataloqları və elan materiallarını yaymaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mal, məhsul nümayiş edənlər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Satıcı, bazar - 5211
- Satıcı, çadır - 5211
- Ticarət agenti, səyyar/pərakəndə satış - 5243

5243 MALLARI YAŞAYIŞ YERLƏRİ ÜZRƏ ALICILARA TƏKLİF EDƏN TİCARƏTÇİLƏR

Malları yaşayış yerləri üzrə alıcılara təklif edən ticarətçilər öz şirkətinin mallarını, əsasən ev əşyalarını alıcılara öz evlərində baş çəkməklə təklif edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) müxtəlif malların və xidmətlərin, alıcılara yaşayış yerlərinə baş çəkməklə malların satış şəraitinin ətraflı təsviri;
- (b) malların əsas xüsusiyyətləri və işləməsi göstərilməklə nümayiş etdirilməsi;
- (c) qəbul edilmiş sifarişlərin qeydə alınması və onların firmaya verilməsi;
- (ç) reklam ədəbiyyatının yayılması və ya tanışlıq üçün nümunələrin alıcılara təklif edilməsi;
- (d) lazım gəldikdə möhlətlə verilmiş pulların yığılması;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Satıcı, evdə
- Satış nümayəndəsi, evdə
- Satıcı, əyləncə gecəsi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Agent, satış/kommersiya - 3322
- Səyyar satıcı - 9520

5244 MALLARI TELEFONLA ALICILARA TƏKLİF EDƏN TİCARƏTÇİLƏR

Malları telefonla alıcılara təklif edən ticarətçilər öz şirkətinin mallarını alıcılara telefonla müraciət etməklə təklif edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) müxtəlif malların və xidmətlərin, alıcılara telefonla zəng etməklə satış şərtinin ətraflı təsviri;
- (b) mallara və xidmətlərə maraq yaratmaq və endirimli mallar axtarmaq və ya ticarət nümayəndələri ilə görüşmək üçün müqavilə bağlamaq;
- (c) malların və xidmətlərin emalını və göndərişlərini təyin etmək, müştəriləri informasiya komplektləri və kitabçalarla təmin etmək;
- (ç) ticarət nümayəndələrinə görüş təyin etmək;
- (d) rəqib fəaliyyətlərini menecerlərin nəzərinə çatdırmaq;
- (e) edilən zənglərin və əldə olunan uğurların statistikasını tutmaq;
- (ə) telemarketing fəaliyyətlərinə və nəticələrə aid dövrü məlumatları təqdim etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Satıcı, telemarketing
- Satıcı, telefon
- Satıcı, İnternet
- Satıcı, müştərilərlə əlaqə mərkəzi
- Satıcı, elektron poçt

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İdarə qulluqçusu, müştərilərin məlumatlandırılması - 4222

5245 TƏMİR MƏNTƏQƏLƏRİNİN XİDMƏTÇİ HEYƏTİ

Təmir məntəqələrinin xidmətçi heyəti yanacaq, sürtkü yağları və digər avtomobil məhsulları satır və yanacaq doldurma, təmizləmə, sürtkü yağlarının təminatı və avtomobillərdə kiçik təmirləri yerinə yetirmək kimi xidmətlər göstərilir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) yanacaq çənlərini və konteynerlərini müştərilərin qeyd etdikləri səviyyəyə qədər doldurmaq;
- (b) nəqliyyat vasitəsi şinlərində hava təzyiqini, yağını və digər nəqliyyat vasitələrinin maye səviyyələrini yoxlamaq və doldurmaq;
- (c) nəqliyyat vasitələrinin pəncərələrini və güzgülərini yumaq;
- (ç) nəqliyyat vasitələrində şinləri, lampaları və güzgü tiyələrini əvəz etmək kimi kiçik təmir işlərini yerinə yetirmək;
- (d) avtomatik maşın yuma vasitələrini təmir etmək və idarə etmək;
- (e) müştərilərdən satış üçün olan ödənişləri toplamaq;
- (f) benzin nasoslarını və əhatə edən yolu, dükanı və digər vasitələri təmizləmək;
- (g) səhmə təşəbbüs göstərmək və satılmış benzin, neft, aksesuarlar və digər məmulatlar üzrə hesabatlar hazırlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Xidmətçi heyət, yaxta limanı
- Xidmətçi heyət, təmir məntəqəsi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Operator, texniki xidmət stansiyası - 5230
- Satıcı, mağaza - 5223
- Köməkçi fəhlə, mağaza - 5246

5246 ÖZÜNƏXİDMƏT MAĞAZALARINDA XİDMƏTÇİ HEYƏT

Özünəxidmət mağazalarında xidmətçi heyət sadə qida (ərzaq) üzrə restoranlarda, kafelərdə, mehmanxanalarda, “fast food” restoranlarında, kafeteriyalarda, xəstəxanalarda və digər yerlərdə müştərilərə xidmət edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) müştərilərə piştaxta arxasından xidmət etmək;
- (b) müştərilər tərəfindən arzulanan məhsulların aydınlaşdırılması, müştərilərə seçim etməyə və sifariş verməyə köməklik göstərilməsi;
- (c) əl və elektrik cihazları vasitəsilə ərzaqların təmizlənməsi, soyulması, dilimlənməsi və kəsilməsi;
- (ç) sadə qida məhsullarını hazırlamaq və hazır yeməkləri yenidən qızdırmaq;
- (d) xidmət etmək üçün birbaşa boşqablarda ərzaqları hissələrə bölmək və bükmək;
- (e) aparılan ərzaqları qablaşdırmaq;
- (ə) soyuducuları, salat və bufet barları təchiz etmək və istifadə olunmuş ərzaqların kəmiyyəti üzrə qeydlər aparmaq;
- (f) satılmış ərzaqların ödənişlərini qəbul etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Xidmətçi heyət, kafeteriya
- Xidmətçi heyət, salat-bar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Aşbaz - 5120
- Köşk satıcısı - 5211
- Satıcı, bazar - 5211
- Satıcı, çadır - 5211
- Ofisiant - 5131
- Barmen - 5132
- Aşbaz, “Fast food” - 9411

5249 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN TİCARƏT İŞÇİLƏRİ

Bu ibtidai qrupa 52 “Ticarət sahəsinin işçiləri” yarımqrupunun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən işçilər aid edilir.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İcarə haqqı üzrə satıcı

53-cü YARIMQRUP

FƏRDİ QULLUQ ÜZRƏ XİDMƏT GÖSTƏRƏN İŞÇİLƏR

Fərdi qulluq üzrə xidmət göstərən işçilər və oxşar peşə işçiləri uşaqlara qulluq üzrə yardımını, məktəblilərə baxmağı təmin edir, xəstəxanalarda və digər müalicə müəssisələrində həkimlərə, tibb bacılarına və başqa tibb işçilərinə onların vəzifələrinin yerinə yetirilməsində kömək etmək üzrə müxtəlif vəzifələri yerinə yetirir, evdə müalicəvi qulluğu təmin edir və baytarlara, əczaçılara və bu kimi digər işçilərə onların vəzifələrini yerinə yetirməkdə kömək edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar aid edilir: işgötürənin uşaqlarına qulluq edilməsi, yaxud ekskursiyalar vaxtı uşaqlara baxmaqda müəllimlərə yardım göstərilməsi, xəstələrə qulluq üzrə ən sadə vəzifələrin yerinə yetirilməsi, xəstəxanalarda və onlara bənzər tibb müəssisələrində və ya evdə fərdi xidmətlər göstərilməsi.

Bu yarımqrupa aşağıdakı kiçik qruplar daxil edilir:

531 Uşaqlara qulluq edən işçilər və müəllimlərin köməkçiləri

532 Səhiyyə sahəsində fərdi qulluq üzrə xidmət göstərən işçilər

531-ci KİÇİK QRUP

UŞAQLARA QULLUQ EDƏN İŞÇİLƏR VƏ MÜƏLLİMLƏRİN KÖMƏKÇİLƏRİ

Uşaqlara qulluq edən işçilər və müəllimlərin köməkçiləri məktəblərdə, yaşayış evlərində və gündəlik uşaq stasionarlarında uşaqların qayğısına qalır və nəzarət edir.

Bura adətən aşağıdakı işlər daxil edilir: uşaqlara sosial bacarıqların fərdi öyrənilməsinə kömək göstərmək; məktəblərdə və məktəbəqədər müəssisələrdə uşaqların fiziki, sosial, emosional və intellektual fəaliyyətlərini inkişaf etdirmək üçün onların fəaliyyətlərini nümayiş etdirmək, təşkil etmək və iştirak

etmək. Məktəbdən sonra, məktəbdən əvvəl, tətil ərzində və uşaq bağçalarında uşaqların təhsil və regional fəaliyyətlərində istifadə edəcəkləri materialların və ləvazimatların hazırlanmasına kömək göstərmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

5311 Uşaqlara qulluq edən işçilər

5312 Müəllimlərin köməkçiləri

5311 UŞAQLARA QULLUQ EDƏN İŞÇİLƏR

Uşaqlara qulluq edən işçilər işəgötürənin uşaqlarına qulluq edir, onların gündəlik fəaliyyətini təşkil edir və ya müəllimlərə məktəblilərə nəzarət etməkdə kömək edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) uşaqların çimizdirilməsi, geyindirilməsi və yedizdirilməsi;
- (b) uşaqların məktəbə aparılması və ya məktəbdən götürülməsi, yaxud gəzinti zamanı onların müşayiət edilməsi;
- (c) uşaqlarla oyun oynanılması, onlara kitab oxunması, nağıl və müxtəlif hadisələrin danışılması;
- (ç) uşaqların yataq otaqlarında və uşaq otaqlarında səliqənin saxlanması;
- (d) səhər yeməyi üçün fasilələrdə və ya fasilələr zamanı şagirdlərə nəzarət edilməsi;
- (e) ekskursiyalar, muzeylərə ekskursiyalar və oxşar tədbirlər zamanı şagirdlərə nəzarət edilməsi;
- (ə) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mürəbbiyə
- Dayə
- Uşaqlara qulluq edən işçi
- Dayə, körpələr evi
- Dayə, evdə/gündüz vaxtı
- Baxıcı, məktəbdən kənar vaxt

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Müəllim, məktəbəqədər təhsil/peşəkar - 2342

5312 MÜƏLLİMLƏRİN KÖMƏKÇİLƏRİ

Müəllimlərin köməkçiləri müəllim heyətinə kömək məqsədilə qeyri-müəllimlik vəzifələrini yerinə yetirir və məktəblərdə və məktəbə qədər müəssisələrdə uşaqların qayğısına qalır və onlara nəzarət edir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) məktəblərdə və məktəbəqədər müəssisələrdə uşaqların fiziki, sosial, emosional və intellektual fəaliyyətlərini inkişaf etdirmək üçün onların fəaliyyətlərini nümayiş etdirmək, təşkil etmək və iştirak etmək;
- (b) təhsil və regional fəaliyyətlər üçün örtülü və açıq əraziləri hazırlamaq;

- (c) uşaqlara dərslərində intellektual, fiziki davranışları aşılamağa köməklik göstərmək;
- (ç) uşaqlara sosial bacarıqları fərdi öyrətməyə köməklik göstərmək;
- (d) dərslər vəsaitlərinin hazırlanmasında, yazılan və çap edilən materialı köçürməkdə və tutuşdurmaqda köməklik göstərmək;
- (e) audio-vizual ləvazimat, kompüterlər və digər təhsil üçün ləvazimatların işlənməsi;
- (ə) dərslər materiallarının toplanması və yayılması.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Köməkçi, məktəbəqədər müəssisə
- Köməkçi, müəllim

532-ci KİÇİK QRUP

SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ FƏRDİ QULLUQ ÜZRƏ XİDMƏT GÖSTƏRƏN İŞÇİLƏR

Səhiyyə sahəsində fərdi qulluq üzrə xidmət göstərən işçilər şəxsi qayğıni təmin edir və xəstələrə, yaşlılara, səhiyyədə sağalmaqla olan və səhəti pozulmuş (əməyə yararsız) adamlara gündəlik yaşayışlarında və fəaliyyətlərində köməklik göstərirlər.

Bura adətən aşağıdakı işlər daxildir: şəxsi qayğıya və kommunikasiyaya ehtiyacı olan xəstələrə kömək etmək; cərrahiyyə alətlərinin və digər alətlərin və cihazların sterilizə edilməsi; müvafiq tibbi və ya sosial xidmət işçilərini müşahidə etmək və müəssisələrə məlumat vermək, xəstələri müayinəyə, təhlilə hazırlamaq və fərdlərin qayğısına qalmaq haqda planlaşmada iştirak etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxildir:

5321 Müalicə müəssisələrinin xəstələrinə fərdi xidmət göstərən işçilər

5322 Evdə fərdi xidmət göstərən işçilər

5329 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən səhiyyə sahəsində fərdi qulluq üzrə xidmət göstərən işçilər

5321 MÜALİCƏ MÜƏSSİSƏLƏRİNİN XƏSTƏLƏRİNƏ FƏRDİ XİDMƏT GÖSTƏRƏN İŞÇİLƏR

Müalicə müəssisələrinin xəstələrinə fərdi xidmət göstərən işçilər həkimlərə, tibb bacılarına, mamalara, stomatoloqlara və köməkçilərinə onların vəzifələrinin yerinə yetirilməsinə yardım göstərə biləcək ən sadə vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aiddir:

- (a) xəstələrin müayinəyə və ya müalicəyə hazırlanması;
- (b) yataq ağırlarının dəyişdirilməsi və xəstələrə təmizlik işlərinin yerinə yetirilməsində kömək edilməsi;
- (c) xəstələrin “qrəlkalar” ilə təmin edilməsi və onlar üçün rahat şəraitin yaradılması;
- (ç) yeməyin verilməsi, sinələrin yığılması və köməyə ehtiyacı olan xəstələrin yedizdirilməsi;
- (d) cərrahiyyə alətlərinin və digər alətlərin və cihazların sterilizə edilməsi;
- (e) lazımi işıq salma üzrə stomatoloqa kömək edilməsi, ona lazımi alət və materialların verilməsi;
- (ə) digər oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Köməkçi, doğum zamanı köməkçi/klinika və ya xəstəxana
- Qulluq üzrə köməkçi, klinika
- Sanitar qadın
- Köməkçi, psixiatr

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Qulluq üzrə köməkçi, evdə - 5322
- Tibb bacısı, köməkçi heyət - 3221
- Tibb bacısı, peşəkar - 2221
- Sanitar, təcili yardım - 3258

5322 EVDƏ FƏRDİ XİDMƏT GÖSTƏRƏN İŞÇİLƏR

Evdə fərdi xidmətlər göstərən işçilər fiziki və ya psixi xəstəlikləri, əlilliyi və ya ahıl yaşa məxsus olan xəstəliklərlə əlaqədar olaraq qulluğa ehtiyacı olan xəstələrə evdə lazımi yardım göstərilməsini təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) yatağa uzandırılması və ya yataqdan qaldırılması və geyindirilməsi üzrə xəstələrə yardım edilməsi;

(b) yataq ağlarının dəyişdirilməsi, əl-üzünün yuyulmasında və təmizlik işlərinin görülməsində xəstələrə yardım edilməsi;

(c) onlar və ya başqaları tərəfindən hazırlanmış yeməyin verilməsi və yardıma ehtiyacı olan şəxslərin yedizdirilməsi;

(ç) xəstələrin lazımi dərmanları qəbul etmələrinin təmin edilməsi;

(d) xəstənin səhhətinin vəziyyətinə nəzarət edilməsi və xəstənin səhhətinin pisləşməsi barədə müalicə edən həkimə və ya sosial təminat xidməti işçilərinə məlumat verilməsi;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Qulluq üzrə köməkçi, evdə
- Köməkçi, evdə doğuş
- Şəxsi qayğı üzrə xidmət
- Xəstə baxıcısı, qulluq/evdə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Qulluq üzrə köməkçi, xəstəxana - 5321
- Tibb bacısı, köməkçi heyət - 3221
- Tibb bacısı, peşəkar - 2221
- Sosial işçi, köməkçi heyət - 3412

- Sosial işçi, peşəkar - 2635

5329 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN SƏHIYYƏ SAHƏSİNDƏ FƏRDİ QULLUQ ÜZRƏ XİDMƏT GÖSTƏRƏN İŞÇİLƏR

Bu ibtidai qrupa fərdi qulluq göstərilməsi üzrə xidmətlər göstərən işçilər və 532-ci - Səhiyyə sahəsində fərdi qulluq üzrə xidmətlər göstərən işçilər - kiçik qrupunun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən oxşar peşə işçiləri daxil edilir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) cərrahiyyə, diş və əczaçılıq alətlərinin, butulkaların, menzurkaların və digər ləvazimatların təmizlənməsi və sterilizə edilməsi;
- (b) dərmanların və digər əczaçılıq preparatlarının çəkilməsi və hazırlanması;
- (c) xəstələri qaldırmaq, döndərmək və hərəkət etdirmək və şikəst kreslolarında və ya hərəkətli çarpayılarda (yataqlarda) onları daşımaq;
- (ç) xəstələri müayinəyə və təhlilə hazırlamaq;
- (d) prosedura ərzində stomatoloqlara və şüa diaqnostikasına üzrə həkimlərə köməklik etmək və alət qablarını və ləvazimatları hazırlamaq;
- (e) diaqnostik rentgenləri nümayiş etdirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Köməkçi, əczaçı
- Köməkçi, stomatoloq
- Köməkçi, təcili yardım
- Sanitar, xəstəxana
- Köməkçi, rentgenoqrafiya
- Köməkçi, flebotomiya (qanalma)
- Köməkçi, axtalanma

54-cü YARIMQRUP

VƏTƏNDAŞLARIN VƏ MÜLKİYYƏTİN MÜHAFİZƏSİNİ HƏYATA KEÇİRƏN XİDMƏTLƏRİN İŞÇİLƏRİ

Vətəndaşların və mülkiyyətin mühafizəsini həyata keçirən xidmətlərin işçiləri vətəndaşları və mülkiyyəti yanğından və digər təhlükələrdən mühafizə edir, ictimai asayışı qoruyur, qanun və təlimatların yerinə yetirilməsini təmin edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: yanğına qarşı mübarizə və onu söndürmək, yanğın zamanı və ya söndürüldükdən sonra və fəlakətlər zamanı vətəndaşları, əmlakı və maddi dəyərləri xilas etmək; qayda-qanuna riayət edilməsinə, vətəndaşların və əmlakın təhlükəli hallardan və qanunsuz hərəkətlərdən qorunmasına yardım etmək, qanunu pozduğuna görə şəxsləri tutub saxlamaq, yol hərəkətini idarə etmək; bədbəxt hadisələr zamanı əməliyyatlara rəhbərlik etmək; həbsxanalarda, koloniyalarda və digər islah müəssisələrində məhbuslar arasında asayışı və nizam-intizamı qoruyub saxlamaq. Buraya həmçinin digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

541 Vətəndaşların və mülkiyyətin mühafizəsini həyata keçirən xidmətlərin işçiləri

541-ci KİÇİK QRUP

VƏTƏNDAŞLARIN VƏ MÜLKİYYƏTİN MÜHAFİZƏSİNİ HƏYATA KEÇİRƏN XİDMƏTLƏRİN İŞÇİLƏRİ

Vətəndaşların və mülkiyyətin mühafizəsini həyata keçirən xidmətlərin işçiləri vətəndaşları və mülkiyyəti yanğından və digər təhlükələrdən mühafizə edir, ictimai asayışı qoruyur, qanun və təlimatların yerinə yetirilməsini təmin edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: yanğına qarşı mübarizə və onu söndürmək, yanğın zamanı və ya söndürüldükdən sonra və fəlakətlər zamanı vətəndaşları, əmlakı və maddi dəyərləri xilas etmək; qayda-qanuna riayət edilməsinə, vətəndaşların və əmlakın təhlükəli hallardan və qanunsuz hərəkətlərdən qorunmasına yardım etmək, qanunu pozduğuna görə şəxsləri tutub saxlamaq, yol hərəkətini idarə etmək; bədbəxt hadisələr zamanı əməliyyatlara rəhbərlik etmək; həbsxanalarda, koloniyalarda və digər islah müəssisələrində məhbuslar arasında asayışı və nizam-intizamı qoruyub saxlamaq. Buraya həmçinin digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələrinə aşağıdakı ibtidai qruplar daxil edilir:

5411 Yanğınsöndürənlər

5412 Polis əməkdaşları (kiçik rəis heyəti)

5413 Penitensiar müəssisələrin nəzarətçiləri

5414 Mühafizəçilər, cangüdənlər

5419 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən vətəndaşların və mülkiyyətin mühafizəsini aparan xidmətlərin işçiləri

5411 YANĞINSÖNDÜRƏNLƏR

Yanğınsöndürənlər yanğınların qarşısını alır, onlara qarşı mübarizə aparır, yanğının söndürülməsinə səy göstərir, yanğın və fəlakətlər zamanı və yanğın söndürüldükdən sonra vətəndaşları və maddi dəyərləri xilas edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) yanğınların qarşısını almaq, onlara qarşı mübarizə aparmaq və yanğının söndürülməsi;
- (b) sənaye müəssisələrində müxtəlif səbəblərdən törənmiş yanğınlara qarşı xüsusi avadanlıqdan istifadə edilməklə mübarizə aparılması;
- (c) qəzaya uğramış təyyarələrdə yanğının qarşısının alınması və onun söndürülməsi, ekipajın və sərnişinlərin xilas edilməsi;
- (ç) yanğın və fəlakətlər zamanı və yanğın söndürüldükdən sonra vətəndaşların, əmlakın və maddi dəyərlərin xilas edilməsi;
- (d) yanğın baş verdikdə və ya bədbəxt hadisələr zamanı zərərli maddələrin yayılmasının qarşısının alınması və məhdudlaşdırılması;
- (e) məzmunca oxşar olan vəzifələrin yerinə yetirilməsi;
- (ə) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Yanğınsöndürən
- Yanğınsöndürən, meşə yanğınlarının söndürülməsi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Müfəttiş, tikinti - 3112
- Sınaqçı, yanğın - 3119

5412 POLİS ƏMƏKDAŞLARI (KİÇİK RƏİS HEYƏTİ)

Polis əməkdaşları (kiçik rəis heyəti) asayişin qorunmasını, qanunların və təlimatların yerinə yetirilməsini təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- (a) asayişin qorunub saxlanması;
- (b) vətəndaşların və şəxsi mülkiyyətin təhlükədən və qanunsuz hərəkətlərdən qorunması;
- (c) qanunun pozulmasına görə şəxslərin tutulub saxlanması;
- (ç) yol hərəkətlərinin idarə edilməsi və bədbəxt hadisələr zamanı əməliyyatlara rəhbərlik edilməsi;
- (d) məzmunca oxşar vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Konstebel
- Patrul, polis
- Polis qulluqçusu
- Kiçik inspektor, polis nəfəri
- Növbətçi köməkçisi, növbətçi-operator
- Taqım komandirinin köməkçisi, manqa komandiri
- Yol-patrul xidməti inspektoru

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Polis başçısı - 1112
- Komissar, polis - 1112
- Baş polis müfəttişi - 1112
- Detektiv, polis - 3355
- Müfəttiş, polis - 3355

5413 PENİTENSİYAR MÜƏSSİSƏLƏRİN NƏZARƏTÇİLƏRİ

Penitensiyar müəssisələrin nəzarətçiləri həbsxanada, cəzaçəkmə müəssisələrində, istintaq təcridxanalarında məhkumları və həbsdə saxlanılan şəxsləri mühafizə edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: məhkumların və həbsdə saxlanılan şəxslərin qaçışlarının qarşısının alınması üçün həbsxana, cəzaçəkmə müəssisələrinin və istintaq təcridxanalarının ərazilərində keşik çəkilməsi; Penitensiar müəssisələrin nəzarətçiləri həbsxanada, cəzaçəkmə müəssisələrində və istintaq təcridxanalarında hüquq qaydalarını və daxili intizam qaydalarının icrasını təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) həbsə alınmış şəxslərin və məhkumların üst-başının axtarılması, onlara məxsus olan qiymətli əşyaların saxlanmaq üçün verilməsi, onların kameralara aparılması, kameraların bağlanması;

(b) kameraların mütəmadi olaraq yoxlanması;

(c) işlədikləri, yemək yedikləri, gəzişdikləri zaman həbsdə saxlanılan şəxslərə və məhkumlara nəzarət edilməsi;

(q) məzmunca oxşar vəzifələrin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Penitensiar müəssisəsinin nəzarətçisi

5414 MÜHAFİZƏÇİLƏR, CANGÜDƏNLƏR

Mühafizəçilər və cangüdənlər oğurluğa və vandalizimə qarşı binaları qorumaq üçün postda dayanırlar. Onlar təşkilatlara girişi idarə edir, qaydanı qoruyur və ictimai hadisələrdə və təşkilatlar çərçivəsində qaydalara nəzarət edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) binalara patrul keşiyi çəkmək və qapıları, pəncərələri və darvazaları yoxlamaq və qadağan edilmiş girişin əlamətlərini aşkar etmək;

(b) müəssisələrin girişinə nəzarət etmək, işçilərin və ziyarətçilərin girişi və çıxışına nəzarət etmək və icazə vermək, identifikasiyaları yoxlamaq;

(c) ziyarətçilər və ya sifarişi qəbul edən işçilər arasında təşkilatı oğurluqdan və ya vandalizmindən qorumaq və təşkilatın qaydalarına əməl etmək;

(ç) həyəcan siqnallarına cavab vermək, həyəcanları araşdırmaq və müvafiq olaraq polislə və ya yangın söndürənlərlə əlaqə yaratmaq;

(d) aeroportlarda sərnəşinlərin təhlükəsizliyini və baqajını yoxlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Cangüdən
- Qapıçı
- Keşikçi, muzey
- Mühafizəçi
- Patrul, təhlükəsizlik xidməti
- Qarovulçu

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Xilasedici, suda - 5419
- Qoruyucu, çimərlik - 5419

5419 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN VƏTƏNDAŞLARIN VƏ MÜLKİYYƏTİN MÜHAFİZƏSİNİ APARAN XİDMƏTLƏRİN İŞÇİLƏRİ

Bu ibtidai qrupa 541-ci - Vətəndaşların və mülkiyyətin mühafizəsini həyata keçirən xidmətlərin işçiləri - kiçik qrupunun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən vətəndaşların və şəxsi mülkiyyətin mühafizəsini həyata keçirən digər işçilər daxil edilir.

Məsələn, binaya və ya əraziyə qanunsuz olaraq girməyin, oğurluğun, zorakılıq hərəkətlərinin və digər qanunsuz hərəkətlərin qarşısını almaq üçün keşik çəkənlər, lazım gəldikdə belə hərəkətlərin qarşısını almaq üçün və qanun pozucularını tutub saxlamaq məqsədi ilə güc tətbiq edənlər, eləcə də canqoruyucu, xilasedici və meşəbəyi kimi işləyənlər buraya aid edilməlidir.

Belə hallarda onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) oğurluğun, zorakılıq hərəkətlərinin, qayda və təlimatların pozulmasının qarşısının alınması üçün bina və ərazilərdə keşik çəkilməsi;

(b) lazım gəldikdə güc tətbiq edərək qanun pozucusunun tutulub saxlanması hüququndan istifadə edilməsi;

(c) cangüdən vəzifələrinin yerinə yetirilməsi;

(ç) bədbəxt hadisələrin və ov quşlarının güllə ilə vurulmasının qarşısının alınması məqsədi ilə çimərliklərdə və üzgüçülük hovuzlarında keşik çəkilməsi;

(d) oğurluğun və ov heyvanlarının güllə ilə vurulmasının qarşısının alınması məqsədi ilə qoruqlarda, meşə massivlərində və torpaqlarında keşik çəkilməsi;

(e) məzmunca oxşar vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(ə) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Növbətçi
- Xilasedici, suda
- Meşə gözətçisi
- Heyvanlara nəzarət üzrə məsul şəxs
- Patrul, çimərlik
- Müfəttiş, yol hərəkəti

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Qapıçı - 5414
- Keşikçi, muzey - 5414
- Qarovulçu - 5414
- Mühafizəçi - 5414

6-cı ƏSAS QRUP

KƏND TƏSƏRRÜFATI, MEŞƏÇİLİK VƏ BALIQÇILIQ SAHƏSİNDƏ İXTİSASLI İŞÇİLƏR

Kənd təsərrüfatı, meşəçilik və balıqçılıq sahəsində ixtisaslı işçilər özünü və ailə üzvlərini qida, mənzil və gəlirlə təmin etmək üçün çöl, ağac və kol bitkilərini yetişdirir və məhsulu yığır, yabani bitki

meyvələrini yığır, heyvanları yetişdirir, onlara qulluq edir və onları ovlayır, heyvandarlıq məhsullarını istehsal edir, meşələri inkişaf etdirir, qoruyur və onlardan istifadə edir, balıq yetişdirir və ovlayır, su flora və faunasının digər növlərini yetişdirir və yığırlar. Bu əsas qrupun peşələrinin əksəriyyəti MBST-nin ikinci səviyyəsi üzrə ixtisasa malik olunmasını tələb edir.

Kənd təsərrüfatı, balıq yetişdirmə və balıq ovlama üzrə ixtisaslı işçilərin yerinə yetirdikləri vəzifələrə aşağıdakılar daxil edilir: torpağın hazırlanması, üzvi və mineral gübrələrin verilməsi, suvarma şəraitinin təminatı, calaqaqlıqların, tinglərin yetişdirilməsi, istixana texnologiyalarının tətbiqi, toxumların səpini, ştil və tinglərin əkini, aqrotexniki işlər, əlaq, xəstəlik və ziyanvericilərə qarşı mübarizə, daxili və xarici bazarda rəqabətə davamlı, ekoloji təmiz alıcılıq qabiliyyəti yüksək olan məhsulların yetişdirilməsi, yığılması, tədarükü, saxlanması və satışı; yabani meyvə və bitkilərin yığılması; heyvanların yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi, eləcə də ət, süd, yun, dəri, xəz, arıçılıq, ipəkçilik məhsullarının və s. əldə edilməsi üçün onların ovlanması; meşələrin yetişdirilməsi, qorunub saxlanması və onlardan istifadə edilməsi; balığın yetişdirilməsi və ovlanması; su flora və faunasının digər növlərinin yetişdirilməsi və yığılması; məhsulun saxlanması və ilkin emalı; məhsulun alıcılara, ticarət təşkilatlarına və ya bazarda satılması.

Bu əsas qrupun peşələri aşağıdakı yarımqruplara daxil edilir:

- 61 Kənd təsərrüfatı üzrə bazar yönümlü ixtisaslı işçilər**
- 62 Meşəçilik, balıqçılıq və balıq ovunun bazar yönümlü işçiləri**
- 63 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən ixtisaslı kənd təsərrüfatı, balıq yetişdirmə və balıq ovlama işçiləri**

61-ci YARIMQRUP

KƏND TƏSƏRRÜFATI ÜZRƏ BAZAR YÖNÜMLÜ İXTİSASLI İŞÇİLƏR

Kənd təsərrüfatı üzrə bazar yönümlü ixtisaslı işçilər satmaq və ya mütəmadi olaraq topdansatış qaydasında mal alan alıcılara, ticarət təşkilatlarına göndərmək üçün çöl, ağac və kol bitkilərinin yetişdirilməsi və məhsulun yığılması üçün lazım olan işləri planlaşdırır və yerinə yetirir, heyvanları yetişdirir, yemləyir və ovlayır, bəzi heyvandarlıq məhsullarını istehsal edir, meşələri becərir, qoruyur və onlardan istifadə edir, balıq yetişdirir və ovlayır, su flora və faunasının digər növlərini yetişdirir və yığır və ya bazarda satırlar.

Kənd təsərrüfatı üzrə bazar yönümlü ixtisaslı işçilərin yerinə yetirdiyi vəzifələrə aşağıdakılar daxil edilir: kənd təsərrüfatı siyasətini əsas götürməklə, daxili və xarici bazarların öyrənilməsi və buna uyğun olaraq bitkiçilik sahəsində işlərin qurulması, prioritetlərdə nəzərdə tutulan bitkilər üzrə proqnozlaşdırılmış məhsul istehsalı məqsədilə torpağın hazırlanması və əkininin becərilməsi, üzvi və mineral gübrələrin verilməsi, xəstəlik və ziyanvericilərə qarşı davamlı ştil, calaqaqlıqlar, tinglər və toxumların yetişdirilməsi, istixanaların yaradılması, toxumların səpini, ştil və tinglərin əkilməsi və suvarılması, aqrotexniki işlər, xəstəlik və ziyanvericilərə eyni zamanda əlaq otlarına qarşı mübarizə, məhsulun yığılması, saxlanması və təyinatı üzrə satılması; əsasən ət, süd, yun, xəz, dəri, ipəkçilik, arıçılıq məhsulları və digər məhsullar əldə etmək üçün heyvanların yetişdirilməsi, onlara qulluq edilməsi və onların ovlanması; meşələrin yetişdirilməsi, qorunması və onlardan istifadə edilməsi; balıq yetişdirilməsi və ovlanması; su flora və faunasının digər növlərinin yetişdirilməsi və yığılması; məhsulun saxlanması və ilkin emalı; məhsulun alıcılara, ticarət təşkilatlarına və ya bazarda satılması.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

611 Bağbanlar və tarlaçılar

612 Heyvandarlıq məhsullarının istehsalçıları

613 Qarışıq kənd təsərrüfatı bitkilərinin istehsalçıları və heyvandarlar

611-ci KİÇİK QRUP

BAĞBANLAR VƏ TARLAÇILAR

Bağbanlar və tarlaçılar satmaq və ya mütəmadi olaraq topdansatış qaydasında mal alan alıcılara və ticarət təşkilatlarına göndərmək və ya bazarda satmaq üçün meyvə və digər ağac və kol bitkilərinin, bostan bitkilərinin, dərman bitkilərinin və digər bitkilərin yetişdirilməsi, bağçılıq məhsullarının istehsalı üzrə lazımi işləri planlaşdırır və yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə aşağıdakılar daxil edilir: çöl bitkilərinin, istehsalı arzu olunan ağac və kol bitkilərinin, eləcə də tərəvəz və bağçılıq bitkilərinin, o cümlədən meyvə şitilliyi bitkilərinin növlərini və sayını müəyyənləşdirmək; toxum, soğancıq və gübrələri satın almaq; icarə və ya meliorasiyaya, tikintiyə, işlək heyvanlara, maşın və avadanlığa, torpağın becərilməsinə, səpinə, əkinə, kultivasiyaya, müxtəlif bitkilər üzrə məhsulun yığılmasına kapital qoyuluşu; işlək heyvanlara qulluq etmək; kənd təsərrüfatı tikililərinə, maşın və avadanlığa xidmət göstərmək; şitil, soğancıq və toxumları yetişdirmək; məhsulu saxlamaq, onun ilkin emalı; kənd təsərrüfatı məhsulunu göndərmək və ya satmaq. Buraya digər işçilərə rəhbərlik etmək də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupa aşağıdakı ibtidai qruplar daxil edilir:

6111 Tarlaçılar və tərəvəzçilər

6112 Ağac və kol şəkildə yetişdirilən bitkilər üzrə ixtisaslaşan bağban-mütəxəssislər

6113 Bağbanlar, bağçılar və meyvə şitilliyi işçiləri

6114 Qarışıq kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçıları

6111 TARLAÇILAR VƏ TƏRƏVƏZÇİLƏR

Tarlaçılar və tərəvəzçilər buğda və digər dənli bitkilər, düyü, çuğundur, şəkər qamışı, yerfındığı, tütün, çoxillik otlar və digər yabani bitkiləri, kartof və kələmi topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına satmaq, göndərmək və ya bazarda satmaq üçün digər çöl tərəvəz bitkiləri kimi çöl bitkilərinin müxtəlif növlərinin yetişdirilməsi və məhsulunun yığılması kimi lazımi əməliyyatları planlaşdırır və yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) istehsalı arzu olunan bitki növlərinin və onların miqdarının müəyyənləşdirilməsi;

(b) toxum, gübrə və digər malların satın alınması;

(c) torpağın icarəsi və ya kultivasiya və meliorasiya, kənd təsərrüfatı tikintisi, işlək mal-qaranın, maşın və avadanlığın alınması məqsədi ilə investisiyalar;

(ç) torpağın becərilməsi, səpin, taxıl və çöl tərəvəz bitkilərinin yetişdirilməsi və məhsulunun yığılması kimi kənd təsərrüfatı işlərinin yerinə yetirilməsi;

(d) məhsulun saxlanması və ilkin emalı;

(e) işlək mal-qaraya qulluq, kənd təsərrüfatı binalarının, maşın və avadanlıqlarının cari təmiri və onlara xidmət göstərilməsi;

(ə) məhsulun gətirilməsi və ya satılması;

(f) məzmunca oxşar digər işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/yabanı bitkilər
- Fermer, taxıl bitkiləri
- Fermer, pambıq
- Fermer, çəltikçi
- Fermer, şəkər qamışı
- Fermer, tərəvəz
- Fermer, yem
- Fermer, kartof
- Fermer, tütün

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/kənd təsərrüfatı - 1311
- İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı - 9211

6112 AĞAC VƏ KOL ŞƏKİLDƏ YETİŞDİRİLƏN BİTKİLƏR ÜZRƏ İXTİSASLAŞAN BAĞBAN-MÜTƏXƏSSİSLƏR

Ağac və kol şəkildə yetişdirilən bitkilər üzrə ixtisaslaşan bağban-mütəxəssislər mütəmadi əsasda topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına satmaq və ya göndərmək və ya bazarda satmaq üçün meyvə ağacları, çay və kofe kolları, üzüm tənəkləri, giləmeyvə kolları, kakao-paxla və kauçuk daşıyıcıları kimi ağac və kolların yetişdirilməsi, şirə yığılması, məhsulun toplanması üzrə lazımi işləri planlaşdırır və yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) yetişdirilməsi arzu olunan bitkilərin növlərinin və miqdarının müəyyənəşdirilməsi;
- (b) toxum, gübrə və digər malların alınması;
- (c) torpağın icarəyə verilməsi və ya kultivasiya və meliorasiya, kənd təsərrüfatı tikintisi, işlək mal-qaranın, maşın və avadanlığın alınması məqsədi ilə əlaqədar investisiyalar;
- (ç) torpağın becərilməsi, ağac və ya kolların əkilməsi və ya onlara qulluq göstərilməsi, şirə və məhsulun yığılması kimi kənd təsərrüfatı işlərinin yerinə yetirilməsi;
- (d) məhsulun saxlanması və ilkin emalı;
- (d) işlək mal-qaraya qulluq, kənd təsərrüfatı binalarının, maşın və avadanlıqlarının cari təmiri və onlara xidmət göstərilməsi;
- (e) məhsulun gətirilməsi və ya satılması;
- (ə) məzmunca oxşar digər işlərin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/meyvə kolları
- Fermer, meyvələr
- Fermer, kauçuklu ağaclar
- Fermer, çay

- Fermer, şərabçılıq
- Fermer, üzümçü və şərabçı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarə müdiri, kənd təsərrüfatı - 1311
- Yığıcı, meyvə - 9211

6113 BAĞBANLAR, BAĞÇILAR VƏ MEYVƏ ŞİTİLLİYİ İŞÇİLƏRİ

Bağbanlar, bağçılar və meyvə şitilliyi işçiləri məhsulun intensiv texnologiya metodu ilə yetişdirilməsi üzrə lazımi işləri planlaşdırır və yerinə yetirirlər, ağacları, kolları, gülləri və digər bitkiləri, şitilləri, soğancıqları və toxumları mütəmadi əsasda topdan alıcılara satmaq və ya göndərmək, ticarət təşkilatlarına və ya bazarda satmaq üçün yetişdirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) arzu olunan bağçılıq və meyvə şitilliyi məhsullarının növlərinin və miqdarının müəyyənləşdirilməsi;
- (b) toxum, gübrə, soğanaq və digər malların alınması;
- (c) torpağın icarəsi və ya kultivasiya və meliorasiya, kənd təsərrüfatı tikintisi, işlək mal-qaranın, maşın və avadanlıqların alınması məqsədi ilə investisiyalar;
- (ç) torpağın becərilməsi, məhsulun intensiv texnologiya metodu ilə yetişdirilməsi, güllərin, ağacların və kolların yetişdirilməsi, məhsulun yığılması;
- (d) şitillərin, soğanaqların və toxumların istehsalı;
- (e) güllərin, ağacların, kolların və parklarda və ya ictimai və şəxsi bağlarda digər bitkilərin yetişdirilməsi;
- (ə) sərgilər üçün bitkilərin yetişdirilməsi və ya dərmanların hazırlanması;
- (f) məhsulun çatdırılması və ya satılması;
- (g) məhsulun saxlanması və ilkin emalı;
- (ğ) işlək mal-qaraya qulluq, kənd təsərrüfatı tikililərinin, maşınların və avadanlıqların cari təmiri və onlara xidmət göstərilməsi;
- (h) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Göbələkçi, mədəni halda yetişdirilən göbələk
- Bağban, park
- Bağçı
- Bostançı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bağçılıq üzrə mütəxəssis - 2132
- İxtisasız bağçı - 9214
- İxtisasız bağban - 9214

6114 QARIŞIQ KƏND TƏSƏRRÜFATI MƏHSULLARININ İSTEHSALÇILARI

Qarışıq kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçıları müxtəlif çöl dənli bitkilərinin, tərəvəz, ağac və kollarda yetişən bağçılıq bitkilərinin müəyyən qarışıqlarının və meyvə şitillikləri məhsulunun mütəmadi əsasda topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına satmaq və ya göndərmək və ya bazarda satmaq üçün yetişdirilməsi və yığılması üzrə lazımi işləri planlaşdırır və həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) yetişdirilməsi arzu olunan bitkilərin növlərinin və miqdarının müəyyənləşdirilməsi;
- (b) toxumların, gübrələrin və digər malların alınması;
- (c) torpağın kultivasiyası və suvarılması məqsədilə, kənd təsərrüfatı tikililərinin inşası, işlək mal-qaranın, avadanlıq və maşınların alınması üçün torpağın icarəsi və ya investisiyaların qoyulması;
- (ç) torpağın becərilməsi, səpin, əkin və ağac və kollara qulluq edilməsi, məhsulun yetişdirilməsi və yığılması kimi kənd təsərrüfatı işlərinin yerinə yetirilməsi;
- (d) intensiv texnologiya metodu ilə tərəvəzin yetişdirilməsi, qələmlərin, soğanaqların və toxumların yetişdirilməsi;
- (e) parklar, ictimai və özəl bağlar üçün güllərin, ağacların, kolların və digər bitkilərin yetişdirilməsi;
- (ə) sərgilər və ya dərman hazırlanması üçün bitkilərin yetişdirilməsi;
- (f) məhsulun saxlanması və ilkin emalı;
- (g) işlək mal-qaraya qulluq göstərilməsi, kənd təsərrüfatı tikililərinin, maşınların və avadanlığın cari təmiri və onlara texniki xidmət göstərilməsi;
- (ğ) məhsulun yerinə çatdırılması və satılması;
- (h) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;
- (x) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/qarışıq bitkilər
- Fermer, qarışıq bitkilər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/kənd təsərrüfatı - 1311
- Baş idarə müdiri, kənd təsərrüfatı - 1311
- İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı - 9211
- Operator, kənddə meyvə yığanlar - 9211

612-ci KİÇİK QRUP

HEYVANDARLIQ MƏHSULLARININ İSTEHSALÇILARI

Bazar yönümlü heyvandarlıq məhsullarının istehsalçıları quşlar, ilanlar, xəzdərili heyvanlar, ev quşları, ov quşları da daxil edilməklə iribuynuzlu qaramalın, qoyunların, donuzların, keçilərin, atların və digər heyvanların yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi, eləcə də mütəmadi əsasda topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına və ya satılmaq və ya göndərilmək, yaxud bazarda satılmaq üçün heyvandarlıq məhsullarının istehsalı üzrə lazımi işləri planlaşdırır və yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən işlərə aşağıdakılar daxil edilir: yetişdirilməsi arzu olunan mal-qaranın, ev quşlarının, ilanların, ov quşlarının, arıların, ipək qurdlarının və digər heyvanların növlərinin və miqdarının müəyyənləşdirilməsi; heyvanların, yemin və digər malların satın alınması; icarə və ya otlaqlara və ya meliorasiyaya, kənd təsərrüfatı tikililərinə, maşın, mal-qara və digər heyvanların alınmasına investisiyalar; mal-qaranın, ev quşlarının və s. yetişdirilməsi və müxtəlif heyvandarlıq məhsullarının istehsalı kimi kənd təsərrüfatı işlərinin yerinə yetirilməsi; məhsulun saxlanması və ilkin emalı; kənd təsərrüfatı tikililərinin, maşın və avadanlıqların cari təmiri və onlara xidmət göstərilməsi; kənd təsərrüfatı məhsullarının yerinə çatdırılması və satılması. Buraya digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

6121 Heyvandarlıq məhsullarının istehsalçıları

6122 Quşçular

6123 Arıçılar və ipəkçilər

6129 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən heyvandarlıq məhsullarının istehsalçıları

6121 HEYVANDARLIQ MƏHSULLARININ İSTEHSALÇILARI

Heyvandarlıq məhsullarının istehsalçıları işlək, idman heyvanları və ya evin sevimliləri kimi istifadə edilə bilən, eləcə də ət, süd, yun, dəri və digər məhsulların istehsalı üçün istifadə edilən iribuynuzlu qaramal, qoyun, donuz, keçi, at kimi mal-qaranın, it və ya pişiklərin, yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi üzrə lazımi işləri planlaşdırır və yerinə yetirir, bu məhsulları mütəmadi əsasda topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına çatdırır və ya satır, yaxud bazarlarda satırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) mal-qaranın və istehsal edilməli heyvandarlıq məhsullarının növlərinin və miqdarının müəyyənləşdirilməsi;

(b) mal-qaranın satın alınması, yemin və digər məhsulların yetişdirilməsi və satın alınması;

(c) icarə və ya kənd təsərrüfatı tikililərinə, avadanlıq və maşınlara investisiyalar;

(ç) mal-qaranın yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi ilə əlaqədar vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(d) heyvanların sağılması və qoyunların qırılması;

(e) mal-qaranın kəsilməsi, satılmaq üçün heyvanların soyulması və hazırlanması;

(ə) məhsulun saxlanması və ilkin emalı;

(f) tikililərin, avadanlıq və maşınların cari təmiri və onlara texniki xidmət göstərilməsi;

(g) məhsulun yerinə çatdırılması və ya satılması;

(ğ) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Atların yetişdirilməsi üzrə seleksiyaçı
- İtlərin yetişdirilməsi üzrə seleksiyaçı
- Maldarlıq fermasının kənd təsərrüfatı işçisi
- Süd məhsulları emal edən fermer
- Mal-qara yetişdirən fermer
- Keçi yetişdirən fermer

- Qoyun yetişdirən fermer

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarə müdiri, kənd təsərrüfatı - 1311
- Bölmənin rəhbəri, təsərrüfat - 1311

6122 QUŞÇULAR

Quşçular topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına yumurta, ət və tük satmaq və ya çatdırmaq, yaxud bazarlarda satmaq üçün ev quşlarının yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi üzrə lazımi işləri planlaşdırır və yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) ev quşlarının və istehsal edilməli quşçuluq məhsullarının növlərinin və miqdarının müəyyənləşdirilməsi;
- (b) cücelərin satın alınması və yetişdirilməsi, yemin və digər lazımi malların satın alınması;
- (c) icarə və tikili, avadanlıq və maşınlarla investisiya;
- (ç) ev quşlarının yetişdirilməsi, onlara qulluq edilməsi və yumurtaların yığılması;
- (d) quşların kəsilməsi, təmizlənməsi və daşınmaq üçün kəsilmiş quşların qablaşdırılması;
- (e) məhsulun saxlanması və ilkin emalı;
- (ə) kənd təsərrüfatı tikililərinin, avadanlıq və maşınların cari təmiri və onlara texniki xidmət göstərilməsi;
- (f) məhsulun yerinə çatdırılması və ya satılması;
- (g) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Fermer, ev quşları/saxlama və çoxaltma
- Quşçu
- Quşabaxan

6123 ARIÇILAR VƏ İPƏKÇİLƏR

Arıçılar və ipəkçilər həşəratların: arıların, ipəkqurdlarının və ya digər həşərat növlərinin topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına və ya bazarlarda bal, arı mumu, barama satmaq üçün yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi üzrə lazımi işləri planlaşdırır və yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) yetişdirilməsi lazım olan həşəratların növlərinin və miqdarının müəyyənləşdirilməsi;
- (b) həşəratların satın alınması və yetişdirilməsi, yemin və digər malların satın alınması;
- (c) icarə və ya tikili, avadanlıq və maşınlarla investisiyalar;
- (ç) həşəratların yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi, onların məhsulunun yığılması;
- (d) ilkin məhsulun saxlanması və ilkin emalı;
- (e) tikili, avadanlıq və maşınların cari təmiri və onlara texniki xidmət göstərilməsi;
- (ə) məhsulun satış yerinə çatdırılması və ya satışı;
- (f) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Arıçı
- İpəkçi

**6129 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN HEYVANDARLIQ
MƏHSULLARININ İSTEHSALÇILARI**

Bu ibtidai qrupa 612-ci “Heyvandarlıq məhsullarının istehsalçıları” kiçik qrupunun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən heyvandarlıq məhsullarının istehsalçıları daxil edilir.

Məsələn, buraya vəhşi məməlilərin, ov heyvanları və quşlarının, meşə quşlarının, əhlilləşdirilməmiş xəz dərili heyvanların, ilanların və digər reptiliyaların, ilbizlərin, eləcə də laboratoriyaya təcrübələrində istifadə edilən müxtəlif həşərat və heyvanların mütəmadi əsasda heyvanların özlərinin və ya onların məhsullarının topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına, heyvanxanalara, sirlərə çatdırmaq və ya satmaq, yaxud bazarlarda satmaq üçün yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi ilə məşğul olanlar aid edilir. Buraya həmçinin heyvanlara qulluq edən və müvəqqəti ovçuluq qoruqlarında, tövlələrdə, heyvanxanalarda, sirlərdə, elmi təşkilatlarda, heyvanlar üçün daldanacaq yerlərində və bu kimi müəssisələrdə onları əhlilləşdirənlər aid edilə bilər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) üstü açıq və ya örtülü lazımi binaların, avadanlığın satın alınması və ya təchiz edilməsi və saxlanması;
- (b) yetişdirilməsi arzu olunan heyvanların növünün və miqdarının müəyyənləşdirilməsi;
- (v) heyvanların satın alınması, yemin və digər lazımi malların istehsalı və satın alınması;
- (q) heyvanların yetişdirilməsi, yemlənməsi və onlara qulluq edilməsi;
- (d) bazarda satılmaq üçün heyvanların kəsilməsi, soyulması və onların məhsullarının hazırlanması;
- (e) məhsulun saxlanması və ilkin emalı;
- (c) heyvanların, xüsusilə, müvəqqəti ovçuluq qoruqlarında mühafizəsi;
- (z) at yarışları, sirlərdə iştirak etmək, digər oxşar məqsədlər üçün heyvanların öyrədilməsi;
- (i) məhsulun yerinə çatdırılması və ya satılması;
- (k) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İlbizlərin yetişdirilməsi üzrə işçi
- Timsahların yetişdirilməsi və saxlanması üzrə fermer
- Xəzdərili heyvanların yetişdirilməsi və saxlanması üzrə fermer
- Ov quşlarının yetişdirilməsi üzrə işçi
- Dəvəquşuların yetişdirilməsi üzrə fermer

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Qulluq göstərən və yemləyən işçi - 5164
- Zoopark nəzarətçisi - 5164
- Meşə gözətçisi - 5419
- Quşabaxan - 6122

613-cü KİÇİK QRUP

QARIŞIQ KƏND TƏSƏRRÜFATI BİTKİLƏRİNİN İSTEHSALÇILARI VƏ HEYVANDARLAR

Qarışıq kənd təsərrüfatı bitkiləri istehsalçıları və heyvandarlar topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına göndərmək və ya satmaq, yaxud bazarlarda satmaq üçün həm kənd təsərrüfatı bitkiləri və həm də heyvandarlıq məhsulları və ya oxşar məhsullar istehsal etdiyi qarışıq kənd təsərrüfatı istehsalı ilə əlaqədar işləri planlaşdırır və yerinə yetirir.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: çöl bitkilərinin, yetişdirilməsi arzu olunan ağac və kol bitkilərinin, habelə yetişdirilməsi məqsədəuyğun olan heyvanların növlərinin və miqdarının müəyyənləşdirilməsi; toxum, gübrə, yem və digər malların satın alınması; icarə və ya əkin sahələrinə və otlara, mal-qaraya, tikili və maşınlara investisiya qoyuluşu; torpağın becərilməsi, səpin, məhsulun yetişdirilməsi və yığılması ilə əlaqədar olan kənd təsərrüfatı işlərinin yerinə yetirilməsi; heyvanların yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi, habelə heyvandarlıq məhsullarının istehsalı; kənd təsərrüfatı tikililərinin, avadanlıq və maşınların cari təmiri və onlara texniki xidmət göstərilməsi; məhsulun saxlanması və ilkin emalı; kənd təsərrüfatı məhsullarının yerinə çatdırılması və satılması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

6130 Qarışıq kənd təsərrüfatı bitkilərinin istehsalçıları və heyvandarlar

6130 QARIŞIQ KƏND TƏSƏRRÜFATI BİTKİLƏRİNİN İSTEHSALÇILARI VƏ HEYVANDARLAR

Bazar yönümlü kənd təsərrüfatı bitkilərinin istehsalçıları və heyvandarlar çöl bitkilərinin, ağac və kol bitkilərinin və digər bitkilərin yetişdirilməsi və yığılması üzrə lazımı işləri planlaşdırır və yerinə yetirir, eləcə də topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına göndərmək və ya satmaq, yaxud bazarlarda satmaq üçün heyvanları yetişdirir və onlara qulluq edir, müxtəlif heyvandarlıq məhsulları istehsal edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) yetişdirilməsi arzu olunan bitki və heyvanların növlərinin və miqdarının müəyyənləşdirilməsi;
- (b) toxum, gübrə, yem və digər malların satın alınması;
- (c) icarə və ya torpaqların kultivasiyası və suvarılmasına, kənd təsərrüfatı tikililərinə, maşınlara, işlək mal-qaraya və digər heyvanlara investisiya qoyuluşu;
- (ç) torpağın becərilməsi, səpin, əkin, məhsulun yetişdirilməsi və yığılması ilə əlaqədar işlərin yerinə yetirilməsi;
- (d) yemlərin və digər yeyinti məhsullarının yetişdirilməsi və satın alınması;
- (e) heyvanların yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi ilə əlaqədar işlərin yerinə yetirilməsi;
- (ə) mal-qaranın kəsilməsi, soyulması və bazarda satılmaq üçün onların və heyvandarlıq məhsullarının hazırlanması;
- (f) məhsulların saxlanması və ilkin emalı;
- (g) tikili, avadanlıq və maşınların cari təmiri və onlara xidmət göstərilməsi;
- (ğ) məhsulun yerinə çatdırılması və satışı;
- (h) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/qarışıq istehsal
- Fermer, qarışıq istehsal

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bölmənin rəhbəri, təsərrüfat - 1311
- Baş idarə müdiri, kənd təsərrüfatı - 1311
- İxtisasız fəhlə, ferma - 9213

62-ci YARIMQRUP

MEŞƏÇİLİK, BALIQÇILIQ VƏ BALIQ OVUNUN BAZAR YÖNÜMLÜ İŞÇİLƏRİ

Meşəçilik, balıqçılıq və balıq ovunun bazar yönümlü işçiləri təbii və plantasiya meşələrini becərmək və meyvələri konservləşdirmək kimi işləri planlaşdırır, təşkil edir, satış üçün və topdan satış alıcıları üçün baliqları yemləyir, böyüdür.

Bu yarımqrupda adətən işçilər tərəfindən aşağıdakı işlər həyata keçirilir: icarəyə götürmək və sərmayə qoymaq, maşınları almaq və təchiz etmək; meşəçilik, akvakultura, balıqçılıq və ovçuluq əməliyyatlarını planlaşdırmaq; binaların, tankların, maşınların və digər ləvazimatların saxlanması; məhsulların çatdırılması və satışı; digər işlərə nəzarət etmək və təlimlər keçmək.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

621 Meşəçilik və oxşar peşə işçiləri

622 Balıq yetişdirmə və balıq ovlama işçiləri, atıcı ovçular və trapper ovçular (tələquranlar)

621-ci KİÇİK QRUP

MEŞƏÇİLİK VƏ OXŞAR PEŞƏ İŞÇİLƏRİ

Meşəçilik və oxşar peşə işçiləri meşə materiallarını topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına göndərmək və ya satmaq, yaxud bazarlarda satmaq üçün meşələrin yetişdirilməsi, qorunması və istismarı üzrə lazımi işləri planlaşdırır və yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə aşağıdakılar daxil edilir: meşə əkinlərinin formalaşdırılması və onlara qulluq edilməsi; kəsilməli ağacların müəyyənləşdirilməsi və ağac ehtiyatlarının hesablanması; ağacların kəsilməsi və şalbanlara bölünərək mişarlanması; ağacların budaqlarının və uclarının kəsilməsi; kəsilmə yerlərində şalbanların ilkin emalı; şalbanların yan-yana düzülməsi, onların şalban boşaldıcılarına yüklənməsi və çay aşağı axıdılması; adi ağac quruducularının və ağacı ağac kömürünə çevirən və ya ondan skipidar çıxarmaq üçün avtoklavların idarə edilməsi; meşənin qorunması və meşə yanğınlarının qarşısını almaq üçün ona nəzarət edilməsi və yanğınların söndürülməsi əməliyyatlarında iştirak edilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

6210 Meşəçilər və meşə tədarükçüləri

6210 MEŞƏÇİLƏR VƏ MEŞƏ TƏDARÜKÇÜLƏRİ

Meşəçilər və meşə tədarükçüləri meşə materiallarını mütəmadi əsasda topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına göndərmək və ya satmaq, yaxud bazarlarda satmaq üçün meşələrin yetişdirilməsi, qorunması və istismarı üzrə lazımı işləri planlaşdırır və yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) meşə əkinlərinin yaradılması və onlara qulluq edilməsi;
- (b) kəsilmək üçün ağacların müəyyənləşdirilməsi və ağac ehtiyatlarının hesablanması;
- (c) budaqların, ağacların uclarının kəsilməsi, onların doğranması və şalbanlara bölünərək mişarlanması;
- (ç) kəsilmə yerlərində şalbanların ilkin emalı;
- (d) şalbanların yan-yana düzülməsi, ağacboşaldanlara yüklənməsi və çay boyu axıdılması;
- (e) meşələrin qorunması və yanğınların qarşısının alınması üçün onlara nəzarət edilməsi və yanğına qarşı mübarizə əməliyyatlarında iştirak edilməsi;
- (ə) meşə materiallarının yerinə çatdırılması və satılması;
- (f) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Yandıran, ağac kömürü
- Çay ilə ağac axıdan, tikintiyə yararlı ağac
- Mişarçı, ağac tədarükü
- Meşəçilikdə işçi, ixtisaslı
- Ağacqıran fəhlə, ağac tədarükü

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Meşəçi - 2132
- Texnik, meşəçilik - 3143
- İxtisasız fəhlə, meşəçilik - 9215
- Operator, meşə təsərrüfatı maşınları - 8341

622-ci KİÇİK QRUP

BALIQ YETİŞDİRMƏ VƏ BALIQ OVLAMA İŞÇİLƏRİ, ATICI OVÇULAR VƏ TRAPPER OVÇULAR (TƏLƏQURANLAR)

Balıq yetişdirmə və balıq ovlama işçiləri, atıcı ovçular və trapper ovçuları (tələquranlar) topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına göndərmək və ya satmaq, yaxud bazarlarda satmaq üçün balıq və su flora və faunasının digər növlərini tutur, yetişdirir və ya məməliləri, quşları və sürünənləri ovlayır, onlar üçün tələ qururlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə aşağıdakılar daxil edilir: balıqtutma yerlərinə gedən yolda, geriye qayıdılan yolda və balıqtutma yerlərində balıqçılıq gəmilərinin idarə edilməsi; yemin tilova keçirilməsi, balıqçılıq torlarının atılması və çəkilib çıxarılması; gəminin göyərtəsində və ya sahildə balığın təmizlənməsi, dondurulması, soyudulması və duzlanması; balığın, istrydyələrin, yeməli malyuskaların və

dəniz flora və faunasının digər növlərinin yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi; məməlilər, quşlar və sürünənlərin ovlanması və ya onlar üçün tələlərin qurulması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

6221 Balıq yetişdirənlər və dənizçilər

6222 Daxili su hövzələrində və sahilyanı sularda balıq yetişdirmə işçiləri

6223 Dərin su zonalarında balıq yetişdirmə işçiləri

6224 Atıcı ovçular və trapper ovçuları

6221 BALIQ YETİŞDİRƏNLƏR VƏ DƏNİZÇİLƏR

Balıq yetişdirənlər və dənizçilər balıq, malyuska, istrydyə və su flora və faunasının digər növlərini topdancılıqlara, ticarət təşkilatlarına satmaq və ya göndərmək, yaxud bazarda satmaq üçün yetişdirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) tikinti, avadanlıq və maşınların icarəsi və ya investisiya qoyuluşları;
- (b) yemin və digər malların satın alınması;
- (c) balıq, yeməli malyuska, istrydyə və su flora və faunasının digər növlərinin yetişdirilməsi və onlara qulluq edilməsi;
- (ç) balığın və digər məhsulların daşınmaq üçün hazırlanması;
- (d) balığın gəmidə və ya sahilə təmizlənməsi, dondurulması, soyudulması və ya duzlanması;
- (e) bina, avadanlıq və maşınların cari təmiri;
- (ə) məhsulun göndərilməsi və ya satılması;
- (f) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İstehsalçı, yosunlar
- İstehsalçı, mirvari
- Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/balıq
- Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/dəniz məhsulları
- Fermer, balıq yetişdirmə
- Fermer, istrydyələr
- Fermer, dəniz məhsulları

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarə müdiri, balıqçılıq - 1312
- İxtisasız fəhlə, balıq yetişdirmə - 9216

6222 DAXİLİ SU HÖVZƏLƏRİNDƏ VƏ SAHİLYANI SULARDA BALIQYETİŞDİRMƏ İŞÇİLƏRİ

Daxili su hövzələrində və sahilyanı sularda balıq yetişdirmə işçiləri təkliddə və ya balıqçı gəmilərinin heyət üzvü kimi topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına satmaq və ya göndərmək, yaxud

bazarlarda satmaq üçün daxili su hövzələrində və ya sahilyanı zonada balıq tutur və ya su flora və faunasının müxtəlif növlərini yığırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) torların, digər balıqçılıq alətlərinin və xüsusi avadanlığın hazırlanması və təmiri;
- (b) balıq tutma yerlərinə gedən yolda, geriye qayıdarkən və ya balıqtutma yerlərində balıqçı gəmilərinin idarə edilməsi;
- (c) yemin tilova keçirilməsi, balıqçılıq torlarının atılması və çəkib çıxarılması;
- (ç) su flora və faunasının müxtəlif növlərinin sahilə və dayazlıqda yığılması;
- (d) balığın gəmidə və ya sahilə təmizlənməsi, dondurulması, soyudulması və duzlanması;
- (e) məhsulun göndərilməsi və satılması;
- (ə) məzmunca oxşar digər işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Balıqçı, daxili su hövzələri
- Balıqçı, sahilyanı sular
- Şkipər, sahilyanı ov

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Balıqçı, dərin sularda ov - 6223
- Baş idarə müdiri, balıqçılıq - 1312
- İxtisasız fəhlə, balıq yetişdirmə - 9216

6223 DƏRİN SU ZONALARINDA BALIQYETİŞDİRMƏ İŞÇİLƏRİ

Dərin su zonalarında balıqyetişdirmə işçiləri balıqçı gəmilərinin heyət üzvləri kimi topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına satmaq və ya göndərmək, yaxud bazarlarda satmaq üçün dərin sularda yaşayan balıqları ovlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) torların, digər balıqçılıq alətlərinin və avadanlıqlarının hazırlanması;
- (b) balıqtutma yerlərinə gedən yolda, geriye qayıdarkən və ov yerlərində gəmilərin idarə edilməsi;
- (c) yemin tilova taxılması, balıqçılıq alətlərinin atılması və ya çəkib çıxarılması;
- (ç) balığın gəmidə və ya sahilə təmizlənməsi, dondurulması, soyudulması və ya duzlanması;
- (d) məhsulun göndərilməsi və ya satılması;
- (e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Balıqçı, dərin sularda ov

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarə müdiri, balıqçılıq - 1312
- İxtisasız fəhlə, balıq yetişdirmə - 9216

- Balıqçı, daxili su hövzələri - 6222
- Balıqçı, sahilyanı sular - 6222
- Şkiper, sahilyanı ov - 6222

6224 ATICI OVÇULAR VƏ TRAPPER OVÇULARI (TƏLƏQURANLAR)

Atıcı ovçular və trapper ovçuları (tələquranlar) ət, dəri, lələk və digər məhsullar əldə etmək üçün məməlilər, quşları və ya sürünənləri ovlayır, öldürür və əldə etdikləri məhsulları topdan alıcılara, ticarət təşkilatlarına satır və ya göndərir, yaxud bazarlarda satırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) məməlilər, quşları və ya sürünənləri ovlamaq üçün tələlərin qurulması;
- (b) tələ ilə tutulmuş məməlilərin, quşların və ya sürünənlərin kəsilməsi və ya odlu, yaxud digər silahla öldürülməsi;
- (c) satış və ya göndərmə üçün lazım olan məhsulların əldə edilməsindən ötrü öldürülmüş məməlilərin, quşların və ya sürünənlərin dərisinin soyulması və sair emalı;
- (ç) tələ ilə tutulmuş diri məməlilərin, quşların və ya sürünənlərin göndərilməsi və ya satılması;
- (d) avadanlıqların cari və əsaslı təmiri;
- (e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Ovçu/tələquran, xəzdərili heyvan
- Ovçu, suiti
- Ovçu, balinalar

63-cü YARIMQRUP

ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN MƏHSUL İSTEHSAL EDƏN İXTİSASLI KƏND TƏSƏRRÜFATI, BALIQ YETİŞDİRMƏ VƏ BALIQ OVLAMA İŞÇİLƏRİ

Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən kənd təsərrüfatı, balıqyetidirmə və balıqovlama işçiləri özünü və ailə üzvlərini qida, mənzil və pul gəliri ilə təmin etmək üçün çöllərdə, ağac və kollarda məhsul yetişdirir və yığır, tərəvəz və meyvələr yetişdirir, heyvanlara qulluq edir, yabanı meyvə və bitkilər yığır, heyvan ovlayır, balıq tutur və su flora və faunasının müxtəlif növlərini yığırlar.

Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən ixtisaslı kənd təsərrüfatı, balıqyetidirmə və balıqovlama işçilərinin yerinə yetirdikləri vəzifələrə aşağıdakılar daxil edilir: torpağın becərilməsi, səpin, əkin, çöl bitkilərinə qulluq və məhsulun yığılması; tərəvəzin yetişdirilməsi; meyvələrin və ağac və kollarda yetişən digər bitkilərin yetişdirilməsi və yığılması; dərman bitkilərinin və digər bitkilərin yetişdirilməsi və yığılması; ət, süd, dəri, yun və ya digər məhsulların əldə edilməsi üçün heyvanların yemlənməsi və ovlanması; isitmə üçün odunun yığılması; suyun yerinə çatdırılması; balıq və su flora və faunasının digər növlərinin ovlanması və yığılması; mənzil tikintisi; ev təsərrüfatında istifadə edilmək üçün sadə alətlərin, geyim və qab-qacağın hazırlanması; məhsulların yerli bazarlarda satılması. Qeyd etmək lazımdır ki, fermerin işlədiyi heyvanlar və ətraf mühit barədə bilikləri özündə birləşdirən lazımi ixtisas, eləcə də fiziki qüvvə, cəldlik adətən yaşayışı təmin etmək üçün lazım olan məhsulun istehsalında digər ailə üzvləri ilə birlikdə uşaqlıqdan işləmək nəticəsində əldə edilir.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

- 631 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən ixtisaslı kənd təsərrüfatı işçiləri
- 632 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən maldarlıq təsərrüfatının işçiləri
- 633 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən qarışıq kənd təsərrüfatı və maldarlıq təsərrüfatı işçiləri
- 634 Şəxsi istehlak üçün ov edən ovçular, balıq yetişdirmə və balıq ovlama işçiləri

631-ci KİÇİK QRUP

ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN MƏHSUL İSTEHSAL EDƏN İXTİSASLI KƏND TƏSƏRRÜFATI İŞÇİLƏRİ

Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən kənd təsərrüfatı işçiləri özünü və ailə üzvlərini qida, mənzil və pul gəliri ilə təmin etmək üçün çöllərdə, ağac və kollarda məhsul yetişdirir, yığır, heyvanlara qulluq edir, yabanı meyvə və bitkilər yığırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə daxil edilir: torpağın becərilməsi, səpin, əkin, çöl bitkilərinə qulluq edilməsi və məhsul yığımı; tərəvəz, ağac və kollarda bitən bitkilərin yetişdirilməsi, yabanı və dərman bitkilərinin və meyvələrinin yığılması; ət, süd, yun, dəri və ya digər məhsulların əldə edilməsi üçün heyvanlara qulluq edilməsi, onların yemlənməsi və ovlanması; su gətirilməsi; odun yığılması; mənzil tikintisi və sadə alətlərin, geyimin, ev təsərrüfatında istifadə edilən ev əşyalarının hazırlanması; istehsal olunmuş məhsulların saxlanması və yenidən emalı; yerli bazarlarda məhsulların satılması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

6310 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən ixtisaslı kənd təsərrüfatı işçiləri

6310 ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN MƏHSUL İSTEHSAL EDƏN İXTİSASLI KƏND TƏSƏRRÜFATI İŞÇİLƏRİ

Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən kənd təsərrüfatı işçiləri özünü və ailə üzvlərini qida, mənzil və lazımi pul gəlirləri ilə təmin etmək üçün məhsul yetişdirir və yığır, tərəvəz, meyvə və ağac və kollarda yetişən digər bitkiləri yetişdirir, yabanı və dərman bitkilərini və sair bitkiləri yığır.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) torpağın becərilməsi, səpin, əkin, çöl bitkilərinin yetişdirilməsi və yığılması;
- (b) tərəvəz, meyvə və ağac və kollarda bitən bitkilərin yetişdirilməsi;
- (c) yabanı və dərman bitkilərinin və sair bitkilərin yığılması;
- (ç) ət, süd, yun, dəri və digər məhsulların əldə edilməsi üçün vəhşi heyvanlara qulluq edilməsi, onların yemlənməsi və ovlanması;
- (d) su gətirilməsi və odunun yığılması;
- (e) məhsulun saxlanması və ilkin emalı;
- (ə) mənzilin tikilməsi, sadə alətlərin, geyimin, ev təsərrüfatında istifadə edilən ev əşyalarının hazırlanması;
- (f) məhsulun yerli bazarlarda satılması;
- (g) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Fermer, şəxsi istehlak üçün

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İxtisassız fəhlə, kənd təsərrüfatı - 9211
- Odun toplayan - 9624
- Su toplayan - 9624

632-ci KİÇİK QRUP

ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN MƏHSUL İSTEHSAL EDƏN MALDARLIQ TƏSƏRRÜFATININ İŞÇİLƏRİ

Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən maldarlıq təsərrüfatının işçiləri özləri və özlərinin ev təsərrüfatlarının ehtiyaclarını ödəmək məqsədilə mal-qaranı qidalandırır, böyüdür və satışı çıxardır.

Adətən onların vəzifələrinə daxil olan işlər bunlardır: mal-qaranı saxlamaq məqsədilə otlaqları hazırlamaq, idarə etmək, qida və su təchizatlarını monitoring etmək; heyvanların xəstəliklərini yoxlamaq, monitoring etmək və fiziki vəziyyətlərini yoxlamaq; mal-qaranı otlaqlara, otarılan yerlərə və su olan ərazilərə aparmaq; heyvanları yetişdirmək, yemləmək, sağmaq və ya onlardan qan almaq; heyvanların yemlənməsi və heyvanların doğuşuna kömək etmək; heyvanların kəsilməsi və dərisinin soyulması və onları və onların məhsullarının istehlaka və satışı hazırlanması; bəzi heyvan məhsullarının emalını həyata keçirmək; evlərin və digər sığınacaqların tikilməsi və hazırlanması; ev təsərrüfatlarında istifadə olunan ləvazimatların, paltarların və əşyaların hazırlanması; su daşımaq və odun toplamaq; heyvanların alınması, barter edilməsi və satışı.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

6320 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən maldarlıq təsərrüfatının işçiləri

6320 ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN MƏHSUL İSTEHSAL EDƏN MALDARLIQ TƏSƏRRÜFATININ İŞÇİLƏRİ

Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən maldarlıq təsərrüfatlarının işçiləri özləri və özlərinin ev təsərrüfatlarının ehtiyaclarını ödəmək məqsədilə mal-qaranı qidalandırır, böyüdür və satışı çıxarırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) maldarlığı saxlamaq məqsədilə otlaqları inkişaf etdirmək, idarə etmək, qida və su təchizatlarını monitoring etmək;
- (b) heyvanların xəstəliklərini yoxlamaq, monitoring etmək və fiziki vəziyyətlərini yoxlamaq;
- (c) heyvanların yununa qulluq və onların qırılması və onların yunlarının toplanması;
- (ç) maldarlığı otlaqlara, otarılan yerlərə və su olan ərazilərə aparmaq;
- (d) heyvanların yetişdirilməsi, yemləmək, sağmaq və ya onlardan qan almaq;
- (e) heyvanların yemlənməsi və heyvanların doğumuna kömək etmək;
- (ə) heyvanların kəsilməsi və dərisinin soyulması və onları və onların məhsullarının istehlaka və satışı hazırlanması;
- (f) bəzi heyvan məhsullarının emalını həyata keçirmək;

- (g) evlərin və digər sığınacaqların tikilməsi və hazırlanması;
- (ğ) ev təsərrüfatlarında istifadə olunan ləvazimatların, paltarların və əşyaların hazırlanması;
- (h) su daşımaq və odun toplamaq;
- (x) heyvanların və digər məhsulların alınması, barter edilməsi və satışı.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən maldar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maldar, qoyunlar - 9212
- İxtisasız fəhlə, ferma - 9213
- Su toplayan - 9624

633-cü KİÇİK QRUP

ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN MƏHSUL İSTEHSAL EDƏN QARIŞIQ KƏND TƏSƏRRÜFATI VƏ MALDARLIQ TƏSƏRRÜFATI İŞÇİLƏRİ

Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən kənd təsərrüfatı və maldarlıq təsərrüfatı işçiləri özünü və ailə üzvlərini qida, mənzil və pul gəliri ilə təmin etmək üçün çöllərdə, ağac və kollarda məhsul yetişdirir və yığır, tərəvəz və meyvələr yetişdirir, heyvanlara qulluq edir, yabanı meyvə və bitkilər yığır, heyvan ovlayır, balıq tutur və su flora və faunasının müxtəlif növlərini yığırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə daxil edilir: torpağın becərilməsi, səpin, əkin, çöl bitkilərinə qulluq edilməsi və məhsul yığımı; tərəvəz, ağac və kollarda bitən bitkilərin yetişdirilməsi, yabanı və dərman bitkilərinin və meyvələrinin yığılması; ət, süd, yun, dəri və ya digər məhsulların əldə edilməsi üçün heyvanlara qulluq edilməsi, onların yemlənməsi və ovlanması; su gətirilməsi; odun yığılması; balıq və su flora və faunasının digər növlərinin ovlanması; mənzil tikintisi və sadə alətlərin, geyimin, ev təsərrüfatında istifadə edilən ev əşyalarının hazırlanması; istehsal olunmuş məhsulların saxlanması və yenidən emalı; yerli bazarlarda məhsulların satılması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

6330 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən qarışıq kənd təsərrüfatı və maldarlıq təsərrüfatı işçiləri

6330 ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN MƏHSUL İSTEHSAL EDƏN QARIŞIQ KƏND TƏSƏRRÜFATI VƏ MALDARLIQ TƏSƏRRÜFATI İŞÇİLƏRİ

Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən qarışıq kənd təsərrüfatı və maldarlıq təsərrüfatının işçiləri özünü və ailə üzvlərini qida, mənzil və lazımı pul gəlirləri ilə təmin etmək üçün məhsul yetişdirir və yığır, tərəvəz, meyvə və ağac və kollarda yetişən digər bitkiləri yetişdirir, yabanı və dərman bitkilərini və sair bitkiləri yığır, heyvanlara qulluq edir və onları ovlayır, balıq tutur və müxtəlif dəniz məhsulları yığırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) torpağın becərilməsi, səpin, əkin, çöl bitkilərinin yetişdirilməsi və yığılması;

- (b) tərəvəz, meyvə, ağac və kollarda bitən bitkilərin yetişdirilməsi;
- (c) yabanı və dərman bitkilərinin və sair bitkilərin yığılması;
- (ç) ət, süd, yun, dəri və digər məhsulların əldə edilməsi üçün vəhşi heyvanlara qulluq edilməsi, onların yemlənməsi və ovlanması;
- (d) su gətirilməsi və odunun yığılması;
- (e) balıq tutma və su flora və faunasının digər növlərinin yığılması;
- (ə) məhsulun saxlanması və ilkin emalı;
- (f) mənzilin tikilməsi, sadə alətlərin, geyimin, ev təsərrüfatında istifadə edilən ev əşyalarının hazırlanması;
- (g) məhsulların yerli bazarlarda satılması;
- (ğ) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən qarışıq kənd təsərrüfatı və maldarlıq təsərrüfatının işçisi

634-cü KİÇİK QRUP

**ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN OV EDƏN OVÇULAR, BALIQ YETİŞDİRMƏ VƏ
BALIQ OVLAMA İŞÇİLƏRİ**

Şəxsi istehlak üçün ov edən ovçular, balıqyetidirmə və balıqovlama işçiləri özünü və ailə üzvlərini qida, mənzil və pul gəliri ilə təmin etmək üçün heyvan ovlayır, balıq tutur və su flora və faunasının müxtəlif növlərini yığırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə daxil edilir: ət, süd, yun, dəri və ya digər məhsulların əldə edilməsi üçün heyvanlara qulluq edilməsi, onların yemlənməsi və ovlanması; su gətirilməsi; odun yığılması; balıq və su flora və faunasının digər növlərinin ovlanması; mənzil tikintisi və sadə alətlərin, geyimin, ev təsərrüfatında istifadə edilən ev əşyalarının hazırlanması; istehsal olunmuş məhsulların saxlanması və yenidən emalı; yerli bazarlarda məhsulların satılması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxil edilir:

6340 Şəxsi istehlak üçün ov edən ovçular, balıq yetidirmə və balıq ovlama işçiləri

**6340 ŞƏXSİ İSTEHLAK ÜÇÜN OV EDƏN OVÇULAR, BALIQ YETİŞDİRMƏ VƏ
BALIQ OVLAMA İŞÇİLƏRİ**

Şəxsi istehlak üçün ov edən ovçular, balıqyetidirmə və balıqovlama işçiləri özünü və ailə üzvlərini qida, mənzil və pul gəliri ilə təmin etmək üçün yabanı meyvə və bitkilər yığır, heyvan ovlayır, balıq tutur və su flora və faunasının müxtəlif növlərini yığırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) yabanı və dərman bitkilərinin və sair bitkilərin yığılması;
- (b) ət, süd, yun, dəri və digər məhsulların əldə edilməsi üçün vəhşi heyvanlara qulluq edilməsi, onların yemlənməsi və ovlanması;
- (c) su gətirilməsi və odunun yığılması;
- (ç) balıq tutma və su flora və faunasının digər növlərinin yığılması;

- (d) məhsulun saxlanması və ilkin emalı;
- (e) mənzilin tikilməsi, sadə alətlərin, geyimin, ev təsərrüfatında istifadə edilən ev əşyalarının hazırlanması;
- (f) məhsulların yerli bazarlarda satılması;
- (g) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Ovçu - yığıcı
- Yığıcı, şəxsi istehlak üçün

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/natural təsərrüfat - 6310
- Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən maldar - 6320
- Maldar, ev heyvanı - 9212
- Su toplayan – 9624

7-ci ƏSAS QRUP

SƏNAYENİN İXTİSASLI İŞÇİLƏRİ VƏ BİR-BİRİNƏ YAXIN PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ

Sənayenin ixtisaslı işçiləri və bir-birinə yaxın peşələrin fəhlələri öz peşə bilik və ustalıqlarını xammal hasilatı və emalı sahəsində, tikintidə, metallurgiyada, metal konstruksiyaların quraşdırılmasında, dəzgahların sazlanmasında göstərirlər, onlar həmçinin maşın və mexanizmlər, avadanlıq və alətlər hazırlayır, quraşdırır, onlara texniki xidmət göstərir və onları təmir edirlər, çap işlərini yerinə yetirir, yeyinti məhsullarını, toxuculuq məmulatlarını, ağac, metal və digər məmulatları, o cümlədən sənətkarlıq məmulatlarını istehsal edir və emal edirlər.

Görülən iş maşın və mexanizmlərsiz, əllə və konkret məsələni həll etmək üçün lazım olan fiziki gücün və vaxtın azaldılması, eləcə də məhsulun keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün istifadə edilən maşın və mexanizmlərin köməyi ilə yerinə yetirilir. Bu qrupun fəhlələrinin vəzifələri istehsal prosesinin təşkilinə, istifadə edilən material və alətlərə, son məhsulun xüsusiyyəti və əhəmiyyətinə dair biliklərə malik olmalarını tələb edir. Bu əsas qrupun peşələrinin əksəriyyəti MBST-nin ikinci dərəcəsinin ixtisasını tələb edir.

İxtisaslı sənaye fəhlələri və oxşar peşə fəhlələri tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxildir: mineral filizlərin hasilatı və emalı; binaların və digər qurğuların tikintisi, təmiri və onlara texniki xidmət göstərilməsi; metal tökmə, qaynaq edilməsi və qəlibləşdirilməsi; ağır metal konstruksiyaların, talların və oxşar avadanlığın quraşdırılması; metal mexanizmlərin, alətlərin, avadanlığın və digər məmulatların hazırlanması; operatorlar üçün nizamlaşdırma və ya müxtəlif mexaniki dəzgahların sazlanması və işə salınması; nəqliyyat vasitələrinin, mühərriklərin, sənaye avadanlıqlarının və maşınlarının quraşdırılması və təmiri; elektrik və elektron maşın və alətlərin yığılması, quraşdırılması və təmiri; çox dəqiq alətlərin, bəzək əşyalarının, evdə işlədilən əşyaların və qiymətli metallardan hazırlanan digər əşyaların, dulusçuluq məmulatlarının, şüşə məmulatların və digər oxşar məhsulların hazırlanması; rəssamlıq sahələrinin məmulatlarının hazırlanması; çap işlərinin yerinə yetirilməsi; yeyinti məhsullarının istehsalı və müxtəlif ağac, toxuculuq, dəri məmulatların və oxşar materiallardan məmulatın hazırlanması.

Bu əsas qrupun peşələri aşağıdakı yarımqruplara daxil edilir:

- 71 Tikinti və oxşar peşələrin fəhlələri (elektriklərdən başqa)**
- 72 Metal emal etmə sənayesi, maşınqayırma və oxşar peşələrin fəhlələri**
- 73 Əl işi və çap ustaları**
- 74 Elektrik və elektron avadanlığı mexanikləri və quraşdırıcıları**
- 75 Yeyinti sənayesi fəhlələri, ağac emal edənlər, toxucular, tikişçilər və oxşar peşə fəhlələri**

71-ci YARIMQRUP

TİKİNTİ VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ (ELEKTRİKLƏRDƏN BAŞQA)

Tikinti və oxşar peşələrin fəhlələri binalar tikir, xidmət edir və təmir edirlər, divarları və kərpicin strukturunu, daş və buna uyğun materialları hazırlayır və təmir edirlər, bina və digər məqsədlər üçün daşlar hamarlayır və formaya salırlar, yeraltı mədənlərdə və karxanalarda faydalı qazıntıları çıxarırlar.

Bu qrupa aid edilən fəhlələrin vəzifələrinə adətən aşağıdakılar daxil edilir: bambuk, quru ot, küləş və ya gil kimi ənənəvi tikinti materiallarından istifadə edilməklə iri və kiçik binaların və digər qurğuların qurulması və təmir edilməsi; kərpic, daş və digər materiallardan bünövrələrin, divarların və bütöv tikililərin qurulması və təmir edilməsi; dəmir-beton karkasların və konstruksiyaların qurulması və sementlənmiş səthlərin bəzədilməsi; müxtəlif ağac qurğularının və evlərin tikilməsi və onlara texniki xidmət göstərilməsi, binaların tikilməsi və texniki istismarı üzrə müxtəlif işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

- 711 Tikinti və oxşar peşələrin fəhlələri**
- 712 Bəzəkvuranlar və oxşar peşə fəhlələri**
- 713 Rəngsazlar, bina və qurğuların səthini təmizləyən fəhlələr və oxşar peşə fəhlələri**

711-ci KİÇİK QRUP

TİKİNTİ VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ

Tikinti və oxşar peşə fəhlələri qurur, texniki xidmət göstərir və bünövrələri, divarları, binaların və digər qurğuların daxili və xarici səthlərinin digər əsas hissələrini təmir edirlər.

Bu qrupa aid edilən fəhlələrin vəzifələrinə adətən aşağıdakılar daxil edilir: bambuk, quru ot, küləş və ya gil kimi ənənəvi tikinti materiallarından istifadə edilməklə iri və kiçik binaların və digər qurğuların qurulması və təmir edilməsi; kərpic, daş və digər materiallardan bünövrələrin, divarların və bütöv tikililərin qurulması və təmir edilməsi; dəmir-beton karkasların və konstruksiyaların qurulması və sementlənmiş səthlərin bəzədilməsi; müxtəlif ağac qurğularının və evlərin tikilməsi və onlara texniki xidmət göstərilməsi, binaların tikilməsi və texniki istismarı üzrə müxtəlif işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu kiçik qrupun məşğuliyyət növləri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

- 7111 İnşaatçılar**
- 7112 Bənnələr (kərpic və daş üzrə) və oxşar peşə fəhlələri**
- 7113 Daş bloklarını sındıranlar, daşyonanlar və daşkəsənlər**

7114 Beton düzücüləri, beton bəzəyiciləri və oxşar peşə fəhlələri

7115 Dülgər və xarratlar

7119 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən inşaatçılar və oxşar peşə fəhlələri

7111 İNŞAATÇILAR

İnşaatçılar ənənəvi tikinti texnikasından, bambuk, küləş, saman, qarğı, gil, taxta, paya, yarpaq və s. kimi ənənəvi materiallardan və ya müasir texnikadan istifadə etməklə kiçik ölçülü tikililəri və digər qurğuları tikir, onlara texniki xidmət göstərir və onları təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) binaların və ya digər qurğuların tikilməsi üçün meydançanın hazırlanması;
- (b) lazımi materialların seçilməsi;
- (c) damın saxlanması üçün dirək hissələrinin qurulması, gildən, samandan və digər materiallardan divarların ucaldılması və divarların həmin materiallarla üzlənməsi;
- (ç) dam örtüyünün örtülməsi;
- (d) döşəməni hamar və yaşayış üçün yararlı etməkdən ötrü onun düz şəkllə salınması;
- (e) müxtəlif qurğulara texniki xidmət göstərilməsi və onların təmir edilməsi;
- (ə) məzmunca oxşar olan digər işlərin yerinə yetirilməsi;
- (f) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İnşaatçı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş idarə müdiri, tikinti - 1323
- İnşaatçı - 1323
- Briqadir, evlərin tikintisi - 3123

7112 BƏNNALAR (KƏRPİC VƏ DAŞ ÜZRƏ) VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Bənnalar (kərpic və daş üzrə) və oxşar peşə fəhlələri kərpic, daş və oxşar materiallardan olan bünövrələri, divarları və bütöv qurğuları tikir və təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) divarların, arakəsmələrin, buxarların və tüstü boruları, sobalar, konverterlər, bişirmə sobaları, qızdırıcı sobalar, körpü blokları və dayaqları kimi digər qurğuların tikilməsi və təmiri üçün daş, kərpic, içiboş kirəmit və oxşar tikinti bloklarının hörülməsi;
- (b) səkilərin, tratuar daşlarının və daş yolların döşənməsi;
- (c) tavaların döşənməsi, mozaika panellərinin quraşdırılması və divarların səthinə, döşəmələrə və digər səthlərə döşənməsi;
- (ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bəna, tikinti
- Bəna, odadavamlı kərpic
- İnşaatçı, baca

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Daşyonan fəhlə - 7113

7113 DAŞ BLOKLARINI SINDIRANLAR, DAŞYONANLAR VƏ DAŞKƏSƏNLƏR

Daş bloklarını sindiranlar, daşyonanlar və daşkəsənlər daş karxanalarında daşları tavalara və ya bloklara ayıraraq əllə və ya maşın və mexanizmlərin köməyi ilə parçalayır, tikinti, dekorasiya məqsədləri, abidələr və digər məqsədlər üçün daşı yonur və cilalayır.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) yarım pазların daşa vurulması və ya onun tavalara və ya bloklara ayrılaraq parçalanması;
- (b) qranit, mərmər və ya digər daşın tava və bloklarının seçilməsi və çeşidlənməsi;
- (c) tikinti məqsədləri və qranit və ya mərmər abidələr üçün əl alətlərindən istifadə edilməklə daşın kəsilməsi, yonulması və cilalanması;
- (ç) mişarlamaq, yonmaq, oymaq və daşı yonma və kəsmə ilə əlaqədar olan digər əməliyyatları yerinə yetirmək üçün daşın üzərində işarələr qoyulması;
- (d) abidələr və ya baş daşı üçün istifadə edilən daş bloklarda yazıların, təsvirlərin və ya rəsmlərin qazılaraq nəqş edilməsi;
- (e) abidələr və baş daşı ucaldılarkən daşla hörmə;
- (ə) binaların fasadının dekorativ bəzənməsi üçün yazı, təsvir və ya rəsmlərin kəsilərək nəqş edilməsi;
- (f) oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Doğrayan, daş
- Cilalayıcı işçi, qranit
- Daşyonan fəhlə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Döşəmə salan usta, kaşı - 7122

7114 BETON DÜZÜCÜLƏRİ, BETON BƏZƏYİCİLƏRİ VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Beton düzücüləri, beton bəzəyiciləri və oxşar peşə fəhlələri dəmir-beton karkasları və qurğuları tikir, betonu qəlibləndirmək üçün formalar hazırlayır, beton səthləri möhkəmləndirir, divardakı oyuqları və ya quyu borularını sementləyir, sementlənmiş səthləri bəzəyir və təmir edirlər və “terratso” betonu üzrə mozaika işlərini yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) dəmir-beton döşəmələrin, divarların, quyuların, bunkerlərin və digər beton qurğuların tikilməsi və təmiri;
- (b) sement qəlibləmək üçün taxta qəliblərin hazırlanması və ya taxta qəlib blokunun yığılması;
- (c) divar oyuqlarının və ya quyularının sementlənməsi;
- (ç) beton qurğulara son şəkilin verilməsi və onların səthinin hamarlanması;
- (d) döşəmə üçün sement, torpaq piqmenti və mərmər qırıntılarından ibarət olan möhkəm hamar örtüyün döşənməsi, yəni “terratso” tipli beton tavaların hazırlanması;
- (e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bəzək işləri görən, sement
- Düzücü, beton
- Beton üzərində mozaika hazırlayan

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, bəzək vuran/beton məmulatları - 8114
- Operator, yol xəttini nişanlayan maşın - 8342

7115 DÜLGƏR VƏ XARRATLAR

Dülgər və xarratlar ağac qurğuları və avadanlığı vasitəsilə kəsir, yonur, yığır, düzəldir və onlara texniki xidmət göstərir və onları təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) xarrat dəzgahında və ya tikinti meydançasında konstruksiyaların ağac elementlərinin və digər ağac məmulatının düzəldilməsi, modifikasiyası və təmiri;
- (b) tikinti meydançalarında ağır ağac karkasların düzəldilməsi, ucaldılması və quraşdırılması;
- (c) binaların divarlar, qapılar, qapı və pəncərə çərçivələri, örtük, panellər kimi daxili və xarici elementlərinin uyğunlaşdırılması, yığılması və dəyişdirilməsi;
- (ç) teatr tamaşaları, kinofilmlər və ya televiziya tamaşaları üçün dekorasiyaların hazırlanması, təmiri və quraşdırılması;
- (d) dəmir yolu vaqonlarında, təyyarələrdə, gəmilərdə, qayıqlarda, bərələrdə, pontonlarda və digər nəqliyyat vasitələrində ağac elementlərin və detalların qurulması, yığılması, dəyişdirilməsi və təmiri;
- (e) əsasən xarrat dəzgahında ağac detalların kəsilməsi, yonulması, uyğunlaşdırılması və yığılması;
- (ə) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Dülgər
- Dülgər, tikinti
- Xarrat
- Gəmi dülgəri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Xarrat - mebelçi - 7522
- Təkər düzəldən - 7522

7119 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN İNŞAATÇILAR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Bu ibtidai qrupa 711 - Tikinti və oxşar peşələrin fəhlələri kiçik qrupunun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən inşaatçı - quraşdırıcılar və oxşar peşə fəhlələri daxil edilir. Məsələn, bura tikinti üzrə müxtəlif işlər görənlər və qurğulara texniki xidmət göstərənlər aid edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) yaxşı vəziyyətdə saxlamaq məqsədi ilə idarələr, yaşayış evləri, fabriklər və digər oxşar obyektlər kimi qurğular üzrə müxtəlif işlərin yerinə yetirilməsi və onlara texniki xidmət göstərilməsi;
- (b) yüksək hündürlükdə texniki xidmət göstərilməsi, təmir və ya tikinti işlərinin aparılması;
- (c) tikinti meydançalarında müvəqqəti metal və ya ağac taxtabəndlərin qurulması;
- (ç) binaların və digər qurğuların sökülməsi;
- (d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Binaların sökülməsi üzrə fəhlə
- Montajçı, quraşdırma evlər
- Kəlləçarxçı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İxtisasız fəhlə, tikinti/binalar - 9313
- İxtisasız fəhlə, binaların sökülməsi - 9313

712-ci KİÇİK QRUP

BƏZƏKVURANLAR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Bəzəkvuranlar və oxşar peşə fəhlələri santexnika avadanlığını hazırlayır, yığır və quraşdırır, onlara texniki xidmət göstərir və təmir edirlər, eləcə də damları, döşəmələri, divarları, izolyasiya sistemlərini təmir edir, pəncərə çərçivələrinə və digər çərçivələrə şüşə salırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: damın bir və ya bir neçə materialla örtülməsi; döşəmələrə parket və ya digər material vurulması, eləcə də döşəmə və divarların kaşa və ya mozaika panelləri ilə örtülməsi; divar və tavanların malalanması; divar, döşəmə və tavanların izolyasiya materialları ilə örtülməsi; pəncərələrin və digər oxşar çərçivələrin kəsilməsi, uyğunlaşdırılması və şüşə salınması; santexnika avadanlıqlarının və boruların quraşdırılması; elektrik şəbəkəsinin və digər oxşar avadanlıqların quraşdırılması.

Bu kiçik qrupun fəaliyyət növünə aşağıdakı ibtidai qruplar daxil edilir:

7121 Taxtapuşçular

- 7122 Döşəmə ustaları və tava döşəyənlər**
- 7123 Suvaqçılar**
- 7124 İstilik və akustika izolyasiyası düzücüləri**
- 7125 Şüşəsalanlar**
- 7126 Santexnika çilingərləri və boru kəməri çəkən çilingərlər**
- 7127 Kondisioner və soyuducu mexanikləri**

7121 TAXTAPUŞÇULAR

Taxtapuşçular damları bir və ya bir neçə materialla örtür, texniki xidmət göstərir və təmir edirlər. Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) damların şiferlə və kirəmitlə, sintetik materiallarla, bitumla, metal lövhələrlə və küləşlə örtülməsi;
- (b) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Taxtapuşçu, bitum
- Taxtapuşçu, metal örtüklər
- Taxtapuşçu, şifer
- Taxtapuşçu, kirəmit
- Taxtapuşçu, təmirçi
- Taxtapuşçu

7122 DÖŞƏMƏ USTALARI VƏ TAVA DÖŞƏYƏNLƏR

Döşəmə ustaları və tava döşəyənlər parket və digər döşəmə örtüyünü düzür, onları cari və əsaslı təmir edir, yaxud döşəməyə, divarlara və digər səthlərə dekorasiya məqsədi ilə və ya digər məqsədlərlə tava daşı və ya mozaika panelləri düzür.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) parket, tava daşı və ya başqa materiallar döşəmək üçün döşəmənin hazırlanması;
- (b) parket, tava daşı və başqa materialların yığılması və yığılmış blokların eskizə və digər göstərişlərə uyğun olaraq döşəməyə düzülməsi;
- (c) dekorasiya məqsədilə və ya başqa məqsədlər, məsələn, səsin izolyasiya edilməsi üçün divarların tava daşı və ya başqa materiallarla örtülməsi üçün hazırlanması;
- (ç) divarların tava daşı ilə örtülməsi, eləcə də divarlar, döşəmələr və başqa səthlər üçün mozaika panellərinin yaradılması və düzülməsi;
- (d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Parket ustası
- Düzücü, mərmər
- Düzücü, ağac bloklar

7123 SUVAQÇILAR

Suvaqçılar suvaq torunu qurur və təmir edir, binaların divarlarına və tavanlarına suvaq çəkirlər. Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) suvaq torunun qurulması və təmiri, örtük təbəqəsinin yaradılması üçün binaların daxili divarlarına və tavanlarına bir və ya daha artıq suvaq təbəqəsinin çəkilməsi;
- (b) dekorativ gips panellərin, kəsiklərin və dekorativ gips karnizlərin tökülməsi və quraşdırılması;
- (c) binaların xarici səthlərinə sementdən, suvaqdan və oxşar materiallardan dekorativ və qoruyucu örtüyün çəkilməsi;
- (ç) şüşə lifi ilə möhkəmləndirilmiş gipsdən dekorativ gips detalların hazırlanması və quraşdırılması;
- (d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Suvaqçı
- Suvaqçı, dekorativ işlər
- Suvaqçı, xarici işlər
- Suvaqçı, şüşəlifli gips

7124 İSTİLİK VƏ AKUSTİKA İZOLYASIYASI DÜZÜCÜLƏRİ

İstilik və akustika izolyasiyası düzücüləri evlərdə, qazanxanalarda, borularda, soyuducu qurğularda və havanı kondensasiya edən sistemlərdə izolyasiya materiallarını düzür və təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) izolyasiya tavalarının və təbəqələrinin və səs udan materialların binaların divarlarında, döşəmələrində və tavanlarında quraşdırılması;
- (b) mexanizmlərin köməyi ilə binaların divarlarında, döşəmələrində və tavanlarında boşluqların izolyasiya və səsudan materiallarla doldurulması;
- (c) avadanlığın, qazanların, boruların və quyuların açıq səthlərinə izolyasiya materiallarının düzülməsi;
- (ç) soyuducu sistemlərini və havanı kondensasiya edən sistemlərin izolyasiyası;
- (d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İzolyasiyaçı
- İzolyasiyaçı, akustika
- İzolyasiyaçı, buxar qazanları və boruları
- İzolyasiyaçı, soyuducu avadanlıqları və kondisionerlər

7125 ŞÜŞƏSALANLAR

Şüşəsalanlar şüşə kəsir, uyğunlaşdırır və pəncərələrə, qapılara, mağazaların fasadlarına və digər çərçivələrə şüşə salırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) şüşənin seçilməsi, pəncərələrə, qapılara və binaların arakəsmələrinə şüşə salmaq üçün ölçü əsasında onların kəsilməsi;

(b) suvaqdan istifadə etmədən dam pəncərəsinə şüşə bərkidilməsi;

(c) mağazaların fasadlarında, fırlanan qapılarda, vitrinlərdə, illüminatorlarda və digər çərçivələrdə yastı və qabarıq şüşələrin quraşdırılması;

(ç) dekorativ pəncərə və panellərin hazırlanması üçün şüşənin kəsilməsi, yığılması və qurğuşun və ya mis çərçivələrə şüşə parçalarının salınması;

(d) pəncərələrə, qapılara və maşınlara adi və sınımayan şüşələrin salınması;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Şüşəsalan
- Şüşəsalan, şüşə layları
- Şüşəsalan, avtomobil salonları
- Şüşəsalan, bina

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Şüşə işi üzrə fəhlə - 7315
- Bəzəkvuran, şüşə - 7315

7126 SANTEXNİKA ÇİLİNGƏRLƏRİ VƏ BORU KƏMƏRİ ÇƏKƏN ÇİLİNGƏRLƏR

Santexnika çilingərləri və boru kəməri çəkən çilingərlər santexnikanı, boruları və boru kəmərlərini yığır, uyğunlaşdırır, quraşdırır və təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) kanalizasiya, istilik və su kəməri borularının, armaturasının və detallarının və sanitariya-texnika armaturasının kəsilməsi, əyilməsi, hissələrə bölünməsi, yığılması, quraşdırılması, cari və əsaslı təmiri;

(b) gəmilərdə, təyyarələrdə, binalarda, sənaye müəssisələrində və s. boru kəmərinin yığılması, quraşdırılması, cari təmiri;

(c) kanalizasiya sistemlərinin və drenajın, su kəmərinin yaradılması, eləcə də digər məqsədlər üçün xəndəklərə gil, sement və çuqun boruların düzülməsi;

(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Çilingər-boru kəməri işçisi
- Boru düzən fəhlə
- Su kəməri işçisi
- Çilingər-santexnik

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mexanik, kondisioner - 7127
- Mexanik, soyuducu - 7127

7127 KONDİSIONER VƏ SOYUDUCU MEXANİKLƏRİ

Kondisioner və soyuducu mexanikləri kondisionerləri və soyuducu sistemlərini və ləvazimatlarını quraşdırır və təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) layihələri, çertyojları və digər spesifikasiyaları aydınlaşdırmaq;
- (b) kondisionerlərin və soyuducu sistemlərinin tərkib hissələrini yığmaq, quraşdırmaq və təmir etmək;
- (c) ləvazimatları və boruları bolt, qaynaq və ya bərkidici vasitələrlə birləşdirmək;
- (ç) sistemləri yoxlamaq, xətalara diaqnoz qoymaq və xidmət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mexanik, kondisioner
- Mexanik, soyuducu

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Çilingər-santexnik - 7126
- Boru kəməri işçisi, ventilyasiya - 7126

713-cü KİÇİK QRUP

RƏNGSAZLAR, BİNA VƏ QURĞULARIN SƏTHİNİ TƏMİZLƏYƏN FƏHLƏLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Rəngsazlar, bina və qurğuların səthini təmizləyən fəhlələr və oxşar peşə fəhlələri binaların və digər qurğuların, nəqliyyat vasitələrinin, müxtəlif sənaye məmulatlarının səthini rəngləmək üçün hazırlayır, rənglə və ya oxşar materiallarla örtür, daxili divar və tavanlara divar kağızı çəkir, boruların, binaların və digər qurğuların üst səthini təmizləyirlər.

Onların yerinə yetirdikləri vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: bina və digər qurğuların səthini rəngləmək üçün hazırlanması, rənglə və ya oxşar materiallarla örtülməsi; adətən boya vuranla nəqliyyat vasitələrinin və fabrikdə hazırlanmış digər məmulatların rənglənməsi və ya laklanması; daxili divar və tavanlara divar kağızının, ipək parçanın və ya digər parçaların çəkilməsi; boruların təmizlənməsi; binaların və digər qurğuların xarici səthlərinin təmizlənməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7131 Rəngsazlar və oxşar peşələrin fəhlələri

7132 Lakçəkənlər və oxşar peşə fəhlələri

7133 Bina və qurğuların səthini təmizləyən fəhlələr

7131 RƏNGSAZLAR VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ

Rəngsazlar və oxşar peşələrin fəhlələri binaların və digər qurğuların səthini rəngləmək üçün hazırlayır, qoruyucu və dekorativ rəng təbəqələri və ya oxşar materiallar çəkir, binaların daxili divarlarına və tavanlarına divar kağızı, ipək parça və digər parçalar çəkirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) binaların divarlarının və digər səthlərinin rəngləmək və ya divar kağızı çəkmək üçün təmizlənməsi və hazırlanması;

(b) səthə rəng, lak, şellak və oxşar materialların adi üsulla və ya çiləmə yolu ilə çəkilməsi, binanın qapı və pəncərə yerlərinə və ya konstruksiya detallarına çərçivə salınması;

(c) divar kağızlarının, ipək parçaların və digər materialların ölçülüb nişanlanması, binaların və gəmilərin daxili divarlarına və tavanlarına çəkilməsi;

(ç) gəmilərin gövdəsinin və binaların metal konstruksiyalarının, polad karkaslarının, körpülərin və metal konstruksiyaların vərdənə, fırça və ya çiləmə yolu ilə rəngdən, qurğuşun sülügəndən, bitum emulsiyasından və oxşar materiallardan istifadə etməklə rənglənməsi;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Rəngsaz, tikinti
- Divar kağızları yapışdırıcı

7132 LAKÇƏKƏNLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Lakçəkənlər və oxşar peşə fəhlələri avtomobil, avtobus və ya yük maşınları kimi nəqliyyat vasitələrini rəngləyir, yaxud adətən çiləmə yolu ilə metal, ağac və digər sənaye məmulatlarına emal və ya lak çəkirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) avtomobillərin, avtobusların, yük maşınlarının və digər nəqliyyat vasitələrinin rənglənməsi, lak və digər qoruyucu materialların çəkilməsi;

(b) adətən çiləmə yolu ilə metal, ağac və digər sənaye məmulatına rəng, eləcə də dekorativ və qoruyucu emal və lak təbəqələrinin çəkilməsi;

(c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Rəngsaz, sənaye məmulatları
- Rəngsaz, nəqliyyat vasitələri
- Lak çəkən usta, sənaye məmulatları

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Qurğu operatoru, boyama/metal - 8122
- Rəngsaz, bina - 7131
- Rəssam, dekorasiya - 7316
- Rəssam, reklam plakatları - 7316

7133 BİNA VƏ QURĞULARIN SƏTHİNİ TƏMİZLƏYƏN FƏHLƏLƏR

Bina və qurğuların səthini təmizləyən fəhlələr tüstü borularını, boruları və ya binaların və digər qurğuların xarici səthlərini təmizləyirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) tüstü borularından, borulardan və birləşdirici borulardan hisin təmizlənməsi;
- (b) yüksək təzyiq altında verilən buxar və ya qum ilə xarici daş, kərpic və metal səthlərinin və digər kimyəvi materiallardan olan səthlərin təmizlənməsi;
- (c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Baca təmizləyən işçi,
- Təmizləyici, binaların xarici səthləri
- Qumvuran, binaların xarici səthləri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Təmizləyici, qraffiti (evlərin divarlarında yazılar) - 9129

72-ci YARIMQRUP

METAL EMALETMƏ SƏNAYESİ, MAŞINQAYIRMA VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ

Metal emal etmə sənayesi, maşınqayırma və oxşar peşələrin fəhlələri metalı tökür, qaynaqlayır, kəsir və qəliblərə salır, ağır metal konstruksiyaları quraşdırır və təmir edir, dəzgahların sazlanmasında, mühərriklər, nəqliyyat vasitələri, elektrik və elektron avadanlığı da daxil edilməklə maşın və mexanizmlərin yığılmasında, təmirində və onlara texniki xidmət göstərilməsində iştirak edir, eləcə də çox dəqiq olmayan metal alətlər və müxtəlif məmulatlar hazırlayırlar.

Bu yarımqrupa aid edilən fəhlələrin yerinə yetirdikləri vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: metal tökmə üçün forma və qəliblərin hazırlanması; metalın qaynaqlanması, kəsilməsi və qəlibləndirilməsi; ağır metal konstruksiyaların, talların və oxşar avadanlıqların quraşdırılması, qaldırılması, təmiri və onlara texniki xidmət göstərilməsi; su altında oxşar işlərin yerinə yetirilməsi; müxtəlif metal alətlərin və məmulatların istehsalı və təmiri üçün poladın və digər metalların preslənməsi və qəlibə salınması; operator üçün sazlama və ya dəzgahların sazlanması və idarə edilməsi; mühərriklər, nəqliyyat vasitələri, eləcə də elektrik və elektron cihazlar və digər avadanlıqlar da daxil edilməklə sənaye maşın-mexanizmlərinin yığılması, təmiri və onlara texniki xidmət göstərilməsi.

Bu yarımqrupa aid olan peşələr aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

**721 Qəlibçilər, qaynaqçılar, yaymaçılar, konstruksiya metalı hazırlayanlar
və oxşar peşə fəhlələri**

722 Dəmirçilər, alət hazırlayan çilingərlər və oxşar peşə fəhlələri

723 Mexaniklər və yığıcı çilingərlər

721-ci KİÇİK QRUP

QƏLİBÇİLƏR, QAYNAQÇILAR, YAYMAÇILAR, KONSTRUKSIYA METALI HAZIRLAYANLAR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Qəlibçilər, qaynaqçılar, yaymaçılar, konstruksiya metalı hazırlayanlar və oxşar peşə fəhlələri metal tökmə üçün forma və qəliblər hazırlayır, metal detalları kəsir və qaynaq edir, prokat məmulatını istehsal və təmir edir, ağır metal konstruksiyaları, talları, kanat yollarını və oxşar qurğuları quraşdırır, qaldırır, təmir edir və onlara texniki xidmət göstərir və ya su altında oxşar işləri yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: metal tökmə üçün qəliblərin hazırlanması; metal məmulatının qaynaqlanması və kəsilməsi; prokat - nazik təbəqə polad, mis, tənəkə və ya latun məmulatların hazırlanması və təmiri; ağır metal konstruksiyaların, talların, kanat yollarının və oxşar qurğuların ucaldılması, təmiri və onlara texniki xidmət göstərilməsi; su altında oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7211 Qəlibçilər

7212 Qaynaqçılar və qaz vasitəsilə kəsənlər

7213 Yaymaçılar

7214 Konstruksiya metalını hazırlayanlar və quraşdırıcılar

7215 Takelajçılar və lehimləyici kabelçilər

7211 QƏLİBÇİLƏR

Qəlibçilər metal tökmə üçün qəliblər hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) formaların əllə və ya böyük olmayan metal qəliblərin hazırlanması üçün dəzgahlarda, tökmə sexində və ya böyük tökmələr üçün tökmə çuxurunda yardımçı mexanizmlərin köməyi ilə hazırlanması;
- (b) metal formalarda istifadə edilmək üçün qəliblərin hazırlanması;
- (c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Qəlibçi, metal
- Qəlibçi, metal tökmə/tökmə oyuqlar

7212 QAYNAQÇILAR VƏ QAZ VASİTƏSİLƏ KƏSƏNLƏR

Qaynaqçılar və qaz vasitəsilə kəsənlər, qaz odluğunun elektrik qövsünün və metalları əritmə və kəsmə, yaxud əritmə və qaynaqlama üçün digər istilik mənbələrinin köməyi ilə metal detalları kəsir və qaynaq edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) qaz odluğundan və ya elektrik qövsünün termit tərkibi və ya digər metodlardan istifadə edilməklə metal detalların qaynaq edilməsi;
- (b) kontakt (təzyiq) qaynağı maşınlarının idarə edilməsi;

(c) qurğuşun örtüklərin, boruların, döşəmələrin və digər qurğuşun detalların hazırlanması və təmiri üçün lehim lampasından istifadə edilməsi;

(ç) metal detalların qaynaq edilməsi;

(d) qaz odluğundan və ya elektrik qövsündən istifadə etməklə metal parçalarının kəsilməsi;

(e) əl lehimli ilə metal hissələrin birləşdirilməsi;

(ə) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Lehimləyən, möhkəm lehim
- Qaz vasitəsilə kəsən işçi
- Qaynaqçı

7213 YAYMAÇILAR

Yaymaçılar prokat - nazik təbəqə polad, mis təbəqə, ağ dəmir, latun, alüminium, sink və ya sinklənmiş dəmir məmulatı və bu məmulatın hissələrini istehsal edir, quraşdırır və təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) prokatın kəsilmək və fason verilməsi üçün nişanlanması;

(b) ağ dəmirdən, təbəqə misdən və yüngül ərintilərdən ev əşyalarının, eləcə də dekorativ məmulatın və onların hissələrinin istehsalı və təmiri;

(c) qazanların, sisternlərin, bakların və digər oxşar konteynerlərin hazırlanması və təmiri;

(ç) nazik təbəqə metallardan hazırlanmış motorlu nəqliyyat vasitələrinin və uçuş aparatlarının hazırlanması və təmiri;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Qazançı
- Misgər
- Yaymaçı
- Tənəkəçi

7214 KONSTRUKSIYA METALINI HAZIRLAYANLAR VƏ QURAŞDIRICILAR

Konstruksiya metalını hazırlayanlar və quraşdırıcılar ağır metal formalara, konstruksiya və karkasların yaradılması üçün qalın təbəqə materiallara fason verir, onları yığır və quraşdırırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) binaların, gəmilərin və digər tikintilərin inşasında istifadə edilmək üçün sonradan kəsilməkdən, oyulmaqdan və fason verilməkdən ötrü metal hissələrə nişan qoyulması;

(b) konstruksiya poladının sexdə oyulması, kəsilməsi və fason verilməsi;

(c) binaların, körpülərin və digər qurğuların inşası zamanı konstruksiyaların polad elementlərinin quraşdırılması;

(ç) karkasların və gəmilərin digər metal hissələrinin yığılması və quraşdırılması;

(d) quraşdırılan və ya təmir edilən gəmilərdə konstruksiya poladından olan təbəqələrə fason verilməsi və uyğunlaşdırılması;

(e) konstruksiyaların metal elementlərinin əllə, xüsusi maşınla və ya pnevmo çəkiclə pərçimlənməsi;

(ə) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Montajçı, metal konstruksiyalar
- Emaledici, konstruksiya metalı
- Pərçimləyici

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Dəzgah operatoru, pərçimləyən - 7223

7215 TAKELAJÇILAR VƏ LEHİMLƏYİCİ KABELÇİLƏR

Takelajçılar və lehimləyici kabelçilər qaldırma və buksir üçün talları quraşdırır, tikinti meydançalarında, neft və qaz hasilatı üçün qazıma qurğularında, gəmilərdə, uçuş aparatlarında və digər yerlərdə kabelləri, kanatları və trosarı quraşdırır və onlara texniki xidmət göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) müxtəlif tipli kletlərin, funikulyorların, hava-kanat yollarının, hərəkət edən platformaların, polispastların və sərnişinlərin, fəhlələrin, materialların, maşınların və digər ağır yüklərin dağ rayonlarında, dərin uçurumlardan və fiordlardan, sex, sudoverf üzrə və başqa yerlərdə daşınması üçün digər ağırlıq qaldıran qurğuların asılması;

(b) trosalara, kəndir burazlara və kabellərə müxtəlif cihazların birləşdirilməsi, əlavə edilməsi və onların təmiri;

(c) gəmilərdə və uçuş aparatlarında kanatların, trosaların və kabellərin quraşdırılması və təmiri;

(ç) artezian, neft və qaz quyularının qazılması, kabellərin çəkilməsi, yükqaldırma və qazıma avadanlığı üçün buruqların quraşdırılması və təmiri briqadasının üzvü kimi işləmək;

(d) asma körpülərin tikintisində metal kabellərin quraşdırılması və uyğunlaşdırılması briqadasının üzvü kimi işləmək;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Takelajçı
- Takelajçı, gəmi
- Uc bitişdiricisi, kabel və trosar
- Takelajçı, hündür tikililər
- Takelajçı, teatr

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, kanat və trosun uclarının birləşdirilməsi - 8189
- Operator, kran - 8343

722-ci KİÇİK QRUP

DƏMİRÇİLƏR, ALƏT HAZIRLAYAN ÇİLİNGƏRLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Dəmirçilər, alət hazırlayan çilingərlər və oxşar peşə fəhlələri dəmir, polad və digər metallardan hazırlanmış tirlər, millər və ya qəlibləri döyür və presləyir, müxtəlif alətləri, avadanlığı və digər məmulatı hazırlayır və təmir edir, operator üçün müxtəlif dəzgahları tənzimləyir və ya ümumiyyətlə dəzgahları tənzimləyir və idarə edir, metal örtükləri cilalayır və itiləyirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: müxtəlif alət, avadanlıq və digər məmulatın hazırlanması və təmiri üçün dəmir, polad və digər metalların döyülməsi, preslənməsi və formaya salınması; kiçik dəqiqliyi olan dəzgahların tənzimlənməsi və ya tənzimlənərək idarə olunması; alətlərin metal səthlərinin cilalanması və itilənməsi. Buraya digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7221 Dəmirçilər, gürz və preslə işləyən dəmirçilər

7222 Alət hazırlayan çilingərlər və oxşar peşə fəhlələri

7223 Dəzgahqayıranlar və metal emal edən dəzgah nizamlayıcıları

7224 Cilalayıcılar, pardaqalayıcılar və alət itiləyənlər

7221 DƏMİRÇİLƏR, GÜRZ VƏ PRESLE İŞLƏYƏN DƏMİRÇİLƏR

Dəmirçilər, gürz və preslə işləyən dəmirçiləri müxtəlif alətlərin, metal məmulatın, avadanlıq hissələrinin, kənd təsərrüfatı və oxşar inventarların hazırlanması və təmiri üçün dəmir, polad və ya digər metallardan tirləri, milləri, qəlibləri və təbəqələri döyür və presləyirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) metalın dəmirçi sobalarında qızdırılması və metalın çəkib dartılması, əyilməsi, kəsilməsi, zindanda döyülüb əzilməsi, metalın ştamplanması, kəsilməsi, bitişdirilməsi, möhkəmləndirilməsi və buraxılması yolu ilə məmulatın istehsalı və təmiri;

(b) açıq ştamplara malik olan buxar gürzləri ilə qızdırılmış metalın döyülərək formaya salınması;

(c) metal məmulatın preslənməsi üçün kopyorun idarə edilməsi;

(ç) metal məmulatın preslənməsi üçün qapalı ştamplara malik olan mexaniki presin idarə edilməsi;

(d) məftilin yayılması;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Dəmirçi
- Dəmirçi, zindan
- Dəmirçi presində fəhlə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, millərin hazırlanması/metal - 7223
- Dəzgah operatoru, metal kəsən - 7223

7222 ALƏT HAZIRLAYAN ÇİLİNGƏRLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Alət hazırlayan çilingərlər və oxşar peşə fəhlələri alətləri, idman tüfənglərini, qıfilları, ştampları, modelləri və digər metal məmulatlarını hazırlayır və təmir edir, eləcə də mühərrikləri, maşın və mexanizmlərin tərkib və ehtiyat hissələrini əl alətlərindən və metalın yüksək dəqiqliklə emalı üçün mexanizmlərdən istifadə etməklə hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) əl alətlərindən və müxtəlif növ dəzgahlardan istifadə etməklə ştampların, şablonların, lekalların və armaturanın hazırlanması, onlara texniki xidmət göstərilməsi və onların təmir edilməsi;
- (b) mühərriklərin, maşın və mexanizmlərin tərkib və ehtiyat hissələrinin hazırlanması;
- (c) lekal, detal və şablonların istehsalı və təmiri üçün hissələrin uyğunlaşdırılması və yığılması;
- (ç) idman tüfənglərinin və digər silahların təmiri və modelinin dəyişdirilməsi;
- (d) qıfilların və onların hissələrinin istehsalı, uyğunlaşdırılması, yığılması, təmiri və quraşdırılması;
- (e) tökmə formaların hazırlanması üçün metal modellərin hazırlanması və təmiri;
- (ə) sonradan metalı emal edən - kəsən, itiləyən, frezerləyən, pardaqlayan fəhlələr üçün xətlərin çəkilməsi və metal hissələrin nişanlanması;
- (f) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Silah düzəldən usta
- Qıfıl düzəldən çilingər
- Alət düzəldən
- Çilingər-alətçi, alətlər və ştamplar
- Modelçi, tökmə üçün metal modellər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Dəzgah operatoru, metal kəsən - 7223

7223 DƏZGAHQAYIRANLAR VƏ METAL EMAL EDƏN DƏZGAH NİZAMLAYICILARI

Dəzgaqhayıranlar və metal emal edən dəzgah nizamlayıcıları operator üçün dəzgaqları nizamlayır, yaxud metalın yüksək dəqiqliklə emalını tələb edən müxtəlif dəzgaqların nizamlayıcısı və operatoru vəzifələrini yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) tipik metal konstruksiyaların istehsalı üzrə operatorlar üçün bir və ya bir neçə tipli dəzgaqların nizamlanması;
- (b) bir neçə dəzgaqların nizamlanması və idarə edilməsi;
- (c) tokar, frezer, yonma, oyma, pardaqlama, cilalama dəzgaqları kimi müəyyən metal emal etmə dəzgaqlarının, o cümlədən metal emal etmək üçün rəqəmli proqramla idarə edilən universal dəzgaqların nizamlanması və idarə edilməsi;

(ç) plastmas və digər metal əvəzedicilərinin maşınla emalı zamanı oxşar vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Maşınları sazlayan fəhlə, metal emalı avadanlığı
- Maşınları sazlayan fəhlə, metal kəsən dəzgah
- Dəzgah operatoru, döymə/metal
- Xarrat dəzgahının operatoru, metal emalı

7224 CİLALAYICILAR, PARDAQLAYICILAR VƏ ALƏT İTİLƏYƏNLƏR

Cilalayıcılar, pardaqlayıcılar və alət itiləyənlər metal səthləri cilalayır və pardaqlayır və alətləri itiləyirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) stasionar və səyyar cilalayıcı və pardaqlayıcı maşınların idarə edilməsi;

(b) itiləyici dairələrin və ya mexaniki itiləmə maşınlarının köməyi ilə kəsici alətlərin itilənməsi;

(c) mişarların və darayıcı toxuculuq maşınlarının vərdənələrinin dişli çarxlarının dişlərinin təmiri, nizamlanması və itilənməsi;

(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bəzəkvruran, metal
- Cilalayıcı, əl aləti
- Pardaqlayan, metal
- İtiləyici, bıçaqlar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Qurğu operatoru, bəzək vurma/metal - 8122
- Operator, üst təbəqəni təmizləyən avadanlıq/metal - 8122

723-cü KİÇİK QRUP

MEXANİKLƏR VƏ YIĞICI ÇİLİNGƏRLƏR

Mexaniklər və yığıcı çilingərlər mühərrikləri, nəqliyyat vasitələrini, kənd təsərrüfatı və ya sənaye maşınlarını və mexaniki avadanlıqları uyğunlaşdırır, yığır, onlara texniki xidmət göstərir və onları təmir edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: mühərriklərin, nəqliyyat vasitələrinin, kənd təsərrüfatı və sənaye maşınlarının və mexaniki avadanlıqların uyğunlaşdırılması, yığılması, onlara texniki xidmət göstərilməsi və onların təmir edilməsi. Buraya digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7231 Mühərrikli nəqliyyat vasitələri üzrə mexaniklər və yığıcı çilingərlər

7232 Uçuş aparatları üzrə mexaniklər və yığıcı çilingərlər

7233 Kənd təsərrüfatı və sənaye avadanlıqları üzrə mexaniklər və yığıcı çilingərlər

7234 Velosipedlər və oxşar nəqliyyat vasitələri üzrə yığıcı çilingərlər

Qeyd

Peşələr 8-ci *Sənaye qurğuları və maşınlarının operatorları və quraşdırıcıları* əsas qrupuna o halda aid edilir ki, onlar maşının idarə edilməsi və normal iş rejiminin təmin edilməsi üçün lazım olan iş təcrübəsini və bilikləri tələb etsin.

Peşələr 9-cu *İxtisasız işçilər* əsas qrupuna o halda aid edilir ki, onlar təkrar olunan sadə işlərin, əsasən əl alətlərindən istifadə edilməklə, müəyyən qədər fiziki güc tətbiq edilməklə əlaqədar olan, iş təcrübəsinin olmaması və ya cüzi olması ilə bağlı olan, xüsusi biliklərin olmasını, təşəbbüs göstərilməsini və ya qərar qəbul edilməsini tələb etməyən işlərin yerinə yetirilməsini nəzərdə tutsun.

7231 MÜHƏRRİKLİ NƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİ ÜZRƏ MEXANİKLƏR VƏ YIĞICI ÇİLİNGƏRLƏR

Mühərrikli nəqliyyat vasitələri üzrə mexaniklər və yığıcı çilingərlər mühərrikləri, eləcə də motosikletlərin, avtomobillərin, yük maşınlarının və digər mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin müxtəlif növlü mexaniki avadanlıqlarını uyğunlaşdırır, quraşdırır, onlara texniki xidmət göstərir və onları təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin mühərriklərinin uyğunlaşdırılması, yoxlanması, sınaqdan keçirilməsi və onlara xidmət göstərilməsi;

(b) mühərrik hissələrinin və ya bütövlükdə mühərriklərin əvəz edilməsi;

(c) mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin qüsurlu mexaniki detallarının uyğunlaşdırılması, yoxlanması, nizamlanması, hissələrə ayrılması, bərpa edilməsi və dəyişdirilməsi;

(ç) mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin mühərriklərinin, əyləc qurğularının, sükan sistemlərinin və digər detallarının quraşdırılması və uyğunlaşdırılması;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Təmirçi çilingər, tormoz sistemi/avtomobil
- Quraşdırıcı çilingər/yol nəqliyyatı
- Quraşdırıcı çilingər/mühərrik
- Mexanik, mühərrik/avtomobil
- Mexanik, motonəqliyyat vasitələri
- Mexanik, qaraaj
- Avtomobillərin təmiri üzrə çilingər
- Mexanik, avtomobil
- Təmirçi çilingər, avtomobil/mexatronika
- Xidmət üzrə texnik, avtomobil

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Yığıcı, mühərrik/avtomobil - 8211
- Təmir üzrə usta, velosiped - 7234

7232 UÇUŞ APARATLARI ÜZRƏ MEXANİKLƏR VƏ YIĞICI ÇİLİNGƏRLƏR

Uçuş aparatları üzrə mexaniklər və yığıcı çilingərlər uçuş aparatlarının mühərriklərini uyğunlaşdırır, onlara xidmət göstərir, onları təmir və əsaslı təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) uçuş aparatlarının mühərriklərinin uyğunlaşdırılması, yoxlanması, sınaqdan keçirilməsi və onlara xidmət göstərilməsi;
- (b) mühərriklərin hissələrinin və ya bütövlükdə mühərriklərin dəyişdirilməsi;
- (c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Yığıcı çilingər, mühərrik/uçuş aparatları
- Texniki xidmət üzrə mühəndis, korpus/ uçuş aparatları
- Texniki xidmət üzrə mühəndis, mühərrik/uçuş aparatları
- Texniki xidmət üzrə müfəttiş/uçuş aparatları
- Bərpaçı, uçuş aparatları
- Mexanik, uçuş aparatları
- Aviatexnik, uçuş aparatları
- Mexanik, korpus və elektrik qurğuları/uçuş aparatları
- Mexanik, korpus/uçuş aparatları
- Texnik, aviasiya
- Mexanik, vertolyot
- Mexanik, mühərrik/uçuş aparatları
- Mexanik, elektrik qurğuları/uçuş aparatları
- Mexanik, mühərrik/raket

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Yığıcı, mühərrik/aviasiya - 8211
- Mühəndis, aviaelektronika - 7421
- Texnik, aviaelektronika - 7421

7233 KƏND TƏSƏRRÜFATI VƏ SƏNAYE AVADANLIQLARI ÜZRƏ MEXANİKLƏR VƏ YIĞICI ÇİLİNGƏRLƏR

Kənd təsərrüfatı və sənaye avadanlıqları üzrə mexaniklər və yığıcı çilingərlər kənd təsərrüfatı və sənaye maşınlarının mühərriklərini (mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin və uçuş aparatlarının mühərriklərindən başqa) və mexaniki avadanlıqları uyğunlaşdırır, quraşdırır, yoxlayır, onlara xidmət göstərir və onları təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) kənd təsərrüfatı və sənaye maşınlarının mühərriklərinin (mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin və uçuş aparatlarının mühərriklərindən başqa) və oxşar mexaniki avadanlıqların uyğunlaşdırılması, quraşdırılması, yoxlanması, onlara xidmət göstərilməsi və onların təmir edilməsi;

(b) stasionar mühərriklərin, aqreqatların və mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin yağlanması və onlara konsistent mayesi çəkilməsi;

(c) standartlara və ixtisaslara uyğun gəlib-gəlməməsi baxımından yeni maşınların və mexaniki avadanlıqların yoxlanması və sınaqdan keçirilməsi;

(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mexanik, havanı kondisiyalaşdırmaq üçün avadanlıq
- Montajçı, dağ-mədən avadanlığı
- Təmir üzrə usta, mədən avadanlığı
- Mexanik, tikinti texnikası
- Təmir üzrə usta, tikinti texnikası
- Təmir üzrə usta, kənd təsərrüfatı texnikası
- Quraşdırıcı, stasionar mühərrik
- Təmir üzrə usta, stasionar mühərrik
- Quraşdırıcı, mühərrik/qatar
- Təmir üzrə usta, mühərrik/qatar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Çilingər-yığıcı, mexaniki avadanlıq - 8211
- Xidmət üzrə fəhlə, elektrik avadanlığı - 7412

7234 VELOSİPEDLƏR VƏ OXŞAR NƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİ ÜZRƏ YIĞICI ÇİLİNGƏRLƏR

Velosipedlər və oxşar nəqliyyat vasitələri üzrə yığıcı çilingərlər velosipedlərin, rikşaların, uşaq arabalarının, şikəst kreslolarının və oxşar mühərriksiz nəqliyyat vasitələrinin mexaniki və əlaqəli ləvazimatlarını yoxlayır, hazırlayır, xidmət göstərir və təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) velosipedləri və digər mühərriksiz nəqliyyat vasitələrini yoxlamaq, xidmət etmək və təmir etmək;

(b) arabaları və digər ayrılan hissələri təmizləmək və yağlamaq;

(c) tormoz, zəncir mexanizmi, təkərlər, sükan və s. kimi komponentləri və aksesuarları dəyişdirmək və təmir etmək;

(ç) şinlərin dəyişdirilməsi və hava təzyiqinin idarə edilməsi;

(d) çərçivələri rəngləmək;

(e) yeni velosipedləri, əlil kreslolarını və oxşar mühərriksiz ləvazimatları yığmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mexanik, velosiped
- Təmir üzrə usta, velosiped
- Təmir üzrə usta, uşaq arabası
- Təmir üzrə usta, əlil arabası

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mexanik, motonəqliyyat vasitələri - 7231

73-cü YARIMQRUP

ƏL İŞİ VƏ ÇAP USTALARI

Əl işi və çap ustaları ən dəqiq alətləri, musiqi alətlərini, qiymətli daşlardan bəzək əşyaları kimi müxtəlif məmulatı, qiymətli metallardan, keramikadan məmulatı, çini qabları, şüşə, eləcə də ağacdan, toxuculuq məmulatından, dəridən və digər materiallardan rəssamlıq sahəsi əşyaları hazırlayır və təmir edir, çap və cildləmə işlərini yerinə yetirirlər.

İş, maşın və mexanizmlərinin köməyi olmadan əllə və konkret vəzifənin yerinə yetirilməsi, eləcə də məhsulun keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün lazım olan fiziki gücü və vaxtı azaltmaq üçün istifadə edilən maşın və mexanizmlərin köməyi ilə yerinə yetirilir. Bu yarımqrupun fəhlələrinin vəzifələri istehsal prosesinin təşkilini, istifadə edilən material və alətləri, eləcə də son məhsulun xüsusiyyəti və təyinatını bilməyi tələb edir.

Bu yarımqrupun fəhlələri tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: naviqasiya, meteorologiya, optika alətlərinin və digər dəqiq alət və avadanlıqların istehsalı və təmiri; musiqi alətlərinin hazırlanması və təmiri; qiymətli daşlardan bəzək əşyalarının və qiymətli metallardan ev əşyalarının hazırlanması; dulusçuluq məmulatlarının, çini qabların, keramika və şüşə məmulatlarının hazırlanması; müxtəlif məmulatların üzərində şəkil çəkilməsi və bəzədilməsi, ağac, toxuculuq, dəri və oxşar materiallardan rəssamlıq əsərlərinin hazırlanması; çap və cildləmə işləri.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

731 Əl işi ustaları (nəfis məmulatlar hazırlayanlar)

732 Poliqrafiya istehsalının fəhlələri

731-ci KİÇİK QRUP

ƏL İŞİ USTALARI (NƏFİS MƏMULATLAR HAZIRLAYANLAR)

Metal və oxşar materiallar üzrə ən dəqiq işləri yerinə yetirən fəhlələr ən dəqiq alətləri, musiqi alətlərini, qiymətli daşlardan bəzək əşyalarını, qiymətli metallardan ev əşyalarını və müxtəlif məmulatları hazırlayır və təmir edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: mexaniki qol və divar saatlarının, naviqasiya, meteoroloji, optik, cərrahiyyə, stomatologiya, ortopediya və digər ən dəqiq alət və avadanlıqların hazırlanması və təmiri; musiqi alətlərinin hazırlanması və təmiri, qiymətli daşların

yonulması, quraşdırılması, eləcə də qiymətli daşlardan bəzək əşyalarının və qiymətli metallardan qab-qacağın hazırlanması və təmiri.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7311 Ən dəqiq alətlərin hazırlanması və təmiri üzrə fəhlələr

7312 Musiqi alətlərini hazırlayanlar və sazlayanlar

7313 Zərgərlik bəzək əşyalarının və qiymətli metallardan məmulatların hazırlanması üzrə ustalar

7314 Dulusçular və oxşar peşə fəhlələri

7315 Şüşəni formaya salanlar, taraşlayıcılar, cilalayıcılar və pardaqlayıcılar

7316 Dekorasiya rəssamları, oymaçılar və s.

7317 Ağacdən və hörmə materiallardan nəfis məmulatlar hazırlayanlar

7318 Parça, gön və oxşar materiallardan bədii məmulat hazırlayanlar

7319 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən nəfis məmulatlar hazırlayanlar

7311 ƏN DƏQIQ ALƏTLƏRİN HAZIRLANMASI VƏ TƏMİRİ ÜZRƏ FƏHLƏLƏR

Ən dəqiq alətlərin hazırlanması və təmiri üzrə fəhlələr mexaniki qol və divar saatlarını, naviqasiya, meteorologiya, optika, cərrahiyyə, stomatologiya, ortopediya və digər ən dəqiq alət və avadanlıqları hazırlayır və təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) mexaniki qol və divar saatlarının hazırlanması, sazlanması və təmiri;
- (b) naviqasiya və meteorologiya alətləri və avadanlığının hazırlanması, sazlanması və təmiri;
- (c) optik cihazların hazırlanması, sazlanması və təmiri;
- (ç) cərrahiyyə alətlərinin və digər tibb avadanlıqlarının hazırlanması, sazlanması və təmiri;
- (d) tibb, ortopediya və stomatologiya alətlərinin və protezlərin hazırlanması və təmiri;
- (e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İstehsal üzrə usta, alət/meteorologiya
- İstehsal üzrə usta, ortopediya alətləri
- İstehsal üzrə usta, qol və cib saatları

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Yığıcı, saatlar - 8212
- Dəzgah operatoru, metal kəsən - 7223
- Çilingər-alətçi - 7222

7312 MUSIQİ ALƏTLƏRİNİ HAZIRLAYANLAR VƏ SAZLAYANLAR

Musiqi alətlərini hazırlayanlar və sazlayanlar simli, nəfəs və ya zərb alətlərini əl və ya mexaniki alətlərlə hazırlayır, təmir edir və sazlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) akkordeonların, simli və nəfəs alətlərinin hazırlanması və təmiri;

(b) orqanların hazırlanması və təmiri, orqanlar üçün detalların hazırlanması;
(c) piano və royallar üçün musiqi detallarının hazırlanması, piano və royalların yığılması və təmiri;

(ç) orqanların, piano və royalların və digər alətlərin sazlanması;

(d) digər musiqi alətlərinin hazırlanması və təmiri;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İstehsalçı usta, musiqi alətləri/mis nəfəs alətləri
- İstehsalçı usta, musiqi alətləri/simli
- İstehsalçı usta, musiqi alətləri/ağac nəfəs alətləri
- Sazlayıcı, piano

7313 ZƏRGƏRLİK BƏZƏK ƏŞYALARININ VƏ QIYMƏTLİ METALLARDAN MƏMULATLARIN HAZIRLANMASI ÜZRƏ USTALAR

Zərgərlik bəzək əşyalarının və qiymətli metallardan məmulatların hazırlanması üzrə ustalar qiymətli metallardan bəzək əşyaları və qab-qacaq hazırlayır və təmir edir, qiymətli daşları yonur və quraşdırır, qiymətli metallardan bəzək əşyalarına və məmulatlara oyma naxış vururlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) əlvan metallardan bəzək əşyalarının və digər məmulatların əllə tökülməsi;

(b) zərgərlik bəzək əşyalarının-üzüklərin, broşkaların və qolbağlıların hazırlanması;

(c) qiymətli daşların yonulması və cilalanması, onların zərgərlik məmulatlarına quraşdırılması;

(ç) qiymətli metallardan qab-qacağın hazırlanması və təmiri;

(d) qiymətli metalların yayılması və döyülməsi;

(e) qiymətli metallardan zərgərlik bəzək əşyaları və qab-qacağın üzərində oyma naxış salınması və hərflərin yazılması;

(ə) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Mina vuran, zərgərlik
- Qızıl işləri üzrə usta
- Zərgər
- Quraşdırıcı, qiymətli daşlar
- Gümüş işləri üzrə usta

7314 DULUSÇULAR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Dulusçular və oxşar peşə fəhlələri dulusçuluq məmulatlarını, çini qabları, kərpic, kirəmit və abraziv dairələri hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) dulusçuluq istehsalı məmulatlarının və çini məmulatların hazırlanması;

(b) gil və ya gips formaların hazırlanması;

(c) əllə və ya daxili və xarici formaya salma alətlərindən istifadə edilməklə qabların dulusçu dairəsində formaya salınması;

(ç) yarımmaye gilin gips formaya tökülməsi yolu ilə məmulatların hazırlanması;

(d) kərpicin və xüsusi formalı keramitin əllə hazırlanması;

(e) plastik gilin əllə formalara preslənməsi yolu ilə qabların hazırlanması;

(ə) gil tozundan məhsul hazırlanması üçün vintli və ya hidravlik preslərin idarə edilməsi;

(f) sonradan emal edilmək üçün nəm gili basıb əzən maşının idarə edilməsi;

(g) abraziv qarışığın formalaşdırılması və preslənməsi yolu ilə abraziv dairələrinin hazırlanması;

(ğ) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Tökmə ustası, gil və çini qab-qacaq
- Modelçi, gil və çini qab-qacaq
- Dulusçu
- Tökməçi, abraziv məmulat

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bişirmə sobasının operatoru, kərpic və kirəmit - 8181
- Bişirmə sobasının operatoru, farfor və saxsı məmulatlar - 8181

7315 ŞÜŞƏNİ FORMAYA SALANLAR, TARAŞLAYICILAR, CİLALAYICILAR VƏ PARDAQLAYICILAR

Şüşəni formaya salanlar, taraşlayıcılar, cilalayıcılar və pardaqlayıcılar əridilmiş şüşəni üfürür, formaya salır, presləyir və yayır, şüşəni taraşlayır, cilalayır və pardaqlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) əridilmiş şüşənin şüşəüfürən boru vasitəsilə formaya salınması, əllə formaya salma, qızdırma və əymə;

(b) linzaların hazırlanması üçün optik şüşənin qızdırılması, formaya salınması və preslənməsi;

(c) linza tədarükünün cilalanması və pardaqlanması;

(ç) şüşədə əyilmiş kənarların cilalanması və emal edilməsi;

(d) əl alətləri ilə təbəqə şüşənin kəsilməsi, optik şüşə bloklarından prizmaların və digər həndəsi formaların mişarlanması;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Şüşəüfürən
- Qəlibçi, şüşə
- Bəzəkvuran, şüşə
- Yonucu, şüşə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, şüşə məmulatların istehsalı - 8181

7316 DEKORASIYA RƏSSAMLARI, OYMAÇILAR VƏ S.

Dekorasiya rəssamları, oymaçılar və s. bu kimi sənət sahibləri taxta, metal, toxuculuq, şüşə, keramika və digər materialları hazırlayır, məktubları, fiqurları planlaşdırır, rəngləyir, şüşə və digər materialların üzərində dekorativ və çiçək şəkilləri həkk edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) şüşə, saxsı qab-qacaq, siqaret qutuları, abajurlar üzərində dekorativ əl işləri çəkmək;
- (b) əşyaların üzərinə dekorativ və ornamental dizaynları kağız üzərindən köçürmək;
- (c) ideyaların, emosiyaların və ya şıltaqlıqların illüstrasiyaları kimi arzuolunan effektləri hazırlamaq üçün xətt, boşluq, kütlə, rəng vizual elementləri birləşdirmək və inkişaf etdirmək;
- (ç) simvolları hazırlamaq üçün bir və daha çox dillərin hərflərini, fiqurlarını, monoqramlarını və dizaynlarını planlaşdırmaq və rəngləmək;
- (d) iş üzərində hərfi məna daşıyan və ya dizaynın eskizini çəkmək;
- (e) simvollar, şüşə qab-qacaq, saxsı qab-qacaq və ya sink lövhələr (boşqablar) üzərində iş hissələrini rəngləmək və ya nümunəyə dizayn vermək;
- (ə) daha böyük afişa üzərinə simvol həkk etmək kimi işlərdə 3D formatlı təsvirlər istehsal etmək üçün proqram təminatından və köçürmə ləvazimatlarından istifadə etmək;
- (f) normal hərfi mənanın və ya vinil ilə kölgələnmiş və ya tətbiq üçün hazır olan kəsiyin dizaynı və istehsalı;
- (g) simvolların və ya nümayiş və başqa məqsədlər üçün istifadə olunan reklam çarxının yazılması və çəkilməsi;
- (ğ) divar lövhələrində nümayiş məqsədilə asılmış elektricləşdirməklə hərəkətə gətirilən mozaika və ya lent mişarı kimi plakatlar üçün hərflər və simvolları əl ilə və ya maşınla kəsmək;
- (h) eskizləri, diaqramları, nümunələri, layihələri və ya fotoqrafiyaları tədqiq etmək;
- (x) həkk edilə bilən nümunələri, dizaynları, yazıları ölçmək və ölçülərini hesablamaq;
- (l) nümunələri, ornamental dizaynları, ticarət markalarını, fiqurları düz sahə və ya geniş metal, şüşə, plastik və ya keramik vasitələr üzərində həkk etmək və çap etmək;
- (i) dekorativ simvolları, kalibr nişanlarını və digər fiqurları şüşə məmulatlarının üzərinə həkk etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Oymaçı, şüşə
- Aşındırıcı, şüşə
- Mina vuran, dekorativ şüşə
- Rəssam, dekorasiya
- Rəssam, reklam plakatları

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, şüşə məmulatların istehsalı - 8181
- Maşın operatoru, farfər və saxsı məmulatların istehsalı - 8181

- Rəngsaz, tikinti - 7131
- Bəzək vuran usta - 7132
- Üzçəkən - 7132

7317 AĞACDAN VƏ HÖRMƏ MATERIALLARDAN NƏFİS MƏMULATLAR HAZIRLAYANLAR

Ağacdən və hörmə materiallardan nəfis məmulatlar hazırlayanlar ağacı, samanı, palma yarpaqlarını, qamışı, daşı, gili, balıqqulağını və ya digər materialları hazırlamaq üçün ənənəvi texnikadan istifadə edir, şəxsi istifadə üçün müxtəlif məmulatları və ya ev əşyalarını, eləcə də dekorativ məqsəddəli əşyaları kəsir, formaya salır, yığır, hörür, boyayır və bəzəyirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) ağacın, samanın, palma yarpaqlarının, qamışın, daşın, balıqqulağının və digər oxşar materialların hazırlanması;

(b) şəxsi istifadə üçün müxtəlif əşyaların, eləcə də salatqabı, mayetökən qaşığı, ət taxtası, sini, vaz, dolça, səbət, saman şlyapa, xalçacıq və başqa əşyalar kimi ev əşyalarına oyma naxış vurulması, yığılması, toxunması, üzərində şəkil çəkilməsi və bəzədilməsi;

(c) müxtəlif dekorativ əşyaların - heykəlciklərin, digər heykəltərəşliq əsərlərinin, şahmat fiqurlarının, zərgərlik bəzək əşyalarının və digər oxşar əşyaların oyulması, yığılması, toxunması və üzərində şəkil çəkilməsi;

(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Fəhlə-sənətkar, qamışdan hörmə
- Fəhlə-sənətkar, daşdan məmulatlar
- Fəhlə-sənətkar, ağacdən məmulatlar
- Hazırlayan, zənbillər
- Hazırlayan, şotka
- Hazırlayan, mebel/toxunma

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, daş məmulatı - 8114
- Maşın operatoru, ağac məmulatlar - 7523

7318 PARÇA, GÖN VƏ OXŞAR MATERIALLARDAN BƏDİİ MƏMULAT HAZIRLAYANLAR

Parça, gön və oxşar materiallardan bədii məmulatları hazırlayanlar geyim və ev əşyası kimi istifadə edilən məmulat, eləcə də qədimi ayaqqabı, çanta, kəmər və digər aksesuarlar üçün toxunma, tikiş, toxuculuq materiallarının hazırlanması üçün ənənəvi texnika və modellərdən istifadə edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) yunun, pambığın ayrılması, onların və digər parçaların təbii boyalarla boyanması;

(b) müxtəlif geyim əşyalarının və ev əşyalarının hazırlanması üçün toxuma, tikmə və krujeva hörmə;

(c) dərinin hazırlanması və təbii boyalarla boyanması və ayaqqabı, çanta, kəmər və milli ənənələrə uyğun digər aksesuarların hazırlanması;
(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Fəhlə-sənətkar, xalçalar
- Fəhlə-sənətkar, dəridən məmulatlar
- Fəhlə-sənətkar, parçadan məmulatlar
- Darayıcı, toxuculuq lifləri
- Cizgiçi, toxuculuq lifləri
- Toxuyucu
- Əyirici
- Fəhlə, vintaçan (yivaçan) dəzgah
- Toxucu, xalça
- Toxucu, mahud

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Darayıcı və burma avadanlığının operatoru - 8151
- Maşın operatoru, toxuyan/paltar - 8152
- Maşın operatoru, toxucu - 8152

**7319 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN NƏFİS MƏMULATLAR
HAZIRLAYANLAR**

Bu ibtidai qrupda əvvəllər heç yerdə təsnif olunmayan ənənəvi əl işləri işçiləri təsnifləşdirilir. Məsələn, qrupa qeyri qiymətli metallardan və daşlardan məmulatlar hazırlayan əl işləri işçiləri daxil edilir.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Metal oyuncaq düzəldən

732-ci KİÇİK QRUP

POLİQRAFİYA İSTEHSALININ FƏHLƏLƏRİ

Poliqrafiya istehsalının fəhlələri şrifti əllə və ya fotoyığma maşınlarının və başqa maşınların köməyi ilə yığır və düzür, yığılmış şriftdən çap matrisası düzəldir, litoqrafiya daşlarını, çap matrisalarını və vallarını oyur, trafaret hazırlayır və ya ipək qrafikası metodu ilə işləyir, kağızda və digər materiallarda çap edir, kitabları cildləyir və tərtib edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: şriftin əllə və ya fotoyığma maşınlarının və digər maşınların köməyi ilə yığılması və yerləşdirilməsi; yığılmış şriftlərdən çap matrisalarının hazırlanması; litoqrafiya daşlarının, çap matrisalarının, valların, ştampların və blokların

oyulması; ipək trafaretlərin hazırlanması və ipək qrafikası metodu ilə çap etmə; kağızda və digər materiallarda çap etmə; kitabların cildlənməsi və kitabların son tərtibatı üzrə işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7321 Çapdan əvvəl görülən işlər üzrə texniklər

7322 Çapçılar (mətbəə fəhlələri)

7323 Cildçilər və oxşar peşələrin fəhlələri

7321 ÇAPDAN ƏVVƏL GÖRÜLƏN İŞLƏR ÜZRƏ TEXNİKLƏR

Çapdan əvvəl görülən işlər üzrə texniklər mətnləri və qrafikləri müxtəlif nəşr proseslərində və digər vizual medianın təqdimatında uyğun formada format edir, quraşdırır və təşkil edir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) filmlər, disklər və rəqəmli çıxış (hasilat) qurğuları üzərinə tiraj üçün hazır surəti reproduksiya etmək üçün qrafik kameraları və digər fotoqrafiya ləvazimatlarını işə salmaq;

(b) çap və digər vizual medianın nümayişi üçün təsvirləri, mətni, maketi və məlumatları əmələ gətirmək üçün kompüterin imkanlarından istifadə etmək;

(c) filmdən tabloları, qurğuları, rəqəmli çıxışı və pressləri düzəldən lövhəni idarə etmək;

(ç) diaqnostika etmək, rəng bölgüsü aparmaq və maskalamaq, yaradıcı layihə, birləşdirmə və digər proseslər üçün ekran əsaslı kompüterini idarə etmək;

(d) rəqəmsal sistemlərdə və neqativ və pozitiv lentlərdə rəqəmsal və kimyəvi yoxlamaları yerinə yetirmək;

(e) çap edilmiş qrankaları qiymətləndirmək, onları keyfiyyətinə görə yoxlamaq və düzəlişlər etmək;

(ə) ötürmə metodu və təsvirlərin inkişafı vasitəsilə silindrlər üzərinə həkk etmək üçün piqmentli kağızı hazırlamaq və nümayiş etdirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Yığıcı, çap
- Operator, nəşrlərin səhifələnməsi/kompüter
- Texnik, çapdan əvvəl hazırlıq işləri
- Yığıcı, trafaret vasitəsilə çap
- Stereotipçi
- Ekran istehsalçısı

7322 ÇAPÇILAR (MƏTBƏƏ FƏHLƏLƏRİ)

Çapçılar (mətbəə fəhlələri) rəqəmsal, yüksək səviyyəli çap, litoqraf, fleksoqrafik, dərin çap, qəzet və digər nəşr presslərini planlaşdırır və idarə edir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) çap mexanizmlərini, çatdırılma mexanizmlərini, mürəkkəbləmə sistemlərini və digər çap maşını funksiyalarını quraşdırmaq, uyğunlaşdırmaq və nəzarət etmək;

(b) standarta görə mürəkkəbin və həlledicilərin qarışdırılması və çap ərzində kağız və mürəkkəb təminatını tənzimləmək;

(c) qrankalara qarşı çap keyfiyyəti standartlarını yoxlamaq və nasazlıqları aşkar etmək məqsədilə mətbuata nəzarət etmək, qiymətləndirmək və müəyyən etmək;

(ç) relyef, litoqrafik, fleksoqrafik və dərin çapdan istifadə edərək çap məhsulları istehsal etmək və fəaliyyət göstərən sistemləri dayandırmaq;

(d) kiçik ofset litoqraf çap maşınları ilə lövhələr, ofset parça və nəşr slindiri hazırlamaq;

(e) ötürmə mexanizmlərinə kağızları doldurmaq;

(ə) maşın əməliyyatlarını və çap keyfiyyətini yoxlamaq;

(f) maşınları yoxlamaq, uyğunlaşdırmaq, təmir etmək və təmizləmək;

(g) rəqəmsal çap təsvirlərini istehsal etmək və təsvirləri ötürmək və təslim etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Çapçı
- Presləyici, rəqəm
- Operator, fider
- Operator, fleksoqrafiya
- Operator, dərin çap
- Operator, böyük formatlı vərəqin hazırlanması
- Çapçı, trafaret vasitəsilə çap
- Operator, trafaret vasitəsilə çap
- Operator, xırda şrift
- Operator, rulon şəklində çap

7323 CİLDÇİLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ

Cildçilər və oxşar peşələrin fəhlələri kitabların üzünü cildləyir və bəzək əməliyyatlarını yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) kitabların və dövri mətbuatın əllə cildlənməsi;

(b) cildləmə maşınlarının quraşdırılması və onlarla işləmək;

(c) kitablarda şəkillərin və ya başlıqların əllə və ya maşınla basılması;

(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Kitab cildlərini tikən
- Kitablara naxış basan fəhlə
- Kitab cildlərini tikən
- Cildçi
- Kitab cildlərini hazırlayan fəhlə, kitabın cildlənməsi
- Maşın operatoru, kitabların cildlənməsi

74-cü YARIMQRUP

ELEKTRİK VƏ ELEKTRON AVADANLIĞI MEXANİKLƏRİ VƏ QURAŞDIRICILARI

Elektrik və elektron avadanlığı mexanikləri və quraşdırıcıları elektromexaniki və elektron cihazları və avadanlığını - kompüterləri, audio və video yazan avadanlıqları, telekommunikasiya sistemini yığır, tənzimləyir, quraşdırır, təmir edir, elektrik verilişləri xəttlərini yaradır, çəkir, təmir edir və kabelləri birləşdirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: elektromexaniki avadanlıq və maşınların yığılması, tənzimlənməsi və təmiri; kompüterlərin, və digər elektron avadanlıqlarının yığılması, tənzimlənməsi, onlara xidmət göstərilməsi və onların təmir edilməsi; radioqəbuledicilərin, televizorların, musiqi mərkəzlərinin təmir edilməsi və onlara xidmət göstərilməsi; teleqraf və telefon avadanlıqlarının təmir edilməsi və onlara xidmət göstərilməsi; elektrik verilişləri xəttlərinin quraşdırılması, təmir edilməsi və kabellərin birləşdirilməsi.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

741 Elektrik avadanlığı mexanikləri və quraşdırıcıları

742 Elektron və telekommunikasiya avadanlığı mexanikləri və quraşdırıcıları

741-ci KİÇİK QRUP

ELEKTRİK AVADANLIĞI MEXANİKLƏRİ VƏ QURAŞDIRICILARI

Elektrik avadanlığı mexanikləri və quraşdırıcıları evlərdə, müəssisələrdə, sexlərdə və digər yerlərdə elektromexaniki avadanlığı və digər elektrik aparatlarını yığır, tənzimləyir, quraşdırır və təmir edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: müxtəlif növlərdən olan elektromexaniki avadanlıqların və mühərriklərin, generatorların, paylayıcı qurğuların, yoxlama-ölçü aparatlarının, elektrik qaldırıcılarının, cihazlarının və ya elektromexaniki hissələrinin və oxşar avadanlıqların yığılması, tənzimlənməsi və təmiri; ev əşyalarında, sənaye maşınlarında və digər aparatlarda, uçuş aparatlarında, gəmilərdə və mühərrikli nəqliyyat vasitələrində elektrik aparatlarının yığılması, tənzimlənməsi və təmir edilməsi; elektromexaniki məmulatın yoxlanması və sınaqdan keçirilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7411 Tikinti elektrikləri və oxşar peşə fəhlələri

7412 Elektrik avadanlığı mexanikləri və montyorları

7413 Elektrik xəttləri quraşdırıcıları və təmirçilər

7411 TİKİNTİ ELEKTRİKLƏRİ VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Tikinti elektrikləri və oxşar peşə fəhlələri elektrik şəbəkəsini və oxşar avadanlığı quraşdırır, onlara texniki xidmət göstərir, onların cari və əsaslı təmiri ilə məşğul olurlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) müxtəlif binalarda - məktəblərdə, xəstəxanalarda, ticarət müəssisələrində, yaşayış evlərində və digər qurğularda elektrik xəttinin və oxşar elektrik şəbəkələrinin quraşdırılması, onlara texniki xidmət göstərilməsi və onların təmiri;

(b) elektrik avadanlığının quraşdırılması, ona texniki xidmət göstərilməsi və onun təmiri;

(c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Elektrik
- Elektrik, binanın təmiri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Elektromontyor - 7412
- Elektromexanik - 7412
- Elektromontajçı, elektrik kabeli - 7413

7412 ELEKTRİK AVADANLIĞI MEXANİKLƏRİ VƏ MONTYORLARI

Elektrik avadanlığı mexanikləri və montyorları evlərdə, müəssisələrdə, sexlərdə və digər yerlərdə elektromexaniki avadanlığı və digər elektrik aparatlarını yığır, tənzimləyir, quraşdırır və təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) müxtəlif növlərdən olan elektromexaniki avadanlıqların və mühərriklərin, generatorların, paylayıcı qurğuların, yoxlama-ölçü aparatlarının, elektrik qaldırıcılarının cihazlarının və ya elektromexaniki hissələrinin və oxşar avadanlıqların yığılması, tənzimlənməsi və təmiri;

(b) ev əşyalarında, sənaye maşınlarında və digər aparatlarda, uçuş aparatlarında, gəmilərdə və mühərrikli nəqliyyat vasitələrində elektrik aparatlarının yığılması, tənzimlənməsi və təmir edilməsi;

(c) elektromexaniki məmulatların yoxlanması və sınaqdan keçirilməsi;

(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- İnşaatçı, armatur
- Elektromontyor, generator
- Elektromexanik
- Mexanik, lift

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Yığıcı, elektrik avadanlığı - 8212
- Mexanik, elektronika - 7421

7413 ELEKTRİK XƏTTLƏRİ QURAŞDIRICILARI VƏ TƏMİRÇİLƏR

Elektrik xəttləri quraşdırıcıları və təmirçilər elektrik xəttlərini quraşdırır, təmir edir və kabelləri birləşdirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) hava və yeraltı elektrik xəttlərinin və elektrik dərəcələri xəttlərinin quraşdırılması və təmiri;
- (b) hava, telefon və teleqraf kommunikasiyalarının quraşdırılması və təmiri;
- (c) hava və yeraltı kəbellərin birləşdirilməsi;
- (ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Elektrik montyoru
- Xətt montyoru, rabitə
- Kabel lehimləyicisi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Kabelçi, elektrik gücü/yerüstü kəbellər - 7413
- Fəhlə, telekommunikasiya - 7422

742-ci KİÇİK QRUP

ELEKTRON VƏ TELEKOMMUNİKASIYA AVADANLIĞI MEXANİKLƏRİ VƏ QURASHDIRICILARI

Elektron və telekommunikasiya avadanlığı mexanikləri və quraşdırıcıları reklam və ofis maşınları, elektron ləvazimatları və idarə sistemləri kimi elektrik ləvazimatlarını hazırlayır, təmir edir, uyğunlaşdırır və telekommunikasiya ləvazimatlarını, ötürücü qurğuları, kəbelləri, antenaları quraşdırır, təmir edir və nəzarətdə saxlayırlar.

Adətən həyata keçirilən vəzifələrə daxildir: maşınları, ləvazimatları, alətləri yoxlamaq və tədqiq etmək və səhvlərə diaqnoz qoymaq üçün sistemi nəzarətdə saxlamaq; köhnəlmiş və qüsurlu hissələri uyğunlaşdırmaq, bərpa etmək (təmir etmək) və əvəz etmək; elektrik ləvazimatlarını yoxlamaq və uyğunlaşdırmaq; kompüterləri, məlumat ötürücü ləvazimatları və kompüter periferiyalarını uyğunlaşdırmaq, yoxlamaq və təmir etmək; mikrodalğalı nasazlıqları, telemetriyanı, multipleksləri, peyk və digər radio və elektromaqnit dalğa kommunikasiyaları sistemlərini quraşdırmaq, nəzarət etmək, təmir etmək və diaqnoz qoymaq; texniki məsləhətlər və məlumatlarla təmin etmək və mürəkkəb telekommunikasiya şəbəkələrinin və təchizatın işlərinə (icralarına) nəzarət etmək; kompüter, radio, telefon və televizor ötürücüləri üçün kabel sistemini quraşdırmaq və təmir etmək; kommunikasiyada istifadə olunan antenaları quraşdırmaq, nəzarət etmək və təmir etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7421 Elektron avadanlıqlarının təmiri və onlara xidmət göstərilməsi üzrə mexaniklər

7422 İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları avadanlıqlarının quraşdırıcıları və onlara xidmət göstərilməsi üzrə mexaniklər

7421 ELEKTRON AVADANLIQLARININ TƏMİRİ VƏ ONLARA XİDMƏT GÖSTƏRİLMƏSİ ÜZRƏ MEXANİKLƏR

Elektron avadanlıqlarının təmiri və onlara xidmət göstərilməsi üzrə mexaniklər radioqəbulediciləri, televizorları, maqnitofonları və digər audio və video texnikanı təmir edir və onlara xidmət göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) radioqəbuledicinin və ya televizorun, maqnitofonun və digər audio və video texnikanın yoxlanması, zədəli detalların dəyişdirilməsi, tənzimləmə və təmir;
- (b) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Mühəndis, aviaelektronika
- Texnik, aviaelektronika
- Mexanik, bankomat
- Mexanik, elektronika
- Xidmət üzrə fəhlə, elektron avadanlıq
- Texnik, fotosurətçixarma aparatı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Nəzarətçi, hava nəqliyyatı - 3155

7422 İNFORMASIYA VƏ KOMMUNİKASIYA TEXNOLOGİYALARI AVADANLIQLARININ QURASHDIRICILARI VƏ ONLARA XİDMƏT GÖSTƏRİLMƏSİ ÜZRƏ MEXANİKLƏR

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları avadanlıqlarının quraşdırıcıları və onlara xidmət göstərilməsi üzrə mexanikləri telekommunikasiya ləvazimatlarını, məlumat ötürücü ləvazimatları, kabelləri, antena və kabel naqillərini təmir edir və nəzarətdə saxlayır, kompüterlərə nəzarət edir və təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) kompüterlərə, məlumat ötürücülərinin ləvazimatlarına və kompüter periferiyalarına nəzarət etmək, tədqiq etmək, yoxlamaq və təmir etmək;
- (b) kompüter texnikası vəsaitlərini quraşdırmaq və uyğunlaşdırmaq;
- (c) mikrodalğalı nasazlıqları, telemetriyanı, multipleksləri, peyk və digər radio və elektromaqnit dalğa kommunikasiyaları sistemlərini quraşdırmaq, nəzarət etmək, təmir etmək və diaqnoz qoymaq;
- (ç) texniki məsləhətlər və məlumatlarla təmin etmək və mürəkkəb telekommunikasiya şəbəkələrinin və təchizatın işlərinə (icralarına) nəzarət etmək;
- (d) kompüter, radio, telefon və televizor ötürücüləri üçün kabel sistemini quraşdırmaq və təmir etmək;
- (e) telekommunikasiya və məlumatlar kabelinə qoşulmaq;
- (ə) kommunikasiyada istifadə olunan antenaları quraşdırmaq, nəzarət etmək və təmir etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Kabel-lehimləyicisi, məlumat və telekommunikasiya
- Quraşdırıcı, hesablama texnikası
- Texnik, kommunikasiya avadanlığı
- Texnik, aparat
- Texnik, telerabitə
- Quraşdırıcı, telefon

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Texnik, telekommunikasiya - 3522

75-ci YARIMQRUP

YEYİNTİ SƏNAYESİ FƏHLƏLƏRİ, AĞAC EMAL EDƏNLƏR, TOXUCULAR, TİKİŞÇİLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Yeyinti sənayesi fəhlələri, ağac emal edənlər, toxucular, tikişçilər və oxşar peşə fəhlələri kənd təsərrüfatı xammalının, eləcə də balıqtutma və balıqyetidsirmə məhsullarının yeyinti məhsullarına və digər məhsullara çevrilməsi, ağac, toxuculuq materialı, xəz, dəri və oxşar materiallardan hazırlanan məmulatların istehsalı və təmiri ilə məşğuldurlar.

İş, maşın və mexanizmlərsiz əllə və ya konkret vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün lazım olan fiziki gücün və vaxtın azaldılmasından ötrü istifadə edilən maşın və mexanizmlərin köməyi ilə yerinə yetirilir. Bu yarımqrupa aid edilən fəhlələrin vəzifələri istehsal prosesinin təşkili, istifadə edilən material və alətlər, eləcə də son məhsulun xüsusiyyəti və təyinatı haqqında biliklərin olmasını tələb edir.

Bu yarımqrupun fəhlələri tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxildir: ətin, balığın, taxılın, meyvələrin, tərəvəzin və oxşar məhsulların yeyinti məhsullarına emal edilməsi və çevrilməsi, tütündən tütün məmulatlarının emal edilməsi; yeyinti məhsullarının və içkilərin dequstasiyası və növünün müəyyənləşdirilməsi; təbii liflərin, dərinin emalı; mebelin və ağacdan hazırlanan digər məmulatların istehsalı və təmiri, sonradan istifadə edilmək üçün dəri, xəz və xəzli dərilərin emal edilməsi; toxuculuq məmulatlarının, geyimin, şlyapaların, ayaqqabının və oxşar məmulatların hazırlanması və təmiri. Buraya digər işçilərə nəzarət də daxil edilə bilər.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxildir:

751 Yeyinti sənayesi fəhlələri və oxşar peşə fəhlələri

752 Ağac emal edənlər, mebelçilər və oxşar peşə fəhlələri

753 Toxucular, tikişçilər və oxşar peşə fəhlələri

754 Sənayenin sair ixtisaslı işçiləri və bir-birinə yaxın peşələrin fəhlələri

751-ci KİÇİK QRUP

YEYİNTİ SƏNAYESİ FƏHLƏLƏRİ VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Yeyinti sənayesi fəhlələri və oxşar peşə fəhlələri mal-qara, balıq kəsir, onları hazırlayır və insanlar və heyvanlar tərəfindən istifadə edilmək üçün müvafiq yeyinti məhsullarına emal edir, müxtəlif

növ çörək, şirniyyat məmulatı və başqa un məmulatı istehsal edir, meyvə, tərəvəz və oxşar məhsulları emal edir və konservləşdirir; yeyinti məhsullarını və içkiləri dequstasiya edir və onların növlərini müəyyənləşdirir; tütünü hazırlayır və tütün məmulatları istehsal edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: mal-qaranın kəsilməsi; balığın kəsilməsi; ətin, balığın və oxşar yeyinti məhsullarının emalı və hazırlanması; müxtəlif növ çörək, şirniyyat məmulatları və başqa un məmulatlarının hazırlanması; meyvə, tərəvəz və oxşar məhsulların emalı və konservləşdirilməsi; yeyinti məhsullarının və içkilərin dequstasiyası və növlərinin müəyyənləşdirilməsi; tütünün hazırlanması və tütün məmulatlarının istehsal edilməsi. Buraya digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7511 Ət, balıq və digər yeyinti məhsullarının emalçıları və hazırlayıcıları

7512 Çörəkbişirənlər, qənnadıçılar və konfet hazırlayanlar

7513 Süd məhsulları hazırlayanlar

7514 Meyvə və tərəvəz tədarükçüləri və emalçıları

7515 Yeyinti məhsulları və içkilər üzrə dequstatorlar və növləri müəyyənləşdirənlər

7516 Tütün məhsullarını hazırlayanlar və istehsal edənlər`

7511 ƏT, BALIQ VƏ DİGƏR YEYİNTİ MƏHSULLARININ EMALÇILARI VƏ HAZIRLAYICILARI

Ət, balıq və digər yeyinti məhsullarının emalçıları və hazırlayıcıları mal-qara kəsir, balıq tutur, ət və balığı təmizləyir, kəsir, emal edir, müvafiq yeyinti məhsulları hazırlayır və ya ət, balıq və digər məhsulları qurutma, duzlama və ya hissə vermə yolu ilə konservləşdirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) heyvanların və balıqların kəsilməsi;
- (b) cəmdəyin soyulması və doğranması;
- (c) satılmaq və ya sonradan emal edilmək üçün ətin və balığın kəsilməsi və tikələrə bölünməsi;
- (ç) doğramaq, qarışdırmaq və formaya salmaq üçün sadə maşınlardan istifadə edilməklə kolbasa və oxşar məhsulların hazırlanmasında inqrediyentlərin hazırlanması;
- (d) ehtiyat üçün ət, balıq və digər məhsulların tədarük edilməsi;
- (e) ət, balıq və digər yeyinti məhsullarının hissə verilməsi üçün hissə vermə kameralarının və ya sobalarının idarə edilməsi;
- (ə) satmaq üçün ət, balıq və müvafiq məhsulların bişirilməsi və ya digər yollarla emalı;
- (f) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Qəssab
- File hazırlayan işçi, balıq
- Balıq ticarətçisi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, ət emalı - 8160

- Maşın operatoru, balıq emalı - 8160
- Mağaza sahibləri (dükançılar) - 5221

7512 ÇÖRƏKBİŞİRƏNLƏR, QƏNNADIÇILAR VƏ KONFET HAZIRLAYANLAR

Çörəkbişirənlər, qənnadıçılar və konfet hazırlayanlar müxtəlif növlü çörək, tort, başqa un məhsulları hazırlayır, eləcə də şokolad və şəkər məhsulları düzəldirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) çörək, quru peçenye, tort, yağlı peçenye, piroq və başqa un məmulatının hazırlanması;
- (b) əl alətlərinin və mexanizmlərinin köməyi ilə şəkərdən, şokoladdan və digər komponentlərdən konfet hazırlanması;
- (c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Çörək, çörək məmulatları ustası
- Qənnadçı, şirniyyatçı
- Şokolad hazırlayan

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Aşbaz - 5120
- Maşın operatoru, çörək-bulka məmulatı - 8160
- Maşın operatoru, çörək bişirilməsi - 8160
- Maşın operatoru, şokolad istehsalı - 8160

7513 SÜD MƏHSULLARI HAZIRLAYANLAR

Süd məhsulları hazırlayanlar yağ və müxtəlif növlərdən olan pendir, qaymaq və ya başqa süd məhsulları istehsal edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) südün qaynadılması, qaymağın süddən ayrılması (separasiya), qaymaqdan yağ çalınması;
- (b) südün çürüdülməsi, lazım olan formaya salınanadək kəsmiyin əridilməsi, kəsmiyin qurudulması və qəlibdə presləmək üçün pendirin kifin içərisində yerləşdirilməsi;
- (c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Hazırlayan, yağ
- Hazırlayan, pendir

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, süd məhsulları - 8160
- Maşın operatoru, süd emalı - 8160

7514 MEYVƏ VƏ TƏRƏVƏZ TƏDARÜKÇÜLƏRİ VƏ EMALÇILARI

Meyvə və tərəvəz tədarükçüləri və emalçıları meyvə, qoz-fındıq və oxşar yeyinti məhsullarını müxtəlif üsullarla, o cümlədən bişirməklə, qurutmaqla, duzlamaqla, şirəsini və ya yağını çıxarmaqla emal edir və ya konservləşdirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) müxtəlif meyvələrdən şirə hazırlanması;
- (b) tərkibində yağ olan toxumlardan, qoz-fındıqdan və ya meyvələrdən yağ çıxarılması;
- (c) meyvələrin, tərəvəzin və digər oxşar məhsulların bişirilməsi, duzlanması və ya qurudulması;
- (ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Hazırlayıcı, çatni (hind ədviyyatı)
- Hazırlayıcı, cəm
- Konservləşdirmə üzrə fəhlə, meyvələr
- Yağ düzəldən, bitki yağı
- Şorabaçı, meyvə/tərəvəz
- Konservləşdirmə üzrə fəhlə, tərəvəzlər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, konservləşdirmə/tərəvəz - 8160

7515 YEYİNTİ MƏHSULLARI VƏ İÇKİLƏR ÜZRƏ DEQUSTATORLAR VƏ NÖVLƏRİ MÜƏYYƏNLƏŞDİRƏNLƏR

Yeyinti məhsulları və içkilər üzrə dequstatorlar və növləri müəyyənləşdirənlər müxtəlif kənd təsərrüfatı məhsullarını, yeyinti məhsullarını və içkiləri gözdən keçirir, onların dadını və növlərini yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) keyfiyyətinin, növünün müəyyənləşdirilməsi və müvafiq sinfə aid edilməsi üçün hazırlanmanın müxtəlif mərhələlərində kənd təsərrüfatı məhsullarının, yeyinti məhsullarının və içkilərin nəzərdən keçirilməsi, yoxlanması, dequstasiyadan keçirilməsi;

(b) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Çeşidləyici, qida məhsulları
- Dequstator, qida məhsulları
- Dequstator, likör
- Dequstator, şərab

7516 TÜTÜN MƏHSULLARINI HAZIRLAYANLAR VƏ İSTEHSAL EDƏNLƏR

Tütün məhsullarını hazırlayanlar və istehsal edənlər tütün yarpaqlarını hazırlayır və müxtəlif tütün məhsullarını istehsal edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar aid edilir:

(a) qıvcırdılmış tütün yarpağının növünün müəyyənləşdirilməsi və onun növlər, keyfiyyət və yetişmə yeri üzrə paylaşdırılması;

(b) müəyyən ətirli qarışıqın əldə edilməsi üçün hazırlanma reseptinə uyğun olaraq tütün yarpaqlarının qarışdırılması;

(c) sonradan emal etmək məqsədilə tütünün nəmləndirilməsi üçün vakuum qurğusuna xidmət göstərilməsi;

(ç) tütün yarpağından əsas damarcıqların və saplaqların kəsilib atılması və tütünün xırdalanması;

(d) bütöv siqarların, siqaretlərin, burunotunun və digər tütün məmulatlarının əllə və ya sadə maşınların köməyi ilə hazırlanması;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Çeşidləyici, tütün
- Hazırlayan, siqarlar
- Hazırlayan, siqaretlər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, siqar istehsalı - 8160
- Maşın operatoru, siqaret istehsalı - 8160

752-ci KİÇİK QRUP

AĞAC EMAL EDƏNLƏR, MEBELÇİLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Ağac emal edənlər, mebelçilər və oxşar peşə fəhlələri ağacı və ondan hazırlanan məmulatları müxtəlif üsullarla uzun müddət saxlayaraq keyfiyyətini yaxşılaşdırır və emal edirlər, ağac mebel, ağac detallar, şablon və modelləri sadə alətlərdən və ağac emal edən dəzgahlardan istifadə etməklə hazırlayır və təmir edirlər; ağac emal edən dəzgahları sazlayır və ya idarə edir; hörmə mebel və oxşar məmulatlar hazırlayır; ağac məmulatlarını və müxtəlif məmulatların ağac detallarını bəzəyir və təmir edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: müxtəlif üsullarla ağacın qurudulması və emalı; ağac mebelin hazırlanması, bəzədilməsi və təmiri; taxta arabaların hissələrinin və ya bütöv arabaların, ağac modellərin, borular, ağac xizəklər, ayaqqabı və ya idman məmulatı kimi müxtəlif məmulatların şablon və modellərinin hazırlanması, bəzədilməsi və təmiri; ağac emal edən dəzgahlarındəqiq mişarlama, fason vermə və ya kəsmə üçün dəzgahların sazlanması və ya onlara xidmət göstərilməsi; hörmə mebellərin, səbətlərin və oxşar əşyaların hazırlanması; süpürgə və şotkaların yığılması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7521 Ağacın ilkin emalı üzrə fəhlələr

7522 Mebelçilər və oxşar peşə fəhlələri

7523 Ağac emal edən dəzgahların sazlayıcıları və operatorları

7521 AĞACIN İLKİN EMALI ÜZRƏ FƏHLƏLƏR

Ağacın ilkin emalı üzrə fəhlələr müxtəlif metodlarla ağacı qurudur və emal edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) ağacların qurudulması üçün buxarla qızdırılan quruducunun idarə edilməsi;
- (b) çürüməyə və həşəratlara qarşı mübarizə üçün müxtəlif kimyəvi tərkiblərlə ağacın emalı;
- (c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, quruducu cihaz
- Quruducu cihaz operatoru, taxta-şalban
- Sazlayıcı, quruducu cihaz
- Ağac emalı istehsalında mövsümi fəhlə
- Ağac emalı istehsalında fəhlə, ilkin emal

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Operator, ağac emal edən qurğu - 8172

7522 MEBELÇİLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Mebelçilər və oxşar peşə fəhlələri alətlərdən və ağac emal edən maşinlardan istifadə edərək taxta mebeli, nəqliyyat vasitələrinin ağac hissələrini, ağac şablonları, modelləri və boruları, ağac xizəkləri, ayaqqabı, idman raketkaları və əl ağacları kimi digər əşyaları hazırlayır, bəzəyir və təmir edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) ağac emal edən dəzgahlardan və əl alətlərindən istifadə etməklə kabinet mebeli və digər mebel kimi ağac məmulatlarının hazırlanması və təmiri;
- (b) ağacdan nəqliyyat vasitələrinin və ya onların hissələrinin hazırlanması və təmiri;
- (c) şablonlar, modellər, maketlər, çəlləklər, qəlyanlar, ağac xizəklər, ayaqqabı, idman raketkaları, əl ağacları kimi ağac məmulatının hazırlanması və təmiri;
- (ç) mebelin və onun hissələrinin ağac inkrustasiyası ilə bəzədilməsi, fanerləşməsi;
- (d) ağac əşyaların və mebelin səthinin pardaqlanması;
- (e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Xarrat-mebelçi
- Faytonçu
- Xarrat-mebelçi, furnitur
- Modelçi, ağac
- Təkər düzəldən

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Dülgər-xarrat - 7115
- Yığıcı, mebel/ağac və oxşar materiallar - 8219

7523 AĞAC EMAL EDƏN DƏZGAHLARIN SAZLAYICILARI VƏ OPERATORLARI

Ağac emal edən dəzgahların sazlayıcıları və operatorları yüksək dəqiqliklə mişarlama, fason vermə, yonma, oyma üçün dəzgahlar, çilingər dəzgahları və ağac üzərində oyma naxış vurmaq üçün sair dəzgahları sazlayır və idarə edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) başqa operatorların idarə etməsi üçün müxtəlif növlərdən olan maşınların sazlanması və tənzimlənməsi;
- (b) ağac emal edən bir və ya bir neçə dəzgahın sazlanması və tənzimlənməsi;
- (c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Dəzgah operatoru, naxış işləri/ağac
- Mişarçı, ağac üzrə ən dəqiq işlər
- Dəzgah operatoru, ağac emal edən
- Qaydaya salan, ağac emalı dəzgahları
- Qaydaya salan-operator, ağac emalı dəzgahı
- Xarrat, ağac emalı
- Xarrat dəzgahının operatoru, ağac emalı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Yığıcı, ağac məmulatları - 8219

753-cü KİÇİK QRUP

TOXUCULAR, TİKİŞÇİLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Toxucular, tikişçilər və oxşar peşə fəhlələri biçilən geyimləri hazırlayır, dəyişdirir və düzəldir; tekstil və xəz geyimləri, dəri və xəz məmulatlarını dizayn edir və hazırlayır; geyim əşyaları, əlcəkləri və başqa parça məhsullarını düzəldir, təmir edir və bəzəyir; geyim əşyaları üçün nümunələr yaradır; mebellərin üzlərini, daşınmaz avadanlıqları, ortopedik ləvazimatları və avtomobil avadanlıqlarını quraşdırır və yerini dəyişdirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: biçilən geyimləri hazırlamaq, dəyişdirmək və düzəltmək; tekstil və xəz geyimləri, dəri və xəz məmulatlarını dizayn etmək və hazırlamaq; geyimlərin üslubunu dəyişdirmək; geyim əşyalarının istehsalı üçün digər parça, dəri və ya xəz məhsullarından nümunələr yaratmaq; geyim əşyalarının istehsalı üçün əsas nümunələri yaratmaq, başqa parça, dəri və ya xəz məhsullarını tikmək, düzəltmək, bərpa etmək, təmir etmək və geyim əşyalarını bəzəmək; xəz, yüngül dəri və başqa materiallarla yelkənləri, tentləri və brezentləri düzəltmək; avtomobillərdə, dəmir yolu qatarlarında, təyyarələrdə, gəmilərdə və buna uyğun yerlərdə oturmaqları,

panelləri və digər avadanlıqları hazırlamaq; standart, ənənəvi və ya ortopedik ayaqqabı məmulatlarını, təbii və sintetik dəri məmulatlarını hazırlamaq, dəyişdirmək və təmir etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7531 Kişi və qadın dərziləri, xəz ustaları və şlyapa düzəldənlər

7532 Tikiş məmulatları üçün lekal hazırlayanlar və biçicilər

7533 Tikişçilər, naxıştikənlər və oxşar peşələrin fəhlələri

7534 Mebelə üz çəkənlər və oxşar peşə fəhlələri

7535 Dəri aşılayanlar, dabbaqlar və xəzçilər

7536 Ayaqqabı sənayesi fəhlələri və oxşar məmulat hazırlayanlar

7531 KİŞİ VƏ QADIN DƏRZİLƏRİ, XƏZ USTALARI VƏ ŞLYAPA DÜZƏLDƏNLƏR

Kişi və qadın dərziləri, xəz ustaları və şlyapa düzəldənləri kostyum və paltarlar hazırlayır, eləcə də toxuculuq materiallarından, dəridən və ya xəzdən geyim hazırlayır, düzəltmə və təmir işlərini yerinə yetirir; şlyapa hazırlayır və ya hazır paltar hazırlanmasında iştirak edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) adətən fərdi sifarişlər üzrə paltoların, kostyumların, yubkaların, köynəklərin, bluzkaların, alt paltarlarının, korset alt paltarlarının və oxşar geyimlərin hazırlanması;

(b) hazır paltarın hazırlanmasında iştirak edilməsi;

(c) papaqların hazırlanması;

(ç) geyimin şəklinin dəyişdirilməsi, təzələnməsi və təmiri;

(d) teatrda, televiziya və kinostudiyalarda istifadə edilən kostyumların hazırlanması və onlara qulluq edilməsi;

(e) müştərinin sifarişi ilə xəz geyimin və ya digər məmulatın ülgüsünə əsasən aşılannmış xəzin seçilməsi, dartılması və kəsilməsi;

(ə) paltoların, jaketlərin və başqa xəz geyimlərin və məmulatların hazırlanması;

(f) hazır xəz geyimlərin hazırlanmasında iştirak edilməsi;

(g) köhnə xəz və dəri paltoların yenidən düzəldilməsi, parçanın xəz paltonun iç tərəfinə yapışdırılması və formasını itirmiş xəz geyimin kəsilməsi;

(ğ) xəz geyimin və digər xəz məmulatlarının şəklinin dəyişdirilməsi, təzələnməsi və təmiri;

(h) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Dərzi (qadın)
- Xəz ustası
- Papaqçı, şlyapa formaları
- Dərzi (kişi)

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Fəhlə-sənətkar, parça məmulatları - 7318
- Maşın operatoru, tikiş - 8153

7532 TİKİŞ MƏMULATLARI ÜÇÜN LEKAL HAZIRLAYANLAR VƏ BİÇİCİLƏR

Toxuculuq materiallarından, dəridən və digər materiallardan olan məmulatlar üçün lekal hazırlayanlar və biçicilər lekal hazırlayır, toxuculuq materiallarından, dəridən və oxşar materiallardan olan geyimlərin, əlcəklərin və müxtəlif məmulatların istehsalı zamanı materialı nişanlayır və biçirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) kostyumlar, paltarlar, köynəklər, bluzkalar, əlcəklər, şlyapalar, şapkalar və digər geyim əşyaları üçün ülgülərin hazırlanması;

(b) sonradan biçilmək üçün ülgünün parça, nazik dəri və ya oxşar material üzərinə köçürülməsi;

(c) geyimin, əlcəklərin və digər oxşar məmulatların hazırlanması üçün ülgüyə uyğun olaraq materialın biçilməsi;

(ç) yumşaq parçalardan geyim əşyaları, parusin məmulat və çətirlər kimi digər məmulatların istehsalında ülgülərin hazırlanması, nişanlama və biçmə;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Biçici, geyim
- Biçici, əlcəklər
- Modelçi, xəz
- Modelçi, geyim

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, nümunələrin hazırlanması/toxuculuq - 8159

7533 TİKİŞÇİLƏR, NAXIŞTIKƏNLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ

Tikişçilər, naxıştikənlər və oxşar peşələrin fəhlələri geyimi, əlcəkləri və digər toxuculuq, xəz, dəri məmulatlarını və başqa materiallardan olan məmulatları əllə və ya sadə tikiş maşınlarından istifadə etməklə tikir, təmir edir və bəzəyir, eləcə də bu kimi müxtəlif işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) toxuculuq materiallarından, dəridən və oxşar materiallardan olan məmulatların hazırlanması, şəklinin dəyişdirilməsi və təmiri zamanı müxtəlif tikiş işlərinin yerinə yetirilməsi;

(b) geyim, parça və digər materiallar üzərində dekorativ naxışların tikilməsi;

(c) yelkənlərin, çadırların, örtüklərin və oxşar məmulatların tikilməsi;

(ç) çətir parçasının yığılması və dartılması;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Tikmə salan qadın
- Hazırlayıcı, çətirlər
- Tikişçi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Dərzi (qadın) - 7531
- Fəhlə-sənətkar, parça məmulatları - 7318
- Maşın operatoru, tikiş - 8153

7534 MEBELƏ ÜZ ÇƏKƏNLƏR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Mebelə üz çəkənlər və oxşar peşə fəhlələri mebelləri üzləyir, döşək hazırlayır, toxuculuq materiallarından, dəridən və oxşar materiallardan interyer əşyaları hazırlayır və qururlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) mebel çərçivəsinə yayların, altlıqların və örtüklərin qoyulması, dartılması və bərkidilməsi;
- (b) minik avtomobilləri, dəmir yolu vaqonları və təyyarələr kimi nəqliyyat vasitələrinin oturacaqlarına və digər hissələrinə yaylı altlıqların qoyulması və onlara örtük çəkilməsi;
- (c) döşəklərin hazırlanması;
- (ç) yumşaq parçadan, interyerin bəzədilməsi detallarından, toxuculuq materiallarından, dəridən və oxşar materiallardan hazırlanan ev əşyalarının uyğunlaşdırılması və quraşdırılması;
- (d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Hazırlayıcı, döşəklər
- Üzçəkən, mebel
- Üzçəkən, avtomobil salonu
- Üzçəkən, ortopediya

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, tikiş - 8153

7535 DƏRİ AŞILAYANLAR, DABBAQLAR VƏ XƏZÇİLƏR

Dəri aşılayanlar, dabbaqlar və xəzçilər geyim və digər məmulatların hazırlanması üçün xəz və qoyun dərisini hazırlayır, xam dəridən aşılanmış dəri düzəldirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) xam və aşılanmış dərinin növünün və sinfinin müəyyənləşdirilməsi;
- (b) konservləşdirilməzdən qabaq xam dəridən ət və piyin təmizlənməsi;
- (c) xam dəridən ət və tüklərin təmizlənməsi;
- (ç) xam dəridən uzun, cod tüklərin təmizlənməsi və zərif yunun eyni ölçüdə kəsilməsi;
- (d) köndələn istiqamətdə xam dərini ikiləşdirən maşının idarə edilməsi;
- (e) xam dərinin aşılanmış dəri əldə edilməsi üçün emalı;
- (ə) xəz dərilərin boyanması;
- (f) dərinin aşılanması və boyanması;
- (g) emal edilmiş dərinin dartılması və hamarlaşdırılması;
- (ğ) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Xəzçi
- Çeşidləyici, dəri
- Dabbaq

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, dabbaqlama - 8155

7536 AYAQQABI SƏNAYESİ FƏHLƏLƏRİ VƏ OXŞAR MƏMULAT HAZIRLAYANLAR

Ayaqqabı sənayesi fəhlələri və oxşar məmulat hazırlayanlar standart və ya xüsusi ayaqqabı hazırlayır və təmir edir, geyim, şlyapa və əlcəklərdən başqa, çemodan, çanta, kəmər və bu kimi dəri və oxşar məmulat hazırlayır və ya ayaqqabı və oxşar məmulat hazırlanması üzrə ixtisaslaşmış işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) sonradan ayaqqabı detallarının biçilməsi üçün ülgülərin hazırlanması;
- (b) ayaqqabı detallarının biçilməsi, hazırlanması və yığılması;
- (c) ayaqqabı detallarının bir-birinə tikilməsi;
- (ç) fərdi sifarişlərlə standart və ya ortopediya ayaqqabılarının hazırlanması;
- (d) sifarişlə xüsusi tipli digər ayaqqabının hazırlanması;
- (e) ayaqqabının keyfiyyətinin yoxlanması və ona bəzək vurulması;
- (ə) ayaqqabı təmiri;
- (f) səndəl, heyvanlar üçün qoşqu ləvazimatı, yol çemodanları, çantalar, kiçik çemodanlar, dəri portfellər və digər aksesuarlar kimi məmulatların hazırlanması və təmiri;
- (g) dəri məmulatının hazırlanması zamanı astarın biçilməsi, formaya salınması və bərkidilməsi;
- (ğ) dəri detalların əllə və ya maşınla bir-birinə tikilməsi və sarınması;
- (h) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Təmir üzrə çəkməçi
- Sərrac-yəhərqayıran
- Çəkməçi
- Çəkməçi, ortopediya

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, botinka istehsalı - 8156
- Xəz ustası - 7531
- Papaqçı, şlyapa formaları - 7531

754-cü KİÇİK QRUP

SƏNAYENİN SAİR İXTİSASLI İŞÇİLƏRİ VƏ BİR-BİRİNƏ YAXIN PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ

Sənayenin sair ixtisaslı işçiləri və bir-birinə yaxın peşələrin fəhlələri sualtı tənəffüs aparatlarından istifadə etməklə su səthinin altında partlayıcı maddələrin yerləşdirilməsi, yığılması (təmizlənməsi), partladılması, xammal materiallarını, istehsal edilmiş komponentləri və məhsulların müayinələrini və sınaqlarını aparmaq, məhsullara, binalara və başqa strukturlara ziyanın qarşısını almaq üçün arzu edilməz canlıların uzaqlaşdırılması kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər. Bu kiçik qrupa 7-ci əsas qrupun digər qruplarına daxil edilməyən digər iş və sənət işçiləri daxil edilirlər.

Bu vəzifələrə adətən daxil edilir: təhlükəsizlik ehtiyat tədbirlərini təmin etmək; suyun altında müxtəlif vəzifələri yerinə yetirmək, partlayış quyularına partlayıcı maddələri yerləşdirmək; təlimatlara müvafiq olaraq kimyəvi preparatları qarışdırmaq; zərərvericilər və əlaq otları üçün səpici avadanlıqların idarə olunması və nəzarət olunması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

7541 Sualtı işlər mütəxəssisləri

7542 Partladıcılar və fitilqoyanlar

7543 Məhsulu (ərzaq və içki istisna olmaqla) çeşidlərə ayıran və sınaqdan keçirən fəhlələr

7544 Fumiqatorlar və dezinfeksiya işləri aparan sair işçilər

7549 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən sənayenin ixtisaslı işçiləri və bir-birinə yaxın peşələrin fəhlələri

7541 SUALTI İŞLƏR MÜTƏXƏSSİSLƏRİ

Sualtı işlər mütəxəssisləri yüngül dalğıc kostyumu və ya skafandr geyərək avadanlığı və konstruksiyaları nəzərdən keçirir, təmir edir, yığır və quraşdırırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) körpülərin, pirsələrin və limanların bünövrəsinin qoyulması və təmiri üçün su altında iş;
- (b) gəmilərin gövdələrində və sualtı qurğularda güman edilən çatışmazlıqların aşkar edilməsi, xırda təmir işlərinin aparılması üçün onların nəzərdən keçirilməsi;
- (c) batmış gəmilərin vəziyyəti haqqında hesabat;
- (ç) sualtı maneələrin aradan qaldırılması;
- (d) sualtı partlayış işləri üçün şpurların qazılması;
- (e) xilasetmə işləri və ya həlak olanların cəsədlərinin axtarılması və qaldırılması ilə əlaqədar olan müxtəlif dalğıc vəzifələrinin yerinə yetirilməsi;
- (ə) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Xilasedici dalğıc
- Sualtı işlər mütəxəssisi-fəhlə

7542 PARTLADICILAR VƏ FİTİLQOYANLAR

Partladıcılar və fitilqoyanlar partlayışın yerini və gücünü müəyyənləşdirir, kömür laylarını və ya filiz süxurlarını, yaxud digər bərk mineralları şaxtada və ya daş karxanalarında, tikinti meydanlarında və digər oxşar yerlərdə parçalamaq və ya yerlərini dəyişmək üçün partlayıcı maddə qoyur və partladır.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) təhlükəsizlik texnikasına riayət edilməsinin təmin olunması;
- (b) partladıcı maddənin yerinin müəyyənləşdirilməsi və şpurların qazılması ilə əlaqədar təlimatlandırma;
- (c) partladıcı maddənin lazımi miqdarı və onun qoyulmasına dair qərar qəbul edilməsi, partlayış yerinin hazırlanması;
- (ç) partladıcı maddənin partladılması;
- (d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Fitolqoyan
- Partladıcı
- Partladıcı fəhlə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Qazmaçı, dayaq/mədən - 8111
- Neft və qaz quyularının qazmaçısı - 8113
- Nəzarətçi, karxana - 3121
- İxtisasız fəhlə, mədənçıxarma sənayesi - 9311
- İxtisasız fəhlə, karxana - 9311

7543 MƏHSULU (ƏRZAQ VƏ İÇKİ İSTİSNA OLMAQLA) ÇEŞİDLƏRƏ AYIRAN VƏ SINAQDAN KEÇİRƏN FƏHLƏLƏR

Məhsulu çeşidlərə ayıran və sınaqdan keçirən fəhlələr məhsulların keyfiyyət standartlarına uyğunluğuna zəmanət vermək üçün məhsullarda olan nöqsanları, köhnəlmələri və spesifikasiyalardan yayınmaları müəyyənləşdirmək və onların keyfiyyətlərinə müvafiq olaraq onları qruplaşdırmaq və çeşidlərə ayırmaq üçün xammal materiallarını, istehsal olunmuş malları və istehsal olunmuş və satılmış qeyri-ərzaq mallarını müayinə edir, sınaqdan keçirir, növlərə və nümunələrə ayırır, çəkilərini çəkir və bu kimi digər fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) spesifikasiyalar (texniki tələblər) və standartlar ilə uyğunluq üçün məhsulları, məhsul hissələrini və materiallarını müayinə etmək və yoxlamaq;
- (b) dolmaq və sarımaq üçün təbii toxuculuq liflərini qruplaşdırmaq və çeşidləmək;
- (c) spesifikasiyalara (texniki tələblərə) cavab verməyən məhsullardan, materiallardan və cihazlardan imtina etmək və ya rədd etmək;
- (ç) spesifikasiyaları müəyyən etmək və sınaq prosedurları üçün layihələri, məlumatları, təlimatları və başqa materialları təhlil etmək;
- (d) nəzarətçiləri və digər işçiləri istehsal problemləri ilə xəbərdar etmək və bu problemlərin

müəyyənləşdirilməsində və həll edilməsində köməklik göstərmək;

(e) çəki, temperatur, çeşid və rütubət tərkibi kimi, yoxlama və sınaq keçirilən miqdarlar barəsində yoxlama və sınaq məlumatlarının qeydiyyatını aparmaq;

(ə) qiymət, qəbul olunma və rədd edilmə kimi məlumatlarla markalama;

(f) xətkəş, pərgar, şarnir qurğuları (kronpərgar, kavernometrələr) və mikrometr kimi alətlərdən istifadə etməklə məhsulların ölçülərini ölçmək;

(g) sınaq nəticələrini müəyyən etmək üçün lazımı hesablamalar aparmaq və məlumatları təhlil etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Müfəttiş, keyfiyyət/məhsul
- Çeşidləyici, məhsul
- Çeşidləyici, xəz, dəri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Çeşidləyici, meyvələr - 7515
- Müfəttiş, məhsulun təhlükəsizliyi - 3257
- Çeşidləyici, tərəvəzlər - 7515
- Çeşidləyici, xəz - 7531
- Çeşidləyici, dərilər - 7535

7544 FUMİQATORLAR VƏ DEZİNFEKSIYA İŞLƏRİ APARAN SAİR İŞÇİLƏR

Fumiqatorlar və dezinfeksiya işləri aparan sair işçilər məhsullardan, tikililərdən və digər ətraf mühitlərdən zərərli həşəratları, kiçik heyvanları, yabani bitkiləri və digər arzu olunmaz orqanizmlərin uzaqlaşdırılması kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) zərərvericilər və alaq otları üçün səpici avadanlıqların idarə olunması və nəzarət olunması;

(b) təlimatlara müvafiq olaraq kimyəvi preparatları qarışdırmaq;

(c) pestisidlər (zərərvericilərlə, yoluxucularla, ziyanvericilərlə) ilə müəyyən dərinliklərdə və hava şəraiti, hündürlük və müəyyən maneələrə qədər olan məsafələrdə müəyyən edilən əraziləri əhatə etmək;

(ç) siçan, termit və çömçə balıqlar kimi zərərvericiləri və parazitləri öldürmək üçün tələlər quraşdırmaq, kimyəvi məhlulları və zərərli (toksik) qazları buraxmaq və səpələmək;

(d) müəyyən edilən ərazilərin üzərindən səpmənin ardıcılığını yönəltmək üçün boruları və brandspoytları (şlanqları) yelləmək, irəli çəkmək və qaldırmaq;

(e) su və kimyəvi preparatlar ilə püskürdücü çənləri (rezervuarları) doldurmaq;

(ə) əməliyyatların (aparılan işlərin) səmərəliliyini təmin etmək üçün avadanlıqları təmizləmək və xidmət etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Fumiqator
- Dezinfektor, zərərvericilər
- Dezinfektor, alaq otu

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Təyyarəçi, təyyarə - 3153

7549 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN SƏNAYENİN İXTİSASLI İŞÇİLƏRİ VƏ BİR-BİRİNƏ YAXIN PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ

Bu ibtidai qrup 7-ci əsas qrupun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən ixtisaslı sənaye və oxşar peşə fəhlələrini əhatə edir. Məsəl üçün, optik linzaları formalaşdırıcılar, doqrayanlar, cilalayanlar və optik linzaları parıldadanlar bura daxil edilir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) linzaları düzəltmək üçün optik şüşələri qızdırmaq, formalaşdırmaq və presləmək;
- (b) linzaları cilalamaq və parılatmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Appreturaçı, optik linza
- Yaradıcı, optik linza

8-ci ƏSAS QRUP

SƏNAYE QURĞULARI VƏ MAŞINLARININ OPERATORLARI VƏ QURAŞDIRICILARI

Sənaye qurğuları və maşınlarının operatorları və quraşdırıcıları yerində və ya məsafədən idarə etmək yolu ilə sənaye və kənd təsərrüfatı qurğularının, maşınlarının və avadanlığının işini idarə edir və yoxlayır, qatarları sürür, motorlu nəqliyyat vasitələrini və səyyar sənaye avadanlıqlarını idarə edir, ciddi qaydalara və müəyyən edilmiş ardıcılığa uyğun olaraq komplektləşdirici hissələrdən məhsul yığırlar.

Belə iş əsasən idarə edilən və yoxlanılan sənaye və kənd təsərrüfatı qurğuları, maşınları və avadanlıqları haqqında təcrübə və bilik tələb edir, eləcə də maşının tələb etdiyi tempdə işləməyi bacarmaq və texniki yeniliklərə uyğunlaşmaq zəruridir. Bu əsas qrupun peşələrinin əksəriyyəti MBST-nin ikinci səviyyəsinə uyğun gələn ixtisasın olmasını tələb edir.

Sənaye qurğuları və maşınlarının operatorları və yığıcılarının yerinə yetirdikləri vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: metal, mineral xammal, şüşə, keramika, ağac, kağız, kimyəvi məhsullar, eləcə də suyu emal etmək, elektrik enerjisi istehsal etmək üçün mədənçıxarma avadanlığı və digər sənaye qurğu və maşınlarının və oxşar avadanlıqların idarə edilməsi və yoxlanması; metal, mineral xammal, kimyəvi məhsullar, rezin, plastmas, ağac, kağız, toxuculuq materialı, dəri, xəz, xam dəri, yeyinti məhsulları və oxşar məhsullardan məmulat istehsal edən maşın və avadanlıqların idarə edilməsi; çap preslərinin və cildləmə maşınlarının idarə edilməsi; qatarların, motorlu nəqliyyat vasitələrinin sürülməsi və idarə edilməsi; səyyar sənaye və kənd təsərrüfatı avadanlıqlarının idarə edilməsi və onların işinin yoxlanması; ciddi qaydalara və müəyyən edilmiş ardıcılığa uyğun olaraq komplektləşdirici hissələrdən məhsulun yığılması. Buraya digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu əsas qrupun peşələri aşağıdakı yarımqruplara daxil edilir:

81 Stasionar avadanlığın və maşınların operatorları

82 Yığıcılar

83 Hərəkətdə olan avadanlığın sürücüləri və operatorları

81-ci YARIMQRUP

STASIONAR AVADANLIĞIN VƏ MAŞINLARIN OPERATORLARI

Stasionar avadanlığın və maşınların operatorları stasionar sənaye avadanlıqlarının və maşınlarının və ya səyyar əməliyyatların tərkib hissəsi olmayan avadanlıqların yerində və uzaqdan idarə edən qurğular vasitəsilə idarə edilməsi və nəzarət edilməsi kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

İş əsasən idarə edilən və yoxlanılan sənaye qurğuları, maşınları və avadanlıqları haqqında təcrübənin və biliyin olmasını tələb edir. Çox vaxt maşının tələb etdiyi sürətlə işləmək və qurğuların, maşınların və avadanlıqların işində texniki yeniliklərə uyğunlaşmaq tələb olunur.

Bu yarımqrupun fəhlələri tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: mədənçıxarma avadanlıqlarının, metal, mineral xammal, şüşə, keramika, ağac, kağız, kimyəvi məhsul və su emalı, elektrik enerjisi istehsalı üzrə sənaye qurğularının və digər sənaye qurğularının idarə edilməsi və yoxlanması; avtomat və yarımavtomat yığma xəttlərinin, eləcə də sənaye robotlarının idarə edilməsi. Buraya digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

811 Mədənçıxarma və mədən zənginləşdirmə qurğularının operatorları

812 Metal emal edən qurğuların operatorları

813 Kimyəvi və fotoqrafiya məhsullarının istehsalı üzrə maşın operatorları

814 Rezin, plastik kütlə və kağız istehsalı üzrə maşın operatorları

815 Toxuculuq, xəz və dəri məhsullarının istehsalı üzrə maşın operatorları

816 Yeyinti məhsullarının və oxşar məhsulların emalı üzrə maşın operatorları

817 Ağac emalı və kağız istehsalı üzrə qurğuların operatorları

818 Sair sənaye qurğularının və maşınlarının operatorları

811-ci KİÇİK QRUP

MƏDƏNÇIXARMA VƏ MƏDƏN ZƏNGİNLƏŞDİRMƏ QURĞULARININ OPERATORLARI

Mədənçıxarma və mədənzənginləşdirmə qurğularının operatorları şaxtaların iş quyularında şurfların qazılması üzrə maşınların işini, filiz və daş emalı üzrə qurğuları və ya quyuların qazılması üçün qazıma qurğularını idarə edir və yoxlayırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: şaxtalarda və daş karxanalarında şpurların və şurfların qazılması üçün maşın və avadanlıqların və fasiləsiz fəaliyyət göstərən mədənçıxarma avadanlıqlarının idarə edilməsi və yoxlanması; filiz və daş emalı üzrə avadanlıqların, eləcə də quyuların qazılması üçün qazıma avadanlıqlarının idarə edilməsi və yoxlanması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

8111 Mədən və karxanaların fəhlələri

8112 Filiz və mədən süxurlarının emalı üzrə qurğuların operatorları

8113 Quyu qazanlar və oxşar peşə fəhlələri

8114 Sement, daş və digər mineral materiallardan məhsul istehsalı üzrə maşın operatorları

8111 MƏDƏN VƏ KARXANALARIN FƏHLƏLƏRİ

Mədən və karxana fəhlələri yeraltı və açıq şaxtalardan bərk minerallar çıxarırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) yeraltı və açıq şaxtalardan kömür, filiz və digər bərk mineralların hasilatı;
- (b) karxanalardan qranit, əhəng, şist, qumdaşı və ya digər daşların hasilatı;
- (c) şaxtanın işlənən hissəsində şurfaçan, şaxtanın və ya karxananın işlənən hissəsində partladıcı maddələrin qoyulması üçün spurdələn maşınların sazlanması və idarə olunması;
- (ç) yeraltı şaxtaların divarlarının və tağtavanlarının bərkidilməsi üçün ağac və ya metal dirəklərin və tağların kəsilməsi, kəsilib uyğunlaşdırılması və quraşdırılması;
- (d) laboratoriya təhlili üçün kömür və ya filiz nümunələrinin götürülməsi;
- (e) təbaşirin, gil, çaydaşının və ya qumun karxanalardan çıxarılması;
- (ə) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, dağ kombaynı
- Operator, ekskavator/dağ-mədən
- Şaxtaçı
- Daş karxanası fəhləsi
- Operator, maşın/dayaq qoyma

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Partladıcı - 7542
- Neft və qaz quyularının qazmaçısı - 8113
- İxtisasız fəhlə, mədənçıxarma sənayesi - 9311
- İxtisasız fəhlə, karxana - 9311
- Nəzarətçi, karxana - 3121

8112 FİLİZ VƏ MƏDƏN SÜXURLARININ EMALI ÜZRƏ QURĞULARIN OPERATORLARI

Filiz və mədən süxurlarının emalı üzrə qurğuların operatorları filiz və mədən süxurlarının emalı üzrə maşın və qurğuların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) süxur və daş parçalarını çapıb ayıran və onları lazımı ölçüdə xırdalayan avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (b) boş süxurların təmizlənməsi məqsədilə filizin yuyulması prosesində yuma, çeşidləmə, qələvisizləşdirmə, çökdürmə, filtdən keçirmə, qopartma və yığma üzrə avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (c) sonradan emalın yüngülləşdirilməsi üçün filizin məhlullarda işləyib hazırlanması;
- (ç) qatılaştırma, flotasiya, qravitasiya ilə bölmə, filtdən keçirmə yolu ilə və ya maqnit və elektrostatik sahələrdən istifadə edilməklə filizdən və ya boş süxurdan metalın və ya qarışıqın ayrılması;
- (d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Yuyanlar, daş kömürü
- Operator, daşdoğrayan maşın
- Flotasiyaçı, minerallar
- Operator, çökdürmə maşını
- Maşinist, doğrama aqreqatı/daş
- Maşinist, xırdalama qurğusu/mineral xammalı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Daşyonan fəhlə - 7113
- Daşla işləyən fəhlə - 7113
- Cilalayıcı işçi, daş - 7113
- Bölücü, daş bloklar - 7113
- Maşın operatoru, tökmə beton məmulatı - 8114
- Dəzgah operatoru, cilalayan/daş - 8114

8113 QUYU QAZANLAR VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Quyuzazanlar və oxşar peşə fəhlələri qazıma avadanlığını quraşdırır, onları idarə edir və quyuların qazılması və istismarı zamanı oxşar işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) boruların daşınması üçün derrick-kranın və palçıq nasoslarının hazırlanması və idarə edilməsi;
- (b) neft və qaz quyularının qazılması üçün fırlanan və zərblə qazıma avadanlığının idarə edilməsi;
- (c) neft-qaz quyularının təmizlənməsi və onlara xidmət göstərilməsi, nasos ştanqlarının, dövrədəki boruların və tyubinqlərin dəyişdirilməsi;
- (ç) neft və qaz üçün quyuların qazılması üçün qazıma avadanlığının quraşdırılması və idarə edilməsi;
- (d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;
- (e) digər işçilərə rəhbərlik edilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, qazıma qurğusu
- Operator, derrick-kran
- Operator, qazıma avadanlığı/quyular
- Qazımaçı, təcrübəli
- Qazmaçı, maili yönəldilmiş qazma
- Operator, dəlmə dəzgahı
- Operator, qazıma dəzgahı
- Operator, döyəcəlmə, xırdalama
- Buruq ustası

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Partladıcı - 7542
- Şaxtaçı - 8111
- Daş karxanası fəhləsi - 8111

8114 SEMENT, DAŞ VƏ DİGƏR MİNERAL MATERIALLARDAN MƏHSUL İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI

Sement, daş və digər mineral materiallardan məhsul istehsalı üzrə maşın operatorları dəmir-betonun müxtəlif növlərinin və daş məmulatının istehsalı və son bəzədilməsi və ya tikinti üçün tökmə daş istehsalı üçün ekstruzasiya, qəlibləmə, qarışdırma, paradaqlama və kəsmə maşınlarının işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) yerə döşənmək üçün tavalər, hasar üçün sütunlar, əyilmiş boru seqmentləri, qanovların kənarlarına basdırılan borular, divarlar və daxili arakəsmələr üçün tavalər, tikinti konstruksiyalarının elementləri, kabel kanalizasiyasının boruları, ventilyasiya sovurma qurğularının boruları kimi müxtəlif dəmir-beton və daş məmulatının istehsalı və son bəzək vurma üçün ekstruzasiya, qəlibləmə, paradaqlama, kəsmə maşınlarının işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) beton hazırlanması üçün qum, xırda çaydaşı, sement və suyun qarışdırılması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, tökmə beton məmulatı
- Maşın operatoru, tökmə daş məmulatı
- Maşın operatoru, sement məmulatları
- Maşın operatoru, texniki almazın cilalanması
- Maşın operatoru, daşın cilalanması

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bişirmə sobasının operatoru, kərpic və kirəmit - 8181
- Maşinist, daş emalı üzrə qurğu - 8112
- Cilalayıcı işçi, daş - 7113
- Maşın operatoru, sement məmulatları - 8114
- Maşın operatoru, qatışdırmaq/gil - 8181

812-ci KİÇİK QRUP

METAL EMAL EDƏN QURĞULARIN OPERATORLARI

Metal emal edən qurğuların operatorları metal çevrilmələrinin idarə edilməsi, metal və filizlərin emalı və işlənməsi üçün idarə etmə funksiyalı maşın və avadanlıqların vahid prosesdə idarə edilməsi və nəzarət edilməsi kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Bu vəzifələrə adətən daxil edilir: metal və filiz emal edən maşınların və avadanlıqların quraşdırılması, hazırlanması və tənzimlənməsi; metal emalı və işlənməsi prosesləri əməliyyatlarının spesifik aspektlərini əlaqələndirmək və nəzarət etmək; avadanlıqların nasazlıqlarını yoxlamaq, cihaz göstəricilərinə nəzarət etmək, sınaq yoxlamalarını keçirmək və avadanlıqlara xidmət olunmasını təşkil etmək; məhsul nümunələrini yoxlamaq, test etmək və təhlil etmək; məlumatları qeyd etmək və istehsal jurnalını yazmaq.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

8121 Metal emal edən qurğuların operatorları

8122 Pardaqlama, metallaşdırma və metalların səthinə qoruyucu örtüyün çəkilməsi üzrə qurğuların operatorları

8121 METAL EMAL EDƏN QURĞULARIN OPERATORLARI

Metal emal edən qurğuların operatorları mineral filizlərin çevrilməsi, emal edilməsi, təmizlənməsi, bərkidilməsi, yayılması və preslənməsi üçün maşın və avadanlıqların vahid (ümumi) prosesdə idarə edilməsi, nəzarət edilməsi, onların nizamlanması və xidmət olunması üçün fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) filiz və metal emalı prosesi əməliyyatlarını bir addımda yerinə yetirmək üçün filiz və metal emalı avadanlıqlarını quraşdırmaq, hazırlamaq və nizamlamaq;

(b) əzmək, ayırmaq, süzəcdən keçirmək, qaynadıb qarışdırmaq, doydurmaq, tökmək, yaymaq, saflaşdırmaq kimi və digər filiz və metal emal prosesləri üçün vahid funksiyalı avadanlıqları idarə etmək;

(c) avadanlıqların düzgün işləmələrini və müəyyən edilən emal şərtlərini təmin etmək üçün cihaz göstəricilərinə, ölçü cihazlarına və kompüter çap materiallarına nəzarət etmək;

(ç) avadanlıqları, klapanları, nasosları, nəzarət və emal təchizatlarını tənzimləmək;

(d) maddələri emala vermək üçün hazırlıqlara nəzarət etmək, xammal mallarının həcmələrini və ötürülmə həcmələrini müəyyənləşdirmək;

(e) emal proseslərini işə salmaq və dayandırılmasını idarə etmək, nasazlıqları aradan qaldırmaq və avadanlıqların emal proseslərinə kənardan nəzarət etmək;

(ə) avadanlıqların nasazlıqlarını yoxlamaq, cihaz göstəricilərinə nəzarət etmək, sınaq yoxlamalarını keçirmək və avadanlıqlara xidmət olunmasını təşkil etmək;

(f) məhsul nümunələrini yoxlamaq, test etmək və təhlil etmək, məlumatları qeyd etmək və istehsal jurnalını yazmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Tökməçi, tökmə təknə
- Yayıcı, polad
- Soba operatoru, saflaşdırma/əlvan metallar
- Operator, metalın preslənməsi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Operator, domna peçi – 3135

- Tökməçi - 3135
- Operator, yayma dəzgahı – 3135
- Qurğu operatoru, örtük çəkilməsi/metal - 8122

8122 PARDAQLAMA, METALLAŞDIRMA VƏ METALLARIN SƏTHİNƏ QORUYUCU ÖRTÜYÜN ÇƏKİLMƏSİ ÜZRƏ QURĞULARIN OPERATORLARI

Pardaqlama, metallaşdırma və metalların səthinə qoruyucu örtüyün çəkilməsi üzrə qurğuların operatorları metal məmulatının korroziyaya və sürtünməyə qarşı möhkəmliyinin artırılması məqsədilə, dekorativ məqsədlər üçün və ya onlara elektrik və maqnitlik xüsusiyyətlərinin verilməsi üçün metal məmulatlarının və onların hissələrinin pardaqlanması, metallaşdırılması və səthinə qoruyucu təbəqənin çəkilməsi üzrə maşın və avadanlıqların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) qalvanik örtük çəkilməsi, qalvanikləşdirilməsi, mina çəkilməsi və digər proseslər üçün hazırlanmaq məqsədilə metal səthlərin təmizlənməsi üzrə avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) qalvanik örtük çəkilməsi üzrə avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) dəmir və polad üzərinə pilyonkanın çəkilməsi üçün qaynar daldırma metodu ilə metalların səthinin örtülməsi üzrə avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) əlvan metaldan məftilin üzərinə pilyonka çəkilməsi üzrə avtomat maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(d) qoruyucu və ya dekorativ pilyonkanın çəkilməsi və aşınmış və ya zədələnmiş səthin təmiri üçün metal məmulatın üzərinə maye metalın və digər maddələrin səpələnməsi üzrə avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(e) kimyəvi maddələrlə emal etmə və qızdırma yolu ilə metal məmulatın üzərinə korroziyaya qarşı örtüyün çəkilməsi üçün avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ə) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Qurğu operatoru, örtük çəkilməsi/metal
- Qurğu operatoru, bəzək vurma/metal
- Qurğu operatoru, qalvanik örtük/metal

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Operator, yayma dəzgahı - 3135

813-cü KİÇİK QRUP

KİMYƏVİ VƏ FOTOQRAFIYA MƏHSULLARININ İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI

Kimyəvi və fotoqrafiya məhsullarının istehsalı üzrə maşın operatorları əczaçılıq preparatlarının, tualet ləvazimatlarının, partlayıcı maddələrin, fotoqrafiya və digər kimyəvi məhsulların istehsalı üçün müxtəlif kimyəvi preparatlar və komponentlər emal edən avadanlıqların (maşınların) idarə edilməsi və

nəzarət edilməsi kimi fəaliyyətləri həyata keçirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: kimyəvi və digər materiallardan sonradan sənayedə istifadə edilmək və ya son məhsulun istehsalı üçün onlara lazımı keyfiyyətlərin verilməsindən ötrü onların qəlibləşdirilməsi, filtdən keçirilməsi, destillə edilməsi, qarışdırılması, onlara əlavələrin edilməsi və onların sair emalı üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması; paradaqlama, metallaşdırma və metalların səthinə qoruyucu təbəqənin çəkilməsi üzrə avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

8131 Kimyəvi məhsulların istehsalı üzrə maşın operatorları

8132 Fotoqrafiya məhsullarının istehsalı üzrə maşın operatorları

8131 KİMYƏVİ MƏHSULLARIN İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI

Kimyəvi məhsulların istehsalı üzrə maşın operatorları əczaçılıq preparatlarının, ətriyyatın, partlayıcı maddələrin, fotoqrafiya məhsullarının və digər kimyəvi məhsulların istehsalı, eləcə də paradaqlama, metallaşdırma və metalların səthinə qoruyucu təbəqənin çəkilməsi üçün müxtəlif kimyəvi maddələrin və digər tərkib hissələrinin emal edilməsi üzrə maşınların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir:

(a) maşın və avadanlıqları quraşdırmaq, işə salmaq, idarə etmək, tənzimləmək və işini dayandırmaq;

(b) təhlükəsizlik prosedurlarına uyğun olaraq məhsulların reaksiya proseslərinə və ötürmələrinə nəzarət etmək;

(c) qarışdıran, qaynadan, xırdalayan, qurudan, tabletləşdirən, germetizasiya, dənələyən (toz halına salan) və üst qatının nazik qat çəkən bir və ya bir neçə kimyəvi və formalaşdıran avadanlıqların ölçü, göstərici və elektron cihazlarına nəzarət etmək;

(ç) tərkiblərinin formalaşdırma kartlarına riayət etməklə kimyəvi tərkiblərini ölçmək, çəkmək və yükləmək (formalaşdırmaq);

(d) nümunələr götürmək, adi kimyəvi və fiziki sınaqları aparmaq və istehsalat məlumatlarını qeyd etmək;

(e) maşın və avadanlıqları təmizləmək və kiçik təmirlər aparmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, qarışdırıcı cihaz/qazın və neftin saflaşdırılması
- Operator, distillə aparatı/qazın və neftin saflaşdırılması
- Maşın operatoru, əczaçılıq məhsulları
- Maşın operatoru, şam istehsalı
- Maşın operatoru, partlayıcı maddə istehsalı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Kimyəvi avadanlıqlarının aparatçıları - 3133
- Operator, təmizləmə qurğusu/neft və təbii qaz - 3134

8132 FOTOQRAFIYA MƏHSULLARININ İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI

Fotoqrafiya məhsullarının istehsalı üzrə maşın operatorları fotokağız və plyonka istehsalı, ekspozisiyalaşdırılmış fotoplyonkaların emalı üzrə avadanlığın işini idarə edir və yoxlayır, eləcə də fotoşəkillər çap edirlər.

Onların vəziflərinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) fotoplyonka və fotokağız istehsalı üçün avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (b) fotoşüşəyə həssas təbəqənin və fotoəsasın çəkilməsi üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (c) neqativlərin və slaydların alınması üçün rəngli və ağ-qara plyonkaların və fotoplastinlərin aşkarlanması üçün avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (ç) ağ-qara və rəngli fotoşəkillərin çap edilməsi və ya şəkillərin böyüdülməsi və kiçildilməsi üçün avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Texnik, fotolaboratoriya
- Maşın operatoru, fotoşəkilin aşkarlanması
- Maşın operatoru, çap/fotoplyonka
- Maşın operatoru, aşkarlayan/fotoqrafiya
- Maşın operatoru, böyüdən/fotoqrafiya
- Maşın operatoru, fotokağız istehsalı
- Maşın operatoru, çap/fotoşəkil (rəngli təsvir)
- Maşın operatoru, aydınlaşdırma/fotoplyonka
- Maşın operatoru, fotoböyüdücü (cihaz)
- Maşın operatoru, çap qurğusu

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Fotoqraf – 3431

814-cü KİÇİK QRUP

REZİN, PLASTİK KÜTLƏ VƏ KAĞIZ İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI

Rezin, plastik kütlə və kağız istehsalı üzrə maşın operatorları rezinin və rezin doldurucularının plastikləşdirilməsi və qarışdırılması üzrə maşınların işini idarə edir və yoxlayır, eləcə də təbii və sintetik rezin, plastik kütlə və kağızdan müxtəlif komponentlər və məhsullar istehsal edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: rezinin və rezin doldurucularının plastikləşdirilməsi və qarışdırılması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması, eləcə də rezin, plastik kütlə və kağız məhsullarının istehsalı.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

8141 Rezin istehsalı üzrə maşın operatorları

8142 Plastik kütlə istehsalı üzrə maşın operatorları

8143 Kağız istehsalı üzrə maşın operatorları

8141 REZİN İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI

Rezin istehsalı üzrə maşın operatorları rezinin və rezin doldurucularının plastikləşdirilməsi və qarışdırılması üzrə maşınların işini idarə edir və yoxlayır, tökmə ayaqqabı, ev əşyaları, izolyasiya materialları, sənaye armaturu, velisoped, avtomobil, traktor, təyyarə və digər nəqliyyat vasitələri üçün şinlər kimi təbii və sintetik rezindən müxtəlif detal və məmulat hazırlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) sonradan emal edilmək üçün rezinin və rezin doldurucularının plastikləşdirilməsi və qarışdırılması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) təbəqə rezin və ya yayma üsulu ilə rezinləşdirilmiş parçaların istehsalı üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) doldurulmuş rezin qarışığının ekstruzasiyası üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması və ya alınmış rezinə qəlibləmə yolu ilə forma verilməsi;

(ç) şin istehsalı, vulkanizasiya və köhnə şinlərin bərpası üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Qurğu operatoru, lateks istehsalı
- Operator, ekstruder/rezin istehsalı
- Qurğu operatoru, xırdalamaq/rezin istehsalı
- Maşın operatoru, qəlib/rezin istehsalı
- Maşın operatoru, rezin məmulatlar
- Maşın operatoru, şin istehsalı
- Təmirçi, şin
- Qurğu operatoru, vulkanizasiya/rezin məmulatlar

8142 PLASTİK KÜTLƏ İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI

Plastik kütlə istehsalı üzrə maşın operatorları plastmas əldə edilməsi üçün doldurucuların plastikləşdirilməsi, qarışdırılması və plastmasdan müxtəlif məmulatın və onların detallarının hazırlanması üzrə avadanlığın işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) plastik kütlə almaq üçün doldurucuların plastikləşdirilməsi və birləşdirilməsi avadanlığının işinin idarə edilməsi;

(b) plastik kütlənin qəlibləşdirilməsi, ekstruzasiya, kəsmə və digər üsullarla emalı üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) plastiklərin və plastik hopdurulmuş materialların laminasiyası üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Plastik qayıq istehsalçısı
- Maşın operatoru, plastik butulkaların üfürülməsi
- Maşın operatoru, plastik kütlənin preslənməsi
- Operator, ekstrudiyor/plastik kütlə
- Maşın operatoru, tökmə/plastmas məmulatlar
- Maşın operatoru, plastik məmulatın istehsalı
- Cizgiçi, optik lif
- Maşın operatoru, plastik kabelin istehsalı

8143 KAĞIZ İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI

Kağız istehsalı üzrə maşın operatorları kağızdan, müxtəlif növlü kartondan, selofandan və oxşar materiallardan qutuların, zərflərin, paketlərin və digər məmulatların hazırlanması üçün maşınların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) tara hazırlanmasından ötrü kağızı kartona yapışdıran, onu lazımi ölçülərdə kəsən və ya müxtəlif növlərdən olan kartonu kəsib əyən maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) kağız stəkanların və ya kağızdan, müxtəlif növlərdən olan kartondan hazırlanan digər konteynerlərin hazırlanması üçün preslərin işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) zərf və paketlərin hazırlanması üçün kağızı kəsən, bükən və yapışdıran və ya digər materiallardan paketlər hazırlayan maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, karton məmulatı
- Maşın operatoru, kağız qutuların və zərflərin istehsalı
- Maşın operatoru, kağız qutuların istehsalı
- Maşın operatoru, kağız məmulatı

815-ci KİÇİK QRUP

TOXUCULUQ, XƏZ VƏ DƏRİ MƏHSULLARININ İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI

Toxuculuq, xəz və dəri məhsullarının istehsalı üzrə maşın operatorları lif hazırlayan, iplik və sapları əyirən və sarıyan, gön və dəri emal edən, toxuculuq, xəz və dəri məhsullarını istehsal edən və təmizləyən maşınların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Yerinə yetrilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: liflərin hazırlanması, iplik və sapların əyirilməsi və sarınması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması; toxuculuq; müxtəlif materiallardan fabrikdə hazırlanan geyimin istehsalı; toxuculuq geyiminin ağardılması, boyanması və təmizlənməsi; dəri və xəz məmulatlarının hazırlanması üçün gön, dəri və xəzin hazırlanması; ayaqqabı və oxşar məmulatın hazırlanması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

- 8151 Lif hazırlayan maşınların, əyirmə və sarıma maşınlarının operatorları**
- 8152 Toxuculuq və toxuma maşınlarının operatorları**
- 8153 Tikiş avadanlığının operatorları**
- 8154 Ağartma, boyama və təmizləmə üzrə maşınların operatorları**
- 8155 Xəz və dəri aşılayıcı maşınların operatorları**
- 8156 Ayaqqabı və oxşar məhsulların hazırlanması üzrə maşınların operatorları**
- 8157 Camaşırxana maşınlarının operatorları**
- 8159 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən toxuculuq, dəri və xəz məhsullarının istehsalı üzrə maşınların operatorları**

8151 LİF HAZIRLAYAN MAŞINLARIN, ƏYİRMƏ VƏ SARIMA MAŞINLARININ OPERATORLARI

Lif hazırlayan maşınların, əyirmə və sarıma maşınlarının operatorları lif hazırlanması, eləcə də ipliyn və sapın əyirilməsi, qoşalaşdırılması, burulması və sarınması üzrə avadanlığın işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) toxuculuq liflərini yekcins qarışığa çevirən maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (b) toxuculuq liflərini təmizləyən və tiftikləyən, ip şəklində salan, birinci dəfə dartıb nazikləşdirmək üçün onları daha qalın ip şəklində darayan, ipləri lentlərdə birləşdirən, sonra isə bir neçə ipi lazımi keyfiyyətdə və çəkiddə olan bir ip şəklində buran maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (c) sapı zərif əyrilmiş ipliyyə çevirən maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (ç) zərif əyrilmiş iplikdən sap və ya iplik əyirən, makaraya iki və daha artıq sap sarıyan, iki və daha artıq ipi iplik şəklində buran və ya sapı buraraq daha qalın və daha ağır sapa çevirən, ipliyyə və ya sapı bir sarğıdan başqasına sarıyan maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, lif hazırlanması
- Əyirici avadanlığın operatoru
- Maşın operatoru, buran/sap və iplik
- Maşın operatoru, dolamaq/sap və iplik

8152 TOXUCULUQ VƏ TOXUMA MAŞINLARININ OPERATORLARI

Toxuculuq və toxuma maşınlarının operatorları material və parçaların istehsalı üçün toxuculuq maşınlarının və oxşar avadanlıqların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) saya və ya faktura parçalarının, pərdəlik materialların, krujevaların, xalçaların, geyimin, corab məmulatının və digər parça və məmulatların toxunması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (b) toxuculuq, toxuma və digər emal prosesləri üçün maşınların vollarından (roliklərindən), iynələrindən, istiqamətlərindən parçaları, sapları və iplikləri keçirmək;

(c) müxtəlif rəngli xalça və xalıları (gəbələri) istehsal etmək üçün avtomatik dəzgahları yönəltmək;

(d) bərabər məsafələrdə (intervallarda) ilgəyi formalaşdırmaq üçün toxunma və hörmə dəzgahlarını idarə etmək və nəzarət etmək;

(e) sıranmış yorğanlar, döşək örtükləri və ədyallar hazırlamaq üçün materialları naxışlamaq (naxış etmək) və materialları bir neçə qat yolla tikmək üçün çox iynəli iri avtomatik dəzgahları idarə etmək və nəzarət etmək;

(f) ayaq və pəncə formasına uyğun corab toxumaq üçün toxucu maşınlarını idarə etmək və nəzarət etmək;

(g) corabların daban və barmaq hissələrini, dayaqlı və yuxarı hissələrini yumru kəsilmiş parçalardan toxumaq üçün toxucu maşınlarını idarə etmək və nəzarət etmək;

(h) corabların barmaq hissəsinə tikişlər qoyan toxucu maşınları idarə etmək və nəzarət etmək;

(i) qaytan toxumaq, arzu olunan nümunəni və ya layihəni və s. kəsib qısaltmaq üçün qalın (iri) ilməli toxucu maşınları idarə etmək və nəzarət etmək;

(j) mexaniki, arxac, qırılma kimi toxucu dəzgahların dayanması səbəblərini müəyyənləşdirmək üçün dəzgahları yoxlamaq;

(k) köhnə və nasaz iynələri və başqa komponentləri təmir etmək və əvəz etmək;

(l) hava brandspoytlarından (şlanqlardan), təmizlik vasitələrindən, əski parçalarından, yağ qablarından və digər vasitələrdən istifadə etməklə toxucu maşınları təmizləmək, yağlamaq və sürtmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, mahud istehsalı
- Maşın operatoru, tor toxuyan maşın
- Maşın operatoru, toxucu
- Maşın operatoru, toxucu/xalçalar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Toxuyucu - 7318
- Toxucu, xalça - 7318
- Toxucu, mahud - 7318

8153 TİKİŞ AVADANLIĞININ OPERATORLARI

Tikiş avadanlığının operatorları toxuculuq materiallarından, xəz və dəridən geyim hazırlanması və ya geyim və digər materiallar üzərində dekorativ ornamentli tikiş üzrə maşınların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) geyim, əlcək, toxuculuq materiallarından, xəzdən və ya dəridən müxtəlif məmulatların istehsalı və ya təmiri üçün standart və ya ixtisaslaşdırılmış biriynəli və ya çoxiynəli tikiş maşınlarının işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) toxuculuq materiallarında və ya digər materiallarda dekorativ naxışın tikilməsi üçün standart və ya ixtisaslaşdırılmış biriynəli və ya çoxiynəli tikiş maşınlarının işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, tikiş
- Maşın operatoru, tikiş/tikmə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Tikmə salan qadın - 7533
- Xəz ustası - 7531
- Dərzi, paltarın son işləmələri - 7318
- Tikişçi - 7533

8154 AĞARTMA, BOYAMA VƏ TƏMİZLƏMƏ ÜZRƏ MAŞINLARIN OPERATORLARI

Ağartma, boyama və təmizləmə üzrə maşınların operatorları lifin, ipliyin, parçanın ağardılması, boyanması, yuyulması və digər emalı, eləcə də toxuculuq, xəz və dəri məmulatlarının kimyəvi təmizlənməsi üzrə avadanlığın işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) toxuculuq məhsullarına daha açıq çalarların və ya müəyyən rəngin verilməsi məqsədilə onların emal edilməsi üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) çirkin, kənar qarışıqların, kimyəvi və təbii yapışqanlı maddələrin təmizlənməsi məqsədilə toxuculuq, xəz və dəri məhsullarının yuyulması və kimyəvi təmizlənməsi üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) parçaların sıxlaşdırılması və ya liflərin düyünlənməsi yolu ilə əsasın bərkidilməsi üzrə avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) kimyəvi emal yolu ilə toxuculuq materialına su keçirməmək qabiliyyətinin verilməsi üzrə avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) ipəyə həcm və çəki verilməsi məqsədilə ipəyin emal edilməsi üçün avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(d) presləyən, hamarlayan və ya parçalara parıltılıq verən, digər bəzək əməliyyatlarını yerinə yetirən avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, ağardan/toxuculuq
- Maşın operatoru, boyama/toxuculuq lifi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, camaşırxana - 8157
- Paltaryuyan, əl ilə yuma - 9121
- Ütüləyən, əl ilə - 9121

8155 XƏZ VƏ DƏRİ AŞILAYICI MAŞINLARIN OPERATORLARI

Xəz və dəri aşılayıcı maşınların operatorları xəz dərilərindən və ya qoyun dərisindən dəri hazırlanması üzrə müxtəlif maşınların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) konservasiya edilməzdən əvvəl xam dəridən ət və piyin təmizlənməsi üçün maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) xəz dəri üzərindən uzun, cod tüklərin təmizlənməsi, tüklərin bərabərləşdirilməsi, xəz dərilərin boyanması, dartılması və hamarlaşdırılması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) ətin üzərindən qalıq yunun və gönün üzərindən tüklərin təmizlənməsi və dərinin təbəqələrə ayrılması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) gön və xam dəridən aşılanmış dərinin hazırlanması məqsədilə gön və dərinin məhlullarda və bəzək tərkiblərində işlənilib hazırlanması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(d) dərinin boyalarla emal edilməsi üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, tük örtüyünün təmizlənməsi/dərilər
- Maşın operatoru, kimyəvi üsulla təmizləmə/dəri
- Maşın operatoru, dəri aşılanması

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Boyaçı, gön - 7535
- Aşılayan, dəri - 7535

8156 AYAQQABI VƏ OXŞAR MƏHSULLARIN HAZIRLANMASI ÜZRƏ MAŞINLARIN OPERATORLARI

Ayaqqabı və oxşar məhsulların hazırlanması üzrə maşınların operatorları əsasən dəridən standart və xüsusi ayaqqabıların, çantaların və digər aksesuarların, hazırlanması və təmiri üzrə maşınların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) ayaqqabı detallarının biçilməsi üçün lekalların hazırlanması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) ayaqqabı detallarının bir-birinə tikilməsi, köbə verilməsi, pardaqlanma, dekorativ detalların tikilməsi və bəzək işlərinin yerinə yetirilməsi üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) yol çamadanlarının, çantalarının, kəmərlərin və digər aksesuarların, eləcə də yəhər, boyunduruq, yüyən kimi məmulatların hazırlanması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, ayaqqabı istehsalı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Təmirçi usta, ayaqqabı - 7536
- Fəhlə-sənətkar, dəridən məmulatlar - 7318

8157 CAMAŞIRXANA MAŞINLARININ OPERATORLARI

Camaşırxana maşınlarının operatorları camaşırxanalarda və kimyəvi təmizləmə müəssisələrində paltar yuyan, kimyəvi (quru) təmizləmə, ütüləmə və parçaların ləkələrdən təmizləmə avadanlıqlarının idarə edilməsini həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) parçaların rənginə, emal və təmizləmə tələblərinə uyğun olaraq təmizləmək üçün çeşidləndirmək;

(b) bərpa və təmizləmə ərazilərinə (sahələrinə, şöbələrində) göndərmək (hərəkət etdirmək) üçün çeşidlənən əşyaları qablara və konveyer lentlərinə yerləşdirmək;

(c) geyim əşyalarında ləkələri yoxlamaq və getməsini təmin etmək, düymələri dəyişmək və kiçik təmirlər etmək;

(ç) paltar yuyan, quruducu və ləkə çıxardıcı maşınları doldurmaq və boşaltmaq;

(d) əşyalara təmizləyici və nişasta vasitələrini əlavə etmək;

(e) əşyaları hamarlamaq, təmizləmə və ütüləmə maşınlarından keçirməklə onları idarə etmək;

(ə) əşyaları düzəltmək, açmaq və yerlərini dəyişmək üçün avadanlıqları dayandırmaq və işə salmaq;

(f) əşyaların çatdırılması və toplanması üçün şkaflara yığmaq və asmaq;

(g) göndərilməsi üçün əşyaları qablaşdırmaq və sifarişləri hazırlamaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, kimyəvi təmizləmə
- Maşın operatoru, camaşırxana
- Maşın operatoru, ütüləyən/camaşırxana

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Paltaryuyan, əl ilə yuma - 9121
- Ütüləyən, əl ilə - 9121

8159 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN TOXUCULUQ, DƏRİ VƏ XƏZ MƏHSULLARININ İSTEHSALI ÜZRƏ MAŞINLARIN OPERATORLARI

Bu ibtidai qrupa 815-ci *Toxuculuq, dəri və xəz məhsullarının istehsalı üzrə maşın operatorları* kiçik qrupunun digər ibtidai qruplarına daxil edilməyən toxuculuq, xəz və dəri məmulatlarının istehsalı üzrə maşın operatorları daxil edilir.

Məsələn, papaqların, hörmə tesma və digər bəzək növləri kimi başqa məmulatın hazırlanmasında istifadə edilən maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması ilə məşğul olanlar buraya daxil edilir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) toxuculuq materiallarından, xəz və ya dəridən hazırlanan şlyapalara forma vermək üçün şlyapa qəliblərini və ya fetr qalpaqlarını dartıb genəltmək üçün qəliblərin hazırlanması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) hörmə tesma və ya müxtəlif bəzəklər kimi məmulatların hazırlanması üzrə maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, hörmə tesma istehsalı
- Maşın operatoru, şlyapa hazırlanması
- Maşın operatoru, nümunələrin hazırlanması/toxuculuq
- Maşın operatoru, tent düzəldən

816-cı KİÇİK QRUP

YEYİNTİ MƏHSULLARININ VƏ OXŞAR MƏHSULLARIN EMALI ÜZRƏ MAŞIN OPERATORLARI

Yeyinti məhsullarının və oxşar məhsulların emalı üzrə maşın operatorları yeyinti məhsullarının emalı, insanlar və heyvanlar tərəfindən istifadə edilmək üçün qida məhsullarının və oxşar məhsulların hazırlanması üzrə maşınların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: heyvanların kəsilməsi, cəmdəyi və balığı saxlanmaq və satılmaq məqsədilə doğranması üçün maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması; ət və balıq məhsullarının istehsalı; süd və qaymağın emalı və süd məhsullarının istehsalı; dənin, ədviyyatın və ya oxşar məhsulların üyüdülməsi; çörək, makaron məmulatlarının və oxşar məhsulların bişirilməsi; meyvə, qoz-fındıq və tərəvəzin emal edilməsi; şəkərin emalı və saflaşdırılması; çay, kofe və kakao emalı, pivə, şərab, alkoqollu və digər içkilərin, eləcə də tütün məmulatlarının istehsalı. Buraya digər işçilərə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

8160 Yeyinti məhsullarının və oxşar məhsulların emalı üzrə maşınların operatorları

8160 YEYİNTİ MƏHSULLARININ VƏ OXŞAR MƏHSULLARIN EMALI ÜZRƏ MAŞINLARIN OPERATORLARI

Yeyinti məhsullarının və oxşar məhsulların emalı üzrə maşın operatorları yeyinti məhsullarının emalı, insanlar və heyvanlar tərəfindən istifadə edilmək üçün qida məhsullarının və oxşar məhsulların hazırlanması üzrə maşınların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) heyvanların kəsilməsi, cəmdəyin və balığın saxlanma və satılması məqsədilə doğranması üçün maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) ət və balıq məhsullarının istehsalı; süd və qaymağın emalı və süd məhsullarının istehsalı;

(c) dənin, ədviyyatın və ya oxşar məhsulların üyüdülməsi; çörək, makaron məmulatının və oxşar məhsulların bişirilməsi;

(ç) meyvə, qoz-fındıq və tərəvəzin emal edilməsi;

- (d) şəkərin emalı və saflaşdırılması;
- (e) çay, kofe və kakao emalı, pivə, şərab, alkoqollu və digər içkilərin, eləcə də tütün məmulatının istehsalı.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, çörək-bulka məmulatı
- Maşın operatoru, şokolad istehsalı
- Maşın operatoru, siqar istehsalı
- Maşın operatoru, siqaret istehsalı
- Maşın operatoru, süd məhsulları
- Maşın operatoru, balıq emalı
- Maşın operatoru, un emalı
- Maşın operatoru, süd emalı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Xətt operatoru, botulların doldurulması - 8183

817-ci KİÇİK QRUP

AĞAC EMALI VƏ KAĞIZ İSTEHSALI ÜZRƏ QURĞULARIN OPERATORLARI

Ağac emalı və kağız istehsalı üzrə qurğuların operatorları sonradan istifadə edilmək üçün ağacı mişarlayan, kəsən və xırdalayan, ağacı və digər materialları kağız istehsalı üçün xammala çevirən, xammaldan kağız istehsal edən qurğu, maşın və avadanlıqların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: sonradan istifadə edilmək üçün ağacın emal edilməsi, ağacın və digər materialların kağız istehsalı üçün xammala çevrilməsi, eləcə də xammaldan kağız istehsal edilməsi üçün qurğu, maşın və avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

8171 Kağız kütləsinin hazırlanması üzrə qurğuların operatorları

8172 Ağac emalı üzrə qurğuların operatorları

8171 KAĞIZ KÜTLƏSİNİN HAZIRLANMASI ÜZRƏ QURĞULARIN OPERATORLARI

Kağız kütləsinin hazırlanması üzrə qurğuların operatorları ağac, əski, esparto, saman, kağız tullantısı və makulatura kimi materialları kağız hazırlanması üçün xammala çevirən maşın və avadanlıqların işini idarə edir və yoxlayır.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) tirlərin ağac kütləsi şəklində xırdalanması üçün doğrayıcı maşınların və defibrerlərin işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) ağac, əski, esparto, saman, kağız tullantısı kimi materiallardan kağız kütləsinin istehsalı üçün avtoklavların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) ağac kütləsinin, əskinin, espartonun, samanın və kağız tullantısının ağardılması üçün maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) kağız istehsal etmək üçün əsas hazırlamaq məqsədilə ağac kütləsinə və digər tərkib hissələrini qarışdıraraq və üyüdülmüş toz şəklində salan maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi;

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, xırdalama/kağız kütləsi
- Operator, ağartma üçün aparat/kağız kütləsi
- Operator, rafinyor/kağız kütləsi
- Operator, sellülozun bişirilməsi
- Texnik, sellülozun bişirilməsi
- Operatorun köməkçisi, termomexaniki ağac kütləsi
- Operator, doqrama maşını/kağız kütləsi
- Operator, kağız kütləsinin istehsalı üzrə qurğular

8172 AĞAC EMALI ÜZRƏ QURĞULARIN OPERATORLARI

Ağac emalı üzrə qurğuların operatorları sonradan istifadə edilmək üçün ağacı mişarlayan, təkqat faneri kəsən və çoxtəbəqəli faner hazırlayan maşın və avadanlığın işini idarə edir və yoxlayır, ağacı başqa üsullarla emal edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) tirlərin yüklənməsi və daşınması üzrə konveyer sisteminin işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) tirlərin, yontalanmış tirlərin, tamasaların, şalban yanlarının və taxta-şalban kəsiklərinin mişarlanması məqsədilə lentşəkili, bölücü və çoxağızlı mişarların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) fanerkəsən maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) çoxtəbəqəli fanerlərin və qızgın preslənmiş fanerlərin səliqə ilə yığılması üçün maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, dairəvi mişar
- Operator, emal edilməmiş taxta-şalbanın kəsilməsi
- Operator, taxta-şalban mişarlayan maşın
- Rəndəçi, taxta-şalban
- Mişarçı, ağac emal edən qurğu

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Ağac emalı istehsalında fəhlə, ilkin emal - 7521

818-ci KİÇİK QRUP

SAİR SƏNAYE QURĞULARININ VƏ MAŞINLARININ OPERATORLARI

Bu kiçik qrupa 81-ci yarımqrupun digər qruplarına daxil edilməyən sair sənaye qurğularının və maşınlarının operatorları daxil edilir. Bu qrupa misal üçün, silisium mikrosxemlərinin, tros və kabel uclarının birləşdirilməsi (qaynaq edilməsi) maşınlarının operatorları daxil edilir.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: şüşə, keramika, farfor, kafel və kərpic istehsalında istifadə edilən bişirmə və qurutma sobaları, qurğu və avadanlıqlarına nəzarət etmək; şüşə və keramikaları yandırmaq (bişirmək), bərkitmək (qurutmaq) və bəzəmək üçün maşın (mexanizmləri) idarə etmək; stasionar buxar mühərriklərinə, qazanlarına, turbinlərinə və köməkçi avadanlıqlara xidmət etmək və idarə etmək; məhsulları çəkən, qablaşdıran, etiket vuran və konteynerlərə dolduran maşın və avadanlıqları idarə etmək və nəzarət etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

8181 Şüşə və keramika istehsalı üzrə qurğuların operatorları

8182 Buxar mühərriklərinin və qazanlarının operatorları

8183 Qablaşdırma və nişanlama maşınlarının operatorları

8189 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən sənaye qurğularının və maşınlarının operatorları

8181 ŞÜŞƏ VƏ KERAMİKA İSTEHSALI ÜZRƏ QURĞULARIN OPERATORLARI

Şüşə və keramika istehsalı üzrə qurğuların operatorları şüşə, keramika, farfor, kafel və ya kərpic istehsalında istifadə olunan bişirmə və qurutma sobalarının və digər qurğu və avadanlıqlarının idarə edilməsi və nəzarət olunmasını həyata keçirirlər (yerinə yertirirlər). Onlar şüşə və keramikanı yandırmaq (bişirmək), bərkitmək (qurutmaq) və bəzəmək üçün qurğuları idarə edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) şüşə hazırlamaq üçün tərkib hissələrini qarışdıran maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) keramika və kərpic hazırlamaq üçün gil hazırlayan maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) mina və abrazivlər hazırlayan maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) şüşə lifinin hazırlanması məqsədilə əridilmiş şüşəni ekstruzasiya edən maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, qumvuran qurğu/şüşə
- Maşın operatoru, farfor və saxsı məmulatların istehsalı
- Bişirmə sobasının operatoru, kərpic və kirəmit/borulu soba
- Maşın operatoru, qatışdırmaq/gil
- Maşın operatoru, üfürmə/şüşə məmulatı
- Maşın operatoru, qatışdırmaq/şüşə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Şüşəüfürən – 7315
- Doğrayan, şüşə – 7315
- Qəlibçi, kərpic və kirəmit - 7314

8182 BUXAR MÜHƏRRİKLƏRİNİN VƏ QAZANLARININ OPERATORLARI

Buxar mühərriklərinin və qazanlarının operatorları buxar mühərriklərinin və qazanlarının, eləcə də gəmi mühərriklərinin işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) buxar mühərriklərinin və qazanlarının, o cümlədən kömür və ya mazutla işləyən gəmi mühərriklərinin işinin idarə edilməsi və yoxlanması;
- (b) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, buxar qazanı/gəmi
- Operator, buxar mühərriki
- Operator, buxar qazanı/lokomativ
- Ocaqçı, gəmi
- Operator, enerji bloku

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Mexanik, gəmi – 3151
- Çilingər-yığıcı, mühərrik/buxarla işləyən - 7233

8183 QABLAŞDIRMA VƏ NİŞANLAMA MAŞINLARININ OPERATORLARI

Qablaşdırma və nişanlama maşınlarının operatorları müxtəlif məhsulların çəkilərini çəkən, qablaşdıran və nişanlayan və müxtəlif məhsulları konteynerlərə dolduran qablaşdırma və nişanlama maşınlarını idarə edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) müxtəlif məhsulların çəkilərini çəkən, bükən, nişanlayan və qablaşdıran maşınları idarə etmək;
- (b) ərzaq, içki, rəng, yağ və losyon kimi məhsulların qablara, konistrlərə, qutulara və digər konteynerlərə doldurulması və nişanlanması kimi avadanlıqları idarə etmək və nəzarət etmək;
- (c) yapışdırılma və ya digər üsullarla nişanlama, etiketləmə, qablaşdırma və doldurma maşınlarının (qurğularının) idarə olunması.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, doldurma/konteynerlər
- Maşın operatoru, etiketləyən
- Maşın operatoru, qablaşdıran

- Maşın operatoru, bükücü

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Qablaşdırıcı, əl ilə - 9321

8189 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN SƏNAYE QURĞULARININ VƏ MAŞINLARININ OPERATORLARI

Bu qrupa 81-ci yarımqrupun digər qruplarına daxil edilməyən stasionar avadanlıqların və maşınlarının operatorları daxil edilir. Misal üçün, silisium mikrosxemləri istehsal edən, kanat və tros birləşdirən maşın və avadanlıqların operatorları bura daxil edilir.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın operatoru, silisium mikrosxemlərinin istehsalı
- Maşın operatoru, kanat və trosun uclarının birləşdirilməsi

82-ci YARIMQRUP

YIĞICILAR

Yığıcılar texnoloji proseslərə tam uyğun olaraq komponentlərdən məmulatlar yığırlar. Əmək obyektləri yığma xətti boyu bir fəhlənin yanından digərinin yanına hərəkət edə bilər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən texnoloji prosesə tam uyğun olaraq komponentlərdən müxtəlif tipli məhsulların yığılması daxil edilir.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

821 Yığıcılar

821-ci KİÇİK QRUP

YIĞICILAR

Yığıcılar texnoloji proseslərə tam uyğun olaraq komponentlərdən məmulatlar yığırlar. Əmək obyektləri yığma xətti boyu bir fəhlənin yanından digərinin yanına hərəkət edə bilər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən texnoloji prosesə tam uyğun olaraq komponentlərdən müxtəlif tipli məhsulların yığılması daxil edilir.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: ciddi quraşdırma prosedurlarına uyğun olaraq müxtəlif tipli məhsul və avadanlıqlara komponentlərin yığılması; yığılma təlimatlarını və zəruri materialları müəyyən etmək üçün iş sifarişlərini, spesifikasiyalarını (xüsusiyyətlərini), sxemlərini və dioqramlarını nəzərdən keçirmək; yığılmış və tamamlanmış komponentləri yoxlamaq və baxışlar keçirmək, sxem və təlimata uyğun naqilləri birləşdirmək; nasaz detal və yığılmış hissələrdən imtina etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

8211 Mexaniki maşınların yığıcı-çilingərləri

8212 Elektrik və elektron avadanlığının yığıcıları

8219 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən avadanlıqların yığıcıları

8211 MEXANİKİ MAŞINLARIN YIĞICI-ÇİLİNGƏRLƏRİ

Mexaniki maşınların yığıcı çilingərləri texnoloji prosesə tam uyğun olaraq mexaniki maşınların detallarını və ayrı-ayrı hissələrini yığırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) texnoloji prosesə tam uyğun olaraq mexaniki maşınların, mühərriklərin və avtomobil nəqliyyatı vasitələrinin detallarının və ya ayrı-ayrı hissələrinin yığılması;
- (b) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Yığıcı çilingər, ötürmə qutusu
- Çilingər-yığıcı, aviasiya mühərriki
- Çilingər-yığıcı, dəzgahlar
- Çilingər-yığıcı, uçuş aparatları
- Çilingər-yığıcı, turbinlər
- Çilingər-yığıcı, avtonəqliyyat vasitələri
- Yığıcı, mühərrik/avtomobil

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Yığıcı, velosiped - 8219
- Yığıcı, elektromexaniki avadanlıq - 8212

8212 ELEKTRİK VƏ ELEKTRON AVADANLIĞININ YIĞICILARI

Elektrik və elektron avadanlığının yığıcıları texnoloji prosesə tam uyğun olaraq elektrik maşınlarının detallarını və ayrı-ayrı hissələrini yığırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) texnoloji prosesə tam uyğun olaraq elektrik maşınlarının detallarının və ayrı-ayrı hissələrinin yığılması;

(b) yığılma təlimatlarını və zəruri materialları müəyyən etmək üçün iş sifarişlərini, spesifikasiyalarını (xüsusiyyətlərini), sxemlərini və dioqramlarını nəzərdən keçirmək;

(c) müəyyən edilmiş formada istehsal və istismar məlumatlarını qeyd etmək;

(ç) registrlər, transformatorlar, armatur məftilləri, elektrik məftilləri və generatorlar kimi elektrik avadanlıqlarında və detallarında istifadə olunan məftil sarımları üçün məftil sarıma avadanlıqlarını idarə etmək;

(d) yığılmış və tamamlanmış komponentləri yoxlamaq və baxışlar keçirmək, sxem və təlimata uyğun naqilləri birləşdirmək və nasaz detal və yığılmış hissələrdən imtina etmək.

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Yığıcı, elektrik avadanlığı

- Yığıcı, elektron avadanlıqlar
- Yığıcı, rotor/elektrik maşını
- Yığıcı, elektromexaniki avadanlıq
- Oymaçı, çap platası
- Yığıcı, telefon
- Yığıcı, televizorlar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- İstehsal üzrə usta, alət/dəqiq – 7311
- Mexanik, elektronika – 7421

8219 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN AVADANLIQLARIN YIĞICILARI

Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən avadanlıqların yığıcıları ciddi quraşdırma prosedurlarına uyğun olaraq elektron, elektrik və ya mexaniki komponentlər daxil edilməyən müxtəlif məhsulların yığılmasını həyata keçirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) əl və ya elektrik dəzgahlarından, cihazlarından, lehimləmə və mikro-qaynaq edən avadanlıqlardan istifadə etməklə çərçivələrə detal hissələri yığmaq, yerləşdirmək, düzəltmək və hissələri bərkitmək, yapışdırmaq, bağlamaq;

(b) yığılma təlimatlarını və zəruri materialları müəyyən etmək üçün iş sifarişlərini, spesifikasiyalarını (xüsusiyyətlərini), sxemlərini və dioqramlarını nəzərdən keçirmək;

(c) müəyyən edilmiş formada istehsal və istismar məlumatlarını qeyd etmək;

(ç) yığılmış və tamamlanmış komponentləri yoxlamaq və baxışlar keçirmək;

(d) nasaz detal və yığılmış hissələrdən imtina etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Yığıcı, döyüş sursatı
- Yığıcı, metal emalı məhsulı
- Yığıcı, plastmas məmulatlar
- Yığıcı, rezin məmulatlar
- Yığıcı, ağac məmulatları
- Yığıcı, velosiped
- Yığıcı, qapı
- Yığıcı, eynək/çərçivə
- Yığıcı, naxış vurma/ağac
- Yığıcı, zərgərlik
- Yığıcı, kəsici alət
- Yığıcı, dəri məmulatları
- Yığıcı, karton məmulatlar
- Yığıcı, qələm və karandaş
- Yığıcı, oyuncaq/plastik

- Yığıcı, jalyuzi
- Yığıcı, toxuculuq məmulatları
- Yığıcı, termos
- Yığıcı, çətir

83-cü YARIMQRUP

HƏRƏKƏTDƏ OLAN AVADANLIĞIN SÜRÜCÜLƏRİ VƏ OPERATORLARI

Hərəkətdə olan avadanlığın sürücüləri və operatorları qatarları və motorlu nəqliyyat vasitələrini sürür və onlara xidmət göstərir, səyyar sənaye və kənd təsərrüfatı maşınları və avadanlığının işini idarə edir və yoxlayır, gəmilərdə və digər su nəqliyyatı vasitələrində göyərtə işlərini yerinə yetirirlər.

İş əsasən idarə edilən maşın və avadanlıq haqqında təcrübə və biliklərin olmasını tələb edir. Çox vaxt maşının tələb etdiyi sürətlə işləmək bacarığı və texniki yeniliklərə uyğunlaşmaq tələb olunur.

Bu yarımqrupun fəhlələri tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxildir: qatarların və motorlu nəqliyyat vasitələrinin sürülməsi və onlara xidmət göstərilməsi; səyyar sənaye və kənd təsərrüfatı maşınlarının və avadanlığının idarə edilməsi və yoxlanması; gəmilərdə və digər su nəqliyyatı vasitələrində göyərtə işlərinin yerinə yetirilməsi.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxildir:

831 Lokomotiv maşinistləri və oxşar peşə fəhlələri

832 Minik avtomobillərinin, furqonların və motosikletlərin sürücüləri

833 Avtobus və yük avtomobillərinin sürücüləri

834 Səyyar avadanlıq operatorları

835 Gəmilərin göyərtə komandalarının üzvləri və oxşar peşə fəhlələri

831-ci KİÇİK QRUP

LOKOMOTİV MAŞİNİSTLƏRİ VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Lokomotiv maşinistləri və oxşar peşə fəhlələri yük və sərnişin qatarlarını sürür, dəmir yollarında manevrlər edir və dəmir yolu siqnalizasiyasını dəyişirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə aşağıdakılar daxildir: lokomotivlərin idarə edilməsi, yol siqnallarının dəyişdirilməsi, dəmir yolu qatarlarının formalaşdırılması, tərtibat stansiyalarında qatarların tərtib edilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxildir:

8311 Lokomotiv maşinistləri

8312 Əyləc fəhlələri, yolayıranlar və qoşucular

8311 LOKOMOTİV MAŞİNİSTLƏRİ

Lokomotiv maşinistləri dəmir yolu sərnişin və yük qatarlarını sürür və ya sürməyə kömək edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) parovozların, elektrovozlardan və dizel-elektrovozlardan idarə edilməsi və ya idarə edilməsinə kömək göstərilməsi;
- (b) yeraltı və ya yerüstü sərnişin qatarlarının idarə edilməsi;
- (c) yerin altında və ya mədənin və ya karxanaların üstündə vaqonetzaların daşınması üçün lokomotivlərin idarə edilməsi;
- (ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşinist, lokomotiv
- Maşinist, qatar

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Sürücü, tramvay - 8331

8312 ƏYLƏC FƏHLƏLƏRİ, YOLAYIRANLAR VƏ QOŞUCULAR

Əyləc fəhlələri, yolayırانlar və qoşucular səfərlər zamanı dəmir yolu qatarlarının təhlükəsizliyini təmin edir, siqnalların dəyişdirilməsi yolu ilə dəmir yolu qatarlarının hərəkətini tənzim edir, qatarları və tərtibat stansiyalarında qatarları tərtib edir, mədənlərdə hərəkət etmək üçün vaqonlardan qatarlar tərtib edir və onların hərəkətinə nəzarət edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) səfər zamanı yük qatarlarının hərəkətinə nəzarət edilməsi və onların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi;
- (b) idarəetmə pultundan və blokpostdan siqnalların və yolayırıcıların dəyişdirilməsi yolu ilə xətti dəmir yolu sahəsində dəmir yolu hərəkətinin yoxlanması;
- (c) qatarlara yük vurulması, qatarlardan yük boşaldılması və qatarların tərtib edilməsi üçün verilən sərəncamlara uyğun olaraq yolayırma stansiyalarında və ehtiyat yollarında qatarların tərtib edilməsi və qoşulması;
- (ç) lokomotivin və ya kabelin köməyi ilə hərəkət etmək üçün vaqonlardan ibarət olan qatarların tərtib edilməsi və onların mədəndə və ya karxanada çıxarılmış qazıntıların daşınması üçün yolda hərəkətinin istiqamətləndirilməsi;
- d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Əyləc fəhləsi, dəmir yolu
- Yolayırان, dəmir yolu
- İşarəverən, dəmir yolu

832-ci KİÇİK QRUP

MİNİK AVTOMOBİLLƏRİNİN, FURQONLARIN VƏ MOTOSİKLETLƏRİN SÜRÜCÜLƏRİ

Minik avtomobillərinin, furqonların və motosikletlərin sürücüləri material, mal və sərnişinlərin

daşınması üçün motorlu nəqliyyat vasitələrini idarə edir və onlara xidmət göstərirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: motosikletlərin, avtomobillərin, taksilərin, tramvayların və avtobusların, material, mal və sərnişinlərin daşınması üçün yüngül və ağır yük maşınlarının və furqonlarının idarə edilməsi və onlara xidmət göstərilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

8321 Motosikletlərin sürücüləri

8322 Minik avtomobillərinin, taksilərin və furqonların sürücüləri

8321 MOTOSİKLETLƏRİN SÜRÜCÜLƏRİ

Motosikletlərin sürücüləri motosikletləri və ya material, mal və ya sərnişinlərin daşınması üçün təchiz olunmuş üçqarxlı motosikletləri sürür və onlara xidmət göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) motosikletlərin və material, mal və sərnişinlərin daşınması üçün üçqarxlı motosikletlərin idarə edilməsi və onlara xidmət göstərilməsi;

(b) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Sürücü, kuryer daşımaları
- Sürücü, üçtəkərli nəqliyyat vasitəsi
- Motosikletçi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Sürücü, pedallı nəqliyyat vasitəsi - 9331

8322 MİNİK AVTOMOBİLLƏRİNİN, TAKSİLƏRİN VƏ FURQONLARIN SÜRÜCÜLƏRİ

Minik avtomobillərinin, taksilərin və furqonların sürücüləri sərnişin, poçt və malların daşınması üçün minik avtomobillərini və furqonları idarə edir və onlara xidmət göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) sərnişin avtomobillərinin və taksilərin idarə edilməsi və onlara xidmət göstərilməsi;

(b) poçt və malların daşınması üçün minik avtomobillərinin, furqonların və kiçik yük maşınlarının idarə edilməsi və onlara xidmət göstərilməsi;

(c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Sürücü, avtomobil
- Sürücü, taksi
- Sürücü, furqon

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Sürücü, avtobus - 8331
- Sürücü, yük avtomobili - 8332

833-cü KİÇİK QRUP

AVTOBUS VƏ YÜK AVTOMOBİLLƏRİNİN SÜRÜCÜLƏRİ

Avtobus və yük avtomobillərinin sürücüləri məhsulların, maye məhsulların, ağır materialların, poçt və ya sərnişinlərin daşınması üçün ağır yük maşınlarını, avtobusları və küçə tramvaylarını idarə etmək və xidmət olunması kimi işləri yerinə yetirirlər.

Bu vəzifələrə adətən daxil edilir: malları, mayeləri, ağır materialları, poçt və ya sərnişinləri daşımaq üçün ağır yük maşınlarını, avtobusları və küçə tramvaylarını idarə etmək və xidmət etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

8331 Avtobus və tramvay sürücüləri

8332 Yük avtomobillərinin sürücüləri

8331 AVTOBUS VƏ TRAMVAY SÜRÜCÜLƏRİ

Avtobus və tramvay sürücüləri sərnişin, poçt və ya malların daşınması üçün avtobus və tramvayları idarə edir və onlara xidmət göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) yerli və şəhərlərarası xəttlərdə sərnişin, poçt və malların daşınması üçün avtobusların, trolleybusların və ya şəhərlərarası avtobusların idarə edilməsi və onlara xidmət göstərilməsi;
- (b) sərnişin daşıyan tramvayların idarə edilməsi və onlara xidmət göstərilməsi;
- (c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Sürücü, avtobus
- Sürücü, tramvay
- Sürücü, tramvay vaqonu

8332 YÜK AVTOMOBİLLƏRİNİN SÜRÜCÜLƏRİ

Yük avtomobillərinin sürücüləri malların, mayələrin və ağır materialların yaxın və uzaq məsafələrə daşınması üçün ağır motorlu nəqliyyat vasitələrini idarə edir və onlara xidmət göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) malların, mayələrin və ağır materialların yaxın və uzaq məsafələrə daşınması üçün qoşqulu və ya qoşqusuz yük maşınları, özüboşaldanlar kimi ağır motorlu nəqliyyat vasitələrinin idarə edilməsi və onlara xidmət göstərilməsi;
- (b) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Sürücü, yük avtomobili/ağır
- Sürücü, özüboşaldan
- Sürücü, treyler

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Sürücü, furqon - 8322

834-cü KIÇİK QRUP

SƏYYAR AVADANLIQ OPERATORLARI

Səyyar avadanlıq operatorları torpağı hazırlamaq və ya təmizləmək, qazmaq, torpağı daşımaq, yaymaq, qaya və oxşar materialları, ağır obyektləri qaldırmaq və hərəkət etdirmək üçün istifadə olunan xüsusi təyinatlı mexanikləşdirilmiş maşın və ya avadanlıqları idarə edir, xidmət edir və nəzarət edir.

Bu vəzifələrə adətən daxil edilir: avadanlıqları əməliyyatlar üçün hazırlamaq; alətlərin sürətlərini, hündürlüyünü və dərinliyini tənzimləmək; mobil avadanlıqları sürmək və idarə etmək; ağacları, şalbanları, digər obyektləri və ya materialları qaldırmaq, yelləmək və təmizləmək üçün əlavə avadanlıqları idarə etmək; tikintidə qaldırıcı yük maşınlarını, stasionar və mobil kranları (körpüləri), daşınma və anbara yığılma (saxlama) əməliyyatlarını, maşınlara xidmət və kiçik təmir işlərini idarə etmək və nəzarət etmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

8341 Səyyar kənd və meşə təsərrüfatı avadanlıqlarının operatorları

8342 Yerqazan və oxşar maşınların operatorları

8343 Kranların, qaldırıcıların və oxşar avadanlıqların operatorları

8344 Avtomat yükvuranların operatorları

8341 SƏYYAR KƏND VƏ MEŞƏ TƏSƏRRÜFATI AVADANLIQLARININ OPERATORLARI

Səyyar kənd və meşə təsərrüfatı avadanlıqlarının operatorları kənd və ya meşə təsərrüfatlarında istifadə edilən bir və ya bir neçə tipli səyyar maşın və avadanlığı idarə edir, onlara xidmət göstərir və onların işini yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) traktorların, özüyəriyən kotanların, toxumsəpənlərin, kombaynların, tayavuranların və ya digər kənd təsərrüfatı maşınlarının və traktorla dartılan oxşar avadanlığın idarə edilməsi və onlara xidmət göstərilməsi;

(b) təmizləmə, əkmə, yığma, tirlərin daşınması üçün traktorların və özüyəriyən maşınların və ya meşə tədarükü üçün digər xüsusi maşınların idarə edilməsi və onlara xidmət göstərilməsi;

(c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, yığım maşını

- Sürücü, ağac daşıyan vaqon
- Operator, ağackəsən maşın
- Traktorçu

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Operator, buldozer - 8342

8342 YERQAZAN VƏ OXŞAR MAŞINLARIN OPERATORLARI

Yerqazan və oxşar maşınların operatorları torpağı və ya oxşar materialları çıxardan, kəsən, hamarlaşdırən və sıxlaşdırən, asfalt və ya beton salan maşınların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) torpağın, qaya süxurlarının çıxarılması və hərəkət etdirilməsi üçün hərəkətdə olan çalovlar, çanaqlar və qaşovlar ilə təchiz edilmiş torpaq çıxaran maşınların və ya binaların və digər qurğuların sökülməsi üçün istifadə edilən maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) kanalizasiya, drenaj, su kəməri, neft kəməri, qaz kəməri və ya digər boru kəmərlərinin çəkilməsi üçün xəndəklərin qazılması üçün maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) torpağın, qumun, qarın və digər materialların başqa yerə daşınması, yerləşdirilməsi və ya hamarlaşdırılması üçün əyilmiş polad bıçaqlarla təchiz edilmiş maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) qum, çınqıl, su quyularının dibindən palçıq çıxarılması üçün maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(d) ağac, beton və ya polad dirəklərin torpağa vurulması üçün maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(e) yolların, asfalt örtüklərin salınması və oxşar işlərin görülməsi zamanı materialların sıxlaşdırılması və hamarlaşdırılması üçün yolbasanların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ə) yolların tikintisi və ya oxşar işlərin görülməsi zamanı beton və ya qudron qarışıqlarını yerləşdirən və hamarlayan maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(f) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, buldozer
- Operator, ekskavator
- Operator, kopyor
- Operator, yolsalan maşın
- Operator, yükvuran maşın
- Operator, qartəmizləyən maşın

8343 KRANLARIN, QALDIRICILARIN VƏ OXŞAR AVADANLIQLARIN OPERATORLARI

Kranların, qaldırıcıların və oxşar avadanlıqların operatorları kranların və digər qaldırıcı avadanlıqların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) oxu hərəkətdə olan və ya bərkidilmiş hərəkətdə olan və ya stasionar kranların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(b) qaldırıcı avadanlığın, eləcə də adamların və materialların tikinti meydanlarına və ya şaxtalara düşürülməsi və ya qaldırılması üçün avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(c) xizəkçilər üçün qaldırıcıların və ya oxşar avadanlıqların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(ç) məsafəsi çox olmayan su sahəsində yüklə, sərnişinlərlə və nəqliyyat vasitələri ilə yüklənmiş bərələrin və ya barjların yedəyə alınması üçün istifadə edilən avadanlığın işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(d) yol və su nəqliyyatının keçməsi üçün körpülərin qaldırılması və salınmasından ötrü maşınların işinin idarə edilməsi və yoxlanması;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, kran
- Operator, qaldırıcı
- Operator, kran/hərəkət edən
- Operator, qülləli kran

8344 AVTOMAT YÜKVURANLARIN OPERATORLARI

Avtomat yükvuranların operatorları avtomat yükvuranları və ya içərisində mal olan taraların daşınması, qaldırılması və düzülməsi üçün oxşar nəqliyyat vasitələrini sürür, onların işini idarə edir və yoxlayırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) avtomat yükvuranların və anbar terminallarında, limanlarda, anbarlarda, fabriklərdə və digər müəssisələrdə malların və içərisində mal olan taraların yüklənməsi və boşaldılması, daşınması, qaldırılması və düzülməsi üçün oxşar avadanlıqların işinin idarə edilməsi;

(b) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Operator, yükvuran/çəngəlli qaldırıcı

835-ci KİÇİK QRUP

GƏMİLƏRİN GÖYƏRTƏ KOMANDALARININ ÜZVLƏRİ VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Gəmilərin göyertə komandalarının üzvləri və oxşar peşə fəhlələri gəmilərin göyertəsində müxtəlif işlər görür və digər su nəqliyyatı vasitələrində oxşar vəzifələri yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxildir: dənizdə, limanda gəmiçiliyə yararlı vəziyyətin müşahidə edilməsi; təlimatlara uyğun olaraq gəminin sükanla idarə edilməsi; lazım gəldikdə gəminin və onun göyertə avadanlığının təmizlənməsi, rənglənməsi və onlara xidmət göstərilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qrupa daxildir:

8350 Gəmilərin göyertə komandalarının üzvləri və oxşar peşə fəhlələri

8350 GƏMİLƏRİN GÖYƏRTƏ KOMANDALARININ ÜZVLƏRİ VƏ OXŞAR PEŞƏ FƏHLƏLƏRİ

Gəmilərin göyərtə komandalarının üzvləri və oxşar peşə fəhlələri gəminin göyertəsində müxtəlif işlər görür, digər su nəqliyyatı vasitələrinin göyertəsində oxşar vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) dənizdə, limana girən və ya oradan çıxan zaman, yaxud məhdud su sahəsində hərəkət zamanı gəmiçiliyə yararlı vəziyyətin müşahidə edilməsi;

(b) təlimatlara uyğun olaraq gəmilərin sükanla idarə edilməsi;

(c) gəminin göyertəsində limana yanalma trosu ilə işin yerinə yetirilməsi;

(ç) gəmi avadanlığına, yükvurma-yükboşaltma mexanizmlərinə, takelaja, xilasedici və yanğına qarşı vasitələrə xidmət göstərilməsi;

(d) göyertə və gəminin gövdəsinin yığışdırılması, köhnə rəngin təmizlənməsi, boyanması və texniki xidmət üzrə digər vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Bosman
- Qayıqçı, bərə
- Qayıqçı, yedək
- Matros, göyertə

9-cu ƏSAS QRUP

İXTİSASSIZ İŞÇİLƏR

İxtisasız işçilər əsasən əl alətlərindən istifadə etməklə və çox vaxt fiziki güc sərf etməklə sadə təkrar olunan vəzifələri yerinə yetirirlər. Bu əsas qrupun əksər peşələri MBST-nin birinci səviyyəsinə uyğun gələn ixtisasları tələb edir.

İxtisasız işçilər tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: küçələrdə, ictimai yerlərdə mal satılması və ya yaşayış yerlərində alıcılara mal təklif edilməsi; müxtəlif küçə xidmətlərinin göstərilməsi; yığışdırma, yuma, ütüləmə; yaşayış evlərinin, mehmanxanaların, idarələrin və digər binaların yığışdırılması; pəncərələrin, binaların şüşə örtüklərinin silinməsi; korrespondensiya və malların gətirilməsi; baqajın gətirilməsi; binanın girişinə nəzarət edilməsi və əmlakın qorunması; satış avtomatlarından pulun yığılması və ya sayğacın göstəricilərinin hesablanması; zibilin yığılması; küçələrin və yardımçı yerlərin yığışdırılması; kənd təsərrüfatında, balıqçılıqda heyvanların ovlanması və tələ ilə tutulması ilə əlaqədar olan müxtəlif sadə əməliyyatların yerinə yetirilməsi; faydalı qazıntıların hasilatı, tikinti və istehsal, o cümlədən məhsulların çeşidlənməsi ilə əlaqədar olan sadə işlərin yerinə yetirilməsi və detalların əllə yığılması üzrə sadə işlərin görülməsi; əllə qablaşdırma; yüklərin əllə daşınması; sərnişin və malların pedallı və ya əllə hərəkət etdirilən nəqliyyat vasitələrində daşınması; dartı gücü ilə işləyən hərəkət vasitələrinin və maşınların idarə edilməsi.

Bu əsas qrupun peşələri aşağıdakı yarımqruplara daxil edilir:

91 Qulluqçular və süpürgəçilər

92 İxtisasız kənd təsərrüfatı, balıqtutma və meşə təsərrüfatı fəhlələri

93 Mədəncıxarma sənayesində, tikintidə, emal sənayesində və nəqliyyatda məşğul olan ixtisasız fəhlələr

94 Aşbaz köməkçiləri

95 Küçə xidmətləri göstərən ixtisasız işçilər

96 Zibil yığışdırıanlar və oxşar işçilər

91-ci YARIMQRUP

QULLUQÇULAR VƏ SÜPÜRGƏÇİLƏR

Qulluqçular və süpürgəçilər şəxsi ev təsərrüfatlarında, mehmanxanalarda, ofislərdə, xəstəxanalarda və digər qurumlarda, həmçinin təyyarələrdə, sənişin qatarlarında, tramvaylarda və digər oxşar nəqliyyat vasitələrində interyerlərin və vasitələrin (əşyaların, alət və cihazların) təmiz saxlanması, geyim əşyalarının və parçaların əllə yuyulması və sıxılması (çırpılması, tozunun alınması, ütülənməsi) kimi işləri yerinə yetirirlər.

Bu yarımqrupun işçiləri tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: süpürgə və tozsoranla təmizləmək, döşəmələri, mebel və digər obyektləri yumaq və parıldatmaq; yataq dəstlərinə və ağlarına qulluq göstərmək; mətbəxdə yeməklərin hazırlanmasına kömək etmək və təmizlənməsini yerinə yetirmək; avtomobillərin pəncərələrini yumaq və təmizləmək; geyim əşyalarının və parçaların əllə yuyulması və sıxılması (çırpılması, tozunun alınması, ütülənməsi).

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

911 Ev qulluqçuları və təmizlik işləri üzrə xidmət göstərən oxşar işçilər

912 Nəqliyyat vasitələrini, pəncərələri yuyanlar, paltaryuyanlar və yuma üzrə xidmət göstərən sair işçilər

911-ci KİÇİK QRUP

EV QULLUQÇULARI VƏ TƏMİZLİK İŞLƏRİ ÜZRƏ XİDMƏT GÖSTƏRƏN OXŞAR İŞÇİLƏR

Ev qulluqçuları və təmizlik işləri üzrə xidmət göstərən oxşar işçilər şəxsi evlərdə, mehmanxanalarda, idarələrdə, xəstəxanalarda və digər müəssisələrdə, eləcə də təyyarələrdə, uzaq səfərə çıxan qatarlarda, şəhərlərarası avtobuslarda, tramvaylarda və oxşar nəqliyyat vasitələrində onları təmiz saxlamaq məqsədilə müxtəlif işləri yerinə yetirir, əllə yuyur və ütüləyirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: otaqların əllə və ya tozsoranla təmizlənməsi; yataq ağlarının dəyişdirilməsi, döşəmələrin yuyulması və sürtülməsi; mebelin və digər əşyaların parıldadılması; yataqların yığılması; şəxsi evlərdə, mətbəxdə müxtəlif işlərin görülməsi; yeməyin hazırlanması və stola verilməsi; əllə yuma və ütüləmə.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

9111 Ev qulluqçuları və süpürgəçilər

9112 İdarələrdə, mehmanxanalarda və digər yerlərdə qulluqçular və süpürgəçilər

9111 EV QULLUQÇULARI VƏ SÜPÜRGƏÇİLƏR

Ev qulluqçuları və süpürgəçilər evi əllə və ya tozsoranla yığışdırır, yuyur, yataq ağlarını dəyişir, məhsullar və təsərrüfat malları alır, yemək hazırlayır, onu stola düzür, digər işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) əllə, tozsoranla yığışdırma, döşəmələrin yuyulması və silinməsi, mebelin parıldadılması, pəncərələrin və digər əşyaların silinməsi;

(b) yataq ağlarının və digər toxuculuq məmulatlarının yuyulması, ütülənməsi və təmir edilməsi;

(c) qabların yuyulması;

(ç) yeməyin hazırlanması, bişirilməsi, yeməklərin və yüngül qəlyanaltıların stola düzülməsi;

(d) ev təsərrüfatının idarə edilməsi üçün məhsulların və digər sərf edilən malların alınması;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Günəmuzd işləyən, ev
- Süpürgəçi, ev

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Süpürgəçi, mehmanxana - 9112
- Ev təsərrüfatını idarə edən - 5152
- Paltaryuyan, əl ilə yuma - 9121
- Süpürgəçi, küçə - 9613

9112 İDARƏLƏRDƏ, MEHMANXANALARDA VƏ DİGƏR YERLƏRDƏ QULLUQÇULAR VƏ SÜPÜRGƏÇİLƏR

İdarələrdə, mehmanxanalarda və digər yerlərdə qulluqçular və süpürgəçilər mehmanxanaların, idarələrin və digər təşkilatların daxili otaqlarında, eləcə də təyyarələrdə, qatarlarda, avtobuslarda və oxşar nəqliyyat vasitələrində təmizliyi saxlamaq üçün yığışdırma üzrə müxtəlif işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) əllə və ya tozsoranın köməyi ilə yığışdırma, döşəmələrin yuyulması, silinməsi, mebelin və binaların digər obyektlərin cilalanması, uzaq səfər avtobuslarının, tramvayların, qatarların və təyyarələrin salonlarının təmizlənməsi;

(b) çarpayıların yığışdırılması, vannaların təmizlənməsi, dəsmalların, sabunun və oxşar əşyaların dəyişdirilməsi;

(c) mətbəxin yığışdırılması, qabların yuyulması da daxil edilməklə mətbəx işlərinə kömək məqsədilə işlərin görülməsi;

(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Süpürgəçi, təyyarə
- Süpürgəçi, mehmanxana
- Süpürgəçi, idarə

- Yuyucu, əl ilə/qab

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Gözətçi, bina - 5153
- Süpürgəçi, ev - 9111
- Təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi, evdarlıq - 5152
- Süpürgəçi, küçə - 9613
- Köməkçi, mətbəx – 9412
- Qabyuyan, əl ilə - 9412

912-ci KİÇİK QRUP

**NƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİNİ, PƏNCƏRƏLƏRİ YUYANLAR,
PALTARYUYANLAR VƏ YUMA ÜZRƏ XİDMƏT GÖSTƏRƏN SAİR İŞÇİLƏR**

Nəqliyyat vasitələrini, pəncərələri, paltarları yuyanlar və yuma üzrə xidmət göstərən sair işçilər pəncərələri, vitrinləri, binaların və nəqliyyat vasitələrinin üz hissələrinin təmizlənməsini, pal-paltarların və digər parçaların əl ilə yuyulmasını və kimyəvi təmizlənməsini yerinə yetirirlər.

Vəzifələrə adətən daxil edilir: avtomobili təmizləmək, yumaq və parıldatmaq; pəncərələri və ya şüşə səthli yerləri su və müxtəlif vasitələrlə yumaq, onları qurulamaq və parıldatmaq; camaşırxanalarda və ya digər başqa yerlərdə pal-paltarları, geyimləri, parçaları və digər əşyaları əl ilə yumaq və ütüləmək; kimyəvi təmizləmə və digər müəssisələrdə əl və kimyəvi təmizləmə məhlulları ilə geyimləri, parçaları, dəri məmulatlarını və oxşar əşyaları təmizləmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

- 9121 Əl ilə paltaryuyanlar və ütüləyənlər**
- 9122 Nəqliyyat vasitələrini yuyanlar**
- 9123 Pəncərələri yuyanlar**
- 9129 Yuma üzrə xidmətlər göstərən sair işçilər**

9121 ƏL İLƏ PALTARYUYANLAR VƏ ÜTÜLƏYƏNLƏR

Əl ilə paltaryuyanlar və ütüləyənlər yataq ağlarını və digər toxuculuq məmulatlarını yuyur, ütüləyir və kimyəvi yolla təmizləyirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) yataq ağlarının, geyimin, parçaların və oxşar əşyaların camaşırxanalarda və ya digər müəssisələrdə əllə yuyulması və ütülənməsi;

(b) kimyəvi məhlulların köməyi ilə geyimin, parçaların, dəri məmulatlarının və oxşar əşyaların kimyəvi təmizləmə məntəqələrində və ya digər müəssisələrdə əllə təmizlənməsi;

(c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Kimyəvi təmizləmə təmizləyicisi, əl ilə
- Paltaryuyan, əl ilə yuma

- Ütüləyən, əl ilə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, kimyəvi təmizləmə - 8157
- Maşın operatoru, ütüləyən/camaşırxana - 8157
- Maşın operatoru, yuyucu/camaşırxana - 8157

9122 NƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİNİ YUYANLAR

Nəqliyyat vasitələrini yuyanlar nəqliyyat vasitələrini yuyur və təmizləyirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) avtomobillərin və digər nəqliyyat vasitələrinin əllə və ya maşınla təmizlənməsi, yuyulması və cilalanması;
- (b) nəqliyyat vasitələrinin daxili interyerlərini tozsoranla yığışdırmaq və kiçik xalçaların (ayaq altıları) və üzlüklərin quru (kimyəvi) təmizlənməsi;
- (c) nəqliyyat vasitələrinin interyerlərindən və eksteryerlərindən ləkələri kənarlaşdırmaq (silmək) üçün təmizləyici maddələri tətbiq etmək;
- (ç) şinləri və arkaları yumaq və şinləri qaraltmaq;
- (d) nəqliyyat vasitələrinin pəncərələrini yumaq və parıldatmaq;
- (e) nəqliyyat vasitələrinin salonlarını boşaltmaq və təmizləmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Maşın yuyan
- Yuyucu, əl ilə/nəqliyyat vasitələri

9123 PƏNCƏRƏLƏRİ YUYANLAR

Pəncərələri yuyanlar pəncərələri, vitrinləri, binaların digər şüşə səthlərini yuyurlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) şüşələrin və digər şüşə səthlərin su ilə və müxtəlif məhlullarla yuyulması, qurudulması və cilalanması;
- (b) çoxmərtəbəli binalarda pəncərələrə çatmaq və təmizləmək üçün nərdivanlardan, körpülərdən, hidravlik oturmaqalı (vedrəli) hündürlüyə qaldırma maşınlarından və digər avadanlıqlardan istifadə etmək;
- (c) müvafiq təmizləmə və parıldatma alətləri seçmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Təmizləyən, pəncərə

9129 YUMA ÜZRƏ XİDMƏTLƏR GÖSTƏRƏN SAİR İŞÇİLƏR

Yuma üzrə xidmətlər göstərən sair işçilər ixtisaslaşmış təmizləmə avadanlıqlarından və kimyəvi preparatlardan istifadə etməklə xalçaları, divarları, üzgücülük hovuzlarını və soyutma qurğuları kimi material və obyektlərin üst hissələrinin təmizlənməsini yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) təmizləmə maşınlarını və onların əlavələrini istifadə etməklə xalçalar və üzlük çəkilmiş mebelləri təmizləmək;

(b) xalçalardan ləkələri uzaqlaşdırmaq (yox etmək) üçün təmizləyici vasitələri seçmək və tətbiq etmək;

(c) ləkə keçirməyən kimyəvi preparatları (kimyəvi vasitələrlə) və dezodorantları xalçalara hopdurmaq, (canına çəkdirmək, yeritmək);

(ç) yüksək təzyiqli su təmizləyicilərindən və həlledicilərdən istifadə etməklə daş divarları, metal səhnləri və panelləri təmizləmək;

(d) kimyəvi və yüksək təzyiqli təmizləmə metodlarını tətbiq etməklə sudan və filtr (süzgəc) sistemlərindən mikroorqanizmləri uzaqlaşdırmaq (yox etmək, təmizləmək) və yaş vakumlardan və başqa sorma təchizatlarından istifadə etməklə çöküntüləri, yığılan çirkələri (palçıqları) və başqa yığıntıları hovuzlardan, soyuducu qurğuların detallarından və ya kanalizasiya borularından təmizləmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Təmizləyici, xalça
- Təmizləyici, soyuducu qurğu
- Təmizləyici, qraffiti (evlərin divarlarında yazılar)
- Təmizləyici, üzmə hovuzu

92-ci YARIMQRUP

İXTİSASSIZ KƏND TƏSƏRRÜFATI, BALIQTUTMA VƏ MEŞƏ TƏSƏRRÜFATI FƏHLƏLƏRİ

İxtisassız kənd təsərrüfatı, balıqtutma və meşə təsərrüfatı fəhlələri kənd və meşə təsərrüfatlarında, balıq yetişdirmə və balıq tutmada, ovçuluq təsərrüfatında və ya heyvanları tələ ilə tutan zaman sadə əl alətlərindən istifadə etməklə əlaqədar olan və çox vaxt xeyli fiziki əməyin sərf edilməsini tələb edən, əsasən təkrar olunan sadə işləri yerinə yetirirlər.

Bu yarımqrupun ixtisassız fəhlələri tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: torpağın qazılması, torpağın bellə şumlanması, yükvurma və yükboşaltma, taya vurma, dırımla yerin hamarlanması, şana işləri; peyin və gübrələrin səpələnməsi; bitkilərə su verilməsi və əlaq otlarının təmizlənməsi, meyvə, tərəvəz və digər bitkilərin yığılması; heyvanların yemlənməsi; heyvanlar üçün binaların və fermaların ərazilərinin təmizlənməsi; meşənin və xırda ağaclığın təmizlənməsi; bağcıqların təmizlənməsi və su bitkiləri ilə əlaqədar digər sadə işlərin yerinə yetirilməsi; yosunların, yeyilməli və digər malyuskaların yığılması; ovçuluqla və heyvanların tələ ilə tutulması ilə əlaqədar olan sadə işlərin yerinə yetirilməsi. Buraya digər ixtisassız fəhlələrə rəhbərlik edilməsi də daxil edilə bilər.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qrupa daxil edilir:

921 İxtisassız kənd təsərrüfatı, balıq tutma və meşə təsərrüfatı fəhlələri

921-ci KİÇİK QRUP

İXTİSASSIZ KƏND TƏSƏRRÜFATI, BALIQ TUTMA VƏ MEŞƏ TƏSƏRRÜFATI FƏHLƏLƏRİ

İxtisassız kənd təsərrüfatı, balıq tutma və meşə təsərrüfatı fəhlələri kənd və meşə təsərrüfatlarında, balıq yetişdirmə və balıq tutmada, ovçuluq təsərrüfatında və ya heyvanları tələ ilə tutan zaman sadə əl alətlərindən istifadə etməklə əlaqədar olan və çox vaxt xeyli fiziki əməyin sərf edilməsini tələb edən, əsasən təkrar olunan sadə işləri yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: torpağın qazılması, torpağın bellə şumlanması, yükvurma və yükboşaltma, taya vurma, dırnıqla yerin hamarlanması, şana işləri; peyin və gübrələrin səpələnməsi; bitkilərə su verilməsi və əlaq otlarının təmizlənməsi, meyvə, tərəvəz və digər bitkilərin yığılması; heyvanların yemlənməsi; heyvanlar üçün binaların və fermaların ərazilərinin təmizlənməsi; meşənin və xırda ağaclığın təmizlənməsi; bağcıqların təmizlənməsi və su bitkiləri ilə əlaqədar digər sadə işlərin yerinə yetirilməsi; yosunların, yeyilməli və digər malyuskaların yığılması; ovçuluqla və heyvanların tələ ilə tutulması ilə əlaqədar olan sadə işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

9211 Əkinçilik sahəsində ixtisassız fəhlələr

9212 Heyvandarlıq sahəsində ixtisassız fəhlələr

9213 Qarışıq kənd təsərrüfatı sahəsində ixtisassız fəhlələr

9214 İxtisassız bağbanlar və bağçılar

9215 İxtisassız meşə təsərrüfatı fəhlələri

9216 İxtisassız balıq yetişdirmə, balıq tutma təsərrüfatı fəhlələri

9211 ƏKİNÇİLİK SAHƏSİNDƏ İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR

Əkinçilik sahəsində ixtisassız fəhlələr müxtəlif sadə işləri yerinə yetirməklə kənd təsərrüfatı fəaliyyəti prosesinə hərtərəfli yardım göstərirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) torpağın çıxarılması və arxların, xəndəklərin qazılması, digər torpaqqazıma işlərinin yerinə yetirilməsi;

(b) müxtəlif kənd təsərrüfatı məhsullarının və digər xammalın yüklənməsi və boşaldılması;

(c) samanın dırnıqla, şana ilə yığılması və tayaya vurulması;

(ç) suvarma və əlaqdan təmizləmə;

(d) meyvə, tərəvəz və digər bitkilərin meyvələrinin yığılması;

(e) müxtəlif bitkilərin əkilməsi, məhsulun yığılması və ümumi kənd təsərrüfatı işlərinin görülməsi üzrə işlərin yerinə yetirilməsi;

(f) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- Plantasiyaçı, şəkər qamışı
- İxtisassız fəhlə, düyü
- Yığıcı, meyvə
- Yığıcı, tərəvəz

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Tarlaçı – 6111
- İxtisasız fəhlə, tikinti/binalar - 9313
- Odun toplayan - 9624
- Su toplayan - 9624

9212 HEYVANDARLIQ SAHƏSİNDƏ İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR

Heyvandarlıq sahəsində ixtisasız fəhlələr ferma müəssisələrində sadə və gündəlik adi vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) xəndəkləri (kanalları, tranşerləri, arxları) təmizləmək və digər məqsədlər üçün bellə qazmaq;
- (b) təchizatları, məhsulları və başqa materialları yükləmək və boşaltmaq;
- (c) heyvanları yemləmək, sulamaq, təmizləmək və onların saxlama (qalma) yerlərini təmiz saxlamaq;
- (ç) mal-qaraya nəzarət etmək, onların vəziyyətləri barəsində məlumat vermək;
- (d) mal-qaranın sağlamlığının və rifahının saxlanılmasına kömək etmək;
- (e) otarmaq, naxırı idarə etmək (sürmək) və malqaranı sağmaq, qırmaq, daşımaq, kəsmək, otlaqlar arasında ayırmaq üçün köməklik göstərmək;
- (ə) yumurtaları yığmaq və inkubatorada yerləşdirmək;
- (f) ot, saman və digər heyvan yemlərini yığmaq, ötürmək, üst-üstə qoymaq (taya vurmaq) və saxlamaq;
- (g) məhsulları qruplaşdırmaq, çeşidləmək və konteynerlərə qablaşdırmaq;
- (h) inventarlarda, binalarda və hasarlarda kiçik təmirləri yerinə yetirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- İxtisasız fəhlə, heyvandarlıq ferması

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Qoyun otaran çoban – 6121
- Heyvandarlıqla məşğul olan işçi – 6121
- Odun toplayan - 9624
- Su toplayan - 9624

9213 QARIŞIQ KƏND TƏSƏRRÜFATI SAHƏSİNDƏ İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR

Qarışıq kənd təsərrüfatı sahəsində ixtisasız fəhlələr həm əkinçilik və həm də heyvandarlıq sahəsində sadə və gündəlik adi vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) xəndəkləri (kanalları, tranşerləri, arxları) təmizləmək və digər məqsədlər üçün bellə qazmaq;
- (b) təchizatları, məhsulları və başqa materialları yükləmək və boşaltmaq;
- (c) ot, saman və digər oxşar məhsulları yığmaq, ötürmək, üst-üstə qoymaq (taya vurmaq) və

saxlamaq;

(ç) əllə və ya əl alətlərindən istifadə edərək məhsulları cərgəarası alağ etmək, seyrəltmək və sulamaq (suvarmaq)

(d) meyvə, tərəvəz və digər bitkilərin meyvələrinin və yumurtaların yığılması;

(e) düyü kimi əllə əkilən və yığılan tarla (sahə) məhsullarını əkmək və yığmaq;

(ə) heyvanları qidalandırmaq, sulamaq, təmizləmək və onların saxlama (qalma) yerlərini təmiz saxlamaq;

(f) mal-qaraya nəzarət etmək, onların vəziyyətləri barəsində məlumat vermək;

(g) otarmaq, naxırı idarə etmək (sürmək) və malqaranı sağmaq, qırmaq, daşımaq, kəsmək, otlaqlar arasında ayırmaq üçün köməklik göstərmək;

(h) məhsulları qruplaşdırmaq, çeşidləmək, hissə-hissə bağlamaq və konteynerlərə qablaşdırmaq;

(x) inventarlarda, binalarda və hasarlarda kiçik təmirləri yerinə yetirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- İxtisassız fəhlə, ferma

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/qarışıq istehsal – 6130
- Odun toplayan - 9624
- Su toplayan - 9624

9214 İXTİSASSIZ BAĞBANLAR VƏ BAĞÇILAR

İxtisassız bağbanlar və bağçılar parklarda və xüsusi bağçalarda ağacları, kolları, çiçəkləri və başqa bitkilərin becərilməsi və qulluq olunması, cavan ağacların, soğanaqların və toxumların istehsal edilməsi, intensiv becərmə texnikaları ilə tərəvəzlərin və çiçəklərin böyüdülməsi əməliyyatlarında sadə və gündəlik adi vəzifələri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) təchizatları hərəkət etdirməklə məhsulları və başqa materialları yükləmək və boşaltmaq;

(b) əl alətlərindən və sadə mexanizmlərdən istifadə etməklə bağ sahələrini və torpaq sahələrini hazırlamaq;

(c) çiçəkləri, kolları, ağacları və yaşıllıqları əkməkdə və çıxarıb başqa yerdə əkməkdə köməklik etmək;

(ç) bağların sulanması, alağ edilməsi və otların (qazonların) biçilməsi yolu ilə qulluq etmək;

(d) bağları təmizləmək və zibili uzaqlaşdırmaq (kənarlaşdırmaq);

(e) bitkilərin çoxaldılmasında, əkilməsində və toxumların, soğanaqların və kəsmələrin (budaqların) dibçəklərdə əkilməsində köməklik göstərmək;

(ə) əllə sulamaq və cərgəarası alağ etməklə bitkiləri qorumaq;

(f) satış və tədarük etmək üçün bitkiləri yığmaq və qablaşdırmaq;

(g) inventarlarda, binalarda və hasarlarda kiçik təmirləri yerinə yetirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- İxtisassız bağban

- İxtisassız bağçı
- Ot biçən, qazon
- İxtisassız fəhlə, şitillik

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bağban, günəmuzd işləyən – 6113
- Bağban, park – 6113
- Göbələkçi, mədəni halda yetişdirilən göbələk – 6113
- İxtisassız fəhlə, kənd təsərrüfatı – 9211

9215 İXTİSASSIZ MEŞƏ TƏSƏRRÜFATI FƏHLƏLƏRİ

İxtisassız meşə təsərrüfatı fəhlələri müxtəlif sadə işlərin yerinə yetirilməsi ilə təbii meşələrin və salınmış meşələrin istismarına yardım göstərir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- ağacların əkilməsi üçün çalaların qazılması;
- tirlərin və meşə materiallarının sıra ilə düzülməsi;
- meşə massivlərində kiçik ağacların təmizlənməsi;
- məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- İxtisassız fəhlə, meşəçilik
- Ağacəkən
- Ağacəkən

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Meşəçilikdə işçi, ixtisaslı – 6210

9216 İXTİSASSIZ BALIQ YETİŞDİRMƏ, BALIQ TUTMA TƏSƏRRÜFATI FƏHLƏLƏRİ

İxtisassız balıq yetişdirmə və balıq tutma təsərrüfatı fəhlələri müxtəlif sadə işləri yerinə yetirir, balıqların və su flora və faunasının müxtəlif növlərinin yetişdirilməsi, ovçuluq və tələ qurulması ilə əlaqədar olan işlərin yerinə yetirilməsində kömək edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- yetişdirmə yerlərinin təmizlənməsi və bu yerlərdə yetişdirilən balıqların və malyuskaların yemlənməsi;
- yosunların, mamırın, yeməli və digər molyuskaların yığılması;
- çalaların qazılması, tələlərin qurulması, ov heyvanlarının izlənməsi və ovla və heyvanların tələ ilə tutulması ilə bağlı olan digər sadə işlərin yerinə yetirilməsi;
- məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşə nümunələri:

- İxtisasız fəhlə, balıq yetişdirmə
- İxtisasız fəhlə, balıq tutma

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Fermer, balıqyetidirmə - 6221
- Şkipər, sahilyanı ov – 6222
- Balıqçı, sahilyanı sular – 6222
- Balıqçı, daxili su hövzələri – 6222
- Balıqçı, dərin sulara ov - 6223

93-cü YARIMQRUP

MƏDƏNÇIXARMA SƏNAYESİNDƏ, TİKİNTİDƏ, EMAL SƏNAYESİNDƏ VƏ NƏQLİYYATDA MƏŞĞUL OLAN İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR

Mədənçixarma sənayesində, tikintidə, emal sənayesində və nəqliyyatda məşğul olan ixtisasız fəhlələr mədənçixarma sənayesi, tikinti, emaledici sənaye və nəqliyyat sahələrində sadə əl alətlərindən istifadə edilməsini və çox vaxt xeyli fiziki əmək sərf edilməsini tələb edən, əsasən təkrar olunan sadə işləri yerinə yetirirlər.

Bu yarımqrupun fəhlələri tərəfindən yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: torpağın qazılması və bellə şumlanması, qaldırma, daşıma, hərəkət etdirmə, təmizləmə, yükvurma, yükboşaltma; şaxtalarda və karxanalarda istismar edilməyən layların təmizlənməsi; çınqılın hamarlanması, kərpiclərin daşınması və yolların, bəndlərin və ya binaların tikintisi zamanı digər sadə işlərin yerinə yetirilməsi; tikililərin sökülməsi üzrə işlərin görülməsi; emaledici sənayedə sadə işlərin yerinə yetirilməsi, o cümlədən ciddi müəyyənləşdirilmiş qaydalara riayət edilməsi, o qədər də vacib olmayan məhsulların çeşidlənməsi və məmulat detallarının əllə yığılması; əllə qablaşdırma; yüklərin əllə daşınması; pedallı və ya əllə idarə edilən nəqliyyat vasitələri ilə sərnişinlərin və malların daşınması.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

931 Mədənçixarma sənayesində və tikintidə məşğul olan ixtisasız fəhlələr

932 Emal sənayesində məşğul olan ixtisasız fəhlələr

933 Nəqliyyatda məşğul olan ixtisasız fəhlələr

931-ci KİÇİK QRUP

MƏDƏNÇIXARMA SƏNAYESİNDƏ VƏ TİKİNTİDƏ MƏŞĞUL OLAN İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR

Mədənçixarma sənayesində və tikintidə məşğul olan ixtisasız fəhlələr faydalı qazıntıların hasilatı və ya tikinti ilə bağlı olan və sadə əl alətlərindən istifadə edilməsini və çox vaxt xeyli fiziki əmək sərf edilməsini tələb edən sadə təkrar olunan işləri yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: qazıma, torpağın bellə qazılması, qaldırma, daşıma, hərəkət etdirmə, təmizləmə, yükvurma və yükboşaltma; şaxtalarda və karxanalarda

istismar edilməyən layların təmizlənməsi; təbaşir, gil, çinqil və ya özül yerlərindən qumun çıxarılması; tikililərin sökülməsi işlərinin görülməsi; çinqilin yayılması, kərpiclərin daşınması və ya yolların, bəndlərin və binaların tikilməsi zamanı bu kimi işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

9311 Mədənçixarma sənayesində və karxanaların işlənməsində ixtisasız fəhlələr

9312 Tikintidə çalışan ixtisasız fəhlələr

9313 Binaların tikintisində çalışan ixtisasız fəhlələr

9311 MƏDƏNÇIXARMA SƏNAYESİNDƏ VƏ KARXANALARIN İŞLƏNMƏSİNDƏ İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR

Mədənçixarma sənayesində və karxanaların işlənməsində ixtisasız fəhlələr faydalı qazıntıların hasilatı və mədən laylarının istismarı ilə əlaqədar olan sadə təkrar olunan işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) istismarı başa çatmış şaxtalarda və karxanalarda hasilat üçün qurulmuş ağac və polad dirəklərin çıxarılması;

(b) özül yerlərindən təbaşir, gil, çinqil və ya qumun çıxarılması;

(c) göstərişlərə uyğun olaraq müxtəlif hasarların sökülməsi;

(ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İxtisasız fəhlə, karxana
- İxtisasız fəhlə, mədənçixarma sənayesi
- İxtisasız fəhlə, daş kömürü

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Şaxtaçı - 8111
- Daş karxanası fəhləsi - 8111
- Qazmaçı, dayaq/mədən - 8111
- Operator, maşın/dayaq qoyma - 8111
- Neft və qaz quyularının qazmaçısı - 8113
- Buruq ustası - 8113

9312 TİKİNTİDƏ ÇALIŞAN İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR

Tikintidə çalışan ixtisasız fəhlələr yolların, bəndlərin və oxşar qurğuların tikintisi və təmiri ilə əlaqədar olan sadə təkrar olunan işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) çala və xəndəklərin qazılması və doldurulması, çinqilin və oxşar materialların yayılması, dəmir yollarının və adi yolların tikintisi, təmiri və onlara xidmət göstərilməsi ilə bağlı olan digər vəzifələrin yerinə yetirilməsi;

(b) kərpic və məhlulun bənnaya verilməsi və ya bənd və oxşar qurğuların tikintisi zamanı digər yardımların göstərilməsi;

- (c) göstərişlərə uyğun olaraq müxtəlif hasarların sökülməsi;
- (ç) tikinti meydançasında kərpiclərin və məhlulun bənnaya verilməsi;
- (d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İxtisassız fəhlə, tikinti
- İxtisassız fəhlə, təmir/bəndlər
- İxtisassız fəhlə, torpaq işləri

9313 BİNALARIN TİKİNTİSİNDƏ ÇALIŞAN İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR

Binaların tikintisində çalışan ixtisassız fəhlələr müxtəlif binaların tikintisi ilə əlaqədar olan sadə təkrar olunan işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) işlənmiş kərpiclərin təmizlənməsi və binaların sökülməsi ilə əlaqədar olan digər sadə işlərin görülməsi;
- (b) göstərişlərə uyğun olaraq müxtəlif hasarların sökülməsi;
- (c) tikinti meydançasında kərpiclərin və məhlulun bənnaya verilməsi;
- (ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İxtisassız fəhlə, tikinti/binalar
- İxtisassız fəhlə, binaların sökülməsi
- Bənnə köməkçisi
- Məhlul daşıyan

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Bənnə, tikinti - 7112
- İnşaatçı - 7111
- Binaların sökülməsi üzrə fəhlə - 7119

932-ci KİÇİK QRUP

EMAL SƏNAYESİNDƏ MƏŞĞUL OLAN İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR

Emal sənayesində məşğul olan ixtisassız fəhlələr emaledici sənaye ilə əlaqədar olan və sadə əl adətlərindən istifadə edilməsini və çox vaxt xeyli fiziki əmək sərf edilməsini tələb edən sadə təkrar olunan sadə işləri yerinə yetirir, məhsulu çeşidləmə və adi əllə yığma ilə məşğul olurlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: detalların adi əllə yığılması; emaledici sənayedə xammalın və ya məhsulların qaldırılması, daşınması, yüklənməsi, boşaldılması və yuyulması; əllə qablaşdırma.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

9321 Əl ilə qablaşdırıcılar

9329 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən emal sənayesinin ixtisasız fəhlələri

9321 ƏL İLƏ QABLAŞDIRICILAR

Əl ilə qablaşdırıcılar və emaledici sənayenin digər ixtisasız fəhlələri materialları və ya məhsulları əllə qablaşdırır, emaledici sənaye ilə əlaqədar olan bəzi sadə təkrar olunan işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) materialların və ya məhsulların yeşiklərə, kisələrə, karton qutulara, konteynerlərə, çəlləklərə və daşınma və ya saxlama üçün digər qablara qablaşdırılması;

(b) emaledici sənayenin müxtəlif sahələrində və ya təmir təşkilatlarında xammalın və ya məhsulların hərəkət etdirilməsi, qaldırılması, daşınması, yüklənməsi, boşaldılması və yuyulması;

(c) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Etiketvuran, əl ilə
- Qablaşdırıcı, əl ilə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Maşın operatoru, etiketləyən - 8183
- Maşın operatoru, qablaşdırıcı - 8183
- Xətt operatoru, botulların doldurulması - 8183

9329 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN EMAL SƏNAYESİNİN İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏRİ

Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən emal sənayesinin ixtisasız fəhlələri hazır məmulatları qablaşdırma və etiket yapışdırma işləri istisna olmaqla, maşın operatoru işində və sənayedə əl işlərini yerinə yetirənlərə köməklik göstərir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) malları, materialları, ləvazimatları və s. iş sahəsinə daşımaq, hazır hissələri uzaqlaşdırmaq;

(b) nəqliyyat vasitələrini, yük maşınlarını və vaqonları yükləmək və boşaltmaq;

(c) maşın bloklarını təmizləmək, maşının təchizatlarını və alətləri təmizləmək;

(ç) məhsulları və ya tərkib hissələrini çeşidləyən təlimatı yerinə yetirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Butulka çeşidləyicisi
- İxtisasız fəhlə, yığıcı
- İxtisasız fəhlə, detalların yüklənməsi və boşaldılması
- Sarıyıcı, lövbər/əl ilə

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Yığıcı, elektrik avadanlığı - 8212
- Yığıcı, elektron avadanlıqlar - 8212
- Yığıcı, dəri məmulatları - 8219
- Yığıcı, rezin məmulatlar - 8219
- Qablaşdırıcı, əl ilə - 9321

933-cü KİÇİK QRUP

NƏQLİYYATDA MƏŞĞUL OLAN İXTİSASSIZ FƏHLƏLƏR

Nəqliyyatda məşğul olan ixtisassız fəhlələr velosipedləri və oxşar hərəkətedici vasitələri, nəqliyyat vasitələrini, kənd təsərrüfatı maşınlarını və ya dartı qüvvəsi ilə işləyən digər maşınları idarə edir, yükləri əllə daşıyırlar.

Yerinə yetirilən vəzifələrə aşağıdakılar daxil edilir: velosipedlərin və oxşar nəqliyyat vasitələrinin, dartı qüvvəsi ilə işləyən nəqliyyat vasitələrinin sərnişin və yük daşınması üçün idarə edilməsi; dartı gücü ilə işləyən maşınların idarə edilməsi; yüklərin əllə daşınması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

9331 Əllə və pedalla idarə edilən nəqliyyat vasitələrinin sürücüləri

9332 Arabaçılar və dartı gücü ilə işləyən maşınların sürücüləri

9333 Yükdaşıyanlar

9334 Qablaşdırıcılar

9331 ƏLLƏ VƏ PEDALLA İDARƏ EDİLƏN NƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİNİN SÜRÜCÜLƏRİ

Əllə və pedalla idarə edilən nəqliyyat vasitələrinin sürücüləri sərnişinlərin və yüklərin daşınması üçün velosipedləri və oxşar nəqliyyat vasitələrini idarə edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) malların yüklənməsi və boşaldılması, yaxud nəqliyyat vasitələrinə minərkən və ya onlardan düşərkən sərnişinlərə yardım edilməsi;

(b) başqa nəqliyyatın hərəkətmə qaydaları və müəyyənləşdirilmiş yol hərəkəti qaydaları nəzərə alınmaqla lazımi istiqamətdə nəqliyyat vasitələrinin hərəkət etdirilməsi;

(c) nəqliyyat vasitələrinin xırda təmiri və onların yaxşı vəziyyətdə saxlanması;

(ç) gediş haqqının yığılması;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Sürücü, pedallı nəqliyyat vasitəsi
- Sürücü, rikşa
- Sürücü, pedallı nəqliyyat vasitəsi

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Motosikletçi - 8321

9332 ARABAÇILAR VƏ DARTI GÜCÜ İLƏ İŞLƏYƏN MAŞINLARIN SÜRÜCÜLƏRİ

Arabaçılar və dartı gücü ilə işləyən maşınların sürücüləri sənişinlərin və malların daşınması üçün dartı gücü ilə işləyən nəqliyyat vasitələrini, kənd təsərrüfatı işlərində istifadə edilən dartı gücü ilə işləyən maşınları idarə edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) heyvanların arabaya, nəqliyyat vasitələrinə və ya maşınlara qoşulması;
- (b) malların yüklənməsi, boşaldılması və ya nəqliyyat vasitələrinə minərkən və ya onlardan düşərkən sənişinlərə yardım göstərilməsi;
- (c) başqa nəqliyyatın hərəkət qaydası və müəyyən olunmuş yol hərəkəti qaydaları nəzərə alınmaqla lazımi istiqamətdə hərəkət etmək üçün heyvanların idarə edilməsi;
- (ç) gediş haqqının yığılması;
- (d) şaxtalarda və karxanalarda vaqoncuqların hərəkət etdirilməsi üçün heyvanların idarə edilməsi;
- (e) kənd təsərrüfatı maşınlarına və başqa maşınlara qoşulmuş heyvanların idarə edilməsi;
- (ə) işlək fillərin idarə edilməsi;
- (f) nəqliyyat vasitələrinin xırda təmiri və onların yaxşı vəziyyətdə saxlanması;
- (g) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Faytonçu, dartı gücü ilə işləyən ekipaj/sənişin
- Çarvadar, dəvə karvanı
- İşçi, filləri idarə edən

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Cıdırda at sürən - 3421

9333 YÜKDAŞIYANLAR

Yükdaşıyanlar mebel və digər ev əşyalarının qablaşdırılması, daşınması, yüklənməsi və boşaldılması, təyyarələrin, gəmilərin və digər nəqliyyat vasitələrinin yüklənməsi və boşaldılması, malların anbarlara daşınması və orada yerləşdirilməsi kimi işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

- (a) şəxsi mülk sahiblərinin və idarə mebellərinin qablaşdırılması, maşınların, alətlərin və bir yerdən başqa bir yerə daşınmaq üçün oxşar malların qablaşdırılması;
- (b) furqonlara, yük maşınlarına, yük vaqonlarına, gəmilərə və təyyarələrə yüklənmək və onlardan boşaldılmaq üçün malların daşınması;
- (c) transportyora, borulara və s. yerləşdirilmək yolu ilə taxıl, kömür, qum və oxşar materialların yüklənməsi və boşaldılması;

(ç) əsas sahil obyektlərinin borularına, barjaların çənlərinə, tankerlərə və digər gəmilərə neftin, maye qazın və başqa yanacaqın yüklənməsi və boşaldılması məqsədilə şlanqların birləşdirilməsi;

(d) anbarlarda və oxşar obyektlərdə malların bir yerdən başqa yerə daşınması və səliqə ilə yığılması;

(e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Əllə daşıyan, yüklər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Operator, kran - 8343
- Operator, yükləyib-boşaldan maşın/lift - 8344

9334 QABLAŞDIRICILAR

Qablaşdırıcılar supermarketlərdə və başqa pərakəndə satış və topdan satış mağazalarında şkafları və görünən əraziləri təchiz edir və anbarı təmiz saxlayır.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) malları səliqə ilə yeşiklərə və rəflərə yerləşdirmək və böyük malları döşəmədə üst-üstə yığmaq;

(b) şkafları malla doldurmaq və şkafların qarşısında malların son istifadə tarixini göstərməklə mallara zəmanət vermək;

(c) son istifadə tarixini keçmiş malları kənarlaşdırmaq;

(d) satılanları qeydə almaq və anbarlardan ehtiyac duyulan malları toplamaq;

(e) şkaflardan və anbar otaqlarından müştərilər üçün məmulatları əldə etmək;

(ə) müştərilərə axtardıqları məmulatları tapmaqda yardımçı olmaq;

(f) zədələnmiş malları istehsalçıdan və ya distribüterdən almaq, açmaq, açıb çıxartmaq və baxış keçirmək (müayinə etmək).

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Dolduran, anbar
- Operator, anbar

94-cü YARIMQRUP

AŞBAZ KÖMƏKÇİLƏRİ

Aşbaz köməkçiləri qidaları və ya içkiləri hazırlayır və bişirir, masaları silir, mətbəxi təmizləyir və qabları yuyurlar.

Bu yarımqrupda adətən işçilər tərəfindən həyata keçirilən işlərə daxildir: səndviç, pizza, balıq və cipsi, salatlar və kofe kimi sadə yeməklərin və içkilərin hazırlanması; bişirmək üçün ərzaqları yumaq, doğramaq, ölçmək və qarışdırmaq; qril, mikrodalğalı sobalar (və frityür kürələr (manqallar) kimi ləvazimatlara nəzarət etmək; mətbəxləri, ərzaq hazırlanan sahələri və xidmət göstərilən sahələri təmizləmək; mətbəxlərdə və restoranlarda istifadə olunan ümumi qab-qacaqları təmizləmək.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

941 Aşbaz köməkçiləri

941-ci KİÇİK QRUP

AŞBAZ KÖMƏKÇİLƏRİ

Aşbaz köməkçiləri qidaları və ya içkiləri hazırlayır və bişirir, masaları silir, mətbəxi təmizləyir və qabları yuyurlar.

Adətən işçilər tərəfindən həyata keçirilən işlərə daxildir: səndviç, pizza, balıq və çipsi, salatlar və kofe kimi sadə yeməklərin və içkilərin hazırlanması; bişirmək üçün ərzaqları yumaq, doğramaq, ölçmək və qarışdırmaq; qril, mikrodalğalı sobalar (və frityür kürələr (manqallar) kimi ləvazimatlara nəzarət etmək; mətbəxləri, ərzaq hazırlanan sahələri və xidmət göstərilən sahələri təmizləmək; mətbəxlərdə və restoranlarda istifadə olunan ümumi qab-qacaqları təmizləmək.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

9411 Qəlyənaltı (Fast-food) hazırlayanlar

9412 Mətbəxdə köməkçi heyət

9411 QƏLYƏNALTİ (FAST FOOD) HAZIRLAYANLAR

Qəlyənaltı (fast food) hazırlayanlar sadə hazırlıq prosesləri olan və az miqdarda komponentlər daxil edilən qida məhsullarını və ya içkilərini hazırlayır və bişirirlər. Onlar müştərilərdən sifariş götürə bilər və onlara piştaxtalarda və ya stollarda xidmət edə bilərlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) səndviç, qamburqer, pizza, balıq və çipsi, salatlar və kofe kimi sadə yeməklərin və içkilərin hazırlanması;
- (b) bişirmək üçün ərzaqları yumaq, doğramaq, ölçmək və qarışdırmaq;
- (c) qril, mikrodalğalı sobalar (və frityür kürələr (manqallar) kimi ləvazimatlara nəzarət etmək;
- (ç) hazır qidaları qızdırmaq;
- (d) qida hazırlanan yerləri, bişirilən yerləri və qab-qacaqları təmizləmək;
- (e) sürətli xidmətdə və daşınma üçün qidada ixtisaslaşan yeməxanalarda qidanı və içki sifarişlərini götürmək və xidmət etmək;
- (ə) tez hazırlanan yeməklərin tərkib hissələrini sifariş etmək və çatdırmaq;
- (f) iş sahələrində təhlükəsizlik standartlarına, səhiyyəyə və sanitariyaya nəzarət etmək.
- (g) hazırlanan qidanın kəmiyyət və keyfiyyət tələblərini qarşılıdığını təsdiq etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Aşbaz, “Fast food”
- Aşbaz, tez hazırlanan yeməklər

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Baş aşbaz - 3434

- Aşbaz - 5120
- Köməkçi fəhlə, mağaza - 5246

9412 MƏTBƏXDƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT

Mətbəxdə köməkçi heyət mətbəx ərazisini təmizləyir, qabları yuyur, qida və ərzaq hazırlayan və ya xidmət edən işçilərə komponentləri hazırlamaq və kömək etmək məqsədilə başqa işlər görürlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) mətbəxləri, qida hazırlanan və xidmət göstərilən əraziləri təmizləmək;
- (b) qidaların hazırlanmasında aşbazlara və baş aşbazlara yumaqda, soymaqda, doğramaqda, ölçməkdə və komponentləri qarışdırmaq işlərində köməklik etmək;
- (c) xidmət üçün nəzərdə tutulan qab-qacağı yığmaq;
- (ç) soyuducularda, şkaflarda və digər anbar sahələrində ehtiyatları açıb çıxartmaq və qorumaq;
- (d) qabları və ləvazimatları yumaq və kənara qoymaq;
- (e) soyuducularda, şkaflarda və digər anbar sahələrində olan ehtiyat məhsulları yoxlamaq, ötürmək və çəkmək;
- (ə) sadə qida növlərini hazırlamaq, bişirmək, qızartmaq və qızdırmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Qabyuyan, əl ilə
- Köməkçi, mətbəx
- Fəhlə, mətbəx
- Yükdaşıyan, mətbəx
- İdarə edən, mətbəx
- Xidmətçi heyət, ərzaq anbarı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Aşbaz - 5120
- Aşbaz, "Fast food" - 9411

95-ci YARIMQRUP

KÜÇƏ XİDMƏTLƏRİ GÖSTƏRƏN İXTİSASSIZ İŞÇİLƏR

Küçə xidmətləri göstərən ixtisassız işçilər ayaqqabı təmizləmək, maşın şüşələrini yumaq və tapşırıqları yerinə yetirmək kimi küçədə müxtəlif xidmətlərin göstərilməsini təmin edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: küçələrdə və ya ictimai yerlərdə ayaqqabı təmizlənməsi; küçədə maşınların şüşələrinin silinməsi; müxtəlif tapşırıqların yerinə yetirilməsi.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

951 Küçə xidmətləri göstərən ixtisassız işçilər

952 Qeyri-ərzaq malları satan küçə satıcıları

951-ci KİÇİK QRUP

KÜÇƏ XİDMƏTLƏRİ GÖSTƏRƏN İXTİSASSIZ İŞÇİLƏR

Küçə xidmətləri göstərən ixtisasız işçilər ayaqqabı təmizləmək, maşın şüşələrini yumaq və tapşırıqları yerinə yetirmək kimi küçədə müxtəlif xidmətlərin göstərilməsini təmin edirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: küçələrdə və ya ictimai yerlərdə ayaqqabı təmizlənməsi; küçədə maşınların şüşələrinin silinməsi; müxtəlif tapşırıqların yerinə yetirilməsi.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

9510 Küçə xidmətləri göstərən ixtisasız işçilər

9510 KÜÇƏ XİDMƏTLƏRİ GÖSTƏRƏN İXTİSASSIZ İŞÇİLƏR

Küçə xidmətləri göstərən ixtisasız işçilər ayaqqabı təmizlənməsi, maşınların şüşələrinin yuyulması və müxtəlif tapşırıqların yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar olan vəzifələri yerinə yetirir və ya oxşar xidmətlərin göstərilməsini təmin edirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) təmizləmək üçün lazımi materialların əldə edilməsi;
- (b) ayaqqabıların təmizlənməsi və parıldadılması;
- (c) avtomobil şüşələrinin yuyulması və parıldadılması;
- (ç) müxtəlif tapşırıqların yerinə yetirilməsi;
- (d) haqqın yerində alınması;
- (e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Təmizləyən, ayaqqabı
- Yuyucu, əl ilə/küçə(maşın şüşəsi)
- Gözətçi, avtomobil
- Vərəqə (kitabça) paylayan
- Qəzet paylayan

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Köməkçi fəhlə, benzin doldurma məntəqəsi - 5245

952-ci KİÇİK QRUP

QEYRİ-ƏRZAQ MALLARI SATAN KÜÇƏ SATICILARI

Qeyri-ərzaq malları satan küçə satıcıları küçələrdə və ya stadionlar, kinoteatrlar, teatrlar kimi ictimai yerlərdə müxtəlif mallar satırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir: satış üçün müxtəlif əşyaların alınması və ya hazırlanması; küçədə lazım olan yerlərə və ya stadionlar, yaxud kinoteatrlar kimi ictimai yerlərə malların çatdırılması üçün əl arabalarının, velosipedlərin, yük maşınlarının və digər nəqliyyat

vasitələrinin yüklənməsi və boşaldılması; malların düzülməsi; qəzet və oxşar malların alıcılara çatdırılması və satışı; haqqın yerlərdə alınması.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

9520 Qeyri-ərzaq malları satan küçə satıcıları

9520 QEYRİ-ƏRZAQ MALLARI SATAN KÜÇƏ SATICILARI

Qeyri-ərzaq malları satan küçə satıcıları küçələrdə və ya stadionlar, kinoteatrlar, teatrlar kimi ictimai yerlərdə müxtəlif mallar satırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) satış üçün müxtəlif əşyaların alınması və ya hazırlanması;
- (b) küçədə lazım olan yerlərə və ya stadionlar, yaxud kinoteatrlar kimi ictimai yerlərə malların çatdırılması üçün əl arabalarının, velosipedlərin, yük maşınlarının və digər nəqliyyat vasitələrinin yüklənməsi və boşaldılması;
- (c) malların düzülməsi;
- (ç) qəzet və oxşar malların alıcılara çatdırılması və satışı;
- (d) haqqın yerlərdə alınması;
- (e) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Səyyar satıcı, küçə/qeyri-ərzaq məhsulları
- Səyyar satıcı
- Səyyar satıcı, qəzet

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Satıcı, bazar - 5211
- Satıcı, çadır - 5211
- Səyyar satıcı, küçə/ərzaq məhsulları - 5212
- Qəzet paylayan - 9510

96-cı YARIMQRUP

ZİBİL YIĞIŞDIRANLAR VƏ OXŞAR İŞÇİLƏR

Zibil yığışdıranlar və oxşar işçilər binalardan, həyətlərdən və digər ictimai yerlərdən zibilləri yığır, küçələri və digər ictimai yerləri təmiz saxlayır, şəxsi mülklər və ya təşkilatlar üçün müxtəlif işləri yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən aşağıdakılar daxil edilir: zibilin yığılması, yüklənməsi və boşaldılması; küçələrin, parkların və digər ictimai yerlərin süpürülməsi; kömür və ya odunun boşaldılması və onların evlərin və ya idarələrin anbarlarına yığılması; odunun doğranması; su gətirilməsi; xalçaların tozunun çırılması və digər oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

961 Zibil yığışdırıanlar və oxşar işçilər

962 Sair ixtisassız işçilər

961-ci KİÇİK QRUP

ZİBİL YIĞIŞDIRANLAR VƏ OXŞAR İŞÇİLƏR

Zibil yığışdırıanlar və oxşar işçilər binalardan, həyətlərdən v  digər ictimai yerlərdən zibill ri yığır, k  l ri v  digər ictimai yerləri təmiz saxlayır,  xssi m llkl r və ya təşkilatlar  c n müxtəlif iřl ri yerinə yetirirlər.

Yerinə yetirilən vəzifələrə adətən ařağıdakılar daxil edilir: zibilin yığılması, yüklənməsi v  boşaldılması; k  l rin, parkların v  digər ictimai yerlərin süpürülməsi; k m r və ya odunun boşaldılması və onların evlərin və ya idarələrin anbarlarına yığılması; odunun dođranması; su gətirilməsi; xalçaların tozunun çırpılması v  digər oxşar iřl rin yerinə yetirilməsi.

Bu kiçik qrupun peř l ri ařağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

9611 Zibil yığışdırıanlar

9612 Tullantıları  eřidl r  ayıran işçilər

9613  razini təmizləyənlər (süpürgəçilər) və oxşar işçilər

9611 ZİBİL YIĞIŞDIRANLAR

Zibil yığışdırıanlar binalardan, həyətlərdən, k  l rd n v  digər ictimai yerlərdən zibill ri v  tullantıları yığır v  dařıyırlar.

Onların vəzifələrinə ařağıdakılar daxil edilir:

- (a) zibili tullamaq, tullantıları zibil qablarına v  zibil  c n yük mařınlarına yerl řdirm k;
- (b) zibil dařımaq  c n nəzərdə tutulmuř yük mařınlarını sürmək;
- (c) yük mařınlarına və daha geniř konteynerlərə zibil vedr l rini boşaltmaq;
- ( ) zibili boşaltmaq v  yük mařınlarında tullantıları yenidən emal etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peř l rin nümunələri:

- Yığıcı, tullantılar
- Yığıcı, zibil

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peř l r:

- Sürücü, y kdařıyan - 8332

9612 TULLANTILARI  EŐİDL R  AYIRAN İŐÇİL R

Tullantıları  eřidl r  ayıran işçilər müvafiq zibillik sahələrində, zibill rin yenidən emalını həyata keçirən müəssisələrdə, binalarda, k  l rd  v  digər ictimai yerlərdə yenidən emal  c n yararlı olan lazımsız  řyaları toplayır v  növlərə ayırır.

Onların vəzifələrinə ařağıdakılar daxil edilir:

- (a) zibillik sahələrindən, k  l r kimi ictimai yerlərdən və ya m iř t, sənaye və kommersiya

sahələrindən lazımsız əşyaları axtarmaq və toplamaq;

(b) karton, kağız, şüşə, plastik, alüminium və ya digər zibillikdə olan materialları növünə görə çeşidləmək;

(c) lazımsız əşyaları və materialları müəyyən edilən kupelərdə və konteynerlərdə anbarlara yerləşdirmək və ya göndərmək;

(ç) mebellərin lazımsız hissələrini, ləvazimatları, yenidən istifadə üçün yararlı olan digər komponentləri eyniləşdirmək və ayırmaq;

(d) lazımsız əşyaları əl ilə və yaxud mühərriksiz maşınla daşımaq;

(e) lazımsız və istifadəsi yararsız əşyaları satmaq.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Fəhlə, tullantıların emalı
- Topdan satış ticarətçisi, tullantı
- Yığıcı, tullantı

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Yığıcı, zibil - 9611
- Süpürgəçi, küçə - 9613

9613 ƏRAZİNİ TƏMİZLƏYƏNLƏR (SÜPÜRGƏÇİLƏR) VƏ OXŞAR İŞÇİLƏR

Ərazini təmizləyənlər (süpürgəçilər) və oxşar işçilər küçələri, parkları, hava limanlarını, vağzalları və digər ictimai yerləri süpürür və yığıdır, birdəfəlik işləri yerinə yetirirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxildir:

(a) küçələrin, parkların, hava limanlarının, vağzalların və digər ictimai yerlərin süpürülməsi;

(b) kömür və ya odunun boşaldılması və onların evlərin və idarələrin anbarlarına yığılması;

(c) odunun doqranması və nizamla yığılması;

(ç) su gətirilməsi;

(d) qarın təmizlənməsi;

(e) xalçaların tozunun çırpılması;

(ə) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Süpürgəçi, park
- Süpürgəçi, küçə

962-ci KİÇİK QRUP

SAİR İXTİSASSIZ İŞÇİLƏR

Sair ixtisassız işçilər məlumatları və paketləri daşıyır, pul toplayır və sayğacları oxuyur, su, odun toplayır, dayanacaqlar və tədbirlər üçün buraxılış biletləri toplayır.

Adətən həyata keçirilən işlərə bunlar aid edilir: odun yarmaq, su, odun toplamaq, məlumatları, müəssisələrarası və ya başqa yerlərə paketləri və digər əşyaları çatdırmaq, poçt rüsumlarını keçirtmək, buraxılış biletlərini yoxlamaq; dayanacaqların qiymətlərini hesablamaq; qaz, işıq və su sayğaclarını oxumaq və sərfiyyatı qeydə almaq.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

9621 Kuryerlər, paket və baqaj daşıyanlar

9622 İxtisasız işçilər

9623 Ticarət avtomatlarından pulları toplayanlar, sayıcıların nəzarətçiləri və oxşar işçilər

9624 Su və odun toplayıcıları

9629 Digər ibtidai qruplara daxil edilməyən ixtisasız işçilər

9621 KURYERLƏR, PAKET VƏ BAQAJ DAŞIYANLAR

Kuryerlər, paket və baqaj daşıyanlar korrespondensiyanı, paketləri və digər əşyaları idarədaxili, idarələrarası, şəxsi evlərə və digər yerlərə daşıyır və çatdırır, eləcə də xüsusilə mehmanxanalarda, vağzallarda və hava limanlarında baqaj daşıyırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) korrespondensiyanın, paketlərin və digər əşyaların idarə daxilində, idarələrarası və digər yerlərə daşınması;

(b) poçt kuryerinin vəzifələrinin yerinə yetirilməsi;

(c) müxtəlif malların müəssisələrə, mağazalara, şəxsi evlərə və digər yerlərə və geriye çatdırılması;

(ç) mehmanxanalarda, vağzallarda, hava limanlarında və digər yerlərdə baqajın daşınması və çatdırılması;

(d) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Daşıyıcı, əllə/qəzetlər
- Kuryer
- Yükdaşıyan, baqaj
- Poçt kuryeri

Digər ibtidai qruplara aid edilən bir-birinə yaxın bəzi peşələr:

- Poçtalyon - 4412

9622 İXTİSASSIZ İŞÇİLƏR

İxtisasız işçilər binaları, torpaqları və digər vasitələri təmizləyir, rəngləyir, nəzarət edir və sadə təmir işlərinin öhdəsindən gəlirlər.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) sınımış pəncərələri, pərdələri, qapıları, hasarları, manqalları, piknik stollarını, şkafları, bufetləri və digər əşyaları təmir etmək;

- (b) lampa kimi əşyaların qüsurlarını düzəltmək;
- (c) divar, tavan və hasar kimi daxili və xarici səthləri təmir etmək və rəngləmək;
- (ç) qapıları və pəncərələri uyğunlaşdırmaq;
- (d) santexnika qapaqlarının dəyişdirilməsi;
- (e) mühəccərlərin qoyulması;
- (ə) kömür və odunu boşaltmaq və onları şəxsi evlərin və ya müəssisələrin zirzəmilərinə yerləşdirmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- İxtisasız fəhlə, təsadüfi işlər
- İxtisasız fəhlə, mehmanxana

9623 TİCARƏT AVTOMATLARINDAN PULLARI TOPLAYANLAR, SAYICILARIN NƏZARƏTÇİLƏRİ VƏ OXŞAR İŞÇİLƏR

Ticarət avtomatlarından pulları toplayanlar, sayıcıların nəzarətçiləri və oxşar işçilər satış avtomatlarını yükləyir, onlardan və ya maşın dayanacaqlarında pul xırdaları üçün konteynerlərdən pulları çıxarır, elektrik, qaz və sudan istifadə edilməsi sayğaclarının göstəricilərini qeydə alırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) satış avtomatlarının yüklənməsi, onların konteynerlərindən pulun çıxarılması;
- (b) pullu avtomobil dayanacaqlarında və digər bu kimi yerlərdə konteynerlərdən pulun çıxarılması;
- (c) elektrik enerjisi, qaz və sudan istifadə edilməsi sayğaclarının göstəricilərinin və istehlakın qeydə alınması;
- (ç) məzmunca oxşar işlərin yerinə yetirilməsi.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Pul yığan, ticarət avtomatı
- Sayğac göstəricilərini yoxlayan

9624 SU VƏ ODUN TOPLAYICILARI

Su və odun toplayıcıları su və odun toplayır, onları piyada və ya heyvan arabalarından istifadə edərək çatdırırlar.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

- (a) bazarda satmaq üçün və ya yanacaq kimi və ya öz istehlakı üçün meşələrdən odunun toplamaq və kəsmək;
- (b) meşələrə və ya tarlalara baş çəkib yerdən qurumuş odun yığmaq və qalaqlamaq;
- (c) balta və əl mişarından istifadə edərək ağacların çürümüş budaqlarını və gövdələrini kəsmək;
- (ç) toplanan ağacları bağlamaq, daşımaq və ya onları satış üçün bazara və ya istifadə üçün kəndə və ya ev təsərrüfatına arabada çatdırmaq;
- (d) evdə istifadə üçün quyulardan, çaylardan və ya gölməçələrdən su yığmaq;
- (e) kranlardan, çaylardan, gölməçələrdən və ya quyulardan vedrələrlə, dəri kisələrlə və ya digər konteynerlərlə su yığmaq və həmin suları iş yerlərinə, müştərilərin evlərinə və ya içmək üçün öz ev

təsərrüfatlarına çatdırmaq, çənlərdə drenaj borularını və ya anbarları təmizləmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Odun toplayan
- Su toplayan

**9629 DİGƏR İBTİDAİ QRUPLARA DAXİL EDİLMƏYƏN İXTİSASSIZ
İŞÇİLƏR**

Bu ibtidai qrupa 9-cu əsas qrupun digər ibtidai qruplarında təsniflənməyən peşələr aid edilir.

Onların vəzifələrinə aşağıdakılar daxil edilir:

(a) giriş biletlərini satmaq və toplamaq (yığmaq) və əyləncə tədbirlərində daimi müştərilərdən birkaları toplamaq(yığmaq);

(b) rəng və tarix meyarlarından istifadə etməklə, biletləri yoxlamaq və içəri buraxılması üçün həqiqiliyinə baxmaq;

(c) fəvqaladə hal zamanı təlimata müvafiq olaraq köməkliyi təmin etmək və ya daimi müştərilərə bələdçilik etmək;

(ç) istirahət otaqlarına istiqamətləndirmək;

(d) nəqliyyat vasitələrinin sürücülərini park sahələrinə yönləndirmək (istiqamət vermək);

(e) nəqliyyat vasitələrinə ziyan dəyməməsi və oğrulardan qorumaq üçün dayanacaqlarda keşik çəkmək;

(ə) dayanacaq xərclərini hesablamaq və müştərilərdən haqqlarını almaq;

(f) idman məqsədilə və hovuz olan zallarda daimi müştərilərə soyunma-geyinmə otaq vasitələri, qarderoblar və şkaflar təmin etmək.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Qapıçı
- Xidmətçi heyət, avtomobil dayanacağı
- Xidmətçi heyət, sərgi
- Qarderobçu
- Nəzarətçi, bilet

0-cı ƏSAS QRUP

SİLAHLI QÜVVƏLƏR

Silahlı qüvvələrə silahlı qüvvələrin üzvləri tərəfindən həyata keçirilən bütün işlər daxil edilir. Silahlı qüvvələrin üzvləri hazırda silahlı qüvvələrdə xidmətdə olan, o cümlədən könüllülük və ya məcburilik əsasında olmasından asılı olmayaraq yardımçı xidmətdə qulluq edən və mülki fəaliyyətlə məşğul olmaq üçün azad olmayan şəxslərdir. Ordunun daimi üzvləri, donanma, hava qüvvələri və digər hərbi xidmətlər, eləcə də müəyyən vaxt müddətinə hərbiyə çağırılanlar da bura daxildir.

Bu əsas qrupa daxil edilən peşələr aşağıdakı yarımqruplar üzrə təsnifləşir:

01 Silahlı qüvvələrin zabit heyəti

02 Silahlı qüvvələrin çavuş heyəti

03 Silahlı qüvvələrin sair heyəti

Bu qrupdan çıxardılanlar aşağıdakılardır:

- Müdafiə məsələləri ilə bağlı hökumət təşkilatlarının mülki işində müəyyən şəxslər tərəfindən həyata keçirilən peşələr;
- Polis (hərbi polisdən başqa);
- Gömrük müfəttişləri, sərhəd və ya başqa silahlı mülki xidmətlərin üzvləri.

01-ci YARIMQRUP

SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN ZABİT HEYƏTİ

Silahlı qüvvələrin zabit heyəti silahlı qüvvələrə məxsus təşkilatın şöbələrində rəhbərlik və idarəçilik məsələlərini təmin edirlər və silahlı qüvvələr xaricində mülki məşğuliyyətlər çoxluğunda yerinə yetirilən ona oxşar məsələləri yerinə yetirirlər. Bu qrupa silahlı qüvvələrin tam heyətində leytenant (və ya ekvivalent) və ya daha yüksək vəzifəni yerinə yetirənlər daxildir.

Bu yarımqrupun peşələrinə aşağıdakı kiçik qruplar daxil edilir:

011 Silahlı qüvvələrin zabit heyəti

Bu qrupdan çıxardılanlar:

- Müdafiə məsələləri ilə bağlı hökumət təşkilatlarının mülki işində müəyyən şəxslər tərəfindən həyata keçirilən peşələr;
- Polis (hərbi polisdən başqa);
- Gömrük müfəttişləri, sərhəd və ya başqa silahlı mülki xidmətlərin üzvləri.

011-ci KİÇİK QRUP

SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN ZABİT HEYƏTİ

Silahlı qüvvələrin zabit heyəti silahlı qüvvələrə məxsus təşkilatın şöbələrində rəhbərlik və idarəçilik məsələlərini təmin edirlər və silahlı qüvvələr xaricində mülki məşğuliyyətlər çoxluğunda yerinə yetirilən ona oxşar məsələləri yerinə yetirirlər. Bu qrupa silahlı qüvvələrin tam heyətində leytenant (və ya ekvivalent) və ya daha yüksək vəzifəni yerinə yetirənlər daxildir.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

0110 Silahlı qüvvələrin zabit heyəti

Bu qrupdan çıxardılanlar:

- Müdafiə məsələləri ilə bağlı hökumət təşkilatlarının mülki işində müəyyən şəxslər tərəfindən həyata keçirilən peşələr;
- Polis (hərbi polisdən başqa);
- Gömrük müfəttişləri, sərhəd və ya başqa silahlı mülki xidmətlərin üzvləri.

0110 SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN ZABİT HEYƏTİ

Silahlı qüvvələrin zabit heyəti silahlı qüvvələrə məxsus təşkilatın şöbələrində rəhbərlik və idarəçilik məsələlərini təmin edirlər və silahlı qüvvələr xaricində mülki məşğuliyyətlər çoxluğunda yerinə yetirilən ona oxşar məsələləri yerinə yetirirlər. Bu qrupa silahlı qüvvələrin tam heyətində leytenant (və ya ekvivalent) və ya daha yüksək vəzifəni yerinə yetirənlər daxildir.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Admiral
- Kommodor, aviasiya
- Marşal, aviasiya
- Briqadir, silahlı qüvvələr
- Hərbi hissə komandiri, silahlı qüvvələr
- Kapitan, hava qoşunları
- Kapitan, silahlı qüvvələr
- Polkovnik, aviasiya
- Kapitan, hərbi-dəniz donanması
- Polkovnik, silahlı qüvvələr
- Komandir, hərbi-dəniz donanması
- Komandir, aviasiya
- Ordu generalı, silahlı qüvvələr
- Mayor, aviasiya
- Leytenant, silahlı qüvvələr
- Kiçik leytenant, silahlı qüvvələr
- Leytenant, aviasiya
- Mayor, silahlı qüvvələr
- Feldmarşal
- Qardemarin
- Baş leytenant
- Dəniz donanmasının zabiti
- Kiçik leytenant, hərbi-dəniz donanması

Bu qrupdan çıxardılanlar:

- Müdafiə məsələləri ilə bağlı hökumət təşkilatlarının mülki işində müəyyən şəxslər tərəfindən həyata keçirilən peşələr;
- Polis (hərbi polisdən başqa);
- Gömrük müfəttişləri, sərhəd və ya başqa silahlı mülki xidmətlərin üzvləri.

02-ci YARIMQRUP

SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN ÇAVUŞ HEYƏTİ

Silahlı qüvvələrin çavuş heyəti hərbi intizama riayət edir və hərbi qüvvələrdə işləyənlərin

fəaliyyətinə, silahlı qüvvələrin xaricində mülki məşğuliyyətlər həyata keçirənlərə və ona oxşar məsələləri yerinə yetirənlərə nəzarət edir. Bu qrupa silahlı qüvvələrin üzvləri olan çavuş və baş çavuş daxildir.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

021 Silahlı qüvvələrin çavuş heyəti

Bu qrupdan çıxardılanlar:

- Müdafiə məsələləri ilə bağlı hökumət təşkilatlarının mülki işində müəyyən şəxslər tərəfindən həyata keçirilən peşələr;
- Polis (hərbi polisdən başqa);
- Gömrük müfəttişləri, sərhəd və ya başqa silahlı mülki xidmətlərin üzvləri.

021-ci KİÇİK QRUP

SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN ÇAVUŞ HEYƏTİ

Silahlı qüvvələrin çavuş heyəti hərbi intizama riayət edir və hərbi qüvvələrdə işləyənlərin fəaliyyətinə, silahlı qüvvələrin xaricində mülki məşğuliyyətlər həyata keçirənlərə və ona oxşar məsələləri yerinə yetirənlərə nəzarət edir. Bu qrupa silahlı qüvvələrin üzvləri olan çavuş və baş çavuş daxildir.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

0210 Silahlı qüvvələrin çavuş heyəti

Bu qrupdan çıxardılanlar:

- Müdafiə məsələləri ilə bağlı hökumət təşkilatlarının mülki işində müəyyən şəxslər tərəfindən həyata keçirilən peşələr;
- Polis (hərbi polisdən başqa);
- Gömrük müfəttişləri, sərhəd və ya başqa silahlı mülki xidmətlərin üzvləri.

0210 SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN ÇAVUŞ HEYƏTİ

Silahlı qüvvələrin çavuş heyəti hərbi intizama riayət edir və hərbi qüvvələrdə işləyənlərin fəaliyyətinə, silahlı qüvvələrin xaricində mülki məşğuliyyətlər həyata keçirənlərə və ona oxşar məsələləri yerinə yetirənlərə nəzarət edir. Bu qrupa silahlı qüvvələrin üzvləri olan çavuş və baş çavuş daxildir.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Bosman, hərbi-dəniz donanması
- Baş çavuş, aviasiya
- Çavuş, silahlı qüvvələr
- Çavuş, dəniz piyadası

- Miçman

Bu qrupdan çıxardılanlar:

- Müdafiə məsələləri ilə bağlı hökumət təşkilatlarının mülki işində müəyyən şəxslər tərəfindən həyata keçirilən peşələr;
- Polis (hərbi polisdən başqa);
- Gömrük müfəttişləri, sərhəd və ya başqa silahlı mülki xidmətlərin üzvləri.

03-cü YARIMQRUP

SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN SAİR HEYƏTİ

Silahlı qüvvələrin sair heyətlərinə məmur rütbəsi alan və almayan zabitlər istisna olmaqla silahlı qüvvələrin bütün çağırışçı və qeyri-çağırışçı üzvləri daxildir. Onlar silahlı qüvvələrin işlərini yerinə yetirir və ya silahlı qüvvələrin xaricində, mülki peşələr çoxluğunda yerinə yetirilən ona oxşar məsələləri həyata keçirirlər.

Bu yarımqrupun peşələri aşağıdakı kiçik qruplara daxil edilir:

031 Silahlı qüvvələrin sair heyətləri

Bu qrupdan çıxardılanlar:

- Müdafiə məsələləri ilə bağlı hökumət təşkilatlarının mülki işində müəyyən şəxslər tərəfindən həyata keçirilən peşələr;
- Polis (hərbi polisdən başqa);
- Gömrük müfəttişləri, sərhəd və ya başqa silahlı mülki xidmətlərin üzvləri.

031-ci KİÇİK QRUP

SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN SAİR HEYƏTLƏRİ

Silahlı qüvvələrin sair heyətləri məmur rütbəsi alan və almayan zabitlər istisna olmaqla silahlı qüvvələrin bütün çağırışçı və qeyri-çağırışçı üzvləri daxildir. Onlar silahlı qüvvələrin işlərini yerinə yetirir və ya silahlı qüvvələrin xaricində, mülki peşələr çoxluğunda yerinə yetirilən ona oxşar məsələləri həyata keçirirlər.

Bu kiçik qrupun peşələri aşağıdakı ibtidai qruplara daxil edilir:

0310 Silahlı qüvvələrin sair heyətləri

Bu qrupdan çıxardılanlar:

- Müdafiə məsələləri ilə bağlı hökumət təşkilatlarının mülki işində müəyyən şəxslər tərəfindən həyata keçirilən peşələr;
- Polis (hərbi polisdən başqa);
- Gömrük müfəttişləri, sərhəd və ya başqa silahlı mülki xidmətlərin üzvləri.

0310 SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN SAİR HEYƏTLƏRİ

Silahlı qüvvələrin sair heyətlərinə məmur rütbəsi alan və almayan zabitlər istisna olmaqla silahlı qüvvələrin bütün çağırışçı və qeyri-çağırışçı üzvləri daxildir. Onlar silahlı qüvvələrin işlərini yerinə yetirir və ya silahlı qüvvələrin xaricində, mülki peşələr çoxluğunda yerinə yetirilən ona oxşar məsələləri həyata keçirirlər.

Bu ibtidai qrupa aid edilən peşələrin nümunələri:

- Sıravi, aviasiya
- Topçu
- Kapral, hava qoşunları
- Kapral, silahlı qüvvələr
- Gizir, hərbi-dəniz donanması
- Pulemyotçu
- Piyada əsgər
- Paraşütçü (desantçı)
- Atıcı
- Matros, hərbi-dəniz donanması

Bu qrupdan çıxarılanlar:

- Müdafiə məsələləri ilə bağlı hökumət təşkilatlarının mülki işində müəyyən şəxslər tərəfindən həyata keçirilən peşələr;
- Polis (hərbi polisdən başqa);
- Gömrük müfəttişləri, sərhəd və ya başqa silahlı mülki xidmətlərin üzvləri.

QƏBUL EDİLMİŞ MƏŞĞULİYYƏTLƏRİN STRUKTURLAŞDIRILMIŞ ADLARINA (İNDEKSLƏRİNƏ) DAİR QEYDLƏR

Məşğulluğun Beynəlxalq Standart Təsnifatının (MBST-08) indeksləri məşğuliyyətlərin adlarının və onlara uyğun kodların məcmuyundan ibarətdir. Hər bir indeksin ona aid edilmiş kodu vardır və bu kod MBST-08-də onun ibtidai qrupa aid edilməsini göstərir. İndekslərin iki ayrı-ayrı siyahısı nəzərdə tutulmuşdur: birinci siyahı MBST-08-dəki təsnifata uyğun olaraq qəbul edilmiş sıralanma qaydasına uyğundur, ikinci siyahı məşğuliyyətlərin adlarının əlifba sırası ilə düzülməsinə əsaslanır.

İNDEKSİN STRUKTURU

MBST-08-də tətbiq edilən indeks eyniləşdirilən işə və məşğuliyyətə uyğun gələn standart adın axtarılıb tapılmasını asanlaşdırmaq üçün *əsas sözdən və dəqiqləşdirmələrdən* ibarətdir. Adətən İndeks aşağıdakı tərkib hissələrinə malikdir:

1) *Əsas söz* - bu adətən öz-özlüyündə məşğuliyyətin adı kimi nəzərdən keçirilə bilən yalnız bir sözdən ibarət olur. Məsələn, *müəllim, mühəndis, klerk* - bunlar əsas sözlərdir. Bəzi hallarda əsas söz bir sözdən çox ola bilər. Belə hallar “Məşğuliyyətlərin xüsusi adları” bölməsində nəzərdən keçirilir.

2) *İlkin dəqiqləşdirmə*. Adətən bu, əsas sözü dəqiqləşdirən yalnız bir sözdür. İlkin dəqiqləşdirmə məşğuliyyətin adını daha dar fəaliyyət növünə aid edilmək üçün müəyyən edilir. İlkin dəqiqləşdirmə əsas sözdən vergüllə ayrılır, məsələn, “Fizik, *atom*”, “Sürücü, yük avtomobili” və s. Əksər hallarda məşğuliyyətin adı oxunarkən əsas sözlə ilkin dəqiqləşdirici sözün yerlərini dəyişdirmək olar, məsələn, “Fizik, atom” “Atom fiziki” kimi, “Yük avtomobilinin sürücüsü” kimi oxuna bilər və s.

3) *İkinci dəqiqləşdirmə* daha dar fəaliyyət növünün identifikasiya edilməsi üçün lazım olan əlavə informasiyadan ibarətdir. İkinci dəqiqləşdirmə ilkin dəqiqləşdirmədən bölüşdürücü (əyri) xətlə ayrılır, məsələn, “Mühəndis, mülki tikinti/torpaq işləri”, “Mühəndis, mülki tikinti/hidravlika” və s.

4) *Üçüncü dəqiqləşdirmə*. Ayrı-ayrı hallarda üçüncü dəqiqləşdirmə lazım ola bilər. Üçüncü dəqiqləşdirmə ikinci dəqiqləşdirmədən sonra yerləşdirilir və adi mötərizəyə alınır, məsələn, “Operator, generator/elektrik enerjisi (*buxar*)”.

MƏŞĞULİYYƏTLƏRİN XÜSUSİ ADLARI

Bəzi xüsusi hallarda indeksin strukturu yuxarıda şərh edilmiş əsas strukturundan fərqlənir. Bu halda əsas söz bir sözdən çox ola bilər. Aşağıdakı hallarda indeksin əsas strukturundan kənara çıxmaq olar:

a) *Mənanın dəyişməsi*. Bəzən məşğuliyyətin adının bir əsas sözlə və sonrakı dəqiqləşdirmələr ilə verilməsi mənanın dəyişməsinə səbəb ola bilər. Məsələn, “Home economist” (təsərrüfat müdirəsi) iki sözdən ibarətdir. Əgər adı dəyişərək “Economist, home” (iqtisadçı, ev) kimi oxusaq, məşğuliyyətin adının mənası dəyişəcəkdir. Buna görə də belə halda iki sözdən ibarət olan “Home economist” əsas sözündən istifadə edilir.

b) *Çoxfunksiyalı məşğuliyyətlər*. Bəzi məşğuliyyətlərin adları tək-cə bir əsas vəzifəni əks etdirmir. Belə məşğuliyyətə misal olaraq ağac emal edən bir və ya bir neçə dəzgahın sazlanması və tənzimlənməsi işini göstərmək olar. Bu məşğuliyyətin indeksində əsas söz “Qaydaya salan-operator, ağac emalı dəzgahı” olacaqdır və burada iki komponent defislə ayrılır. Komponentlərin ardıcılığı ümumi qəbul edilmiş istifadə etmədən və bu iki funksiyanın vahid məşğuliyyətdə nisbi vacibliyindən, eləcə də onların yerinə yetirilməsi ardıcılığından asılıdır, məsələn, “Boyaçı-oymaçı”, “Metallurq-laborant” və s.

v) *Aydınlığın itirilməsi*. Bəzi hallarda “bir əsas söz, dəqiqləşdirmə” qəti konstruksiyasında yerlərin dəyişdirilməsi məşğuliyyətin adında aydınlığın pozulmasına gətirib çıxara bilər. Buna görə də bəzi istisnalar edilir.

İdarə və təşkilat rəhbərləri üçün “Baş idarə müdiri”, “Baş direktor” və “Sərəncamverici direktor” kimi əsas sözlərdən istifadə edilir.

Müəssisə və təşkilatların struktur bölmələrinin rəhbərləri üçün “Bölmə rəhbəri” əsas sözündən istifadə edilir.

Dövlət və qeyri-dövlət təşkilatlarında ən yüksək rütbəli qulluqçular üçün “Yüksək vəzifəli dövlət qulluqçusu”, “Yüksək vəzifəli şəxs” kimi əsas sözlərdən istifadə edilir.

“İşçi” sözü ilə olan adlar iki əsas sözdən istifadə edilməsini tələb edir. Əsas sözün birinci hissəsi işin ixtisasını şərh edir, ikinci hissəsi “işçi” sözündən ibarət olur, məsələn, “Sosial işçi”, “Elmi işçi” və s.

Bəzi hallarda adın təsnifatın konseptual əsasına uyğunlaşdırılması üçün əsas sözlərdən istifadə edilmir. “Nəzarətçi” əsas sözündən istifadə edilmir, belə ki, müşahidə və nəzarət, əgər bunlar rəhbərliyin vəzifələri deyilsə, yerinə yetirilməsinə nəzarət edilən işlərlə təsnifləndirilir. Hər hansı bir işi öyrənməklə əlaqədar olduqda təlimatlandırma üzrə məşğuliyyətlər üçün əsas sözdən istifadə edilmir, çünki bu məşğuliyyətlər istehsalın konkret növlərində təlimatlandırılan işçilərin məşğuliyyətləri ilə birlikdə təsnifləşdirilir. “İşləyən mülkiyyətçi” əsas sözündən də istifadə edilmir, çünki MBST-08-də əvvəlki nəşrlərdən fərqli olaraq, işçinin işləyən mülkiyyətçi olub-olmaması nəzərə alınmır.

d) *Həddən artıq dəqiqləşdirmələr*. Ümumi qaydalardan istisna operatorlar (hər hansı bir dəzgahda və ya qurğuda işləyən şəxslər) üçün edilmişdir. Çox hallar üçün yeganə olan “Operator” əsas sözünü saxlamaq üçün üç və hətta dörd dəqiqləşdirmədən istifadə edilməlidir. Əsas operator növləri üçün buna yol verilməməsindən ötrü ayrı-ayrı əsas sözlər verilmişdir: “Soba operatoru”, “Yandırma sobası operatoru”, “Tokar dəzgahı operatoru”, “Maşın operatoru”.

Digər bütün operatorlar, o cümlədən qurğu və avadanlıq operatorları “Operator” əsas sözünə malik olurlar, məsələn, “Barja operatoru”. Soba, yandırıcı soba, tokar dəzgahı, maşın və press operatorları üçün məşğuliyyətlərin adlarının ilkin dəqiqləşdirmələri ya bu maşın və mexanizmlərin funksiyalarını, ya da hazırlanan məmulatın təsvirini verir, məsələn: “Soba operatoru, əritmə/metal”, “Soba operatoru, saflaşdırma/əlvan metallar”, “Maşın operatoru, qatışıq hazırlayan/metal” və “Qurğu operatoru, halogen qazı istehsalı”. Əksinə, “Operator” yeganə əsas sözü üçün ilkin dəqiqləşdirmə istifadə edilən avadanlığın növünün (tipinin) təsviri deməkdir, məsələn: “Operator, X-şüalı tibb avadanlığı” və “Operator, yükləyib-boşaldan maşın/lift”.

İNDEKSİN TƏTBİQİ

MBST-08-də indeks ayrı-ayrı işlərin və ya məşğuliyyətlərin MBST-08-də olan qruplarla məşğuliyyətlərin adları və ya əsas vəzifələrin və öhdəliklərin təsviri əsasında dəqiq identifikasiya edilməsi üçün müəyyən olunmuşdur. Məşğuliyyətin adının düzgün kodunun və ya təsvirinin tapılması üçün indeksdən istifadə edilərkən aşağıdakı ardıcılıq üzrə hərəkət etmək lazımdır:

1. İndeksdə qeyd edilmiş məşğuliyyətlərin adlarına daha çox uyğun gələn söz müəyyənləşdirilməlidir. Məsələn, “Poladtökmə zavodunun işçisi, polad əridən sobanı idarə edirəm” cavabında ən mühüm dörd söz aşağıdakıdır: “idarəetmə”, “soba”, “əritmə” və “polad”.

2. Əsas söz müəyyənləşdirilməlidir. Göstərilən misalda əsas söz “Soba operatoru”dur.

3. 2-ci bənddə müəyyənləşdirilmiş əsas söz üçün dəqiqləşdirici söz (ilkin və təkrar) nəzərdən keçirilməlidir. Göstərilən nümunədə həmin dəqiqləşdirici sözlər aşağıdakılardır:

3132 Soba operatoru, tullantıların yandırılması

8121 Soba operatoru, konvertor əritmə/əlvan

metallar

8121 Soba operatoru, konvertor əritmə/polad (bessemerov sobası)

8121 Soba operatoru, konvertor əritmə/polad (oksigen sobası)

4.Dəqiqləşdirmələr əsasında uyğun variant seçilməlidir. Yuxarıda göstərilən siyahıda üçüncü və ya dördüncü variantlar uyğun gəlir. Onların hər ikisi eyni ibtidai qrupa aid edilir və bunun üçün düzgün kod MBST-08-də 8121 olacaqdır.

Məşğulluq Təsnifatında (MT) indekslərin yaradılması müvafiq peşə və vəzifəyə görə işin tərkibini, eləcə də peşə təhsilinin səviyyəsinə və onların yerinə yetirilməsi üçün iş stajına olan tələblərini özündə əks etdirən İşlərin və fəhlə peşələrinin vahid tarif-təsnifat arayışının və Qulluqçuların vəzifələrinin təsnifat arayışının işlənilib hazırlanması və tətbiqinin çoxillik təcrübəsinə əsaslanmışdır.

**QƏBUL EDİLMİŞ QRUPLARA UYĞUN OLARAQ MƏŞGULİYYƏTLƏRİN
STRUKTURLAŞDIRILMIŞ ADLARI (İNDEKSLƏRİ)**

1111 Başçı, dövlət	orqanları)
1111 Baş parlament təşkilatçısı	1112 Rəhbər, islah müəssisələri sistemi
1111 Dövlət qulluqçusu, qanunvericilik orqanları	1112 Katib, səfirlik
1111 Qubernator, ştat	1112 Katib, hökumət/qeyri qanunvericilik orqanları
1111 Kansler, hökumət	1112 Xüsusi müvəkkil, dövlət xidməti
1111 Nazir, hökumət	1112 Xüsusi müvəkkil, vergi xidməti
1111 Nazir, hökumət/vəzifəcə kiçik	1112 Yüksək vəzifəli dövlət qulluqçusu, hökumət
1111 Mer	1112 Baş idarə rəisi (polis)
1111 Parlamentçilər (Milli Məclis deputatları)	1112 Baş idarə rəisinin müavini (polis)
1111 Prezident, hökumət	1112 İdarə rəisi (polis)
1111 Baş Nazir	1112 İdarə rəisinin müavini (polis)
1111 Katib, dövlət	1112 Şöbə rəisi (polis)
1111 Katib, hökumət/qanunvericilik orqanları	1112 Şöbə rəisinin müavini (polis)
1111 Senator	1112 Şəhər, rayon, xətt polis idarə və şöbələrinin rəisləri
1111 Müşavir, hökumət	1112 Şəhər, rayon, xətt polis idarə və şöbələrinin rəislərinin müavini
1111 Spiker	1112 Ərazi polis bölməsinin rəisi
1111 Konqres üzvü	1112 Alay, tabor komandiri (polis)
1111 Parlament üzvü	1112 Alay, tabor komandirinin müavini (polis)
1111 Şura üzvü, şəhər özünüidarəsi	
1112 Ali komissar, hökumət	1113 Başçı, yaşayış yeri
1112 Baş inspektor, polis	1113 Rəhbər, yaşayış yeri
1112 Baş konsul	
1112 Baş rəhbər, dövlət departamenti	1114 Baş katib, siyasi partiya
1112 Baş rəhbər, hökumətlərarası təşkilat	1114 Sədr, siyasi partiya
1112 Baş rəhbər, hökumət idarəsi/region	1114 Prezident, siyasi partiya
1112 Baş katib, hökumət idarəsi	1114 Rəhbər, siyasi partiya
1112 Baş katib, hökumət idarəsi/müavin	1114 Yüksək vəzifəli şəxs, siyasi partiya
1112 Polis başçısı	1114 Baş rəhbər, işəgötürənlərin təşkilatı
1112 Baş xəzinədar, hökumət	1114 Baş katib, işəgötürənlərin təşkilatı
1112 Dövlət Qulluğu İşləri üzrə müvəkkil	1114 Baş katib, həmkarlar ittifaqı
1112 Yanğın Təhlükəsizliyi komissarı	1114 Prezident, işəgötürənlərin təşkilatı
1112 Baş polis müfəttişi	1114 Rəhbər, həmkarlar ittifaqı
1112 Daimi başçı	1114 Yüksək vəzifəli şəxs, işəgötürənlərin təşkilatı
1112 Diplomatik nümayəndə, səfirlik	1114 Yüksək vəzifəli şəxs, həmkarlar ittifaqı
1112 Komissar, yanğınsöndürmə xidməti	1114 Baş katib, humanitar təşkilat
1112 Komissar, polis	1114 Baş katib, Qırmızı Xaç təşkilatı
1112 Poçt rəhbəri naziri, hökumət	1114 Baş katib, Qırmızı Aypara təşkilatı
1112 Nazir müavini	1114 Baş katib, təbiəti mühafizə üzrə təşkilat
1112 Səfir	1114 Baş katib, xüsusi maraqlar üzrə təşkilat
1112 Nümayəndə, diplomatik	1114 Baş katib, ətraf mühitin qorunması üzrə təşkilat
1112 İdarə rəhbəri, şəhər özünüidarəsi	1114 Baş katib, insan hüquqları üzrə təşkilat
1112 İdarə rəhbəri, hökumətlərarası təşkilat	1114 Yüksək vəzifəli şəxs, humanitar təşkilat
1112 İdarə rəhbəri, hökumət	1114 Yüksək vəzifəli şəxs, xüsusi maraqlar üzrə
1112 Yerli qeydiyyat şöbələrinin rəhbəri	
1112 Rəhbər, dövlət departamenti	
1112 Rəhbər, dəftərxana (dövlət idarəetmə	

təşkilat	
1120 Baş direktor, təşkilat	1120 Direktor, təşkilat/idman
1120 Baş direktor, təşkilat/səhiyyə	1120 Direktor, təşkilat/eksərazi təşkilatları
1120 Baş direktor, təşkilat/kommunal idarəsi	1120 Direktor, müəssisə
1120 Baş direktor, təşkilat/mədəniyyət	1120 Direktor, müəssisə/mehmanxana təsərrüfatı
1120 Baş direktor, təşkilat/meşəçilik	1120 Direktor, müəssisə/kommersiya xidməti
1120 Baş direktor, təşkilat/istirahət	1120 Direktor, müəssisə/səhiyyə
1120 Baş direktor, təşkilat/balıqçılıq	1120 Direktor, müəssisə/fərdi xidmət
1120 Baş direktor, təşkilat/sosial xidmətlər	1120 Direktor, müəssisə/mədəniyyət
1120 Baş direktor, təşkilat/idman	1120 Direktor, müəssisə/meşəçilik
1120 Baş direktor, təşkilat/eksərazi təşkilatları	1120 Direktor, müəssisə/emaledici sənaye
1120 Baş direktor, müəssisə	1120 Direktor, müəssisə/təhsil
1120 Baş direktor, müəssisə/mehmanxana təsərrüfatı	1120 Direktor, müəssisə/topdan ticarət
1120 Baş direktor, müəssisə/kommersiya xidməti	1120 Direktor, müəssisə/istirahət
1120 Baş direktor, müəssisə/səhiyyə	1120 Direktor, müəssisə/ovçuluq təsərrüfatı
1120 Baş direktor, müəssisə/fərdi xidmət	1120 Direktor, müəssisə/restoran
1120 Baş direktor, müəssisə/mədəniyyət	1120 Direktor, müəssisə/pərakəndə satış
1120 Baş direktor, təşkilat/meşəçilik	1120 Direktor, müəssisə/balıqçılıq
1120 Baş direktor, müəssisə/emaledici sənaye	1120 Direktor, müəssisə/rabitə
1120 Baş direktor, müəssisə/təhsil	1120 Direktor, müəssisə/kənd təsərrüfatı
1120 Baş direktor, müəssisə/topdansatış ticarət	1120 Direktor, müəssisə/anbar təsərrüfatı
1120 Baş direktor, müəssisə/istirahət	1120 Direktor, müəssisə/sosial xidmətlər
1120 Baş direktor, müəssisə/ovçuluq təsərrüfatı	1120 Direktor, müəssisə/idman
1120 Baş direktor, müəssisə/restoran	1120 Direktor, müəssisə/tikinti
1120 Baş direktor, müəssisə/pərakəndə satış	1120 Direktor, müəssisə/nəqliyyat
1120 Baş direktor, müəssisə/balıqçılıq	1120 Direktor, müəssisə/turizm
1120 Baş direktor, müəssisə/rabitə	1120 Direktor, müəssisə/yığışdırma və təmizləmə
1120 Baş direktor, müəssisə/kənd təsərrüfatı	1120 Direktor, məktəb
1120 Baş direktor, müəssisə/anbar təsərrüfatı	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat
1120 Baş direktor, müəssisə/sosial xidmətlər	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/səhiyyə
1120 Baş direktor, müəssisə/idman	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/kommunal idarə
1120 Baş direktor, müəssisə/tikinti	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/mədəniyyət
1120 Baş direktor, müəssisə/nəqliyyat	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/meşəçilik
1120 Baş direktor, müəssisə/turizm	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/təhsil
1120 Baş direktor, müəssisə/yığışdırma və təmizləmə	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/istirahət
1120 Direktor, kollec	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/balıqçılıq
1120 Direktor, təşkilat	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/sosial xidmətlər
1120 Direktor, təşkilat/səhiyyə	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/idman
1120 Direktor, təşkilat/kommunal idarə	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/eksərazi təşkilatları
1120 Direktor, təşkilat/mədəniyyət	1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə
1120 Direktor, təşkilat/meşəçilik	1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/mehmanxana təsərrüfatı
1120 Direktor, təşkilat/təhsil	1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/kommersiya xidməti
1120 Direktor, təşkilat/istirahət	
1120 Direktor, təşkilat/balıqçılıq	
1120 Direktor, təşkilat/sosial xidmətlər	

1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/səhiyyə	1212 Bölmə rəhbəri, heyət toplama üzrə
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/fərdi xidmət	1213 Bölmə rəhbəri, siyasət
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/mədəniyyət	1213 Bölmə rəhbəri, planlaşdırma
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/meşəçilik	1213 Bölmə rəhbəri, korporativ fəaliyyətin planlaşdırılması
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/emaledici sənaye	1219 İnzibati xidmətlərin rəhbərləri (idarə edənləri)
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/təhsil	1219 Təmizlik xidmətlərinin rəhbərləri (idarə edənləri)
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/topdan ticarət	1219 Korporativ xidmətlərin rəhbərləri (idarə edənləri)
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/istirahət	1219 Vasitəçilik xidmətlərinin rəhbərləri (idarə edənləri)
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ovçuluq təsərrüfatı	1219 Satınalmalar üzrə rəhbərlər (idarə edənlər)
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/restoran	1219 Baş idarə müdiri, fərdi xidmət
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/pərakəndə satış	1219 Baş idarə müdiri, yığışdırma və təmizləmə
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/balıqçılıq	1219 Baş idarə müdiri, kommərsiya xidməti
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/rabitə	1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/kommunal idarə
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/kənd təsərrüfatı	1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/mədəniyyət
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/anbar təsərrüfatı	1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/idman
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/sosial xidmətlər	1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/səhnə fəaliyyəti
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/idman	1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/eksərazi təşkilatları
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/tikinti	1219 Maliyyə-təsərrüfat hissəsi rəisi, gəmi
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/nəqliyyat	1219 Bölmə rəhbəri, müdiriyyət
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/turizm	1219 Bölmə rəhbəri, mühasibat uçotu
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/yığışdırma və təmizləmə	1219 Bölmə rəhbəri, büdcə
1120 Sədr, təşkilat	1219 Bölmə rəhbəri, maliyyə
1120 Sədr, müəssisə	1219 Şirkət katibi (kargüzərlıq)
1120 Prezident, təşkilat	1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/fərdi xidmət
1120 Prezident, müəssisə	1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/yığışdırma və təmizləmə
1120 Prorektor, universitet	1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/kommərsiya xidməti
1120 Rektor, universitet	1221 Bölmə rəhbəri, marketinq
1120 İcra Hakimiyyətinin başçısı	1221 Bölmə rəhbəri, satış
1120 İcraçı direktor	1221 Bölmə rəhbəri, malların hərəkət etdirilməsi
1120 Region üzrə rəhbər	1222 Bölmə rəhbəri, reklam
1211 Bölmə rəhbəri, maliyyə	1222 Bölmə rəhbəri, ictimaiyyətlə əlaqələr
1211 Bölmə rəhbəri, müdiriyyət	
1211 Şirkətdə katib	
1212 Bölmə rəhbəri, istehsal münasibətləri	
1212 Bölmə rəhbəri, heyətin idarə olunması	

1223 Bölmə rəhbəri, elmi tədqiqat və işləmələr	rabitə (teleqraf və telefon xidməti)
1311 Baş idarə müdiri, ovçuluq təsərrüfatı	1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/ rabitə (poçt xidməti)
1311 Baş idarə müdiri, kənd təsərrüfatı	1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/anbar təsərrüfatı
1311 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/meşəçilik	1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/ nəqliyyat (yük daşımaları)
1311 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/ ovçuluq təsərrüfatı	1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/nəqliyyat (sərnişin daşımaları)
1311 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/kənd təsərrüfatı	1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/nəqliyyat (boru kəməri)
1311 Bölmənin rəhbəri, meşəçilik	1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar /nəqliyyat
1311 Bölmənin rəhbəri, təsərrüfat	1330 Bölmə rəhbəri, kompüter xidməti
1312 Baş idarə müdiri, balıqçılıq	1330 Rəhbər, tətbiqi məsələlərin işlənməsi
1312 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/ balıqçılıq	1330 Rəhbər, informasiya xidmətləri
1312 Kapitan, balıq gəmisi	1330 Rəhbər, məlumat bazaları
1321 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/ emaledici sənaye	1330 Rəhbər, məlumatların işlənməsi
1321 Baş idarə müdiri, emaledici sənaye	1330 Rəhbər, İKT-in inkişafı
1321 Sənayeçi, fabrikin sahibi	1330 Direktor, informasiya sistemi
1322 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/ dağ-mədən sənayesi	1330 Rəhbər, informasiya texnologiyaları
1322 Baş idarədən, şaxta	1330 Provayder, internet xidmələri
1322 Baş idarədən, istehsalat/dağ-mədən işləri	1330 Dispetçer, internet şəbəkəsi
1322 Baş idarədən, istehsalat/neft və qazın hasil edilməsi	1330 Baş idarə müdiri, rabitə
1322 Baş idarədən, istehsalat/karxana	1341 Uşaqlara qulluq mərkəzinin rəhbəri
1322 Baş idarədən, karxana	1342 Direktor, klinika
1323 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/ tikinti	1342 Səhiyyə müəssisəsinin koordinatoru
1323 Baş idarə müdiri, tikinti	1342 Direktor, xəstələrə qulluq
1323 İnşaatçı	1342 Baş tibb bacısı, xəstəxana
1324 Baş idarə müdiri, anbar təsərrüfatı	1342 Administrator, tibb
1324 Baş idarə müdiri, nəqliyyat	1342 Baş idarə müdiri, səhiyyə
1324 Bölmə rəhbəri, satınalmalar	1342 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/səhiyyə
1324 Bölmə rəhbəri, malların yayılması	1343 Direktor, yaşlılara qulluq mərkəzi
1324 Bölmə rəhbəri, təchizat	1343 Yaşlılara qulluq üzrə mərkəzin əlaqələndiricisi
1324 Bölmə rəhbəri, saxlama	1343 Direktor, qocalar evi
1324 Vağzal rəisi, dəmir yolu	1343 Təqaüdçülər mərkəzinin əlaqələndiricisi
1324 Rəis, dəmir yolu stansiyası	1343 Baş idarə müdiri, sosial xidmətlər
1324 Poçtmeyster	1344 Direktor, ictimai mərkəz
1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/ rabitə	1344 Direktor, ailə xidməti mərkəzi
1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/ rabitə	1344 Direktor, məskunlaşma xidməti mərkəzi
1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/ rabitə	1344 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/sosial xidmətlər

1344 Direktor, qadın məsləhətxanası

1345 Məktəb direktoru

1345 Baş idarə müdiri, təhsil

1345 Dekan

1345 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/təhsil

1345 Təşkilati hissə müdiri

1345 Tədris hissə müdiri

1345 Rəhbər, kollec fakültəsi

1345 Rəhbər, universitet fakültəsi

1345 İdman məktəbinin direktoru

1345 Respublika olimpiya idman litseyinin direktoru

1346 Bank müdiri

1346 Sədr, mənzil inşaat kooperativi

1346 Direktor, kredit ittifaqının sədri

1346 Direktor, sığorta agentliyi

1349 Müdir, arxiv

1349 Direktor, şəkil qalereyası

1349 Direktor, islahedici xidmətlər

1349 Direktor, hüquq məsləhətxanası

1349 Müdir, kitabxana

1349 Müdir, muzey

1349 Rəhbər, musiqi

1349 Superindentant (polis inspektoru)

1349 Rəis, cəzaçəkmə müəssisəsi

1349 Uşaqlar, yeniyetmələr və gənclər üçün hüquqi məsləhət xidmətləri mərkəzinin direktoru

1349 Uşaqlar, yeniyetmələr və gənclərlə iş üzrə təşkilatlarda şöbə (qrup, bölmə) müdiri (rəisi)

1411 Direktor, mehmanxana

1411 Direktor, motel

1411 Direktor, gənclər üçün turbaza

1411 Baş idarə müdiri, mehmanxana

1411 Baş idarə müdiri, gələnlər üçün ev

1411 Baş idarə müdiri, kempinq

1411 Baş idarə müdiri, istirahət otaqları

1411 Baş idarə müdiri, mebelləşdirilmiş otaqlar

1411 Baş idarə müdiri, motel

1411 Baş idarə müdiri, yataqxana

1411 Baş idarə müdiri, otel

1411 Baş idarə müdiri, pansion

1411 Baş idarə müdiri, yaşayış avtoqoşquları

üçün dayanacaq

1411 Bar sahibi

1411 Mehmanxana sahibi

1411 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/mehmanxana

1411 Mehmanxana inzibatçısı (xarici dili bilməklə)

1412 İdarəedən, kafe

1412 İdarəedən, restoran

1412 İdarəedən, şadlıq evləri

1412 Restoran sahibi

1412 Baş idarə müdiri, qəlyanaltıxana

1412 Baş idarə müdiri, kafe

1412 Baş idarə müdiri, restoran

1412 Baş idarə müdiri, özünəxidmət restoranı

1412 Baş idarə müdiri, yeməcxana

1412 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/restoran

1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/topdan ticarət (idxal)

1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/topdan ticarət

1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/topdan ticarət (ixrac)

1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/pərakəndə satış (supermarket)

1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/pərakəndə satış

1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/pərakəndə satış (univermaq)

1420 Dükən sahibi

1420 Baş idarə müdiri, topdansatış

1420 Baş idarə müdiri, topdansatış/idxal

1420 Baş idarə müdiri, topdansatış/ixrac

1420 Baş idarə müdiri, pərakəndə satış

1420 Baş idarə müdiri, pərakəndə satış/mağaza

1420 Baş idarə müdiri, pərakəndə satış/özünəxidmət mağazası

1420 Baş idarə müdiri, pərakəndə satış/güzəştə satan mağaza

1420 Baş idarə müdiri, pərakəndə satış/malları poçtla satan mağaza

1420 Baş idarə müdiri, pərakəndə satış/bir firmanın eyni tipli mağazalar şəbəkəsi

1420 Kommersant, topdan ticarət

1420 Kommersant, pərakəndə satış

1420 Topdansatış ticarətçisi (şəxsi iş)	2111 Astrofizik
1420 Pərakəndə satış ticarətçisi (şəxsi iş)	2111 Aerodinamik
1420 Kommivoyajor (şəxsi iş)	2111 Astrometrist
1420 Menecer, pərakəndə ticarət	2111 Ballistik
1420 Menecer, supermarket	2111 Hidrodinamik
1420 Menecer, bakaleya	2111 Reoloq
1420 Menecer, mağaza	2111 Termodinamik
1431 Menecer, istirahət parkları	2111 Fizik
1431 Menecer, bilyard zalı/üzgüçülük hovuzu	2111 Fizik, akustika
1431 Menecer, kazino	2111 Fizik, astronomiya
1431 Menecer, kinoteatr	2111 Fizik, ballistika
1431 Menecer, istirahət mərkəzi	2111 Fizik, hidrodinamika
1431 Menecer, at çapma məktəbi	2111 Fizik, səs
1431 Menecer, idman mərkəzi	2111 Fizik, mexanika
1431 Menecer, teatr	2111 Fizik, molekulyar fizika
1431 Baş idarə müdiri, istirahət	2111 Fizik, yarımkeçiricilər fizikası
1431 Baş idarə müdiri, idman	2111 Fizik, optika
1431 Baş idarə müdiri, mədəniyyət	2111 Fizik, reologiya
1431 Baş məşqçi	2111 Fizik, işıq
1431 İdman qurğusunun direktoru	2111 Fizik, nəzəri fizika
1431 İdman-sağlamlıq düşərgəsinin direktoru	2111 Fizik, istilik
1431 İdman klubunun sədri (prezidenti)	2111 Fizik, termodinamika
1431 İdman Federasiyasının sədri (prezidenti)	2111 Fizik, bərk cisim fizikası
1431 Yeniyetmələrə, gənclərə sosial psixoloji yardım göstərilməsi üzrə mərkəzin direktoru	2111 Fizik, elektrik və maqnetizm
1431 Komandanın məşqçi-rəisi	2111 Fizik, elektronika
1431 Gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsi mərkəzinin direktoru	2111 Fizik, nüvə fizikası
1431 Gənclərin problemləri üzrə elmi araşdırmalar mərkəzinin direktoru	2111 Fizik, atom fizikası
1431 Gənclər Sarayının direktoru	2111 Fizik, atom
1431 Gənclər üçün informasiya mərkəzinin direktoru	2112 İqlimçi
1439 Menecer, səyahət agentliyi	2112 Meteoroloq
1439 Baş idarə müdiri, turizm	2112 Meteoroloq, iqlimşünaslıq
1439 Menecer, konfrans mərkəzi	2112 Meteoroloq, hava proqnozu
1439 Menecer, telefon xidmətləri mərkəzi	2112 Proqnoz tərtibatçısı, hava
1439 Menecer, ticarət mərkəzi	2113 Kristalloqraf
1439 Menecer, kempinq (avtoturistlər üçün mehmanxana)	2113 Əczaçı, sənaye
1439 Menecer, dayanacaq/qoşqu	2113 Kimyaçı
1439 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/istirahət	2113 Kimyaçı, analitik kimya
1439 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/turizm	2113 Kimyaçı, dəri
2111 Astronom	2113 Kimyaçı, keyfiyyətin yoxlanması
2111 Astronom, radio	2113 Kimyaçı, korroziya
	2113 Kimyaçı, boyaçı
	2113 Kimyaçı, boyaqlar
	2113 Kimyaçı, kristalloqrafiya
	2113 Kimyaçı, metallurgiya
	2113 Kimyaçı, yuyucu vasitələr
	2113 Kimyaçı, qeyri üzvi kimya

2113 Kimyaçı, neft
 2113 Kimyaçı, üzvi kimya
 2113 Kimyaçı, yeyinti məhsulları
 2113 Kimyaçı, plastmaslar
 2113 Kimyaçı, polimerlər
 2113 Kimyaçı, rezin
 2113 Kimyaçı, şüşə
 2113 Kimyaçı, toxuculuq materialları
 2113 Kimyaçı, əcza
 2113 Kimyaçı, fiziki kimya
 2113 Kimyaçı, nüvə kimyası

 2114 Vulkanoloq
 2114 Geodeziyaçı
 2114 Geoloq
 2114 Geoloq, mədən işi
 2114 Geoloq, mikropaleontologiya
 2114 Geoloq, neft
 2114 Geoloq, okeanoqrafiya
 2114 Geoloq, paleontologiya
 2114 Geoloq, petrologiya
 2114 Geoloq, layihə-axtarış işləri
 2114 Geoloq, stratiqrafiya
 2114 Geomaqnetik
 2114 Geomorfoloq
 2114 Geofizik
 2114 Geofizik, vulkanologiya
 2114 Geofizik, geomaqnetizm
 2114 Geofizik, geomorfologiya
 2114 Geofizik, hidrologiya
 2114 Geofizik, qlyasiologiya
 2114 Geofizik, okeanoqrafiya
 2114 Geofizik, seysmologiya
 2114 Hidroloq
 2114 Qlyasioloq
 2114 Mikropaleontoloq
 2114 Mineroloq
 2114 Okeanoqraf, geologiya
 2114 Okeanoqraf, geofizika
 2114 Paleontoloq
 2114 Petroqraf
 2114 Seysmoloq
 2114 Stratiqraf

 2120 Aktuari
 2120 Təhlilçi, əməliyyatların tədqiqatçısı
 2120 Riyaziyyatçı, tətbiqi riyaziyyat
 2120 Riyaziyyatçı, sığorta işi

2120 Riyaziyyatçı, nəzəri riyaziyyat
 2120 Biometrist
 2120 Demograf
 2120 Statist
 2120 Statist, biometriya
 2120 Statist, biostatistika
 2120 Statist, demoqrafiya
 2120 Statist, səhiyyə
 2120 Statist, ictimai rəyin öyrənilməsi
 2120 Statist, riyaziyyat
 2120 Statist, təhsil
 2120 Statist, müayinə
 2120 Statist, tətbiqi statistika
 2120 Statist, kənd təsərrüfatı
 2120 Statist, texnika
 2120 Statist, fiziki elmlər
 2120 Statist, maliyyə
 2120 Statist, iqtisadiyyat
 2120 Statist, büdcə
 2120 Statist, sığorta
 2120 Statist, gömrük

 2121 Metrologiya üzrə mühəndis
 2121 Standartlaşdırma üzrə mühəndis
 2121 Elmi işçi – Dövlət etalonunu qoruyan

 2131 Bakterioloq
 2131 Bakterioloq, baytarlıq
 2131 Bakterioloq, tibb
 2131 Bakterioloq, süd təsərrüfatı
 2131 Bakterioloq, yeyinti məhsulları
 2131 Bakterioloq, torpaq
 2131 Bakterioloq, sənaye
 2131 Bakterioloq, balıqçılıq
 2131 Bakterioloq, kənd təsərrüfatı
 2131 Bakterioloq, əcza
 2131 Bioloq
 2131 Bioloq, molekulyar
 2131 Bioloq, dəniz
 2131 Bioloq, şirin sular
 2131 Botanik
 2131 Botanik, histologiya
 2131 Botanik, mikologiya
 2131 Botanik, torpaq
 2131 Botanik, taksonomiya
 2131 Botanik, ekologiya
 2131 Botanik, iqtisadiyyat
 2131 Genetik

2131 Genetik, heyvanlar
 2131 Genetik, bitkilər
 2131 Hidrobioloq
 2131 Kistoloq
 2131 Kistoloq, heyvanlar
 2131 Kistoloq, bitkilər
 2131 Zooloq
 2131 Zooloq, histologiya
 2131 Zooloq, ixtiologiya
 2131 Zooloq, mammologiya
 2131 Zooloq, ornitologiya
 2131 Zooloq, parazitologiya
 2131 Zooloq, balıqçılıq
 2131 Zooloq, taksonomiya
 2131 Zooloq, ekologiya
 2131 Zooloq, embriologiya
 2131 Zooloq, entimologiya
 2131 İmmunoloq
 2131 Mühəndis, genetika
 2131 İxtioloq
 2131 Mammoloq
 2131 Mikoloq
 2131 Mikrobioloq
 2131 Ornitoloq
 2131 Parazitoloq
 2131 Balıqçı
 2131 Taksonomist
 2131 Taksonomist, heyvanlar
 2131 Taksonomist, bitkilər
 2131 Sitoloq
 2131 Sitoloq, heyvanlar
 2131 Sitoloq, bitkilər
 2131 Ekoloq
 2131 Ekoloq, heyvanlar
 2131 Ekoloq, bitkilər
 2131 Embrioloq
 2131 Entomoloq

 2132 Aqronom
 2132 Meşəçi
 2132 Elmi işçi, heyvandarlıq
 2132 Elmi işçi, dənli bitkilər
 2132 Elmi işçi, meşə təsərrüfatı
 2132 Elmi işçi, torpaqşünaslıq
 2132 Elmi işçi, kənd təsərrüfatı
 2132 Pomoloq
 2132 Ağac cinslərinin yetişdirilməsi üzrə
 mütəxəssis

2132 Bağçılıq üzrə mütəxəssis
 2132 Əmtəəlik bostançılıq üzrə mütəxəssis
 2132 Gülçülük üzrə mütəxəssis
 2132 Kənd təsərrüfatı fermasında assistent-
 məsləhətçi
 2132 Məsləhətçi, meşəçilik
 2132 Məsləhətçi, kənd təsərrüfatı
 2132 Məsləhətçi, fermer təsərrüfatı
 2132 Məsləhətçi, balıqçılıq

 2133 Təhlilçi, havanın çirklənməsi
 2133 Mütəxəssis, təbiətin mühafizəsi
 2133 Elmi işçi, təbiətin mühafizəsi
 2133 Ekoloq
 2133 Ekspert, ətraf mühitin mühafizəsi
 2133 Auditor (nəzarətçi), ətraf mühitin
 mühafizəsi
 2133 Məsləhətçi, ətraf mühitin mühafizəsi
 2133 Elmi işçi, ətraf mühitin tədqiqi
 2133 Elmi işçi, ətraf mühitin mühafizəsi
 2133 Təhlilçi, suyun keyfiyyəti

 2141 Mühəndis, sənaye məhsullarının keyfiyyəti
 2141 Mühəndis, sənaye
 2141 Mühəndis, zavod/fabrika
 2141 Mühəndis, istehsalat

 2142 Mühəndis, hidravlika
 2142 Mühəndis, hidrologiya
 2142 Mühəndis, mülki tikinti
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/hava limanları
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/ventilyasiya
 qurğuları
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/qüllələr
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/hidravlika
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/hidrologiya
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/tərsənə və limanlar
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/yollar
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/dəmir yolları
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/binalar
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/səhiyyə
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/torpaq işləri
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/iriqəsiya
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/qurğuları
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/maqistrallar və
 küçələr
 2142 Mühəndis, mülki tikinti/süxurlar
 mexanikası

2142 Mühəndis, mülki tikinti/körpülər	2144 Mühəndis, mühərriklər
2142 Mühəndis, mülki tikinti/santexnika qurğuları	2144 Mühəndis, havanın kondensasiya edilməsi üçün avadanlıq
2142 Mühəndis, mülki tikinti/tikinti konstruksiyaları	2144 Mühəndis, reaktiv mühərriklər
2142 Mühəndis, mülki tikinti/tunellər	2144 Mühəndis, təyyarə istehsalı
2142 Mühəndis, torpaq işləri	2144 Mühəndis, yağlama
2142 Mühəndis, irriqasiya	2144 Mühəndis, gəmi
2142 Mühəndis, santexnika qurğuları	2144 Mühəndis, gəmiqayırma
2142 Mühəndis, tikinti qurğuları	2144 Mühəndis, nüvə enerjisi
2142 Texnoloq, tikinti materialları	2144 Konstruktor, avtomobillər
2142 Texnoloq, tikinti/mülki	2144 Konstruktor, uçuş aparatları
2142 Mühəndis, geotexnoloq	2144 Gəmiqayırma, hərbi
2142 Mühəndis-inşaatçı	2144 İnşaatçı, gəmilər
2143 Mühəndis, havanın çirklənməsinə nəzarət	2144 Texnoloq, maşınqayırma/mexaniki avadanlıq
2143 Təhlilçi, ətraf mühit	2144 Texnoloq, qaynaq
2143 Mühəndis, ətraf mühit	2145 Mühəndis, neft
2143 Mütəxəssis, ətraf mühit	2145 Mühəndis, təbii qazın istehsalı və yayılması
2144 Mühəndis, avtomobil istehsalı	2145 Mühəndis, kimyəvi proseslər
2144 Mühəndis, hərbi-dəniz	2145 Mühəndis, kimya
2144 Mühəndis, qaz turbinləri	2145 Mühəndis, kimya/neft və təbii qaz
2144 Mühəndis, daxiliyanma mühərrikləri	2145 Texnoloq, kağız
2144 Mühəndis, dizellər	2145 Texnoloq, lif
2144 Mühəndis, kriogen texnikası	2145 Texnoloq, boyalar
2144 Mühəndis, lokomotiv mühərrikləri	2145 Texnoloq, maşınqayırma/kimya
2144 Mühəndis, mexanika	2145 Texnoloq, pıvəbişirmə
2144 Mühəndis, mexanika/avtomobil istehsalı	2145 Texnoloq, yeyinti məhsulları və içkilər
2144 Mühəndis, mexanika/hərbi gəmiqayırma	2145 Texnoloq, plastmaslar
2144 Mühəndis, mexanika/qaz turbinləri	2145 Texnoloq, polimerlər
2144 Mühəndis, mexanika/dizellər	2145 Texnoloq, rezin
2144 Mühəndis, mexanika/alətlər	2145 Texnoloq, yanacaq
2144 Mühəndis, mexanika/motor və mühərriklər (gəmi motoru və mühərrikindən başqa)	2145 Texnoloq, kimyəvi proseslər
2144 Mühəndis, mexanika/motor və mühərriklər (gəmi üçün)	2145 Texnoloq, şinlər
2144 Mühəndis, mexanika/havanın kondisiasiya edilməsi üçün avadanlıq	2146 Mühəndis, mədən
2144 Mühəndis, mexanika/qızdırma, ventilyasiya və soyutma üçün avadanlıq	2146 Mühəndis, mədən/almaz
2144 Mühəndis, mexanika/sənaye maşınları və avadanlığı	2146 Mühəndis, mədən/metal filizləri
2144 Mühəndis, mexanika/təyyarə istehsalı	2146 Mühəndis, mədən/neft və təbii qaz
2144 Mühəndis, mexanika/kənd təsərrüfatı	2146 Mühəndis, mədən/kömür
2144 Mühəndis, mexanika/gəmiqayırma	2146 Metallurq, tökmə
2144 Mühəndis, mexanika/soyuducu avadanlığı	2146 Metallurq, radioaktiv minerallar
2144 Mühəndis, mexanika/nüvə enerjisi	2146 Metallurq, fiziki proseslər
	2146 Metallurq, ekstraqasiya
	2146 Metallurq-laborant
	2146 Probuvaran
	2146 Texnoloq, ekstraqasiya

2149 Təhlilçi, kommunikasiyalar/ kompüterlərdən başqa	avadanlıq
2149 Təhlilçi, sistemlər/kompüterlərdən başqa	2151 Texnoloq, maşınqayırma/elektrotexnika
2149 Mühəndis, istehsalın avtomatlaşdırılması	2152 Mühəndis, aviasiya-kosmos texnikası
2149 Mühəndis, iş vaxtının məsarıfinin öyrənilməsi	2152 Mühəndis, elektronika
2149 Mühəndis, əmək proseslərinin öyrənilməsi	2152 Mühəndis, elektronika/yoxlama-ölçü cihazları
2149 Mühəndis, istehsalın təşkili	2152 Mühəndis, elektronika/yarımkeçiricilər
2149 Mühəndis, əməyin təşkili	2152 Mühəndis, elektronika/aparat kompüter avadanlığının işlənilib hazırlanması
2149 Mühəndis, dəyərin qiymətləndirilməsi	2152 Mühəndis, elektronika/informasiyanın işlənməsi üçün texniki qurğular
2149 Mühəndis, planlaşdırma	2152 Texnoloq, maşınqayırma/ telekommunikasiyalar
2149 Mühəndis, məhsuldarlıq	2152 Texnoloq, maşınqayırma/elektronika
2149 Mühəndis, sistemlər/kompüterlərdən başqa	2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar
2149 Mühəndis, təhlükəsizlik texnikası	2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/ aviasiya-kosmos rabitəsi
2149 Mühəndis, istehsalın effektivliyi	2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/radio
2149 Normallaşdırıcı	2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/ radiolokasiya
2149 İşləyib hazırlayan, sistemlər/ kompüterlərdən başqa	2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/siqnal sistemləri
2149 Texnoloq, ağac	2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/televiziya
2149 Texnoloq, keramika	2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/teleqraf
2149 Texnoloq, dəri	2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/telefon
2149 Texnoloq, çap	2153 Texnoloq, maşınqayırma/telekomunikasiya
2149 Texnoloq, şüşə	
2149 Texnoloq, toxunma mallar(parçalar)	2161 Memar, tikinti
2149 Parça və hazır məmulatların keyfiyyət nəzarətçisi	2161 İnteryer üzrə memarlar
2149 Texnoloq, qablaşdırma	
2149 Texnoloq, sement	2162 Memar, mənzərə
2149 Mühəndis, biotəbabət	
2149 Mühəndis, partlayıcı maddələr	2163 Rəssam-modelyer
2149 Mühəndis, gəmi	2163 Dizayner, geraldika və ya gerb
2149 Materialşünas	2163 Dizayner, qiymətli əşyalar və zərgərlik məmulatı
2149 Mühəndis, texniki optika	2163 Dizayner, kommersiya məhsulları
	2163 Dizayner, mebel
2151 Mühəndis, ötürmə/elektrik enerjisi	2163 Dizayner, moda
2151 Mühəndis, elektrik sistemləri	2163 Dizayner, geyim
2151 Mühəndis, elektrik işıqlandırması	2163 Dizayner, sənaye məhsulları
2151 Mühəndis, elektrotexnika	2163 Dizayner, toxuculuq
2151 Mühəndis, elektrotexnika/elektrik enerjisinin istehsalı	2163 Dizayner, poliqrafiya
2151 Mühəndis, elektrotexnika/yüksəkvoltlu avadanlıq	
2151 Mühəndis, elektrotexnika/elektrik enerjisinin ötürülməsi	2164 Mühəndis, nəqliyyat axınları
2151 Mühəndis, elektrotexnika/elektrik enerjisinin bölüşdürülməsi	2164 Layihəçi, şəhər infrastrukturu
2151 Mühəndis, elektrotexnika/elektrik dartsı	
2151 Mühəndis, elektrotexnika/elektromexanika	

2164 Layihəçi, şəhər planlaşdırılması
2164 Layihəçi, nəqliyyat axınları
2164 Layihəçi, torpaq

2165 Havadan çəkiliş apararı
2165 Hidroqraf
2165 Yerölçən
2165 Kartoqraf
2165 Kartoqraf, dəniz
2165 Markşeyder
2165 Xəritələri tərtib edən
2165 Topoqraf
2165 Topoqraf, geodeziya
2165 Topoqraf, kadastr
2165 Fotoqrammetrist

2166 Dizayner, multimedia
2166 Dizayner, Veb
2166 Multiplikator
2166 İllüstrator
2166 İlyustrator, kitablar
2166 İlyustrator, reklam
2166 Dizayner, qrafika
2166 Dizayner, nəşriyyat
2166 Rəssam-dekurator, kino

2211 Sahə həkimi
2211 Ailə həkimi
2211 Həkim (ümumi)
2211 Səhiyyə mütəxəssisi
2211 Təcili yardım həkimləri
2211 Həkim, loğman

2212 Həkim-Mama-ginekoloq
2212 Anestezoloq
2212 Həkim, mamalıq
2212 Həkim, anesteziologiya
2212 Həkim, ginekologiya
2212 Həkim, dermatologiya
2212 Həkim, kardiologiya
2212 Həkim, tibbi sığorta üzrə məsləhətvermə
2212 Həkim, nevrologiya
2212 Həkim, osteopatiya
2212 Həkim, otolarinqologiya
2212 Həkim, oftalmologiya
2212 Həkim, pediatriya
2212 Həkim, psixiatriya
2212 Həkim, radiologiya

2212 Dermatoloq
2212 Kardioloq
2212 Məsləhətçi, tibbi sığorta
2212 Nevroloq
2212 Neyrocərrah
2212 Osteopat
2212 Otolarinqoloq
2212 Oftalmoloq
2212 Pediatör
2212 Təcrübəçi həkim
2212 Psixiatr
2212 Patoloqoanatom
2212 Radioloq
2212 Cərrah
2212 Cərrah, kardiotorakal cərrahiyyə
2212 Cərrah, kardiologiya
2212 Cərrah, neyrocərrahiyyə
2212 Cərrah, ortopediya
2212 Cərrah, osteopediya
2212 Cərrah, plastik cərrahiyyə
2212 Cərrah, torakal cərrahiyyə
2212 Uroloq
2212 Onkoloq
2212 Ftiziator
2212 Kurortoloq
2212 İxtisaslaşmış həkimlər (daxili xəstəliklərin müalicəsi üzrə)
2212 Təlim həkimi
2212 Tibbi profilaktika mütəxəssisi
2212 Terapevt
2212 Şüa diaqnostikası üzrə həkim
2212 Təcili yardım mütəxəssisi

2221 Tibb bacısı, peşəkar
2221 Tibb bacısı, peşəkar/mamalıq
2221 Tibb bacısı, peşəkar/anesteziologiya
2221 Tibb bacısı, peşəkar/klinika
2221 Tibb bacısı, peşəkar/məsləhətvermə
2221 Tibb bacısı, peşəkar/ortopediya
2221 Tibb bacısı, peşəkar/pediatriya
2221 Tibb bacısı, peşəkar/himayəçilik
2221 Tibb bacısı, peşəkar/peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması
2221 Tibb bacısı, peşəkar/sənaye
2221 Tibb bacısı, peşəkar/psixiatriya
2221 Tibb bacısı, peşəkar/sahə
2221 Tibb bacısı, peşəkar/məktəb
2221 Tibb bacısı, qulluq/peşəkar

2221 Tibb işçisi, ümumi qulluq/peşəkar	2261 Cərrah, ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi
2221 Patronaj bacısı	2261 Stomatoloq, endodontiya
2221 Patronaj bacısı, peşəkar/analıq	2261 Stomatoloq, ortoped
2221 Böyük tibb bacısı	2261 Parodontoloq
2221 Sahə tibb bacısı	2262 Aptekçi
2221 Kiçik tibb bacısı	2262 Əczaçı (provizor)
2221 Peşəkar xəstə baxıcısı	2262 Əczaçı, xəstəxana
2221 İctimai səhiyyədə tibb bacısı	2262 Əczaçı, pərakəndə satış
2221 Peşəkar tibb bacısı	2263 Sanitar həkimi
2221 Tibb bacısı, təlimatçı	2263 Əməyin gigiyenası və təhlükəsizliyi üzrə mütəxəssislər
2222 Mama, peşəkar	2263 Əməyin gigiyenası üzrə həkim
2222 Mama, peşəkar/rayon	2263 Radiasiya şuasından qorunma üzrə mütəxəssis
2230 Xalq təbabətinin həkimi (diplomsuz) dərmonsız müalicə	2264 Podiatrist
2230 Xalq təbabətinin həkimi (diplomsuz), kənd	2264 Süni bədən üzvləri üzrə mütəxəssis
2230 Xalq təbabətinin həkimi (diplomsuz), otlar üzrə	2264 Terapevt, bərpaedici
2230 Naturopat	2264 Terapevt, fiziki
2230 İynəterapevti (iynə batırma üzrə mütəxəssis)	2264 Fizioterapevt, yaşlı və qoca adamların müalicəsi
2230 Çin bitki təbabəti üzrə mütəxəssis	2264 Fizioterapevt, ortopediya
2240 Feldşer	2264 Fizioterapevt, pediatriya
2240 Feldşer, ailənin planlaşdırılması	2264 Fizioterapevt
2240 Tibb bacısı, klinika	2264 Elektroterapevt
2240 Orta tibb heyəti, ilkin tibb-sanitar yardımı	2265 Diyetoloq
2240 Tibb bacısı, əməliyyat	2265 Dietoloq, pəhriz/ərzağın emalı
2250 Baytar həkim	2265 Dietoloq, klinik
2250 Epizootoloq baytar həkim	2265 Nutrisionist (qidalanma üzrə mütəxəssis)
2250 Terapevt baytar həkim	2265 Nutrisionist, ictimai səhiyyə
2250 Ginekoloq baytar həkim	2265 Nutrisionist, idman
2250 Potoloqoanatom baytar həkim	2266 Audioloq
2250 İntern (praktikant) baytar həkim	2266 Dil terapevti
2250 Əczaçı baytar həkim	2266 Loqoped
2261 Ortodont	2266 Difektoloq
2261 Pedodontoloq	2267 Optika mütəxəssisi, göz
2261 Periodontoloq	2267 Optika mütəxəssisi, eynək yazan
2261 Protezçi	2267 Optometrist
2261 Stomatoloq	2269 İncəsənət üzrə terapevt (bədi iş üzrə terapevt)
2261 Stomatoloq, ortodontologiya	2269 Rəqs və fiziki hərəkətlər üzrə terapevt (rəqs və fiziki hərəkətlər üzrə mütəxəssis)
2261 Stomatoloq, pedodontologiya	
2261 Stomatoloq, periodontologiya	
2261 Stomatoloq, dişlərin protezləşdirilməsi	
2261 Stomatoloq, çənə cərrahiyyəsi	
2261 Cərrah, çənə cərrahiyyə/dişlərin müalicəsi	

2269 Ortoped

2269 İstirahət üzrə terapevt

2310 Dosent, universitet

2310 Lektor (mühazirəçi), ali təhsil sistemi

2310 Məruzəçi, universitet

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/aqronomiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/mamalıq

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/anatomiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/antropologiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/arxeologiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/arxitektura

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/astronomiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/bakteriologiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kitabxanaçılıq

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/biologiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/biokimya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/botanika

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/mühasibat uçotu

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/baytarlıq

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/hərbi elm

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/həkimlik işi

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/coğrafiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/geodeziya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/geologiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/geofizika

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/mədən

texnologiyası

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/dövlət

idarəçiliyi

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/demoqrafiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/diyetetika

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/qədim zamanlar

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/dram sənəti

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/heyvandarlıq

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/jurnalistika

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/səhiyyə

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/əkinçilik

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/zoologiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/incəsənət

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/sənətsünaslıq

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/tarix

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/incəsənət tarixi

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kommersiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kommunal

idarəetmə

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kompüterlər

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/meşəşünaslıq

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/meşəçilik

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/linqvistika

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/ədəbiyyat

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/marketing

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/riyaziyyat

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/tibb elmi

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/beynəlxalq

əlaqələr

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/metallurgiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/meteorologiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/mineralogiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/musiqi

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/naviqasiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/həyat haqqında

elmlər

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/numizmatika

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/

telekommunikasiya xidməti

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/nəqliyyat xidməti

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/tədris

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/ictimai inkişaf

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/ictimai elmlər

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/optometriya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/istehsalın və

idarəetmənin təşkili

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/ticarətin təşkili

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/osteopatiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/paleoqrafiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/patologiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/pedaqogika

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/yeyinti

texnologiyaları

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/ailənin

planlaşdırılması

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/politologiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/hüquq

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/sənaye estetikası

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/sənaye

texnologiyaları

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/sənaye dizaynı

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/psixologiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/radiologiya

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/reklam

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/din

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/balıqçılıq

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/bağçılıq

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/maldarlıq

2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/heykəltəraşlıq	2310 Müəllim və assistent
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/sosiologiya	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/statistika	2320 Təlimçi, avtomobil
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/stomatologiya	2320 Təlimçi, kosmetologiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/gəmi istehsalı	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/kərpic düzülüşü
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/toxuculuq texnologiyası	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/kommersiya və katiblik fəaliyyəti
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/teologiya	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/kommersiya intizamı
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/terapiya	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/lingvistika
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/peşə xəstəliklərinin terapiyası	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/makinada yazma
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/texniki	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/bəna peşəsinə yiyələnmə
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/texniki (mülki tikinti)	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/kargüzarlıq
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/texniki (mexanika)	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/təsviri sənət
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/texniki (telekommunikasiya)	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/metal emalı
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/texniki (texnologiya)	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/çap işi
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/texniki (kimya)	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/kənd təsərrüfatı
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/texniki (elektrotexnika)	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/heykəltəraşlıq
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/texniki (elektronika)	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/dülgərlik işi
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/tikintinin texnologiyası	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/texniki
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/tredyunionizm	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/texniki təhsil
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kommersiya müəssisələrinin idarə edilməsi	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/texniki rəsmxətt
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/qulluq	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/fotoqrafiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/farmakologiya	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/əl işi və kустar sənətlər
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/fizika	2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/xoreoqrafiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/fizioterapiya	
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/fiziki elmlər	
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/filologiya	
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/fəlsəfə	
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kimya	
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/xirotəcrübə	
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/xoreoqrafiya	
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/iqtisadiyyat	
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/ev təsərrüfatının iqtisadiyyatı	
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/entomologiya	
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/dilbilmə	
2310 Professor, kollec	
2310 Professor, universitet	
2310 Baş müəllim	2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi
	2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/arxeologiya

- 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/biologiya
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/botanika
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/coğrafiya
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/evdarlıq
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/təbiət elmləri
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/zoologiya
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/incəsənət
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/tarix
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/incəsənət tarixi
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/kompüterlər
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/ədəbiyyat
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/riyaziyyat
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/musiqi
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/həyat haqqında elmlər
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/ictimai elmlər
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/din
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/əmək təlimi
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/qulluq
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/fizika
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/bədən tərbiyəsi
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/kimya
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/iqtisadiyyat
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/dil
 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/dilbilmə və ədəbiyyat
- 2341 Müəllim, ibtidai təhsil/yazı işi (peşəkar)
 2341 Müəllim, ibtidai təhsil/peşəkar
 2341 Müəllim, ibtidai təhsil/oxu (peşəkar)
 2341 Müəllim, ibtidai təhsil/köməkçi işçilər
 2341 Müəllim, ibtidai təhsil/yazı (köməkçi işçilər)
 2341 Müəllim, ibtidai təhsil/oxumaq (köməkçi işçilər)
- 2342 Tərbiyəçi, körplər evləri/peşəkar
 2342 Tərbiyəçi, uşaq bağçaları/peşəkar
 2342 Müəllim, məktəbəqədər təhsil/peşəkar
 2342 Tərbiyəçi, körplər evləri/köməkçi işçilər
 2342 Tərbiyəçi, uşaq bağçaları/köməkçi işçilər
 2342 Müəllim, məktəbəqədər təhsil/köməkçi işçilər
 2342 Musiqi rəhbəri
- 2351 Məktəb müfəttişi
 2351 Məsləhətçi, tədris metodikası
 2351 Məsləhətçi, təlim metodları
 2351 Məsləhətçi, təhsil
 2351 Tədris proqramını işləyib hazırlayan
 2351 Mütəxəssis, audio-vizual və digər təlim vasitələri
 2351 Mütəxəssis, audio-vizual təlim vasitələri
 2351 Mütəxəssis, əyani dərs vəsaitləri
 2351 Mütəxəssis, tədris vəsaitləri
 2351 Tədris hissə koordinatoru
- 2352 Müəllim, defektoloq/peşəkar
 2352 Müəllim-loqoped
 2352 Müəllim-surdoloq
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/defektoloq (peşəkar)
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/karlar üçün (peşəkar)
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/əqli çatışmazlığı olan şəxslər üçün (peşəkar)
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/fiziki çatışmazlığı olan şəxslər üçün (peşəkar)
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/lallar üçün (peşəkar)
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/korlar üçün (peşəkar)
 2352 Müəllim, defektoloq/köməkçi işçilər
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/defektoloq (köməkçi işçilər)
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/karlar üçün (köməkçi işçilər)
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/əqli qüsurları olan şəxslər üçün (köməkçi işçilər)
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/fiziki qüsurları olan şəxslər üçün (köməkçi işçilər)
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/lallar üçün (köməkçi işçilər)
 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/korlar üçün (köməkçi işçilər)
 2352 Təcrübə müəllimi (assistentlər, praktika üzrə müəllimlər)
 2352 Repititor müəllimlər
- 2353 İntensiv dil öyrətmə üzrə müəllimlər
 2353 Miqrantlara dil öyrətmə üzrə müəllimlər
 2353 Praktiki dil müəllimləri
 2353 Köməkçi dil müəllimləri
- 2354 Gitara müəllimləri (fərdi təhsil)
 2354 Fortepiano müəllimləri (fərdi təhsil)

2354 Nəğmə müəllimləri (fərdi təhsil)	2422 Təhlil üzrə ekspert
2354 Skripka müəllimləri (fərdi təhsil)	2422 Mütəxəssis, iqtisadi fəaliyyətin effektivliyi
2355 Rəqs müəllimləri (fərdi təhsil)	2423 Təhlilçi, əmək fəaliyyəti
2355 Dram sənəti üzrə müəllimlər	2423 İntervyuer(sorğu apararı), məşğulluq
2355 Rəsm müəllimləri (fərdi təhsil)	2423 Məsləhətçi, peşə (sənət)
2355 Heykəltəraşlıq üzrə müəllimlər (fərdi təhsil)	2423 Məsləhətçi, istehsalat təcrübəsi
2356 Kompüter üzrə müəllimlər	2423 Məsləhətçi, peşə yönümü
2356 Proqram təminatı üzrə müəllimlər	2423 Məsləhətçi, işə düzəlmə
2359 Riyaziyyat repetitorları(fərdi təhsil)	2423 Vasitəçi, əmək münasibətləri
2359 Məsləhətçi, məktəb	2423 Mütəxəssis, təhlükəsiz əmək şəraiti
2359 Qrammatika üzrə müəllimlər (fərdi təhsil)	2423 Mütəxəssis, istehsal münasibətləri
2360 Müəllim	2423 Mütəxəssis, peşəkar məşğuliyət
2360 Baş müəllim	2423 Mütəxəssis, işçilərlə iş
2411 Auditor	2423 Kadr və peşə hazırlığı üzrə inspektor
2411 Mühasib	2423 Təhlilçi, peşə məşğulluğu
2411 Mühasib, audit	2423 Kadrlar üzrə ekspert
2411 Mühasib, xərclərin kalkulyasiyası	2423 İşə düzəltmə üzrə ekspert
2411 Mühasib, şirkət	2424 Heyətin təlimi üzrə mütəxəssis
2411 Mühasib, bələdiyyə	2424 Məşğulluq xidməti üzrə mütəxəssis
2411 Mühasib, ictimai	2424 Mütəxəssis, işçilərin öyrədilməsi
2411 Mühasib, ekspertiza	2431 Reklam üzrə mütəxəssis
2411 Mühasib, büdcə	2431 Təhlilçi, bazar konyunkturası
2411 Baş mühasib	2431 Marketing üzrə mütəxəssis
2411 Mühasib-analitik	2431 İcraçı mühasib, reklam işi
2411 Mühasib, vergi agentı	2432 Mühəndis, ictimai informasiya
2411 Vergi məsləhətçiləri	2432 Mütəxəssis, ictimaiyyətlə əlaqələr
2411 İxtisaslı mühasib	2432 Mütəxəssis, mətbuatla əlaqələr
2411 Yüksək ixtisaslı mühasib	2433 Satış üzrə nümayəndə (sənaye məhsulları)
2412 Mülkiyyət üzrə plançı	2433 Satış üzrə nümayəndə (tibb və əczaçılıq məhsulları)
2412 Maliyyə planlaşdırması üzrə məsləhətçi	2433 Satış üzrə nümayəndə (texniki avadanlıqlar üzrə)
2413 Məsləhətçi, istiqrazlar	2434 Satış üzrə nümayəndə (İKT)
2413 Məsləhətçi, investisiya	2511 Təhlilçi, məlumatlar bazası/kompüter
2413 Məsləhətçi, qiymətli kağızlar	2511 Təhlilçi, kommunikasiya/kompüter
2413 Təhlilçi, bazarın öyrənilməsi	2511 Təhlilçi, sistemlər/kompüter
2421 Təhlilçi, idarəetmənin təşkili və üsulları	2511 İqtisadçı, konyunktura ilə bağlı məsələlər/İT
2421 Məsləhətçi, biznes məsələləri	2511 Sistem üzrə məsləhətçi
2421 Məsləhətçi, menecment	2511 Sistem üzrə dizayner/İT
2421 Təsərrüfat müdirəsi	2511 Elmi işçi/kompüter
2422 Təhlilçi, siyasət	2511 İşləyib hazırlayanlar, sistemlər/kompüter

2511 Məlumatlar bazasının idarə edilməsi üzrə mütəxəssis	2611 Hüquqşünas, cinayət hüququ
2512 Proqramçı, təhlil	2611 Hüquqşünas, sığorta/anderrayting üzrə
2512 Proqram təminatı dizaynerləri	2611 Prokuror
2512 Proqram təminatı yaradıcıları	2611 Hüquqşünas, vəkil
2512 Mühəndislər, proqram təminatı	2612 Məhkəmə sədri
2513 Proqramçı, multiplikasiya/kompüter	2612 Hakim
2513 Proqramçı, kompüter oyunları	2612 Hakim, apellyasiya məhkəməsi
2513 Proqramçı, internet	2612 Hakim, arbitrac məhkəməsi
2513 Proqramçı, multimedia	2612 Hakim, ali məhkəmə
2513 Veb-saytların strukturunun yaradıcıları	2612 Hakim, məhkəmənin səyyar sessiyası
2513 Veb-sayt yaradıcıları	2612 Hakim, məhkəmənin rüblük sessiyası
2514 Proqramçı, tətbiqi	2612 Hakim, magistrat
2514 Proqramçı	2612 Hakim, kiçik
2514 Proqramçı, kommunikasiya	2612 Hakim, dairə məhkəməsi
2514 Proqramçı, texniki	2612 Hakim, yuxarı instansiya məhkəməsi
2519 Proqram təminatını sınaqdan keçirənlər	2612 Hakim, vərəsəlik işləri və vəsiyyətlərin təsdiq edilməsi üzrə məhkəmə
2519 Sistemi sınaqdan keçirənlər	2612 Hakim, andlılar məhkəməsi
2521 Administrator, məlumatlar	2612 Hakim, məhkəmə təhqiqatı
2521 Administrator, məlumat bazası	2619 Koronyor
2521 Təhlilçi, məlumat bazası	2619 Notarius
2521 Yaradıcı, məlumat bazası	2619 Vəkil, sığorta iddiaları
2522 Sistem administratoru	2619 Qanun layihələrini tərtib edən, parlament
2522 Şəbəkə administratoru	2619 Appelyasiya məhkəməsinin hakimi, sosial təhlükəsizlik sahəsində iddialar
2523 Kommunikasiya (kompüter) üzrə təhlilçi	2619 Hüquq məhsləhətçisi
2523 Şəbəkə üzrə təhlilçi	2619 Hüquqşünas, vəkil və hakimlərdən başqa
2529 Təhlükəsizlik üzrə mütəxəssis (İKT)	2621 Arxivçi
2529 Mühəndis, kompüterlərin tətbiq edilməsi	2621 Mühafizəçi, muzey
2529 Proqramçı, məlumatlar bazası	2621 Mühafizəçi, rəssamlıq qalereyası
2611 Vəkil	2621 İnspektor
2611 Attorney	2621 Mühafizəçi, bədii qalereya
2611 Barrister	2621 Qeydiyyatçı menecer
2611 İttihamçı	2622 Kitabxanaçı
2611 Solisitor	2622 Sənətşünas
2611 Hüquqşünas	2622 İnformasiya üzrə mütəxəssis, işgüzar xidmətlər
2611 Hüquqşünas, vətəndaşlıq hüququ	2622 İnformasiya üzrə mütəxəssis, texniki informasiya
2611 Hüquqşünas, daşınmaz əmlakla əməliyyatlar	2622 Biblioqraf
2611 Hüquqşünas, məhkəmə prosesi	2622 Kataloqçu
	2631 İqtisadçı

2631 İqtisadçı, beynəlxalq ticarət
2631 İqtisadçı, vergilər
2631 İqtisadçı, kənd təsərrüfatı
2631 İqtisadçı, əmək
2631 İqtisadçı, maliyyə
2631 İqtisadçı, gömrük
2631 İqtisadçı, qiymət
2631 İqtisadçı, ekonometriya
2631 İqtisadçı, sənaye
2631 İqtisadçı, sosial sahə
2631 İqtisadçı, tikinti
2631 İqtisadçı, nəqliyyat və rabitə
2631 Məsləhətçi, iqtisadiyyat
2631 Təhlilçi, iqtisadiyyat

2632 Antropoloq
2632 Arxeoloq
2632 Coğrafiyaçı
2632 Coğrafiyaçı, siyasi coğrafiya
2632 Coğrafiyaçı, fiziki coğrafiya
2632 Coğrafiyaçı, iqtisadi coğrafiya
2632 Kriminoloq
2632 Penoloq
2632 Sosial patoloq
2632 Sosioloq
2632 Sosioloq, kriminalogiya
2632 Sosioloq, penologiya
2632 Sosioloq, sənaye
2632 Sosioloq, sosial patologiya
2632 Etnoloq

2633 Tarixçi
2633 Tarixçi, ictimai münasibətlər
2633 Tarixçi, siyasət
2633 Tarixçi, iqtisadiyyat
2633 Politoloq
2633 Geneologiya üzrə mütəxəssis
2633 Filosof
2633 Filosof, siyasət

2634 Psixoloq
2634 Psixoloq, klinika
2634 Psixoloq, pedaqogika
2634 Psixoloq, sənaye
2634 Psixoloq, peşəkar məşğulluq
2634 Psixoloq, sosial
2634 Psixoloq, eksperimentlər
2634 Psixoterapevt

2634 İdman psixoloqu

2635 Nəzarətçi, şərti məhkum olunmuşlar üçün ev/peşəkar
2635 Nəzarətçi, ictimai mərkəz/peşəkar
2635 Məhbusların vaxtından əvvəl azad edilməsi sistemində əməkdaş/peşəkar
2635 Şərti məhkum edilmişlərə nəzarət üzrə əməkdaş/peşəkar
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/psixi sağlamlıq
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/mənəvi rahatlıq
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/həbsxanalar
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/karlar
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/fiziki qüsurları olan adamlar
2635 Ailə məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar
2635 Ailə məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/uşaqların firavanlığı
2635 Ailə məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/ailələrin firavanlığı
2635 Ailə məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/sosial rifah
2635 Sosial işçi, peşəkar
2635 Sosial işçi, peşəkar/mədəniyyət mərkəzi
2635 Sosial işçi, peşəkar/tibb
2635 Sosial işçi, peşəkar/ailənin planlaşdırılması
2635 Sosial işçi, peşəkar/evdə yardım
2635 Sosial işçi, peşəkar/müəssisə
2635 Sosial işçi, peşəkar/həddi-buluğa çatmayanların cinayətkarlığı
2635 Sosial işçi, peşəkar/psixiatriya
2635 Sosial işçi, peşəkar/zəmanətlə şərti azad olunma
2635 Sosial işçi, peşəkar/ünsiyyət mərkəzi
2635 Müavinət verilməsi sistemində mütəxəssis, peşəkar
2635 Böyük tərbiyəçi, peşəkar
2635 Böyük tərbiyəçi, peşəkar/əmək-islah məktəbi
2635 Məsləhətçi/ vərdislər üzrə
2635 Məsləhətçi/ ağır itki zamanı
2635 Məsləhətçi/ uşaqlar və cavanlar üçün

2635 Məsləhətçi/ ailə
2635 Məsləhətçi/ evlilik
2635 Probasiya xidmətinin əməkdaşı
2635 Sosial işçi
2635 Təşkilatçı, ictimai təminat/qadın

2636 İmam
2636 Axund
2636 Molla (kişi), peşəkar
2636 Molla (qadın), peşəkar
2636 İslamı tədqiq edən ilahiyyatçı
2636 Arxiyepiskop
2636 Bonza
2636 Budda rahibi
2636 Vikari
2636 Dini təriqətin başçısı
2636 Yepiskop
2636 Kapellan
2636 Missioner
2636 Rahib, peşəkar
2636 Rahibə, peşəkar
2636 Pastor
2636 Keşişin köməkçisi
2636 Prixod keşişi
2636 Ravvin
2636 Keşiş
2636 Teoloq

2641 Bioqraf
2641 Dramaturq
2641 Kinossenarist
2641 Tənqidçi
2641 Tənqidçi, nəşriyyat
2641 Tənqidçi, incəsənət
2641 Tənqidçi, kino
2641 Tənqidçi, ədəbiyyat
2641 Tənqidçi, musiqi
2641 Tənqidçi, radio
2641 Tənqidçi, teatr
2641 Tənqidçi, televiziya
2641 Ədib
2641 Ədib, ictimai informasiya
2641 Ədib, reklam mətnləri
2641 Ədib, əlyazmaları
2641 Ədib, xüsusi mətnlər
2641 Ədib, arayış kitabçaları
2641 Oçerk yazan
2641 Yazıçı

2641 Yazıçı, dram
2641 Yazıçı, qısa hekayələr
2641 Yazıçı, lirika
2641 Yazıçı, məqalələr
2641 Yazıçı, ssenarilər
2641 Şair
2641 Şair, mahnılar
2641 Romançı
2641 Felyetonçu
2641 Müəllif
2641 İnteraktiv media yazıçıları
2641 Novellaçı
2641 Ssenarist

2642 Baş redaktor
2642 Baş redaktor, qəzet
2642 Baş redaktor, dövrü mətbuat
2642 Jurnalist
2642 Jurnalist, kütləvi informasiya vasitələri
2642 Şərhçi, yazılı mətn olmadan
2642 Şərhçi, yeniliklər
2642 Şərhçi, idman
2642 Korrektor
2642 Müxbir, kütləvi informasiya vasitələri
2642 Redaktor
2642 Redaktor, qəzet
2642 Redaktor, kitablar
2642 Redaktor, təshihat
2642 Redaktor, beynəlxalq şöbə
2642 Redaktor, montaj
2642 Redaktor, yerli yeniliklər şöbəsi
2642 Redaktor, məqalələr şöbəsi
2642 Redaktor, dövrü mətbuat
2642 Redaktor, mətbuat
2642 Redaktor, əlyazmaları
2642 Redaktor, idman
2642 Redaktor, stil
2642 Redaktor, ssenari
2642 Redaktor, maliyyə şöbəsi
2642 Reportyor (müxbir), jurnalistika/kütləvi informasiya vasitələri
2642 Redaktor köməkçisi, qəzet
2642 Redaktor köməkçisi, dövrü mətbuat
2642 Reportyor(müxbir), jurnalistika/kütləvi informasiya vasitələri (qəzetlər)
2642 Reportyor (müxbir), jurnalistika/kütləvi informasiya vasitələri (moda)
2642 Reportyor (müxbir), jurnalistika/kütləvi

- informasiya vasitələri (cinayətkarlıq)
 2642 Reportyor (müxbir), jurnalistika/kütləvi
 informasiya vasitələri (idman)
 2642 Mətn tərtibatçısı, elanlar
 2642 Mətn tərtibatçısı, reklam
 2642 Mətn tərtibatçısı, xüsusi
- 2643 Qrafoloq
 2643 Leksikoqraf
 2643 Linqvist
 2643 Morfoloq
 2643 Tərcüməçi <yazılı>
 2643 Tərcüməçi <şifahi>
 2643 Semantoloq
 2643 Filoloq
 2643 Filoloq, qrafologiya
 2643 Filoloq, leksikoqrafiya
 2643 Filoloq, linqvistika
 2643 Filoloq, morfologiya
 2643 Filoloq, semantika
 2643 Filoloq, fonologiya
 2643 Filoloq, etimologiya
 2643 Fonoloq
 2643 Etimoloq
- 2651 Oymaçı-aşındırıcı, rəssamlıq
 2651 Karikaturaçı
 2651 Yapma naxış ustası, heykəltaraş
 2651 Bərpaçı, şəkillər
 2651 Memarlıq hissələrinin modelçisi və yapıcısı
 2651 Memarlıq abidələrinin bərpaçısı
 2651 Heykəltaraş
 2651 Rəssam, qrafika
 2651 Rəssam, rəssamlıq (naqqaşlıq)
 2651 Rəssam, kommersiya
 2651 Rəssam, landşaft
 2651 Rəssam, miniatur
 2651 Rəssam, multiplikasiya
 2651 Rəssam, plakatlar
 2651 Rəssam, portret
 2651 Rəssam, dəbdə olan geyimin yaradılması
 2651 Rəssam, yaradıcı
 2651 Rəssam-naqqaş
 2651 Şarjçı
- 2652 Tərtibatçı(bəstələyici), musiqi
 2652 Arfa çalan
 2652 Baraban çalan
- 2652 Violonçel çalan
 2652 Gitara çalan
 2652 Qoboy çalan
 2652 Dirijor, vokal kollektivi
 2652 Dirijor, orkestr
 2652 Instrumentalçı
 2652 Klarnet çalan
 2652 Bəstəkar, musiqi
 2652 Musiqiçi, instrumentalçı
 2652 Musiqişünas
 2652 Orqan çalan
 2652 Orkestrat
 2652 Müğənni, bariton
 2652 Müğənni, bas
 2652 Müğənni, caz
 2652 Müğənni, konsert
 2652 Müğənni, opera
 2652 Müğənni, populyar musiqi
 2652 Müğənni, tenor
 2652 Müğənni, xor
 2652 Müğənni qadın, kontralto
 2652 Müğənni qadın, messo-soprano
 2652 Müğənni qadın, soprano
 2652 Pianoçu
 2652 Xor rəhbəri
 2652 Saksafon çalan
 2652 Sitar çalan
 2652 Skripka çalan
 2652 Trombon çalan
 2652 Truba çalan
 2652 Zərb alətləri çalan
 2652 Faqot çalan
 2652 Xormeystr
 2652 Dirijor
 2652 Kapelmeyster
 2652 Musiqiçi, gecə klubu
 2652 Musiqiçi, küçə
 2652 Müğənni, gecə klubu
 2652 Müğənni, küçə
 2652 Caz orkestrinin rəhbəri
- 2653 Tərtibatçı, balet
 2653 Balerina
 2653 Rəqqas, balet
 2653 Rəqqas, bal rəqs zalı
 2653 Xoreoqraf
 2653 Rəqqas, küçə
 2653 Rəqqas, bar

2653 Rəqqas, kordebalet	2659 İlluzionist
2653 Rəqqas, gecə klubu	2659 İmitator
2654 Rejissor, kino	2659 İmitator, heyvan səsləri
2654 Rejissor, radio	2659 Kloun
2654 Rejissor, teatr	2659 Komik, sirk
2654 Rejissor, televiziya	2659 Kuklaoyndan
2654 Rejissor, estrada	2659 Əhlilləşdirici, vəhşi heyvanlar
2654 Redaktor-montajçı	2659 Fokusçu
2654 Rejissor, fotoçəkiliş	2659 Fokusçu-jonqlyor
2654 Rejissor, quruluşçu	2659 Fokusçu-sehrbaz
2654 Texniki rejissor	2659 Artist-satirik
2654 İmpresario	3111 Texnik, astronomiya
2654 Prodyuser, kinematoqrafiya	3111 Texnik, geologiya
2654 Prodyuser, radio	3111 Geoloji kəşfiyyat və axtarış işlərində fəhlə
2654 Prodyuser, teatr	3111 Texnik, geofizika
2654 Prodyuser, televiziya	3111 Texnik, meteorologiya
2654 Prodyuser, estrada	3111 Texnik, okeanoqrafiya
2655 Aktyor	3111 Texnik, fizika
2655 Aktyor, dram	3111 Texnik, kimya
2655 Aktyor, kino	3112 İş icraçısı, tikintidə
2655 Aktyor, komediya	3112 Smetaçı, mülki tikinti
2655 Aktyor, səciyyəvi	3112 Texnik, mülki tikinti
2655 Aktyor, pantomim	3112 Texnik, mülki tikinti/hidravlika
2655 Hekayəçi	3112 Texnik, mülki tikinti/hidrologiya
2655 Bədii oxucu	3112 Texnik, mülki tikinti/binalar
2655 Bədii oxucu, radio və ya televiziya	3112 Texnik, mülki tikinti/sahiyə
2655 Təqlidçi	3112 Texnik, mülki tikinti/torpaq işləri
2656 Diktor, yeniliklər	3112 Texnik, mülki tikinti/irriqasiya
2656 Diktor, radio	3112 Texnik, mülki tikinti/konstruksiya
2656 Diktor, televiziya	3112 Texnik, mülki tikinti/torpaq mexanikası
2656 Konferansye	3112 Texnik, mülki tikinti/santexnika qurğuları
2656 Son xəbərlərin diktoru	3112 Texnik, topoqrafiya
2656 İdman şərhçisi	3112 Müfəttiş, tikinti
2659 Akrobat	3113 Qiymətqoyan, elektroenergetika
2659 Akrobat, “ilan adam”	3113 Texnik, elektrik sistemləri
2659 Artist, kəndirbaz	3113 Texnik, elektrotexnika
2659 Artist, tarıma çəkilmiş məftil/sirkin qübbəsi altında	3113 Texnik, elektrotexnika/yüksək voltlu avadanlıq
2659 Artist, striptiz	3113 Texnik, elektrotexnika/elektrik enerjisinin ötürülməsi
2659 Artist, trapesiya	3113 Texnik, elektrotexnika/elektrik enerjisinin bölüşdürülməsi
2659 Hava akrobatı	3113 Texnik, elektrotexnika/elektrik dartı qüvvəsi
2659 Gipnozçu	3113 Texnik, elektrotexnika/elektrik işıqlandırması
2659 Heyvan təlimçisi, vəhşi heyvanlar	
2659 Jonqlyor	

3113 Müfəttiş, keyfiyyət/elektrik məmulatı	3118 Çertyojçu
3114 Qiymətgöyən, elektronika	3118 Çertyojçu-konstruktor
3114 Texnik, aviasiya-kosmos texnikası	3118 Çertyojçu, arxitektura
3114 Texnik, elektronika	3118 Çertyojçu, geologiya
3114 Texnik, elektronika/yoxlama-ölçü cihazları	3118 Çertyojçu, kartoqrafiya
3114 Texnik, elektronika/yarımkeçiricilər	3118 Çertyojçu, qurma
3114 Texnik, elektronika/aparat-kompüter avadanlığının işlənilib hazırlanması	3118 Çertyojçu, qurma/mülki tikinti
3114 Texnik, elektronika/informasiyanın işlənməsi üçün texniki qurğular	3118 Çertyojçu, qurma/maşınqayırma
3114 Müfəttiş, keyfiyyət/elektron məmulatı	3118 Çertyojçu, qurma/qızdırıcı və ventilyasiya sistemləri
3115 Müfəttiş, dəniz	3118 Çertyojçu, qurma/təyyarəqayırma
3115 Tərsanədə usta, təmir tərsanəsi	3118 Çertyojçu, qurma/tikinti
3115 Tərsanədə usta, quru tərsanə	3118 Çertyojçu, qurma/gəmiqayırma
3115 Smetaçı, maşınqayırma	3118 Çertyojçu, qurma/elektronika
3115 Texnik, maşınqayırma/atom enerjisi	3118 Çertyojçu, qurma/elektrotexnika
3115 Texnik, maşınqayırma/hərbi-dəniz	3118 Çertyojçu, litoqrafiya
3115 Texnik, mexanika/motorlar və mühərriklər	3118 Çertyojçu, ştamplar üzrə
3115 Texnik, mexanika/gəmiqayırma	3118 Çertyojçu, texniki
3115 Texnik, təyyarəqayırma	3118 Çertyojçu, topoqrafiya
3115 Müfəttiş, avtomobil/texniki standartların inspeksiyası	3118 Çertyojçu, şablonlar və alətlər
3115 Texniki hesablama operatoru, maşınqayırma	3118 Çertyojçu-illyustrator, qurma
3116 Smetaçı, maşınqayırma/kimya	3118 Çertyojçu-illyustrator, texniki
3116 Texnik, maşınqayırma/neft və neft məhsulları	3119 Texnik, iş vaxtı sərfinin öyrənilməsi
3116 Texnik, maşınqayırma/təbii qazın istehsalı və bölüşdürülməsi	3119 Texnik, əmək proseslərinin öyrənilməsi
3116 Texnik, maşınqayırma/kimyəvi proseslər	3119 Texnik, normalaşdırma
3116 Texnik, maşınqayırma/kimya	3119 Texnik, planlaşdırma
3117 Partladıcı, neft və qaz yataqları	3119 Texnik, işin üsul və metodları
3117 Emaledici, mənbələrin oksidləşdirilməsi	3119 Texnik, məhsuldarlıq
3117 Oksidləşdirici, neft və qaz quyuları	3119 Texnik, sənaye effektivliyi
3117 Bərkitmə üzrə texnik, neft və qaz quyuları	3119 Texnik, sənaye layihələşdirilməsi
3117 Texnik, mədən	3119 Texnik, sistemlər/kompüterlərdən başqa
3117 Texnik, mədən/almaz	3119 Texnik, dəyər göstəriciləri
3117 Texnik, mədən/metal filizləri	3119 Texnik, təhlükəsizlik texnikası
3117 Texnik, mədən/neft və təbii qaz	3119 Texnik, smetaların tərtib edilməsi
3117 Texnik, mədən/kömür	3119 Texnik, robototexnika
3117 Texnik, metallurgiya/tökmə	3119 Texnik, kriminalistika
3117 Texnik, metallurgiya/cihaz analizi	3119 Sınaqçı, yanğın
3117 Texnik, metallurgiya/radiaktiv minerallar	3121 Köməkçi, dağ-mədən sənayesi
3117 Texnik, metallurgiya/fiziki proseslər	3121 Nəzarətçi, dağ-mədən sənayesi
3117 Texnik, metallurgiya/çıxarma	3121 Müdir müavini, dağ-mədən sənayesi
	3121 Nəzarətçi, karxana
	3122 Sahə əlaqələndiricisi, emal sənayesi
	3122 Briqada nəzarətçisi

3122 Briqada başçısı	qazdan başqa
3122 Sahə rəisi, emal sənayesi	3132 Operator, çirkab suları təmizləyən avadanlıq
3123 Briqadir, evlərin tikintisi	3132 Operator, su emalı avadanlığı
3123 Rəis, tikinti	3132 Operator, durulducu hovuz
3131 Dispetçer, gərginlik/elektrik stansiyası	3132 Operator, təmizləmə avadanlığı/su
3131 Operator, külək enerjisi qurğusu/elektrik enerjisi istehsalı	3132 Operator, yandırma sobası/tullantılar
3131 Operator, düzləndirici aparat/elektrik cərəyanı	3132 Yandırma sobası operatoru
3131 Operator, qaz avadanlığı/elektrik enerjisi istehsalı	3132 Operator, rezervuar (çən)/su
3131 Operator, generator/elektrik enerjisi	3132 Operator, refrijerator sistemi
3131 Operator, generator/elektrik enerjisi (hidroelektrik)	3132 Operator, emal qurğusu/su
3131 Operator, generator/elektrik enerjisi (buxar)	3132 Operator, filtr/su
3131 Operator, geotermik enerji avadanlığı	3132 Operator, soyuducu avadanlıq
3131 Operator, hidroenerji avadanlığı	3132 Operator, şlüz
3131 Operator, təbii qaz avadanlığı/elektrik enerjisi istehsalı	3132 Operator, maye tullantılar
3131 Operator, buxar enerjisi avadanlığı	3132 Operator, sənaye mənşəli tullantı su
3131 Operator, maye enerjisi avadanlığı	3133 Maşinist, dəyirman/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3131 Operator, bölüşdürmək üçün lövhə/elektrik stansiyalarının generatoru	3133 Qurğu operatoru, doqrama/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3131 Operator, bölüşdürmək üçün lövhə/elektrik stansiyaları	3133 Qurğu operatoru, xırdalamaq/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3131 Operator, reaktor/atom	3133 Qurğu operatoru, kimyəvi birləşmələrin əldə edilməsi/ kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3131 Operator, günəş batareyası	3133 Qurğu operatoru, qatışıqların alınması/ kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3131 Operator, turbin/elektrik enerjisi istehsalı	3133 Qurğu operatoru, səpmək/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3131 Operator, turbin/elektrik stansiyası	3133 Qurğu operatoru, qatışıq/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3131 Operator, elektroenerji avadanlığı	3133 Operator, dəyirman/kimyəvi və onunla bağlı proseslər
3131 Operator, atom güc qurğusu	3133 Bişirmə sobasının operatoru, sement istehsalı
3131 Operator, elektrik enerjisinin paylanması idarə edilməsi	3133 Bişirmə sobasının operatoru, kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3132 Soba operatoru, tullantıların yandırılması	3133 Soba operatoru, kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3132 Qurğu operatoru, buz istehsalı	3133 Operator, avtoklav (qazan)/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3132 Operator, ventilyasiya avadanlığı	3133 Operator, qızartma sobası/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3132 Operator, sutəmizləyici qurğular	3133 Operator, qızartma avadanlığı/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3132 Operator, kompressor qurğuları	3133 Operator, qaynatmaq üçün avadanlıq/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3132 Operator, kompressor/hava	3133 Operator, buxar qazanı/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3132 Operator, kompressor/qaz	
3132 Operator, soyuducu	
3132 Operator, qızdırıcı avadanlıq	
3132 Operator, nasos stansiyası/su	
3132 Operator, nasos stansiyası/neft və təbii	

3133 Operator, soba/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	təbii qazın təmizlənməsi
3133 Operator, bərkitmə sobası/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3134 Operator, təmizləmə qurğusu/neft və təbii qaz
3133 Vərdənəçi	3134 Operator, distillə qazanı/neft və təbii qazın təmizlənməsi
3133 Kimyəvi avadanlıqlarının aparatçıları	3134 Operator, emal avadanlığı/neft və təbii qazın təmizlənməsi
3133 Operator, qurudan-bölüşdürən avadanlıq/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3134 Operator, emal avadanlığı/qatışıqların təmizlənməsi (neft və təbii qazın təmizlənməsi)
3133 Operator, retorta (distilə cihazı)/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3134 Operator, qarışdırma/neft və qazın təmizlənməsi(etilen)
3133 Operator, qurudan/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3134 Operator, qarışdırma qurğusu/neft və qazın təmizlənməsi
3133 Operator, termik avadanlıq/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3134 Operator, parafin alınması qurğusu
3133 Operator, kimyəvi və onunla bağlı istehsal qurğusu	3134 Operator, idarəetmə lövhəsi/neft və təbii qazın təmizlənməsi
3133 Operator, susuzlaşdırma avadanlığı, kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3134 Texnik, neft emalı
3133 Operator, sement istehsalı qurğusu	3134 Operator, neft emalı
3133 Filtr-presləmə operatoru, kimyəvi və oxşar materiallar	3134 Operator, qazogenerator
3133 Operator, ələmə avadanlığı/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3135 Operator, domna peçi
3133 Operator, emal avadanlığı/təmizlənməmiş neft	3135 Tökməçi
3133 Operator, xəlbir/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3135 Metalın emalı üzrə nəzarətçi
3133 Operator, xəlbir avadanlığı/kimyəvi və oxşar materiallar (maddələri və ya hissələri bir-birindən ayıran cihaz)	3135 Operator, yayma dəzgahı
3133 Operator, seperator/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3135 Texnik, herbari
3133 Operator, suyu kənarlaşdırma qurğusu/quru neft	3135 Texnik, toxuma terapiyası
3133 Operator, filtr/fırlanan barabanlı	3139 Operator, avtomatlaşdırılmış quraşdırma konveyeri
3133 Operator, filtr/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3139 Nəzarətçi, sənaye robotları
3133 Operator, mərkəzdənqaçma seperatoru/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3139 Operator, saflaşdırma zavodu/kağız kütləsi
3133 Operator, ekstraktor(ekstrakt çıxaran cihaz)/kimyəvi və oxşar materiallar	3139 Nəzarətçi, robotlar
3133 Operator, distillə aparatları və separatorlar	3139 Texnik, robotlar
3133 Texnik, kimyəvi proseslər	3139 Operator, avtomatik yığıcı xətt
3134 Operator, distilə edən/neft və təbii qazın təmizlənməsi	3139 Operator, konveyer/avtomatik
3134 Operator, nasos qurğusu/neft və təbii qaz	3139 Operator, sənaye işləri
3134 Operator, nasos ötürücü avadanlığı/neft və	3141 Taksidermist
	3141 Texnik, anatomiya
	3141 Texnik, bakteriologiya
	3141 Texnik, qan bankı
	3141 Texnik, bioloji toxuma
	3141 Texnik, biologiya
	3141 Texnik, biofizika
	3141 Texnik, biokimya
	3141 Texnik, botanika
	3141 Texnik, gematologiya

3141 Texnik, genetika	3153 Mühəndis, bort
3141 Texnik, histologiya	3153 Sınaqçı-təyyarəçi, təyyarə
3141 Texnik, zoologiya	3153 Kapitan, təyyarə
3141 Texnik, patologiya	3153 Təyyarəçi, helikopter
3141 Texnik, serologiya	3153 Təyyarəçi, hidrotəyyarə
3141 Texnik, farmakologiya	3153 Təyyarəçi, sınaqçı
3141 Texnik, fiziologiya	3153 Təyyarəçi, təyyarə
3141 Texnik, sitologiya	3153 Şturman, bort
3141 Texnik, ekologiya	3153 Təlimatçı, uçuşların idarə edilməsi
	3153 Təyyarəçi, yoxlayan
3142 Texnik, aqronomiya	
3142 Texnik, kənd təsərrüfatı bitkilərinin tədqiqi	3154 Nəzarətçi, hava nəqliyyatı
3142 Texnik, tərəvəzçilik və bostançılıq	3154 Operator, hava nəqliyyatına nəzarət edilməsi üçün avadanlıq
3142 Texnik, pomologiya	
3142 Texnik, torpaqşünaslıq	3155 Texnik, hava nəqliyyatının təhlükəsizliyi
3142 Texnik, ağac cinslərinin yetişdirilməsi	3155 Mühəndis, hava nəqliyyatının təhlükəsizliyi
3142 Texnik, bağçılıq	
3142 Texnik, gülçülük	3211 Operator, audioqrafika avadanlığı
3142 Texnik, süd ferması	3211 Operator, X-şüalı tibb avadanlığı
3142 Texnik, heyvandarlıq	3211 Operator, kardiografiya üçün avadanlıq
3142 Texnik, quşçuluq	3211 Operator, tibbi radioqrafia üçün avadanlıq
	3211 Operator, skanasiya üçün avadanlıq
3143 Texnik, meşə təsərrüfatı	3211 Operator, skanasiya üçün avadanlıq/optik
3143 Texnik, meşəçilik	3211 Operator, elektroensefaloqramlar üçün avadanlıq
	3211 Laborant-aparatçı
3151 Mexanik, gəmi	3211 Rentgen-texnik
3151 Mexanik, gəmi/ikinci	3211 Rentgen laborantı
3151 Mexanik, gəmi/birinci	3211 Mammoqraf
3151 Mexanik, gəmi/üçüncü	3211 Radioloq
3151 Mexanik, gəmi/dördüncü	3211 Texnoloq, tibbi radiologiya
3151 Böyük mexanik, gəmi	3211 Ultrasəs exoqrafiyası üzrə mütəxəssis
3151 Gəmi mexaniki	
3151 Superintendant, dəniz/texniki	3212 Laborant, qan bankı
	3212 Laborant, sitologiya
3152 Növbətçi, gəmi/naviqasiya	3212 Laborant
3152 Növbətçi, gəmi/idarəetmə pultu	3212 Laborant, potologiya
3152 Kapitan, gəmi/daxili sular	3212 Kimyəvi-bakterioloji analiz laborantı
3152 Kapitan, gəmi/dəniz	3212 Kimyəvi-bakterioloji analiz laborantı (heyvandarlıq üzrə)
3152 Kapitan, liman	3212 Kimyəvi analiz laborantı
3152 Losman, gəmi	
3152 Losman, hava yastığı üzərində nəqliyyat gəmisi	3213 Texnik, əczaçılıq
3152 Gəmi səfəri üzrə köməkçi	3213 Assistent, əczaçılıq
3152 Superintendant, dəniz gəmisi/göyərte	
3152 Şkipər, gəmi/daxili sular	3214 Dış texniki
3152 Şkipər, gəmi/dəniz	3214 Texnik - ortoped
3152 Şkipər, yaxta	

3214 Texnik, bioprotezləmə	(təsnifatlaşdıran)
3214 Texnik - protezcı	3252 Texnik, qeyd şöbəsi
3214 Protezcı	3252 Xidmətçi, tibbi-sanitar məlumatları
3221 Tibb bacısı, köməkçi heyət	3252 Xidmətçi, tibbi sənədlər
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/mamalıq	3252 Təhlilçi, tibbi sənədlər
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/anesteziya	3252 Texnik, tibbi sənədlər
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/qayğı (qəyyumluq və nəzarət)	3252 Tibbi-statistik
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/klinika	3252 Qeydiyyatçı
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/məsləhətçi	3253 Köməkçi, sanitar maarifləndirmə
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/analıq	3253 İctimai sağlamlıq təlimatçısı
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/ortopediya	3253 İşçi, sanitar maarifləndirmə
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/pediatriya	3253 Tibb-sanitar işçisi, kənd
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/sənaye	3254 Optika mütəxəssisi
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/peşə sağlamlığı	3254 Optika mütəxəssisi, əlaqə linzaları
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/psixiatriya	3255 Massajçı
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/rayon	3255 Massajçı qadın
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/məktəb	3255 Bərpaedici gimnastika üzrə mütəxəssis
3221 Tibb bacısı, qulluq/yardımçı işçilər	3255 Süni bədən üzvləri üzrə mütəxəssis
3221 Tibb işçisi, ümumi qulluq/yardımçı işçilər	3255 Fizioterapevt, bioloji aktiv nöqtələrin masajı
3221 Peşəkar köməkçi tibbi heyət	3255 Fizioterapevt, elektroterapiya
3221 Kiçik tibb bacısı (xəstə baxıçısı)	3255 Hipnoterapevt
3222 Mama, köməkçi heyət	3255 Texnik, fizioterapiya
3222 Mama, yardımçı işçilər/rayon	3255 Texnik, fiziki sağlamlığın bərpası
3230 Sınıqçı	3255 Terapevt, şiatu (yapon masajının növü)
3230 Ara həkimi, ot ilə müalicə	3255 Texnik, ortopediya
3230 Türkəçarəçi	3255 Texnik, protezləşdirmə
3230 Ara həkimi, kənd	3255 Müalicə-bədən tərbiyəsi üzrə instruktör
3230 Müalicə məqsədilə banka qoyanlar	3256 Feldşer
3240 Peyvənd üzrə mütəxəssis, baytarlıq	3256 Klinik assistent
3240 Feldşer, baytarlıq	3256 Feldşer, oftalmologiya
3240 Feldşer, baytarlıq/süni mayalanma	3257 Nəzarətçi, qida gigiyenası və təhlükəsizliyi
3240 Köməkçi, baytarlıq	3257 Əməyin sanitariyası və təhlükəsizliyi üzrə mütəxəssis
3240 Heyvanlara baytar xidməti operatoru	3257 Sanitar müfəttişi
3251 Sanitar-feldşer	3257 Gigiyena mütəxəssisi
3251 Stomatoloq köməkçisi	3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/ətraf mühitin çirklənməsi
3251 Diş profilaktikası üzrə mütəxəssis	3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq
3251 Feldşer, stomatologiya	3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/ avtomobillər
3251 Feldşer, stomatologiya/məktəblərə xidmət göstərilməsi	3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/uşaqlara qayğı
3252 Kliniki məlumatları kodlaşdıran	3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/

mağazalar	3312 İdarə qulluqçusu, ipoteka krediti
3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/istehlakçıların müdafiəsi	3313 Mühasib, köməçi heyət
3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/sənaye tullantılarının yenidən işlənməsi	3313 Mühasib-hesabdar
3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/əmək	3313 Mühasib-hesabdar, böyük mühasibatın aparılması
3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/iş şəraiti	3313 Assistent, mühasib-hesabdar
3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/idarə və təşkilatlar	3313 Əməliyyatçı mühasib
3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/fabriklər	3314 Assistent, aktuari
3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/elektrik	3314 Assistent, riyaziyyat
3257 Müfəttiş, məhsulun təhlükəsizliyi	3314 Assistent, statistika
3257 Müfəttiş, peşə təhlükəsizliyi	3315 Hərracçı
3257 İnstruktur-dezinfektor	3315 Müfəttiş, ziyanın ödənilməsi haqqında iddialar
3257 Həkim-epidemioloqun köməkçisi	3315 Dispaşer, zərərlərin ödənilməsi haqqında iddialar/sığorta
3257 Həkim-parazitoloqun köməkçisi	3315 İnspektor, zərərlərin ödənilməsi haqqında iddialar
3257 Entomoloqun köməkçisi	3315 İnspektor, zərərlərin sığortası
3258 İşçi, ambulans (təcili yardım maşını)	3315 Qiymətləndirici
3258 Orta tibb heyəti, ambulans (təcili yardım maşını)	3315 Qiymətləndirici, daşınmaz əmlak
3258 Texniklər, təcili yardım	3315 Qiymətqoyan-ekspert
3258 Orta tibb heyəti, təcili yardım	3315 Məsləhətçi-ekspert, zərərlərin ödənilməsi haqqında iddialar
3258 Sanitar, təcili yardım	3315 Məsləhətçi-ekspert, sığorta
3259 Homeopat	3315 Məsləhətçi-ekspert, zərərlər
3259 Osteopat	3321 Agent, qrup şəklində sığorta
3259 Ortoptist	3321 Agent, sığorta
3259 Qomeopatiya üzrə mütəxəssis	3321 Broker, sığorta
3259 Nitqin düzəldilməsi üzrə mütəxəssis	3321 Sığorta brokeri
3259 Peşə xəstəliklərinin müalicəsi üzrə mütəxəssis	3321 Sığorta edən
3259 Korlara bələdçilik üzrə mütəxəssis	3321 Sığorta edən, sığorta
3259 Hiropraktik (manual terapiya mütəxəssisi)	3321 Mütəxəssis, sığorta/anderraytinq üzrə
3311 Səhmlər üzrə broker	3321 Mütəxəssis, sığorta/təkrarsığorta üzrə
3311 İstiqraz vərəqələri üzrə broker	3321 Mütəxəssis, sığorta/sığorta hadisələri üzrə ekspert
3311 Broker, səhmlər və istiqraz vərəqələri	3321 Mütəxəssis, sığorta/sığorta hadisələrinin tənzimlənməsi üzrə
3311 Broker, investisiyalar	3321 Mütəxəssis, sığorta/korporativ satış üzrə
3311 Broker, valyuta mübadiləsi	3321 Mütəxəssis, sığorta/fərdi satış üzrə
3311 Broker, qiymətli kağızlar	3321 Assistent, sığorta/anderraytinq üzrə
3311 Cobber, səhmlər və istiqraz vərəqələri	3321 Assistent, sığorta/fərdi satış üzrə
3311 Borc və zəmanət öhdəliklərinin satıcısı	3321 Nümayəndə, sığorta/korporativ satış üzrə
3311 Qiymətli kağızların satıcısı	3321 Nümayəndə, sığorta/fərdi satış üzrə
3311 Diler, valyutanın dəyişdirilməsi	
3312 İdarə qulluqçusu, borc vermə	

3322 Agent, satış/mühəndis tədqiqatları	3333 Müqavilələrin bağlanması üzrə agent, əmək
3322 Agent, satış/kommersiya	3333 Agent, işçilərin muzzla tutulması
3322 Agent, satış/sənaye	3333 Məsul, gənclərin məşğulluğu
3322 Agent, satış/tehniki	3333 Məsul, gənclərin işlə təmin edilməsi
3322 Agent, firmanın nümayəndəsi	3333 Məsul, işə düzəlmə
3322 Kommivoyajör	
3322 Nümayəndə, satış/mühəndis tədqiqatları	3334 Agent, evlərin satışı
3322 Nümayəndə, satış/kommersiya	3334 Agent, torpaq mülkiyyətinin satışı
3322 Nümayəndə, satış/sənaye	3334 Agent, daşınmaz əmlakın satışı
3322 Nümayəndə, satış/tehniki	3334 Rielter
3322 Müşavir-məsləhətçi, satışdan sonrakı zəmanət xidməti	3334 Ticarətçi, daşınmaz əmlak
3322 Ticarətçi, mühəndis tədqiqatları	3334 Ticarətçi, şəxsi mülkiyyət
3322 Ticarətçi, kommersiya	3334 Menecer, daşınmaz əmlakın satışı
3322 Ticarətçi, sənaye	
3322 Ticarətçi, səyyar	3339 Auksionçular
3322 Ticarətçi, texniki	3339 Satıcı, reklam
3322 Kommersant (sahələr üzrə)	3339 Agent, bilik səviyyəsinin yoxlanılması
	3339 Agent, musiqi ifa etmə
3323 Agent, malgöndərmə	3339 İmpresario
3323 Agent, satış	3339 Reklam agentı
3323 Alıcı	3339 Mütəxəssis, satışın həvəsləndirilməsi metodları
3323 Mal alıcısı, topdansatış ticarət	3339 Agent, ədəbi əsərlərə görə müəlliflik hüququ
3323 Mal alıcısı, pərakəndə ticarət	3339 Agent, musiqi tamaşaları
3323 Alıcı, təchizat	3339 Agent, idman tədbirləri
3323 Mal təchizatçısı	3339 Agent, teatr
3323 Təchizatçı, topdansatış ticarəti	3339 İmpresario, idman tədbirləri
3323 Təchizatçı, pərakəndə ticarət	3339 Ticarətçi, biznes xidməti
3323 Tədarükçü	3339 Ticarətçi, biznes xidməti/reklam
3323 Agent, tədarük	3339 Ticarətçi, biznes xidməti/reklam sahəsi
3323 İşçi, tədarük	3339 Müvəkkil, işgüzar xidmətlərin göstərilməsi
3323 Ticarətçi, tədarük	3339 Müvəkkil, işgüzar xidmətlərin göstərilməsi/ reklam
	3339 Müvəkkil, işgüzar xidmətlərin göstərilməsi/ reklam sahəsi
3324 Broker, yük daşımaları	3339 Mühəndis, metodist
3324 Broker, istehlak əşyaları	3339 Patent agentı
3324 Broker, ticarət	
3324 Broker, gömrük	3341 İdarə qulluqçusu
3324 Diler, satış üzrə müqavilə	3341 Məsləhətçi, məlumatların daxil edilməsi
3324 Broker, gəmi	3341 Məsləhətçi, kartoteka
	3341 Məsləhətçi, qulluqçu heyəti
3331 Agent, yük daşımaları	3341 İdarə qulluqçusu, borclar kitabı
3331 Agent, gömrük rüsumlarından azad olunma	3341 İdarə qulluqçusu, kağızları lazımi şəkildə rəsmiləşdirən
3331 Agent, ekspeditor	
3331 Agent, gəmi	3342 Katib, hüquq
3332 Konfransların və tədbirlərin təşkilatçıları	
3332 Konfransların planlaşdırıcıları	
3332 Toy mərasimlərinə başçılıq edənlər (tamada)	

3342 İdarə edənlər, hüquq praktikası	3353 Qulluqçu, təqaüdlər
3342 Sənədləri tərtib edən, inzibati/məhkəmə	3353 Qulluqçu, sosial müavinətlər və sosial ödənişlər
3343 İnzibati katib	3353 Qulluqçu, məcburi dövlət sosial sığorta vəsaitləri ödənişləri
3343 Assistent, korrespondensiya ilə iş	3354 İnspektor, lisenziyalaşdırma
3343 Şəxsi katib	3354 Qulluqçu, pasportların verilməsi
3343 Katib, məhkəmə	3354 Qulluqçu, immiqrasiya
3343 İcraçı assistent	3354 Qulluqçu, lisenziyalaşdırma
3343 İcraçı katib, komitə	3354 Qulluqçu, lisenziya (icazə)/tikinti
3343 İcraçı katib, konsul idarəsi	3354 Qulluqçu, lisenziya (icazə)/biznes
3343 İcraçı katib, qeyri hökumət müdiriyyəti	3355 Agent, təhqiqat/polis
3343 İcraçı katib, hökumət müdiriyyəti	3355 Detektiv
3343 Konsul	3355 Detektiv, anbar
3343 Kuryer, diplomatik	3355 Detektiv, polis
3343 Katib, icraçı/komitə	3355 Müfəttiş, polis
3343 Katib, icraçı/konsul idarəsi	3355 Xüsusi detektiv
3343 Katib, icraçı/qeyri hökumət müdiriyyəti	3355 Xüsusi müstəntiq
3343 Katib, icraçı/hökumət müdiriyyəti	3355 Bölmə rəisinin müavini
3343 Qulluqçu, konsul	3355 Əməliyyat müvəkkili
3343 Katib, inzibati	3355 Müstəntiq
3343 Sənədləri tərtib edən, inzibati/stenoqrafiya hesabatları	3355 Təhqiqatçı
3343 Stenoqrafiya hesabatlarını tərtib edən	3355 İnspektor
3344 Katib, tibb	3355 İnspektor-kriminalist
3344 Menecer, tibb praktikası	3355 Məsul növbətçi
3344 İnzibati işçi, tibb idarəsi	3355 Məsul növbətçi köməkçisi
3344 Köməkçi, xəstəxna/palata	3355 Baş növbətçi inspektor
3344 Köməkçi, müalicə müəssisəsi	3355 Polis sahə rəisi
3344 Stenoqrafist, tibb	3355 Baş polis sahə inspektoru
3344 Katib, tibbi sığorta	3355 Polis sahə inspektoru
3344 Katib, elan vermək	3355 Yetkinlik yaşına çatmayanlarla profilaktiki işin təşkili üzrə inspektor
3344 Köməkçi, potologiya	3355 Baş dövlət avtomobil müfəttişi
3344 Fonotipist, tibb	3355 Yol-patrul xidməti baş inspektoru
3344 Katib, billing	3355 Bölük komandiri
3351 İnspektor, sərhəd	3355 Komandir müavini
3351 İnspektor, gömrük	3355 Taqım komandiri
3351 Baş inspektor, gömrük	3359 Müfəttiş, çəki və tədbirlər
3351 Böyük inspektor, gömrük	3359 İnspektor, mülki xidmət
3351 Qulluqçu, pasportların yoxlanması	3359 Müfəttiş, əmək haqqı
3352 Müfəttiş, vergilər	3359 İnspektor, hökumət müdiriyyəti
3352 Qulluqçu, aksizlər	3359 Müfəttiş, qiymətlər
3352 Qulluqçu, vergilər	3359 Qulluqçu, seçmə
3353 İnspektor, təqaüdlər	3359 Qulluqçu, mülki müdafiə
3353 Qulluqçu, sosial sığorta iddiaları	3359 Qulluqçu, mülki xidmət komissiyası

3359	Senzor, hökumət müdiriyyəti	3412	Sosial işçi, köməkçi heyət
3359	Müfəttiş, yanğınsöndürmə	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/mədəniyyət mərkəzi
3359	Yanğınların tədqiq edilməsi və öyrənilməsi üzrə mütəxəssis	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/tibb
3359	Yanğına qarşı təhlükəsizlik üzrə mütəxəssis	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/icma və ya ictimai mərkəz
3359	Müfəttiş, kənd təsərrüfatı	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/ailənin planlaşdırılması
3359	Müfəttiş, balıqçılıq	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/hüquqpozmalar
3359	Müfəttiş, meşəçilik	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/müəssisə
3411	İcra məmuru	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/psixiatriya
3411	İdarə qulluqçusu, məhkəmə	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/ev işlərinə yardım xidməti
3411	Barışdırıcı hakim	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/zəminlik əsasında şərti azad etmə
3411	İdarə qulluqçusu, hüquqşünas	3412	Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər
3411	Köməkçi, hüquq məsələləri	3412	Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/psixi sağlamlıq
3411	Köməkçi, hüquqşünas	3412	Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/mənəvi rifah
3411	Şəxsi detektiv	3412	Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/həbsxanalar
3411	Assistent, bank	3412	Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/karlar
3411	Assistent, barrister	3412	Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/fiziki qüsurları olan şəxslər
3411	Assistent, broker	3412	Ailə problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər
3411	Assistent, solisitor	3412	Ailə problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/uşaqların firavanlığı
3411	Assistent, sığorta/iddialar	3412	Ailə problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/ailələrin rifahı
3411	Assistent, sığorta/polis	3412	Ailə problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/sosial rifah
3411	Assistent, sığorta/mübahisələrin həll edilməsi	3412	Sosial işçi, abadlıq işləri
3411	Assistent, məhkəmə	3412	Sosial işçi, ictimai işlər
3411	İdarə qulluqçusu, məhkəmə yanında	3412	Sosial işçi, yardım mərkəzi/ psixososial kritik situasiyalar
3411	İdarə qulluqçusu, daşınmaz əmlaka hüququn dəyişməsinin rəsmiləşdirilməsi üçün sənədlərin tərtib edilməsi	3412	Sosial işçi, əlillərə kömək
3411	İdarə qulluqçusu, sığorta	3412	Sosial işçi, ailə
3411	İdarə qulluqçusu, vəsiyyətnamələrin təsdiq edilməsi	3412	Təlimatçı, həyat təcrübələri
3411	İdarə qulluqçusu, yurispriensiya	3412	Sosial işçi, psixiki sağlamlığın qorunması
3411	Katib, məhkəmə	3412	Məsləhətçi (nəzarətçi), qadınlar üçün sığınacaq
3412	Tərbiyəçi, köməkçi işçilər	3412	Sosial işçi, cavanlarla iş
3412	Tərbiyəçi, köməkçi işçilər/islah-əmək məktəbi	3413	Sədr (təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi)
3412	Məhbusların şərti vaxtından əvvəl azad edilməsi sistemində qulluqçu, köməkçi işçilər		
3412	Şərti məhkum olunmuşlara nəzarət üzrə qulluqçu, köməkçi işçilər		
3412	Nəzarətçi, şərti məhkum olunanlar üçün ev/köməkçi işçilər		
3412	Nəzarətçi, ictimai mərkəz/köməkçi işçilər		
3412	Müavinət verilməsi sistemində əməkdaş, köməkçi işçilər		

3413 Azan deyən
3413 Ölü yuyan
3413 Ölü yuyan köməkçisi
3413 Yevangelist <vaiz>
3413 İcma fəhləsi
3413 Rahib, köməkçi heyət
3413 Rahibə, köməkçi heyət
3413 Məscid işçisi
3413 Kilsə işçisi
3413 Din işçisi
3413 Vaiz
3413 Keşiş, dini rütbəsi olmayan
3413 İnandırma və dualarla müalicə edən
şəfavericilər
3413 Dini rütbəsi olmayan köməkçi heyət

3421 Atletlər
3421 Boksçu
3421 Şahmatçı
3421 Futbolçu
3421 Qolf oyunçusu
3421 Xokkeyçi
3421 Cıdırda at sürən
3421 Poker oyunçusu
3421 Avtomobil yarışçısı
3421 Xizəkçi
3421 Tenisçi
3421 Pəhləvan
3421 Jokey
3421 Güləşçi
3421 Oyunçu, idman

3422 Referi, idman
3422 Qulluqçu, idman
3422 İdmançı, peşəkar
3422 İdman hakimi
3422 Hakim, idman
3422 Təlimatçı, billiard
3422 Təlimatçı, bric
3422 Təlimatçı, idman
3422 Təlimatçı, şahmat
3422 Məşqçi, “döyüş sənəti”
3422 Məşqçi, atlet
3422 Məşqçi, boks
3422 Məşqçi, güləş
3422 Məşqçi, qolf
3422 Məşqçi, idman
3422 Məşqçi, idman oyunları

3422 Məşqçi, bədən tərbiyəsi
3422 Bədən tərbiyəsi və idman üzrə
təlimatçı-metodist
3422 Elmi-metodiki iş üzrə məşqçi
3422 İdman üzrə məşqçi-müəllim
3422 Məşqçi-inzibatçı
3422 Xizək üzrə təlimatçı
3422 Üzgüçülük üzrə təlimatçı

3423 Təlimatçı, aerobika
3423 Təlimatçı, fitness
3423 Təlimatçı, at sürmə
3423 Şəxsi məşqçi
3423 Təlimatçı, yelkənli qayıq idmanı
3423 Təlimatçı, sualtı üzgüçülük
3423 Məşqçi, yoqa

3431 Fotoqraf
3431 Fotoqraf-retuşçu
3431 Fotoqraf, arxitektura
3431 Fotoqraf, aerofotoçəkiliş
3431 Fotoqraf, kommertiya reklamı
3431 Fotoqraf, kommertiya illustrasiyası
3431 Fotoqraf, tibb
3431 Fotoqraf, mikrofotografiya
3431 Fotoqraf, moda
3431 Fotoqraf, elmi tədqiqatlar
3431 Fotoqraf, yeniliklər
3431 Fotoqraf, polis
3431 Fotoqraf, portretlər
3431 Fotoqraf, mətbuat
3431 Fotoqraf, sənaye
3431 Fotoqraf, reklam və elanlar

3432 Dizayner, afişalar
3432 Rəssam-dekurator, göstərmə “nümayiş
etdirmə və ya sərgi”
3432 Rəssam-dekurator, interyer
3432 Tərtibatçı, vitrin
3432 Tərtibatçı, satış yeri
3432 Rəssam-dekurator, göstərmək <nümayiş
etdirmək və ya sərgiyə qoymaq>
3432 Rəssam-dekurator, göstərmək <nümayiş
etdirmək və ya sərgiyə qoymaq>/vitrinlər
3432 Dizayner, interyerlərin tərtib edilməsi
3432 Bədii tərtibat işlərinin icraçı rəssamı
3433 Köməkçi heyət, qalereya

3433 Köməkçi heyət, kitabxana	3512 Köməkçi, məlumat bazası
3433 Köməkçi heyət, muzey	3512 Köməkçi, mühəndis
3433 Müqəvvəçi	3512 Köməkçi, proqramçı
3433 Dizayner, səhnə	3512 Köməkçi, sistem təhlili
3433 Dizayner, teatr dekorasiyaları	3512 Operator, yardım xidməti
3433 Dizayner, sərgilər	
	3513 Texnik, kompüter şəbəkəsi
3434 Baş aşbaz	3513 Köməkçi heyət, kompüter şəbəkəsi
3434 Baş aşbaz, şəxsi	
3434 Baş aşbaz, şirniyyat	3514 Administrator, Vebsayt
3434 Sous hazırlayanlar	3514 Operator, Vebsayt
	3514 Veb mütəxəssisi
3435 Bodi-art (tatuaj və s.) üzrə mütəxəssis	3514 İnternet üzrə operator
3435 Rejissor köməkçisi (radio və televiziya verilişləri)	
3435 Texnik, işıqlandırma	3521 Assistent, kino
3435 Proqram əlaqələndiricisi (radio və televiziya verilişləri)	3521 Mikrofotosurətlər hazırlayan
3435 Suflyor	3521 Kinooperator
3435 Ssenari yazan qız/oğlan	3521 Kinooperator, kino
3435 Texnik, xüsusi effekt	3521 Səsi mikşirləyən
3435 Rejissor assistenti	3521 Operator, audio avadanlıq/radio
3435 Texnik, səhnə	3521 Operator, audio avadanlıq/televiziya
3435 Əlaqələndirici, ustalıq	3521 Operator, yazan avadanlıq/video
3435 Kaskadyor	3521 Operator, yazan avadanlıq/disklər
3435 Tatuirovka ustası	3521 Operator, yazan avadanlıq/səs
3435 Texnik, teatr	3521 Operator, yazan avadanlıq/maqnitofon
3435 Kostyumçu, teatr	3521 Operator, yazan avadanlıq/səsin mikşirlənməsi
3435 Statist, teatr	3521 Operator, yazan avadanlıq/məftil
	3521 Operator, kamera/kinomatografiya
3511 Operator, kompüter	3521 Operator, kamera/kino
3511 Operator, çap qurğuları	3521 Operator, kamera/televiziya
3511 Operator, periferiya avadanlığı	3521 Operator, mikrofon
3511 Operator, telekommunikasiyada kompüter texnikasının istismarı	3521 Operator, dublyaj üçün avadanlıq
	3521 Operator, studiya avadanlığı/radio
3512 Assistent, kompüter/istifadəçilərə xidmət göstərilməsi	3521 Operator, studiya avadanlığı/televiziya
3512 Assistent, kompüter/proqramlaşdırma	3521 Operator, video çəkilişi
3512 Assistent, kompüter/sistemlərin layihələşdirilməsi	3521 Kino-video nümayəndəsi
3512 Assistent, kompüter/sistem təhlili	3521 Redaktor, səs/kino
3512 Assistent, kompüter/rabitə vasitələri	3521 Texnik, səs/studiya (radio)
3512 Assistent, kompüter/texniki vasitələr	3521 Texnik, səs/televiziya
3512 Texnik, kompüter	3521 Texnik, səs effektləri
3512 Sazlayıcı, kompüter texnikası	3521 Texnik, səsin testdən keçirilməsi
3512 Texnik, sistemlər/kompüterlər	3521 Növbətçi, gəmi/radio
3512 Köməkçi, kommunikasiya (İKT)	3521 Operator, morze əlifbası
	3521 Operator, kütləvi çıxışlar üçün avadanlıq
	3521 Operator, translyasiyalar üçün avadanlıq/video
	3521 Operator, translyasiyalar üçün avadanlıq/çöl

3521 Operator, translyasiyalar üçün avadanlıq/radio	4131 Makinaçı (stenoqrafiya və xarici dili bilməklə)
3521 Operator, translyasiyalar üçün avadanlıq/televiziya	4131 Katibə-makinaçı
3521 Operator, translyasiyalar üçün avadanlıq/telekino	4131 Makinaçı, qaimələrin və hesab-fakturaların yazılması
3521 Operator, ötürücü avadanlıq/radio	4131 Makinaçı, dəftərxana
3521 Operator, ötürücü avadanlıq/televiziya	4131 Makinaçı, sürətçıxarma
3521 Operator, idarəetmə üçün avadanlıqlı otaq/radio	4131 Makinaçı, perforasiya
3521 Operator, idarəetmə üçün avadanlıqlı otaq/televiziya	4131 Makinaçı, çapın müxtəlif növləri
3521 Operator, radioavadanlıq/dənizdə yerləşdirilən	4131 Makinaçı, statistika
3521 Operator, radioavadanlıq/quruda yerləşdirilən	4131 Makinaçı, stenoqrafiya
3521 Operator, radioavadanlıq/uçuşlar	4131 Makinaçı-stenoqrafist
3521 Operator, teleqraf avadanlığı	4131 Tələblərə uyğun olaraq kağızları tərtib edən
3521 Gəmi radiosuna görə məsul şəxs	4131 Stenoqrafçı
3522 Texnik, telekommunikasiya	4131 Stenoqrafçı-makinaçı
3522 Texnik, telekommunikasiya/avia-kosmos rabitəsi	4131 Operator, "Redaktor" proqramı və oxşar proqramlarla iş
3522 Texnik, telekommunikasiya/radio	4131 Çapetmə üzrə idarə qulluqçusu
3522 Texnik, telekommunikasiya/radiolokasiya	4131 İdarə qulluqçusu, maşında yazma
3522 Texnik, telekommunikasiya/siqnal sistemləri	4131 Operator, teleqraf
3522 Texnik, telekommunikasiya/televiziya	4131 Operator, teleks
3522 Texnik, telekommunikasiya/teleqraf	4131 Operator, teleprinter
3522 Texnik, telekommunikasiya/telefon	4131 Operator, telefaksçı
3522 Operator, telekommunikasiya avadanlığı	4131 Teletaypçı
3522 Teleqrafçı	4132 Operator, məlumatların bazaya daxil edilməsi
4110 İdarə qulluqçusu, ünvan maşını	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/kompüter
4110 İdarə qulluqçusu, yazılar/heyət	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/konverter (lent üçün kart)
4110 İdarə qulluqçusu, məlumat kitabı üçün informasiyanın yığılması	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/konverter (kart üçün lent)
4110 İdarə qulluqçusu, siyahı/ünvanlar	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/konverter (sətir üçün lent)
4110 İdarə qulluqçusu, siyahı/poçt	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/perforator-şamp maşını (kart və lent)
4110 Tərtibçi, dəftərxana/məlumat kitabları	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/perforator-şamp maşını (açarlar)
4120 Katib	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi /çəşidləyici maşın
4120 Katib, maşında yazma	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi /tabulyator
4120 Katib, "Redaktor" proqramı və oxşar proqramlarla kompüterdə iş	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi /elektron poçtu
4120 Katib, stenoqrafiya	4132 Operator, arifmometr
4120 Katib, stenoqrafiya/çapetmə	4132 Operator, kalkulyator
4131 Makinaçı	

4132 Operator, komptometr	4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər
4132 Operator, kompüter	4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər/aviaxətlər
4132 Operator, hesabların yekunlaşdırılması üçün maşın	4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər/dəmir yolu
4132 Operator, hesablama üçün maşın	4222 İdarə qulluqçusu, qabaqcadan qeydə alınma
4132 Operator, qaimə və hesab-fakturaların yazılması üçün maşın	4222 Katib, gələnlərin qəbul edilməsi
4132 Operator, hesablama maşını	4222 İdarə qulluqçusu, müştərilərin məlumatlandırılması
4132 Mühasib, fərdi kompüter operatoru	4223 Telefon stansiyasında operator
4132 İdarə qulluqçusu, məlumatların bazaya daxil edilməsi	4223 Telefonçu
4132 İdarə qulluqçusu, ödəniş haqqında məlumatların kompüterə daxil edilməsi	4223 Operator/müştərilərin zənglərinə cavab vermə
4211 Xəzinədar, bank	4224 Katib, müsafirlərin qəbul edilməsi/mehmanxana
4211 Xəzinədar, valyuta mübadiləsi	4224 Portye (mehmanxana)
4211 Xəzinədar, mübadilə köşkü	4225 İdarə qulluqçusu, informasiya
4211 İdarə qulluqçusu, poçtda kassa	4225 İdarə qulluqçusu, məlumat əldə edilməsi və sorğu aparılması
4211 Pul dəyişən	
4211 Əməliyyatçı, bank	
4212 Bukmeker	4226 Katib, müsafirlərin qəbulu
4212 Bukmeker, biletlərin yazılması	4226 Katib, müsafirlərin qəbulu, tibb
4212 Bukmeker, mərc gəlmək	
4212 Bukmeker, mərc sisteminin bağlanması	4227 Müsahibə alanlar/bazar konyunkturasının öyrənilməsi
4212 Bukmeker, totalizator	4227 Müsahibə alanlar/ictimai fikrin öyrənilməsi
4212 Krupye	4227 Sorğu keçirənlər
4212 Krupye, oyun stolu	
4213 Kreditor	4229 Xəstəxana işçisi, informasiya əldə etmək
4213 Sələmçi, girov ilə pul ssudası	4229 Müsahibə alan, sorğu aparın
4214 İdarə qulluqçusu, hesablar	4229 Sorğu aparın mütəxəssis
4214 Yığıcı, borc məbləğləri	
4214 Yığıcı, mənzil və icarə haqqı	4311 İdarə qulluqçusu, audit
4214 Yığıcı, ödəmələr	4311 İdarə qulluqçusu, hərrac
4214 Yığıcı, xeyriyyə məqsədləri üçün ianələr	4311 İdarə qulluqçusu, mühasibat
4214 Yığıcı, hesablar üzrə ödənişlər	4311 İdarə qulluqçusu, mühasibat/diskont
4221 Məsləhətçi, səyahət	4311 İdarə qulluqçusu, mühasibat/faizlərin artırılması
4221 Təşkilatçı, səyahət	4311 İdarə qulluqçusu, mühasibat/hesablar
4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər bürosu	4311 İdarə qulluqçusu, əsas kitab
4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər bürosu/biletlərin satışına görə sifarişlər	4311 İdarə qulluqçusu, məvacib
4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər bürosu/qabaqcadan sifariş	4311 İdarə qulluqçusu, əmək haqqı
4221 İdarə qulluqçusu, biletlərin verilməsi/səyahət	4311 İdarə qulluqçusu, kassa
	4311 İdarə qulluqçusu, qiymətləndirmə
	4311 İdarə qulluqçusu, tədiyə cədvəli
	4311 İdarə qulluqçusu, maya dəyərini

hesablanması	
4311 İdarə qulluqçusu, hesab-faktura	4322 İdarə qulluqçusu, sifariş/materiallar
4311 İdarə qulluqçusu, xərclərin hesablanması	4322 İdarə qulluqçusu, siyahı/materiallar
4312 İdarə qulluqçusu, borc öhdəlikləri	4322 İdarə qulluqçusu, planlaşdırma/materiallar
4312 İdarə qulluqçusu, girov və ya ipoteka	4322 İdarə qulluqçusu, istehsalın planlaşdırılması
4312 İdarə qulluqçusu, investisiya	4322 İdarə qulluqçusu, istehsalın planlaşdırılması/əlaqələndirmə
4312 İdarə qulluqçusu, kredit	4322 İdarə qulluqçusu, istehsalın planlaşdırılması/uçot sənədləri
4312 İdarə qulluqçusu, maklerlik	
4312 İdarə qulluqçusu, vergilər	4323 Dispetçer, İdarə/aviasiya
4312 Vergi müvəkkili	4323 Dispetçer, İdarə/avtobus
4312 İdarə qulluqçusu, dəyərin hesablanması	4323 Dispetçer, İdarə/avtomobil yolları nəqliyyatı (avtobuslardan və yük avtomobillərindən başqa)
4312 İdarə qulluqçusu, zərərin hesablanması	4323 Dispetçer, İdarə/qaz kəməri
4312 İdarə qulluqçusu, statistika	4323 Dispetçer, İdarə/yük avtomobili
4312 İdarə qulluqçusu, sığorta statistikas	4323 Dispetçer, İdarə/dəmir yolu
4312 İdarə qulluqçusu, maliyyə	4323 Dispetçer, İdarə/neft kəməri
4312 İdarə qulluqçusu, qiymətli kağızlar	4323 Dispetçer, İdarə/qatar
4313 Mühasib, əmək haqqı	4323 Dispetçer, İdarə/gəmilər
4321 Anbardar	4323 Müdir, İdarə/avtomobil yolları dayanacaqları
4321 İdarə qulluqçusu, çəkib ölçmə	4323 Müdir, İdarə/avtomobil yolları hərəkəti
4321 İdarə qulluqçusu, çəkib ölçmə/birkalar	4323 Müdir, İdarə/barca
4321 İdarə qulluqçusu, çəkib ölçmə/tərəzi	4323 Müdir, İdarə/verf
4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/idxal malları	4323 Müdir, İdarə/yük-nəqliyyat gəmisi
4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/yük dövriyyəsi	4323 Müdir, İdarə/dəmir yolu stansiyası
4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/marşrut	4323 Müdir, İdarə/bərə
4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/göndərmə	4323 Müdir, İdarə/liman
4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/yükvurma və dəniz nəqliyyatı ilə göndərmə	4323 Müdir, İdarə/su nəqliyyat terminalı
4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/alınması	4323 İnspektor, İdarə/avtomobil yolları nəqliyyatına xidmət
4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/fraxt	4323 İnspektor, İdarə/dəmir yolu nəqliyyatına xidmət
4321 İdarə qulluqçusu, anbar	4323 İdarə qulluqçusu, hava nəqliyyatına xidmət
4321 İdarə qulluqçusu, anbar/yoxlama	4323 İdarə qulluqçusu, yükdaşımalara xidmət
4321 İdarə qulluqçusu, anbar/yoxlama (siyahı çıxarılması)	4323 İdarə qulluqçusu, göndərmə/hava nəqliyyatı
4321 İdarə qulluqçusu, anbar/yoxlama (qeydiyyat və uçot)	4323 İdarə qulluqçusu, mallar/dəmir yolu daşımaları
4321 İdarə qulluqçusu, anbar/mebel	4323 İdarə qulluqçusu, nəqliyyat
4321 İdarə qulluqçusu, anbar/qeydiyyat və uçot	4323 Yoxlayıcı, İdarə/hava daşımaları
4321 İdarə qulluqçusu, təchizat	4323 Yoxlayıcı, İdarə/hava nəqliyyatına xidmət
4321 İdarə qulluqçusu, əmtəə anbarı	4323 Yoxlayıcı, İdarə/yollara xidmət
4321 Seyf avadanlığına xidmət üzrə qulluqçu	4323 Yoxlayıcı, İdarə/dəmir yollarına xidmət (yükdaşımaları)
	4323 Yoxlayıcı, İdarə/qatar

4323 Qatarları tərtib edən, dəmir yolu	4415 İdarə qulluqçusu, fotosurətçixarma
4323 Dəmir yolu və süni qurğuların saxlanması və cari təmiri üzrə briqadir	4415 Mimeoqraf
4323 Dəmir yolu stansiyasının növbətçisi	4415 İdarə qulluqçusu, kartoteka
4323 Liman rəisi	4415 İdarə qulluqçusu, təsnifat
4323 Flotustası	4415 İdarə qulluqçusu, surətlərin çıxarılması/ofis
4411 İdarə qulluqçusu, fayl sistemi (sənədlərin sistemləşdirilməsi)	4416 Assistent, insan resursları
4411 İdarə qulluqçusu, kitabxana	4416 İdarə qulluqçusu, insan resursları
4411 İdarə qulluqçusu, kitabxana/komplektləşdirmə	4419 Xronometrajçı
4412 Poçt paylayan	4419 İdarə qulluqçusu, reklam
4412 İdarə qulluqçusu, poçt	4419 İdarə qulluqçusu, yazışma
4412 İdarə qulluqçusu, poçt/çeşidləmə	4419 Ünvan kitabının tərtibçisi
4412 Yoxlayıcı, dəftərxana/poçt	4419 Nəşr üzrə işçi
4412 Yoxlayıcı, dəftərxana/poçt xidməti	4419 Çap üzrə işçi
4412 Yoxlayıcı, dəftərxana/poçt anbarı (saxlama)	5111 Bort baxıcısı, təyyarə
4412 Kuryer, səyahətlər bürosu	5111 Baş bort baxıcısı, təyyarə
4412 Poçtalyon	5111 Baş styuart, gəmi
4412 Poçt korrespondensiyasını paylayan	5111 Qulluqçu, gəmi
4412 Telegram paylayan işçi	5111 Xəzinəçi, aviasiya
4412 Gecə qəzetlərini paylayan poçt işçisi	5111 Dəhliz xidmətçisi, gəmi
4413 Kodlaşdırıcı, dəftərxana	5111 Bələdçi, gəmi
4413 Kodlaşdırıcı, dəftərxana/məlumatların işlənməsi	5111 Bələdçi, hava limanı
4413 Kodlaşdırıcı, dəftərxana/statistika	5111 Bələdçi, təyyarə
4413 İdarə qulluqçusu, kodlaşdırma	5111 Styuart, gəmi
4413 İdarə qulluqçusu, kodlaşdırma/məlumatların daxil edilməsi	5111 Vaqon baxıcısı
4413 İdarə qulluqçusu, kodlaşdırma/statistika	5111 Bələdçi, sənişin vaqonu
4413 İdarə qulluqçusu, sənədləri çeşidləmək üçün maşın	5112 Konduktor, avtobus
4413 İdarə qulluqçusu, sistemləşdirmə	5112 Konduktor, hava donanması
4413 İdarə qulluqçusu, təshihatın oxunması	5112 Konduktor, dəmir yolu
4413 İdarə qulluqçusu, təshihatın oxunması/çapetmə	5112 Konduktor, buxarla işləyən bərə
4413 İdarə qulluqçusu, şriftlər	5112 Konduktor, qatar
4413 Təshihçi, dəftərxana	5112 Konduktor, pulman vaqonu
4414 İdarə qulluqçusu, kargüzarlıqda yardım	5112 Konduktor, yataq vaqonu
4414 İctimai İdarə qulluqçusu	5112 Konduktor, tramvay
4414 Mirzə	5112 Konduktor, trolleybus
4415 İdarə qulluqçusu, sənədlərin surətinin çıxarılması	5112 Konduktor, funikulyor
	5112 Nəzarətçi/bilet (ictimai nəqliyyat)
	5113 Bələdçi, muzey
	5113 Bələdçi, səyahət
	5113 Bələdçi, səyahət/avtobus
	5113 Bələdçi, səyahət/alpinist
	5113 Bələdçi, səyahət/oyun parkı
	5113 Bələdçi, səyahət/muzey
	5113 Bələdçi, səyahət/görməli yerləri gəzmək

5113 Bələdçi, səyahət/ov
5113 Bələdçi, səyahət/sənaye müəssisəsi
5113 Bələdçi, səyahət/balıq ovu
5113 Bələdçi, səyahət/safari
5113 Bələdçi, səyahət/incəsənət qalereyası
5113 Bələdçi, incəsənət qalereyası

5120 Aşbaz
5120 Aşbaz, vegetarianlıq
5120 Aşbaz, konservləşdirmə
5120 Aşbaz, gəmidə zabit yeməxanası
5120 Aşbaz, paroxod
5120 Aşbaz, restoran
5120 Aşbaz, xüsusi pəhriz
5120 Aşbaz, böyük
5120 Aşbaz, əmək düşərgəsi
5120 Baş aşbaz

5131 Zal müdiri, restoran
5131 Bufetçi
5131 Metrdotel
5131 Ofisiant
5131 Ofisiant (xarici dili bilməklə)
5131 Ofisiant, banket
5131 Ofisiant, şərab
5131 Ofisiant, dəmir yolu vaqon-restoranı
5131 Ofisiant, böyük
5131 Ofisiant, mərasim
5131 Ofisiant qadın
5131 Ofisiant qadın, banket
5131 Ofisiant qadın, şərab
5131 Ofisiant qadın, dəmir yolu vaqon-restoranı
5131 Ofisiant qadın, zabit yeməxanası
5131 Ofisiant qadın, böyük
5131 Ofisiant qadın, gəmi/şərab
5131 Ofisiant qadın, gəmi/yemək salonu
5131 Ofisiant qadın, gəmi/zabit yeməxanası
5131 Ofisiant qadın, mərasim
5131 Styuart, şərab
5131 Styuart, zabit yeməxanası
5131 Styuart, gəmi/yemək salonu
5131 Styuart, gəmi/zabit yeməxanası

5132 Ofisiant, bufet <bar>
5132 Barmen
5132 Barmen-bufetçi (xarici dili bilməklə)

5141 Bərbər

5141 Bərbər, qadınlar üçün
5141 Bərbər, kişilər üçün
5141 Bərbər, parik/səhnə
5141 Dəllək
5141 Saça qulluq üzrə mütəxəssis

5142 Pedikürçü
5142 Manikürçü
5142 Kosmetoloq
5142 Hamamçı
5142 Hamamçı, buğxana
5142 Hamamçı, sauna
5142 Hamamçı, türk hamamı
5142 Qrimçi, studiya
5142 Qrimçi, teatr
5142 Kosmetikaçı
5142 Kosmetikaçı, makiyaj/studiya
5142 Kosmetikaçı, makiyaj/səhnə

5151 Baş qulluqçu, mehmanxana
5151 Baş ofisiant, mehmanxana
5151 Qulluqçu, mehmanxana
5151 Qulluqçu, ev təsərrüfatı
5151 Eşikağası
5151 Təsərrüfat müdiri
5151 Komendant, düşərgə
5151 Komendant, tələbə yataqxanası
5151 Ofisiant, mehmanxana
5151 Təsərrüfat üzrə köməkçi/mehmanxana
5151 Təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi

5152 Təsərrüfatçı-bacı, evdarlıq
5152 Ev təsərrüfatını idarə edən
5152 Təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi, evdarlıq

5153 Qapıçı, bina
5153 Qapıçı, bina(təmizləmə)
5153 Ərazi gözətçisi
5153 Dalandar
5153 Gözətçi, bina
5153 Gözətçi, bina/təmizləmə
5153 Məscid gözətçisi
5153 Kilsə gözətçisi

5161 Astroloq
5161 Falçı
5161 Rəqəmlərlə fala baxan

5161 Xiromant	5169 Partnyor qadın, gecə klubu
5162 Ev qulluqçusu, qadın	5169 Yol yoldaşı, əyləncə yerlərinə müşayiət etmək üçün
5162 Ev qulluqçusu, şəxsi	5169 İnam əsasında müalicə üzrə mütəxəssis
5162 Kamerdiner	5169 Loğman, inandırma və dualarla müalicə edən
5162 Kamerdiner, mehmanxana	
5162 Kamerdiner, şəxsi	5211 Köşk satıcısı
5162 Ortaq	5211 Satıcı, çadır
5162 Ortaq, qadın	5211 Satıcı, bazar
5162 Ortaq, kişi	5211 Çadır sahibi
5162 Nökər	
	5212 Səyyar satıcı, qəlyanaltı və içkilər
5163 Balzamlayıcı	5212 Səyyar satıcı, qəlyanalta və içkilər/kinoteatr
5163 Tabutçu	5212 Səyyar satıcı, qəlyanaltı və içkilər/teatr
5163 Dəfn əşyaları hazırlayan	5212 Səyyar satıcı, sərirləşdirici içkilər
5163 Tabutçu köməkçisi	5212 Səyyar satıcı, küçə/ərzaq məhsulları
5163 Dəfn mərasiminə xidmət edən işçi	
5163 Dəfn mərasimini tənzimləyən	5221 Mağaza sahibləri (dükançılar)
	5221 Baqqal
5164 Təlimçi, atların gəzintisi	5221 Qəzet köşkünün sahibi
5164 Təlimçi, cıdır atları	5221 Assistent, mağaza/darğa
5164 Kinoloq	
5164 Laboratoriya işçisi, ixtisaslı/heyvanlar	5222 Nəzarətçi, kassa
5164 At təlimçisi	5222 Nəzarətçi, supermarket
5164 Yetişdirmə üzrə işçi, laboratoriya heyvanları	
5164 Yetişdirmə üzrə işçi, laboratoriya heyvanları	5223 Satıcı, mağaza
5164 Yetişdirmə üzrə işçi, laboratoriya heyvanları/siçanlar	5223 Satıcı-nəzarətçi, kassir (ərzaq və qeyri-ərzaq malları üzrə)
5164 Yetişdirmə üzrə işçi, şirlər	5223 Qeyri-ərzaq malları üzrə satıcı, nəzarətçi-kassir
5164 Yetişdirmə üzrə işçi, sürünənlər	5223 Ərzaq malları üzrə satıcı, nəzarətçi-kassir
5164 Yetişdirmə üzrə işçi, sürünənlər/ilanlar	5223 Satıcı, topdansatış müəssisələri
5164 Yetişdirmə üzrə işçi, quş	5223 Satıcı, pərakəndə satış müəssisələri
5164 Yetişdirmə üzrə işçi, şimal maralları	
5164 Qulluq göstərən və yemləyən işçi, qoruq	5230 Xəzinədar, bilet kassası
5164 Qulluq göstərən və yemləyən işçi, zoopark	5230 Xəzinədar, bukmekerlik
5164 Qulluq göstərən və yemləyən işçi, it damı	5230 Xəzinədar, ofis
5164 Qulluq göstərən və yemləyən işçi, quş damı	5230 Xəzinədar, alınan malların dəyərinin və çek vurulmasının hesablanması/özünəxidmət mağazası
5164 Zoopark işçisi, ixtisaslı	5230 Xəzinədar, hesablama kassası/mağaza
5164 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/tüklü heyvanlar	5230 Xəzinədar, restoran
5164 Zoopark nəzarətçisi	5230 Xəzinədar, teatr kassası
5164 Fermer, tüklü heyvanlar	5230 Xəzinədar, universal mağaza
5164 Köməkçi, baytar	5230 İdarə qulluqçusu, biletlərin verilməsi/səyahətlərdən başqa
	5230 İdarə qulluqçusu, nağd pulun hesablanması
5165 Təlimatçı, avtomobilin idarə edilməsi	
5169 Partnyor, gecə klubu	
5169 Partnyor, rəqs zalı	

5230 İdarə qulluqçusu, rüsumun yığılması	5321 Qulluq üzrə köməkçi, klinika
5230 Operator, kassa	5321 Köməkçi, diş kabineti
5230 Operator, texniki xidmət stansiyası	5321 Sanitar <hospitalda>
5241 Maneken	5321 Sanitar qadın
5241 Model, dəb	5321 Xəstə baxıcısı, xəstəxana
5241 Model, geyim nümayişi	5321 Xəstə baxıcısı, qulluq/evdə qulluqdan başqa
5241 Model, reklam	5321 Köməkçi, doğum zamanı köməkçi/klinika və ya xəstəxana
5241 Naturaçı	5321 Köməkçi, psixiatr
5242 Mal, məhsul nümayiş edənlər	5322 Qulluq üzrə köməkçi, evdə
5243 Satıcı, evdə	5322 Köməkçi, evdə doğuş
5243 Satış nümayəndəsi, evdə	5322 Şəxsi qayğı üzrə xidmət
5243 Satıcı, əyləncə gecəsi	5322 Xəstə baxıcısı, qulluq/evdə
5243 Ticarət agenti, səyyar/pərakəndə satış	5329 Köməkçi, əczaçı
5244 Satıcı, telemarketing	5329 Köməkçi, stomatoloq
5244 Satıcı, telefon	5329 Köməkçi, təcili yardım
5244 Satıcı, İnternet	5329 Sanitar, xəstəxana
5244 Satıcı, müştərilərlə əlaqə mərkəzi	5329 Köməkçi, rentgenoqrafiya
5244 Satıcı, elektron poçt	5329 Köməkçi, flebotomiya (qanalma)
5245 Köməkçi fəhlə, benzin doldurma məntəqəsi	5329 Köməkçi, axtalanma
5245 Köməkçi fəhlə, avtomobillərə xidmət stansiyası	5411 Gözətçi, meşə yanğınları
5245 Xidmətçi heyət, yaxta limanı	5411 Yanğınsöndürən
5245 Xidmətçi heyət, təmir məntəqəsi	5411 Yanğınsöndürən, meşə yanğınlarının söndürülməsi
5246 Xidmətçi heyət, kafeteriya	5411 Yanğınsöndürən, hava nəqliyyatında yanğınların söndürülməsi
5246 Xidmətçi heyət, salat-bar	5411 Xilasedici, oddan
5246 Köməkçi fəhlə, mağaza	5412 Konstebl
5249 İcarə haqqı üzrə satıcı	5412 Qoruyucu, polis
5311 Mürəbbiyə	5412 Patrul, polis
5311 Dayə	5412 Polis qulluqçusu
5311 Uşaqlara qulluq edən işçi	5412 Polis qulluqçusu, liman
5311 Dayə, körpələr evi	5412 Polis qulluqçusu, çay
5311 Dayə, evdə/gündüz vaxtı	5412 Polis qulluqçusu, nəqliyyat
5311 Baxıcı, məktəbdən kənar vaxtı	5412 Kiçik inspektor, polis nəfəri
5312 Köməkçi, məktəbəqədər müəssisə	5412 Növbətçi köməkçisi, növbətçi-operator
5312 Köməkçi, müəllim	5412 Taqım komandirinin köməkçisi, manqa komandiri
5321 Kiçik tibb bacısı, diş kabineti	5412 Yol-patrul xidməti inspektoru
5321 Kiçik tibb bacısı, ilk tibbi yardım	5413 Penitensiar müəssisəsinin nəzarətçisi
5321 Qulluq üzrə köməkçi, xəstəxana	5413 Qoruyucu, həbsxana
	5413 Gözətçi, həbsxana
	5413 Dustaqxana gözətçisi

5414 Cangüdən
 5414 Qapıçı
 5414 Keşikçi, muzey
 5414 Mühafizəçi
 5414 Patrul, təhlükəsizlik xidməti
 5414 Qarovulçu

 5419 Meşəbəyi
 5419 Kabotaj qoruyucusu
 5419 Qoruyucu, çimərlik
 5419 Qoruyucu, təhlükəsizlik xidməti
 5419 Patrul, çimərlik
 5419 Patrul, təhlükəsizlik xidməti
 5419 Gözətçi, sifarişlə
 5419 Gözətçi, quş qoruğu
 5419 Gözətçi, nəqliyyat
 5419 Xilasedici, suda
 5419 Növbətçi
 5419 Meşə gözətçisi
 5419 Heyvanlara nəzarət üzrə məsul şəxs
 5419 Müfəttiş, yol hərəkəti

 6111 Tərəvəzçi
 6111 Plantasiyaçı, tütün
 6111 Plantasiyaçı, pambıq
 6111 Tarlaçı
 6111 İstehsalçı, şəkər çuğunduru
 6111 İstehsalçı, soya lobyası
 6111 Suvarma üzrə fəhlə, ixtisaslı
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/
 yerfındığı
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/cut
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/kartof
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/kətan
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/tərəvəz
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/suvarma
 6111 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/yabanı
 bitkilər
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/buğda
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/düyü
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/şəkər
 çuğunduru
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/şəkər
 qamışı
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/tütün
 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/pambıq
 6111 Fermer, yerfındığı

6111 Fermer, bostan bitkiləri
 6111 Fermer, cut
 6111 Fermer, yarma bitkiləri
 6111 Fermer, qarğıdalı
 6111 Fermer, kətan
 6111 Fermer, yonca
 6111 Fermer, tərəvəz
 6111 Fermer, yabanı bitkilər
 6111 Fermer, buğda
 6111 Fermer, çəltikçi
 6111 Fermer, şəkər çuğunduru
 6111 Şəkər çuğunduru becərən usta
 6111 Fermer, şəkər qamışı
 6111 Fermer, sizal
 6111 Fermer, soya lobyası
 6111 Fermer, tütün
 6111 Fermer, taxıl bitkiləri
 6111 Fermer, pambıq
 6111 Fermer, kartof
 6111 Fermer, yem

 6112 Üzümçü
 6112 Şərabçı
 6112 Kauçukçu
 6112 Çərtici, kauçuklu ağaclar
 6112 Çərtici, ağcaqayın şirəsi
 6112 Çərtici, palma şirəsi
 6112 Çərtici, küknar qatranı
 6112 Plantasiyaçı, kopra
 6112 Plantasiyaçı, çay
 6112 Meyvəçi, meyvə ağacları
 6112 Meyvəçi, meyvə kolları
 6112 Budayıcı, meyvə ağacları
 6112 Budayıcı, meyvə kolları
 6112 Peyvəndçi, meyvə ağacları
 6112 İstehsalçı, kakao
 6112 İstehsalçı, kokos
 6112 İstehsalçı, kofe
 6112 Plantasiyada fəhlə, ixtisaslı/kauçuklu ağaclar
 6112 Plantasiyada fəhlə, ixtisaslı/meyvə ağacları
 6112 Plantasiyada fəhlə, ixtisaslı/meyvə kolları
 6112 Plantasiyada fəhlə, ixtisaslı/çay
 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/üzümlüklər
 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/kakao
 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/kauçuk
 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/kofe
 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/meyvə
 ağacları

6112 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/meyvə kolları	6113 Bağban, istixana
6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/ağaclıq	6113 Bağçı
6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/meyvə bağı	6113 Bağ fəhləsi, ixtisaslı
6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/meyvələr	6113 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/göbələk
6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/mayaotu	6113 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/şitillik
6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/çay	6113 Gülçü
6112 Fermer, üzümlüklər	6113 Gülçü, qırmızı qərənfil
6112 Fermer, şərabçılıq	6113 Gülçü, qızıl güllər
6112 Fermer, kakao	6113 Gülçü, tülpanlar
6112 Fermer, kauçuklu ağaclar	6114 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/qarışıq bitkilər
6112 Fermer, kokos	6114 Fermer, qarışıq bitkilər
6112 Fermer, kopra	6121 Heyvandarlıqla məşğul olan işçi
6112 Fermer, kofe	6121 Qoyunçuluqla məşğul olan işçi
6112 Fermer, qoz-fındıq	6121 Qoyun otaran çoban
6112 Fermer, kauçuklu ağaclar plantasiyası	6121 Çoban, buynuzlu mal-qara
6112 Fermer, meyvə ağacları	6121 Donuzçuluqla məşğul olan işçi
6112 Fermer, meyvə kolları	6121 Yetişdirmə üzrə seleksiyaçı, pişiklər
6112 Fermer, meyvə bağı	6121 Yetişdirmə üzrə seleksiyaçı, buynuzlu mal-qara
6112 Fermer, meyvələr	6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/yunlu və tüklü ev heyvanları
6112 Fermer, mayaotu	6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/mal-qara
6112 Fermer, çay	6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/yağ istehsalı
6112 Çaybecərən usta	6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/qoyunlar
6112 Fermer, çay plantasiyası	6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/donuzlar
6112 Fermer, üzümçü və şərabçı	6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/buynuzlu mal-qara
6113 Göbələkçi	6121 Maldar, buynuzlu mal-qara
6113 Göbələkçi, mədəni halda yetişdirilən göbələk	6121 Qoyunqırxan, qoyunlar
6113 Bostançı	6121 Fermer, süd
6113 Kol qələmlərini peyvənd edən	6121 Fermer, qoyunlar/qaragül
6113 Satış üçün məhsul yetişdirən fəhlə, ixtisaslı	6121 Fermer, damazlıq ferma
6113 Qazonu qaydada saxlayan fəhlə	6121 Fermer, xəz
6113 İstixana fəhləsi, ixtisaslı	6121 Fermer, at yetişdirilməsi
6113 Bitkiçi, tənək	6121 Fermer, yaylaq
6113 Bitkiçi, şitillik	6121 Fermer, buynuzlu mal-qara
6113 Bitkiçi, şitillik/soğanaq	6121 Fermer, donuzlar
6113 Bitkiçi, şitillik/ədviyyat	6121 Fermer, at cinslərinin yetişdirilməsi
6113 Bitkiçi, şitillik/toxumlar	6121 Fermer, qoyun cinslərinin yetişdirilməsi
6113 Bitkiçi, meyvə şitilliyi	6121 Fermer, yunlu ev heyvanları
6113 Bitkiçi, bazar bostançılığı	6121 Atların yetişdirilməsi üzrə seleksiyaçı
6113 Bitkiçi, qamış	6121 İtlərin yetişdirilməsi üzrə seleksiyaçı
6113 Bağban	6121 Maldarlıq fermasının kənd təsərrüfatı işçisi
6113 Bağban <evin yanında>	6121 Süd məhsulları emal edən fermer
6113 Şitillikdə bağban	6121 Mal-qara yetişdirən fermer
6113 Bağban, park	
6113 Bağban, günəməzd işləyən	
6113 Bağban, toxumlu bitkilərin yetişdirilməsi	

- 6121 Keçi yetişdirən fermer
6121 Qoyun yetişdirən fermer
- 6122 İnkubator operatoru
6122 Quşçuluq, işçi
6122 Quşçuluq fabrikləri və mexanikləşdirilmiş fermaların operatoru
6122 Quşabaxan
6122 Ev quşları saxlayan işçi, ixtisaslı
6122 Yetiştirmə üzrə seleksiyaçı, ev quşları
6122 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/ev quşları
6122 Fermer, qazlar
6122 Fermer, ev quşları/saxlama və çoxaltma
6122 Fermer, quşları kəsmək
6122 Fermer, hindquşları
6122 Fermer, yumurta istehsalı
6122 Fermer, ördəklər
6122 Fermer, cücələr
6122 Quşçu
- 6123 Arıçı
6123 Arıçı, arı yetişdirilməsi
6123 Arıçı, arı saxlanması
6123 İpək qurdu yetişdirən işçi
6123 İpəkçilikdə işçi, ixtisaslı
6123 Arıçılıqda işçi, ixtisaslı
6123 Arı saxlayan işçi, ixtisaslı
6123 Fermer, arıçılıq
6123 Fermer, ipək qurdu yetişdirilməsi
6123 Fermer, arı saxlanması
6123 Fermer, ipəkçilik
6123 İpəkçi
- 6129 Kənd təsərrüfat işçisi, ixtisaslı/qarışıq heyvandarlıq təsərrüfatı
6129 Fermer, qarışıq heyvandarlıq təsərrüfatı
6129 İlbizlərin yetişdirilməsi üzrə işçi
6129 Timsahların yetişdirilməsi və saxlanması üzrə fermer
6129 Xəzdərili heyvanların yetişdirilməsi və saxlanması üzrə fermer
6129 Ov quşlarının yetişdirilməsi üzrə işçi
6129 Dəvəquşuların yetişdirilməsi üzrə fermer
- 6130 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/qarışıq istehsal
6130 Fermer, qarışıq istehsal
- 6210 Ağacqıran fəhlə, ağac tədarükü
6210 Kəlləçarxçı, ağac tədarükü
6210 Ağackəsən işçi, tikintiyə yararlı ağac
6210 Odunçu-mişarçı, ağaclar
6210 Odunçu, meşə
6210 Ağac tədarükçüsü, ağaclarda işləyən
6210 Meşə gözətçisi
6210 Meşəbəyi
6210 Meşəbəyi, meşəçilik
6210 Ağackəsən fəhlə
6210 Nişanvuran, kəsilmiş ağaclar
6210 Nişanvuran, ağac
6210 Nişanvuran, tikintiyə yararlı meşə
6210 Qabıqsoyan, probka ağacı
6210 Kəsib-düzəldən, meşəçilik
6210 Kəsən, dəmiryol dayaqları
6210 Kəsən, tir və sütunlar
6210 Kəsən, tikintiyə yararlı ağac/meşəçilik
6210 Kəsən, şpallar
6210 Sal sürən
6210 Tikintiyə yararlı ağacı qaldıran
6210 Əkmə üzrə işçi, meşəçilik
6210 Meşəçilikdə işçi, ixtisaslı
6210 Meşəçilikdə işçi, ixtisaslı/meşəəkmə
6210 Kəsilmiş ağacları təmizləyən işçi
6210 İşçi, ağacların yuxarı hissəsini mişarlayan
6210 Mişarçı, ağac tədarükü
6210 Doğrayan, ağac tədarükü
6210 Sal yığan
6210 Çay ilə ağac axıdan, tikintiyə yararlı ağac
6210 Yandıran, ağac kömürü
6210 Meşəçilikdə işçi, ixtisaslı/ağacın destillə edilməsi (ənənəvi metod)
6210 Meşəçilikdə işçi, ixtisaslı/ağac kömürünün yandırılması (ənənəvi metod)
- 6221 İstehsalçı, yosunlar
6221 İstehsalçı, mirvari
6221 Yetiştirmə üzrə işçi, balıq
6221 Yetiştirmə üzrə işçi, ixtisaslı/balıq
6221 Balıqtutan işçi, ixtisaslı/balıqçılıq
6221 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/dəniz məhsulları
6221 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/balıq
6221 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/istridyə
6221 Fermer, dəniz məhsulları
6221 Fermer, balıqyetiştirmə
6221 Fermer, istridyələr

6222 Dəniz heyvanları ovlayan
6222 Ovlayan, mirvari
6222 Ovlayan, istridyolər
6222 Balıqçılıqda işçi, ixtisaslı/daxili sular
6222 Balıqçılıqda işçi, ixtisaslı/sahildə ov
6222 Balıqçı, daxili su hövzələri
6222 Balıqçı, sahilyanı sular
6222 Şkipər, sahilyanı ov

6223 Balıqçılıqda işçi, ixtisaslı/dərin sularda ov
6223 Balıqçı, dərin sularda ov
6223 Komanda üzvü, drifter
6223 Komanda üzvü, trauler

6224 Harpunçu, balinalar
6224 Dəniz heyvanlarının piyini əldə edən, balinalar
6224 Balina ovlayan
6224 Soyan, balina piyinin əldə edilməsi
6224 Ovçu
6224 Ovçu, suiti
6224 Ovçu, balinalar
6224 Ovçu/tələquran, xəzdərili heyvan
6224 Balıqçı, suiti əldə edilməsi
6224 Trapper <tələçi>, xəzli heyvanlar
6224 Komanda üzvü, balinaovlayan gəmi

6310 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/natural təsərrüfat
6310 Fermer, şəxsi istehlak üçün

6320 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən maldar

6330 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən qarışıq kənd təsərrüfatı və maldarlıq təsərrüfatının işçisi

6340 Ovçu - yığıcı
6340 Yığıcı, şəxsi istehlak üçün

7111 İnşaatçı
7111 İnşaat fəhləsi, ənənəvi materiallar

7112 Bənna, tökmə qəliblərinin hazırlanması
7112 Bənna, daşlar
7112 Bənna, soba tikilməsi

7112 Bənna, yollara daş döşənməsi
7112 Bənna, odadavamlı kərpic
7112 Bənna, soba
7112 Bənna, yandırma sobası
7112 Bənna, tikinti
7112 Döşəməçi
7112 Plitəçi, düzəltmə
7112 Plitəçi, tikinti
7112 Kərpic və ya daş qalaqlarını bağlayan fəhlə
7112 İnşaatçı, baca
7112 Odadavamlı kərpic düzən fəhlə

7113 Təraşçı, daş/üst yazıları
7113 Daş doğrayan işçi, daşların doğranması
7113 Bəzək əşyaları hazırlayan, daş
7113 Daşyonan, heykəllər
7113 Daşyonan fəhlə
7113 Daşdüzən fəhlə
7113 Sazlayıcı, daş emalı
7113 Qumvuran işçi, daş doğranması
7113 Mişarçı, daş
7113 Cilalayıcı işçi, qranit
7113 Cilalayıcı işçi, daş
7113 Cilalayıcı işçi, mərmər
7113 Cilalayıcı işçi, şist
7113 Daşla işləyən fəhlə
7113 Bölücü, daş bloklar
7113 Doğrayan, daş
7113 Doğrayan-cilalayıcı, daş
7113 Doğrayan-quraşdırıcı, heykəllər
7113 Deşici fəhlə, daş
7113 Çeşidləyici, daş
7113 Yonucu, daş
7113 Oymaçı, daş
7113 Oymaçı, şist
7113 Quraşdırıcı, xarrat dəzgahı/daş

7114 Armatürçü-betonçu
7114 Armatürçü, dəmir-beton dayaqları
7114 Betonqarışdırıcı
7114 Qarışdırıcı, beton
7114 Beton üzərində mozaika hazırlayan
7114 Taxta qəlib hazırlayan, beton formalar
7114 Bəzək işləri görən, beton
7114 Bəzək işləri görən, sement
7114 Tökücü, beton məmulatlar
7114 Düzücü, beton

7115 Hazırlayıcı, dor və rey ağacı/ağac	7121 Taxtapuşçu, çiləkən
7115 Gəmi dülgəri	7121 Taxtapuşçu, qarışıq materiallar
7115 Montajçı, sex	7121 Taxtapuşçu, metal örtüklər
7115 Dülgər	7121 Taxtapuşçu, kirəmit
7115 Dülgər, təkrar bərkitmə	7121 Taxtapuşçu, şifer
7115 Dülgər, körpülər	7121 Taxtapuşçu, təmirçi
7115 Dülgər, gəmidə	7122 Döşəmə salan usta, ağac bloklar
7115 Dülgər, ilkin bərkitmə	7122 Döşəmə salan usta, kaşı
7115 Dülgər, gəmilərin yan alması üçün körpü	7122 Döşəmə salan, parket
7115 Dülgər, mədən	7122 Üz çəkmə
7115 Dülgər, tikinti	7122 Üz çəkmə, döşəmə
7115 İnşaatçı-dülgər	7122 Üz çəkmə, divarlar
7115 Dülgər, səhnə	7122 Parket ustası
7115 Dülgər, teatr	7122 Parket düzən fəhlə
7115 Dülgər, texniki xidmət	7122 Kəsən-düzən, mozaika
7115 Dülgər-xarrat	7122 Üzlükçü-mozaikçi
7115 Yığıcı, emalatxana	7122 Düzücü, ağac bloklar
7115 Xarrat	7122 Düzücü, kaşı
7115 Xarrat, gəmi	7122 Düzücü, qarışıq kaşı
7115 Xarrat, mebel	7122 Düzücü, mərmər
7115 Xarrat, planer	7123 Bənna, xarici suvaq
7115 Xarrat, tikinti	7123 Suvaqçı
7115 Qayıq düzəldən, ağac	7123 Suvaqçı-üzlükçü
7115 İnşaatçı, barca/ağac	7123 Suvaqçı, dekorativ işlər
7119 Kəlləçarxçı	7123 Suvaqçı, xarici işlər
7119 Bərkidən, tikinti	7123 Suvaqçı, şüşəlifli gips
7119 Tikintiyə yararlı ağacları montaj edən	7124 İzolyasiyaçı
7119 Montajçı, reklam və elanlar üçün lövhələr	7124 İzolyasiyaçı, akustika
7119 Montajçı, quraşdırma evlər	7124 İzolyasiyaçı, musiqi izolyasiyası
7119 Qəza briqadasında fəhlə, tikinti	7124 İzolyasiyaçı, buxar qazanları və boruları
7119 Binaların sökülməsi üzrə fəhlə	7124 İzolyasiyaçı, tikinti
7119 Texniki xidmət göstərən fəhlə, tikinti	7124 İzolyasiyaçı, soyuducu avadanlıqları və kondisionerlər
7119 Ağac konstruksiyaları quraşdıran fəhlə, tikinti	7124 İstilik izolyasiyasını quraşdıran, buxar qazanları və borular
7119 Təmirçi, buxaralar	7125 Şüşəsalan
7119 Təmirçi, tikinti	7125 Şüşəsalan, zirehlənmiş şüşə
7119 İnşaatçı, evdə/ənənəvi olmayan materiallar	7125 Şüşəsalan, ikiqat şüşələmə
7119 İnşaatçı fəhlə, ənənəvi olmayan materiallar	7125 Şüşəsalan, bina
7119 Takelajçı, tikintiyə yararlı ağac	7125 Şüşəsalan, güzgülü dam örtüyü
7119 Düzücü, drenaj boruları	7125 Şüşəsalan, dam örtüyü
7119 Dayaqları quraşdıran, tikinti	7125 Şüşəsalan, şüşə layları
7119 Reklam şitlərini quraşdıran	7125 Şüşəsalan, avtomobil salonları
7119 Quraşdıran, yığılma evlər	7125 Şüşəsalan, tikinti
7121 Taxtapuşçu	
7121 Küləş və ya qamışdan taxtapuş düzəldən	
7121 Taxtapuşçu, bitum	

7125 Şüşəsalan, rəngli şüşə	7131 Rəngsaz-dekorasiyaçı, divarların rənglənməsi
7125 Şüşələri düzən, tikinti	7131 Divar kağızları yapışdırın
7125 Şüşələri düzəldən, bədi	7131 Üzçəkən
7125 Quraşdırın, şüşə vərəqələr	7131 Bəzək vuran usta
7126 Su kəməri işçisi	7132 Lak çəkən usta, metal səthi
7126 Su kəməri işçisi, gəmidə	7132 Lak çəkən usta, motonəqliyyat vasitələri
7126 Su kəməri işçisi, kimyəvi	7132 Lak çəkən usta, sənaye məmulatları
7126 Yerqazan, su quyusu	7132 Rəngsaz, nəqliyyat vasitələri
7126 Qazmaçı, su quyusu	7132 Rəngsaz, metal təbəqələr
7126 Boru birləşdirilməsi üzrə fəhlə	7132 Rəngsaz, motonəqliyyat vasitələri
7126 Boru düzən fəhlə	7132 Rəngsaz, sənaye məmulatları
7126 Çilingər-su kəməri işçisi	7132 Rəngsaz, rəngvuranla işləyən/metal təbəqələr
7126 Çilingər-santexnik	7133 Qumvuran, binaların xarici səthləri
7126 Sanitariya texnikası sistem və avadanlığının quraşdırıcısı	7133 Baca təmizləyən işçi
7126 Daxili sanitariya texnikası avadanlığının quraşdırıcısı	7133 Baca təmizləyən işçi, buxaralar
7126 Çilingər-boru kəməri işçisi	7133 Təmizləyən, baca
7126 Çilingər-boru kəməri işçisi, aviasiya	7133 Təmizləyici, binaların xarici səthləri
7126 Çilingər-boru kəməri işçisi, gəmi	7211 Naxışvuran, metal tökmə
7126 Gəmi təmiri çilingəri	7211 Tökücü fəhlə, metal
7126 Boru kəməri işçisi, aviasiya	7211 Mil, metal
7126 Boru kəməri işçisi, ventilyasiya	7211 Qəlibçi, metal
7126 Boru kəməri işçisi, qaz	7211 Qəlibçi, metal tökmə/vanna sobası
7126 Boru kəməri işçisi, buxar	7211 Qəlibçi, metal tökmə/tökmə oyuqlar
7126 Boruları düzən fəhlə	7211 Qəlibçi, metal tökmə/retorta sobası
7126 Düzüb-yığan, magistral boru kəmərləri	7211 Qəlibçi, metal tökmə/apoka və tökmə oyuqlar
7127 Mexanik, kondisioner	7212 Qaz vasitəsilə kəsən işçi
7127 Mexanik, soyuducu	7212 Qaz qaynaqçısı
7131 Bayır tərəfin rəngsazı, tikinti	7212 Yandırın, qrafit
7131 Rəngsaz, səhnə dekorasiyaları	7212 Lehimləmə qurğusunun operatoru
7131 Rəngsaz, ev	7212 Lehimləmə qurğusunun operatoru, metal
7131 Rəngsaz, bina	7212 Lehimləmə qurğusunun operatoru, zərgərlik məmulatları
7131 Rəngsaz, gəminin korpusu	7212 Lehimləyən, yüksək sıxlıqlı qızma dərəcəsi
7131 Rəngsaz, bayır işləri/tikinti	7212 Lehimləyən, qalay
7131 Rəngsaz, film istehsalı	7212 Lehimləyən, yumşaq lehim
7131 Rəngsaz, fırça ilə işləyən/tikinti	7212 Lehimləyən, açıq alovla
7131 Rəngsaz, rəngvuranla işləyən/tikinti	7212 Lehimləyən, lehim lampası
7131 Rəngsaz, tikinti konstruksiyaları	7212 Lehimləyən, soba
7131 Rəngsaz, tikinti	7212 Lehimləyən, batırma ilə
7131 Rəngsaz-dekorasiyaçı, bina	7212 Lehimləyən, möhkəm lehim
7131 Rəngsaz-suvaqçı	7212 Qaynaqçı
7131 Rəngsaz-dekorasiyaçı, divar kağızlarının yapışdırılması	
7131 Rəngsaz-dekorasiyaçı, divar pannosu	

7212 Qaynaqçı, asetilen	7215 Kabelçi, asılı körpü
7212 Qaynaqçı, partlayışla	7215 Kabelçi, körpü
7212 Qaynaqçı, oksigen-asetilen	7215 Sıxan, kabel
7212 Qaynaqçı, kontakt qaynaq	7215 Sıxan, naqıl
7212 Qaynaqçı, baş-başa çatma qaynaq	7215 Uc bitişdiricisi, kabel və trosalar
7212 Qaynaqçı, termit	7215 Takelajçı
7212 Qaynaqçı, nöqtə-nöqtə	7215 Takelajçı, dəmiryol kabeli
7212 Qaynaqçı, sürtünmə ilə	7215 Takelajçı, uçuş aparatları
7212 Qaynaqçı, bəxyəlik	7215 Takelajçı, xizəkli qaldırıcı
7212 Qaynaqçı, elektrik qövsü ilə	7215 Takelajçı, neft və qaz quyuları
7212 Elektrik-qaz qaynaqçısı	7215 Takelajçı, qaldırıcı avadanlıq
7212 Elektrik çilingəri, elektrik maşınların təmiri	7215 Takelajçı, qaldırıcı avadanlıq/tikinti
7213 Yaymaçı	7215 Takelajçı, gəmi
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı, uçuş aparatları	7215 Takelajçı, hündür tikililər
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı, dekorativ məmulatlar	7215 Takelajçı, teatr
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı, inventar	7215 Vışka quraşdırıcı-qaynaqçısı
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı, mis	7215 Texnoloji avadanlığının quraşdırıcısı (lift üzrə)
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı, motonəqliyyat vasitələri	7221 Məftilqayıran, naqıl
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı, qalay və tənəkə	7221 Dəmirçi
7213 Tənəkəçi	7221 Əmək alətləri düzəldən dəmirçi
7213 Tənəkəçi-qaynaqçı	7221 Dəmirçi, buldozer
7213 Misgər-tənəkəçi	7221 Dəmirçi, dəmirçi çəkici
7213 Metal döyən usta, motonəqliyyat vasitələrinin panelləri	7221 Dəmirçi, zindan
7213 Metal döyən usta, təyyarə paneli	7221 Dəmirçi, atların nallanması
7213 Qazançı	7221 Dəmirçi, kənd təsərrüfatı inventarları
7213 Dəmirçi, qalın lay dəmir	7221 Dəmirçi-kopyor
7213 Misgər	7221 Dəmirçi-kopyor, dəmirçixana
7213 Metal lövhələri nişanlayan	7221 Tökücü, metal
7214 Kəlləçarxçı, metal konstruksiyaların montajı	7221 Toxmaqçı
7214 Əyən, metal vərəqələr	7221 Pres operatoru, döymə/metal
7214 Pərçimləyici	7221 Presləyən işçi, metal
7214 Pərçimçi, pnevmatik	7221 Dəmirçi presində fəhlə
7214 Gəmi ustası, metal	7221 Toxmaqçı-fəhlə
7214 Qalayçı, gəmi	7222 Ləkal hazırlayan
7214 Montajçı, gəmi tirləri və karkaslar	7222 Alət düzəldən
7214 Montajçı, metal konstruksiyalar	7222 Kalibrçi usta
7214 Montajçı, tikinti armaturu	7222 Markavuran, metal
7214 Emaledici, konstruksiya metalı	7222 Modelçi, tökmə üçün metal modellər
7214 Polad qurğular üzrə fəhlə, emalatxana (sex)	7222 Silah düzəldən usta
7214 Nişanlayan, konstruksiya metalı	7222 Qıfıl düzəldən çilingər
7214 Təmirçi çilingər-qaynaqçı	7222 Çilingər-alətçi
	7222 Çilingər-alətçi, alətlər və ştamplar
	7222 Çilingər-alətçi, yiv açmaq
	7222 Çilingər-alətçi, almaz alətlə emal etmək

7222 Çilingər-alətçi, əl aləti və ölçü priborları	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, ştamplayıcı dəzgah/ metal emalı
7222 Çilingər-presləyici,	7223 Xarrat
7222 Naqqaş	7223 Mərkəz nöqtəyə uyğunlaşdırmaqla qıran fəhlə, metal vərəqə
7223 Xırda detallar hazırlayan, metal	7223 Mərkəz nöqtəyə uyğunlaşdırmaqla qıran fəhlə, metal
7223 Detal və cihazların nəzarətçisi, texnoloji avadanlığın sazlayıcısı	7223 Maşın operatoru, millərin hazırlanması/ metal
7223 Maşınları sazlayan fəhlə, metal emalı avadanlığı	7223 Maşın operatoru, millərin hazırlanması/ boru şəkilli
7223 Maşınları sazlayan fəhlə, metal emalı dəzgahı	7223 Maşın operatoru, profilli əymə/metal
7223 Maşınları sazlayan fəhlə, metal kəsən dəzgah	7223 Maşın operatoru, qaynaq/metal
7223 Xırda məmulatlar istehsalçısı, metal	7223 Pres operatoru, metal emalı/dəmirçixanadan başqa
7223 Dəlikaçan fəhlə, metal	7223 Pres operatoru, naxış/metal
7223 Burğulayıcı	7223 Pres operatoru, ştamplayıcı/metal
7223 Dəlikaçan-oymaçı fəhlə, dəzgah/metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, avtomatik qarışdırma/ detallar
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, doğrayıcı dəzgah/ metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, qraviledən/metal
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, zenkerləmə dəzgahı/ metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, döymə/metal
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, metal emal edən dəzgah	7223 Dəzgah operatoru, itiləmə/metal
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, metal kəsən dəzgah	7223 Dəzgah operatoru, zenkerləyən/metal
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, cilalayıcı dəzgah/ metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, iynə istehsalı
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, çox dəqiq cilalayıcı dəzgah/metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, kabel istehsalı
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, oyma dəzgahı/metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, pərçimləyən
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, yiv frezerləmə dəzgahı/metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, qazan istehsalı
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, dəlici dəzgah/metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, metal məmulatlar
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, rəqəmli proqramla işləyən dəzgah/metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, metal kəsən
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, yonucu dəzgah/metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, metal toxuyan
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, xarrat dəzgahı/metal emalı	7223 Qurğu operatoru, hamarlama/metal
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, qəlib dəzgahı/metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, cilalayan/metal
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, frezer dəzgahı/metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, köndələn yonma/metal
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, cilalama dəzgahı/ metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, dəqiq-cilalama/metal
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, tərəşətmə dəzgahı/ metal emalı	7223 Dəzgah operatoru, armatur istehsalı
	7223 Dəzgah operatoru, qayka istehsalı
	7223 Dəzgah operatoru, pərçim istehsalı
	7223 Dəzgah operatoru, oyuncaq istehsalı/metal
	7223 Dəzgah operatoru, naqildən hazırlanmış məmulatlar
	7223 Dəzgah operatoru, alət istehsalı
	7223 Dəzgah operatoru, kommutator istehsalı
	7223 Dəzgah operatoru, cib və qol saatlarının istehsalı
	7223 Dəzgah operatoru, naqil istehsalı/elektrik
	7223 Dəzgah operatoru, boru istehsalı
	7223 Prokat istehsalı operatoru
	7223 Dəzgah operatoru, uzatma

- 7223 Dəzgah operatoru, bıçqılayan/metal
7223 Dəzgah operatoru, oyma/metal
7223 Dəzgah operatoru, kəsən/metal
7223 Dəzgah operatoru, deşən/metal
7223 Dəzgah operatoru, idman alətləri/metal
7223 Dəzgah operatoru, yiyələmək/metal
7223 Dəzgah operatoru, formalı kəsmək/metal
7223 Dəzgah operatoru, qəlib/metal
7223 Dəzgah operatoru, frezerləyən/metal
7223 Dəzgah operatoru, hamarlayan/metal
7223 Dəzgah operatoru, saat istehsalı
7223 Dəzgah operatoru, cilalayıcı/alət
7223 Dəzgah operatoru, cilalayıcı/metal
7223 Dəzgah operatoru, cilalayıcı/metal kəsən dəzgah
7223 Dəzgah operatoru, ştamplayıcı/metal
7223 Dəzgah operatoru, zərgərlik istehsalı
7223 Xarrat dəzğahının operatoru, metal emalı
7223 Xarrat dəzğahının operatoru, mexaniki/metal emalı
7223 Xarrat dəzğahının operatoru, revolver dəzğahı “şaquli başlıqla”/metal emalı
7223 Xarrat dəzğahının operatoru, revolver dəzğahı/metal emalı
7223 Xarrat dəzğahının operatoru, mərkəz/metal emalı
7223 Qurğu operatoru, döymə/metal
7223 Qurğu operatoru, cilalayıcı/metal
7223 Qurğu operatoru, termik kəsmə/metal
7223 Qurğu operatoru, kimyəvi üsulla təmizləmə/metal
7223 Operator, metalkəsən dəzğah
7223 Operator, elektrik qayçıları
7223 Operator, mikroqaynaq
7223 Geniş profilli dəzğahçı
7223 Hissə və cihaz nəzarətçisi
7223 Radioelektron aparat və cihazlarının quraşdırıcısı
7223 Radioelektron aparat və cihazlarının nəzarətçisi
7223 Radioelektron aparat və cihazlarının tənzimləyicisi
7223 Tornaçı
- 7224 Buferçi, metal
7224 Bəzəkvuran, metal
7224 Naxışvuran, metal formalar
7224 Pardaqlayan, metal
- 7224 Pardaqlayan, metal/güzgüli paradaqlama
7224 Pardaqlayan, metal/sumbata paradaqlama
7224 Pardaqlayan, metal/qumvari paradaqlama
7224 Mişar düzəldən
7224 Sürtüb-xırdalayıcı işçi, metal
7224 Boyaqçı/metal
7224 İtilmə sahəsində itiləyici, metal
7224 İtiləyici, bıçaqlar
7224 İtiləyici, mişarlar
7224 İtiləyici, kəsici alətlər
7224 İtiləyici, əl aləti
7224 İtiləyici, küçə
7224 Təmizləyici, metal
7224 Cilalayıcı fəhlə, metal
7224 Cilalayıcı fəhlə, metalkəsən dəzğah
7224 Cilalayıcı, əl aləti
7224 Cilalayıcı fəhlə, toxucu darayıcı dəzğah
- 7231 Mexanik, avtobus
7231 Mexanik, avtomobil
7231 Avtomobillərin təmiri üzrə çilingər
7231 Avtomobil və kənd təsərrüfatı maşın və avadanlığının təmiri üzrə çilingər
7231 Mexanik, qaraj
7231 Mexanik, yük avtomobili
7231 Mexanik, mühərrik/avtomobil
7231 Mexanik, mühərrik/dizel(motonəqliyyat vasitələri)
7231 Mexanik, traktor
7231 Mexanik, mühərriklər
7231 Mexanik, motonəqliyyat vasitələri
7231 Çilingər-yığıcı, mühərrik/motonəqliyyat vasitələri
7231 Maşın-traktor parkına texniki qulluq üzrə sazlayıcı usta
7231 Avtomobil, traktor və kombaynların elektrik avadanlığının təmiri üzrə çilingər-elektrik
7231 Təmirçi çilingər, tormoz sistemi/avtomobil
7231 Quraşdırıcı çilingər/yol nəqliyyatı
7231 Quraşdırıcı çilingər/mühərrik
7231 Təmirçi çilingər, avtomobil/mexatronika
7231 Xidmət üzrə texnik, avtomobil
- 7232 Aviasiya cihazlarının təmiri üzrə çilingər-mexanik
7232 Montajçı, metal hava konstruksiyaları
7232 Təmirçi, mühərrik/aviasiya
7232 Çilingər-yığıcı, hava raması

- 7232 Yığıcı çilingər, mühərrik/uçuş aparatları
7232 Texniki xidmət üzrə mühəndis, korpus/ uçuş aparatları
7232 Texniki xidmət üzrə mühəndis, mühərrik/ uçuş aparatları
7232 Texniki xidmət üzrə müfəttiş/uçuş aparatları
7232 Bərpaçı, uçuş aparatları
7232 Mexanik, uçuş aparatları
7232 Aviatexnik, uçuş aparatları
7232 Mexanik, korpus və elektrik qurğuları/uçuş aparatları
7232 Mexanik, korpus/uçuş aparatları
7232 Texnik, aviasiya
7232 Mexanik, vertolyot
7232 Mexanik, mühərrik/uçuş aparatları
7232 Mexanik, elektrik qurğuları/uçuş aparatları
7232 Mexanik, mühərrik/raket
- 7233 Mexanik, dağ-mədən avadanlığı
7233 Mexanik, mühərrik/dizel(motonəqliyyat vasitələrindən başqa)
7233 Mexanik, mühərrik/buxarla işləyən
7233 Mexanik, torpaq emalı avadanlığı
7233 Mexanik, meşə texnikası avadanlığı
7233 Mexanik, metalkəsən avadanlıq
7233 Mexanik, poliqrafiya avadanlığı
7233 Mexanik, sənaye avadanlığı
7233 Mexanik, kənd təsərrüfatı texnikası
7233 Mexanik, tikinti texnikası
7233 Mexanik, gəmi avadanlığı
7233 Mexanik, toxuculuq avadanlığı
7233 Mexanik, zavodun texniki istismarı
7233 Mexanik, turbinlər
7233 Mexanik, havanı kondisiyalaşdırmaq üçün avadanlıq
7233 Mexanik, soyuducu avadanlığı
7233 Mexanik, yazı makinası
7233 Montajçı, dağ-mədən avadanlığı
7233 Montajçı, torpaq emalı avadanlığı
7233 Montajçı, metal emalı avadanlığı
7233 Montajçı, metal kəsən avadanlıq
7233 Montajçı, meşə sənayesi avadanlığı
7233 Montajçı, idarə avadanlığı
7233 Montajçı, poliqrafiya avadanlığı
7233 Montajçı, sənaye avadanlığı
7233 Montajçı, kənd təsərrüfatı texnikası
7233 Montajçı, toxuculuq avadanlığı
7233 Montajçı, texniki avadanlıq
- 7233 Montajçı, turbinlər
7233 Montajçı, soyuducu və kondisioner avadanlığı
7233 Çilingər-montajçı
7233 Çilingər-yığıcı, mühərrik/buxarla işləyən
7233 Çilingər-yığıcı, mühərrik/gəmi
7233 Çilingər-yığıcı, sənaye avadanlığı
7233 Çilingər-yığıcı, kənd təsərrüfatı texnikası
7233 Təmirçi-çilingər, meliorasiya işləri
7233 İcraatçı çilingər
7233 Yağlayan
7233 Yağlayan, gəmi
7233 Təmir üzrə usta, mədən avadanlığı
7233 Təmir üzrə usta, tikinti texnikası
7233 Təmir üzrə usta, kənd təsərrüfatı texnikası
7233 Quraşdırıcı, stasionar mühərrik
7233 Təmir üzrə usta, stasionar mühərrik
7233 Quraşdırıcı, mühərrik/qatar
7233 Təmir üzrə usta, mühərrik/qatar
- 7234 Mexanik, velosiped
7234 Təmir üzrə usta, velosiped
7234 Təmir üzrə usta, uşaq arabası
7234 Təmir üzrə usta, əlil arabası
- 7311 Balanslaşdırıcı, tərəzilər
7311 Kalibrçi usta, çox dəqiq alətlər
7311 İstehsal üzrə usta, barometr
7311 İstehsal üzrə usta, diş protezləri
7311 İstehsal üzrə usta, alət/diş
7311 İstehsal üzrə usta, alət/meteorologiya
7311 İstehsal üzrə usta, alət/dəniz
7311 İstehsal üzrə usta, alət/elmi
7311 İstehsal üzrə usta, alət/optik
7311 İstehsal üzrə usta, alət/dəqiq
7311 İstehsal üzrə usta, alət/cərrahi
7311 İstehsal üzrə usta, süni bədən üzvləri
7311 İstehsal üzrə usta, ortopediya alətləri
7311 İstehsal üzrə usta, çox dəqiq alətlər
7311 İstehsal üzrə usta, protezlər/ortopedik
7311 İstehsal üzrə usta, qol və cib saatları
7311 İstehsal üzrə usta, fotoqrafiya avadanlığı
7311 İstehsal üzrə usta, cərahiyyə vasitələri
7311 Mexanik, diş
7311 Təmirçi, diş protezləri
7311 Təmirçi, alət/diş
7311 Təmirçi, alət/elmi
7311 Təmirçi, alət/optik

- 7311 Təmirçi, alət/çox dəqiq
7311 Təmirçi, alət/cərrahi
7311 Təmirçi, cib və qol saatları
7311 Təmirçi, ortopedik vasitələr
7311 Təmirçi, fotoaparatlər
7311 Təmirçi, foto avadanlığı
7311 Təmirçi, cərrahiyyə vasitələri
7311 Təmirçi, saatlar
7311 Saatsaz
7311 Eynək təmiri ustası
- 7312 İstehsalçı usta, akkardeon
7312 İstehsalçı usta, baraban
7312 İstehsalçı usta, düyməli akkardeon
7312 İstehsalçı usta, ksilofon
7312 İstehsalçı usta, musiqi alətləri/ağac nəfəs alətləri
7312 İstehsalçı usta, musiqi alətləri/nəfəs
7312 İstehsalçı usta, musiqi alətləri/mis nəfəs alətləri
7312 İstehsalçı usta, musiqi alətləri/simli
7312 İstehsalçı usta, orqan
7312 İstehsalçı usta, orqan/aşağı hissə
7312 İstehsalçı usta, orqan/borular
7312 İstehsalçı usta, pianino
7312 İstehsalçı usta, pianino/səs lövhəsi
7312 İstehsalçı usta, pianino/düymələr
7312 İstehsalçı usta, skripka
7312 Melodiyaçı, orqan
7312 Kökləyən, akkardeon
7312 Kökləyən, musiqi alətləri
7312 Kökləyən, orqan
7312 Kökləyən, royal və pianino
7312 Səs tonlarını nizamlayan, musiqi alətləri
7312 Təmirçi, musiqi alətləri/nəfəs
7312 Təmirçi, musiqi alətləri/simli
7312 Təmirçi, musiqi alətləri/zərb
7312 İstehsalçı, royal
7312 Sazlayıcı, piano
- 7313 Oymaçı, zərgər
7313 Qiymətli daşlar tərəşçısı
7313 Qızıl işləri üzrə usta
7313 Qızıl döyən usta
7313 Döyən usta, qiymətli metallardan bədii məmulatlar
7313 İstehsalçı usta, qiymətli metallardan vərəqələr
- 7313 İstehsalçı usta, qiymətli metallardan nazik zəncirlər
7313 İstehsalçı usta, zərgərlik
7313 Zərgərlik məmulatlarını quraşdırən usta
7313 Quraşdırən usta, qiymətli metallar
7313 Quraşdırıcı, qiymətli daşlar
7313 Cilalayan-hamarlayan, qiymətli metallar
7313 Cilalayan-hamarlayan, qiymətli daşlar
7313 Cilalayan-hamarlayan, sənaye almazları
7313 Qalayçı
7313 Tökücü usta, zərgərlik qəlibləri
7313 Cilalayıcı fəhlə, qiymətli daşlar
7313 Cilalayıcı fəhlə, sənaye almazları
7313 Prokat edən fəhlə, qiymətli metallar
7313 Mişarçı, sənaye almazları
7313 Kəsən, qiymətli metal
7313 Təmirçi, qiymətli metallar
7313 Dəlikaçan fəhlə, qiymətli metallar
7313 Gümüş işləri üzrə usta
7313 Yaymaçı, qiymətli metallar
7313 Mişarlayan, zərgərlik
7313 Zərgər
7313 Metaldan bədii məmulatlar hazırlayan nəqqaş
7313 Mina vuran, zərgərlik
- 7314 Dulusçu
7314 Dulusçu sahəsində dulusçu, gil və farfor qablar
7314 Xırdavat hazırlayan, gil və farfor
7314 Əl ilə gil qablar hazırlayan
7314 Boyaçı, keramika
7314 İstehsalçı usta, gil qabların detalları
7314 İstehsalçı usta, gil və çini qabların hazırlanması üçün qəliblər
7314 Çini və saxsı məmulatlar hazırlayan usta
7314 Modelçi, gil və çini qab-qacaq
7314 Qaydaya salan, gil və farfor məmulatların emalı
7314 Tökmə ustası, gil və çini qab-qacaq
7314 Cilalayıcı, keramika
7314 Presləyici, gili sıxmaq
7314 Presləyici, gil və çini qablar
7314 Dəlikaçan fəhlə, dulusçuluq sənayesi
7314 Yapışdırən, gil qablar
7314 Xarrat, gil və çini qablar
7314 Dulusçu sahəsində qəlibçi, gil qab və farfor
7314 Qəlibçi, kərpic və kirəmit

7314 Tökməçi, abraziv məmulat	keramika
7315 Əyən, şüşə	7316 Şəkil çəkən, bədii
7315 Operator-qaydaya salan, xarrat dəzgahı/şüşə	7316 Şəkil çəkən, bədii/lövhlə
7315 Bəzəkvrən, şüşə	7316 Şəkil çəkən, bədii/keramika
7315 Pardaqlayan, şüşə	7316 Şəkil çəkən, bədii/şüşə
7315 Nümunə götürən fəhlə, şüşə	7316 Tozlandırma ilə şəkil çəkən rəssam, tikintidən başqa
7315 Şüşə işi üzrə fəhlə	7316 Lövhələr üzrə rəssam- şriftçi
7315 Şüşə və şüşə məmulatları hazırlayan usta	7316 Ştrixləyən, bədii keramika
7315 Tökməçi, şüşə	7316 Minalayan, keramika
7315 Doğrayan, şüşə	7316 Minalayan, metal məmulat
7315 Yığıcı, şüşə	7316 Mina vuran, dekorativ şüşə
7315 Dəlikaçan fəhlə, şüşə	7316 Dizayner, dekorasiya
7315 Deşən-oymaçı, şüşə	7316 Rəssam, dekorasiya
7315 Şüşəüfürən	7316 Rəssam, reklam plakatları
7315 Şüşəüfürən, elmi tədqiqat işləri üçün şüşə	7317 Fəhlə-sənətkar, ağacdan məmulatlar
7315 Yonucu, şüşə	7317 Ağac üzərində bədii oymaçı və naxışçı
7315 Yonucu, şüşə kənarları	7317 Fəhlə-sənətkar, daşdan məmulatlar
7315 Qəlibçi, şüşə	7317 Fəhlə-sənətkar, küləşdən məmulatlar
7316 Mumlayan, donuq şüşə istehsalı	7317 Fəhlə-sənətkar, kağızdan məmulatlar
7316 Oymaçı, şüşə	7317 Fəhlə-sənətkar, toxuma
7316 Nişanlayan, şüşə üzərində oyma	7317 Fəhlə-sənətkar, qamışdan hörmə
7316 Nişanlayan, donuq şüşə istehsalı	7317 Hazırlayan, ayaqqabı/toxunma
7316 Qumvuran, şüşənin dekorativ bəzədilməsi	7317 Hazırlayan, zənbillər
7316 Doğrayan, şüşənin cilalanması	7317 Hazırlayan, mebel/toxunma
7316 Doğrayan, billur	7317 Hazırlayan, oyuncaqlar/ağac
7316 Doğrayan-formalaşdırın, dekorativ şüşə	7317 Hazırlayan, süpürgələr
7316 Aşındırıcı, şüşə	7317 Hazırlayan, şotka
7316 Dekorator, gildən hazırlanan məmulat	7317 Hazırlayan, furnitur/zənbil
7316 Dekorator, keramika	7317 Balıq üçün zənbil toxuyan
7316 Dekorator, kermika/aeroqrafirləşdirmə	7317 Toxuma, zənbillər
7316 Dekorator, keramika/tozlandırma	7317 Toxuyan, küləş
7316 Dekorator, keramika/məmulatlara əl ilə şəkil çəkilməsi	7318 Fəhlə-sənətkar, dəri aksesuarları
7316 Güzgüçü, güzgü	7318 Fəhlə-sənətkar, parça məmulatları
7316 Güzgüçü, şüşə	7318 Fəhlə-sənətkar, dəridən məmulatlar
7316 Sümükdən, buynuzdan, kəhrabadan bədii məmulatlar hazırlayan işçi	7318 Fəhlə-sənətkar, parçadan məmulatlar
7316 Sümükdən, buynuzdan, kəhrabadan hazırlanan məmulatları bərpa edən işçi	7318 Fəhlə-sənətkar, xalçalar
7316 Üz çıxaran işçi, bədii keramika	7318 Fəhlə-sənətkar, paltar
7316 Boyaçı, metal məmulatlar	7318 Fəhlə-sənətkar, toxuculuq
7316 Rəngsaz, qeyri tikinti	7318 Xovverən fəhlə, lif/toxuculuq sənayesi
7316 Lövhələri hazırlayan	7318 Təsnifatçı, lif/toxuculuq sənayesi
7316 Şəkil köçürən, bədii keramika	7318 İplik istehsalı üzrə usta, lif/toxuculuq sənayesi
7316 Şablon üzrə çəkən, bədii keramika	7318 Ağardıcı, lif/toxuculuq sənayesi
7316 Rezin möhürlərin köməyi ilə çəkən,	7318 Yığıcı, lif/toxuculuq sənayesi
	7318 Hazırlayıcı, lif/toxuculuq sənayesi

- 7318 Lif yuyuan, toxuculuq sənayesi
7318 Yuyucu, yun xammalı
7318 Kötüyünü düzəldən, lif/toxuculuq sənayesi
7318 Qarışdırıcı, lif/toxuculuq sənayesi
7318 Çilləçi
7318 Çeşidlərə ayıran, lif/toxuculuq sənayesi
7318 Soyan, lif/toxuculuq sənayesi
7318 Soyan, toxuculuq sənayesi
7318 Toxuyucu
7318 Mil ilə toxuyan
7318 Toxucu, paltar
7318 Sapla təmin edən, toxuculuq dəzgahı
7318 Avadanlığı təchiz edən, parça istehsalı
7318 İstehsalçı, qabelen
7318 İstehsalçı, balıqtutma torları
7318 İstehsalçı, torlar
7318 İstehsalçı, xilasetmə torları
7318 İstehsalçı, tesma
7318 Burucu, sap və iplik
7318 Sazlayıcı, toxucu maşını
7318 Sazlayıcı, toxucu dəzgahı
7318 Sazlayıcı, toxucu dəzgahı/cakkard
7318 Sazlayıcı, toxucu dəzgahı/toxuculuq sənayesi
7318 Açıq, makara
7318 Nizamlayıcı, toxuculuq dəzgahı
7318 Təmirçi, parça
7318 Sırıqçı, xalçaçılıq
7318 Toxucu, qobelen
7318 Toxucu, cakkard parça
7318 Toxucu, xalça
7318 Toxucu, mahud
7318 Lentləri qablaşdırın
7318 Məftilçi, lif/toxuculuq sənayesi
7318 Darayıcı, toxuculuq lifləri
7318 Cizgiçi, toxuculuq lifləri
7318 Əyirici
7318 Fəhlə, vintaçan (yivaçan) dəzgah
7319 Fəhlə-sənətkar, şam hazırlanması
7319 Metal oyuncaq düzəldən
7321 Tökücü, stereotip
7321 Tökücü, elektrotip
7321 Stereotipçi
7321 Qəlibçi, elektrotip
7321 Qəlibçi, stereotip
7321 Elektrotipçi
7321 Oymaçı, çap/ağac klişe
7321 Oymaçı, çap/linoleum bloklar
7321 Oymaçı, çap/litoqrafik daş
7321 Oymaçı, çap/metal vallar
7321 Oymaçı, çap/metal platalar
7321 Oymaçı, çap/metal möhürlər
7321 Oymaçı, çap/notlar
7321 Oymaçı, çap/pantoqraf
7321 Oymaçı, çap/rezin klişe
7321 Oymaçı, çap/fotoqravvyura
7321 Toxumçu, fotoqrafçılıq/çap plataları
7321 Toxumçu, fotoqravvyur/çap plataları
7321 Hazırlayıcı, fotoqravvyura/çap plataları
7321 Hazırlayıcı, şablon/çap platası
7321 Sınaqçı, fotooyma
7321 Sınaqçı, fotoqravvyura
7321 Korrektura edən, fotoqravvyura
7321 Surətçıxaran/ofset üsulu ilə nəşr
7321 Quraşdırın, fotooyma/çap plataları
7321 Şəkil köçürən, litoqorafiya
7321 Şəkil köçürən, litoqorafiya/şaquli
7321 Şəkil köçürən, litoqorafiya/çap
7321 Şəkil köçürən, fotomexaniki üsul/çap platası
7321 Çapçı, pantoqraf
7321 Pardaqlayan, fotooyma/çap platası
7321 Retuşçu, çap plataları
7321 Retuşçu, fotoqravvyura
7321 Aşındırın, çap/metalı oymaq
7321 Aşındırın, çap/metal vallar
7321 Aşındırın, çap/metal platalar
7321 Aşındırın, çap/fotoqravvyura
7321 Tuşçu, litoqorafiya
7321 Fotooyma
7321 Fotoqraf, fotoqravvyura
7321 Fotolitoqraf
7321 Yığıcı, çap
7321 Operator, nəşrlərin səhifələnməsi/kompüter
7321 Texnik, çapdan əvvəl hazırlıq işləri
7321 Yığıcı, trafaret vasitəsilə çap
7321 Ekran istehsalçısı
7322 Səhifə bağlayan işçi, yığım maşını
7322 Səhifə bağlayan işçi, fotoyığım maşını
7322 Hazırlayıcı, möhür izləri
7322 Korrektura edən
7322 Linotipçi
7322 Monotipçi

7322 Dəstələyən	7322 Operator, rulon şəklində çap
7322 Dəstələyən, linotip	
7322 Dəstələyən, çap	7323 Cildçi
7322 Dəstələyən, fototip	7323 Kitab cildlərini tikən
7322 Qaydaya salan, çap presi	7323 Kitab çıxıntılarını qızılı rəngə boyayan
7322 Qaydaya salan, çap dəzgahları	7323 Kitab cildlərini hazırlayan fəhlə, kitabın cildlənməsi
7322 Çap kompleksinin operatoru	7323 Çap olunan kitabın səhifələrini yoxlayan fəhlə, kitabların cildlənməsi
7322 Operator, yüksək çap üçün avadanlıq	7323 Kitablara naxış basan fəhlə
7322 Operator-qaydaya salan, tökücü maşın/çap şriflləri	7323 Maşın operatoru, kitabların cildlənməsi
7322 Çapçı	7323 Maşın operatoru, relyef sıxılması/kitablar
7322 Çapçı, aksident işlər	
7322 İcarəçi, çap presi	7411 İşıqçı, səhnə və studiya
7322 Mətbəəçi	7411 İşıqçı, teatr
7322 Şriftli fotoyığan	7411 Elektrik
7322 Fotoyığım, çap etmək	7411 Tikinti elektriki/elektrik avadanlığının istismarı
7322 Hazırlayan, trafaretlər/ipəkçilik	7411 Elektrik, neon işıqlandırması
7322 Lekalçı, ipəkçilik	7411 Elektrik, binanın təmiri
7322 Kəsən, trafaret/ipəkçilik	7411 Elektrik, mədən
7322 Çapçı, ksiloqrafiya	7411 Elektrik, tikinti
7322 Çapçı, parçada	7411 Elektrik, tikinti/elektrik qurğuları
7322 Çapçı, ipəkçilik	7411 Elektrik, binaya texniki xidmət göstərmək
7322 Naxışbasan fəhlə, kağız	
7322 Ştamplayıcı, heraldika çapı	7412 Montyor, dinamo
7322 Maşın operatoru, tökmə/şrift	7412 Xidmət üzrə fəhlə, elektrik avadanlığı
7322 Maşın operatoru, çap	7412 Qazmaya xidmət edən elektrik montyoru
7322 Maşın operatoru, çap/parçalar	7412 Təmirçi, elektrik avadanlığı
7322 Maşın operatoru, çap/divar kağızı	7412 Təmir ustası, ticarət və məişət elektrik avadanlığı
7322 Dəzgah operatoru, çap/ofset litoqrafi	7412 Elektrik çilingər, məişət elektrik maşınları və avadanlıqları
7322 Dəzgah operatoru, çap/ofset üsulu ilə çap	7412 Elektrik çilingər, metropoliten
7322 Dəzgah operatoru, çap/düz litoqrafiya	7412 İnşaatçı, armatur
7322 Dəzgah operatoru, çap/rotasiya maşını	7412 İnşaatçı, kollektor
7322 Dəzgah operatoru, çap/rotoqravyur	7412 Elektrik, aviasiya
7322 Dəzgah operatoru, çap/tigelli (kağızı qəlibə basan metal lövhə)	7412 Elektrik, lokomotiv
7322 Dəzgah operatoru, çap/silindrik	7412 Elektrik, motonəqliyyat vasitələri
7322 Operator, çap maşını/rotasiyalı	7412 Elektrik, nəqliyyat vasitələri
7322 Operator, çap maşını/tigelli	7412 Elektrik, gəmi
7322 Operator, çap maşını/silindrvari	7412 Elektrik, tramvay
7322 Presləyici, rəqəm	7412 Elektromexanik
7322 Operator, fider	7412 Elektromontyor
7322 Operator, fleksoqrafiya	7412 Elektromontyor, rabitə
7322 Operator, dərin çap	7412 Elektromontyor, elektrik sayğaclarının istismarı üzrə
7322 Operator, böyük formatlı vərəqin hazırlanması	7412 Neft və qazçıxarma operatoru, elektrik
7322 Çapçı, trafaret vasitəsilə çap	
7322 Operator, trafaret vasitəsilə çap	
7322 Operator, xırda şrift	

montyoru
 7412 Elektrik avadanlığının təmiri və xidməti
 üzrə elektrik montyoru
 7412 İşarəvermə, mərkəzləşdirmə və bloklama
 qurğularının elektrik montyoru
 7412 Elektromontyor, generator
 7412 Elektromontyor, alətlər
 7412 Elektromontyor, nəzarət cihazları
 7412 Elektromontyor, motor
 7412 Elektromontyor, qaldırıcı avadanlıqlar
 7412 Elektromontyor, bölücü
 7412 Elektromontyor, reostat
 7412 Elektromontyor, işarə avadanlığı
 7412 Elektromontyor, transformator
 7412 Elektromontyor, soyuducu və kondisionerlər
 7412 Elektromontyor, elektromaqnit
 7412 Kəndin elektricləşdirilməsi və rabitəsi üzrə
 elektrik montyoru
 7412 Mexanik, lift

 7413 Kabelçi, telefon
 7413 Kabelçi, teleqraf
 7413 Kabelçi, elektrik gücü/yerüstü kabellər
 7413 Kabelçi, elektrik enerjisi/yerüstü kabellər
 7413 Kabelçi, elektrik enerjisi/yeraltı kabellər
 7413 Kabel lehimləyicisi
 7413 Kabelçi-lehimləyən, teleqraf
 7413 Kabelçi-lehimləyən, telefon
 7413 Kabelçi-lehimləyən, elektrik
 7413 Kabel calayıcısı
 7413 Xətt montyoru, rabitə
 7413 Xətt fəhləsi, teleqraf
 7413 Xətt fəhləsi, telefon
 7413 Xətt fəhləsi, elektrik gücü
 7413 Xətt fəhləsi, elektrik enerjisi
 7413 Çəkmə(keçirmə) üzrə fəhlə, teleqraf
 7413 Çəkmə(keçirmə) üzrə fəhlə, telefon
 7413 Elektrik naqilində fəhlə, elektrik
 gücü/yerüstü naqillər
 7413 Elektrik naqilində fəhlə, elektrik
 enerjisi/yeraltı naqillər
 7413 Elektrik naqilində fəhlə, elektrik
 enerjisi/yeraltı naqillər
 7413 Düzücü fəhlə, yeraltı kabel
 7413 Elektromontajçı, elektrik kabeli
 7413 Elektrik montyoru

 7421 Mexanik, elektronika

7421 Mexanik, elektronika/audio və videotexnika
 7421 Kinomexanik
 7421 Mexanik, elektronika/kalkulyatorlar
 7421 Mexanik, elektronika/kompüterlər
 7421 Mexanik, elektronika/ofis texnikası
 7421 Mexanik, elektronika/radio
 7421 Təmir və xidmət üzrə mexanik,
 radioteleviziya aparatları (videotexnika)
 7421 Mexanik, elektronika/hesablama maşınları
 7421 Mexanik, elektronika/televiziya
 7421 Montyor, radioantenna
 7421 Montyor, televiziya antenası
 7421 Xidmət üzrə fəhlə, elektron avadanlıq
 7421 Nəzarət ölçü cihazları və avtomatika üzrə
 çilingər
 7421 Nəzarət ölçü cihazları və avtomatika üzrə
 aparatçı
 7421 Xidmət üzrə fəhlə, elektron avadanlığı/
 audio-vizual
 7421 Xidmət üzrə fəhlə, elektron avadanlığı/radio
 7421 Xidmət üzrə fəhlə, elektron avadanlığı/
 televiziya
 7421 Təmirçi, elektron avadanlığı
 7421 Təmirçi, elektron avadanlığı/audio-vizual
 7421 Təmirçi, elektron avadanlığı/radio
 7421 Təmirçi, elektron avadanlığı/televiziya
 7421 Montajçı, elektronika
 7421 Montajçı, elektronika/audio və videotexnika
 7421 Montajçı, elektronika/alət və cihazlar
 7421 Montajçı, elektronika/tibb avadanlıqları
 7421 Elektromexanik, tibb elektron aparatlarının
 təmiri və xidməti
 7421 Montajçı, elektronika/meteoroloji
 avadanlıqlar
 7421 Montajçı, elektronika/poliqrafiya
 avadanlıqları
 7421 Montajçı, elektronika/sənaye avadanlıqları
 7421 Montajçı, elektronika/radar
 7421 Montajçı, elektronika/radio
 7421 Montajçı, elektronika/siqnal avadanlığı
 7421 Montajçı, elektronika/siqnal sistemləri
 7421 Montajçı, elektronika/televiziya
 7421 Mühəndis, aviaelektronika
 7421 Texnik, aviaelektronika
 7421 Mexanik, bankomat
 7421 Texnik, fotosurətçixarma aparatı

 7422 Montajçı, elektronika/informasiya

avadanlıqları
 7422 Montajçı, elektronika/kompüter texnikası
 7422 Montajçı, elektronika/telekommunikasiya avadanlığı
 7422 Mexanik, teleqraf avadanlığı
 7422 Mexanik, telefon avadanlığı
 7422 Montajçı, teleqraf avadanlığı
 7422 Montajçı, telefon avadanlığı
 7422 Radiooperator
 7422 Mikroelektron telefon aparatlarının təmiri üzrə mexanik
 7422 Kabel-lehimləyicisi, məlumat və telekommunikasiya
 7422 Quraşdırıcı, hesablama texnikası
 7422 Texnik, kommunikasiya avadanlığı
 7422 Texnik, aparat
 7422 Texnik, telerabitə
 7422 Quraşdırıcı, telefon

 7511 Basdıran, heyvanlar
 7511 Duzlu məhlulda duza qoyan, ərzaq məhsulları
 7511 Duza qoyan, ət
 7511 Duza qoyan, balıq
 7511 Kolbasa məmulatları hazırlayan usta
 7511 Hazırlayan, bağlama/bağırsaqlar
 7511 Hisəverən, ət
 7511 Hisəverən, balıq
 7511 Marinadçı, ət
 7511 Marinadçı, balıq
 7511 Qəssab
 7511 Qəssabxanada qəssab
 7511 Dəri soyan, heyvanlar
 7511 Hazırlayan, ev quşu
 7511 Hazırlayan, ət
 7511 Hazırlayan, balıq
 7511 Konservləşdirmə üzrə fəhlə, bekon
 7511 Konservləşdirmə üzrə fəhlə, ət
 7511 Konservləşdirmə üzrə fəhlə, balıq
 7511 Konservləşdirmə üzrə fəhlə, sous və ədviyyatlar
 7511 Balıq emalı üzrə fəhlə
 7511 File hazırlayan işçi, balıq
 7511 Doğrayan fəhlə, ət
 7511 Doğrayan fəhlə, balıq
 7511 Doğrayan fəhlə, bağırsaqlar
 7511 Cəmdək bölən, heyvanlar
 7511 Mişarçı, cəmdəklər

7511 Mişarçı, ət
 7511 Mişarçı, balıq
 7511 Qoca atları alan(kəsmək üçün)
 7511 Balıq ticarətçisi
 7511 Öldürən, heyvanlar

 7512 Çörək, çörək və qənnadı məmulatları ustası
 7512 Çörək, çörək məmulatları ustası
 7512 Çörək ustası
 7512 Hazırlayan, biskvit
 7512 Hazırlayan, maya
 7512 Hazırlayan, saqqız
 7512 Hazırlayan, kekslər
 7512 Hazırlayan, qənnadı məmulatları
 7512 Hazırlayan, lapşa
 7512 Hazırlayan, peçenyə
 7512 Hazırlayan, piroq
 7512 Qənnadçı
 7512 Qənnadçı, şirniyyatçı
 7512 Bişirən
 7512 Bişirən, biskvit
 7512 Bişirən, pçenya
 7512 Bişirən, çörək
 7512 Yağlı pçenya bişirən-qəlibçi
 7512 Presləyici, makaron məmulatları
 7512 Presləyici, şokolad məmulatları
 7512 Soba yanında fəhlə, qənnadı
 7512 Soba yanında fəhlə, bişirmə
 7512 Soba yanında fəhlə, çörək
 7512 Xəmir bölən, un məmulatları
 7512 Xəmir bölən, çörək
 7512 Dolduran, qənddən qənnadı məmulatları
 7512 Üyüdücü, şokolad
 7512 Hamarlayıcı, qənddən hazırlanan qənnadı məmulatları
 7512 Saflaşdırıcı, şokolad
 7512 Doğrayıcı, qənddən hazırlanan qənnadı məmulatları
 7512 Qarışdırıcı, bişirmə
 7512 Qarışdırıcı, qənddən hazırlanan qənnadı məmulatları
 7512 Qarışdırıcı, piroq üçün ədviyyat
 7512 Qarışdırıcı, çörək xəmiri
 7512 Qarışdırıcı, şokolad
 7512 Qəlibçi, şokolad
 7512 Şokolad hazırlayan

 7513 Hazırlayan, yağ

- 7513 Hazırlayan, süd məhsulları
7513 Hazırlayan, dondurma
7513 Hazırlayan, pendir
7513 Süd məhsulları istehsalı ustası
- 7514 Hazırlayan, tərəvəz şirələri
7514 Hazırlayan, qənd/ənənəvi üsullar
7514 Hazırlayan, meyvə şirələri
7514 Marinadçı, tərəvəzlər
7514 Marinadçı, meyvələr
7514 Yağ düzəldən, bitki yağı
7514 Konservləşdirmə üzrə fəhlə, tərəvəzlər
7514 Konservləşdirmə üzrə fəhlə, tərəvəz şirələri
7514 Tomat və tərəvəz konservləri hazırlayan usta
7514 Konservləşdirmə üzrə fəhlə, meyvə şirələri
7514 Konservləşdirmə üzrə fəhlə, meyvələr
7514 Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı ustası (fermer)
7514 Üzüm ustası
7514 Meyvə-tərəvəz ustası
7514 Tərəvəz ustası
7514 Hazırlayıcı, çatni (hind ədviyyatı)
7514 Hazırlayıcı, cem
7514 Şorabaçı, meyvə/tərəvəz
- 7515 Dequstator, şərab
7515 Dequstator, kofe
7515 Dequstator, likör
7515 Dequstator, qida məhsulları
7515 Dequstator, şirələr
7515 Dequstator, çay
7515 Çeşidləyici, ət
7515 Çeşidləyici, tərəvəzlər
7515 Çeşidləyici, qida məhsulları
7515 Çeşidləyici, bitki yağı
7515 Çeşidləyici, meyvələr
- 7516 Aromatlaşdırıcı, tütün
7516 Burub bağlayan, siqarlar
7516 Qatışıqlar hazırlayan, iylənən tütün
7516 Qatışıqlar hazırlayan, çəkilən tütün
7516 Hazırlayan, iylənən tütün
7516 Hazırlayan, preslənmiş tütün
7516 Hazırlayan, siqaretlər
7516 Hazırlayan, siqarlar
7516 Hazırlayan, tütün plitələr
7516 Dolduran, tütün
7516 Məhlula salma yolu ilə emal edən, tütün
- 7516 Presləyici, siqarlar
7516 Hazırlayan, tütün yarpağı
7516 Tütün istehsalında fəhlə, kondisionerləşdirmə
7516 Tütün istehsalında fəhlə, doqrama
7516 Tütün istehsalında fəhlə, tütün yarpağının doqranması
7516 Tütün istehsalında fəhlə, tütün yarpağının çeşidlənməsi
7516 Tütün istehsalında fəhlə, qurutma
7516 Üyüdücü, iyləmək üçün tütün
7516 Yumşaldıcı, tütün
7516 Kəsici, tütün yarpağı
7516 Doqrayıcı, tütün
7516 Çeşidləyici, siqarlar
7516 Çeşidləyici, tütün
7516 Tərtibatçı, iylənən tütün qatışıqları
7516 Tərtibatçı, tütün qatışıqları
7516 Quruducu kamerada quruducu, tütün
7516 Quruducu, iylənən tütün
7516 Quruducu, tütün
7516 Qablaşdırıcı, iylənən tütün
7516 Qəlibçi, siqarlar
7516 Tütün ustası
- 7521 Oduncaq emal edən fəhlə
7521 Məhlula salma yolu ilə emal edən, oduncaq
7521 Hopdurma, ağac qabığı
7521 Ağac emalı istehsalında fəhlə, ilkin emal
7521 Odun doqrayan fəhlə
7521 Ağac emalı istehsalında mövsümi fəhlə
7521 Odunları çeşidləyən
7521 Çeşidləyici, meşə materialları
7521 Operator, quruducu cihaz
7521 Quruducu cihaz operatoru, taxta-şalban
7521 Sazlayıcı, quruducu cihaz
- 7522 Mebel ustası
7522 Mebel quraşdırıcısı
7522 Bondar
7522 Əyən, ağac
7522 Hazırlayan, altlığı ağacdan başmaqlar
7522 Hazırlayan, çəllək
7522 Hazırlayan, kağız
7522 Hazırlayan, tabut
7522 Hazırlayan, ağac konteynerlər
7522 Hazırlayan, modellər/ağac
7522 Hazırlayan, söykəmə nərdivanlar/ağac

7522 Hazırlayan, şəkil üçün çərçivə	ağac emalı
7522 Hazırlayan, çənlər/ağac	7523 Qaydaya salan-operator, frazer-foson
7522 Hazırlayan, idman ləvazimatı/ağac	dəzgahı/ ağac emalı
7522 Hazırlayan, stullar	7523 Qaydaya salan-operator, tokar dəzgahı/ağac
7522 Hazırlayan, qəlyanlar/çəkilən	emalı
7522 Hazırlayan, qəlyanlar/çəkilən(ağacdən)	7523 Ağac nəfəs alətlərinin köklənməsi
7522 Hazırlayan, furnitir/tros	7523 Mişarçı, ağac
7522 Hazırlayan, alətlər üçün futlyar	7523 Mişarçı, ağac üzrə ən dəqiq işlər
7522 Hazırlayan, pianino üçün futlyar	7523 Dəlikaçan, ağac
7522 Hazırlayan, saatlar üçün futlyar	7523 Ağac üzərində xarratlıq
7522 Hazırlayan, mücrü	7523 Xarrat, ağac emalı
7522 Ağac üzrə bəzəyici(naxışlayıcı)	7523 Həkk etmə maşınının operatoru, ağac
7522 Faytonçu	7523 Maşın operatoru, əymə/ağac
7522 Təkər düzəldən	7523 Maşın operatoru, ağac məmullatlar
7522 Lak çəkən, ağac furnitur	7523 Maşın operatoru, işarələmə/ağac
7522 İstehsal üzrə usta, nəqliyyat vasitələri	7523 Maşın operatoru, oyuncaq istehsalı/ağac
karkası/ağac	7523 Maşın operatoru, mebel istehsalı
7522 İstehsal üzrə usta, gəminin korpusu/ağac	7523 Maşın operatoru, idman vasitəsi/ağac
7522 İstehsal üzrə usta, ekipajın korpusu/ağac	7523 Dəzgah operatoru, ağac emal edən
7522 Modelçi, ağac	7523 Dəzgah operatoru, naxış işləri/ağac
7522 Boyaqçı, ağac furnitur	7523 Dəzgah operatoru, cilalayan/ağac
7522 Pardaqlayıcı, ağac furnitur	7523 Dəzgah operatoru, mişarlayan/ağac
7522 Çıxıntıda detalları birləşdirən fəhlə	7523 Dəzgah operatoru, həkk edən/ağac
7522 Nişanlayıcı, ağac emalı	7523 Xarrat dəzgahının operatoru, ağac emalı
7522 Doğrayan, ağac üzərində	7523 Qurğu operatoru, rəngləmə/ağac
7522 Xarrat, qırmızı ağac	7523 Dəzgah operatoru, oyma/ağac
7522 Fanerləyən	7523 Tokar dəzgahı operatoru
7522 Xarrat-mebelçi	7531 İstehsalçı, bluza
7522 Xarrat-mebelçi, furnitur	7531 İstehsalçı, üst paltar
7523 Ağac emalı, oyma	7531 İstehsalçı, qadın paltar
7523 Ağac emal edən, sumbata emalı	7531 İstehsalçı, kepklar
7523 Ağac emal edən, uyğunlaşdırmaq	7531 İstehsalçı, korset
7523 Ağac emal edən, çıxıntıda birləşdirmək	7531 İstehsalçı, kişi köynəkləri
7523 Ağac emal edən, zivana açılma	7531 İstehsalçı, pariklər
7523 Qaydaya salan, ağac emalı dəzqahları	7531 İstehsalçı, şlyapalar
7523 Qaydaya salan-operator, ağac emalı dəzqahı	7531 Papaqçı, şlyapa formaları
7523 Qaydaya salan-operator, maşın mişarı/ağac	7531 Papaq tikişçisi
emalı	7531 Geyim ustası, səhnə və studiya
7523 Qaydaya salan-operator, emal dəzqahı/ağac	7531 Modelyer
emalı	7531 Modelçi-dərzi
7523 Qaydaya salan-operator, oduncağı	7531 Dərzi (qadın)
formalaşdırma dəzqahı/ağac emalı	7531 Dərzi (qadın), teatrda işləyən
7523 Qaydaya salan operator, oyma dəzqahı/ağac	7531 Dərzi (kişi)
emalı	7531 Dərzi, paltarın son işləmələri
7523 Qaydaya salan operator, xarrat dəzqahı/ağac	7531 Dərzi, sifarişlə işləyən
emalı	7531 Dərzi, paltar/hazır
7523 Qaydaya salan operatoor, yonma dəzqahı/	7531 Dərzi, paltar/ölçülərlə hazırlanan

- 7531 Dərzi (kişi), teatrda işləyən
7531 Biçici, xəz
7531 Naxışvuran usta, xəz
7531 Xəz ustası
7531 Seçici, xəz
7531 Çeşidləyici, xəz
7531 Xəz məmulatlar dərzi
7531 Genəldici fəhlə, xəz
7531 Çeşidlərə ayıran, xəz
- 7532 Biçici, çətirlər
7532 Biçici, döşəklər
7532 Biçici, mebel üzlük
7532 Biçici, geyim
7532 Biçici, çadır
7532 Biçici, leykən
7532 Biçici, əlcəklər
7532 Biçici, dərzi
7532 Biçimlər hazırlayan, çətirlər
7532 Biçimlər hazırlayan, kepiklər
7532 Biçimlər hazırlayan, döşəklər
7532 Biçimlər hazırlayan, mebel üzlük
7532 Biçimlər hazırlayan, xəz
7532 Biçimlər hazırlayan, paltar
7532 Biçimlər hazırlayan, çadırlar və günlüklər
7532 Biçimlər hazırlayan, leykənlər
7532 Biçimlər hazırlayan, əlcəklər
7532 Biçimlər hazırlayan, şlyapalar
7532 Cakkard naxışları köçürən
7532 Nişanlayan, paltar
7532 Modelçi, xəz
7532 Modelçi, geyim
- 7533 Dəyişək tikən
7533 İstehsalçı, çətirlər
7533 İstehsalçı, oyuncaqlar/gəlincik və parçadan düzəldilmiş oyuncaqlar
7533 İstehsalçı, oyuncaqlar/parça oyuncaqlar
7533 İstehsalçı, oyuncaqlar/yumşaq oyuncaqlar
7533 İstehsalçı, süni rənglər
7533 İstehsalçı, xalçalar
7533 İstehsalçı, çardaqlar
7533 İstehsalçı, leykən <günlüklər və çardaqlar>
7533 Tikişçi
7533 Tikişçi, dəri
7533 Tikişçi, dəri-qalantereya məmulatı
7533 Tikişçi, döşəklər
7533 Tikişçi, mebel üzlük
- 7533 Tikişçi, xəz
7533 Tikişçi, ayaqqabı
7533 Tikişçi, paltar
7533 Tikişçi, çadırlar
7533 Tikişçi, leykənlər
7533 Tikişçi, toxuculuq
7533 Tikişçi, şlyapalar
7533 Trikotaj məmulatları və polotno üzrə hörücü-tikişçi
7533 Bədii tikmə ustası
7533 Tikmə salan qadın
7533 Hazırlayıcı, çətirlər
- 7534 Hazırlayıcı, döşəklər
7534 İstehsalçı, mebel/yüngül
7534 İstehsalçı, yüngül mebel
7534 İstehsalçı, odeyal
7534 İstehsalçı, yataq ləvazimatları
7534 Üzçəkən, mebel
7534 Üzçəkən, yumşaq mebel
7534 Üzçəkən, avtomobil salonu
7534 Üzçəkən, dəmiryol qatarının salonu
7534 Üzçəkən, təyyarə salonu
7534 Üzçəkən, ekipaj salonu
7534 Üzçəkən, ortopediya
- 7535 Bölücü, dəri
7535 Dabbaq
7535 Dabbaq, gön
7535 Dabbaq, dəri
7535 Təsnifatçı, gön
7535 Təsnifatçı, xəz-dəri xammalı
7535 Təsnifatçı, dərilər
7535 Dəri ustası
7535 Dəri emalçısı
7535 Boyaçı, gön
7535 Boyaçı, tünd göy rəngli üsul/gön
7535 Boyaçı, tünd göy rəngli üsul/dəri
7535 Boyaçı, dərilər
7535 Boyaçı-oymaçı
7535 Boyaçı-oymaçı, damcılama üsulu ilə
7535 Boyaçı-oymaçı, dəri
7535 Emal üzrə usta, xəz
7535 Tarazlaşdırıcı usta, xəz
7535 Genəltmə üzrə usta, gön
7535 Genəltmə üzrə usta, dəri
7535 Lətçi, xəz
7535 Lətçi, dərilər

- 7535 Lətçi, dərilər/tük örtüyünün təmizlənməsi
7535 Tük qatışıqlarını emal edən, dərilər
7535 Emalçı, dərilər/tük örtüyünün təmizlənməsi
7535 Naxışvuran, dərilər
7535 Aşıllayan, dəri
7535 Pardaqlayan, dəri
7535 Genişləndirici, dəri
7535 Kürkçü
7535 Çeşidləyici, dəri
7535 Çeşidləyici, xəz-dəri xammalı
7535 Çeşidləyici, dərilər
7535 Cilalayıcı, dəri
7535 Xəzçi
- 7536 Büzmələyən, ayaqqabı/daban
7536 Dəri bölücü, ayaqqabı
7536 Son şəkil verən, ayaqqabının son işləmələri
7536 Biçici, dəri
7536 Biçici, ayaqqabı
7536 Biçici, ayaqqabı/düymə
7536 İçliklər hazırlayan, ayaqqabı
7536 İlmə hazırlayan, ayaqqabı
7536 İstehsalçı, qamçı
7536 İstehsalçı, dəri məmulatları
7536 İstehsalçı, ayaqqabı
7536 İstehsalçı, ayaqqabı/ortopedici
7536 İstehsalçı, ayaqqabı/idman
7536 İstehsalçı, yəhər yastıqları/yəhər istehsalı
7536 İstehsalçı, yəhər
7536 İstehsalçı, idman ləvazimatı/ayaqqabı
7536 İstehsalçı, qoşqu ləvazimatı
7536 İstehsalçı, cərahiyyə ayaqqabısı
7536 İstehsalçı, at üçün boyunduruq
7536 Ayaqqabı qəlibi hazırlayan
7536 Boyaçı, ayaqqabı
7536 Bəzək vuran usta, ayaqqabı
7536 Ayaqqabı ustası
7536 Təmirçi usta, ayaqqabı
7536 Ayaqqabı və dəri məmulatlarının təmiri ustası
7536 Modelçi, ayaqqabı
7536 Üz çəkən, ayaqqabı/yuxarı
7536 İstehsalçı, ayaqqabı/yuxarı
7536 İstehsalçı, ayaqqabı/daban
7536 Pardaqlayan, ayaqqabı
7536 Pardaqlayan, ayaqqabı/yuxarı
7536 Pardaqlayan, ayaqqabı/dikdaban
7536 Presləyici, ayaqqabı/pəncələr
- 7536 Yuxarı hissələrini tamamlayan fəhlə, ayaqqabı
7536 Ayaqqabı hissələri yığıcı-konveyer xəttinin operatoru
7536 Qıraqlarını kəsib düzəldən fəhlə, ayaqqabı
7536 Çəkməçi
7536 Təmir üzrə çəkməçi
7536 Çəkməçi, ortopediya
7536 Çəkməçi, toxunma ayaqqabı
7536 Çəkməçi, sifariş ilə
7536 Çəkməçi, idman ayaqqabısı
7536 Yığıcı, ayaqqabı/yuxarı
7536 Yığıcı, ayaqqabı/daban
7536 Yarışdırıcı, ayaqqabı/üst
7536 Çeşidləyici, ayaqqabı
7536 Çeşidləyici, ayaqqabı/daban
7536 Ayaqqabını qəlibindən çıxaran, ayaqqabının son işlənməsi
7536 Sərrac-yəhərqayıran
- 7541 Dalğıc, suda xilasetmə
7541 Sualtı işlər mütəxəssisi-fəhlə
7541 Xilasedici dalğıc
- 7542 Partladıcı
7542 Fıtlıqoyan
7542 Partladıcı fəhlə
- 7543 Müfəttiş, keyfiyyət
7543 Müfəttiş, keyfiyyət/mexaniki məmulat
7543 Müfəttiş, keyfiyyət/məhsul
7543 Müfəttiş, keyfiyyət/sənaye prosesləri
7543 Müfəttiş, keyfiyyət/parçalar
7543 Müfəttiş, keyfiyyət/xidmətlər
7543 Çeşidləyici, məhsul
7543 Çeşidləyici, xəz, dəri
- 7544 Dezinfektor
7544 Dezinfektor, zərərvericilər
7544 Dezinfektor, alaq otu
7544 Fumiqator
- 7549 Pardaqlayan, şüşə/linzalar
7549 Doğrayan, şüşə/optik
7549 Nazik laylarla kəsən, optik şüşə
7549 Yonucu, şüşə linzalar
7549 Qəlibçi, şüşə linzalar
7549 Appreturaçı, optik linza

7549 Yaradıcı, optik linza

8111 Məftilqayıran, dayaq ağacı/daş karxanası
8111 Məftilqayıran, dayaq ağacı/mədən
8111 Məftilqayıran, bərkidici/daş karxanası
8111 Məftilqayıran, dayaq/mədən
8111 Qazmaçı, dayaq/mədən
8111 Qazmaçı, neft və qaz kəşfiyyatı və istismarı qurğuları
8111 Qazmaçı köməkçisi, neft və qaz kəşfiyyatı və istismarı qurğuları
8111 Boltlarla bərkidən, dam örtüyü/mədən
8111 Bəndlərlə bərkidən, mədən
8111 Bərkidən, daş karxanası
8111 Bərkidən, yer altında
8111 Bərkidən, mədən
8111 Probgötürən, daş karxanası
8111 Probgötürən, mədən
8111 Probgötürən, şaxta
8111 Daş karxanası fəhləsi
8111 Dayaqçı, mədən
8111 Şaxtaçı
8111 Şaxtaçı, hidravlika/qızıl mədəni
8111 Şaxtaçı, üst təbəqədə
8111 Şaxtaçı, yer altında
8111 Neft və qaz üzrə qazma qurğusunun maşinisti
8111 Maşinist, qazma qurğusu/karxana
8111 Maşinist, qazma qurğusu/şaxta
8111 Maşinist, qazma maşını/şaxta
8111 Maşinist, dağ avadanlığı/fasiləsiz hərəkət
8111 Maşinist, navalça/şaxta
8111 Operator, dağ kombaynı
8111 Operator, ekskavator/dağ-mədən
8111 Operator, maşın/dayaq qoyma

8112 Maşinist, doğrama qurğusu/daş
8112 Maşinist, doğrama qurğusu/minerallar
8112 Maşinist, doğrama aqreqatı/dağ suxuru
8112 Maşinist, doğrama aqreqatı/daş
8112 Maşinist, doğrama aqreqatı/mineral mədəni
8112 Maşinist, doğrama aqreqatı/kömür
8112 Maşinist, dəyirman/daş
8112 Maşinist, yuyucu aqreqat/mineral xammal
8112 Maşinist, kəsici maşın/daş
8112 Maşinist, dəlici aqreqat/daş
8112 Maşinist, sındırma üzrə qurğu/daş
8112 Maşinist, mineral xammal emalı üzrə qurğu

8112 Maşinist, xırdalama qurğusu/mineral xammalı
8112 Maşinist, soyuducu qurğular
8112 Maşinist, daş emalı üzrə qurğu
8112 Maşinist, dəmir filizinin təkrar emalı üzrə qurğu
8112 Maşinist, yonucu qurğu/daş
8112 Maşinist, mişarlama qurğusu/daş
8112 Operator, daşdoğrayan maşın
8112 Operator, konusvari qurğu/mədən
8112 Operator, çökdürmə maşını
8112 Operator, xammalı qravitasiya ilə zənginləşdirən qurğu/mədən
8112 Operator, daş emalı qurğusu
8112 Operator, mineral xammal emalı qurğusu
8112 Yuyub təmizləyən, qızıl
8112 Yuyub təmizləyən, gümüş
8112 Yuyanlar, daş kömürü
8112 Fəhlə, sianid istehsalı/separatorlar
8112 Flotasiyaçı, mis mədəni
8112 Flotasiyaçı, minerallar
8112 Flotasiyaçı, molibden

8113 Maşinist, qazma avadanlığı/zərbə və fırlatma yolu ilə qazma(neft və qaz quyuları)
8113 Maşinist, qazma avadanlığı/zərbə-kanat üsulu ilə qazma(neft və qaz quyuları)
8113 Maşinist, qazma avadanlığı/buruq və quyular
8113 Maşinist, buruq qurğusu/buruq və quyular
8113 Maşinist, derrik-kran/neft və qaz quyuları
8113 Maşinist, bucurqad/neft və qaz quyuları
8113 Dənizdə üzən qazma aqreqatının qazmaçı köməkçisi
8113 Dənizdə üzən qazma aqreqatının qazmaçısı
8113 Quyuların əsaslı təmiri üzrə qazmaçı köməkçisi
8113 Quyuların əsaslı təmiri üzrə qazmaçı
8113 Neft və qaz quyularının qazmaçısı
8113 Qazma qurğusunun motorçusu
8113 Motorçu-tornaçı
8113 Neft və qaz quyularının operatoru
8113 Quyuların tədqiqi üzrə operator
8113 Texnoloji qurğuların operatoru
8113 Operator, qazıma qurğusu
8113 Operator, derrik-kran
8113 Operator, qazıma avadanlığı/quyular
8113 Qazmaçı, təcrübəli

8113 Qazmaçı, maili yönəldilmiş qazma	sobası)
8113 Operator, dəlmə dəzgahı	8121 Soba operatoru, saflaşdırma/polad(elektrik sobası)
8113 Operator, qazıma dəzgahı	8121 Soba operatoru, saflaşdırma/əlvan metallar
8113 Operator,döyəcləmə, xırdalama	8121 Maşın operatoru, tökmə/metal
8113 Buruq ustası	8121 Maşın operatoru, tökmə/metal içliklər(əlvan metallar)
8114 Maşın operatoru, asbosement məmullatları	8121 Maşın operatoru, tökmə/metal millər(əlvan metallar)
8114 Maşın operatoru, taraşlayan/daş məmulatı	8121 Maşın operatoru, tökmə/mərkəzəqaçma (metal silindr məmullatları)
8114 Maşın operatoru, daşın cilalanması	8121 Maşın operatoru, doldurmaq/metal
8114 Maşın operatoru, cilalama/mozaika	8121 Soba operatoru, təkrar qaynatma/metal
8114 Maşın operatoru, texniki almazın cilalanması	8121 Soba operatoru, əridən/metal
8114 Maşın operatoru, daş məmulatı	8121 Soba operatoru, əridən/metal(kupol sobası)
8114 Maşın operatoru, mineral məmulatı	8121 Soba operatoru, əridən/metal(marten sobası)
8114 Maşın operatoru, süni daş məmulatı	8121 Soba operatoru, əridən/metal(əksetdirmə sobası)
8114 Maşın operatoru, tökmə beton məmulatı	8121 Soba operatoru, əridən/metal(tigelli soba)
8114 Maşın operatoru, tökmə daş məmulatı	8121 Soba operatoru, əridən/metal(elektrik sobaları)
8114 Maşın operatoru, bəzək vuran/beton məmullatları	8121 Operator, təknə/metal tökmə
8114 Maşın operatoru, bəzək vuran/daş məmulatı	8121 Operator, prokat dəzgahı
8114 Maşın operatoru, abraziv örtüklərin hazırlanması	8121 Operator, prokat dəzgahı/kiçik və böyük diametrlı şovsuz borular
8114 Maşın operatoru, sənaye almazlarının istehsalı	8121 Operator, yayma maşını/polad(isti yayma)
8114 Maşın operatoru, sement məmullatları	8121 Operator, yayma maşını/polad(fasiləsiz yayma)
8114 Dəzgah operatoru, cilalayan/daş	8121 Operator, yayma maşını/polad (soyuq yayma)
8114 Dəzgah operatoru, pardaqlayan/daş	8121 Maşın operatoru, tökmə/əlvan metallar
8114 Dəzgah operatoru, pardaqlayan/sənaye almazları	8121 Maşın operatoru, buraxılış/metal
8114 Xarrat dəzgahının operatoru, daş emalı	8121 Maşın operatoru, qatışıq hazırlayan/metal
8114 Operator, betonqarışdıran qurğu	8121 Soba operatoru, bərkitmək/metal
8121 Soba operatoru, konvertor əritmə/polad (bessemerov sobası)	8121 Soba operatoru, qızdırma/metal
8121 Soba operatoru, konvertor əritmə/polad (oksigen sobası)	8121 Soba operatoru, yandırma/metal
8121 Soba operatoru, konvertor əritmə/polad (tomas-sobası)	8121 Soba operatoru, sementləşdirmə/metal
8121 Soba operatoru, konvertor əritmə/əlvan metallar	8121 Operator, qızdırıcı qurğu/polad
8121 Operator, əlvan və qiymətli metalların emalı	8121 Operator, karbonlaşdırma avadanlığı/metal
8121 Soba operatoru, əritmə/metal	8121 Metal bişirən
8121 Soba operatoru, əritmə/metal(domna sobası)	8121 Metalı azotlaşdırın fəhlə
8121 Soba operatoru, əritmə/polad	8121 Maşın operatoru, dartılma/iri diametrlı şovsuz borular
8121 Soba operatoru, pudlinqlənmə (çuqundan dəmir hazırlama)	8121 Maşın operatoru, dartılma/kiçik diametrlı şovsuz borular
8121 Soba operatoru, saflaşdırma/polad	8121 Maşın operatoru, dartılma/metal
8121 Soba operatoru, saflaşdırma/polad(marten	8121 Maşın operatoru, dartılma/naqil
	8121 Ekstruder operatoru, metal

- 8121 Ekstruder-presləmə operatoru, metal
8121 Tökməçi, tökmə təknə
8121 Yayıcı, polad
8121 Operator, metalın preslənməsi
- 8122 Anodçu
8122 Qalvançı
8122 Qurğu operatoru, qaynatma/metal
8122 Qurğu operatoru, qalvanik örtük/metal
8122 Qurğu operatoru, lak örtüyünün çəkilməsi/metal
8122 Qurğu operatoru, metal örtüyünün çəkilməsi/naqıl
8122 Qurğu operatoru, metal örtüyünün çəkilməsi/metal
8122 Qurğu operatoru, örtük çəkilməsi/metal
8122 Qurğu operatoru, örtük çəkilməsi/naqıl
8122 Qurğu operatoru, yandırma üsulu ilə çəkmə/metal
8122 Qurğu operatoru, çiləmək yolu ilə örtük çəkilməsi
8122 Qurğu operatoru, sıxılmış hava metodu ilə örtük çəkmək/metal
8122 Qurğu operatoru, səthin yağsızlaşdırılması/metal
8122 Qurğu operatoru, boyama/metal
8122 Qurğu operatoru, bəzək vurma/metal
8122 Qurğu operatoru, bəzək vurma/metal tökmələr
8122 Qurğu operatoru, sinkləşdirmə/metal
8122 Qurğu operatoru, üst təbəqənin təmizlənməsi/metal
8122 Qurğu operatoru, kiçik hissələrə ayırma/metal
8122 Operator, üst təbəqəni təmizləyən avadanlıq/metal
8122 Operator, qumvuran avadanlıq/metal
8122 Futer ustası
8122 Quyuların yeraltı təmiri üzrə operator
- 8131 Operator, vakum qızdırıcı/kimyəvi və onunla bağlı istehsal(neft və təbii qazdan başqa)
8131 Operator, buxarlandırıcı/kimyəvi proseslər (neft və təbii qazdan başqa)
8131 Operator, distilə edən/fasiləsiz hərəkət (kimyəvi proseslər, neft və təbii qazdan başqa)
- 8131 Operator, distilə edən/dövri hərəkət(kimyəvi proseslər, neft və təbii qazdan başqa)
8131 Operator, destillə edən/skipidar
8131 Operator, konverter/kimyəvi proseslər(neft və təbii qazdan başqa)
8131 Operator, destillə qazanı/fasiləsiz hərəkət (neft və təbii qazdan başqa kimyəvi proseslər)
8131 Operator, destillə qazanı/dövri hərəkət(neft və təbii qazdan başqa kimyəvi proseslər)
8131 Operator, distilə qazanı/skipidar
8131 Operator, reaktor/kimyəvi proseslər(neft və təbii qazdan başqa)
8131 Operator, reaktor-konverter/kimyəvi proseslər (neft və təbii qazdan başqa)
8131 Operator, ekstraktor/oduncağın təmizlənməsi
8131 “İsti” kamerlər operatoru
8131 Bişirmə sobasının operatoru, koks/borulu soba
8131 Bişirmə sobasının operatoru, ağac kömürünün hazırlanması
8131 Qurğu operatoru, daş kömüründən qaz əldə edilməsi
8131 Qurğu operatoru, ağac kömürü istehsalı
8131 Qurğu operatoru, koks istehsalı
8131 Qurğu operatoru, sintetik lif istehsalı
8131 Qurğu operatoru, gübrə istehsalı
8131 Operator, koks istehsalı avadanlığı
8131 Operator, rezin istehsalı avadanlığı
8131 Operator, gübrə istehsalı avadanlığı
8131 Operator, soba/koks istehsalı
8131 Operator, közərtmə sobası/ağac kömürü istehsalı
8131 Operator, közərtmə sobası/koks istehsalı
8131 Operator, retorta sobası/daşkömür qazı
8131 Operator, ağırtma qurğusu/kimyəvi məhsul
8131 Operator, emal qurğusu/radioaktiv tullantılar
8131 Operator, sintetik liflərin istehsalı qurğusu
8131 Operator, yandırma qurğusu/qaz
8131 Operator, kimyəvi avadanlıq/elektrik elementlərinin hazırlanması
8131 Operator, kimyəvi avadanlıq/radioaktiv materiallar
8131 Maşın operatoru, karandaş istehsalı
8131 Maşın operatoru, lineliüm istehsalı
8131 Maşın operatoru, şam istehsalı
8131 Qurğu operatoru, yuyucu/kimyəvi və oxşar

materiallar	8132 Fotolentləri hazırlayan, aşkarlamaq/çap
8131 Qurğu operatoru, hidrogen istehsalı	8132 Fotolentləri hazırlayan, aşkarlamaq/şəkilin böyüdülməsi
8131 Qurğu operatoru, halogen qazı istehsalı	8132 Fotolentləri hazırlayan, aşkarlamaq/rəngli foto
8131 Qurğu operatoru, qurğuşun istehsalı	8132 Fotolentləri hazırlayan, aşkarlamaq/ağ-qara şəkil
8131 Qurğu operatoru, xlor istehsalı	8132 Neqativləri aşkarlayan, rəngli
8131 Maşın operatoru, döyüş ehtiyatı	8132 Neqativləri aşkarlayan, ağ-qara
8131 Maşın operatoru, partlayıcı maddə istehsalı	8132 Əl izlərini aşkarlayan
8131 Maşın operatoru, kibrit istehsalı	8132 Lentləri aşkarlayan, rəngli
8131 Maşın operatoru, məşəl istehsalı	8132 Lentləri aşkarlayan, ağ-qara
8131 Operator, ətriyyat-kosmetika istehsalı	8132 Pozitivləri aşkarlayan, rəngli
8131 Maşın operatoru, yuyucu vasitələrin istehsalı	8132 Pozitivləri aşkarlayan, ağ-qara
8131 Maşın operatoru, əczaçılıq məhsulları	8132 Rentgen şəkillərini aşkarlayan
8131 Operator, xırdalayıcı avadanlıq/əczaçı və ətriyyat-kosmetika məhsulları	8132 Fotoşəkil platalarını aşkarlayan, ağ-qara
8131 Operator, distillə edən avadanlıq/ətriyyatlar	8132 Foto lentləri aşkarlayan, rəngli
8131 Operator, destillə qazanı/ətriyyat	8132 Foto lentləri aşkarlayan, ağ-qara
8131 Operator, qəlib avadanlığı/ətriyyat-kosmetika avadanlığı	8132 Şəkilləri böyüdən, fotoqrafiya
8131 Kimya sənayesinin geniş profilli aparatçısı	8132 Çap formalarının hazırlayıcısı və quraşdırıcısı
8131 Kimyəvi təmizləmə aparatçısı	8141 Maşın operatoru, rezin ştampların istehsalı
8131 Operator, qarışdırıcı cihaz/qazın və neftin saflaşdırılması	8141 Maşın operatoru, rezin istehsalı
8131 Operator, distillə aparatı/qazın və neftin saflaşdırılması	8141 Maşın operatoru, rezin məmulatlar
8132 Maşın operatoru, çap/foto şəkil (rəngli təsvir)	8141 Maşın operatoru, yapışdırma/şinlər
8132 Maşın operatoru, çap/fotoşəkil(ağ-qara təsvir)	8141 Maşın operatoru, qəlib/rezin istehsalı
8132 Maşın operatoru, şəkil üçün kağız istehsalı	8141 Maşın operatoru, qəlib/şinlər
8132 Maşın operatoru, fotokağız istehsalı	8141 Maşın operatoru, şin istehsalı
8132 Maşın operatoru, fotoplastika istehsalı	8141 Qurğu operatoru, təbəqə çəkilməsi/rezin istehsalı
8132 Maşın operatoru, fotolent istehsalı	8141 Qurğu operatoru, vulkanizasiya/rezin məmulatlar
8132 Maşın operatoru, lentin aşkarlanması	8141 Qurğu operatoru, lateks istehsalı
8132 Maşın operatoru, fotoşəkilin aşkarlanması	8141 Qurğu operatoru, vulkanizasiya/şinlər
8132 Maşın operatoru, aşkarlayan/kino lent	8141 Qurğu operatoru, büzmələmə/rezin istehsalı
8132 Maşın operatoru, aşkarlayan/fotoqrafiya	8141 Qurğu operatoru, xırdalamaq/rezin istehsalı
8132 Maşın operatoru, böyüdən/fotoqrafiya	8141 Qurğu operatoru, qatışıqların hazırlanması/rezin istehsalı
8132 Maşın operatoru, fotoqrafiya məhsulları	8141 Operator, kalandr/rezin istehsalı
8132 Maşın operatoru, çap/fotoplyonka	8141 Operator, ekstruder/rezin istehsalı
8132 Maşın operatoru, aydınlaşdırma/fotoplyonka	8141 Təmirçi, şin
8132 Maşın operatoru, fotoböyüdücü (cihaz)	8142 Maşın operatoru, plastmas məmulatlar
8132 Maşın operatoru, çap qurğusu	8142 Maşın operatoru, tökmə/plastmas məmulatlar
8132 Texnik, fotolaboratoriya	8142 Maşın operatoru, plastik məmulatın istehsalı
8132 Lent çap edən	
8132 Fotoqrafiya çap edən	
8132 Çapçı, proeksiyasını salma	

8142 Maşın operatoru, nazik hissələrə prokatlama/plastmas	8151 Maşın operatoru, dolamaq/ipliklər
8142 Maşın operatoru, kəsici/plastmas	8151 Maşın operatoru, dolamaq/toxuculuq lifi
8142 Maşın operatoru, yığıcı/plastmas məmulat	8151 Maşın operatoru, lif hazırlanması
8142 Maşın operatoru, çiləmək yolu ilə formalaşdırın/plastmaslar	8151 Maşın operatoru, toxuculuq lifinin hazırlanması
8142 Maşın operatoru, formalaşdırın/plastmaslar	8151 Maşın operatoru, iplik maşını/toxuculuq lifi
8142 Cilalayan dəzgah operatoru, plastmaslar	8151 Maşın operatoru, zərif əyrilmiş iplik maşını/toxuculuq lifi
8142 Dəzgah operatoru, mişarılmaq/plastmaslar	8151 Maşın operatoru, yumağa sarımaq/sap və iplik
8142 Dəzgah operatoru, həkk edən/plastmaslar	8151 Maşın operatoru, qatışdırma/toxuculuq lifi
8142 Dəzgah operatoru, naxışlayan/plastmaslar	8151 Qurğu operatoru, yuyucu/toxuculuq lifi
8142 Dəzgah operatoru, deşən/plastmaslar	8151 Əyirici avadanlığın operatoru
8142 Dəzgah operatoru, cilalayıcı/plastmas	8151 Əyirici, operator
8142 Operator, ekstrudiyor/plastik kütlə	8151 Darayıcı və burma avadanlığının operatoru
8142 Sintetik kauçuk qəlibinin aparatçısı	8151 Biçim avadanlığının operatoru
8142 Sintetik kauçuku qurudan operator	
8142 Plastik qayıq istehsalçısı	
8142 Maşın operatoru, plastik butulkaların üfürülməsi	8152 Maşın operatoru, tikiş
8142 Maşın operatoru, plastik kütlənin preslənməsi	8152 Maşın operatoru, düynələrlə tikmək
8142 Cizgiçi, optik lif	8152 Toxucu
8142 Maşın operatoru, plastik kabelin istehsalı	8152 Usta köməkçisi (əyirici və toxucu istehsalı üzrə)
	8152 Maşın operatoru, toxuyan/paltar
8143 Maşın operatoru, düzləşdirən/karton	8152 Maşın operatoru, toxuyan/corab məmulatı
8143 Maşın operatoru, kağız məmulatı	8152 Maşın operatoru, doldurma/toxuculuq
8143 Maşın operatoru, karton məmulatı	8152 Maşın operatoru, xalça istehsalı
8143 Maşın operatoru, nazik karton məmulatı	8152 Maşın operatoru, krujeva istehsalı
8143 Maşın operatoru, kağız qutuların istehsalı	8152 Maşın operatoru, mahud istehsalı
8143 Maşın operatoru, kağız qutuların və zərflərin istehsalı	8152 Maşın operatoru, tor toxuyan maşın
8143 Maşın operatoru, polietilen paketlər	8152 Maşın operatoru, tikmə/toxuculuq
8143 Maşın operatoru, paketlər istehsalı	8152 Maşın operatoru, toxucu
8143 Maşın operatoru, kəsici/kağız qutular	8152 Maşın operatoru, toxuculuq/cakkard kətan
8143 Maşın operatoru, relyef sıxılması/kağız	8152 Maşın operatoru, toxucu/xalçalar
8143 Maşın operatoru, qatlayıcı/kağız qutular	8152 Xalçaçı
	8152 Xalçaçı, xalça məmulatlarının bərpaçısı
8151 Yumaq sarıyan, sap və iplik	8152 Maşın operatoru, toxucu/tesma
8151 Maşın operatoru, daraqlı maşın/toxuculuq lifi	8152 Maşın operatoru, toxucu/parçalar
8151 Maşın operatoru, təkrarlayan/sap və iplik	8152 Dəzgah operatoru, iplik/toxuculuq dəzgahı
8151 Maşın operatoru, dolayan/sap və iplik	8152 Operator, toxuculuq dəzgahı/cakkard kətan
8151 Maşın operatoru, dolayan/sintetik lif	8152 Operator, toxuculuq dəzgahı/xalçaçılıq
8151 Maşın operatoru, fırladan/sap və iplik	8152 Operator, toxucu dəzgahı/tesma istehsalı
8151 Maşın operatoru, yumaq sarımaq/sap və iplik	8152 Cakkard kətanı doğrayan
8151 Maşın operatoru, buran/sap və iplik	8152 Cakkard kətanı tikib calayan
8151 Maşın operatoru, dolamaq/lent	
	8153 Maşın operatoru, tikiş
	8153 Tikiş avadanlığının operatoru
	8153 Maşın operatoru, tikiş/tikmə
	8153 Maşın operatoru, tikiş/bəzək

8153 Maşın operatoru, tikiş/dəri	8155 Maşın operatoru, yuyucu/dərilər
8153 Maşın operatoru, tikiş/xəz	8155 Maşın operatoru, aşılayıcı/dəri
8153 Maşın operatoru, tikiş/ayaqqabı	8155 Maşın operatoru, rəngləyən/dəri
8153 Maşın operatoru, tikiş/paltar	8155 Maşın operatoru, qarışdırma/qu tükü
8153 Maşın operatoru, tikiş/toxuculuq məmulatları	8155 Maşın operatoru, tük örtüyünün təmizlənməsi/dərilər
8153 Maşın operatoru, tikiş/şlyapalar	8155 Maşın operatoru, kimyəvi üsulla təmizləmə/dəri
8154 Kalandrçı usta, camaşırxana	8156 Maşın operatoru, ayaqqabı istehsalı
8154 Kalandrçı usta, mahud	8156 Maşın operatoru, ayaqqabı hazırlanması/ortopedik
8154 Maşın operatoru, yapışqan çəkən maşın/ipək	8156 Maşın operatoru, ayaqqabı hazırlanması/toxunma
8154 Maşın operatoru, dekorativ/toxuculuq	8156 Maşın operatoru, ayaqqabı hazırlanması/idman
8154 Maşın operatoru, rəngləyən/paltar	8156 Maşın operatoru, botinka istehsalı
8154 Maşın operatoru, rəngləyən/iplik	8157 Maşın operatoru, ütüləyən/camaşırxana
8154 Maşın operatoru, boyama/toxuculuq lifi	8157 Maşın operatoru, camaşırxana
8154 Maşın operatoru, rəngləyən/parça	8157 Maşın operatoru, yuyucu/camaşırxana
8154 Parçanın boyaq-bəzək və tamamlama işləri üzrə aparatçı	8157 Maşın operatoru, qurudan/camaşırxana
8154 Boyaqçı	8157 Operator, təmizləmə avadanlığı/camaşırxana
8154 Maşın operatoru, ağardan/toxuculuq	8157 Maşın operatoru, kimyəvi təmizləmə
8154 Maşın operatoru, yuyucu/iplik	8159 Qəlibçi, şlyapalar
8154 Maşın operatoru, yuyucu/mahud	8159 Maşın operatoru, hazırlama/keçə-feyr kapyuşonları
8154 Maşın operatoru, su keçirməz tərkibli hopduran/mahud	8159 Maşın operatoru, lekal hazırlanması/dəri
8154 Maşın operatoru, su keçirməz tərkibli hopduran/toxuculuq	8159 Maşın operatoru, lekal hazırlanması/xəz
8154 Maşın operatoru, su keçirməz tərkibli hopduran/parça	8159 Maşın operatoru, nümunələrin hazırlanması/toxuculuq
8154 Maşın operatoru, yuyucu	8159 Maşın operatoru, formaların hazırlanması/şlyapalar
8154 Maşın operatoru, qurudan/toxuculuq	8159 Maşın operatoru, şlyapa hazırlanması
8154 Maşın operatoru, ipək parçanı ağırlaşdırma	8159 Maşın operatoru, döşək istehsalı
8154 Maşın operatoru, kimyəvi təmizləmə	8159 Maşın operatoru, hörmə tesma istehsalı
8154 Pres operatoru, buxarla işləyən/toxuculuq	8159 Avadanlıq operatoru, biçilmiş/paltar
8154 Pres operatoru, toxuculuq	8159 Avadanlıq operatoru, biçilmiş/toxuculuq
8154 Operator, kalandr/toxuculuq	8159 Maşın operatoru, tent düzəldən
8154 Operator, mahudbasan maşın/toxuculuq	8160 Maşın operatoru, tədarük/ət
8154 Operator, təmizləmə avadanlığı/xalçalar	8160 Maşın operatoru, konservlərin hazırlanması/ət
8154 Operator, təmizləmə avadanlığı/mahud	8160 Maşın operatoru, konservlərin hazırlanması/balıq
8154 Operator, təmizləmə avadanlığı/toxuculuq	8160 Maşın operatoru, konservləşdirmə/ət
8155 Maşın operatoru, dəri aşılanması	8160 Maşın operatoru, konservləşdirmə/balıq
8155 Maşın operatoru, xəz aşılanması	
8155 Maşın operatoru, dabbaqlama	
8155 Maşın operatoru, lət/dəri	
8155 Maşın operatoru, lət/xəzli dəri	
8155 Maşın operatoru, dəri emalı	
8155 Maşın operatoru, xəzli dəri emalı	
8155 Maşın operatoru, bəzək işləri/dəri	

8160 Maşın operatoru, yuyucu/heyvan cəmdəyi	8160 Maşın operatoru, konservləşdirmə/meyvələr
8160 Maşın operatoru, ət emalı	8160 Maşın operatoru, yuyucu/tərəvəzlər
8160 Maşın operatoru, balıq emalı	8160 Maşın operatoru, yuyucu/meyvələr
8160 Balıq emalçısı	8160 Maşın operatoru, tərəvəzin təkrar emalı
8160 Maşın operatoru, ət məhsullarının istehsalı	8160 Maşın operatoru, qozun təkrar emalı
8160 Ət və ət məhsulları ustası	8160 Maşın operatoru, meyvənin təkrar emalı
8160 Maşın operatoru, balıq məhsullarının istehsalı	8160 Maşın operatoru, konservlərin hazırlanması/tərəvəzlər
8160 Maşın operatoru, sterilizə/balıq	8160 Maşın operatoru, konservlərin hazırlanması/meyvələr
8160 Maşın operatoru, sterilizə/ət	8160 Maşın operatoru, tərəvəz şirələrinin istehsalı
8160 Qurğu operatoru, dondurucu/ət	8160 Maşın operatoru, bitki yağı istehsalı
8160 Qurğu operatoru, dondurucu/balıq	8160 Maşın operatoru, meyvə şirəsi istehsalı
8160 Operator, avtoklav/ət və balıq	8160 Pres operatoru, bitki yağı
8160 Duzlayıcı, pendir	8160 Pres operatoru, meyvələr
8160 Maşın operatoru, süd məhsulları	8160 Qurğu operatoru, degitratasiya/qida məhsulları
8160 Maşın operatoru, pasterezə etmə/süd	8160 Qurğu operatoru, dondurucu/tərəvəzlər
8160 Maşın operatoru, pasterezə etmə/süd məhsulları	8160 Qurğu operatoru, dondurucu/meyvələr
8160 Maşın operatoru, süd emalı	8160 Operator, saflaşdırma/bitki və heyvan yağları
8160 Maşın operatoru, süd tozunun istehsalı	8160 Qurğu operatoru, sterilizəetmə/tərəvəzlər
8160 Qurğu operatoru, dondurucu/süd məhsulları	8160 Qurğu operatoru, sterilizəetmə/meyvələr
8160 Operator, vakum altlıq/qatılaşıdırılmış süd	8160 Qurğu operatoru, quruducu/qida məhsulları
8160 Maşinist, üyütmə avadanlığı/xardal toxumu	8160 Operator, avtoklav/bitki və heyvan yağları
8160 Maşinist, üyütmə avadanlığı/toxum	8160 Operator, avtoklav/meyvə tərəvəzlər
8160 Maşinist, üyütmə avadanlığı/düyü	8160 Operator, vakuüm sobası/qida məhsulları
8160 Maşinist, üyütmə avadanlığı/ədviyyatlar	8160 Operator, vakuüm altlıqları/qida ekstraktları
8160 Maşın operatoru, torpaq yumşaldan/buğda	8160 Operator, buxar qurğuları/qida ekstraktları
8160 Maşın operatoru, qabıq təbəqəsinin təmizlənməsi/qarğıdalı	8160 Operator, hidrogenizasiya/bitki və heyvan yağları
8160 Maşın operatoru, taxıl emalı	8160 Maşın operatoru, qənd istehsalı
8160 Operator, val dəyirmanı/taxıl	8160 Şirə və şərbət istehsalı ustası
8160 Operator, dəyirman/ədviyyat	8160 Şəkər istehsalı aparatçısı
8160 Maşın operatoru, çörək bişirilməsi	8160 Qurğu operatoru, saflaşdırma/qənd(fasiləsiz hərəkət)
8160 Maşın operatoru, fiqurlu məmulatların hazırlanması/şokolad	8160 Qurğu operatoru, saflaşdırma/qənd
8160 Maşın operatoru, biçilmiş taxıl məmulatı	8160 Operator, diffuzor (çuğundurda şəkər almaq üçün tyan)/şəkər çuğunduru
8160 Maşın operatoru, şokolad məmulatı	8160 Operator, doğrayıcı avadanlıq/şəkər qamışı
8160 Maşın operatoru, qənnadı məmulatı	8160 Operator, karbonlaşdırma avadanlığı/qəndin saflaşdırılması
8160 Maşın operatoru, lapşa istehsalı	8160 Operator, şəffaflaşdırma avadanlığı/qəndin saflaşdırılması
8160 Maşın operatoru, pastila istehsalı	8160 Ələkçi, kakao paxlaları
8160 Maşın operatoru, peçenya istehsalı	8160 Maşın operatoru, kakao paxlalarının emalı
8160 Maşın operatoru, şokolad istehsalı	8160 Maşın operatoru, kofe paxlalarının emalı
8160 Maşın operatoru, çörək-bulka məmulatı	8160 Maşın operatoru, çay yarpağının emalı
8160 Maşinist, üyütmə avadanlığı/yağlı bitkilərin toxumu	
8160 Maşın operatoru, qızartma/qoz-fındıq	
8160 Maşın operatoru, marqarin hazırlanması	
8160 Maşın operatoru, konservləşdirmə/tərəvəz	

8160 Maşın operatoru, qatışıqların hazırlanması/qəhvə	8171 Operator, lif darama qurğusu/kağız kütləsi
8160 Maşın operatoru, qatışıqların hazırlanması/çay	8171 Operator, ağartma üçün aparat/kağız kütləsi
8160 Operator, qızardılma avadanlığı/kakao paxlaları	8171 Operator, təmizləmə qurğusu/kağız kütləsi
8160 Operator, qızardılma avadanlığı/qəhvə paxlaları	8171 Operator, kağız kütləsinin istehsalı üzrə qurğular
8160 Qıqcırdan, maya	8171 Operator, xəlbirləmə qurğusu/kağız kütləsi
8160 Maşın operatoru, yuyucu/botullar	8171 Maşinist, kağızdüzəldən maşın
8160 Qızdırıcı sobanın operatoru, qıqcırtma/alkoqollu içkilər	8171 Maşinist, kağızdüzəldən maşın/cilalı tərəf
8160 Qurğu operatoru, distilə edən/alkoqollu içkilər	8171 Maşinist, kağızdüzəldən maşın/əks tərəf
8160 Qurğu operatoru/sirkə hazırlanması	8171 Maşinist, lay-lay yığan maşın/kağız
8160 Qurğu operatoru, pivə bişirmə/alkoqollu içkilər	8171 Maşinist, karton istehsalı
8160 Qurğu operatoru, alkoqolsuz içkilərin istehsalı	8171 Pres operatoru, bərk kardon hazırlanması
8160 Qurğu operatoru, likyor istehsalı	8171 Operator, kombayn/kağız istehsalı
8160 Qurğu operatoru, qatışıq/alkoqollu içkilər	8171 Operator, superkalandr (super parıltı verən maşın)
8160 Qurğu operatoru, qatışıq/şərab	8171 Maşın operatoru, xırdalama/kağız kütləsi
8160 Qurğu operatoru, qıqcırtma/alkoqollu içkilər	8171 Operator, rafinyor/kağız kütləsi
8160 Operator, distilədən/alkoqollu içkilər	8171 Operator, sellülozun bişirilməsi
8160 Operator, mayaayıran avadanlıq/qıqcırtma (alkoqollu içkilər)	8171 Texnik, sellülozun bişirilməsi
8160 Operator, qaynatma avadanlığı/maya	8171 Operatorun koməkçisi, termo-mexaniki ağac kütləsi
8160 Operator, fermentləşmə avadanlığı/alkoqollu içkilər	
8160 Operator, şərab hazırlanması üzrə qurğu	8172 Maşın operatoru, xırdalama/oduncaq
8160 Şərab ustası	8172 Maşın operatoru, kütlənin alınması/oduncaq
8160 Pivəbişirən	8172 Maşın operatoru, talaşa alınması/oduncaq
8160 Pivə və alkoqolsuz içkilər istehsalı ustası	8172 Maşın operatoru, kəsmə/oduncaq
8160 Qıqcırdan	8172 Maşın operatoru, üyütmə/oduncaq
8160 Maşın operatoru, qatışıqların hazırlanması/tütün	8172 Maşın operatoru, kəsmə/şpon
8160 Maşın operatoru, siqar istehsalı	8172 Pres operatoru, faner
8160 Maşın operatoru, siqaret istehsalı	8172 Pres operatoru, şpon
8160 Maşın operatoru, kəsici/tütün yarpağı	8172 Dəzgah operatoru, faner istehsalı
8160 Maşın operatoru, tütün məmulatları	8172 Dəzgah operatoru, qırma/oduncaq
8160 Maşın operatoru, tədarük edən/tütün yarpağı	8172 Dəzgah operatoru, oduncaq emalı
8160 Maşın operatoru, tütün emalı	8172 Dəzgah operatoru, mişarlama/oduncaq
8160 Operator, vakum kondisioneri/tütün emalı	8172 Dəzgah operatoru, köndələn yonma/oduncaq
8160 Maşın operatoru, un emalı	8172 Dəzgah operatoru, oyma/oduncaq
	8172 Dəzgah operatoru, deşən/oduncaq
	8172 Dəzgah operatoru, yonma/oduncaq
	8172 Xarrat dəzgahının operatoru, kəsmə/oduncaq
	8172 Xarrat dəzgahının operatoru, kəsmə/şpon
	8172 Qurğu operatoru, saxlama/oduncaq
	8172 Qurğu operatoru, bişirmə və buxara vermə
	8172 Qurğu operatoru, hopdurma/oduncaq
	8172 Operator, ağac emal edən qurğu
8171 Operator, avtoklav (qazan)/kağız kütləsi	8172 Operator, lent şəkilli mişar
8171 Operator, defibrer/kağız kütləsi	8172 Operator, taxta-şalban mişarlayan maşın
8171 Operator, doğrama maşını/kağız kütləsi	8172 Operator, taxta-şalban mişarlayan

maşın/lentşəkili mişar
 8172 Operator, doğrama qurğusu, çəlləkçi lövhəsi
 8172 Operator, doğrama qurğusu/ağac lövhələr
 8172 Mişarçı, taxta-şalban mişarlayan maşın
 8172 Mişarçı, lövhələrin kəsilməsi
 8172 Operator, dairəvi mişar
 8172 Operator, emal edilməmiş taxta-şalbanın kəsilməsi
 8172 Rəndəçi, taxta-şalban
 8172 Mişarçı, ağac emal edən qurğu

 8181 Maşın operatoru, qatışdırmaq/şirə
 8181 Maşın operatoru, şirə istehsalı
 8181 Maşın operatoru, gil suspensiyalarının istehsalı
 8181 Maşın operatoru, qatışdırmaq/abrazivlər
 8181 Maşın operatoru, qatışdırmaq/gil
 8181 Maşın operatoru, qatışdırmaq/şüşə
 8181 Maşın operatoru, cilalama/şirələnmiş məmulatlar
 8181 Maşın operatoru, cilalama/gil məmulatlar
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, şüşə qatışıqlarının hazırlanması
 8181 Pres operatoru, filtrasiya/gil
 8181 Pres operatoru, ekstrudasiya/gil borular
 8181 Qurğu operatoru, şüşə liflərinin istehsalı
 8181 Operator, gil hazırlayan/gil
 8181 Operator, ştamplama presi/farfor məmulatlar
 8181 Maşın operatoru, dartma/şüşə
 8181 Maşın operatoru, üfürmə/şüşə məmulatı
 8181 Maşın operatoru, əyən/şüşə
 8181 Maşın operatoru, qraviletmə/şüşə
 8181 Maşın operatoru, keramik məmulatların hazırlanması
 8181 Maşın operatoru, metallaşdırma/şüşə
 8181 Maşın operatoru, bəzək işləri/şüşə
 8181 Maşın operatoru, tökmə/farfor və saxsı məmulatların istehsalı
 8181 Maşın operatoru, buraxılış/şüşə
 8181 Maşın operatoru, pardaqlama/güzgüli şüşə
 8181 Maşın operatoru, cilalama/şüşə
 8181 Maşın operatoru, hamarlama/şüşə linzalar
 8181 Maşın operatoru, presləmə/şüşə
 8181 Maşın operatoru, şüşə istehsalı
 8181 Maşın operatoru, botul istehsalı
 8181 Maşın operatoru, şüşə məmulatların istehsalı
 8181 Maşın operatoru, şüşə millərin istehsalı

8181 Maşın operatoru, şüşə boruların istehsalı
 8181 Maşın operatoru, farfor və saxsı məmulatların istehsalı
 8181 Maşın operatoru, prokatlayan/güzgüli şüşə
 8181 Maşın operatoru, kəsici/şüşə
 8181 Maşın operatoru, üst yazısı/şüşə məmulatı
 8181 Maşın operatoru, üst yazısı/keramik məmulatlar
 8181 Maşın operatoru, deşmə/şüşə
 8181 Maşın operatoru, deşmə/saxsı məmulatlar
 8181 Maşın operatoru, cilalama/şüşə
 8181 Maşın operatoru, qəlib/şüşə
 8181 Maşın operatoru, hamarlama/şüşə
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, kərpic və kirəmit
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, kərpic və kirəmit/isti hava ilə qızdırılan soba
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, kərpic və kirəmit/quruducu soba
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, kərpic və kirəmit/borulu soba
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, gəmi şüşələrinin istehsalı
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, farfor və saxsı məmulatlar
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, farfor və saxsı məmulatlar/şirələnmiş
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, farfor və saxsı məmulatlar/isti hava ilə qızdırılan soba
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, farfor və saxsı məmulatlar/şirələnmiş
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, farfor və saxsı məmulatlar/quruducu soba
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, kirəmit/şirələnmiş
 8181 Bişirmə sobasının operatoru, kirəmit/şirələnmiş
 8181 Soba operatoru, bişirmə/şüşə
 8181 Soba operatoru, buraxılış/şüşə
 8181 Soba operatoru, əritmə/şüşə
 8181 Soba operatoru, şüşə istehsalı
 8181 Operator, tökmə təknə/şüşə
 8181 Operator, qumvuran qurğu/şüşə

 8182 Qazanxana maşinisti
 8182 Qazanxana maşinisti, gəmi
 8182 Ocaqçı, qazanxana qurğusu
 8182 Ocaqçı, lokomotiv buxar qazanı

8182 Ocaqçı, gəmi	8211 Yığıcı, mühərrik/daxiliyanma
8182 Operator, qazanxana qurğusu/buxar	8211 Yığıcı, mühərrik/gəmi
8182 Operator, buxar mühərriki	8211 Yığıcı, sənaye avadanlığı
8182 Operator, buxar qazanı/lokomativ	8211 Yığıcı, kənd təsərrüfatı maşınları
8182 Operator, buxar qazanı/gəmi	8211 Geniş profilli təmirçi-çilingər
8182 Operator, enerji bloku	8211 Çilingər-yığıcı, avtonəqliyyat vasitələri
8183 Xətt operatoru, botulların doldurulması	8211 Çilingər-yığıcı, dağ-mədən avadanlığı
8183 Maşın operatoru, bükücü	8211 Çilingər-yığıcı, ağac emalı avadanlığı
8183 Maşın operatoru, doldurma/konteynerlər	8211 Çilingər-yığıcı, torpaq belləmə avadanlığı
8183 Maşın operatoru, markalayan/mallar	8211 Çilingər-yığıcı, uçuş aparatları
8183 Maşın operatoru, markalayan	8211 Çilingər-yığıcı, aviasiya mühərriki
8183 Maşın operatoru, bağlayan	8211 Çilingər-yığıcı, metal məmulatı
8183 Maşın operatoru, etiketləyən	8211 Çilingər-yığıcı, mexaniki avadanlıq
8183 Maşın operatoru, qablaşdırın	8211 Mexaniki yığma işlər üzrə çilingər
8183 Operator, nişanlama avadanlığı/yollar	8211 Çilingər-yığıcı, poliqrafiya avadanlığı
8189 Maşın operatoru, xırdalama	8211 Çilingər-yığıcı, dəzgahlar
8189 Maşın operatoru, izolədən	8211 Çilingər-yığıcı, toxuculuq avadanlığı
8189 Maşın operatoru, örtük və qapaqların yerləşdirilməsi	8211 Çilingər-yığıcı, turbinlər
8189 Maşın operatoru, plomblayan	8211 Qaz avadanlığının istismarı və təmiri çilingəri
8189 Maşın operatoru, silisium çınqılı istehsalı	8211 Çilingər, qatarların və lokomotivlərin təmiri
8189 Maşın operatoru, drenaj borularının çəkilməsi	8211 Yığıcı çilingər, ötürmə qutusu
8189 Maşın operatoru, kanat və trosun uclarının birləşdirilməsi	8212 Yığıcı, elektrik detalları
8189 Maşın operatoru, boruyığma	8212 Yığıcı, radiodetallar
8189 Maşın operatoru, kabel qurğusu	8212 Maşın operatoru, sarıma/közərtmə sapı
8189 Maşın operatoru, elektrik naqillərinin qurğusu	8212 Yığıcı, elektrik avadanlığı
8189 Operator, karusel	8212 Yığıcı, elektrik maşınları və aparatları
8189 Yığıcı, kompozisiya materialları məmulatı	8212 Yığıcı, audio-video avadanlıqlar
8189 Proqramla idarə olunan dəzgahların operatoru	8212 Yığıcı, mikroelektron avadanlıqlar (mikrosxem)
8189 Maşın operatoru, silisium mikrosxemlərinin istehsalı	8212 Yığıcı, qol və cib saatları
8211 Maşın operatoru, avtonəqliyyat vasitələrinin yığılması	8212 Yığıcı, ofis üçün avadanlıqlar
8211 Operator, yığma konveyer/avtonəqliyyat vasitələri	8212 Yığıcı, dəqiq alətlər
8211 Operator, yığma konveyer/avtonəqliyyat vasitələri və uçuş aparatlarından başqa	8212 Yığıcı, radio
8211 Operator, yığma konveyeri/uçuş aparatları	8212 Yığıcı, eşitmə aparatları
8211 Yığıcı, mühərrik/buxar	8212 Yığıcı, televizorlar
8211 Yığıcı, mühərrik/aviasiya	8212 Yığıcı, xronometrlər
8211 Yığıcı, mühərrik/avtomobil	8212 Yığıcı, saatlar
	8212 Yığıcı, elektron avadanlıqlar
	8212 Yığıcı, elektron detallar
	8212 Yığıcı, rotor/elektrik maşını
	8212 Yığıcı, elektromexaniki avadanlıq
	8212 Oymaçı, çap platası
	8212 Yığıcı, telefon
	8219 Yığıcı, metal məmulatları
	8219 Yığıcı, plamas məmulatları

8219 Yiğici, rezin məmulatlar	8312 Əyləc fəhləsi, qatar/yük
8219 Yiğici, furnitur/metal sipər	8312 Əyləc fəhləsi, qatar/karxana
8219 Yiğici, ağac məmulatları	8312 Əyləc fəhləsi, qatar/mədən
8219 Yiğici, mebel/ağac və oxşar materiallar	
8219 Yiğici, karton məmulatlar	8321 Sürücü, kuryer daşımaları
8219 Yiğici, dəri məmulatları	8321 Sürücü, motosikl
8219 Yiğici, toxuculuq məmulatları	8321 Sürücü, üçtəkərli nəqliyyat vasitəsi
8219 Yiğici, döyüş sursatı	8321 Sürücü, üçtəkərli nəqliyyat vasitəsi/mallar
8219 Yiğici, metal emalı məhsulı	8321 Motosikletçi
8219 Yiğici, velosiped	8321 Rəbitə motosikletçisi
8219 Yiğici, qapı	
8219 Yiğici, eynək/çərçivə	8322 Sürücü, avtomobil
8219 Yiğici, naxış vurma/ağac	8322 Geniş profilli avtomobil sürücüsü
8219 Yiğici, zərgərlik	8322 Sürücü, avtomobil kranı
8219 Yiğici, kəsici alət	8322 Sürücü, avtomobildə daşıma
8219 Yiğici, qələm və karandaş	8322 Sürücü, minik avtomobili
8219 Yiğici, oyuncaq/plastik	8322 Sürücü, kirayələnmiş ekipaj
8219 Yiğici, jalyuzi	8322 Sürücü, poçt furqonu
8219 Yiğici, termos	8322 Sürücü, xidmət karetası
8219 Yiğici, çətir	8322 Sürücü, poçtu yığan və daşıyan avtomobil
	8322 Sürücü, taksi
8311 Maşinist, lokomotiv	8322 Sürücü, taksi/üçtəkərli avtonəqliyyat vasitəsi
8311 Maşinist, lokomotiv/karxana	8322 Sürücü, furqon
8311 Maşinist, lokomotiv/mədən	8322 Kirayələnmiş sürücü, minik avtomobili
8311 Maşinist, manevr edən paravoz	8322 Sürücü-kommersant
8311 Maşinist, paravoz/karxana	
8311 Maşinist, paravoz/mədən	8331 Qatar rəhbəri
8311 Maşinist, yeraltı qatar	8331 Sürücü, avtobus
8311 Maşinist, qatar	8331 Sürücü, amnibus
8311 Maşinist, qatar/metro	8331 Sürücü, tramvay
8311 Maşinist, qatar/yerüstü	8331 Sürücü, tramvay vaqonu
8311 Maşinist, teplovoz	8331 Sürücü, trolleybus
8311 Maşinist, teplovoz/karxana	
8311 Maşinist, teplovoz/mədən	8332 Sürücü, avtosistern
8311 Maşinist, elektrovoz	8332 Sürücü, yükdaşıyan
8311 Maşinist, elektrik qatarı	8332 Sürücü, yük avtomobili
8311 Maşinist köməkçisi, lokomotiv	8332 Sürücü, yük avtomobili/özüboşaldan kuzovlu
8311 Maşinist köməkçisi, qatar	8332 Sürücü, yük avtomobili/ağır
8311 Maşinist köməkçisi, teplovoz	8332 Sürücü, özüboşaldan
8311 Maşinist köməkçisi, elektrovoz	8332 Sürücü, treyler
8311 Maşinist köməkçisi, elektrik qatarı	8332 Operator, yük qatarı/karxana
	8332 Operator, yük qatarı/mədən
8312 Gözətçi, yük qatarı	
8312 Gözətçi, mal qatarı	8341 Sürücü, meşə materiallarının daşınması
8312 İşarəverən, dəmir yolu	8341 Sürücü, tikinti materiallarının daşınması
8312 Yolayıran, dəmir yolu	8341 Kombayn sürən, kənd təsərrüfatı
8312 Qoşucu, ayırıcı dayanacaq	8341 Operator, kombayn
8312 Əyləc fəhləsi, dəmir yolu	

8341 Operator, meşə təsərrüfatı maşınları	bitumlanmış
8341 Operator, taxıldöyən	8342 Operator, yol xəttini nişanlayan maşın
8341 Operator, motorlaşdırılmış meşə təsərrüfatı avadanlığı	8342 Operator, buruq qazmaq üçün avadanlıq/tikinti
8341 Operator, motorlaşdırılmış kənd təsərrüfatı avadanlığı	8342 Operator, spreder/asfalt
8341 Operator, yığıcı/ferma	8342 Operator, spreder/, beton örtük (tikinti)
8341 Operator, kənd təsərrüfatı maşınları	8342 Operator, spreder/qudrun
8341 Traktorçu	8342 Operator, spreder/daş(tikinti)
8341 Traktorçu-maşinist	8342 Operator, yerqazan
8341 Geniş profilli traktorçu-maşinist	8342 Operator, tunel maşını/tikinti
8341 Heyvandarlıq kompleksləri və mexanikləşdirilmiş fermaların operatoru	8342 Operator, ekskavator
8341 Meliorasiya işlərinin mexanizatoru	8342 Operator, yükvuran maşın
8341 Meliorasiya işlərinin traktorçusu	8342 Operator, qartəmizləyən maşın
8341 Heyvandarlıq kompleksləri və mexanikləşdirilmiş fermaların mexanizatoru (geniş profilli)	8343 Maşinist, yol tikintisi maşınları
8341 Operator, yığım maşını	8343 Maşinist, avtomobil kranı
8341 Operator, ağacəşən maşın	8343 Maşinist, özüyəriyən qülləli kran
8341 Sürücü, ağac daşıyan vaqon	8343 Maşinist, körpülü kran
8342 Maşinist, qreyder və skreper	8343 Maşinist, tırtıllı kran
8342 Maşinist, buldozer	8343 Maşinist, təkərli kran
8342 Maşinist, qudrunator	8343 Maşinist, qülləli kran
8342 Maşinist, yolsalan maşın	8343 Sürücü, klet (qaldırıcı qurğu)/şaxta
8342 Maşinist, torpaq şumlayan maşın/xəndəklərin qazılması	8343 Xidmət edən fəhlə, quru dok (gəmi təmir olunan yer)
8342 Maşinist, kanalların qazılması	8343 Operator, köməkçi mühərrik
8342 Maşinist, buxarla işləyən yol salan maşın	8343 Operator, yükqaldıran
8342 Maşinist, ekskavator	8343 Operator, yükqaldıran/materialların ötürülməsi
8342 Süni yağış yağdıran və suvaran maşınların maşinisti	8343 Operator, derrick-kran/üzən
8342 Nasos qurğularının maşinisti	8343 Operator, kanat yolu/hava
8342 Bir çalovlu ekskavator və drenaj maşınlarının maşinisti	8343 Operator, klet (qaldırıcı qurğu)/şaxta
8342 Operator, buldozer	8343 Operator, konveyer
8342 Operator, yerqazan avadanlıq	8343 Operator, kran
8342 Operator, qreyder və skreper/tikinti	8343 Operator, ukosin kranı/stasionar
8342 Operator, yolsalan maşın	8343 Operator, kran/bürəvəri
8342 Operator, yerqazan maşın/tikinti	8343 Operator, kran/dəmiryolu
8342 Operator, yerşumlayan avadanlıq	8343 Operator, kran/lokomativ
8342 Operator, xəndək qazan	8343 Operator, kran/körpü
8342 Operator, kopyor	8343 Operator, kran/tırtıllı
8342 Operator, bel/mexaniki	8343 Operator, kran/üzən
8342 Operator, yer təbəqəsi istehsalı maşını/ betonlaşdırılmış	8343 Operator, kran/hərəkət edən
8342 Operator, yer təbəqəsi istehsalı maşını/	8343 Operator, kran/portal
	8343 Operator, kran/traktor
	8343 Operator, bucurqad
	8343 Operator, hündür yerlərdə işləmək üçün yataq
	8343 Operator, körpü
	8343 Operator, körpü/açılan

8343 Operator, körpü/qaldırılan
8343 Operator, körpü/yığılan
8343 Operator, qaldırıcı
8343 Operator, qaldırıcı/tikinti
8343 Operator, qaldırıcı/şaxta
8343 Operator, skip
8343 Operator, trap
8343 Operator, şlüz/dok
8343 Operator, şlüz/kanal və ya liman
8343 Dəstəkçi, şaxta
8343 Şlüzə nəzarətçi, kanal və ya liman
8343 Lüləyə nəzarətçi, şaxta
8343 Şlüzçü, dok
8343 Operator, qülləli kran

8344 Operator, yükləyib-boşaldan maşın/lift
8344 Operator, yükləyib-boşaldan maşın/sənaye
8344 Operator, yükvuran/çəngəlli qaldırıcı

8350 Bosman
8350 Qayıqçı
8350 Qayıqçı, yedək
8350 Qayıqçı, mühərrikli qayıq
8350 Qayıqçı, bərə
8350 Lixterdə matros
8350 Matros, kiçik
8350 Matros, göyərtə
8350 Matros, üzən yükqaldıran
8350 Matros, böyük
8350 Matros-motorçu
8350 Matros-motorçu, elektrik
8350 Matros-motorçu, qaynaqçı
8350 Dənizçi
8350 Təlimatçı, dənizçilik
8350 Barja operatoru
8350 Göyərtə matrosu, gəmi
8350 Bərəçi
8350 Üzən mayakda fəhlə
8350 Sükançı, xilasetmə qayıqları
8350 Mayaka nəzarət edən
8350 Bakençi
8350 Komandanın üzvü
8350 Komandanın üzvü, draqer
8350 Komandanın üzvü, yaxta
8350 Xilasetmə qayığının ekipaj üzvü

9111 Günəmuzd işləyən, ev
9111 Köməkçi, evdə işləyən

9111 Köməkçi, evdə işləyən/qonaq otağı
9111 Köməkçi, mətbəx/evdə işləyən
9111 Nökər
9111 Xidmətçi
9111 Süpürgəçi, ev

9112 Qulluqçu
9112 Qulluqçu, otaqlar
9112 Yuyucu, əl ilə/qab
9112 Günəmuzd işləyən, mehmanxana
9112 Günəmuzd işləyən, zavod
9112 Günəmuzd işləyən, restoran
9112 Günəmuzd işləyən, təşkilat
9112 Süpürgəçi, avtobus
9112 Süpürgəçi, mehmanxana
9112 Süpürgəçi, qatar
9112 Süpürgəçi, restoran
9112 Süpürgəçi, təyyarə
9112 Süpürgəçi, idarə
9112 Süpürgəçi, fabrika

9121 Ütüləyən, əl ilə
9121 Qulluqçu, döşəkağı
9121 Yuyucu, əl ilə/camaşırxana
9121 Paltaryuyan, əl ilə yuma
9121 Ləkə çıxaran, kimyəvi təmizləmə
9121 Kimyəvi təmizləmə təmizləyicisi, əl ilə

9122 Yuyucu, əl ilə/nəqliyyat vasitələri
9122 Təmizləyən, əl ilə/nəqliyyat vasitələri
9122 Maşın yuyan

9123 Təmizləyən, pəncərə

9129 Təmizləyici, xalça
9129 Təmizləyici, soyuducu qurğu
9129 Təmizləyici, qraffiti (evlərin divarlarında yazılar)
9129 Təmizləyici, üzmə hovuzu

9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/müvəqqəti
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/miqrant
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/dənli bitkilər
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/kartof yığımı
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/pambıq

9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/mövsümi
 9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/dənli bitkilər
 9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/meyvə yığımı
 9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/pambıq yığımı
 9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/çay yığımı
 9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/meyvə bağı
 9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/sitrus
 9211 İşçi, məhsul yığımı
 9211 İşçi, məhsul yığımı/dənli bitkilər
 9211 İşçi, məhsul yığımı/meyvə bağı
 9211 Doğrayan, şəkər çuğunduru
 9211 Yığıcı, meyvə
 9211 Yığıcı, pambıq
 9211 Yığıcı, çay
 9211 Operator, kənddə meyvə yığanlar
 9211 Plantasiyaçı, şəkər qamışı
 9211 İxtisasız fəhlə, düyü
 9211 Yığıcı, tərəvəz

 9212 Maldar, iri buynuzlu mal-qara
 9212 Kovboy
 9212 Mehtər
 9212 Mehtər, at zavodu
 9212 İxtisasız fəhlə, otlaq
 9212 İxtisasız fəhlə, heyvandarlıq ferması
 9212 Çoban
 9212 Naxırçı
 9212 İşçi, ranço/qoyunlar
 9212 İşçi, ranço/iri buynuzlu mal-qara
 9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/sağıcılıq
 9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/südverən inək
 9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/xəzli heyvanlar
 9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/mal-qara
 9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/ipək qurdu
 9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/süd məhsulları
 9212 Maldar, ev heyvanı
 9212 Naxırçı, iri buynuzlu mal-qara
 9212 Maldar, qoyunlar

 9213 İxtisasız fəhlə, ferma

 9214 İxtisasız bağban
 9214 İxtisasız bağçı
 9214 Ot biçən, qazon
 9214 İxtisasız fəhlə, şitillik

 9215 Kötükçixaran fəhlə
 9215 İxtisasız fəhlə, meşəçilik

9215 Ağackəsən
 9215 Ağac əkən

 9216 İxtisasız fəhlə, balıq yetişdirmə
 9216 İxtisasız fəhlə, ovçuluq təsərrüfatı
 9216 İxtisasız fəhlə, balıq tutma
 9216 Yığan, molyuskalar
 9216 Yığan, dəniz bitkiləri
 9216 Çimərliyi təmizləyən

 9311 İxtisasız fəhlə, mədənçıxarma sənayesi
 9311 İxtisasız fəhlə, torpaq işləri/karxana
 9311 İxtisasız fəhlə, karxana
 9311 İxtisasız fəhlə, daş kömürü

 9312 Yerqazan
 9312 İxtisasız fəhlə, torpaq işləri
 9312 İxtisasız fəhlə, təmir
 9312 İxtisasız fəhlə, təmir/yollar
 9312 İxtisasız fəhlə, təmir/bəndlər
 9312 İxtisasız fəhlə, qazma/kanal
 9312 İxtisasız fəhlə, qazma/yarğan
 9312 İxtisasız fəhlə, qazma/quyu
 9312 İxtisasız fəhlə, tikinti
 9312 İxtisasız fəhlə, tikinti/yollar
 9312 İxtisasız fəhlə, tikinti/bənd
 9312 İxtisasız fəhlə, tunellər
 9312 Süpürgəçi
 9312 Yol fəhləsi, dəmir yolu
 9312 Qara fəhlə

 9313 İxtisasız fəhlə, binaların sökülməsi
 9313 İxtisasız fəhlə, tikinti/binalar
 9313 Kərpic və əhəng gətirən
 9313 Bəna köməkçisi
 9313 Köməkçi, tikinti işləri
 9313 Odun qalağını nizamlı yığan, bina tikintisi
 9313 Məhlul daşıyan

 9321 Dəmirçi, dəmirçixana
 9321 Yuyucu, əl ilə/lif
 9321 Yuyucu, əl ilə/istehsal
 9321 Yuyucu, əl ilə/iplik
 9321 Yuyucu, əl ilə/parça
 9321 Yuyucu, əl ilə/heyvan cəmdəkləri
 9321 Yuyucu, əl ilə/dəri
 9321 Etiketvuran, əl ilə
 9321 İxtisasız fəhlə, emal sənayesi

- 9321 İxtisasız fəhlə, şərab istehsalı
9321 Əl ilə iş görənlər fəhlə, konserv zavodu
9321 Əl ilə iş görənlər fəhlə, şəkil əməliyyatları
9321 Botulları dolduran, əl ilə
9321 İcarədar, parça
9321 Qalaqla yığan, əl ilə
9321 Zənbilə qablaşdırıcı, əl ilə
9321 Dolaylı qablaşdırıcı, əl ilə
9321 Qablaşdırıcı, əl ilə
- 9329 Sarıyıcı, makara/əl ilə
9329 Sarıyıcı, sap/əl ilə
9329 Sap sarıyıcısı
9329 Barama sarıyıcısı
9329 Sarıyıcı, rotor makarası/əl ilə
9329 Sarıyıcı, stator makarası/əl ilə
9329 Sarıyıcı, transformator makarası/əl ilə
9329 Sarıyıcı, elektrik maşınlarının elementləri
9329 Sarıyıcı, lövbər/əl ilə
9329 İxtisasız fəhlə, yığma
9329 Butulka çeşidləyicisi
9329 İxtisasız fəhlə, detalların yüklənməsi və boşaldılması
- 9331 Velosipedçi
9331 Üçtəkərli velosipedin velosipedçisi
9331 Sürücü, əl ilə idarə olunan yük maşını
9331 Sürücü, pedallı nəqliyyat vasitəsi
9331 Sürücü, rıqşa
9331 Sürücü, üçtəkərli nəqliyyat vasitəsi/motorsuz
9331 Lövbərçi, tərsənə
- 9332 Sürücü, kənd təsərrüfatı maşını/motorlaşdırılmamış
9332 Arabaçı, qoşqu ilə daşıma/karxana
9332 Arabaçı, qoşqu ilə daşıma/mədən
9332 Faytonçu, dartı gücü ilə işləyən ekipaj/sərnişin
9332 Fillərin çarvadarı
9332 Çarvadar, heyvanlar/karxana
9332 Çarvadar, heyvan/mədən
9332 Çarvadar, dəvə karvanı
9332 Çarvadar, heyvan sürüsü
9332 Çarvadar, qatır karvanı
9332 İşçi, filləri idarə edən
- 9333 Əl ilə yükvuran
9333 Dok (dənizdə) fəhləsi
- 9333 Yükdaşıyan, mağaza
9333 Yükdaşıyan, ət
9333 Yükdaşıyan, malların yüklənməsi
9333 Yükdaşıyan, ərzaq bazarı
9333 Yükdaşıyan, balıq
9333 Yükdaşıyan, mal anbarı
9333 Yükdaşıyan, meyvələr
9333 Yükdaşıyan, soyuducular
9333 Əllə daşıyan, yüklər
9333 Daşınma, mebel
9333 Daşınma, ev əşyaları
9333 Yükləyən, nəqliyyat/yük maşını
9333 Yükləyən, barj
9333 Yükləyən, barj/qaza bənzər yanacaq
9333 Yükləyən, barj/maye
9333 Yükləyən, dəmiryol nəqliyyatı
9333 Yükləyən, mebel
9333 Yükləyən, təyyarə
9333 Yükləyən, gəmi
9333 Yükləyən, gəmi/qaz halında yanacaq
9333 Yükləyən, gəmi/maye
9333 Yükləyən, nəqliyyat
9333 Yükləyən, nəqliyyat/yük avtomobili
9333 Limanda yükdaşıyan
9333 Mebel daşıyıcı quraşdırıcı
9333 Stividor (limanlarda yük vurub-boşaldan fəhlələrin başçısı)
- 9334 Dolduran, anbar
9334 Operator, anbar
- 9411 Aşbaz, "Fast food"
9411 Aşbaz, tez hazırlanan yeməklər
- 9412 Əl altında işləyən, mətbəx
9412 Köməkçi, mətbəx/ev üçün olandan başqa
9412 Qabyuyan, əl ilə
9412 Köməkçi, mətbəx
9412 Fəhlə, mətbəx
9412 Yükdaşıyan, mətbəx
9412 İdarə edən, mətbəx
9412 Xidmətçi heyət, ərzaq anbarı
- 9510 Yuyucu, əl ilə/küçə(maşın şüşəsi)
9510 Afişa yapışdırıcı
9510 Təmizləyən, ayaqqabı
9510 Gözətçi, avtomobil
9510 Vərəqə (kitabça) paylayan

9510 Qəzet paylayan	9622 Liftçi
9520 Qəzetçi	9622 Qolf üçün oğlan
9520 Səyyar satıcı, küçə/qeyri-ərzaq məhsulları	9622 Keşikçi
9520 Qalayçı	9622 Keşikçi, gecə üçün
9520 Səyyar-satıcı, qəzet	9622 Çağırış üzrə qulluqçu
9520 Səyyar-satıcı, teatr proqramları	9622 İxtisasız fəhlə, təsadüfi işlər
9520 Paylayıcı	9622 İxtisasız fəhlə, mehmanxana
9520 Səyyar satıcı	9623 Sayğac göstəricilərini yoxlayan
9611 Yığıcı, zibil	9623 Enerji nəzarətçiləri
9611 Yığıcı, tullantılar	9623 Pul yığan, pul avtomatı
9612 Fəhlə, tullantıların emalı	9623 Pul yığan, pul sayğaçı
9612 Topdan satış ticarətçisi, tullantı	9623 Pul yığan, ticarət avtomatı
9613 Dalandar	9623 Pul yığan, ticarət avtomatı/pullar
9613 Ocaqçı	9623 Pul yığan, turniket
9613 Süpürgəçi, ev	9623 Jeton yığan, ticarət avtomatı/jetonlar
9613 Süpürgəçi, zavod	9624 Odun toplayan
9613 Süpürgəçi, park	9624 Su toplayan
9613 Süpürgəçi, küçə	9629 Qapıçı
9613 Fəhlə, birdəfəlik işləri yerinə yetirən	9629 Xidmətçi heyət, avtomobil dayanacağı
9613 Birdəfəlik fəhlə	9629 Xidmətçi heyət, sərqi
9621 Poçt daşıyan	9629 Qarderobçu
9621 Daşıyan, əl ilə	9629 Nəzarətçi, bilet
9621 Daşıyıcı, əllə/qəzetlər	0110 Admiral
9621 Anbardar “zirzəmidə”	0110 Kommodor, aviasiya
9621 Kuryer	0110 Marşal, aviasiya
9621 Yükdəşıyan, baqaj	0110 Briqadir, silahlı qüvvələr
9621 Sənəd daşıyan,	0110 Hərbi hissə komandiri, silahlı qüvvələr
9621 Sənəd daşıyan, teleqraf	0110 Kapitan, hava qoşunları
9621 Sənəd daşıyan, təşkilat	0110 Kapitan, silahlı qüvvələr
9621 Poçt kuryeri	0110 Polkovnik, aviasiya
9622 Kopeldiner	0110 Kapitan, hərbi-dəniz donanması
9622 Komendant	0110 Polkovnik, silahlı qüvvələr
9622 Obyekt komendantı	0110 Komandir, hərbi-dəniz donanması
9622 İstirahət otaqlarında növbətçi	0110 Komandir, aviasiya
9622 Yataqxanada növbətçi	0110 Ordu generalı, silahlı qüvvələr
9622 Qapıçı, mehmanxana	0110 Mayor, aviasiya
9622 Gözətçi, şəkil qalareyası	0110 Leytenant, silahlı qüvvələr
9622 Gözətçi, muzey	0110 Kiçik leytenant, silahlı qüvvələr
9622 Müşayətçi, əyləncə parkı	0110 Leytenant, aviasiya
9622 Müşayətçi, yarmarka	0110 Mayor, silahlı qüvvələr
9622 Xidmət edən, istirahət otağı	0110 Feldmarşal
9622 Xidmət edən, tualet	0110 Qardemarin
	0110 Baş leytenant
	0110 Dəniz donanmasının zabiti

0110 Kiçik leytenant, hərbi-dəniz donanması

0210 Bosman, hərbi-dəniz donanması

0210 Baş çavuş, aviasiya

0210 Çavuş, silahlı qüvvələr

0210 Çavuş-mayor, dəniz piyadası

0210 Miçman

0310 Sıravi, aviasiya

0310 Topçu

0310 Kapral, hava qoşunları

0310 Kapral, silahlı qüvvələr

0310 Gizir, hərbi-dəniz donanması

0310 Pulemyotçu

0310 Piyada əsgər

0310 Paraşütçü (desantçı)

0310 Atıcı

0310 Matros, hərbi-dəniz donanması

**ƏLİFBA QAYDASINDA PEŞƏLƏRİN STRUKTURLAŞDIRILMIŞ
ADLARI (İNDEKSLƏRİ)**

A

7318	Açan, makara	3355	Agent, təhqiqat/polis
2521	Administrator, məlumat bazası	3323	Agent, malgöndərmə
2521	Administrator, məlumatlar	3339	Agent, musiqi ifa etmə
1342	Administrator, tibb	3339	Agent, musiqi tamaşaları
3514	Administrator, Vebsayt	3331	Agent, gəmi
0110	Admiral	3323	Agent, tədarük
2111	Aerodinamik	3321	Agent, qrup şəklində sığorta
9510	Afişa yapışdıran	3323	Agent, satış
9215	Ağackəsən	3322	Agent, satış/kommersiya
9215	Ağac əkən	3322	Agent, satış/mühəndis tədqiqatları
2132	Ağac cinslərinin yetişdirilməsi üzrə mütəxəssis	3322	Agent, satış/sənaye
7523	Ağac emal edən, çıxıntıda birləşdirmək	3322	Agent, satış/tekniki
7523	Ağac emal edən, sumbata emalı	3321	Agent, sığorta
7523	Ağac emal edən, uyğunlaşdırmaq	3339	Agent, teatr
7523	Ağac emal edən, zivana açılma	3334	Agent, torpaq mülkiyyətinin satışı
7521	Ağac emalı istehsalında fəhlə, ilkin emal	3331	Agent, yük daşımaları
7521	Ağac emalı istehsalında mövsümi fəhlə	2211	Ailə həkimi
7523	Ağac emalı, oyma	2635	Ailə məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar
7119	Ağac konstruksiyaları quraşdırma fəhlə, tikinti	2635	Ailə məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/ailələrin firavanlığı
7523	Ağac nəfəs alətlərinin köklənməsi	2635	Ailə məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/sosial rifah
6210	Ağac tədarükçüsü, ağaclarda işləyən	2635	Ailə məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/uşaqların firavanlığı
7317	Ağac üzərində bədii oymaçı və naxışçı	3412	Ailə problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər
7523	Ağac üzərində xarratlıq	3412	Ailə problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/ailələrin rifahı
7522	Ağac üzrə bəzəyici(naxışlayıcı)	3412	Ailə problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/sosial rifah
6210	Ağackəsən fəhlə	3412	Ailə problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/uşaqların firavanlığı
6210	Ağackəsən işçi, tikintiyə yararlı ağac	2659	Akrobat
6210	Ağacqıran fəhlə, ağac tədarükü	2659	Akrobat, “ilan adam”
7318	Ağardıcı, lif/toxuculuq sənayesi	2120	Aktuari
3322	Agent, firmanın nümayəndəsi	2655	Aktyor
3339	Agent, bilik səviyyəsinin yoxlanılması	2655	Aktyor, dram
3334	Agent, daşınmaz əmlakın satışı	2655	Aktyor, kino
3339	Agent, ədəbi əsərlərə görə müəlliflik hüququ	2655	Aktyor, komediya
3331	Agent, ekspeditor	2655	Aktyor, pantomim
3334	Agent, evlərin satışı	2655	Aktyor, səciyyəvi
3331	Agent, gömrük rüsumlarından azad olunma	7222	Alət düzəldən
3339	Agent, idman tədbirləri	1112	Ali komissar, hökumət
3333	Agent, işçilərin muzzdla tutulması	3323	Alıcı
		3323	Alıcı, təchizat

4321	Anbardar	7316	Aşındırıcı, şüşə
9621	Anbardar “zirzəmidə”	3321	Assistent, sığorta/anderraytinq üzrə
2212	Anestezoloq	3321	Assistent, sığorta/fərdi satış üzrə
8122	Anodçu	3314	Assistent, aktuari
2632	Antropoloq	3411	Assistent, bank
2619	Appelyasiya məhkəməsinin hakimi, sosial təhlükəsizlik sahəsində iddialar	3411	Assistent, barrister
2262	Aptekçi	3411	Assistent, broker
7549	Appreturaçı, optik linza	3213	Assistent, əczaçılıq
2132	Aqronom	4416	Assistent, insan resursları
3230	Ara həkimi, kənd	3521	Assistent, kino
3230	Ara həkimi, ot ilə müalicə	3512	Assistent, kompüter/istifadəçilərə xidmət göstərilməsi
9332	Arabaçı, qoşqu ilə daşıma/karxana	3512	Assistent, kompüter/proqramlaşdırma
9332	Arabaçı, qoşqu ilə daşıma/mədən	3512	Assistent, kompüter/rabitə vasitələri
2652	Arfa çalan	3512	Assistent, kompüter/sistem təhlili
6123	Arı saxlayan işçi, ixtisaslı	3512	Assistent, kompüter/sistemlərin layihələşdirilməsi
6123	Arıçı	3512	Assistent, kompüter/texniki vasitələr
6123	Arıçı, arı saxlanması	3343	Assistent, korrespondensiya ilə iş
6123	Arıçı, arı yetişdirilməsi	5221	Assistent, mağaza/darğa
6123	Arıçılıqda işçi, ixtisaslı	3411	Assistent, məhkəmə
7114	Armatürçü, dəmir-beton dayaqları	3313	Assistent, mühasib-hesabdar
7114	Armatürçü-betonçu	3314	Assistent, riyaziyyat
7516	Aromatlaşdırıcı, tütün	3411	Assistent, sığorta/iddialar
2659	Artist, kəndirbaz	3411	Assistent, sığorta/mübahisələrin həll edilməsi
2659	Artist, striptiz	3411	Assistent, sığorta/polis
2659	Artist, tarıma çəkilmiş məftil/sirkin qübbəsi altında	3411	Assistent, solisitor
2659	Artist, trapesiya	3314	Assistent, statistika
2659	Artist-satirik	2111	Astrofizik
2632	Arxeoloq	5161	Astroloq
2621	Arxivçi	2111	Astrometrist
2636	Arxiyepiskop	2111	Astronom
1112	Alay, tabor komandiri (polis)	2111	Astronom, radio
1112	Alay, tabor komandirinin müavini (polis)	6121	Atların yetişdirilməsi üzrə seleksiyaçı
5120	Aşbaz	5164	At təlimçisi
9411	Aşbaz, “Fast food”	0310	Atıcı
5120	Aşbaz, böyük	3421	Atletlər
5120	Aşbaz, əmək düşərgəsi	2611	Attorney
5120	Aşbaz, gəmidə zabit yeməxanası	2266	Audioloq
5120	Aşbaz, konservləşdirmə	2411	Auditor
5120	Aşbaz, paroxod	2133	Auditor (nəzarətçi), ətraf mühitin mühafizəsi
5120	Aşbaz, restoran	3339	Auksionçular
9411	Aşbaz, tez hazırlanan yeməklər	7318	Avadanlığı təchiz edən, parça istehsalı
5120	Aşbaz, vegetarianlıq	8159	Avadanlıq operatoru, biçilmiş/paltar
5120	Aşbaz, xüsusi pəhriz	8159	Avadanlıq operatoru, biçilmiş/toxuculuq
7535	Aşılayan, dəri	7232	Aviasiya cihazlarının təmiri üzrə
7321	Aşındıran, çap/fotoqrayvura		
7321	Aşındıran, çap/metal platalar		
7321	Aşındıran, çap/metal vallar		
7321	Aşındıran, çap/metalı oymaq		

çilingər-mexanik
 7231 Avtomobil və kənd təsərrüfatı maşın
 və avadanlığının təmiri üzrə çilingər
 3421 Avtomobil yarışçısı
 7231 Avtomobil, traktor və kombaynların
 elektrik avadanlığının təmiri üzrə
 çilingər-elektrik
 7231 Avtomobillərin təmiri üzrə çilingər
 7232 Aviatexnik, uçuş aparatları

2636 Axund
 7536 Ayaqqabı hissələri yığıcı-konveyer
 xəttinin operatoru
 7536 Ayaqqabı qəlibi hazırlayan
 7536 Ayaqqabı ustası
 7536 Ayaqqabı və dəri məmulatlarının
 təmiri ustası
 7536 Ayaqqabını qəlibindən çıxaran,
 ayaqqabının son işlənməsi
 3413 Azan deyən

B

7133 Baca təmizləyən işçi
 7133 Baca təmizləyən işçi, buxaralar
 6113 Bağ fəhləsi, ixtisaslı
 6113 Bağban
 6113 Bağban <evin yanında>
 6113 Bağban, günəməzd işləyən
 6113 Bağban, istixana
 6113 Bağban, park
 6113 Bağban, toxumlu bitkilərin
 yetişdirilməsi
 6113 Bağçı
 2132 Bağçılıq üzrə mütəxəssis
 8350 Bakençi
 2131 Bakterioloq
 2131 Bakterioloq, balıqçılıq
 2131 Bakterioloq, baytarlıq
 2131 Bakterioloq, əcza
 2131 Bakterioloq, kənd təsərrüfatı
 2131 Bakterioloq, sənaye
 2131 Bakterioloq, süd təsərrüfatı
 2131 Bakterioloq, tibb
 2131 Bakterioloq, torpaq
 2131 Bakterioloq, yeyinti məhsulları
 7311 Balanslaşdırıcı, tərəzilər
 2653 Balerina
 6224 Balina ovlayan
 8160 Balıq emalçısı
 7511 Balıq emalı üzrə fəhlə
 7511 Balıq ticarətçisi
 7317 Balıq üçün zənbil toxuyan
 2131 Balıqçı
 6222 Balıqçı, daxili su hövzələri
 6223 Balıqçı, dərindən sularda ov
 6222 Balıqçı, sahilyanı sular
 6224 Balıqçı, suiti əldə edilməsi
 6222 Balıqçılıqda işçi, ixtisaslı/daxili sular
 6223 Balıqçılıqda işçi, ixtisaslı/dərindən
 sularda ov
 6222 Balıqçılıqda işçi, ixtisaslı/sahildə ov

6221 Balıqtutan işçi, ixtisaslı/balıqçılıq
 2111 Ballistik
 5163 Balzamlayıcı
 1346 Bank müdiri
 5221 Baqqal
 1411 Bar sahibi
 2652 Baraban çalan
 9329 Barama sarıyıcısı
 3411 Barışdırıcı hakim
 8350 Barja operatoru
 5132 Barmen
 5132 Barmen-bufetçi (xarici dili bilməklə)
 2611 Barrister
 2360 Baş müəllim
 3355 Baş dövlət avtomobil müfəttişi
 3355 Baş polis sahə inspektoru
 3355 Baş növbətçi inspektor
 5120 Baş aşbaz
 5111 Baş bort baxıccısı, təyyarə
 0210 Baş çavuş, aviasiya
 1112 Baş idarə rəisi (polis)
 1112 Baş idarə rəisinin müavini (polis)
 1120 Baş direktor, müəssisə
 1120 Baş direktor, müəssisə/anbar
 təsərrüfatı
 1120 Baş direktor, müəssisə/balıqçılıq
 1120 Baş direktor, müəssisə/emaleddici
 sənaye
 1120 Baş direktor, müəssisə/fərdi xidmət
 1120 Baş direktor, müəssisə/idman
 1120 Baş direktor, müəssisə/istirahət
 1120 Baş direktor, müəssisə/kənd
 təsərrüfatı
 1120 Baş direktor, müəssisə/kommersiya
 xidməti
 1120 Baş direktor, müəssisə/mədəniyyət
 1120 Baş direktor, müəssisə/mehmanxana
 təsərrüfatı
 1120 Baş direktor, müəssisə/nəqliyyat

1120	Baş direktor, müəssisə/ovçuluq təsərrüfatı	1411	Baş idarə müdiri, pansion
1120	Baş direktor, müəssisə/pərakəndə satış	1420	Baş idarə müdiri, pərakəndə satış
1120	Baş direktor, müəssisə/rabitə	1420	Baş idarə müdiri, pərakəndə satış/bir firmanın eyni tipli mağazalar şəbəkəsi
1120	Baş direktor, müəssisə/restoran	1420	Baş idarə müdiri, pərakəndə satış/güzəştlə satan mağaza
1120	Baş direktor, müəssisə/səhiyyə	1420	Baş idarə müdiri, pərakəndə satış/mağaza
1120	Baş direktor, müəssisə/sosial xidmətlər	1420	Baş idarə müdiri, pərakəndə satış/malları poçtla satan mağaza
1120	Baş direktor, müəssisə/təhsil	1420	Baş idarə müdiri, pərakəndə satış/özünəxidmət mağazası
1120	Baş direktor, müəssisə/tikinti	1412	Baş idarə müdiri, qəlyanaltıxana
1120	Baş direktor, müəssisə/topdansatış ticarət	1330	Baş idarə müdiri, rabitə
1120	Baş direktor, müəssisə/turizm	1412	Baş idarə müdiri, restoran
1120	Baş direktor, müəssisə/yığışdırma və təmizləmə	1342	Baş idarə müdiri, səhiyyə
1120	Baş direktor, təşkilat	1343	Baş idarə müdiri, sosial xidmətlər
1120	Baş direktor, təşkilat/balıqçılıq	1345	Baş idarə müdiri, təhsil
1120	Baş direktor, təşkilat/eksərazi təşkilatları	1323	Baş idarə müdiri, tikinti
1120	Baş direktor, təşkilat/idman	1420	Baş idarə müdiri, topdansatış
1120	Baş direktor, təşkilat/istirahət	1420	Baş idarə müdiri, topdansatış/idxal
1120	Baş direktor, təşkilat/kommunal idarəsi	1420	Baş idarə müdiri, topdansatış/ixrac
1120	Baş direktor, təşkilat/mədəniyyət	1439	Baş idarə müdiri, turizm
1120	Baş direktor, təşkilat/meşəçilik	1411	Baş idarə müdiri, yaşayış avtoqoşquları üçün dayanacaqlar
1120	Baş direktor, təşkilat/meşəçilik	1411	Baş idarə müdiri, yataqxana
1120	Baş direktor, təşkilat/səhiyyə	1412	Baş idarə müdiri, yeməcxana
1120	Baş direktor, təşkilat/sosial xidmətlər	1219	Baş idarə müdiri, yığışdırma və təmizləmə
1324	Baş idarə müdiri, anbar təsərrüfatı	1112	Baş inspektor, polis
1312	Baş idarə müdiri, balıqçılıq	1114	Baş katib, ətraf mühitin qorunması üzrə təşkilat
1321	Baş idarə müdiri, emaledici sənaye	1114	Baş katib, həmkarlar ittifaqı
1219	Baş idarə müdiri, fərdi xidmət	1112	Baş katib, hökumət idarəsi
1411	Baş idarə müdiri, gələnlər üçün ev	1112	Baş katib, hökumət idarəsi/müavin
1431	Baş idarə müdiri, idman	1114	Baş katib, humanitar təşkilat
1431	Baş idarə müdiri, istirahət	1114	Baş katib, insan hüquqları üzrə təşkilat
1411	Baş idarə müdiri, istirahət otaqları	1114	Baş katib, işəgötürənlərin təşkilatı
1412	Baş idarə müdiri, kafe	1114	Baş katib, Qırmızı Aypara təşkilatı
1411	Baş idarə müdiri, kempinq	1114	Baş katib, Qırmızı Xaç təşkilatı
1311	Baş idarə müdiri, kənd təsərrüfatı	1114	Baş katib, siyasi partiya
1219	Baş idarə müdiri, kommersiya xidməti	1114	Baş katib, təbiəti mühafizə üzrə təşkilat
1411	Baş idarə müdiri, mebelləşdirilmiş otaqlar	1114	Baş katib, xüsusi maraqlar üzrə təşkilat
1431	Baş idarə müdiri, mədəniyyət	1112	Baş konsul
1411	Baş idarə müdiri, mehmanxana	0110	Baş leytenant
1411	Baş idarə müdiri, motel	2310	Baş müəllim
1324	Baş idarə müdiri, nəqliyyat	2411	Baş mühasib
1411	Baş idarə müdiri, otel	1111	Baş Nazir
1311	Baş idarə müdiri, ovçuluq təsərrüfatı		
1412	Baş idarə müdiri, özünəxidmət restoranı		

- 5151 Baş ofisiant, mehmanxana
1111 Baş parlament təşkilatçısı
1112 Baş polis müfəttişi
5151 Baş qulluqçu, mehmanxana
2642 Baş redaktor
2642 Baş redaktor, dövrü mətbuat
2642 Baş redaktor, qəzet
1112 Baş rəhbər, dövlət departamenti
1112 Baş rəhbər, hökumət idarəsi/region
1112 Baş rəhbər, hökumətlərarası təşkilat
1114 Baş rəhbər, işəgötürənlərin təşkilatı
5111 Baş styuart, gəmi
1342 Baş tibb bacısı, xəstəxana
1112 Baş xəzinədar, hökumət
3351 Baş inspektor, gömrük
1431 Baş məşqçi
3434 Baş aşbaz
3434 Baş aşbaz, şəxsi
3434 Baş aşbaz, şirniyyat
1322 Baş idarəedən, şaxta
1322 Baş idarəedən, istehsalat/dağ-mədən işləri
1322 Baş idarəedən, istehsalat/neft və qazın hasil edilməsi
1322 Baş idarəedən, istehsalat/karxana
1322 Baş idarəedən, karxana
3351 Böyük inspektor, gömrük
1111 Başçı, dövlət
1113 Başçı, yaşayış yeri
7511 Basdıran, heyvanlar
5311 Baxıcı, məktəbdən kənar vaxtı
7131 Bayır tərəfin rəngsazı, tikinti
2250 Baytar həkim
7224 Bəzəkvruran, metal
7232 Bərpaçı, uçuş aparatları
2655 Bədii oxucu
2655 Bədii oxucu, radio və ya televiziya
3432 Bədii tərtibat işlərinin icraçı rəssamı
7533 Bədii tikmə ustası
3422 Bədən tərbiyəsi və idman üzrə təlimatçı-metodist
5111 Bələdçi, gəmi
5111 Bələdçi, hava limanı
5113 Bələdçi, incəsənət qalereyası
5113 Bələdçi, muzey
5111 Bələdçi, sərnəşin vaqonu
5113 Bələdçi, səyahət
5113 Bələdçi, səyahət/alpinist
5113 Bələdçi, səyahət/avtobus
5113 Bələdçi, səyahət/balıq ovu
5113 Bələdçi, səyahət/görməli yerləri gəzmək
5113 Bələdçi, səyahət/incəsənət qalereyası
5113 Bələdçi, səyahət/muzey
5113 Bələdçi, səyahət/ov
5113 Bələdçi, səyahət/oyun parkı
5113 Bələdçi, səyahət/safari
5113 Bələdçi, səyahət/sənaye müəssisəsi
5111 Bələdçi, təyyarə
8111 Bəndlərlə bərkidən, mədən
7112 Bənnə, daşlar
9313 Bənnə köməkçisi
7112 Bənnə, odadavamlı kərpic
7112 Bənnə, soba
7112 Bənnə, soba tikilməsi
7112 Bənnə, tikinti
7112 Bənnə, tökmə qəliblərinin hazırlanması
7123 Bənnə, xarici suvaq
7112 Bənnə, yandırma sobası
7112 Bənnə, yollara daş döşənməsi
5141 Bərbər
5141 Bərbər, kişilər üçün
5141 Bərbər, parik/səhnə
5141 Bərbər, qadınlar üçün
8350 Bərəçi
8111 Bərkidən, daş karxanası
8111 Bərkidən, mədən
7119 Bərkidən, tikinti
8111 Bərkidən, yer altında
3117 Bərkitmə üzrə texnik, neft və qaz quyuları
2651 Bərpaçı, şakillər
3255 Bərpaedici gimnastika üzrə mütəxəssis
2652 Bəstəkar, musiqi
7114 Beton üzərində mozaika hazırlayan
7114 Betonqarışdıran
7113 Bəzək əşyaları hazırlayan, daş
7114 Bəzək işləri görən, beton
7114 Bəzək işləri görən, sement
7131 Bəzək vuran usta
7536 Bəzək vuran usta, ayaqqabı
7315 Bəzəkvruran, şüşə
2622 Bibliograf
7536 Biçici, ayaqqabı
7536 Biçici, ayaqqabı/düymə
7532 Biçici, çadır
7532 Biçici, çətirlər
7536 Biçici, dəri
7532 Biçici, dərzi
7532 Biçici, döşəklər
7532 Biçici, əlcəklər
7532 Biçici, leykən

7532	Biçici, mebel üzük		
7532	Biçici, geyim		
7531	Biçici, xəz		
8151	Biçim avadanlığının operatoru		
7532	Biçimlər hazırlayan, çadırlar və günlüklər		
7532	Biçimlər hazırlayan, çətirlər		
7532	Biçimlər hazırlayan, döşəklər		
7532	Biçimlər hazırlayan, əlcəklər		
7532	Biçimlər hazırlayan, kepkalar		
7532	Biçimlər hazırlayan, leykənlər		
7532	Biçimlər hazırlayan, mebel üzük		
7532	Biçimlər hazırlayan, paltar		
7532	Biçimlər hazırlayan, şlyapalar		
7532	Biçimlər hazırlayan, xəz		
7119	Binaların sökülməsi üzrə fəhlə		
2131	Bioloq		
2131	Bioloq, dəniz		
2131	Bioloq, molekulyar		
2131	Bioloq, şirin sular		
2120	Biometrist		
2641	Bioqraf		
8342	Bir çalovlu ekskavator və drenaj maşınlarının maşinisti		
9613	Birdəfəlik fəhlə		
7512	Bişirən		
7512	Bişirən, biskvit		
7512	Bişirən, çörək		
7512	Bişirən, pçenya		
8131	Bişirmə sobasının operatoru, ağac kömürünün hazırlanması		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, farfor və saxsı məmulatlar		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, farfor və saxsı məmulatlar/isti hava ilə qızdırılan soba		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, farfor və saxsı məmulatlar/quruducu soba		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, farfor və saxsı məmulatlar/şirələnmiş		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, farfor və saxsı məmulatlar/şirələnmiş		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, gəmi şüşələrinin istehsalı		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, kərpic və kirəmit		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, kərpic və kirəmit/borulu soba		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, kərpic və kirəmit/isti hava ilə qızdırılan soba		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, kərpic		
			və kirəmit/quruducu soba
3133	Bişirmə sobasının operatoru, kimyəvi və onunla bağlı istehsal		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, kirəmit/şirələnmiş		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, kirəmit/şirələnmiş		
8131	Bişirmə sobasının operatoru, koks/borulu soba		
3133	Bişirmə sobasının operatoru, sement istehsalı		
8181	Bişirmə sobasının operatoru, şüşə qatışıqlarının hazırlanması		
6113	Bitkiçi, bazar bostançılığı		
6113	Bitkiçi, meyvə şitilliyi		
6113	Bitkiçi, qamış		
6113	Bitkiçi, şitillik		
6113	Bitkiçi, şitillik/ədviyyat		
6113	Bitkiçi, şitillik/soğanaq		
6113	Bitkiçi, şitillik/toxumlar		
6113	Bitkiçi, tənək		
3435	Bodi-art (tatuaj və s.) üzrə mütəxəssis		
3421	Boksçu		
3355	Bölük komandiri		
3355	Bölmə rəisinin müavini		
1311	Bölmənin rəhbəri, meşəçilik		
1311	Bölmənin rəhbəri, təsərrüfat		
1219	Bölmə rəhbəri, büdcə		
1223	Bölmə rəhbəri, elmi tədqiqat və işləmələr		
1212	Bölmə rəhbəri, heyət toplama üzrə		
1212	Bölmə rəhbəri, heyətin idarə olunması		
1222	Bölmə rəhbəri, ictimaiyyətlə əlaqələr		
1212	Bölmə rəhbəri, istehsal münasibətləri		
1324	Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/anbar təsərrüfatı		
1312	Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/balıqçılıq		
1322	Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/Dağ-mədən sənayesi		
1219	Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/eksərazi təşkilatları		
1321	Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/emaleddici sənaye		
1219	Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/fərdi xidmət		
1219	Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/idman		
1439	Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/istirahət		

1311 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/kənd təsərrüfatı	istismar/topdan ticarət (idxal)
1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/kommersiya xidməti	1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/topdan ticarət (ixrac)
1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/kommunal idarə	1439 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/turizm
1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/mədəniyyət	1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/yığışdırma və təmizləmə
1411 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/mehmanxana	1330 Bölmə rəhbəri, kompüter xidməti
1311 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/meşəçilik	1213 Bölmə rəhbəri, korporativ fəaliyyətin planlaşdırılması
1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/nəqliyyat	1211 Bölmə rəhbəri, maliyyə
1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/nəqliyyat (boru kəməri)	1219 Bölmə rəhbəri, maliyyə
1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/nəqliyyat (sərnişin daşımaları)	1221 Bölmə rəhbəri, malların hərəkət etdirilməsi
1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/nəqliyyat (yük daşımaları)	1324 Bölmə rəhbəri, malların yayılması
1311 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/ovçuluq təsərrüfatı	1221 Bölmə rəhbəri, marketing
1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/pərakəndə satış	1211 Bölmə rəhbəri, müdiriyyət
1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/pərakəndə satış (supermarket)	1219 Bölmə rəhbəri, müdiriyyət
1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/pərakəndə satış (univermaq)	1219 Bölmə rəhbəri, mühasibat uçotu
1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/rabitə	1213 Bölmə rəhbəri, planlaşdırma
1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/rabitə (poçt xidməti)	1222 Bölmə rəhbəri, reklam
1324 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/rabitə (teleqraf və telefon xidməti)	1324 Bölmə rəhbəri, satınalmalar
1412 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/restoran	1221 Bölmə rəhbəri, satış
1342 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/səhiyyə	1324 Bölmə rəhbəri, saxlama
1219 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/səhnə fəaliyyəti	1213 Bölmə rəhbəri, siyasət
1344 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/sosial xidmətlər	1324 Bölmə rəhbəri, təchizat
1345 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/təhsil	8111 Boltlarla bərkidən, dam örtüyü/mədən
1323 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/tikinti	7113 Bölücü, daş bloklar
1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və istismar/topdan ticarət	7535 Bölücü, dəri
1420 Bölmə rəhbəri, istehsal və	7522 Bondar
	2636 Bonza
	3311 Borc və zəmanət öhdəliklərinin satıcısı
	5111 Bort baxıcısı, təyyarə
	7126 Boru birləşdirilməsi üzrə fəhlə
	7126 Boru düzən fəhlə
	7126 Boru kəməri işçisi, aviasiya
	7126 Boru kəməri işçisi, buxar
	7126 Boru kəməri işçisi, qaz
	7126 Boru kəməri işçisi, ventilyasiya
	7126 Boruları düzən fəhlə
	8350 Bosman
	0210 Bosman, hərbi-dəniz donanması
	6113 Bostançı
	2131 Botanik
	2131 Botanik, ekologiya
	2131 Botanik, histologiya
	2131 Botanik, iqtisadiyyat
	2131 Botanik, mikologiya
	2131 Botanik, taksonomiya
	2131 Botanik, torpaq

9329 Butulka çeşidləyicisi
 9321 Botulları dolduran, əl ilə
 7536 Boyaçı, ayaqqabı
 7535 Boyaçı, dərilər
 7535 Boyaçı, gön
 7314 Boyaçı, keramika
 7316 Boyaçı, metal məmulatlar
 7535 Boyaçı, tünd göy rəngli üsul/dəri
 7535 Boyaçı, tünd göy rəngli üsul/gön
 7535 Boyaçı-oymaçı
 7535 Boyaçı-oymaçı, damcılama üsulu ilə
 7535 Boyaçı-oymaçı, dəri
 8154 Boyaçı
 7522 Boyaçı, ağac furnitur
 7224 Boyaçı/metal
 3151 Böyük mexanik, gəmi
 2635 Böyük tərbiyəçi, peşəkar
 2635 Böyük tərbiyəçi, peşəkar/əmək-islax məktəbi
 2221 Böyük tibb bacısı
 3122 Briqada başçısı
 3122 Briqada nəzarətçisi
 3123 Briqadir, evlərin tikintisi
 0110 Briqadir, silahlı qüvvələr
 3311 Broker, investisiyalar
 3324 Broker, istehlak əşyaları
 3311 Broker, qiymətli kağızlar

3324 Broker, gəmi
 3311 Broker, səhmlər və istiqraz vərəqələri
 3321 Broker, sığorta
 3324 Broker, ticarət
 3324 Broker, gömrük
 3311 Broker, valyuta mübadiləsi
 3324 Broker, yük daşımaları
 6112 Budayıcı, meyvə ağacları
 6112 Budayıcı, meyvə kolları
 8113 Buruq ustası
 2636 Budda rahibi
 7224 Bufetçi, metal
 5131 Bufetçi
 4212 Bukmeker
 4212 Bukmeker, biletlərin yazılması
 4212 Bukmeker, mərc gəlmək
 4212 Bukmeker, mərc sisteminin bağlanması
 4212 Bukmeker, totalizator
 7223 Burğulayıcı
 7516 Burub bağlayan, siqarlar
 7318 Burucu, sap və iplik
 7536 Büzmələyən, ayaqqabı/daban

C

8152 Cakard kətanı tikib calayan
 8152 Cakkard kətanı doğrayan
 7532 Cakkard naxışları köçürən
 5414 Cangüdən
 7511 Cəmdək bölən, heyvanlar
 2212 Cərrah
 2261 Cərrah, çənə cərrahiyyə/dişlərin müalicəsi
 2212 Cərrah, kardiologiya
 2212 Cərrah, kardiotorakal cərrahiyyə
 2212 Cərrah, neyrocərrahiyyə
 2212 Cərrah, ortopediya
 2212 Cərrah, osteopediya
 2212 Cərrah, plastik cərrahiyyə
 2212 Cərrah, torakal cərrahiyyə
 2261 Cərrah, ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi
 3421 Cıdırda at sürən
 8142 Cilalayan dəzgah operatoru, plastmaslar
 7313 Cilalayan-hamarlayan, qiymətli daşlar
 7313 Cilalayan-hamarlayan, qiymətli

metallar
 7313 Cilalayan-hamarlayan, sənaye almazları
 7224 Cilalayıcı, əl aləti
 7224 Cilalayıcı fəhlə, metal
 7224 Cilalayıcı fəhlə, metalkəsən dəzgah
 7313 Cilalayıcı fəhlə, qiymətli daşlar
 7313 Cilalayıcı fəhlə, sənaye almazları
 7224 Cilalayıcı fəhlə, toxucu darayıcı dəzgah
 7113 Cilalayıcı işçi, daş
 7113 Cilalayıcı işçi, mərmər
 7113 Cilalayıcı işçi, qranit
 7113 Cilalayıcı işçi, şist
 7535 Cilalayıcı, dəri
 7314 Cilalayıcı, keramika
 7323 Cildçi
 8142 Cizgiçi, optik lif
 7318 Cizgiçi, toxuculuq lifləri
 3311 Cobber, səhmlər və istiqraz vərəqələri
 2632 Coğrafiyaçı

2632 Coğrafiyaçı, fiziki coğrafiya
2632 Coğrafiyaçı, iqtisadi coğrafiya

2632 Coğrafiyaçı, siyasi coğrafiya

Ç

9622 Çağırış üzrə qulluqçu
5211 Çadır sahibi
8132 Çap formalarının hazırlayıcısı və quraşdırıcısı
7322 Çap kompleksinin operatoru
7323 Çap olunan kitabın səhifələrini yoxlayan fəhlə, kitabların cildlənməsi
4419 Çap üzrə işçi
7322 Çapçı, trafaret vasitəsilə çap
7322 Çapçı
7322 Çapçı, aksident işlər
7322 Çapçı, ipəkçilik
7322 Çapçı, ksiloqrafiya
7321 Çapçı, pantoqraf
7322 Çapçı, parçada
8132 Çapçı, proeksiyasını salma
4131 Çapətmə üzrə idarə qulluqçusu
9332 Çarvadar, dəvə karvanı
9332 Çarvadar, heyvan sürüsü
9332 Çarvadar, heyvan/mədən
9332 Çarvadar, heyvanlar/karxana
9332 Çarvadar, qatır karvanı
0210 Çavuş, silahlı qüvvələr
0210 Çavuş-mayor, dəniz piyadası
6210 Çay ilə ağac axıdan, tikintiyə yararlı ağac
6112 Çaybecərən usta
2652 Caz orkestrinin rəhbəri
7413 Çəkmə(keçirmə) üzrə fəhlə, telefon
7413 Çəkmə(keçirmə) üzrə fəhlə, teleqraf
7536 Çəkməçi
7536 Çəkməçi, idman ayaqqabısı
7536 Çəkməçi, ortopediya
7536 Çəkməçi, sifariş ilə
7536 Çəkməçi, toxunma ayaqqabı
6112 Çərtici, ağcaqayın şirəsi
6112 Çərtici, kauçuklu ağaclar
6112 Çərtici, küknar qatranı
6112 Çərtici, palma şirəsi
3118 Çertyojçu
3118 Çertyojçu, arxitektura
3118 Çertyojçu, geologiya
3118 Çertyojçu, kartoqrafiya
3118 Çertyojçu, litoqrafiya
3118 Çertyojçu, qurma
3118 Çertyojçu, qurma/elektronika
3118 Çertyojçu, qurma/elektrotexnika

3118 Çertyojçu, qurma/gəmiqayırma
3118 Çertyojçu, qurma/maşınqayırma
3118 Çertyojçu, qurma/mülki tikinti
3118 Çertyojçu, qurma/qızdırıcı və ventilyasiya sistemləri
3118 Çertyojçu, qurma/təyyarəqayırma
3118 Çertyojçu, qurma/tikinti
3118 Çertyojçu, şablonlar və alətlər
3118 Çertyojçu, ştamplar üzrə
3118 Çertyojçu, texniki
3118 Çertyojçu, topoqrafiya
3118 Çertyojçu-illyustrator, qurma
3118 Çertyojçu-illyustrator, texniki
3118 Çertyojçu-konstruktor
7318 Çeşidlərə ayıran, lif/toxuculuq sənayesi
7531 Çeşidlərə ayıran, xəz
7543 Çeşidləyici, məhsul
7543 Çeşidləyici, xəz, dəri
7536 Çeşidləyici, ayaqqabı
7536 Çeşidləyici, ayaqqabı/daban
7515 Çeşidləyici, bitki yağı
7113 Çeşidləyici, daş
7535 Çeşidləyici, dəri
7535 Çeşidləyici, dərilər
7515 Çeşidləyici, ət
7521 Çeşidləyici, meşə materialları
7515 Çeşidləyici, meyvələr
7515 Çeşidləyici, qida məhsulları
7516 Çeşidləyici, siqarlar
7515 Çeşidləyici, tərəvəzlər
7516 Çeşidləyici, tütün
7531 Çeşidləyici, xəz
7535 Çeşidləyici, xəz-dəri xammalı
8211 Çilingər, qatarların və lokomotivlərin təmiri
7222 Çilingər-alətçi
7222 Çilingər-alətçi, alətlər və ştamplar
7222 Çilingər-alətçi, almaz alətlə emal etmək
7222 Çilingər-alətçi, əl aləti və ölçü priborları
7222 Çilingər-alətçi, yiv açmaq
7126 Çilingər-boru kəməri işçisi
7126 Çilingər-boru kəməri işçisi, aviasiya
7126 Çilingər-boru kəməri işçisi, gəmi
7233 Çilingər-montajçı

7222 Çilingər-presləyici,
 7126 Çilingər-santexnik
 7126 Çilingər-su kəməri işçisi
 8211 Çilingər-yığıcı, ağac emalı
 avadanlığı
 8211 Çilingər-yığıcı, aviasiya mühərriki
 8211 Çilingər-yığıcı, avtonəqliyyat
 vasitələri
 8211 Çilingər-yığıcı, dağ-mədən
 avadanlığı
 8211 Çilingər-yığıcı, dəzgahlar
 7232 Çilingər-yığıcı, hava rəması
 7233 Çilingər-yığıcı, kənd təsərrüfatı
 texnikası
 8211 Çilingər-yığıcı, metal məmulatı
 8211 Çilingər-yığıcı, mexaniki avadanlıq
 7233 Çilingər-yığıcı, mühərrik/buxarla
 işləyən
 7233 Çilingər-yığıcı, mühərrik/gəmi
 7231 Çilingər-yığıcı,
 mühərrik/motonəqliyyat vasitələri

8211 Çilingər-yığıcı, poliqrafiya
 avadanlığı
 7233 Çilingər-yığıcı, sənaye avadanlığı
 8211 Çilingər-yığıcı, torpaq belləmə
 avadanlığı
 8211 Çilingər-yığıcı, toxuculuq avadanlığı
 8211 Çilingər-yığıcı, turbinlər
 8211 Çilingər-yığıcı, uçuş aparatları
 7318 Çilləçi
 9216 Çimərliyi təmizləyən
 2230 Çin bitki təbabəti üzrə mütəxəssis
 7314 Çini və saxsı məmulatlar hazırlayan
 usta
 7522 Çıxıntıda detalları birləşdirən fəhlə
 9212 Çoban
 6121 Çoban, buynuzlu mal-qara
 7512 Çörək ustası
 7512 Çörək, çörək məmulatları ustası
 7512 Çörək, çörək və qənnadı məmulatları
 ustası

D

7535 Dabbaq
 7535 Dabbaq, dəri
 7535 Dabbaq, gön
 1112 Daimi başçı
 5153 Dalandar
 9613 Dalandar
 7541 Dalğıcı, suda xilasetmə
 7318 Darayıcı, toxuculuq lifləri
 8151 Darayıcı və burma avadanlığının
 operatoru
 7113 Daş doğrayan işçi, daşların
 doğranması
 8111 Daş karxanası fəhləsi
 7113 Daşdüzən fəhlə
 9333 Daşınma, ev əşyaları
 9333 Daşınma, mebel
 9621 Daşıyan, əl ilə
 9621 Daşıyıcı, əllə/qəzetlər
 7113 Daşla işləyən fəhlə
 7113 Daşyonan fəhlə
 7113 Daşyonan, heykəllər
 7126 Daxili sanitariya texnikası
 avadanlığının quraşdırıcısı
 8111 Dayaqqı, mədən
 7119 Dayaqları quraşdırın, tikinti
 5311 Dayə
 5311 Dayə, evdə/gündüz vaxtı
 5311 Dayə, körpələr evi

5163 Dəfn əşyaları hazırlayan
 5163 Dəfn mərasiminə xidmət edən işçi
 5163 Dəfn mərasimini tənzimləyən
 5111 Dəhliz xidmətçisi, gəmi
 1345 Dekan
 7316 Dekorator, gildən hazırlanan
 məmulat
 7316 Dekorator, keramika
 7316 Dekorator, keramika/məmulatlara əl
 ilə şəkil çəkilməsi
 7316 Dekorator, keramika/tozlandırma
 7316 Dekorator,
 kermika/aeroqrafirləşdirmə
 7314 Dəlikaçan fəhlə, dulusçuluq sənayesi
 7223 Dəlikaçan fəhlə, metal
 7313 Dəlikaçan fəhlə, qiymətli metallar
 7315 Dəlikaçan fəhlə, şüşə
 7523 Dəlikaçan, ağac
 7223 Dəlikaçan-oymaçı fəhlə,
 dəzgah/metal emalı
 5141 Dəllək
 4323 Dəmir yolu stansiyasının növbətçisi
 4323 Dəmir yolu və süni qurğuların
 saxlanması və cari təmiri üzrə
 briqadir
 7221 Dəmirçi
 7221 Dəmirçi presində fəhlə
 7221 Dəmirçi, atların nallanması

7221 Dəmirçi, buldozer	7523 Dəzgah operatoru, ağac emal edən
7221 Dəmirçi, dəmirçi çəkici	7223 Dəzgah operatoru, alət istehsalı
9321 Dəmirçi, dəmirçixana	7223 Dəzgah operatoru, armatur istehsalı
7221 Dəmirçi, kənd təsərrüfatı inventarları	7223 Dəzgah operatoru, avtomatik qarışdırma/detallar
7213 Dəmirçi, qalın lay dəmir	7223 Dəzgah operatoru, bıçqılayan/metal
7221 Dəmirçi, zindan	7223 Dəzgah operatoru, boru istehsalı
7221 Dəmirçi-kopyor	7322 Dəzgah operatoru, çap/düz litoqrafiya
7221 Dəmirçi-kopyor, dəmirçixana	7322 Dəzgah operatoru, çap/ofset litoqrafi
2120 Demoqraf	7322 Dəzgah operatoru, çap/ofset üsulu ilə çap
0110 Dəniz donanmasının zabiti	7322 Dəzgah operatoru, çap/rotasiya maşını
6222 Dəniz heyvanları ovlayan	7322 Dəzgah operatoru, çap/rotoqravyur
6224 Dəniz heyvanlarının piyini əldə edən, balinalar	7322 Dəzgah operatoru, çap/silindrik
8350 Dənizçi	7322 Dəzgah operatoru, çap/tigelli (kağızı qəlibə basan metal lövhə)
8113 Dənizdə üzən qazma aqreqatının qazmaçı köməkçisi	7223 Dəzgah operatoru, cib və qol saatlarının istehsalı
8113 Dənizdə üzən qazma aqreqatının qazmaçısı	7523 Dəzgah operatoru, cilalayan/ağac
7515 Dequstator, çay	8114 Dəzgah operatoru, cilalayan/daş
7515 Dequstator, kofe	7223 Dəzgah operatoru, cilalayan/metal
7515 Dequstator, likör	7223 Dəzgah operatoru, cilalayıcı/alət
7515 Dequstator, qida məhsulları	7223 Dəzgah operatoru, cilalayıcı/metal
7515 Dequstator, şərab	7223 Dəzgah operatoru, cilalayıcı/metal kəsən dəzgah
7515 Dequstator, şirələr	8142 Dəzgah operatoru, cilalayıcı/plastmas
7536 Dəri bölücü, ayaqqabı	7223 Dəzgah operatoru, dəqiq-cilalama/metal
7535 Dəri emalçısı	7223 Dəzgah operatoru, deşən/metal
7511 Dəri soyan, heyvanlar	8172 Dəzgah operatoru, deşən/oduncaq
7535 Dəri ustası	8142 Dəzgah operatoru, deşən/plastmaslar
2212 Dermatoloq	7223 Dəzgah operatoru, döymə/metal
7531 Dərzi (kişi)	8172 Dəzgah operatoru, faner istehsalı
7531 Dərzi (kişi), teatrda işləyən	7223 Dəzgah operatoru, formalı kəsmək/metal
7531 Dərzi (qadın)	7223 Dəzgah operatoru, frezerləyən/metal
7531 Dərzi (qadın), teatrda işləyən	7223 Dəzgah operatoru, hamarlayan/metal
7531 Dərzi, paltar/hazır	7523 Dəzgah operatoru, həkk edən/ağac
7531 Dərzi, paltar/ölçülərlə hazırlanan	8142 Dəzgah operatoru, həkk edən/plastmaslar
7531 Dərzi, paltarın son işləmələri	7223 Dəzgah operatoru, idman alətləri/metal
7531 Dərzi, sifarişlə işləyən	8152 Dəzgah operatoru, iplik/toxuculuq dəzgahı
7315 Deşən-oymaçı, şüşə	7223 Dəzgah operatoru, itiləmə/metal
7113 Deşici fəhlə, daş	7223 Dəzgah operatoru, iynə istehsalı
8343 Dəstəkçi, şaxta	7223 Dəzgah operatoru, kabel istehsalı
7322 Dəstəlayən	7223 Dəzgah operatoru, kəsən/metal
7322 Dəstəlayən, çap	
7322 Dəstəlayən, fototip	
7322 Dəstəlayən, linotip	
7223 Detal və cihazların nəzarətçisi, texnoloji avadanlığın sazlayıcısı	
3355 Detektiv	
3355 Detektiv, anbar	
3355 Detektiv, polis	
6129 Dəvəquşuların yetişdirilməsi üzrə fermer	
7533 Dəyişək tikən	

7223 Dəzgah operatoru, kommutator istehsalı	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, doğrayıcı dəzgah/metal emalı
7223 Dəzgah operatoru, köndələn yonma/metal	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, frezer dəzgahı/metal emalı
8172 Dəzgah operatoru, köndələn yonma/oduncaq	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, metal emal edən dəzgah
7223 Dəzgah operatoru, metal kəsən	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, metal kəsən dəzgah
7223 Dəzgah operatoru, metal məmulatlar	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, oyma dəzgahı/metal emalı
7223 Dəzgah operatoru, metal toxuyan	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, qəlib dəzgahı/metal emalı
8172 Dəzgah operatoru, mişarlama/oduncaq	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, rəqəmli proqramla işləyən dəzgah/metal emalı
8142 Dəzgah operatoru, mişarlamaq/plastmaslar	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, ştamplayıcı dəzgah/metal emalı
7523 Dəzgah operatoru, mişarlayan/ağac	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, tərəşətmə dəzgahı/metal emalı
7223 Dəzgah operatoru, naqıl istehsalı/elektrik	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, xarrat dəzgahı/metal emalı
7223 Dəzgah operatoru, naqıldən hazırlanmış məmulatlar	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, yiv frezerləmə dəzgahı/metal emalı
7523 Dəzgah operatoru, naxış işləri/ağac	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, yonucu dəzgah/metal emalı
8142 Dəzgah operatoru, naxışlayan/plasmaslar	7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, zenkerləmə dəzgahı/metal emalı
8172 Dəzgah operatoru, oduncaq emalı	7544 Dezinfektor
7523 Dəzgah operatoru, oyma/ağac	7544 Dezinfektor, alağ otu
7223 Dəzgah operatoru, oyma/metal	7544 Dezinfektor, zərərvericilər
8172 Dəzgah operatoru, oyma/oduncaq	2265 Dietoloq, klinik
7223 Dəzgah operatoru, oyuncaq istehsalı/metal	2265 Dietoloq, pəhriz/ərzağın emalı
8114 Dəzgah operatoru, pardaqlayan/daş	2266 Difektoloq
8114 Dəzgah operatoru, pardaqlayan/sənaye almazları	2656 Diktor, radio
7223 Dəzgah operatoru, pərçim istehsalı	2656 Diktor, televiziya
7223 Dəzgah operatoru, pərçimləyən	2656 Diktor, yeniliklər
7223 Dəzgah operatoru, qayka istehsalı	2266 Dil terapevti
7223 Dəzgah operatoru, qazan istehsalı	3311 Diler, valyutanın dəyişdirilməsi
7223 Dəzgah operatoru, qəlib/metal	3413 Din işçisi
8172 Dəzgah operatoru, qırma/oduncaq	3413 Dini rütbəsi olmayan köməkçi heyət
7223 Dəzgah operatoru, qraviledən/metal	2636 Dini təriqətin başçısı
7223 Dəzgah operatoru, saat istehsalı	1112 Diplomantik nümayəndə, səfirlik
7223 Dəzgah operatoru, ştamplayıcı/metal	1344 Direktor, ailə xidməti mərkəzi
7223 Dəzgah operatoru, uzatma	1411 Direktor, gənclər üçün turbaza
7223 Dəzgah operatoru, yiyələmək/metal	1349 Direktor, hüquq məsləhətxanası
8172 Dəzgah operatoru, yonma/oduncaq	1344 Direktor, ictimai mərkəz
7223 Dəzgah operatoru, zenkerləyən/metal	1330 Direktor, informasiya sistemi
7223 Dəzgah operatoru, zərgərlik istehsalı	1349 Direktor, islahedici xidmətlər
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, cilalama dəzgahı/metal emalı	1342 Direktor, klinika
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, cilalayıcı dəzgah/metal emalı	1120 Direktor, kollec
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, çox dəqiq cilalayıcı dəzgah/metal emalı	1346 Direktor, kredit ittifaqının sədri
7223 Dəzgahda işləyən fəhlə, dəlici dəzgah/metal emalı	1411 Direktor, mehmanxana

1120	Direktor, məktəb	3251	Diş profilaktikası üzrə mütəxəssis
1344	Direktor, məskunlaşma xidməti mərkəzi	3214	Diş texniki
1411	Direktor, motel	3315	Dispaşer, zərərlərin ödənilməsi haqqında iddialar/sığorta
1120	Direktor, müəssisə	3131	Dispetçer, gərginlik/elektrik stansiyası
1120	Direktor, müəssisə/anbar təsərrüfatı	4323	Dispetçer, İdarə/aviasiya
1120	Direktor, müəssisə/balıqçılıq	4323	Dispetçer, İdarə/avtobus
1120	Direktor, müəssisə/emaleddici sənaye	4323	Dispetçer, İdarə/avtomobil yolları nəqliyyatı (avtobuslardan və yük avtomobillərindən başqa)
1120	Direktor, müəssisə/fərdi xidmət	4323	Dispetçer, İdarə/dəmir yolu
1120	Direktor, müəssisə/idman	4323	Dispetçer, İdarə/gəmilər
1120	Direktor, müəssisə/istirahət	4323	Dispetçer, İdarə/neft kəməri
1120	Direktor, müəssisə/kənd təsərrüfatı	4323	Dispetçer, İdarə/qatar
1120	Direktor, müəssisə/kommersiya xidməti	4323	Dispetçer, İdarə/qaz kəməri
1120	Direktor, müəssisə/mədəniyyət	4323	Dispetçer, İdarə/yük avtomobili
1120	Direktor, müəssisə/mehmanxana təsərrüfatı	1330	Dispetçer, internet şəbəkəsi
1120	Direktor, müəssisə/meşəçilik	7131	Divar kağızları yapışdıran
1120	Direktor, müəssisə/nəqliyyat	2265	Diyetoloq
1120	Direktor, müəssisə/ovçuluq təsərrüfatı	3432	Dizayner, afişalar
1120	Direktor, müəssisə/pərakəndə satış	7316	Dizayner, dekorasiya
1120	Direktor, müəssisə/rabitə	2163	Dizayner, geraldika və ya gerb
1120	Direktor, müəssisə/restoran	2163	Dizayner, geyim
1120	Direktor, müəssisə/səhiyyə	3432	Dizayner, interyerlərin tərtib edilməsi
1120	Direktor, müəssisə/sosial xidmətlər	2163	Dizayner, kommersiya məhsulları
1120	Direktor, müəssisə/təhsil	2163	Dizayner, mebel
1120	Direktor, müəssisə/tikinti	2163	Dizayner, moda
1120	Direktor, müəssisə/topdan ticarət	2166	Dizayner, multimedia
1120	Direktor, müəssisə/turizm	2166	Dizayner, nəşriyyat
1120	Direktor, müəssisə/yığışdırma və təmizləmə	2163	Dizayner, poliqrafiya
1343	Direktor, qocalar evi	2163	Dizayner, qiymətli əşyalar və zərgərlik məmulatı
1349	Direktor, şəkil qalereyası	2166	Dizayner, qrafika
1346	Direktor, sığorta agentliyi	3433	Dizayner, səhnə
1120	Direktor, təşkilat	2163	Dizayner, sənaye məhsulları
1120	Direktor, təşkilat/balıqçılıq	3433	Dizayner, sərgilər
1120	Direktor, təşkilat/eksərəzi təşkilatları	3433	Dizayner, teatr dekorasiyaları
1120	Direktor, təşkilat/idman	2163	Dizayner, toxuculuq
1120	Direktor, təşkilat/istirahət	2166	Dizayner, Veb
1120	Direktor, təşkilat/kommunal idarə	3324	Diler, satış üzrə müqavilə
1120	Direktor, təşkilat/mədəniyyət	7511	Doğrayan fəhlə, bağırsaqlar
1120	Direktor, təşkilat/meşəçilik	7511	Doğrayan fəhlə, balıq
1120	Direktor, təşkilat/səhiyyə	7511	Doğrayan fəhlə, ət
1344	Direktor, qadın məsləhətxanası	6210	Doğrayan, ağac tədarükü
1120	Direktor, təşkilat/sosial xidmətlər	7522	Doğrayan, ağac üzərində
1120	Direktor, təşkilat/təhsil	7316	Doğrayan, billur
1342	Direktor, xəstələrə qulluq	7113	Doğrayan, daş
1343	Direktor, yaşlılara qulluq mərkəzi	9211	Doğrayan, şəkər çuğunduru
2652	Dirijor	7315	Doğrayan, şüşə
2652	Dirijor, orkestr	7549	Doğrayan, şüşə/optik
2652	Dirijor, vokal kollektivi		

- 7316 Doğrayan, şüşənin cilalanması
7113 Doğrayan-cilalayıcı, daş
7316 Doğrayan-formalaşdırıcı, dekorativ şüşə
7113 Doğrayan-quraşdırıcı, heykəllər
7512 Doğrayıcı, qənddən hazırlanan qənnadı məmulatları
7516 Doğrayıcı, tütün
9333 Dok (dəmizdə) fəhləsi
9321 Dolayıb qablaşdırıcı, əl ilə
9334 Dolduran, anbar
7512 Dolduran, qənddən qənnadı məmulatları
7516 Dolduran, tütün
6121 Donuzçuluqla məşğul olan işçi
7122 Döşəmə salan usta, ağac bloklar
7122 Döşəmə salan usta, kaşı
7122 Döşəmə salan, parket
7112 Döşəməçi
2310 Dosent, universitet
1112 Dövlət Qulluğu İşləri üzrə müvəkkil
1111 Dövlət qulluqçusu, qanunvericilik orqanları
7313 Döyən usta, qiymətli metallardan bədii məmulatlar
2355 Dram sənəti üzrə müəllimlər
2641 Dramaturq
1420 Dükən sahibi
7115 Dülğər
7115 Dülğər, gəmidə
7115 Dülğər, gəmilərin yan alması üçün körpü

- 7115 Dülğər, ilkin bərkitmə
7115 Dülğər, körpülər
7115 Dülğər, mədən
7115 Dülğər, səhnə
7115 Dülğər, teatr
7115 Dülğər, təkrar bərkitmə
7115 Dülğər, texniki xidmət
7115 Dülğər, tikinti
7115 Dülğər-xarrat
7314 Dulusçu
7314 Dulusçu sahəsində dulusçu, gil və farfor qablar
7314 Dulusçu sahəsində qəlibçi, gil qab və farfor
5413 Dustaqxana gözətçisi
7511 Duza qoyan, balıq
7511 Duza qoyan, ət
8160 Duzlayıcı, pendir
7511 Duzlu məhlulda duza qoyan, ərzaq məhsulları
7126 Düzüb-yığan, magistral boru kəmərləri
7413 Düzücü fəhlə, yeraltı kabel
7122 Düzücü, ağac bloklar
7114 Düzücü, beton
7119 Düzücü, drenaj boruları
7122 Düzücü, kaşı
7122 Düzücü, mərmər
7122 Düzücü, qarışıq kaşı

E

- 2131 Ekoloq
2133 Ekoloq
2131 Ekoloq, bitkilər
2131 Ekoloq, heyvanlar
7321 Ekran istehsalçısı
2133 Ekspert, ətraf mühitin mühafizəsi
8121 Ekstruder operatoru, metal
8121 Ekstruder-presləmə operatoru, metal
7411 Elektrik
7412 Elektrik avadanlığının təmiri və xidməti üzrə elektrik montyoru
7412 Elektrik çilingər, məişət elektrik maşınları və avadanlıqları
7412 Elektrik çilingər, metropoliten
7212 Elektrik çilingəri, elektrik maşınların təmiri

- 7413 Elektrik naqilində fəhlə, elektrik enerjisi/yeraltı naqillər
7413 Elektrik naqilində fəhlə, elektrik enerjisi/yeraltı naqillər
7413 Elektrik naqilində fəhlə, elektrik gücü/yerüstü naqillər
7412 Elektrik, aviasiya
7411 Elektrik, binanın təmiri
7411 Elektrik, binaya texniki xidmət göstərmək
7412 Elektrik, gəmi
7412 Elektrik, lokomotiv
7411 Elektrik, mədən
7412 Elektrik, motonəqliyyat vasitələri
7411 Elektrik, neon işıqlandırması
7412 Elektrik, nəqliyyat vasitələri
7411 Elektrik, tikinti

7411 Elektrik, tikinti/elektrik qurğuları
 7412 Elektrik, tramvay
 7212 Elektrik-qaz qaynaqçısı
 7413 Elektromontajçı, elektrik kabeli
 7413 Elektrik montyoru
 7412 Elektromexanik
 7421 Elektromexanik, tibb elektron aparatlarının təmiri və xidməti
 7412 Elektromontyor
 7412 Elektromontyor, alətlər
 7412 Elektromontyor, bölücü
 7412 Elektromontyor, elektrik sayğaclarının istismarı üzrə
 7412 Elektromontyor, elektromaqnit
 7412 Elektromontyor, generator
 7412 Elektromontyor, işarə avadanlığı
 7412 Elektromontyor, motor
 7412 Elektromontyor, nəzarət cihazları
 7412 Elektromontyor, qaldırıcı avadanlıqlar
 7412 Elektromontyor, rabitə
 7412 Elektromontyor, reostat
 7412 Elektromontyor, soyuducu və kondisionerlər
 7412 Elektromontyor, transformator
 2264 Elektroterapevt
 7321 Elektrotipçi
 3422 Elmi-metodiki iş üzrə məşqçi
 2132 Elmi işçi, dənli bitkilər

2133 Elmi işçi, ətraf mühitin mühafizəsi
 2133 Elmi işçi, ətraf mühitin tədqiqi
 2132 Elmi işçi, heyvandarlıq
 2132 Elmi işçi, kənd təsərrüfatı
 2132 Elmi işçi, meşə təsərrüfatı
 2133 Elmi işçi, təbiətin mühafizəsi
 2132 Elmi işçi, torpaqşünaslıq
 2511 Elmi işçi/kompüter
 7214 Emaledici, konstruksiya metalı
 7535 Emal üzrə usta, xəz
 7535 Emalçı, dərilər/tük örtüyünün təmizlənməsi
 3117 Emaledici, mənbələrin oksidləşdirilməsi
 2131 Embrioloq
 9623 Enerji nəzarətçiləri
 2131 Entomoloq
 3257 Entomoloqun köməkçisi
 5151 Eşikağası
 9321 Etiketvuran, əl ilə
 2643 Etimoloq
 2121 Elmi işçi – Dövlət etalonunu qoruyan
 2632 Etnoloq
 2250 Epizootoloq baytar həkim
 5162 Ev qulluqçusu, qadın
 5162 Ev qulluqçusu, şəxsi
 6122 Ev quşları saxlayan işçi, ixtisaslı
 5152 Ev təsərrüfatını idarə edən
 7311 Eynək təmiri ustası

Ə

2262 Əczaçı (provizor)
 2262 Əczaçı, pərakəndə satış
 2113 Əczaçı, sənaye
 2262 Əczaçı, xəstəxana
 2250 Əczaçı baytar həkim
 2641 Ədib
 2641 Ədib, arayış kitabçaları
 2641 Ədib, əlyazmaları
 2641 Ədib, ictimai informasiya
 2641 Ədib, reklam mətnləri
 2641 Ədib, xüsusi mətnlər
 2659 Əhlilləşdirici, vəhşi heyvanlar
 6210 Əkmə üzrə işçi, meşəçilik
 9412 Əl altında işləyən, mətbəx
 9333 Əllə daşıyan, yüklər
 7314 Əl ilə gil qablar hazırlayan
 9321 Əl ilə iş görən fəhlə, konserv zavodu
 9321 Əl ilə iş görən fəhlə, şəkil əməliyyatları
 9333 Əl ilə yükvuran

8132 Əl izlərini aşkarlayan
 3435 Əlaqələndirici, ustalıq
 8160 Ələkçi, kakao paxlaları
 7221 Əmək alətləri düzəldən dəmirçi
 3313 Əməliyyatçı mühasib
 3355 Əməliyyat müvəkkili
 4211 Əməliyyatçı, bank
 2263 Əməyin gigiyenası üzrə həkim
 2263 Əməyin gigiyenası və təhlükəsizliyi üzrə mütəxəssislər
 1112 Ərazi polis bölməsinin rəisi
 3257 Əməyin sanitariyası və təhlükəsizliyi üzrə mütəxəssis
 2132 Əmtəlik bostançılıq üzrə mütəxəssis
 5153 Ərazi gözətçisi
 5223 Ərzaq malları üzrə satıcı, nəzarətçi-kassir
 8160 Ət və ət məhsulları ustası
 7522 Əyən, ağac
 7214 Əyən, metal vərəqələr

7315 Əyən, şüşə
8151 Əyirici, operator
8151 Əyirici avadanlığın operatoru
7318 Əyirici
8312 Əyləc fəhləsi, dəmir yolu

8312 Əyləc fəhləsi, qatar/yük
8312 Əyləc fəhləsi, qatar/karxana
8312 Əyləc fəhləsi, qatar/mədən

F

5161 Falçı
7522 Fanerləyən
2652 Faqot çalan
7522 Faytonçu
9332 Faytonçu, dartı gücü ilə işləyən ekipaj/sərnişin
9613 Fəhlə, birdəfəlik işləri yerinə yetirən
9412 Fəhlə, mətbəx
8112 Fəhlə, sianid istehsalı/separatorlar
9612 Fəhlə, tullantıların emalı
7317 Fəhlə-sənətkar, ağacdən məmulatlar
7317 Fəhlə-sənətkar, daşdan məmulatlar
7318 Fəhlə-sənətkar, dəri aksesuarları
7318 Fəhlə-sənətkar, dəridən məmulatlar
7317 Fəhlə-sənətkar, kağızdan məmulatlar
7317 Fəhlə-sənətkar, küləşdən məmulatlar
7318 Fəhlə-sənətkar, paltar
7318 Fəhlə-sənətkar, parça məmulatları
7318 Fəhlə-sənətkar, parçadan məmulatlar
7317 Fəhlə-sənətkar, qamışdan hörmə
7319 Fəhlə-sənətkar, şam hazırlanması
7318 Fəhlə-sənətkar, toxuculuq
7317 Fəhlə-sənətkar, toxuma
7318 Fəhlə-sənətkar, xalçalar
7318 Fəhlə, vintaçan (yivaçan) dəzğah
0110 Feldmarşal
2240 Feldşer
3256 Feldşer
2240 Feldşer, ailənin planlaşdırılması
3240 Feldşer, baytarlıq
3240 Feldşer, baytarlıq/süni mayalanma
3256 Feldşer, oftalmologiya
3251 Feldşer, stomatologiya
3251 Feldşer, stomatologiya/məktəblərə xidmət göstərilməsi
2641 Felyetonçu
6123 Fermer, arı saxlanması
6123 Fermer, arıçılıq
6121 Fermer, at cinslərinin yetişdirilməsi
6121 Fermer, at yetişdirilməsi
6221 Fermer, balıqyetidirmə
6111 Fermer, bostan bitkiləri
6111 Fermer, buğda
6121 Fermer, buynuzlu mal-qara

6112 Fermer, çay
6112 Fermer, çay plantasiyası
6111 Fermer, yabanı bitkilər
6122 Fermer, cücələr
6111 Fermer, cut
6121 Fermer, damazlıq ferma
6221 Fermer, dəniz məhsulları
6121 Fermer, donuzlar
6111 Fermer, çəltikçi
6122 Fermer, ev quşları/saxlama və çoxaltma
6122 Fermer, hindquşları
6123 Fermer, ipək qurdu yetişdirilməsi
6123 Fermer, ipəkçilik
6221 Fermer, istridyələr
6112 Fermer, kakao
6112 Fermer, kauçuklu ağaclar
6112 Fermer, kauçuklu ağaclar plantasiyası
6111 Fermer, kətan
6112 Fermer, kofe
6112 Fermer, kokos
6112 Fermer, kopra
6112 Fermer, mayaotu
6112 Fermer, meyvə ağacları
6112 Fermer, meyvə bağı
6112 Fermer, meyvə kolları
6112 Fermer, meyvələr
6310 Fermer, şəxsi istehlak üçün
6122 Fermer, ördəklər
6111 Fermer, pambıq
6111 Fermer, qarğıdalı
6129 Fermer, qarışıq heyvandarlıq təsərrüfatı
6130 Fermer, qarışıq istehsal
6114 Fermer, qarışıq bitkilər
6122 Fermer, qazlar
6121 Fermer, qoyun cinslərinin yetişdirilməsi
6121 Fermer, qoyunlar/qaragül
6112 Fermer, qoz-fındıq
6122 Fermer, quşları kəsmək
6111 Fermer, şəkər çuğunduru
6111 Fermer, şəkər qamışı

- 6112 Fermer, şərabçılıq
6111 Fermer, sızal
6111 Fermer, soya lobyası
6112 Fermer, üzümçü və şərabçı
6121 Fermer, süd
6111 Fermer, taxıl bitkiləri
6111 Fermer, tərəvəz
5164 Fermer, tüklü heyvanlar
6111 Fermer, tütün
6112 Fermer, üzümlüklər
6121 Fermer, xəz
6111 Fermer, yarma bitkiləri
6121 Fermer, yaylaq
6111 Fermer, yerfindiği
6111 Fermer, yonca
6122 Fermer, yumurta istehsalı
6121 Fermer, yunlu ev heyvanları
6111 Fermer, kartof
6111 Fermer, yem
7511 File hazırlayan işçi, balıq
9332 Fillərin çarvadarı
2643 Filoloq
2643 Filoloq, etimologiya
2643 Filoloq, fonologiya
2643 Filoloq, leksikoqrafiya
2643 Filoloq, linqvistika
2643 Filoloq, morfologiya
2643 Filoloq, qrafologiya
2643 Filoloq, semantika
2633 Filosof
2633 Filosof, siyasət
3133 Filtir-presləmə operatoru, kimyəvi və oxşar materiallar
3412 Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər
3412 Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/fiziki qüsurları olan şəxslər
3412 Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/həbsxanalar
3412 Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/karlar
3412 Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/mənəvi rifah
3412 Firavanlıq problemləri üzrə sosial işçi, köməkçi işçilər/psixi sağlamlıq
7542 Fitolqoyan
2111 Fizik
2111 Fizik, akustika
2111 Fizik, astronomiya
2111 Fizik, atom fizikası
2111 Fizik, atom
2111 Fizik, ballistika
2111 Fizik, bərk cisim fizikası
2111 Fizik, elektrik və maqnetizm
2111 Fizik, elektronika
2111 Fizik, hidrodinamika
2111 Fizik, işıq
2111 Fizik, istilik
2111 Fizik, mexanika
2111 Fizik, molekulyar fizika
2111 Fizik, nəzəri fizika
2111 Fizik, nüvə fizikası
2111 Fizik, optika
2111 Fizik, reologiya
2111 Fizik, səs
2111 Fizik, termodinamika
2111 Fizik, yarımkeçiricilər fizikası
2264 Fizioteapev, pediatriya
2264 Fizioteapevt
3255 Fizioteapevt, bioloji aktiv nöqtələrin masajı
3255 Fizioteapevt, elektroterapiya
2264 Fizioteapevt, ortopediya
2264 Fizioteapevt, yaşlı və qoca adamların müalicəsi
8112 Flotasiyaçı, minerallar
8112 Flotasiyaçı, mis mədəni
8112 Flotasiyaçı, molibden
4323 Flotustası
2659 Fokusçu
2659 Fokusçu-jonqlyor
2659 Fokusçu-sehrbaz
2643 Fonoloq
3344 Fonotipist, tibb
2354 Fortepiano müəllimləri (fərdi təhsil)
8132 Foto lentləri aşkarlayan, ağ-qara
8132 Foto lentləri aşkarlayan, rəngli
8132 Fotolentləri hazırlayan, aşkarlamaq/ağ-qara şəkil
8132 Fotolentləri hazırlayan, aşkarlamaq/çap
8132 Fotolentləri hazırlayan, aşkarlamaq/rəngli foto
8132 Fotolentləri hazırlayan, aşkarlamaq/şəkilin böyüdülməsi
7321 Fotolitoqraf
7322 Fotoyığım, çap etmək
7321 Fotooyma
3431 Fotoqraf
3431 Fotoqraf, aerofotoçəkiliş
3431 Fotoqraf, arxitektura
3431 Fotoqraf, elmi tədqiqatlar
7321 Fotoqraf, fotoqrayvura

3431 Fotoqraf, kommersiya illyustrasiyası
3431 Fotoqraf, kommersiya reklamı
3431 Fotoqraf, mətbuat
3431 Fotoqraf, mikrofotoqrafiya
3431 Fotoqraf, moda
3431 Fotoqraf, polis
3431 Fotoqraf, portretlər
3431 Fotoqraf, reklam və elanlar
3431 Fotoqraf, sənaye
3431 Fotoqraf, tibb
3431 Fotoqraf, yeniliklər

8132 Fotoqrafiya çap edən
3431 Fotoqraf-retuşçu
2165 Fotoqrammetrist
8132 Fotoşəkil platalarını aşkarlayan, ağ-
qara
2212 Ftiziator
3421 Futbolçu
8122 Futer ustası
7544 Fumiqator

G

4412 Gecə qəzetlərini paylayan poçt işçisi
7115 Gəmi dülgəri
3151 Gəmi mexaniki
3521 Gəmi radiosuna görə məsul şəxs
3152 Gəmi səfəri üzrə köməkçi
7126 Gəmi təmiri çilingəri
7214 Gəmi ustası, metal
2144 Gəmiqayıran, hərbi
1431 Gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsi
mərkəzinin direktoru
1431 Gənclərin problemləri üzrə elmi
araşdırmalar mərkəzinin direktoru
1431 Gənclər Sarayının direktoru
1431 Gənclər üçün informasiya
mərkəzinin direktoru
7531 Genəldici fəhlə, xəz
7535 Genəltmə üzrə usta, dəri
7535 Genəltmə üzrə usta, gön
2633 Geneologiya üzrə mütəxəssis
2131 Genetik
2131 Genetik, bitkilər
2131 Genetik, heyvanlar
8322 Geniş profilli avtomobil sürücüsü
7223 Geniş profilli dəzgahçı
8211 Geniş profilli təmirçi-çilingər
8341 Geniş profilli traktorçu-maşinist
7535 Genişləndirici, dəri
2114 Geodeziyaçı
2114 Geofizik
2114 Geofizik, geomaqnetizm
2114 Geofizik, geomorfologiya
2114 Geofizik, hidrologiya
2114 Geofizik, okeanoqrafiya
2114 Geofizik, qlyasiologiya
2114 Geofizik, seysmologiya
2114 Geofizik, vulkanologiya
3111 Geoloji kəşfiyyat və axtarış işlərində
fəhlə

2114 Geoloq
2114 Geoloq, layihə-axtarış işləri
2114 Geoloq, mədən işi
2114 Geoloq, mikropaleontologiya
2114 Geoloq, neft
2114 Geoloq, okeanoqrafiya
2114 Geoloq, paleontologiya
2114 Geoloq, petrologiya
2114 Geoloq, stratiqrafiya
2114 Geomaqnetik
2114 Geomorfoloq
7531 Geyim ustası, səhnə və studiya
3257 Gigiyena mütəxəssisi
2250 Ginekoloq baytar həkim
2659 Gipnozçu
2652 Gitara çalan
0310 Gizir, hərbi-dəniz donanması
2354 Gitara müəllimləri (fərdi təhsil)
6113 Göbələkçi
6113 Göbələkçi, mədəni halda yetişdirilən
göbələk
8350 Göyörtə matrosu, gəmi
5153 Gözətçi, bina
5153 Gözətçi, bina/təmizləmə
5413 Gözətçi, həbsxana
8312 Gözətçi, mal qatarı
5411 Gözətçi, meşə yangınları
9622 Gözətçi, muzey
5419 Gözətçi, nəqliyyat
9510 Gözətçi, avtomobil
5419 Gözətçi, quş qoruğu
9622 Gözətçi, şəkil qalareyası
5419 Gözətçi, sifarişlə
8312 Gözətçi, yük qatarı
6113 Gülçü
6113 Gülçü, qırmızı qərənfil
6113 Gülçü, qızıl güllər
6113 Gülçü, tülpanlar

2132 Gülçülük üzrə mütəxəssis
3421 Güləşçi
7313 Gümüş işləri üzrə usta
9111 Günəmuzd işləyən, ev
9112 Günəmuzd işləyən, mehmanxana

9112 Günəmuzd işləyən, restoran
9112 Günəmuzd işləyən, idarə
9112 Günəmuzd işləyən, zavod
7316 Güzgüçü, güzgü
7316 Güzgüçü, şüşə

H

2612 Hakim
2612 Hakim, ali məhkəmə
2612 Hakim, andlılar məhkəməsi
2612 Hakim, apellyasiya məhkəməsi
2612 Hakim, arbitrac məhkəməsi
2612 Hakim, dairə məhkəməsi
3422 Hakim, idman
2612 Hakim, kiçik
2612 Hakim, magistrat
2612 Hakim, məhkəmə təhqiqatı
2612 Hakim, məhkəmənin rüblük sessiyası
2612 Hakim, məhkəmənin səyyar sessiyası
2612 Hakim, vərəsəlik işləri və vəsiyyətlərin təsdiq edilməsi üzrə məhkəmə
2612 Hakim, yuxarı instansiya məhkəməsi
5142 Hamamçı
5142 Hamamçı, buğxana
5142 Hamamçı, sauna
5142 Hamamçı, türk hamamı
7512 Hamarlayıcı, qənddən hazırlanan qənnadı məmulatları
6224 Harpunçu, balinalar
2659 Hava akrobatı
2165 Havadan çəkiliş apararı
7522 Hazırlayan, ağac konteynerlər
7522 Hazırlayan, alətlər üçün futlyar
7522 Hazırlayan, altlığı ağacdən başmaqlar
7317 Hazırlayan, ayaqqabı/toxunma
7511 Hazırlayan, bağlama/bağırsaqlar
7511 Hazırlayan, balıq
7512 Hazırlayan, biskvit
7522 Hazırlayan, çəllək
7522 Hazırlayan, çənlər/ağac
7513 Hazırlayan, dondurma
7511 Hazırlayan, ət
7511 Hazırlayan, ev quşu
7522 Hazırlayan, furnitir/tros
7317 Hazırlayan, furnitur/zənbil
7522 Hazırlayan, idman ləvazimatı/ağac
7516 Hazırlayan, iyənən tütün
7522 Hazırlayan, kağız
7512 Hazırlayan, kekslər

7512 Hazırlayan, lapşa
7512 Hazırlayan, maya
7317 Hazırlayan, mebel/toxunma
7514 Hazırlayan, meyvə şirələri
7522 Hazırlayan, modellər/ağac
7522 Hazırlayan, mücrü
7317 Hazırlayan, oyuncaqlar/ağac
7512 Hazırlayan, peçenye
7513 Hazırlayan, pendir
7522 Hazırlayan, piano üçün futlyar
7512 Hazırlayan, piroq
7516 Hazırlayan, preslənmiş tütün
7522 Hazırlayan, qəlyanlar/çəkilən
7522 Hazırlayan, qəlyanlar/çəkilən(ağacdən)
7514 Hazırlayan, qənd/ənənəvi üsullar
7512 Hazırlayan, qənnadı məmulatları
7522 Hazırlayan, saatlar üçün futlyar
7512 Hazırlayan, saqqız
7522 Hazırlayan, şəkil üçün çərçivə
7516 Hazırlayan, siqaretlər
7516 Hazırlayan, siqarlar
7514 Hazırlayıcı, çatni (hind ədviyyatı)
7514 Hazırlayıcı, cem
7317 Hazırlayan, şotka
7522 Hazırlayan, söykəmə nərdivanlar/ağac
7522 Hazırlayan, stullar
7513 Hazırlayan, süd məhsulları
7317 Hazırlayan, süpürgələr
7522 Hazırlayan, tabut
7514 Hazırlayan, tərəvəz şirələri
7322 Hazırlayan, trafaretlər/ipəkçilik
7516 Hazırlayan, tütün plitələr
7516 Hazırlayan, tütün yarpağı
7513 Hazırlayan, yağ
7317 Hazırlayan, zənbillər
7115 Hazırlayıcı, dor və rey ağacı/ağac
7321 Hazırlayıcı, fotoqravyura/çap plataları
7534 Hazırlayıcı, döşəklər
7318 Hazırlayıcı, lif/toxuculuq sənayesi
7322 Hazırlayıcı, möhür izləri
7321 Hazırlayıcı, şablon/çap platası

7533	Hazırlayıcı, çətirlər	8341	Heyvandarlıq kompleksləri və mexanikləşdirilmiş fermaların operatoru
2655	Hekayəçi	6121	Heyvandarlıqla məşğul olan işçi
2212	Həkim-Mama-ginekoloq	3240	Heyvanlara baytar xidməti operatoru
2211	Həkim (ümumi)	2424	Heyətin təlimi üzrə mütəxəssis
2212	Həkim, anesteziologiya	2131	Hidrobioloq
2212	Həkim, dermatologiya	2111	Hidro dinamik
2212	Həkim, ginekologiya	2114	Hidroloq
2212	Həkim, kardiologiya	2165	Hidroqraf
2211	Həkim, loğman	3255	Hipnoterapevt
2212	Həkim, mamalıq	3259	Hiropraktik (manual terapiya mütəxəssisi)
2212	Həkim, nevrologiya	7511	Hisəverən, balıq
2212	Həkim, oftalmologiya	7511	Hisəverən, ət
2212	Həkim, osteopatiya	7223	Hissə və cihaz nəzarətçisi
2212	Həkim, otolarinqologiya	3259	Homeopat
2212	Həkim, pediatriya	7521	Hopdurma, ağac qabığı
2212	Həkim, psixiatriya	2619	Hüquq məhsləhətçisi
2212	Həkim, radiologiya	2611	Hüquqşünas
3257	Həkim, tibbi müayinə	2611	Hüquqşünas, cinayət hüququ
2212	Həkim, tibbi sığorta üzrə məsləhətvermə	2611	Hüquqşünas, daşınmaz əmlakla əməliyyatlar
3257	Həkim-epidemioloqun köməkçisi	2611	Hüquqşünas, məhkəmə prosesi
3257	Həkim-parazitoloqun köməkçisi	2619	Hüquqşünas, vəkil və hakimlərdən başqa
7523	Həkk etmə maşınının operatoru, ağac	2611	Hüquqşünas, vətəndaşlıq hüququ
0110	Hərbi hissə komandiri, silahlı qüvvələr	2611	Hüquqşünas, sığorta/anderraytinq üzrə
3315	Hərracçı	2611	Hüquqşünas, vəkil
2651	Heykəltəraş		
5419	Heyvanlara nəzarət üzrə məsul şəxs		
2355	Heykəltəraşlıq üzrə müəllimlər (fərdi təhsil)		
2659	Heyvan təlimçisi, vəhşi heyvanlar		
8341	Heyvandarlıq kompleksləri və mexanikləşdirilmiş fermaların mexanizatoru (geniş profilli)		

X

8152	Xalçaçı	8114	Xarrat dəzgahının operatoru, daş emalı
8152	Xalçaçı, xalça məmulatlarının bərpaçısı	8172	Xarrat dəzgahının operatoru, kəsmə/oduncaq
2230	Xalq təbabətinin həkimi (diplomsuz) dərmansız müalicə	8172	Xarrat dəzgahının operatoru, kəsmə/şpon
2230	Xalq təbabətinin həkimi (diplomsuz), kənd	7223	Xarrat dəzgahının operatoru, mərkəz/metal emalı
2230	Xalq təbabətinin həkimi (diplomsuz), otlar üzrə	7223	Xarrat dəzgahının operatoru, metal emalı
7115	Xarrat	7223	Xarrat dəzgahının operatoru, mexaniki/metal emalı
7223	Xarrat	7223	Xarrat dəzgahının operatoru, revolver dəzgahı "şaqlı başlıqla"/metal emalı
7522	Xarrat-mebelçi		
7522	Xarrat-mebelçi, furnitur		
7523	Xarrat dəzgahının operatoru, ağac emalı		

7223 Xərrat dəzgahının operatoru, revolver dəzgahı/metal emalı	3422 Xizək üzrə təlimatçı
7523 Xərrat, ağac emalı	8343 Xidmət edən fəhlə, quru dok (gəmi təmir olunan yer)
7115 Xərrat, gəmi	9622 Xidmət edən, istirahət otağı
7314 Xərrat, gil və çini qablar	9622 Xidmət edən, tualet
7115 Xərrat, mebel	7231 Xidmət üzrə texnik, avtomobil
7115 Xərrat, planer	7412 Xidmət üzrə fəhlə, elektrik avadanlığı
7522 Xərrat, qırmızı ağac	7421 Xidmət üzrə fəhlə, elektron avadanlıq
7115 Xərrat, tikinti	7421 Xidmət üzrə fəhlə, elektron avadanlığı/audio-vizual
6129 Xəzdərili heyvanların yetişdirilməsi və saxlanılması üzrə fermer	7421 Xidmət üzrə fəhlə, elektron avadanlığı/radio
7512 Xəmir bölən, çörək	7421 Xidmət üzrə fəhlə, elektron avadanlığı/televiziya
7512 Xəmir bölən, un məmulatları	9111 Xidmətçi
2165 Xəritələri tərtib edən	9629 Xidmətçi heyət, avtomobil dayanacağı
5322 Xəstə baxıcısı, qulluq/evdə	9412 Xidmətçi heyət, ərzaq anbarı
5321 Xəstə baxıcısı, qulluq/evdə qulluqdan başqa	5246 Xidmətçi heyət, kafeteriya
5321 Xəstə baxıcısı, xəstəxana	5246 Xidmətçi heyət, salat-bar
4229 Xəstəxana işçisi, informasiya əldə etmək	9629 Xidmətçi heyət, sərgi
7413 Xətt fəhləsi, elektrik enerjisi	5245 Xidmətçi heyət, təmir məntəqəsi
7413 Xətt fəhləsi, elektrik gücü	5245 Xidmətçi heyət, yaxta limanı
7413 Xətt fəhləsi, telefon	3252 Xidmətçi, tibbi sənədlər
7413 Xətt fəhləsi, teleqraf	3252 Xidmətçi, tibbi-sanitar məlumatları
7413 Xətt montyoru, rabbitə	5419 Xilasedici, suda
8183 Xətt operatoru, botulların doldurulması	5411 Xilasedici, oddan
7531 Xəz məmulatlar dərzisi	8350 Xilasetmə qayığının ekipaj üzvü
7531 Xəz ustası	7223 Xırda detallar hazırlayan, metal
7535 Xəzçi	7223 Xırda məmulatlar istehsalçısı, metal
5111 Xəzinəçi, aviasiya	7314 Xırdavat hazırlayan, gil və farfor
5230 Xəzinədar, alınan malların dəyərinin və çek vurulmasının hesablanması/özünəxidmət mağazası	5161 Xiromant
4211 Xəzinədar, bank	3421 Xizəkçi
5230 Xəzinədar, bilet kassası	3421 Xokkeyçi
5230 Xəzinədar, bukmekerlik	2652 Xor rəhbəri
5230 Xəzinədar, hesablama kassası/mağaza	2653 Xoreoqraf
4211 Xəzinədar, mübadilə köşkü	2652 Xormeystr
5230 Xəzinədar, ofis	7318 Xovverən fəhlə, lif/toxuculuq sənayesi
5230 Xəzinədar, restoran	4419 Xronometrajçı
5230 Xəzinədar, teatr kassası	3355 Xüsusi detektiv
5230 Xəzinədar, universal mağaza	3355 Xüsusi müstəntiq
4211 Xəzinədar, valyuta mübadiləsi	1112 Xüsusi müvəkkil, dövlət xidməti
7541 Xilasedici dalğıcı	1112 Xüsusi müvəkkil, vergi xidməti

İ

8131 “İsti” kamerlər operatoru	9321 İcarədar, parça
5249 İcarə haqqı üzrə satıcı	7536 İçliklər hazırlayan, ayaqqabı
7322 İcarəçi, çap presi	3413 İcma fəhləsi

- 7233 İcraatçı çilingər
3411 İcra məmuru
3343 İcraçı assistent
3343 İcraçı katib, hökumət müdiriyyəti
3343 İcraçı katib, komitə
3343 İcraçı katib, konsul idarəsi
3343 İcraçı katib, qeyri hökumət müdiriyyəti
2431 İcraçı mühasib, reklam işi
4414 İctimai İdarə qulluqçusu
3253 İctimai sağlamlıq təlimatçısı
2221 İctimai səhiyyədə tibb bacısı
9412 İdarə edən, mətbəx
3342 İdarə edənlər, hüquq praktikası
3341 İdarə qulluqçusu
4321 İdarə qulluqçusu, anbar
4321 İdarə qulluqçusu, anbar/mebel
4321 İdarə qulluqçusu, anbar/qeydiyyat və uçot
4321 İdarə qulluqçusu, anbar/yoxlama
4321 İdarə qulluqçusu, anbar/yoxlama (qeydiyyat və uçot)
4321 İdarə qulluqçusu, anbar/yoxlama (siyahı çıxarılması)
4311 İdarə qulluqçusu, audit
4221 İdarə qulluqçusu, biletlərin verilməsi/səyahət
5230 İdarə qulluqçusu, biletlərin verilməsi/səyahətlərdən başqa
1112 İdarə rəisi (polis)
1112 İdarə rəisinin müavini (polis)
4312 İdarə qulluqçusu, borc öhdəlikləri
3312 İdarə qulluqçusu, borc vermə
3341 İdarə qulluqçusu, borclar kitabı
4321 İdarə qulluqçusu, çəkib ölçmə
4321 İdarə qulluqçusu, çəkib ölçmə/birkalar
4321 İdarə qulluqçusu, çəkib ölçmə/tərəzi
3411 İdarə qulluqçusu, daşınmaz əmlaka hüququn dəyişməsinin rəsmiləşdirilməsi üçün sənədlərin
4312 İdarə qulluqçusu, dəyərin hesablanması
4311 İdarə qulluqçusu, əmək haqqı
4321 İdarə qulluqçusu, əmtəə anbarı
4311 İdarə qulluqçusu, əsas kitab
4411 İdarə qulluqçusu, fayl sistemi (sənədlərin sistemləşdirilməsi)
4415 İdarə qulluqçusu, fotosuratçıxarma
4312 İdarə qulluqçusu, girov və ya ipoteka
4323 İdarə qulluqçusu, göndərmə/hava nəqliyyatı
4323 İdarə qulluqçusu, hava nəqliyyatına xidmət
4311 İdarə qulluqçusu, hərrac
4311 İdarə qulluqçusu, hesab-faktura
4214 İdarə qulluqçusu, hesablar
3411 İdarə qulluqçusu, hüquqşünas
4225 İdarə qulluqçusu, informasiya
4416 İdarə qulluqçusu, insan resursları
4312 İdarə qulluqçusu, investisiya
3312 İdarə qulluqçusu, ipoteka krediti
4322 İdarə qulluqçusu, istehsalın planlaşdırılması
4322 İdarə qulluqçusu, istehsalın planlaşdırılması/əlaqələndirmə
4322 İdarə qulluqçusu, istehsalın planlaşdırılması/uçot sənədləri
3341 İdarə qulluqçusu, kağızları lazımı şəkildə rəsmiləşdirən
4414 İdarə qulluqçusu, kargüzarlıqda yardım
4415 İdarə qulluqçusu, kartoteka
4311 İdarə qulluqçusu, kassa
4411 İdarə qulluqçusu, kitabxana
4411 İdarə qulluqçusu, kitabxana/komplektləşdirmə
4413 İdarə qulluqçusu, kodlaşdırma
4413 İdarə qulluqçusu, kodlaşdırma/məlumatların daxil edilməsi
4413 İdarə qulluqçusu, kodlaşdırma/statistika
4312 İdarə qulluqçusu, kredit
4312 İdarə qulluqçusu, maklerlik
4312 İdarə qulluqçusu, maliyyə
4323 İdarə qulluqçusu, mallar/dəmir yolu daşımaları
4131 İdarə qulluqçusu, maşında yazma
4311 İdarə qulluqçusu, maya dəyərinin hesablanması
3411 İdarə qulluqçusu, məhkəmə
3411 İdarə qulluqçusu, məhkəmə yanında
4225 İdarə qulluqçusu, məlumat əldə edilməsi və sorğu aparılması
4110 İdarə qulluqçusu, məlumat kitabı üçün informasiyanın yığılması
4311 İdarə qulluqçusu, məvacib
4311 İdarə qulluqçusu, mühasibat
4311 İdarə qulluqçusu, mühasibat/diskont
4311 İdarə qulluqçusu, mühasibat/faizlərin artırılması
4311 İdarə qulluqçusu, mühasibat/hesablar

- 5230 İdarə qulluqçusu, nağd pulun hesablanması
- 4323 İdarə qulluqçusu, nəqliyyat
- 4322 İdarə qulluqçusu, planlaşdırma/materiallar
- 4412 İdarə qulluqçusu, poçt/çəşidləmə
- 4412 İdarə qulluqçusu, poçt
- 4211 İdarə qulluqçusu, poçtda kassa
- 4222 İdarə qulluqçusu, qabaqcadan qeydə alınma
- 4311 İdarə qulluqçusu, qiymətləndirmə
- 4312 İdarə qulluqçusu, qiymətli kağızlar
- 4419 İdarə qulluqçusu, reklam
- 5230 İdarə qulluqçusu, rüsumun yığılması
- 4413 İdarə qulluqçusu, sənədləri çəşidləmək üçün maşın
- 4415 İdarə qulluqçusu, sənədlərin surətinin çıxarılması
- 4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər
- 4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər bürosu
- 4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər bürosu/biletlərin satışına görə sifarişlər
- 4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər bürosu/qabaqcadan sifariş
- 4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər/aviaxətlər
- 4221 İdarə qulluqçusu, səyahətlər/dəmir yolu
- 2634 İdman psixoloqu
- 4322 İdarə qulluqçusu, sifariş/materiallar
- 3411 İdarə qulluqçusu, sığorta
- 4312 İdarə qulluqçusu, sığorta statistikas
- 4413 İdarə qulluqçusu, sistemləşdirmə
- 4322 İdarə qulluqçusu, siyahı/materiallar
- 4110 İdarə qulluqçusu, siyahı/poçt
- 4110 İdarə qulluqçusu, siyahı/ünvanlar
- 4413 İdarə qulluqçusu, şriftlər
- 4312 İdarə qulluqçusu, statistika
- 4415 İdarə qulluqçusu, surətlərin çıxarılması/ofis
- 4321 İdarə qulluqçusu, təchizat
- 4311 İdarə qulluqçusu, tədiyə cədvəli
- 4413 İdarə qulluqçusu, təshihatın oxunması
- 4413 İdarə qulluqçusu, təshihatın oxunması/çapetmə
- 4415 İdarə qulluqçusu, təsnifat
- 4110 İdarə qulluqçusu, ünvan maşını
- 4312 İdarə qulluqçusu, vergilər
- 3411 İdarə qulluqçusu, vəsiyyətnamələrin təsdiq edilməsi
- 4110 İdarə qulluqçusu, yazılar/heyət
- 4419 İdarə qulluqçusu, yazışma
- 4323 İdarə qulluqçusu, yükdaşımalara xidmət
- 4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/alınması
- 4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/fraxt
- 4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/göndərmə
- 4222 İdarə qulluqçusu, müştərilərin məlumatlandırılması
- 4311 İdarə qulluqçusu, xərclərin hesablanması
- 4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/idxal malları
- 4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/marşrut
- 4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/yük dövryyəsi
- 4321 İdarə qulluqçusu, yüklərin daşınması/yükvurma və dəniz nəqliyyatı ilə göndərmə
- 3411 İdarə qulluqçusu, yurispriensiya
- 4312 İdarə qulluqçusu, zərərin hesablanması
- 1112 İdarə rəhbəri, hökumət
- 1112 İdarə rəhbəri, hökumətlərarası təşkilat
- 4132 İdarə qulluqçusu, məlumatların bazaya daxil edilməsi
- 4132 İdarə qulluqçusu, ödəniş haqqında məlumatların kompüterə daxil edilməsi
- 1112 İdarə rəhbəri, şəhər özünüidarəsi
- 1412 İdarəedən, kafe
- 1412 İdarəedən, restoran
- 1412 İdarəedən, şadlıq evləri
- 1431 İdman qurğusunun direktoru
- 1431 İdman-sağlamlıq düşərgəsinin direktoru
- 1431 İdman klubunun sədri (prezidenti)
- 1431 İdman Federasiyasının sədri (prezidenti)
- 3422 İdman üzrə məşqçi-müəllim
- 1345 İdman məktəbinin direktoru
- 3422 İdman hakimi
- 2656 İdman şərhçisi
- 3422 İdmançı, peşəkar
- 6129 İlbizlərin yetişdirilməsi üzrə işçi
- 2166 İllüstrator
- 2659 İllüzionist

- 2166 İllustrator, kitablar
2166 İllustrator, reklam
7536 İlmə hazırlayan, ayaqqabı
2636 İmam
2659 İmitator
2659 İmitator, heyvan səsləri
2131 İmmunoloq
3339 Impresario
2654 Impresario
3339 Impresario, idman tədbirləri
2621 İnspektor
2353 İntensiv dil öyrətmə üzrə müəllimlər
5169 İnam əsasında müalicə üzrə mütəxəssis
2269 İncəsənət üzrə terapevt (bədi iş üzrə terapevt)
2622 İnformasiya üzrə mütəxəssis, işgüzar xidmətlər
2622 İnformasiya üzrə mütəxəssis, texniki informasiya
6122 İnkubator operatoru
7111 İnşaat fəhləsi, ənənəvi materiallar
7119 İnşaatçı fəhlə, ənənəvi olmayan materiallar
7412 İnşaatçı, armatur
7115 İnşaatçı, barca/ağac
7112 İnşaatçı, baca
7111 İnşaatçı
7119 İnşaatçı, evdə/ənənəvi olmayan materiallar
2144 İnşaatçı, gəmilər
3413 İndırma və dualarla müalicə edən şəfavericilər
7412 İnşaatçı, kollektor
7115 İnşaatçı-dülgər
3355 İnspektor
3355 İnspektor-kriminalist
3351 İnspektor, gömrük
3257 İnstruktur-dezinfektor
3359 İnspektor, hökumət müdiriyyəti
4323 İnspektor, İdarə/avtomobil yolları nəqliyyatına xidmət
4323 İnspektor, İdarə/dəmir yolu nəqliyyatına xidmət
3354 İnspektor, lisenziyalaşdırma
3359 İnspektor, mülki xidmət
3351 İnspektor, sərhəd
3353 İnspektor, təqaüdlər
3315 İnspektor, zərərlərin ödənilməsi haqqında iddialar
3315 İnspektor, zərərlərin sığortası
1323 İnşaatçı
2652 Instrumentalçı
3514 İnternet üzrə operator
2250 İntern (praktikant) baytar həkim
2641 İnteraktiv media yazıcıları
2423 İntervyuer(sorğu apararı), məşğulluq
3344 İnzibati işçi, tibb idarəsi
3343 İnzibati katib
1219 İnzibati xidmətlərin rəhbərləri (idarə edənləri)
6123 İpək qurdu yetişdirən işçi
6123 İpəkçi
6123 İpəkçilikdə işçi, ixtisaslı
7318 İplik istehsalı üzrə usta, lif/toxuculuq sənayesi
2112 İqlimçi
2631 İqtisadçı
2631 İqtisadçı, beynəlxalq ticarət
2631 İqtisadçı, ekonometriya
2631 İqtisadçı, əmək
2631 İqtisadçı, kənd təsərrüfatı
2511 İqtisadçı, konyunktura ilə bağlı məsələlər/İT
2631 İqtisadçı, maliyyə
2631 İqtisadçı, gömrük
2631 İqtisadçı, nəqliyyat və rabitə
2631 İqtisadçı, qiymət
2631 İqtisadçı, sənaye
2631 İqtisadçı, sosial sahə
2631 İqtisadçı, tikinti
2631 İqtisadçı, vergilər
3112 İş icraçısı, tikintidə
8312 İşarəverən, dəmir yolu
7412 İşarəvermə, mərkəzləşdirmə və bloklama qurğularının elektrik montyoru
6210 İşçi, ağacların yuxarı hissəsini mişarlayan
3258 İşçi, ambulans (təcili yardım maşını)
9332 İşçi, filləri idarə edən
9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/çay yığıcı
9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/dənli bitkilər
9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/ipək qurdu
9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/mal-qara
9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/meyvə bağı
9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/meyvə yığıcı
9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/pambıq yığıcı
9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/sağıcılıq
9211 İşçi, kənd təsərrüfatı/sitrus
9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/süd məhsulları
9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/südverən inək
9212 İşçi, kənd təsərrüfatı/xəzli heyvanlar
9211 İşçi, məhsul yığıcı

- 9211 İşçi, məhsul yığımı/dənli bitkilər
9211 İşçi, məhsul yığımı/meyvə bağı
9212 İşçi, ranço/iri buynuzlu mal-qara
9212 İşçi, ranço/qoyunlar
3253 İşçi, sanitariya maarifləndirmə
7411 İşiqçi, səhnə və studiya
7411 İşiqçi, teatr
2636 İslamı tədqiq edən ilahiyyatçı
2149 İşləyib hazırlayan, sistemlər/kompüterlərdən başqa
2511 İşləyib hazırlayanlar, sistemlər/kompüter
2423 İşə düzəltmə üzrə ekspert
7311 İstehsal üzrə usta, alət/cərrahi
7311 İstehsal üzrə usta, alət/dəniz
7311 İstehsal üzrə usta, alət/dəqiq
7311 İstehsal üzrə usta, alət/diş
7311 İstehsal üzrə usta, alət/elmi
7311 İstehsal üzrə usta, alət/meteorologiya
7311 İstehsal üzrə usta, alət/optik
7311 İstehsal üzrə usta, barometr
7311 İstehsal üzrə usta, cərahiyyə vasitələri
7311 İstehsal üzrə usta, qol və cib saatları
7311 İstehsal üzrə usta, çox dəqiq alətlər
7311 İstehsal üzrə usta, diş protezləri
7522 İstehsal üzrə usta, ekipajın korpusu/ağac
7311 İstehsal üzrə usta, fotoqrafiya avadanlığı
7522 İstehsal üzrə usta, gəminin korpusu/ağac
7522 İstehsal üzrə usta, nəqliyyat vasitələri karkası/ağac
7311 İstehsal üzrə usta, ortopediya alətləri
7311 İstehsal üzrə usta, protezlər/ortopedik
7311 İstehsal üzrə usta, süni bədən üzvləri
7312 İstehsalçı usta, akkardeon
7312 İstehsalçı usta, baraban
7312 İstehsalçı usta, düyməli akkardeon
7314 İstehsalçı usta, gil qabların detalları
7314 İstehsalçı usta, gil və çini qabların hazırlanması üçün qəliblər
7312 İstehsalçı usta, ksilofon
7312 İstehsalçı usta, musiqi alətləri/ağac nəfəs alətləri
7312 İstehsalçı usta, musiqi alətləri/mis nəfəs alətləri
7312 İstehsalçı usta, musiqi alətləri/nəfəs
7312 İstehsalçı usta, musiqi alətləri/simli
7312 İstehsalçı usta, orqan
7312 İstehsalçı usta, orqan/aşağı hissə
7312 İstehsalçı usta, orqan/borular
7312 İstehsalçı usta, piano
7312 İstehsalçı usta, piano/düymələr
7312 İstehsalçı usta, piano/səs lövhəsi
7313 İstehsalçı usta, qiymətli metallardan nazik zəncirlər
7313 İstehsalçı usta, qiymətli metallardan vərəqələr
7312 İstehsalçı usta, skripka
7313 İstehsalçı usta, zərgərlik
7536 İstehsalçı, at üçün boyunduruq
7536 İstehsalçı, ayaqqabı
7536 İstehsalçı, ayaqqabı/daban
7536 İstehsalçı, ayaqqabı/idman
7536 İstehsalçı, ayaqqabı/ortopedici
7536 İstehsalçı, ayaqqabı/yuxarı
7318 İstehsalçı, balıqtutma torları
7531 İstehsalçı, bluza
7533 İstehsalçı, çadırlar
7533 İstehsalçı, çardaqlar
7536 İstehsalçı, cərahiyyə ayaqqabısı
7536 İstehsalçı, dəri məmulatları
7536 İstehsalçı, idman ləvazimatı/ayaqqabı
6112 İstehsalçı, kakao
7531 İstehsalçı, kepçələr
7531 İstehsalçı, kişi köynəkləri
6112 İstehsalçı, kofe
6112 İstehsalçı, kokos
7531 İstehsalçı, korset
7533 İstehsalçı, leykən <günlüklər və çardaqlar>
7534 İstehsalçı, mebel/yüngül
6221 İstehsalçı, mirvari
7534 İstehsalçı, odevyal
7533 İstehsalçı, oyuncaqlar/gəlincik və parçadan düzəldilmiş oyuncaqlar
7533 İstehsalçı, oyuncaqlar/parça oyuncaqlar
7533 İstehsalçı, oyuncaqlar/yumşaq oyuncaqlar
7531 İstehsalçı, pariklər
7318 İstehsalçı, qabelen
7531 İstehsalçı, qadın paltarı
7536 İstehsalçı, qamçı
7536 İstehsalçı, qoşqu ləvazimatı
7312 İstehsalçı, royal
6111 İstehsalçı, şəkər çuğunduru
7531 İstehsalçı, şlyapalar
6111 İstehsalçı, soya lobyası
6221 İstehsalçı, yosunlar
7533 İstehsalçı, süni rənglər

- 7318 İstehsalçı, tesma
7318 İstehsalçı, torlar
7531 İstehsalçı, üst paltarı
7533 İstehsalçı, xalçalar
7318 İstehsalçı, xilasetmə torları
7534 İstehsalçı, yataq ləvazimatları
7536 İstehsalçı, yəhər
7536 İstehsalçı, yəhər yastıqları/yəhər istehsalı
7534 İstehsalçı, yüngül mebel
7124 İstilik izolyasiyasını quraşdıran, buxar qazanları və borular
3311 İstiqraz vərəqələri üzrə broker
9622 İstirahət otaqlarında növbətçi
2269 İstirahət üzrə terapevt
6113 İstixana fəhləsi, ixtisaslı
6121 İtlərin yetişdirilməsi üzrə seleksiyaçı
7224 İtiləmə sahəsində itiləyici, metal
7224 İtiləyici, bıçaqlar
7224 İtiləyici, əl aləti
7224 İtiləyici, kəsici alətlər
7224 İtiləyici, küçə
7224 İtiləyici, mişarlar
2611 İttihamçı
2131 İxtioloq
2212 İxtisaslaşmış həkimlər (daxili xəstəliklərin müalicəsi üzrə)
9214 İxtisasız bağban
9214 İxtisasız bağçı
9216 İxtisasız fəhlə, balıq tutma
9311 İxtisasız fəhlə, mədənçıxarma sənayesi
9311 İxtisasız fəhlə, karxana
9311 İxtisasız fəhlə, daş kömürü
9321 İxtisasız fəhlə, emal sənayesi
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/dənli bitkilər
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/kartof yığıcı
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/miqrant
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/mövsümi
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/müvəqqəti
9211 İxtisasız fəhlə, kənd təsərrüfatı/pambıq
9211 İxtisasız fəhlə, düyü
9215 İxtisasız fəhlə, meşəçilik
9212 İxtisasız fəhlə, otlaq
9216 İxtisasız fəhlə, ovçuluq təsərrüfatı
9321 İxtisasız fəhlə, şərab istehsalı
9622 İxtisasız fəhlə, təsadüfi işlər
9622 İxtisasız fəhlə, mehmanxana
9214 İxtisasız fəhlə, şitillik
9216 İxtisasız fəhlə, balıq yetişdirmə
9312 İxtisasız fəhlə, təmir
9313 İxtisasız fəhlə, tikinti/binalar
9311 İxtisasız fəhlə, torpaq işləri/karxana
9212 İxtisasız fəhlə, heyvandarlıq ferması
9329 İxtisasız fəhlə, yığma
9313 İxtisasız fəhlə, binaların sökülməsi
9312 İxtisasız fəhlə, qazma/kanal
9312 İxtisasız fəhlə, qazma/quyu
9312 İxtisasız fəhlə, qazma/yarğan
9312 İxtisasız fəhlə, torpaq işləri
9312 İxtisasız fəhlə, təmir/bəndlər
9312 İxtisasız fəhlə, təmir/yollar
9312 İxtisasız fəhlə, tikinti
9312 İxtisasız fəhlə, tikinti/bənd
9312 İxtisasız fəhlə, tikinti/yollar
9213 İxtisasız fəhlə, ferma
9312 İxtisasız fəhlə, tunellər
9329 İxtisasız fəhlə, detalların yüklənməsi və boşaldılması
2411 İxtisaslı mühasib
2230 İynəterapevti (iynə batırma üzrə mütəxəssis)
7124 İzolyasiyaçı
7124 İzolyasiyaçı, akustika
7124 İzolyasiyaçı, buxar qazanları və boruları
7124 İzolyasiyaçı, musiqi izolyasiyası
7124 İzolyasiyaçı, soyuducu avadanlıqları və kondisionerlər
7124 İzolyasiyaçı, tikinti
1120 İcra Hakimiyyətinin başçısı
1120 İcraçı direktor
2161 İnteryer üzrə memarlar
3323 İşçi, tədarük

J

- 9623 Jeton yığan, ticarət avtomatı/jetonlar | 3421 Jokey

2659 Jonqlyor
2642 Jurnalist

2642 Jurnalist, kütləvi informasiya
vasitələri

K

7413 Kabel calayıcısı
7215 Kabelçi, asılı körpü
7413 Kabelçi, elektrik enerjisi/yeraltı
kabellər
7413 Kabelçi, elektrik enerjisi/yerüstü
kabellər
7413 Kabelçi, elektrik gücü/yerüstü
kabellər
7422 Kabel-lehimləyicisi, məlumat və
telekommunikasiya
7215 Kabelçi, körpü
7413 Kabelçi, telefon
7413 Kabelçi, teleqraf
7413 Kabel lehimləyicisi
7413 Kabelçi-lehimləyən, elektrik
7413 Kabelçi-lehimləyən, telefon
7413 Kabelçi-lehimləyən, teleqraf
5419 Kabotaj qoruyucusu
8154 Kalandrçı usta, camaşırxana
8154 Kalandrçı usta, mahud
7222 Kalibrçı usta
7311 Kalibrçı usta, çox dəqiq alətlər
5162 Kamerdiner
5162 Kamerdiner, mehmanxana
5162 Kamerdiner, şəxsi
1111 Kansler, hökumət
2636 Kapellan
2652 Kapelmeyster
3152 Kapitan, gəmi/daxili sular
3152 Kapitan, gəmi/dəniz
0110 Kapitan, hava qoşunları
0110 Kapitan, hərbi-dəniz donanması
1312 Kapitan, balıq gəmisi
3152 Kapitan, liman
0110 Kapitan, silahlı qüvvələr
3153 Kapitan, təyyarə
0310 Kapral, hava qoşunları
0310 Kapral, silahlı qüvvələr
2212 Kardioloq
2651 Karikaturaçı
2165 Kartoqraf
2165 Kartoqraf, dəniz
3435 Kaskadyor
2423 Kadrlar üzrə ekspert
2423 Kadr və peşə hazırlığı üzrə inspektor
4120 Katib
2622 Kataloqçu

4120 Katib, "Redaktor" proqramı və oxşar
proqramlarla kompüterdə iş
1111 Katib, dövlət
3411 Katib, məhkəmə
3344 Katib, elan vermək
4222 Katib, gələnlərin qəbul edilməsi
4226 Katib, müsafirlərin qəbulu
4226 Katib, müsafirlərin qəbulu, tibb
1111 Katib, hökumət/qanunvericilik
orqanları
1112 Katib, hökumət/qeyri qanunvericilik
orqanları
3342 Katib, hüquq
3343 Katib, icraçı/hökumət müdiriyyəti
3343 Katib, icraçı/komitə
3343 Katib, icraçı/konsul idarəsi
3343 Katib, icraçı/qeyri hökumət
müdiriyyəti
3343 Katib, inzibati
3344 Katib, billing
4120 Katib, məşində yazma
3343 Katib, məhkəmə
4224 Katib, müsafirlərin qəbul
edilməsi/mehmanxana
1112 Katib, səfirlik
4120 Katib, stenoqrafiya
4120 Katib, stenoqrafiya/çapetmə
3344 Katib, tibb
3344 Katib, tibbi sığorta
4131 Katibə-makinaçı
6112 Kauçukçu
7119 Kəlləçarxçı
6210 Kəlləçarxçı, ağac tədarükü
7214 Kəlləçarxçı, metal konstruksiyaların
montajı
6129 Kənd təsərrüfat işçisi,
ixtisaslı/qarışıq heyvandarlıq
təsərrüfatı
6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi,
ixtisaslı/ağaclıq
6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi,
ixtisaslı/buğda
6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/çay
6111 Kənd təsərrüfatı işçisi,
ixtisaslı/yabanı bitkilər
6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/cut

- 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/düyü
- 6113 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/göbələk
- 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/kakao
- 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/kartof
- 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/kauçuk
- 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/kətan
- 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/kofe
- 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/mayaotu
- 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/meyvə ağacları
- 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/meyvə bağı
- 6112 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/meyvə kolları
- 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/meyvələr
- 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/pambıq
- 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/şəkər çuğunduru
- 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/şəkər qamışı
- 6113 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/şitillik
- 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/suvarma
- 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/tərəvəz
- 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/tütün
- 6112 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/üzümlüklər
- 6111 Kənd təsərrüfatı fəhləsi, ixtisaslı/yerfındığı
- 2132 Kənd təsərrüfatı fermasında assistent-məsləhətçi
- 6221 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/balıq
- 6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/buynuzlu mal-qara
- 6221 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/dəniz məhsulları
- 6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/donuzlar
- 6122 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/ev quşları
- 6221 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/istridyə
- 6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/mal-qara
- 6310 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/natural təsərrüfat
- 6130 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/qarışıq istehsal
- 6114 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/qarışıq bitkilər
- 6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/qoyunlar
- 5164 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/tüklü heyvanlar
- 6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/yağ istehsalı
- 6121 Kənd təsərrüfatı işçisi, ixtisaslı/yunlu və tüklü ev heyvanları
- 7514 Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı ustası (fermer)
- 7412 Kəndin elektrifikasişdırılması və rabitəsi üzrə elektrik montyoru
- 9313 Kərpic və əhəng gətirən
- 7112 Kərpic və ya daş qalaqlarını bağlayan fəhlə
- 6210 Kəsən, dəmiryol dayaqları
- 7313 Kəsən, qiymətli metal
- 6210 Kəsən, şpallar
- 6210 Kəsən, tikintiyə yararlı ağac/meşəçilik
- 6210 Kəsən, tir və sütunlar
- 7322 Kəsən, trafaret/ipəkçilik
- 7122 Kəsən-düzən, mozaika
- 6210 Kəsib-düzəldən, meşəçilik
- 7516 Kəsici, tütün yarpağı
- 9622 Keşikçi
- 9622 Keşikçi, gecə üçün
- 5414 Keşikçi, muzey
- 6210 Kəsilmiş ağacları təmizləyən işçi
- 2636 Keşik
- 3413 Keşik, dini rütbəsi olmayan
- 2636 Keşikin köməkçisi
- 6121 Keçi yetişdirən fermer
- 3221 Kiçik tibb bacısı (xəstə baxıçısı)
- 0110 Kiçik leytenant, hərbi-dəniz donanması
- 2221 Kiçik tibb bacısı
- 5321 Kiçik tibb bacısı, diş kabineti
- 5321 Kiçik tibb bacısı, ilk tibbi yardım
- 5153 Kilsə gözətçisi
- 3413 Kilsə işçisi

8131 Kimya sənayesinin geniş profilli aparatçısı	2652 Klarnet çalan
2113 Kimyaçı	3256 Klinik assistent
2113 Kimyaçı, analitik kimya	3252 Kliniki məlumatları kodlaşdıran (təsnifatlaşdıran)
2113 Kimyaçı, boyaçı	2659 Kloun
2113 Kimyaçı, boyaqlar	4413 Kodlaşdırıcı, dəftərxana
2113 Kimyaçı, dəri	4413 Kodlaşdırıcı, dəftərxana/məlumatların işlənməsi
2113 Kimyaçı, əcza	4413 Kodlaşdırıcı, dəftərxana/statistika
2113 Kimyaçı, fiziki kimya	5164 Köməkçi, baytar
2113 Kimyaçı, keyfiyyətin yoxlanması	7312 Kökləyən, akkardeon
2113 Kimyaçı, korroziya	7312 Kökləyən, musiqi alətləri
2113 Kimyaçı, kristalloqrafiya	7312 Kökləyən, orqan
2113 Kimyaçı, metallurgiya	7312 Kökləyən, royal və piano
2113 Kimyaçı, neft	6113 Kol qələmlərini peyvənd edən
2113 Kimyaçı, nüvə kimyası	7511 Kolbasa məmulatları hazırlayan usta
2113 Kimyaçı, plastmaslar	6224 Komanda üzvü, balinaovlayan gəmi
2113 Kimyaçı, polimerlər	6223 Komanda üzvü, drifter
2113 Kimyaçı, qeyri üzvi kimya	6223 Komanda üzvü, trauler
2113 Kimyaçı, rezin	8350 Komandanın üzvü
2113 Kimyaçı, şüşə	8350 Komandanın üzvü, draqer
2113 Kimyaçı, toxuculuq materialları	8350 Komandanın üzvü, yaxta
2113 Kimyaçı, üzvi kimya	0110 Komandır, aviasiya
2113 Kimyaçı, yeyinti məhsulları	0110 Komandır, hərbi-dəniz donanması
2113 Kimyaçı, yuyucu vasitələr	8341 Kombayn sürən, kənd təsərrüfatı
3133 Kimyəvi avadanlıqlarının aparatçıları	5329 Köməkçi, əczaçı
3212 Kimyəvi analiz laborantı	5329 Köməkçi, stomatoloq
8131 Kimyəvi təmizləmə aparatçısı	5329 Köməkçi, təcili yardım
9121 Kimyəvi təmizləmə təmizləyicisi, əl ilə	5329 Köməkçi, rentgenoqrafiya
3212 Kimyəvi-bakterioloji analiz laborantı	5329 Köməkçi, flebotomiya (qanalma)
3212 Kimyəvi-bakterioloji analiz laborantı (heyvandarlıq üzrə)	5329 Köməkçi, axtalanma
7421 Kinomexanik	5245 Köməkçi fəhlə, avtomobillərə xidmət stansiyası
3521 Kinooperator	5245 Köməkçi fəhlə, benzin doldurma məntəqəsi
3521 Kinooperator, kino	5246 Köməkçi fəhlə, mağaza
2641 Kinossenarist	3433 Köməkçi heyət, kitabxana
3521 Kino-video nümayəndəsi	3513 Köməkçi heyət, kompüter şəbəkəsi
5164 Kinoloq	3433 Köməkçi heyət, muzey
8322 Kirayələnmiş sürücü, minik avtomobili	3433 Köməkçi heyət, qalereya
2131 Kistoloq	3240 Köməkçi, baytarlıq
2131 Kistoloq, bitkilər	3121 Köməkçi, dağ-mədən sənayesi
2131 Kistoloq, heyvanlar	5321 Köməkçi, diş kabineti
7323 Kitab cildlərini hazırlayan fəhlə, kitabın cildlənməsi	5322 Köməkçi, evdə doğuş
7323 Kitab cildlərini tikən	3512 Köməkçi, kommunikasiya (İKT)
7323 Kitab çıxıntılarını qızılı rəngə boyayan	3512 Köməkçi, məlumat bazası
7323 Kitablara naxış basan fəhlə	3512 Köməkçi, mühəndis
2622 Kitabxanaçı	3512 Köməkçi, proqramçı
5412 Kiçik inspektor, polis nəfəri	3512 Köməkçi, sistem təhlili
0110 Kiçik leytenant, silahlı qüvvələr	9111 Köməkçi, evdə işləyən
	9111 Köməkçi, evdə işləyən/qonaq otağı
	3411 Köməkçi, hüquq məsələləri

3411	Köməkçi, hüquqşünas	7511	Konservləşdirmə üzrə fəhlə, balıq
5312	Köməkçi, məktəbəqədər müəssisə	7511	Konservləşdirmə üzrə fəhlə, bekon
9412	Köməkçi, mətbəx	7511	Konservləşdirmə üzrə fəhlə, ət
9412	Köməkçi, mətbəx/ev üçün olandan başqa	7514	Konservləşdirmə üzrə fəhlə, meyvə şirələri
5321	Köməkçi, doğum zamanı köməkçi/klinika və ya xəstəxana	7514	Konservləşdirmə üzrə fəhlə, meyvələr
5321	Köməkçi, psixiatr	7511	Konservləşdirmə üzrə fəhlə, sous və ədviyyatlar
9111	Köməkçi, mətbəx/evdə işləyən	7514	Konservləşdirmə üzrə fəhlə, tərəvəz şirələri
3344	Köməkçi, müalicə müəssisəsi	7514	Konservləşdirmə üzrə fəhlə, tərəvəzlər
5312	Köməkçi, müəllim	5412	Konstebel
3344	Köməkçi, potologiya	2144	Konstruktor, avtomobillər
2353	Köməkçi dil müəllimləri	2144	Konstruktor, uçuş aparatları
3253	Köməkçi, sanitariya maarifləndirmə	3343	Konsul
9313	Köməkçi, tikinti işləri	9622	Kopeldiner
3344	Köməkçi, xəstəxana/palata	3259	Korlara bələdçilik üzrə mütəxəssis
9622	Komendant	2619	Koronyor
5151	Komendant, düşərgə	1219	Korporativ xidmətlərin rəhbərləri (idarə edənləri)
5151	Komendant, tələbə yataqxanası	2642	Korrektor
2659	Komik, sirk	7322	Korrektura edən
1112	Komissar, polis	7321	Korrektura edən, fotoqrafiya
1112	Komissar, yanğınsöndürmə xidməti	5211	Köşk satıcısı
3322	Kommersant (sahələr üzrə)	5142	Kosmetikaçı
1420	Kommersant, pərakəndə satış	5142	Kosmetikaçı, makiyaj/səhnə
1420	Kommersant, topdan ticarət	5142	Kosmetikaçı, makiyaj/studiya
3322	Kommivoyajör	5142	Kosmetoloq
1420	Kommivoyajor (şəxsi iş)	3435	Kostyumçu, teatr
0110	Kommodor, aviasiya	9215	Kötükçixaran fəhlə
2523	Kommunikasiya (kompüter) üzrə təhlilçi	7318	Kötüyünü düzəldən, lif/toxuculuq sənayesi
1431	Komandanın məşqçi-rəisi	9212	Kovboy
2356	Kompüter üzrə müəllimlər	4213	Kreditor
3355	Komandir müavini	2632	Kriminoloq
5112	Konduktor, avtobus	2113	Kristalloqraf
5112	Konduktor, buxarla işləyən bərə	4212	Krupye
5112	Konduktor, dəmir yolu	4212	Krupye, oyun stolu
5112	Konduktor, funikulyor	2659	Kuklaoyndan
5112	Konduktor, hava donanması	7121	Küləş və ya qamışdan taxtapuş düzəldən
5112	Konduktor, pulman vaqonu	7535	Kürkcü
5112	Konduktor, qatar	2212	Kurortoloq
5112	Konduktor, tramvay	9621	Kuryer
5112	Konduktor, trolleybus	3343	Kuryer, diplomatik
5112	Konduktor, yataq vaqonu	4412	Kuryer, səyahətlər bürosu
2656	Konferansye		
3332	Konfransların planlaşdırıcıları		
3332	Konfransların və tədbirlərin təşkilatçıları		
1111	Konqres üzvü		

Q

6210	Qabıqsoyan, probka ağacı	9321	Qablaşdırıcı, əl ilə
------	--------------------------	------	----------------------

- 7516 Qablaşdırın, iylənən tütün
9412 Qabyuyan, əl ilə
9321 Qalaqla yığan, əl ilə
7313 Qalayçı
9520 Qalayçı
7214 Qalayçı, gəmi
8122 Qalvançı
2619 Qanun layihələrini tərtib edən, parlament
5414 Qapıçı
9629 Qapıçı
5153 Qapıçı, bina
9622 Qapıçı, mehmanxana
5153 Qapıçı, bina(təmizləmə)
9312 Qara fəhlə
0110 Qardemarin
9629 Qarderobçu
7114 Qarışdırın, beton
7512 Qarışdırın, bişirmə
7512 Qarışdırın, çörək xəmiri
7512 Qarışdırın, piroq üçün ədviyyat
7512 Qarışdırın, qənddən hazırlanan qənnadı məmulatları
7512 Qarışdırın, şokolad
7318 Qarışdırıcı, lif/toxuculuq sənayesi
5414 Qarovulçu
8331 Qatar rəhbəri
4323 Qatarları tərtib edən, dəmir yolu
7516 Qatışıqlar hazırlayan, çəkilən tütün
7516 Qatışıqlar hazırlayan, iylənən tütün
7523 Qaydaya salan operator, yonma dəzgahı/ağac emalı
7523 Qaydaya salan operator, oyma dəzgahı/ağac emalı
7523 Qaydaya salan operator, xarrat dəzgahı/ağac emalı
7523 Qaydaya salan, ağac emalı dəzgahları
7322 Qaydaya salan, çap dəzgahları
7322 Qaydaya salan, çap presi
7314 Qaydaya salan, gil və farfor məmulatların emalı
7523 Qaydaya salan-operator, ağac emalı dəzgahı
7523 Qaydaya salan-operator, emal dəzgahı/ağac emalı
7523 Qaydaya salan-operator, frazer-foson dəzgahı/ ağac emalı
7523 Qaydaya salan-operator, maşın mişarı/ağac emalı
7523 Qaydaya salan-operator, oduncağı formalaşdırma dəzgahı/ağac emalı
7523 Qaydaya salan-operator, tokar dəzgahı/ağac emalı
7115 Qayıq düzəldən, ağac
8350 Qayıqçı
8350 Qayıqçı, bərə
8350 Qayıqçı, mühərrikli qayıq
8350 Qayıqçı, yedək
7212 Qaynaqçı
7212 Qaynaqçı, asetilen
7212 Qaynaqçı, baş-başa çatma qaynaq
7212 Qaynaqçı, bəxyəlik
7212 Qaynaqçı, elektrik qövsü ilə
7212 Qaynaqçı, kontakt qaynaq
7212 Qaynaqçı, nöqtə-nöqtə
7212 Qaynaqçı, oksigen-asetilen
7212 Qaynaqçı, partlayışla
7212 Qaynaqçı, sürtünmə ilə
7212 Qaynaqçı, termit
8211 Qaz avadanlığının istismarı və təmiri çilingəri
7212 Qaz qaynaqçısı
7212 Qaz vasitəsilə kəsən işçi
7213 Qazançı
8182 Qazanxana maşinisti
8182 Qazanxana maşinisti, gəmi
8113 Qazma qurğusunun motorçusu
8111 Qazmaçı köməkçisi, neft və qaz kəşfiyyatı və istismarı qurğuları
8111 Qazmaçı, dayaq/mədən
8111 Qazmaçı, neft və qaz kəşfiyyatı və istismarı qurğuları
7126 Qazmaçı, su quyusu
7412 Qazmaya xidmət edən elektrik montyoru
8113 Qazmaçı, təcrübəli
8113 Qazmaçı, maili yönəldilmiş qazma
6113 Qazonu qaydada saxlayan fəhlə
7321 Qəlibçi, elektrotip
7314 Qəlibçi, kərpic və kirəmit
7211 Qəlibçi, metal
7211 Qəlibçi, metal tökmə/apoka və tökmə oyuqlar
7211 Qəlibçi, metal tökmə/retorta sobası
7211 Qəlibçi, metal tökmə/tökmə oyuqlar
7211 Qəlibçi, metal tökmə/vanna sobası
7516 Qəlibçi, siqarlar
8159 Qəlibçi, şlyapalar
7512 Qəlibçi, şokolad
7321 Qəlibçi, stereotip
7315 Qəlibçi, şüşə
7549 Qəlibçi, şüşə linzalar
7512 Qənnadçı

7512	Qənnadçı, şirniyyatçı	5164	Qulluq göstərən və yemləyən işçi, zoopark
7511	Qəssab	5322	Qulluq üzrə köməkçi, evdə
7511	Qəssabxanada qəssab	5321	Qulluq üzrə köməkçi, klinika
5223	Qeyri-ərzaq malları üzrə satıcı, nəzarətçi- kassir	5321	Qulluq üzrə köməkçi, xəstəxana
3252	Qeydiyyatçı	9112	Qulluqçu
7119	Qəza briqadasında fəhlə, tikinti	3352	Qulluqçu, aksizlər
9510	Qəzet paylayan	9121	Qulluqçu, döşəkağı
5221	Qəzet köşkünün sahibi	5151	Qulluqçu, ev təsərrüfatı
9520	Qəzetçi	5111	Qulluqçu, gəmi
8160	Qızcırdan	3422	Qulluqçu, idman
8160	Qızcırdan, maya	3354	Qulluqçu, immiqrasiya
7222	Qıfıl düzəldən çilingər	3343	Qulluqçu, konsul
7536	Qıraqlarını kəsib düzəldən fəhlə, ayaqqabı	3354	Qulluqçu, lisenziyalaşdırma
7313	Qiyətli daşlar tərəşçisi	5151	Qulluqçu, mehmanxana
3311	Qiyətli kağızların satıcısı	3359	Qulluqçu, mülki müdafiə
3315	Qiyətləndirici	3359	Qulluqçu, mülki xidmət komissiyası
3315	Qiyətləndirici, daşınmaz əmlak	9112	Qulluqçu, otaqlar
3113	Qiyətqoyan, elektroenergetika	3354	Qulluqçu, pasportların verilməsi
3114	Qiyətqoyan, elektronika	3351	Qulluqçu, pasportların yoxlanması
3315	Qiyətqoyan-ekspert	3359	Qulluqçu, seçmə
8160	Qızdırıcı sobanın operatoru, qızcırtma/alkoqollu içkilər	3353	Qulluqçu, sosial müavinətlər və sosial ödənişlər
7313	Qızıl döyən usta	3353	Qulluqçu, məcburi dövlət sosial sığorta vəsaitləri ödənişləri
7313	Qızıl işləri üzrə usta	3354	Qulluqçu, lisenziya (icazə)/tikinti
2114	Qiyasioloq	3354	Qulluqçu, lisenziya (icazə)/biznes
6121	Qoyun yetişdirən fermer	3353	Qulluqçu, sosial sığorta iddiaları
2652	Qoboy çalan	3353	Qulluqçu, təqaüdlər
7511	Qoca atları alan(kəsmək üçün)	3352	Qulluqçu, vergilər
9622	Qolf üçün oğlan	7113	Qumvuran işçi, daş doğranması
3421	Qolf oyunçusu	7133	Qumvuran, binaların xarici səthləri
3259	Qomeopatiya üzrə mütəxəssis	7316	Qumvuran, şüşənin dekorativ bəzədilməsi
5419	Mühafizəçi, çimərlik	7233	Quraşdırıcı, mühərrik/qatar
5413	Mühafizəçi, həbsxana	7233	Quraşdırıcı, stasionar mühərrik
5412	Mühafizəçi polis	7422	Quraşdırıcı, hesablama texnikası
5419	Mühafizəçi, təhlükəsizlik xidməti	7422	Quraşdırıcı, telefon
8312	Qoşucu, ayırıcı dayanacaq	7231	Quraşdırıcı çilingər/yol nəqliyyatı
6121	Qoyun otaran çoban	7231	Quraşdırıcı çilingər/mühərrik
6121	Qoyunçuluqla məşğul olan işçi	7313	Quraşdırıcı, qiymətli daşlar
6121	Qoyunqırxan, qoyunlar	7313	Quraşdırıcı, qiymətli metallar
2643	Qrafoloq	7321	Quraşdırıcı, fotoyma/çap plataları
5142	Qrimçi, studiya	7125	Quraşdırıcı, şüşə vərəqələr
5142	Qrimçi, teatr	7119	Quraşdırıcı, yığılma evlər
1111	Qubernator, ştat	7113	Quraşdırıcı, xarrat dəzgahı/daş
5164	Qulluq göstərən və yemləyən işçi, it damı	8131	Qurğu operatoru, ağac kömürü istehsalı
5164	Qulluq göstərən və yemləyən işçi, qoruq	8160	Qurğu operatoru, alkoqolsuz içkilərin istehsalı
5164	Qulluq göstərən və yemləyən işçi, quş damı	7521	Quruducu cihaz operatoru, taxta-şalban

8122	Qurğu operatoru, bəzək vurma/metal	8122	Qurğu operatoru, örtük çəkilməsi/naqıl
8122	Qurğu operatoru, bəzək vurma/metal tökmələr	8160	Qurğu operatoru, pivə bişirmə/alkoqollu içkilər
8172	Qurğu operatoru, bişirmə və buxara vermə	8122	Qurğu operatoru, qalvanik örtük/metal
8122	Qurğu operatoru, boyama/metal	8160	Qurğu operatoru, qatışıq/alkoqollu içkilər
3132	Qurğu operatoru, buz istehsalı	3133	Qurğu operatoru, qatışıq/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
8141	Qurğu operatoru, büzmələmə/rezin istehsalı	8160	Qurğu operatoru, qatışıq/şərab
7223	Qurğu operatoru, cilalayıcı/metal	3133	Qurğu operatoru, qatışıqların alınması/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
8122	Qurğu operatoru, çiləmək yolu ilə örtük çəkilməsi	8141	Qurğu operatoru, qatışıqların hazırlanması/rezin istehsalı
8131	Qurğu operatoru, daş kömüründən qaz əldə edilməsi	8122	Qurğu operatoru, qaynatma/metal
8160	Qurğu operatoru, degitratasiya/qida məhsulları	8160	Qurğu operatoru, qıçqırtma/alkoqollu içkilər
8160	Qurğu operatoru, distilə edən/alkoqollu içkilər	8131	Qurğu operatoru, qurğuşun istehsalı
3133	Qurğu operatoru, doqrama/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	8160	Qurğu operatoru, quruducu/qida məhsulları
8160	Qurğu operatoru, dondurucu/balıq	7523	Qurğu operatoru, rəngləmə/ağac
8160	Qurğu operatoru, dondurucu/ət	8160	Qurğu operatoru, saflaşdırma/qənd
8160	Qurğu operatoru, dondurucu/meyvələr	8160	Qurğu operatoru, saflaşdırma/qənd(fasiləsiz hərəkət)
8160	Qurğu operatoru, dondurucu/süd məhsulları	8172	Qurğu operatoru, saxlama/oduncaq
8160	Qurğu operatoru, dondurucu/tərəvəzlər	3133	Qurğu operatoru, səpmək/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
7223	Qurğu operatoru, döymə/metal	8122	Qurğu operatoru, səthin yağsızlaşdırılması/metal
8131	Qurğu operatoru, halogen qazı istehsalı	8122	Qurğu operatoru, sinkləşdirmə/metal
7223	Qurğu operatoru, hamarlama/metal	8131	Qurğu operatoru, sintetik lif istehsalı
8131	Qurğu operatoru, hidrogen istehsalı	8122	Qurğu operatoru, sıxılmış hava metodu ilə örtük çəkmək/metal
8172	Qurğu operatoru, hopdurma/oduncaq	8160	Qurğu operatoru, sterilizətmə/meyvələr
8122	Qurğu operatoru, kiçik hissələrə ayırma/metal	8160	Qurğu operatoru, sterilizətmə/tərəvəzlər
3133	Qurğu operatoru, kimyəvi birləşmələrin əldə edilməsi/ kimyəvi və onunla bağlı istehsal	8181	Qurğu operatoru, şüşə liflərinin istehsalı
7223	Qurğu operatoru, kimyəvi üsulla təmizləmə/metal	8141	Qurğu operatoru, təbəqə çəkilməsi/rezin istehsalı
8131	Qurğu operatoru, koks istehsalı	7223	Qurğu operatoru, termik kəsmə/metal
8122	Qurğu operatoru, lak örtüyünün çəkilməsi/metal	8122	Qurğu operatoru, üst təbəqənin təmizlənməsi/metal
8160	Qurğu operatoru, likyor istehsalı	8141	Qurğu operatoru, vulkanizasiya/rezin məmulatlar
8122	Qurğu operatoru, metal örtüyünün çəkilməsi/metal	8141	Qurğu operatoru, vulkanizasiya/şinlər
8122	Qurğu operatoru, metal örtüyünün çəkilməsi/naqıl	3133	Qurğu operatoru, xırdalamaq/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
8122	Qurğu operatoru, örtük çəkilməsi/metal		

8141 Qurğu operatoru, xırdalamaq/rezin istehsalı
8141 Qurğu operatoru, lateks istehsalı
8131 Qurğu operatoru, xlor istehsalı
8122 Qurğu operatoru, yandırma üsulu ilə çəkmə/metal
8131 Qurğu operatoru, yuyucu/kimyəvi və oxşar materiallar
8151 Qurğu operatoru, yuyucu/toxuculuq lifi
8160 Qurğu operatoru/sirkə hazırlanması
8131 Qurğu operatoru, gübrə istehsalı
7516 Quruducu kamerada quruducu, tütün
7516 Quruducu, iylənən tütün
7516 Quruducu, tütün

6122 Quşabaxan
6122 Quşçu
6122 Quşçuluq fabrikləri və mexanikləşdirilmiş fermaların operatoru
6122 Quşçuluq, işçi
8113 Quyuların əsaslı təmiri üzrə qazmaçı
8113 Quyuların əsaslı təmiri üzrə qazmaçı köməkçisi
8113 Quyuların tədqiqi üzrə operator
8122 Quyuların yeraltı təmiri üzrə operator
2359 Qrammatika üzrə müəllimlər (fərdi təhsil)

L

3212 Laborant
3212 Laborant, potologiya
3212 Laborant, qan bankı
3212 Laborant, sitologiya
3211 Laborant-aparatçı
5164 Laboratoriya işçisi, ixtisaslı/heyvanlar
7132 Lak çəkən usta, metal səthi
7132 Lak çəkən usta, motonəqliyyat vasitələri
7132 Lak çəkən usta, sənaye məmulatları
7522 Lak çəkən, ağac furnitur
2164 Layihəçi, nəqliyyat axınları
2164 Layihəçi, şəhər infrastrukturunu
2164 Layihəçi, şəhər planlaşdırılması
2164 Layihəçi, torpaq
7212 Lehimləmə qurğusunun operatoru
7212 Lehimləmə qurğusunun operatoru, metal
7212 Lehimləmə qurğusunun operatoru, zərgərlik məmulatları
7212 Lehimləyən, açıq alovla
7212 Lehimləyən, batırma ilə
7212 Lehimləyən, lehim lampası
7212 Lehimləyən, möhkəm lehim
7212 Lehimləyən, qalay
7212 Lehimləyən, soba
7212 Lehimləyən, yüksək sıxlıqlı qızma dərəcəsi
7212 Lehimləyən, yumşaq lehim
7222 Lekal hazırlayan

7322 Lekalçı, ipəkçilik
9121 Ləkə çıxaran, kimyəvi təmizləmə
2643 Leksikoqraf
2310 Lektor (mühazirəçi), ali təhsil sistemi
8132 Lent çap edən
8132 Lentləri aşkarlayan, ağ-qara
8132 Lentləri aşkarlayan, rəngli
7318 Lentləri qablaşdırın
7535 Lətçi, dərilər
7535 Lətçi, dərilər/tük örtüyünün təmizlənməsi
7535 Lətçi, xəz
0110 Leytenant, aviasiya
0110 Leytenant, silahlı qüvvələr
7318 Lif yuyuan, toxuculuq sənayesi
9622 Liftçi
4323 Liman rəisi
9333 Limanda yükdaşıyan
7322 Linotipçi
2643 Linqvist
8350 Lixterdə matros
5169 Loğman, inandırma və dualarla müalicə edən
2266 Loqoped
3152 Losman, gəmi
3152 Losman, hava yastığı üzərində nəqliyyat gəmisi
9331 Lövbərçi, tərsanə
7316 Lövhələr üzrə rəssam- şriftçi
7316 Lövhələri hazırlayan
8343 Lüləyə nəzarətçi, şaxta

M

5221	Mağaza sahibləri (dükançılar)	8132	Maşın operatoru, aşkarlayan/fotoqrafiya
4131	Makinaçı	8132	Maşın operatoru, aşkarlayan/kino lent
4131	Makinaçı (stenoqrafiya və xarici dili bilməklə)	8211	Maşın operatoru, avtonəqliyyat vasitələrinin yığılması
4131	Makinaçı, çapın müxtəlif növləri	8156	Maşın operatoru, ayaqqabı istehsalı
4131	Makinaçı, dəftərxana	8156	Maşın operatoru, ayaqqabı hazırlanması/idman
4131	Makinaçı, perforasiya	8156	Maşın operatoru, ayaqqabı hazırlanması/ortopedik
4131	Makinaçı, qaimələrin və hesab-fakturaların yazılması	8156	Maşın operatoru, ayaqqabı hazırlanması/toxunma
4131	Makinaçı, statistika	8183	Maşın operatoru, bağlayan
4131	Makinaçı, stenoqrafiya	8160	Maşın operatoru, balıq emalı
4131	Makinaçı, sürətçixarma	8160	Maşın operatoru, balıq məhsullarının istehsalı
4131	Makinaçı-stenoqrafist	8155	Maşın operatoru, bəzək işləri/dəri
3323	Mal alıcısı, pərakəndə ticarət	8181	Maşın operatoru, bəzək işləri/şüşə
3323	Mal alıcısı, topdansatış ticarət	8114	Maşın operatoru, bəzək vuran/beton məmulatları
3323	Mal təchizatçısı	8114	Maşın operatoru, bəzək vuran/daş məmulatı
5242	Mal, məhsul nümayiş edənlər	8160	Maşın operatoru, biçilmiş taxıl məmulatı
6121	Maldar, buynuzlu mal-qara	8189	Maşın operatoru, kanat və trosun uclarının birləşdirilməsi
9212	Maldar, ev heyvanı	8189	Maşın operatoru, silisium mikrosxemlərinin istehsalı
9212	Maldar, iri buynuzlu mal-qara	8157	Maşın operatoru, kimyəvi təmizləmə
9212	Maldar, qoyunlar	8160	Maşın operatoru, bitki yağı istehsalı
6121	Maldarlıq fermasının kənd təsərrüfatı işçisi	8189	Maşın operatoru, boruyığma
2412	Maliyyə planlaşdırması üzrə məsləhətçi	8156	Maşın operatoru, botinka istehsalı
1219	Maliyyə-təsərrüfat hissəsi rəisi, gəmi	8181	Maşın operatoru, botul istehsalı
6121	Mal-qara yetişdirən fermer	8132	Maşın operatoru, böyüdən/fotoqrafiya
2222	Mama, peşəkar	8183	Maşın operatoru, bükücü
2222	Mama, peşəkar/rayon	8151	Maşın operatoru, buran/sap və iplik
3222	Mama, köməkçi heyət	8121	Maşın operatoru, buraxılış/metal
3222	Mama, yardımçı işçilər/rayon	8181	Maşın operatoru, buraxılış/şüşə
2131	Mammoloq	8157	Maşın operatoru, camaşırxana
5241	Maneken	7322	Maşın operatoru, çap
5142	Manikürçü	7322	Maşın operatoru, çap/divar kağızı
7511	Marinadçı, balıq	8132	Maşın operatoru, çap/foto şəkil (rəngli təsvir)
7511	Marinadçı, ət	8132	Maşın operatoru, çap/fotoşəkil(ağ-qara təsvir)
7514	Marinadçı, meyvələr	7322	Maşın operatoru, çap/parçalar
7514	Marinadçı, tərəvəzlər	8160	Maşın operatoru, çay yarpağının emalı
7222	Markavuran, metal		
2431	Marketinq üzrə mütəxəssis		
2165	Markşeyder		
0110	Marşal, aviasiya		
8114	Maşın operatoru, abraziv örtüklərin hazırlanması		
7523	Maşın operatoru, ağac məmulatlar		
8154	Maşın operatoru, ağardan/toxuculuq		
8114	Maşın operatoru, asbosement məmulatları		
8155	Maşın operatoru, aşılایıcı/dəri		

- 8114 Maşın operatoru, daşın cilalanması
8181 Maşın operatoru, cilalama/gil məmulatlar
8114 Maşın operatoru, cilalama/mozaika
8114 Maşın operatoru, texniki almazın cilalanması
8181 Maşın operatoru, cilalama/şirələnmiş məmulatlar
8181 Maşın operatoru, cilalama/şüşə
8181 Maşın operatoru, cilalama/şüşə
8142 Maşın operatoru, çiləmək yolu ilə formalaşdırın/plastmaslar
8160 Maşın operatoru, çörək bişirilməsi
8160 Maşın operatoru, çörək-bulka məmulatı
8155 Maşın operatoru, dabbaqlama
8151 Maşın operatoru, daraqlı maşın/toxuculuq lifi
8121 Maşın operatoru, dartılma/iri diametrlı şovsuz borular
8121 Maşın operatoru, dartılma/kiçik diametrlı şovsuz borular
8121 Maşın operatoru, dartılma/metal
8121 Maşın operatoru, dartılma/naqıl
8181 Maşın operatoru, dartma/şüşə
8114 Maşın operatoru, daş məmulatı
8154 Maşın operatoru, dekorativ/toxuculuq
8155 Maşın operatoru, dəri aşılınması
8155 Maşın operatoru, dəri emalı
8181 Maşın operatoru, deşmə/saxsı məmulatlar
8181 Maşın operatoru, deşmə/şüşə
8151 Maşın operatoru, dolamaq/ipliklər
8151 Maşın operatoru, dolamaq/lent
8151 Maşın operatoru, dolamaq/toxuculuq lifi
8151 Maşın operatoru, dolayan/sap və iplik
8151 Maşın operatoru, dolayan/sintetik lif
8183 Maşın operatoru, doldurma/konteynerlər
8152 Maşın operatoru, doldurma/toxuculuq
8121 Maşın operatoru, doldurmaq/metal
8159 Maşın operatoru, döşək istehsalı
8131 Maşın operatoru, döyüş ehtiyatı
8189 Maşın operatoru, drenaj borularının çəkilməsi
8152 Maşın operatoru, düyünlərlə tikmək
8143 Maşın operatoru, düzləşdirən/karton
8131 Maşın operatoru, əczaçılıq məhsulları
8189 Maşın operatoru, elektrik naqillərinin qurğusu
8160 Maşın operatoru, ət emalı
8160 Maşın operatoru, ət məhsullarının istehsalı
8183 Maşın operatoru, etiketləyən
8181 Maşın operatoru, əyən/şüşə
7523 Maşın operatoru, əymə/ağac
8181 Maşın operatoru, farfor və saxsı məmulatların istehsalı
8160 Maşın operatoru, fiqurlu məmulatların hazırlanması/şokolad
8151 Maşın operatoru, fırladan/sap və iplik
8159 Maşın operatoru, formaların hazırlanması/şlyapalar
8142 Maşın operatoru, formalaşdırın/plastmaslar
8132 Maşın operatoru, fotokağız istehsalı
8132 Maşın operatoru, fotolent istehsalı
8132 Maşın operatoru, fotoplastika istehsalı
8132 Maşın operatoru, fotoqrafiya məhsulları
8132 Maşın operatoru, fotoşəkilin aşkarlanması
8181 Maşın operatoru, gil suspensiyalarının istehsalı
8181 Maşın operatoru, hamarlama/şüşə
8181 Maşın operatoru, hamarlama/şüşə linzalar
8159 Maşın operatoru, hazırlama/keçə-feyr kapyuşonları
8159 Maşın operatoru, hörmə tesma istehsalı
7523 Maşın operatoru, idman vasitəsi/ağac
8154 Maşın operatoru, ipək parçanı ağırlaşdırma
8151 Maşın operatoru, iplik maşını/toxuculuq lifi
7523 Maşın operatoru, işarələmə/ağac
8189 Maşın operatoru, izolədən
8189 Maşın operatoru, kabel qurğusu
8143 Maşın operatoru, kağız məmulatı
8143 Maşın operatoru, kağız qutuların istehsalı
8143 Maşın operatoru, kağız qutuların və zərflərin istehsalı
8160 Maşın operatoru, kakao paxlalarının emalı

8131	Maşın operatoru, karandaş istehsalı	8131	Maşın operatoru, məşəl istehsalı
8143	Maşın operatoru, karton məmulatı	8181	Maşın operatoru, metallaşdırma/şüşə
8181	Maşın operatoru, keramik məmulatların hazırlanması	8160	Maşın operatoru, meyvə şirəsi istehsalı
8143	Maşın operatoru, kəsici/kağız qutular	8160	Maşın operatoru, meyvənin təkrar emalı
8142	Maşın operatoru, kəsici/plastmas	7223	Maşın operatoru, millərin hazırlanması/boru şəkilli
8181	Maşın operatoru, kəsici/şüşə	7223	Maşın operatoru, millərin hazırlanması/metal
8160	Maşın operatoru, kəsici/tütün yarpağı	8114	Maşın operatoru, mineral məmulatı
8172	Maşın operatoru, kəsmə/oduncaq	8142	Maşın operatoru, nazik hissələrə prokatlama/plastmas
8172	Maşın operatoru, kəsmə/şpon	8143	Maşın operatoru, nazik karton məmulatı
8131	Maşın operatoru, kibrit istehsalı	8189	Maşın operatoru, örtük və qapaqların yerləşdirilməsi
8154	Maşın operatoru, kimyəvi təmizləmə	7523	Maşın operatoru, oyuncaq istehsalı/ağac
7323	Maşın operatoru, kitabların cildlənməsi	8143	Maşın operatoru, paketlər istehsalı
8160	Maşın operatoru, kofe paxlalarının emalı	8181	Maşın operatoru, pardaqlama/güzgülü şüşə
8160	Maşın operatoru, konservlərin hazırlanması/balıq	8131	Maşın operatoru, partlayıcı maddə istehsalı
8160	Maşın operatoru, konservlərin hazırlanması/ət	8160	Maşın operatoru, pasterizə etmə/süd
8160	Maşın operatoru, konservlərin hazırlanması/meyvələr	8160	Maşın operatoru, pasterizə etmə/süd məhsulları
8160	Maşın operatoru, konservlərin hazırlanması/tərəvəzlər	8160	Maşın operatoru, pastila istehsalı
8160	Maşın operatoru, konservləşdirmə/balıq	8160	Maşın operatoru, peçenya istehsalı
8160	Maşın operatoru, konservləşdirmə/ət	8142	Maşın operatoru, plastik məmulatın istehsalı
8160	Maşın operatoru, konservləşdirmə/meyvələr	8142	Maşın operatoru, plastmas məmulatlar
8160	Maşın operatoru, konservləşdirmə/tərəvəz	8189	Maşın operatoru, plomblayan
8152	Maşın operatoru, krujeva istehsalı	8143	Maşın operatoru, polietilen paketlər
8172	Maşın operatoru, kütlənin alınması/oduncaq	8181	Maşın operatoru, presləmə/şüşə
8160	Maşın operatoru, lapşa istehsalı	7223	Maşın operatoru, profilli əymə/metal
8159	Maşın operatoru, lekal hazırlanması/dəri	8181	Maşın operatoru, prokatlayan/güzgülü şüşə
8159	Maşın operatoru, nümunələrin hazırlanması/toxuculuq	8160	Maşın operatoru, qabıq təbəqəsinin təmizlənməsi/qarğıdalı
8159	Maşın operatoru, lekal hazırlanması/xəz	8183	Maşın operatoru, qablaşdırma
8132	Maşın operatoru, lentin aşkarlanması	8155	Maşın operatoru, qarışdırma/qu tükü
8155	Maşın operatoru, lət/dəri	8151	Maşın operatoru, qatışdırma/toxuculuq lifi
8155	Maşın operatoru, lət/xəzli dəri	8142	Maşın operatoru, plastik kabelin istehsalı
8151	Maşın operatoru, lif hazırlanması	8181	Maşın operatoru, qatışdırmaq/abrazivlər
8131	Maşın operatoru, linelium istehsalı	8160	Maşın operatoru, un emalı
8152	Maşın operatoru, mahud istehsalı	8159	Maşın operatoru, tent düzəldən
8183	Maşın operatoru, markalayan	8181	Maşın operatoru, qatışdırmaq/gil
8183	Maşın operatoru, markalayan/mallar		
8160	Maşın operatoru, marqarin hazırlanması		
7523	Maşın operatoru, mebel istehsalı		

8181 Maşın operatoru, qatışdırmaq/şirə	8181 Maşın operatoru, şirə istehsalı
8181 Maşın operatoru, qatışdırmaq/şüşə	8159 Maşın operatoru, şlyapa hazırlanması
8121 Maşın operatoru, qatışıq hazırlayan/metal	8160 Maşın operatoru, şokolad istehsalı
8160 Maşın operatoru, qatışıqların hazırlanması/çay	8160 Maşın operatoru, şokolad məmulatı
8160 Maşın operatoru, qatışıqların hazırlanması/qəhvə	8160 Maşın operatoru, sterilizə/balıq
8160 Maşın operatoru, qatışıqların hazırlanması/tütün	8160 Maşın operatoru, sterilizə/ət
8143 Maşın operatoru, qatlayıcı/kağız qutular	8154 Maşın operatoru, su keçirməz tərkibli hopduran/mahud
7223 Maşın operatoru, qaynaq/metal	8154 Maşın operatoru, su keçirməz tərkibli hopduran/parça
8141 Maşın operatoru, qəlib/rezin istehsalı	8154 Maşın operatoru, su keçirməz tərkibli hopduran/toxuculuq
8141 Maşın operatoru, qəlib/şinlər	8160 Maşın operatoru, süd emalı
8181 Maşın operatoru, qəlib/şüşə	8160 Maşın operatoru, süd məhsulları
8160 Maşın operatoru, qənd istehsalı	8160 Maşın operatoru, süd tozunun istehsalı
8160 Maşın operatoru, qənnadı məmulatı	8114 Maşın operatoru, süni daş məmulatı
8160 Maşın operatoru, qızartma/qoz-fındıq	8181 Maşın operatoru, şüşə boruların istehsalı
8160 Maşın operatoru, qozun təkrar emalı	8181 Maşın operatoru, şüşə istehsalı
8181 Maşın operatoru, qraviletmə/şüşə	8181 Maşın operatoru, şüşə məmulatların istehsalı
8157 Maşın operatoru, qurudan/camaşırxana	8181 Maşın operatoru, şüşə millərin istehsalı
8154 Maşın operatoru, qurudan/toxuculuq	8171 Maşın operatoru, xırdalama/kağız kütləsi
8143 Maşın operatoru, relyef sıxılması/kağız	8172 Maşın operatoru, talaşa alınması/oduncaq
7323 Maşın operatoru, relyef sıxılması/kitablar	8114 Maşın operatoru, taraşlayan/daş məmulatı
9122 Maşın yuyan	8160 Maşın operatoru, taxıl emalı
8155 Maşın operatoru, rəngləyən/dəri	8160 Maşın operatoru, tədarük edən/tütün yarpağı
8154 Maşın operatoru, rəngləyən/iplik	8160 Maşın operatoru, tədarük/ət
8154 Maşın operatoru, rəngləyən/paltar	8151 Maşın operatoru, təkrarlayan/sap və iplik
8154 Maşın operatoru, rəngləyən/parça	8160 Maşın operatoru, tərəvəz şirələrinin istehsalı
8154 Maşın operatoru, boyama/toxuculuq lifi	8160 Maşın operatoru, tərəvəzin təkrar emalı
8141 Maşın operatoru, rezin istehsalı	8152 Maşın operatoru, tikiş
8141 Maşın operatoru, rezin məmulatlar	8153 Maşın operatoru, tikiş
8141 Maşın operatoru, rezin şampların istehsalı	8153 Maşın operatoru, tikiş/ayaqqabı
8131 Maşın operatoru, şam istehsalı	8153 Maşın operatoru, tikiş/bəzək
8212 Maşın operatoru, sarıma/közərtmə sapı	8153 Maşın operatoru, tikiş/dəri
8132 Maşın operatoru, şəkil üçün kağız istehsalı	8153 Maşın operatoru, tikiş/tikmə
8114 Maşın operatoru, sement məmulatları	8153 Maşın operatoru, tikiş/paltar
8114 Maşın operatoru, sənaye almazlarının istehsalı	8153 Maşın operatoru, tikiş/şlyapalar
8189 Maşın operatoru, silisium çınqılı istehsalı	8153 Maşın operatoru, tikiş/toxuculuq məmulatları
8141 Maşın operatoru, şin istehsalı	8153 Maşın operatoru, tikiş/xəz
8160 Maşın operatoru, siqar istehsalı	8152 Maşın operatoru, tikmə/toxuculuq
8160 Maşın operatoru, siqaret istehsalı	

- 8155 Maşın operatoru, kimyəvi üsulla təmizləmə/dəri
- 8114 Maşın operatoru, tökmə beton məmulatı
- 8114 Maşın operatoru, tökmə daş məmulatı
- 8132 Maşın operatoru, çap/fotoplyonka
- 8132 Maşın operatoru, aydınlaşdırma/fotoplyonka
- 8132 Maşın operatoru, fotoböyüdücü (cihaz)
- 8132 Maşın operatoru, çap qurğusu
- 8121 Maşın operatoru, tökmə/əlvan metallar
- 8181 Maşın operatoru, tökmə/farfor və saxsı məmulatların istehsalı
- 8121 Maşın operatoru, tökmə/mərkəzqaçma (metal silindr məmulatları)
- 8121 Maşın operatoru, tökmə/metal
- 8121 Maşın operatoru, tökmə/metal içliklər(əlvan metallar)
- 8121 Maşın operatoru, tökmə/metal millər(əlvan metallar)
- 8142 Maşın operatoru, tökmə/plastmas məmulatlar
- 7322 Maşın operatoru, tökmə/şrift
- 8152 Maşın operatoru, tor toxuyan maşın
- 8160 Maşın operatoru, torpaq yumşaldan/buğda
- 8152 Maşın operatoru, toxucu
- 8152 Maşın operatoru, toxucu/parçalar
- 8152 Maşın operatoru, toxucu/tesma
- 8152 Maşın operatoru, toxucu/xalçalar
- 8151 Maşın operatoru, toxuculuq lifinin hazırlanması
- 8152 Maşın operatoru, toxuculuq/cakkard kətan
- 8152 Maşın operatoru, toxuyan/corab məmulatı
- 8152 Maşın operatoru, toxuyan/paltar
- 8155 Maşın operatoru, tük örtüyünün təmizlənməsi/dərilər
- 8160 Maşın operatoru, tütün emalı
- 8160 Maşın operatoru, tütün məmulatları
- 8181 Maşın operatoru, üfurmə/şüşə məmulatı
- 8181 Maşın operatoru, üst yazısı/keramik məmulatlar
- 8181 Maşın operatoru, üst yazısı/şüşə məmulatı
- 8157 Maşın operatoru, ütüləyən/camaşırxana
- 8172 Maşın operatoru, üyütmə/oduncaq
- 8152 Maşın operatoru, xalça istehsalı
- 8155 Maşın operatoru, xəz aşılınması
- 8155 Maşın operatoru, xəzli dəri emalı
- 8189 Maşın operatoru, xırdalama
- 8172 Maşın operatoru, xırdalama/oduncaq
- 8141 Maşın operatoru, yapışdırma/şinlər
- 8154 Maşın operatoru, yapışqan çəkən maşın/iplik
- 8142 Maşın operatoru, yığıcı/plastmas məmulat
- 8151 Maşın operatoru, yumağa sarımaq/sap və iplik
- 8151 Maşın operatoru, yumaq sarımaq/sap və iplik
- 8154 Maşın operatoru, yuyucu
- 8131 Maşın operatoru, yuyucu vasitələrin istehsalı
- 8160 Maşın operatoru, yuyucu/botullar
- 8157 Maşın operatoru, yuyucu/camaşırxana
- 8155 Maşın operatoru, yuyucu/dərilər
- 8160 Maşın operatoru, yuyucu/heyvan cəmdəyi
- 8154 Maşın operatoru, yuyucu/iplik
- 8154 Maşın operatoru, yuyucu/mahud
- 8142 Maşın operatoru, plastik butulkaların üfürülməsi
- 8142 Maşın operatoru, plastik kütlənin preslənməsi
- 8160 Maşın operatoru, yuyucu/meyvələr
- 8160 Maşın operatoru, yuyucu/tərəvəzlər
- 8151 Maşın operatoru, zərif ayrılmış iplik maşını/toxuculuq lifi
- 8311 Maşinist köməkçisi, elektrik qatarı
- 8311 Maşinist köməkçisi, elektrovoz
- 8311 Maşinist köməkçisi, lokomotiv
- 8311 Maşinist köməkçisi, qatar
- 8311 Maşinist köməkçisi, teplovoz
- 8343 Maşinist, avtomobil kranı
- 8113 Maşinist, bucurqad/neft və qaz quyuları
- 8342 Maşinist, buldozer
- 8113 Maşinist, buruq qurğusu/buruq və quyular
- 8342 Maşinist, buxarla işləyən yol salan maşın
- 8111 Maşinist, dağ avadanlığı/fasiləsiz hərəkət
- 8112 Maşinist, daş emalı üzrə qurğu

8112 Maşinist, dəlicə aqreqat/daş	8111 Maşinist, qazma maşını/şaxta
8112 Maşinist, dəmir filizinin təkrar emalı üzrə qurğu	8111 Maşinist, qazma qurğusu/karxana
8113 Maşinist, derrick-kran/neft və qaz quyuları	8111 Maşinist, qazma qurğusu/şaxta
8112 Maşinist, dəyirman/daş	8342 Maşinist, qreyder və skreper
3133 Maşinist, dəyirman/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	8342 Maşinist, qudrinator
8112 Maşinist, doqrama aqreqatı/dağ suxuru	8343 Maşinist, qülləli kran
8112 Maşinist, doqrama aqreqatı/daş	8112 Maşinist, sındırma üzrə qurğu/daş
8112 Maşinist, doqrama aqreqatı/kömür	8112 Maşinist, soyuducu qurğular
8112 Maşinist, doqrama aqreqatı/mineral mədəni	8343 Maşinist, təkərli kran
8112 Maşinist, doqrama qurğusu/daş	8311 Maşinist, teplovoz
8112 Maşinist, doqrama qurğusu/minerallar	8311 Maşinist, teplovoz/karxana
8342 Maşinist, ekskavator	8311 Maşinist, teplovoz/mədən
8311 Maşinist, elektrik qatarı	8343 Maşinist, tırtıllı kran
8311 Maşinist, elektrovoz	8342 Maşinist, torpaq şumlayan maşın/xəndəklərin qazılması
8171 Maşinist, kağızdüzəldən maşın	8160 Maşinist, üyütmə avadanlığı/düyü
8171 Maşinist, kağızdüzəldən maşın/cilalı tərəf	8160 Maşinist, üyütmə avadanlığı/ədviyyatlar
8171 Maşinist, kağızdüzəldən maşın/əks tərəf	8160 Maşinist, üyütmə avadanlığı/toxum
8342 Maşinist, kanalların qazılması	8160 Maşinist, üyütmə avadanlığı/xardal toxumu
8171 Maşinist, karton istehsalı	8160 Maşinist, üyütmə avadanlığı/yağlı bitkilərin toxumu
8112 Maşinist, kəsici maşın/daş	8112 Maşinist, xırdalama qurğusu/mineral xammalı
8343 Maşinist, körpülü kran	8311 Maşinist, yeraltı qatar
8171 Maşinist, lay-lay yığan maşın/kağız	8342 Maşinist, yol tikintisi maşınları
8311 Maşinist, lokomotiv	8342 Maşinist, yolsalan maşın
8311 Maşinist, lokomotiv/karxana	8112 Maşinist, yonucu qurğu/daş
8311 Maşinist, lokomotiv/mədən	8112 Maşinist, yuyucu aqreqat/mineral xammal
8311 Maşinist, manevr edən paravoz	7223 Maşınları sazlayan fəhlə, metal emalı avadanlığı
8112 Maşinist, mineral xammal emalı üzrə qurğu	7223 Maşınları sazlayan fəhlə, metal emalı dəzgahı
8112 Maşinist, mişarlama qurğusu/daş	7223 Maşınları sazlayan fəhlə, metal kəsən dəzgah
8111 Maşinist, navalça/şaxta	3211 Mammaqraf
8343 Maşinist, özüyəriyən qülləli kran	7231 Maşın-traktor parkına texniki qulluq üzrə sazlayıcı usta
8311 Maşinist, paravoz/karxana	3255 Massajçı
8311 Maşinist, paravoz/mədən	3255 Massajçı qadın
8311 Maşinist, qatar	8350 Matros, böyük
8311 Maşinist, qatar/metro	8350 Matros, göyertə
8311 Maşinist, qatar/yerüstü	0310 Matros, hərbi-dəniz donanması
8113 Maşinist, qazma avadanlığı/buruq və quyular	8350 Matros, kiçik
8113 Maşinist, qazma avadanlığı/zərbə və fırlatma yolu ilə qazma(neft və qaz quyuları)	8350 Matros, üzən yükqaldıran
8113 Maşinist, qazma avadanlığı/zərbə-kanat üsulu ilə qazma(neft və qaz quyuları)	8350 Matros-motorçu
	8350 Matros-motorçu, elektrik
	8350 Matros-motorçu, qaynaqçı
	8350 Mayaka nəzarət edən
	0110 Mayor, aviasiya

0110	Mayor, silahlı qüvvələr	1439	Menecer, kempinq (avtoturistlər üçün mehmanxana)
9333	Mebel daşıyıb quraşdırın	1431	Menecer, kinoteatr
7522	Mebel quraşdırıcısı	1439	Menecer, konfrans mərkəzi
7522	Mebel ustası	1439	Menecer, səyahət agentliyi
7412	Mexanik, lift	1431	Menecer, teatr
7318	Məftilçi, lif/toxuculuq sənayesi	1439	Menecer, telefon xidmətləri mərkəzi
8111	Məftilqayıran, bərkidici/daş karxanası	3344	Menecer, tibb praktikası
8111	Məftilqayıran, dayaq ağacı/daş karxanası	1439	Menecer, ticarət mərkəzi
8111	Məftilqayıran, dayaq ağacı/mədən	1420	Menecer, pərakəndə ticarət
8111	Məftilqayıran, dayaq/mədən	1420	Menecer, supermarket
7221	Məftilqayıran, naqıl	1420	Menecer, bakaleya
3412	Məhbusların şərti vaxtından əvvəl azad edilməsi sistemində qulluqçu, köməkçi işçilər	1420	Menecer, mağaza
2635	Məhbusların vaxtından əvvəl azad edilməsi sistemində əməkdaş/peşəkar	1111	Mer
2612	Məhkəmə sədri	9313	Məhlul daşıyan
7521	Məhlula salma yolu ilə emal edən, oduncaq	7223	Mərkəz nöqtəyə uyğunlaşdırmaqla qıran fəhlə, metal
7516	Məhlula salma yolu ilə emal edən, tütün	7223	Mərkəz nöqtəyə uyğunlaşdırmaqla qıran fəhlə, metal və rəqə
3412	Məsləhətçi (nəzarətçi), qadınlar üçün sığınacaq	2310	Məruzəçi, universitet
2121	Metrologiya üzrə mühəndis	5153	Məscid gözətçisi
1411	Mehmanxana inzibatçısı (xarici dili bilməklə)	3413	Məscid işçisi
1411	Mehmanxana sahibi	6210	Meşə gözətçisi
9212	Mehtər	5419	Meşəbəyi
9212	Mehtər, at zavodu	6210	Meşəbəyi
1345	Məktəb direktoru	6210	Meşəbəyi, meşəçilik
2351	Məktəb müfəttişi	2132	Meşəçi
8341	Meliorasiya işlərinin mexanizatoru	6210	Meşəçilikdə işçi, ixtisaslı
8341	Meliorasiya işlərinin traktorçusu	6210	Meşəçilikdə işçi, ixtisaslı/ağac kömürünün yandırılması (ənənəvi metod)
7312	Melodiyaçı, orqan	6210	Meşəçilikdə işçi, ixtisaslı/ağacın destillə edilməsi (ənənəvi metod)
2511	Məlumatlar bazasının idarə edilməsi üzrə mütəxəssis	6210	Meşəçilikdə işçi, ixtisaslı/meşəəkmə
2162	Memar, mənzərə	2424	Məşğulluq xidməti üzrə mütəxəssis
2161	Memar, tikinti	3355	Məsul növbətçi
2651	Memarlıq abidələrinin bərpaçısı	3355	Məsul növbətçi köməkçisi
2651	Memarlıq hissələrinin modelçisi və yapıcısı	2132	Məsləhətçi, balıqçılıq
1431	Menecer, at çapma məktəbi	2421	Məsləhətçi, biznes məsələləri
1431	Menecer, bilyard zalı/üzgüçülük hovuzu	2133	Məsləhətçi, ətraf mühitin mühafizəsi
1439	Menecer, dayanacaq/qoşqu	2132	Məsləhətçi, fermer təsərrüfatı
1431	Menecer, idman mərkəzi	2413	Məsləhətçi, investisiya
1431	Menecer, istirahət mərkəzi	2423	Məsləhətçi, işədüzəlmə
1431	Menecer, istirahət parkları	2423	Məsləhətçi, istehsalat təcrübəsi
1431	Menecer, kazino	2413	Məsləhətçi, istiqrazlar
		3341	Məsləhətçi, kartoteka
		2132	Məsləhətçi, kənd təsərrüfatı
		2359	Məsləhətçi, məktəb
		3341	Məsləhətçi, məlumatların daxil edilməsi
		2635	Məsləhətçi/ vərdişlər üzrə
		2635	Məsləhətçi/ ağır itki zamanı

- 2635 Məsləhətçi/ uşaqlar və cavanlar üçün
2635 Məsləhətçi/ ailə
2635 Məsləhətçi/ evlilik
2421 Məsləhətçi, menecment
2132 Məsləhətçi, meşəçilik
2423 Məsləhətçi, peşə yönümü
2423 Məsləhətçi, peşə (sənət)
2413 Məsləhətçi, qiymətli kağızlar
3341 Məsləhətçi, qulluqçu heyəti
4221 Məsləhətçi, səyahət
2351 Məsləhətçi, tədris metodikası
2351 Məsləhətçi, təhsil
2631 Məsləhətçi, iqtisadiyyat
2351 Məsləhətçi, təlim metodları
2212 Məsləhətçi, tibbi sığorta
3315 Məsləhətçi-ekspert, sığorta
3315 Məsləhətçi-ekspert, zərərlər
3315 Məsləhətçi-ekspert, zərərlərin
ödənilməsi haqqında iddialar
3422 Məşqçi, “döyüş sənəti”
3422 Məşqçi, atlet
3422 Məşqçi, bədən tərbiyəsi
3422 Məşqçi, boks
3422 Məşqçi, gülüş
3422 Məşqçi, idman
3422 Məşqçi, idman oyunları
3422 Məşqçi, qolf
3423 Məşqçi, yoqa
3422 Məşqçi-inzibatçı
3333 Məsul, gənclərin işlə təmin edilməsi
3333 Məsul, gənclərin məşğulluğu
3333 Məsul, işə düzəlmə
3334 Menecer, daşınmaz əmlakın satışı
8121 Metal bişirən
7213 Metal döyən usta, motonəqliyyat
vasitələrinin panelləri
7213 Metal döyən usta, təyyarə paneli
7213 Metal lövhələri nişanlayan
7319 Metal oyuncaq düzəldən
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı,
dekorativ məmulatlar
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı,
inventar
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı,
mis
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı,
motonəqliyyat vasitələri
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı,
qalay və tənəkə
7213 Metal prokatı dəzgahında yaymaçı,
uçuş aparatları
7313 Metaldan bədii məmulatlar
hazırlayan nəqqaş
8121 Metalı azotlaşdırən fəhlə
3135 Metalın emalı üzrə nəzarətçi
2146 Metallurq, ekstraqasiya
2146 Metallurq, fiziki proseslər
2146 Metallurq, radioaktiv minerallar
2146 Metallurq, tökmə
2146 Metallurq-laborant
7322 Mətbəəçi
2112 Meteoroloq
2112 Meteoroloq, hava proqnozu
2112 Meteoroloq, iqlimşünaslıq
2642 Mətn tərtibatçısı, elanlar
2642 Mətn tərtibatçısı, reklam
2642 Mətn tərtibatçısı, xüsusi
5131 Metrdotel
7232 Mexanik, vertolyot
7232 Mexanik, mühərrik/uçuş aparatları
7232 Mexanik, elektrik qurğuları/uçuş
aparatları
7232 Mexanik, mühərrik/raket
7232 Mexanik, uçuş aparatları
7231 Mexanik, avtobus
7231 Mexanik, avtomobil
7233 Mexanik, dağ-mədən avadanlığı
7311 Mexanik, diş
7421 Mexanik, elektronika
7421 Mexanik, elektronika/audio və
videotexnika
7421 Mexanik, elektronika/hesablama
maşınları
7421 Mexanik, elektronika/kalkulyatorlar
7421 Mexanik, elektronika/kompüterlər
7421 Mexanik, elektronika/ofis texnikası
7421 Mexanik, elektronika/radio
7421 Mexanik, elektronika/televiziya
7421 Mexanik, bankomat
3151 Mexanik, gəmi
7233 Mexanik, gəmi avadanlığı
3151 Mexanik, gəmi/birinci
3151 Mexanik, gəmi/dördüncü
3151 Mexanik, gəmi/ikinci
3151 Mexanik, gəmi/üçüncü
7233 Mexanik, kənd təsərrüfatı texnikası
7127 Mexanik, kondisioner
7233 Mexanik, meşə texnikası avadanlığı
7233 Mexanik, metalkəsən avadanlıq
7231 Mexanik, motonəqliyyat vasitələri
7231 Mexanik, mühərrik/avtomobil
7233 Mexanik, mühərrik/buxarla işləyən

7231 Mexanik, mühərrik/dizel(motonəqliyyat vasitələri)	7523 Mişarçı, ağac üzrə ən dəqiq işlər
7233 Mexanik, mühərrik/dizel (motonəqliyyat vasitələrindən başqa)	7511 Mişarçı, balıq
7231 Mexanik, mühərriklər	7511 Mişarçı, cəmdəklər
7233 Mexanik, poliqrafiya avadanlığı	7113 Mişarçı, daş
7231 Mexanik, qaraj	7511 Mişarçı, ət
7233 Mexanik, sənaye avadanlığı	8172 Mişarçı, lövhələrin kəsilməsi
7127 Mexanik, soyuducu	7313 Mişarçı, sənaye almazları
7233 Mexanik, soyuducu avadanlığı	8172 Mişarçı, taxta-şalban mişarlayan maşın
7233 Mexanik, havanı kondisiyalaşdırmaq üçün avadanlıq	7313 Mişarlayan, zərgərlik
7422 Mexanik, telefon avadanlığı	7213 Misgər
7422 Mexanik, teleqraf avadanlığı	7213 Misgər-tənəkəçi
7232 Mexanik, korpus və elektrik qurğuları/uçuş aparatları	2636 Missioner
7232 Mexanik, korpus/uçuş aparatları	5241 Model, geyim nümayişi
7233 Mexanik, tikinti texnikası	5241 Model, dəb
7233 Mexanik, torpaq emalı avadanlığı	5241 Model, reklam
7233 Mexanik, toxuculuq avadanlığı	7532 Modelçi, xəz
7231 Mexanik, traktor	7532 Modelçi, geyim
7233 Mexanik, turbinlər	7536 Modelçi, ayaqqabı
7234 Mexanik, velosiped	7314 Modelçi, gil və çini qab-qacaq
7233 Mexanik, yazı makinası	7222 Modelçi, tökmə üçün metal modellər
7231 Mexanik, yük avtomobili	7531 Modelçi-dərzi
7233 Mexanik, zavodun texniki istismarı	7522 Modelçi, ağac
8211 Mexaniki yığma işlər üzrə çilingər	7531 Modelyer
6112 Meyvəçi, meyvə ağacları	2636 Molla (kişi), peşəkar
6112 Meyvəçi, meyvə kolları	2636 Molla (qadın), peşəkar
7514 Meyvə-tərəvəz ustası	7322 Monotipçi
5419 Meşə gözətçisi	7233 Montajçı, dağ-mədən avadanlığı
0210 Miçman	7421 Montajçı, elektronika
2131 Mikoloq	7421 Montajçı, elektronika/alət və cihazlar
2131 Mikrobioloq	7421 Montajçı, elektronika/audio və videotexnika
7422 Mikroelektron telefon aparatlarının təmiri üzrə mexanik	7422 Montajçı, elektronika/informasiya avadanlıqları
3521 Mikrofotosurətlər hazırlayan	7422 Montajçı, elektronika/kompüter texnikası
2114 Mikropaleontoloq	7421 Montajçı, elektronika/meteoroloji avadanlıqlar
7318 Mil ilə toxuyan	7421 Montajçı, elektronika/poliqrafiya avadanlıqları
7211 Mil, metal	7421 Montajçı, elektronika/radar
4415 Mimeoqraf	7421 Montajçı, elektronika/radio
7313 Mina vuran, zərgərlik	7421 Montajçı, elektronika/sənaye avadanlıqları
7316 Minalayan, keramika	7421 Montajçı, elektronika/siqnal avadanlığı
7316 Minalayan, metal məmulat	7421 Montajçı, elektronika/siqnal sistemləri
7316 Mina vuran, dekorativ şüşə	7422 Montajçı, elektronika/telekommunikasiya avadanlığı
2114 Mineroloq	7421 Montajçı, elektronika/televiziya
4414 Mirzə	
7224 Mişar düzəldən	
7523 Mişarçı, ağac	
8172 Mişarçı, ağac emal edən qurğu	
6210 Mişarçı, ağac tədarükü	

- 7421 Montajçı, elektronika/tibb avadanlıqları
7214 Montajçı, gəmi tirləri və karkaslar
7233 Montajçı, idarə avadanlığı
7233 Montajçı, kənd təsərrüfatı texnikası
7233 Montajçı, meşə sənayesi avadanlığı
7233 Montajçı, metal emalı avadanlığı
7232 Montajçı, metal hava konstruksiyaları
7233 Montajçı, metal kəsən avadanlıq
7214 Montajçı, metal konstruksiyalar
7233 Montajçı, poliqrafiya avadanlığı
7119 Montajçı, quraşdırma evlər
7119 Montajçı, reklam və elanlar üçün lövhələr
7233 Montajçı, sənaye avadanlığı
7115 Montajçı, sex
7233 Montajçı, soyuducu və kondisioner avadanlığı
7422 Montajçı, telefon avadanlığı
7422 Montajçı, teleqraf avadanlığı
7233 Montajçı, texniki avadanlıq
7214 Montajçı, tikinti armaturu
7233 Montajçı, torpaq emalı avadanlığı
7233 Montajçı, toxuculuq avadanlığı
7233 Montajçı, turbinlər
7412 Montyor, dinamo
7421 Montyor, radioantenna
7421 Montyor, televiziya antenası
2643 Morfoloq
8113 Motorçu-tornaçı
8321 Motosikletçi
2342 Musiqi rəhbəri
3355 Müstəntiq
3230 Müalicə məqsədilə banka qoyanlar
3412 Müavinət verilməsi sistemində əməkdaş, köməkçi işçilər
2635 Müavinət verilməsi sistemində mütəxəssis, peşəkar
3121 Müdir müavini, dağ-mədən sənayesi
1349 Müdir, arxiv
4323 Müdir, İdarə/avtomobil yolları dayanacaqları
4323 Müdir, İdarə/avtomobil yolları hərəkəti
4323 Müdir, İdarə/barca
4323 Müdir, İdarə/bərə
4323 Müdir, İdarə/dəmir yolu stansiyası
4323 Müdir, İdarə/liman
4323 Müdir, İdarə/su nəqliyyatı terminalı
4323 Müdir, İdarə/verf
4323 Müdir, İdarə/yük-nəqliyyat gəmisi
1349 Müdir, kitabxana
1349 Müdir, muzey
2360 Müəllim
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/ailənin planlaşdırılması
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/anatomiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/antropologiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/aqronomiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/arxeologiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/arxitektura
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/astronomiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/bağçılıq
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/bakteriologiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/balıqçılıq
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/baytarlıq
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/beynəlxalq əlaqələr
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/biokimya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/biologiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/botanika
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/coğrafiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/demoqrafiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/dilbilmə
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/din
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/diyetika
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/dövlət idarəçiliyi
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/dram sənəti
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/ədəbiyyat
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/əkinçilik
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/entomologiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/ev təsərrüfatının iqtisadiyyatı
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/farmakologiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/fəlsəfə
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/filologiya
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/fizika
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/fiziki elmlər
2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/fizioterapiya

- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/gəmi istehsalı
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/geodeziya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/geofizika
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/geologiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/həkimlik işi
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/hərbi elm
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/həyat haqqında elmlər
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/heykəltəraşlıq
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/heyvandarlıq
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/hüquq
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/ictimai elmlər
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/ictimai inkişaf
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/incəsənət
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/incəsənət tarixi
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/iqtisadiyyat
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/istehsalın və idarəetmənin təşkili
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/jurnalistika
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kimya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kitabxanaçılıq
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kommersiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kommersiya müəssisələrinin idarə edilməsi
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kommunal idarəetmə
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/kompüterlər
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/linqvistika
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/maldarlıq
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/mamalıq
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/marketing
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/mədən texnologiyası
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/meşəçilik
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/meşəşünaslıq
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/metallurgiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/meteorologiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/mineralogiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/mühasibat uçotu
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/musiqi
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/naviqasiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/nəqliyyat xidməti
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/numizmatika
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/optometriya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/osteopatiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/paleoqrafiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/patologiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/pedaqogika
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/peşə xəstəliklərinin terapiyası
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/politologiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/psixologiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/qədim zamanlar
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/qulluq
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/radiologiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/reklam
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/riyaziyyat
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/səhiyyə
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/sənaye dizaynı
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/sənaye estetikası
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/sənaye texnologiyaları
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/sənətsünaslıq
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/sosiologiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/statistika
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/stomatologiya
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/tarix
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/tədris
- 2310 Müəllim, ali təhsil sistemi/telekommunikasiya xidməti

2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/teologiya	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/arxeologiya
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/terapiya	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/bədən tərbiyəsi
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/tehniki	2320	Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/bəna peşəsinə yiyələnmə
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/tehniki (elektronika)	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/biologiya
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/tehniki (elektrotexnika)	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/botanika
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/tehniki (kimya)	2320	Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/çap işi
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/tehniki (mexanika)	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/coğrafiya
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/tehniki (mülki tikinti)	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/dil
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/tehniki (telekommunikasiya)	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/dilbilmə və ədəbiyyat
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/tehniki (tehnologiya)	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/din
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/tibb elmi	2320	Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/dülgərlik işi
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/ticarətin təşkili	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/ədəbiyyat
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/tikintinin texnologiyası	2320	Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/əl işi və kustar sənətlər
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/toxuculuq texnologiyası	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/əmək təlimi
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/tredyunionizm	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/evdarlıq
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/xirotəcrübə	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/fizika
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/xoreoqrafiya	2320	Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/fotoqrafiya
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/yeyinti texnologiyaları	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/həyat haqqında elmlər
2310	Müəllim, ali təhsil sistemi/zoologiya	2320	Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/heykəltəraşlıq
2352	Müəllim, defektoloq/köməkçi işçilər	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/ictimai elmlər
2352	Müəllim, defektoloq/peşəkar	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/incəsənət
2352	Müəllim-loqoped	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/incəsənət tarixi
2352	Müəllim-surdoloq	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/iqtisadiyyat
2341	Müəllim, ibtidai təhsil/köməkçi işçilər	2320	Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/kargüzarlıq
2341	Müəllim, ibtidai təhsil/oxu (peşəkar)	2320	Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/kənd təsərrüfatı
2341	Müəllim, ibtidai təhsil/oxumaq (köməkçi işçilər)	2320	Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/kərpic düzülüşü
2341	Müəllim, ibtidai təhsil/peşəkar	2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/kimya
2341	Müəllim, ibtidai təhsil/yazı (köməkçi işçilər)		
2341	Müəllim, ibtidai təhsil/yazı işi (peşəkar)		
2342	Müəllim, məktəbəqədər təhsil/köməkçi işçilər		
2342	Müəllim, məktəbəqədər təhsil/peşəkar		
2330	Müəllim, ümumi təhsil məktəbi		

- 2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/kommersiya intizamı
- 2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/kommersiya və katiblik fəaliyyəti
- 2310 Müəllim və assistent
- 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/kompüterlər
- 2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/linqvistika
- 2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/makinada yazma
- 2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/metal emalı
- 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/musiqi
- 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/qulluq
- 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/riyaziyyat
- 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/tarix
- 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/təbiət elmləri
- 2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/təsviri sənət
- 2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/texniki
- 2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/texniki rəsmxətt
- 2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/texniki təhsil
- 2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili sistemi/xoreoqrafiya
- 2330 Müəllim, ümumi təhsil məktəbi/zoologiya
- 2320 Müəllim, ilk peşə - ixtisas təhsili müəssisəsi
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/defektoloq (köməkçi işçilər)
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/defektoloq (peşəkar)
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/əqli çatışmazlığı olan şəxslər üçün (peşəkar)
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/əqli qüsurları olan şəxslər üçün (köməkçi işçilər)
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/fiziki çatışmazlığı olan şəxslər üçün (peşəkar)
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/fiziki qüsurları olan şəxslər üçün (köməkçi işçilər)
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/karlar üçün (köməkçi işçilər)
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/karlar üçün (peşəkar)
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/korlar üçün (köməkçi işçilər)
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/korlar üçün (peşəkar)
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/lallar üçün (köməkçi işçilər)
- 2352 Müəllim, xüsusi təhsil/lallar üçün (peşəkar)
- 3115 Müfəttiş, avtomobil/texniki standartların inspeksiyası
- 3352 Müfəttiş, vergilər
- 3355 Müfəttiş, polis
- 3115 Müfəttiş, dəniz
- 7543 Müfəttiş, keyfiyyət
- 3113 Müfəttiş, keyfiyyət/elektrik məmulatı
- 3114 Müfəttiş, keyfiyyət/elektron məmulatı
- 7543 Müfəttiş, keyfiyyət/məhsul
- 7543 Müfəttiş, keyfiyyət/mexaniki məmulat
- 7543 Müfəttiş, keyfiyyət/parçalar
- 7543 Müfəttiş, keyfiyyət/sənaye prosesləri
- 7543 Müfəttiş, keyfiyyət/xidmətlər
- 3257 Müfəttiş, məhsulun təhlükəsizliyi
- 3257 Müfəttiş, peşə təhlükəsizliyi
- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq
- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/avtomobillər
- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/elektrik
- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/əmək
- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/ətraf mühitin çirklənməsi
- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/fabriklər
- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/idarə və təşkilatlar
- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/iş şəraiti
- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/istehlakçıların müdafiəsi
- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/mağazalar
- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/sənaye tullantılarının yenidən işlənməsi

- 3257 Müfəttiş, təhlükəsizlik və sağlamlıq/uşaqlara qayğı
- 3112 Müfəttiş, tikinti
- 5419 Müfəttiş, yol hərəkəti
- 3359 Müfəttiş, qiymətlər
- 3359 Müfəttiş, yanğınsöndürmə
- 3359 Müfəttiş, kənd təsərrüfatı
- 3359 Müfəttiş, balıqçılıq
- 3359 Müfəttiş, meşəçilik
- 3359 Müfəttiş, əmək haqqı
- 3359 Müfəttiş, çəki və tədbirlər
- 2652 Müğənni qadın, kontralto
- 2652 Müğənni qadın, messo-soprano
- 2652 Müğənni qadın, soprano
- 2652 Müğənni, bariton
- 2652 Müğənni, bas
- 2652 Müğənni, caz
- 2652 Müğənni, gecə klubu
- 2652 Müğənni, konsert
- 2652 Müğənni, küçə
- 2652 Müğənni, opera
- 2652 Müğənni, populyar musiqi
- 2652 Müğənni, tenor
- 2652 Müğənni, xor
- 5414 Mühafizəçi
- 5413 Mühafizəçi, həbsxana
- 2621 Mühafizəçi, muzey
- 2621 Mühafizəçi, rəssamlıq qalereyası
- 2411 Mühasib
- 2411 Mühasib, büdcə
- 3313 Mühasib, köməkçi heyət
- 2411 Mühasib, audit
- 2411 Mühasib, ekspertiza
- 4313 Mühasib, əmək haqqı
- 4132 Mühasib, fərdi kompüter operatoru
- 2411 Mühasib, ictimai
- 2411 Mühasib, şirkət
- 2411 Mühasib, vergi agentı
- 2411 Mühasib, xərclərin kalkulyasiyası
- 2411 Mühasib, bələdiyyə
- 2411 Mühasib-analitik
- 3313 Mühasib-hesabdar
- 3313 Mühasib-hesabdar, böyük mühasibatın aparılması
- 2152 Mühəndis, aviasiya-kosmos texnikası
- 2144 Mühəndis, avtomobil istehsalı
- 3153 Mühəndis, bort
- 2144 Mühəndis, daxiliyanma mühərrikləri
- 2149 Mühəndis, dəyərin qiymətləndirilməsi
- 2144 Mühəndis, dizellər
- 7421 Mühəndis, aviaelektronika
- 2151 Mühəndis, elektrik işıqlandırması
- 2151 Mühəndis, elektrik sistemləri
- 2152 Mühəndis, elektronika
- 2152 Mühəndis, elektronika/aparat kompüter avadanlığının işlənilməsi hazırlanması
- 2152 Mühəndis, elektronika/informasiyanın işlənməsi üçün texniki qurğular
- 2152 Mühəndis, elektronika/yarımkeçiricilər
- 2152 Mühəndis, elektronika/yoxlama-ölçü cihazları
- 2151 Mühəndis, elektrotexnika
- 2151 Mühəndis, elektrotexnika/elektrik dartsı
- 2151 Mühəndis, elektrotexnika/elektrik enerjisinin bölüşdürülməsi
- 2151 Mühəndis, elektrotexnika/elektrik enerjisinin istehsalı
- 2151 Mühəndis, elektrotexnika/elektrik enerjisinin ötürülməsi
- 2151 Mühəndis, elektrotexnika/elektromexaniki avadanlıq
- 2151 Mühəndis, elektrotexnika/yüksəkvoltlu avadanlıq
- 2149 Mühəndis, əmək proseslərinin öyrənilməsi
- 2149 Mühəndis, əməyin təşkili
- 2143 Mühəndis, ətraf mühit
- 2144 Mühəndis, gəmi
- 2144 Mühəndis, gəmiqayırma
- 2131 Mühəndis, genetik
- 3155 Mühəndis, hava nəqliyyatının təhlükəsizliyi
- 2143 Mühəndis, havanın çirklənməsinə nəzarət
- 2144 Mühəndis, havanın kondensasiya edilməsi üçün avadanlıq
- 2144 Mühəndis, hərbi-dəniz
- 2142 Mühəndis, hidravlika
- 2142 Mühəndis, hidrologiya
- 2432 Mühəndis, ictimai informasiya
- 2142 Mühəndis, irriqasiya
- 2149 Mühəndis, iş vaxtının məsarifinin öyrənilməsi
- 2141 Mühəndis, istehsalat
- 2149 Mühəndis, istehsalın avtomatlaşdırılması
- 2149 Mühəndis, istehsalın effektivliyi
- 2149 Mühəndis, istehsalın təşkili
- 2145 Mühəndis, kimya

- 2145 Mühəndis, kimya/neft və təbii qaz
2145 Mühəndis, kimyəvi proseslər
2529 Mühəndis, kompüterlərin tətbiq edilməsi
2144 Mühəndis, kriogen texnikası
2144 Mühəndis, lokomotiv mühərrikləri
2146 Mühəndis, mədən
2146 Mühəndis, mədən/almaz
2146 Mühəndis, mədən/kömür
2146 Mühəndis, mədən/metal filizləri
2146 Mühəndis, mədən/neft və təbii qaz
2149 Mühəndis, məhsuldarlıq
3339 Mühəndis, metodist
2144 Mühəndis, mexanika
2144 Mühəndis, mexanika/alətlər
2144 Mühəndis, mexanika/avtomobil istehsalı
2144 Mühəndis, mexanika/dizellər
2144 Mühəndis, mexanika/gəmiqayırma
2144 Mühəndis, mexanika/havanın kondisiyaya edilməsi üçün avadanlıq
2144 Mühəndis, mexanika/hərbi gəmiqayırma
2144 Mühəndis, mexanika/kənd təsərrüfatı
2144 Mühəndis, mexanika/motor və mühərriklər (gəmi motoru və mühərrikindən başqa)
2144 Mühəndis, mexanika/motor və mühərriklər (gəmi üçün)
2144 Mühəndis, mexanika/nüvə enerjisi
2144 Mühəndis, mexanika/qaz turbinləri
2144 Mühəndis, mexanika/qızdırma, ventilyasiya və soyutma üçün avadanlıq
2144 Mühəndis, mexanika/sənaye maşınları və avadanlığı
2144 Mühəndis, mexanika/soyuducu avadanlığı
2144 Mühəndis, mexanika/təyyarə istehsalı
2144 Mühəndis, mühərriklər
2142 Mühəndis, mülki tikinti
2142 Mühəndis, mülki tikinti/binalar
2142 Mühəndis, mülki tikinti/dəmir yolları
2142 Mühəndis, mülki tikinti/hava limanları
2142 Mühəndis, mülki tikinti/hidravlika
2142 Mühəndis, mülki tikinti/hidrologiya
2142 Mühəndis, mülki tikinti/körpülər
2142 Mühəndis, mülki tikinti/maqistrallar və küçələr
2142 Mühəndis, mülki tikinti/qüllələr
2142 Mühəndis, mülki tikinti/qurğuları
2142 Mühəndis, mülki tikinti/santexnika qurğuları
2142 Mühəndis, mülki tikinti/səhiyyə
2142 Mühəndis, mülki tikinti/süxurlar mexanikası
2142 Mühəndis, mülki tikinti/tərsənə və limanlar
2142 Mühəndis, mülki tikinti/tikinti konstruksiyaları
2142 Mühəndis, mülki tikinti/torpaq işləri
2142 Mühəndis, mülki tikinti/tunellər
2142 Mühəndis, mülki tikinti/ventilyasiya qurğuları
2142 Mühəndis, mülki tikinti/yollar
2142 Mühəndis, mülki tikinti/iriqasiya
2145 Mühəndis, neft
2164 Mühəndis, nəqliyyat axınları
2144 Mühəndis, nüvə enerjisi
2151 Mühəndis, ötürmə/elektrik enerjisi
2149 Mühəndis, planlaşdırma
2144 Mühəndis, qaz turbinləri
2144 Mühəndis, reaktiv mühərriklər
2142 Mühəndis, santexnika qurğuları
2141 Mühəndis, sənaye
2141 Mühəndis, sənaye məhsullarının keyfiyyəti
2142 Mühəndis, geotexnoloq
2142 Mühəndis-inşaatçı
2149 Mühəndis, sistemlər/kompüterlərdən başqa
2145 Mühəndis, təbii qazın istehsalı və yayılması
2149 Mühəndis, təhlükəsizlik texnikası
2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar
2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/aviasiya-kosmos rabitəsi
2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/radio
2149 Mühəndis, biotəbabət
2149 Mühəndis, partlayıcı maddələr
2149 Mühəndis, gəmi
2149 Materialşünas
2149 Mühəndis, texniki optika
2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/radiolokasiya
2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/signal sistemləri
2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/telefon

2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/
teleqraf
2153 Mühəndis, telekommunikasiyalar/
televiziya
2144 Mühəndis, təyyarə istehsalı
2142 Mühəndis, tikinti qurğuları
2142 Mühəndis, torpaq işləri
2144 Mühəndis, yağlama
2141 Mühəndis, zavod/fabrika
2512 Mühəndislər, proqram təminatı
2412 Mülkiyyət üzrə plançı
2166 Multiplikator
7316 Mumlayan, donuq şüşə istehsalı
3333 Müqavilələrin bağlanması üzrə
agent, əmək
3433 Müqəvvaçı
5311 Mürəbbiyə
4229 Müsahibə alan, sorğu apararı
4227 Müsahibə alanlar/bazar
konyunkturasının öyrənilməsi
4227 Müsahibə alanlar/ictimai fikrin
öyrənilməsi
1111 Müşavir, hökumət
3322 Müşavir-məsləhətçi, satışdan sonrakı
zəmanət xidməti
9622 Müşayətçi, əyləncə parkı
9622 Müşayətçi, yarmarka
2652 Musiqiçi, gecə klubu
2652 Musiqiçi, instrumentalçı
2652 Musiqiçi, küçə
2652 Musiqişünas
3321 Mütəxəssis, sığorta/anderraytinq üzrə
3321 Mütəxəssis, sığorta/təkrarsığorta üzrə
3321 Mütəxəssis, sığorta/sığorta hadisələri
üzrə ekspert
3321 Mütəxəssis, sığorta/sığorta
hadisələrinin tənzimlənməsi üzrə
3321 Mütəxəssis, sığorta/korporativ satış
üzrə

3321 Mütəxəssis, sığorta/fərdi satış üzrə
2351 Mütəxəssis, audio-vizual təlim
vasitələri
2351 Mütəxəssis, audio-vizual və digər
təlim vasitələri
2143 Mütəxəssis, ətraf mühit
2351 Mütəxəssis, əyani dərs vəsaitləri
2432 Mütəxəssis, ictimaiyyətlə əlaqələr
2422 Mütəxəssis, iqtisadi fəaliyyətin
effektliyi
2424 Mütəxəssis, işçilərin öyrədilməsi
2423 Mütəxəssis, işçilərlə iş
2423 Mütəxəssis, istehsal münasibətləri
2432 Mütəxəssis, mətbuatla əlaqələr
2423 Mütəxəssis, peşəkar məşğuliyyət
3339 Mütəxəssis, satışın həvəsləndirilməsi
metodları
2133 Mütəxəssis, təbiətin mühafizəsi
2423 Mütəxəssis, təhlükəsiz əmək şəraiti
2351 Mütəxəssis, tədris vəsaitləri
3339 Müvəkkil, işgüzar xidmətlərin
göstərilməsi
3339 Müvəkkil, işgüzar xidmətlərin
göstərilməsi/reklam
3339 Müvəkkil, işgüzar xidmətlərin
göstərilməsi/reklam sahəsi
2642 Müxbir, kütləvi informasiya
vasitələri
3255 Müalicə-bədən tərbiyəsi üzrə
instruktor
2641 Müəllif
3315 Müfəttiş, ziyanın ödənilməsi
haqqında iddialar
2353 Miqrantlara dil öyrətmə üzrə
müəllimlər

N

7222 Naqqaş
8342 Nasos qurğularının maşininsti
5241 Naturaçı
2230 Naturopat
9212 Naxırçı
9212 Naxırçı, iri buynuzlu mal-qara
7322 Naxışbasan fəhlə, kağız
7531 Naxışvuran usta, xəz
7535 Naxışvuran, dərilər
7224 Naxışvuran, metal formalar

7211 Naxışvuran, metal tökmə
7549 Nazik laylarla kəsən, optik şüşə
1112 Nazir müavini
1111 Nazir, hökumət
1111 Nazir, hökumət/vəzifəcə kiçik
8113 Neft və qaz quyularının operatoru
8113 Neft və qaz quyularının qazmaçısı
8111 Neft və qaz üzrə qazma qurğusunun
maşininsti

- 7412 Neft və qazçıxarma operatoru, elektrik montyoru
 2354 Nəğmə müəllimləri (fərdi təhsil)
 8132 Neqativləri aşkarlayan, ağ-qara
 8132 Neqativləri aşkarlayan, rəngli
 4419 Nəşr üzrə işçi
 2212 Nevroloq
 2212 Neyrocərrah
 7421 Nəzarət ölçü cihazları və avtomatika üzrə aparatçı
 7421 Nəzarət ölçü cihazları və avtomatika üzrə çilingər
 9629 Nəzarətçi, bilet
 3121 Nəzarətçi, dağ-mədən sənayesi
 3154 Nəzarətçi, hava nəqliyyatı
 3412 Nəzarətçi, ictimai mərkəz/köməkçi işçilər
 2635 Nəzarətçi, ictimai mərkəz/peşəkar
 3121 Nəzarətçi, karxana
 5222 Nəzarətçi, kassa
 3257 Nəzarətçi, qida gigiyenası və təhlükəsizliyi
 5112 Nəzarətçi/bilet (ictimai nəqliyyat)
 3139 Nəzarətçi, robotlar
 3139 Nəzarətçi, sənaye robotları
 3412 Nəzarətçi, şərti məhkum olunanlar üçün ev/köməkçi işçilər
 2635 Nəzarətçi, şərti məhkum olunmuşlar üçün ev/peşəkar
 5222 Nəzarətçi, supermarket
 7316 Nişanlayan, donuq şüşə istehsalı
 7214 Nişanlayan, konstruksiya metalı
 7532 Nişanlayan, paltar
 7316 Nişanlayan, şüşə üzərində oyma
 7522 Nişanlayıcı, ağac emalı
 6210 Nişanvuran, ağac
 6210 Nişanvuran, kəsilmiş ağaclar
 6210 Nişanvuran, tikintiyə yararlı meşə
 3259 Nitqin düzəldilməsi üzrə mütəxəssis
 7318 Nizamlayıcı, toxuculuq dəzgahı
 5162 Nökər
 9111 Nökər
 2149 Normallaşdırıcı
 2619 Notarius
 2641 Novellaçı
 5412 Növbətçi köməkçisi, növbətçi-operator
 3152 Növbətçi, gəmi/idarəetmə pultu
 3152 Növbətçi, gəmi/naviqasiya
 3521 Növbətçi, gəmi/radio
 5419 Növbətçi
 1112 Nümayəndə, diplomatik
 3322 Nümayəndə, satış/kommersiya
 3322 Nümayəndə, satış/mühəndis tədqiqatları
 3322 Nümayəndə, satış/sənaye
 3322 Nümayəndə, satış/texniki
 7315 Nümunə götürən fəhlə, şüşə
 3321 Nümayəndə, sığorta/korporativ satış üzrə
 3321 Nümayəndə, sığorta/fərdi satış üzrə
 2265 Nutrisionist (qidalanma üzrə mütəxəssis)
 2265 Nutrisionist, ictimai səhiyyə
 2265 Nutrisionist, idman

O

- 9622 Obyekt komendantı
 9613 Ocaqçı
 8182 Ocaqçı, gəmi
 8182 Ocaqçı, lokomotiv buxar qazanı
 8182 Ocaqçı, qazanxana qurğusu
 2641 Oçerk yazan
 7112 Odadavamlı kərpici düzən fəhlə
 7521 Odun doğrayan fəhlə
 9313 Odun qalağını nizamla yığan, bina tikintisi
 9624 Odun toplayan
 7521 Oduncaq emal edən fəhlə
 6210 Odunçu, meşə
 6210 Odunçu-mişarçı, ağaclar
 7521 Odunları çeşidləyən
 5131 Ofisiant
 5131 Ofisiant (xarici dili bilməklə)
 5131 Ofisiant qadın
 5131 Ofisiant qadın, banket
 5131 Ofisiant qadın, böyük
 5131 Ofisiant qadın, dəmir yolu vaqon-restoranı
 5131 Ofisiant qadın, gəmi/şərab
 5131 Ofisiant qadın, gəmi/yemək salonu
 5131 Ofisiant qadın, gəmi/zabit yeməxanası
 5131 Ofisiant qadın, mərasim
 5131 Ofisiant qadın, şərab
 5131 Ofisiant qadın, zabit yeməxanası
 5131 Ofisiant, banket
 5131 Ofisiant, böyük
 5132 Ofisiant, bufet <bar>

5131 Ofisiant, dəmir yolu vaqon-restoranı	8160 Operator, buxar qurğuları/qida ekstraktları
5151 Ofisiant, mehmanxana	8131 Operator, buxarlandırıcı/kimyəvi proseslər (neft və təbii qazdan başqa)
5131 Ofisiant, mərasim	7322 Operator, çap maşını/rotasiyalı
5131 Ofisiant, şərab	7322 Operator, çap maşını/silindrvari
2212 Oftalmoloq	7322 Operator, çap maşını/tigelli
2114 Okeanoqraf, geofizika	3132 Operator, çirkab suları təmizləyən avadanlıq
2114 Okeanoqraf, geologiya	8112 Operator, çökdürmə maşını
3117 Oksidləşdirici, neft və qaz quyuları	8112 Operator, daş emalı qurğusu
2212 Onkoloq	8171 Operator, defibrer/kağız kütləsi
4131 Operator, "Redaktor" proqramı və oxşar proqramlarla iş	8343 Operator, derrik-kran/üzən
8172 Operator, ağac emal edən qurğu	8131 Operator, destillə edən/skipidar
8171 Operator, ağartma üçün aparat/kağız kütləsi	8131 Operator, destillə qazanı/dövri hərəkət(neft və təbii qazdan başqa kimyəvi proseslər)
8131 Operator, ağartma qurğusu/kimyəvi məhsul	8131 Operator, destillə qazanı/ətriyyət
9334 Operator, anbar	8131 Operator, destillə qazanı/fasiləsiz hərəkət (neft və təbii qazdan başqa kimyəvi proseslər)
4132 Operator, arifmometr	8160 Operator, dəyirman/ədviyyət
3131 Operator, atom güc qurğusu	3133 Operator, dəyirman/kimyəvi və onunla bağlı proseslər
3521 Operator, audio avadanlıq/radio	8160 Operator, diffuzor (çuğundurda şəkər almaq üçün tyan)/şəkər çuğunduru
3521 Operator, audio avadanlıq/televiziya	8131 Operator, distilə edən avadanlıq/ətriyyətlər
3211 Operator, audioqrafika avadanlığı	8131 Operator, distilə edən/dövri hərəkət(kimyəvi proseslər, neft və təbii qazdan başqa)
8171 Operator, avtoklav (qazan)/kağız kütləsi	8131 Operator, distilə edən/fasiləsiz hərəkət (kimyəvi proseslər, neft və təbii qazdan başqa)
3133 Operator, avtoklav (qazan)/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3134 Operator, distilə edən/neft və təbii qazın təmizlənməsi
8160 Operator, avtoklav/bitki və heyvan yağları	8131 Operator, distilə qazanı/skipidar
8160 Operator, avtoklav/ət və balıq	8182 Operator, enerji bloku
8160 Operator, avtoklav/meyvə tərəvəzlər	8160 Operator, distilə edən/alkoqollu içkilər
3139 Operator, avtomatik yığıcı xətt	3134 Operator, distillə qazanı/neft və təbii qazın təmizlənməsi
3139 Operator, avtomatlaşdırılmış quraşdırma konveyeri	8171 Operator, doqrama maşını/kağız kütləsi
8342 Operator, bel/mexaniki	8172 Operator, doqrama qurğusu, çəlləkçi lövhəsi
3133 Operator, bərkitmə sobası/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	8172 Operator, doqrama qurğusu/ağac lövhələr
8114 Operator, betonqarışdırıcı qurğu	8112 Operator, daşdoqrayıcı maşın
3131 Operator, bölüşdürmək üçün lövhə/elektrik stansiyaları	8160 Operator, doqrayıcı avadanlıq/şəkər qamışı
3131 Operator, bölüşdürmək üçün lövhə/elektrik stansiyalarının generatoru	
8343 Operator, bucurqad	
8342 Operator, buldozer	
8342 Operator, buruq qazmaq üçün avadanlıq/tikinti	
3131 Operator, buxar enerjisi avadanlığı	
8182 Operator, buxar mühərriki	
8182 Operator, buxar qazanı/gəmi	
3133 Operator, buxar qazanı/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	
8182 Operator, buxar qazanı/lokomativ	

3135 Operator, domna peçi	8113 Operator, derrick-kran
3521 Operator, dublyaj üçün avadanlıq	8113 Operator, qazıma avadanlığı/quyular
3132 Operator, durulducu hovuz	4132 Operator, hesablama maşını
3131 Operator, düzləndirici aparat/elektrik cərəyanı	4132 Operator, hesablama üçün maşın
8342 Operator, ekskavator	4132 Operator, hesabların yekunlaşdırılması üçün maşın
3133 Operator, ekstraktor(ekstrakt çıxaran cihaz)/kimyəvi və oxşar materiallar	3131 Operator, hidroenerji avadanlığı
8131 Operator, ekstraktor/oduncağın təmizlənməsi	8160 Operator, hidrogenizasiya/bitki və heyvan yağları
8142 Operator, ekstrudiyor/plastik kütlə	8343 Operator, hündür yerlərdə işləmək üçün yataq
8141 Operator, ekstruder/rezin istehsalı	3134 Operator, idarəetmə lövhəsi/neft və təbii qazın təmizlənməsi
7223 Operator, elektrik qayçıları	3521 Operator, idarəetmə üçün avadanlıqlı otaq/radio
3131 Operator, elektroenerji avadanlığı	3521 Operator, idarəetmə üçün avadanlıqlı otaq/televiziya
3211 Operator, elektroensefaloqramlar üçün avadanlıq	8171 Operator, kağız kütləsinin istehsalı üzrə qurğular
3133 Operator, ələmə avadanlığı/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	8141 Operator, kalandr/rezin istehsalı
8121 Operator, əlvan və qiymətli metalların emalı	8154 Operator, kalandr/toxuculuq
3134 Operator, emal avadanlığı/neft və təbii qazın təmizlənməsi	4132 Operator, kalkulyator
3134 Operator, emal avadanlığı/qatışıqların təmizlənməsi (neft və təbii qazın təmizlənməsi)	3521 Operator, kamera/kino
3133 Operator, emal avadanlığı/təmizlənməmiş neft	3521 Operator, kamera/kinomatoqrafiya
8131 Operator, emal qurğusu/radioaktiv tullantılar	3521 Operator, kamera/televiziya
3132 Operator, emal qurğusu/su	8343 Operator, kanat yolu/hava
8131 Operator, ətriyyat-kosmetika istehsalı	8121 Operator, karbonlaşdırma avadanlığı/metal
8160 Operator, fermentləşmə avadanlığı/alkoqollu içkilər	8160 Operator, karbonlaşdırma avadanlığı/qəndin saflaşdırılması
3133 Operator, filtr/fırlanan barabanlı	3211 Operator, kardioqrafiya üçün avadanlıq
3133 Operator, filtr/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	8189 Operator, karusel
3132 Operator, filtr/su	8341 Operator, kənd təsərrüfatı maşınları
3131 Operator, generator/elektrik enerjisi	8131 Operator, kimyəvi avadanlıq/elektrik elementlərinin hazırlanması
3131 Operator, generator/elektrik enerjisi (buxar)	8131 Operator, kimyəvi avadanlıq/radioaktiv materiallar
3131 Operator, generator/elektrik enerjisi (hidroelektrik)	7521 Operator, quruducu cihaz
3131 Operator, geotermik enerji avadanlığı	3133 Operator, kimyəvi və onunla bağlı istehsal qurğusu
8181 Operator, gil hazırlayan/gil	7321 Operator, nəşrlərin səhifələnməsi/kompüter
8131 Operator, gübrə istehsalı avadanlığı	8343 Operator, klet (qaldırıcı qurğu)/şaxta
3131 Operator, günəş batareyası	8131 Operator, koks istehsalı avadanlığı
3154 Operator, hava nəqliyyatına nəzarət edilməsi üçün avadanlıq	8341 Operator, kombayn
8341 Operator, yığım maşını	8171 Operator, kombayn/kağız istehsalı
8341 Operator, ağackəsən maşın	8343 Operator, köməkçi mühərrik
8113 Operator, qazıma qurğusu	3132 Operator, kompressor qurğuları
	3132 Operator, kompressor/hava
	3132 Operator, kompressor/qaz
	4132 Operator, komptometr

4132 Operator, kompüter	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/kompüter
3511 Operator, kompüter	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/konverter (kart üçün lent)
3511 Operator, periferiya avadanlığı	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/konverter (lent üçün kart)
3511 Operator, çap qurğuları	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/konverter (sətir üçün lent)
8112 Operator, konusvari qurğu/mədən	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/perforator-şamp maşını (açarlar)
8131 Operator, konverter/kimyəvi proseslər(neft və təbii qazdan başqa)	4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi/perforator-şamp maşını (kart və lent)
8343 Operator, konveyer	3133 Operator, mərkəzdənqaçma separatoru/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3139 Operator, konveyer/avtomatik	8341 Operator, meşə təsərrüfatı maşınları
8342 Operator, kopyor	7223 Operator, metalkəsən dəzgah
8343 Operator, körpü	3521 Operator, mikrofon
8343 Operator, körpü/açılan	7223 Operator, mikroqaynaq
8343 Operator, körpü/qaldırılan	8112 Operator, mineral xammal emalı qurğusu
8343 Operator, körpü/yığılan	3521 Operator, morze əlifbası
8131 Operator, közərtmə sobası/ağac kömürü istehsalı	8341 Operator, motorlaşdırılmış kənd təsərrüfatı avadanlığı
8131 Operator, közərtmə sobası/koks istehsalı	8341 Operator, motorlaşdırılmış meşə təsərrüfatı avadanlığı
8343 Operator, kran	8342 Operator, yükvuran maşın
8343 Operator, kran/bürəvəri	8342 Operator, qartəmizləyən maşın
8343 Operator, kran/dəmiryolu	8343 Operator, qülləli kran
8343 Operator, kran/hərəkət edən	8172 Operator, dairəvi mişar
8343 Operator, kran/körpü	8172 Operator, emal edilməmiş taxta-şalbanın kəsilməsi
8343 Operator, kran/lokomativ	8171 Operatorun koməkçisi, termo-mexaniki ağac kütləsi
8343 Operator, kran/portal	3134 Operator, nasos ötürücü avadanlığı/neft və təbii qazın təmizlənməsi
8343 Operator, kran/tırtıllı	3134 Operator, nasos qurğusu/neft və təbii qaz
8343 Operator, kran/traktor	3132 Operator, nasos stansiyası/neft və təbii qazdan başqa
8343 Operator, kran/üzən	3132 Operator, nasos stansiyası/su
3131 Operator, külək enerjisi qurğusu/elektrik enerjisi istehsalı	8183 Operator, nişanlama avadanlığı/yollar
3521 Operator, kütləvi çıxışlar üçün avadanlıq	8121 Operator, metalın preslənməsi
8172 Operator, lent şəkilli mişar	8131 Operator, qarışdırıcı cihaz/qazın və neftin saflaşdırılması
8171 Operator, lif darama qurğusu/kağız kütləsi	8131 Operator, distillə aparatı/qazın və neftin saflaşdırılması
8111 Operator, dağ kombayını	3521 Operator, ötürücü avadanlıq/radio
8111 Operator, ekskavator/dağ-mədən	
8111 Operator, maşın/dayaq qoyma	
8154 Operator, mahudbasan maşın/toxuculuq	
8160 Operator, mayaayıran avadanlıq/qısqırtma (alkoqollu içkilər)	
3131 Operator, maye enerjisi avadanlığı	
4132 Operator, məlumatların bazaya daxil edilməsi	
4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi /çeşidləyici maşın	
4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi /elektron poçtu	
4132 Operator, məlumatlar bazasının daxil edilməsi /tabulyator	

3521 Operator, ötürücü avadanlıq/televiziya	3521 Operator, radioavadanlıq/quruda yerləşdirilən
3134 Operator, parafin alınması qurğusu	3521 Operator, radioavadanlıq/uçuşlar
8121 Operator, prokat dəzgahı	3131 Operator, reaktor/atom
8121 Operator, prokat dəzgahı/kiçik və böyük diametrlı şovsuz borular	4223 Operator/müştərilərin zənglərinə cavab vermə
4132 Operator, qaimə və hesab-fakturaların yazılması üçün maşın	8131 Operator, reaktor/kimyəvi proseslər(neft və təbii qazdan başqa)
8343 Operator, qaldırıcı	8131 Operator, reaktor-konverter/kimyəvi proseslər (neft və təbii qazdan başqa)
8343 Operator, qaldırıcı/saxta	3132 Operator, refrijerator sistemi
8343 Operator, qaldırıcı/tikinti	3133 Operator, retorta (distillə cihazı)/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
3134 Operator, qarışdırma/neft və qazın təmizlənməsi(etilen)	8131 Operator, retorta sobası/daşkömür qazı
3134 Operator, qarışdırma qurğusu/neft və qazın təmizlənməsi	3132 Operator, rezervuar (çən)/su
8160 Operator, qaynatma avadanlığı/maya	3512 Operator, yardım xidməti
3133 Operator, qaynatmaq üçün avadanlıq/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	8131 Operator, rezin istehsalı avadanlığı
3131 Operator, qaz avadanlığı/elektrik enerjisi istehsalı	3139 Operator, saflaşdırma zavodu/kağız kütləsi
8182 Operator, qazanxana qurğusu/buxar	8160 Operator, saflaşdırma/bitki və heyvan yağları
8131 Operator, qəlib avadanlığı/ətriyyat-kosmetika avadanlığı	3133 Operator, distillə aparatları və separatorlar
8160 Operator, qızardılma avadanlığı/kakao paxlaları	3131 Operator, elektrik enerjisinin paylanması idarə edilməsi
8160 Operator, qızardılma avadanlığı/qəhvə paxlaları	8160 Operator, şəffaflaşdırma avadanlığı/qəndin saflaşdırılması
8113 Operator, dəlmə dəzgahı	8171 Operator, rafinyor/kağız kütləsi
8113 Operator, qazıma dəzgahı	8171 Operator, sellülozun bişirilməsi
8113 Operator,döyəcəlmə, xırdalama	3132 Operator, maye tullantılar
3133 Operator, qızartma avadanlığı/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3132 Operator, sənaye mənşəli tullantı su
3133 Operator, qızartma sobası/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3133 Operator, sement istehsalı qurğusu
9211 Operator, kənddə meyvə yığanlar	3139 Operator, sənaye işləri
3132 Operator, qızdırıcı avadanlıq	3133 Operator, seperator/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
8121 Operator, qızdırıcı qurğu/polad	8160 Operator, şərab hazırlanması üzrə qurğu
8342 Operator, qreyder və skreper/tikinti	8131 Operator, sintetik liflərin istehsalı qurğusu
8122 Operator, qumvuran avadanlıq/metal	3211 Operator, skanasiya üçün avadanlıq
8181 Operator, qumvuran qurğu/şüşə	3211 Operator, skanasiya üçün avadanlıq/optik
3133 Operator, qurudan/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	8343 Operator, skip
3133 Operator, qurudan-bölüşdürən avadanlıq/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3132 Operator, şlüz
5230 Operator, kassa	8343 Operator, şlüz/dok
5230 Operator, texniki xidmət stansiyası	8343 Operator, şlüz/kanal və ya liman
3521 Operator, radioavadanlıq/dənizdə yerləşdirilən	3133 Operator, soba/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
	8131 Operator, soba/koks istehsalı
	3132 Operator, soyuducu

3132 Operator, soyuducu avadanlıq	7322 Operator, fider
8342 Operator, spreder/, beton örtük (tikinti)	7322 Operator, fleksoqrafiya
8342 Operator, spreder/asfalt	7322 Operator, dərin çap
8342 Operator, spreder/daş(tikinti)	7322 Operator, böyük formatlı vərəqin hazırlanması
8342 Operator, spreder/qudron	3133 Operator, termik avadanlıq/kimyəvi və onunla bağlı istehsal
8181 Operator, ştamplama presi/farfor məmulatlar	3211 Operator, tibbi radioqrafiya üçün avadanlıq
3521 Operator, studiya avadanlığı/radio	8181 Operator, tökmə təknə/şüşə
3521 Operator, studiya avadanlığı/televiziya	8152 Operator, toxucu dəzğahı/tesma istehsalı
3132 Operator, su emalı avadanlığı	8152 Operator, toxuculuq dəzğahı/cakkard kətan
8171 Operator, superkalandr (super parıltı verən maşın)	8152 Operator, toxuculuq dəzğahı/xalçaçılıq
3133 Operator, susuzlaşdırma avadanlığı, kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3521 Operator, translyasiyalar üçün avadanlıq/çöl
3132 Operator, sutəmizləyici qurğular	3521 Operator, translyasiyalar üçün avadanlıq/radio
3133 Operator, suyu kənarlaşdırıcı qurğu/quru neft	3521 Operator, translyasiyalar üçün avadanlıq/telekino
8341 Operator, taxıldöyən	3521 Operator, translyasiyalar üçün avadanlıq/televiziya
8172 Operator, taxta-şalban mişarlayan maşın	3521 Operator, translyasiyalar üçün avadanlıq/video
8172 Operator, taxta-şalban mişarlayan maşın/lentşəkili mişar	3259 Osteopat
3131 Operator, təbii qaz avadanlığı/elektrik enerjisi istehsalı	8343 Operator, trap
8121 Operator, təknə/metal tökmə	8342 Operator, tunel maşını/tikinti
4131 Operator, telefaksçı	3131 Operator, turbin/elektrik enerjisi istehsalı
3522 Operator, telekommunikasiya avadanlığı	3131 Operator, turbin/elektrik stansiyası
3511 Operator, telekommunikasiyada kompüter texnikasının istismarı	8343 Operator, ukosin kranı/stasionar
4131 Operator, teleks	8122 Operator, üst təbəqəni təmizləyən avadanlıq/metal
4131 Operator, teleprinter	8160 Operator, vakum altlıq/qatılaşdırılmış süd
4131 Operator, teleqraf	8160 Operator, vakum kondisioneri/tütün emalı
3521 Operator, teleqraf avadanlığı	8131 Operator, vakum qızdırıcı/kimyəvi və onunla bağlı istehsal(neft və təbii qazdan başqa)
8157 Operator, təmizləmə avadanlığı/camaşırxana	8160 Operator, vakuüm altlıqları/qida ekstraktları
8154 Operator, təmizləmə avadanlığı/mahud	8160 Operator, vakuüm sobası/qida məhsulları
3132 Operator, təmizləmə avadanlığı/su	8160 Operator, val dəyirmanı/taxıl
8154 Operator, təmizləmə avadanlığı/toxuculuq	3514 Operator, Vebsayt
8154 Operator, təmizləmə avadanlığı/xalçalar	3132 Operator, ventilyasiya avadanlığı
8171 Operator, təmizləmə qurğusu/kağız kütləsi	3521 Operator, video çəkilişi
3134 Operator, təmizləmə qurğusu/neft və təbii qaz	8112 Operator, xammalı qravitasiya ilə zənginləşdirən qurğu/mədən
7322 Operator, trafaret vasitəsilə çap	
7322 Operator, xırda şrift	
7322 Operator, rulon şəklində çap	

3134 Operator, neft emalı	8344 Operator, yükvuran/çəngəlli qaldırıcı
3134 Operator, qazogenerator	8344 Operator, yükləyib-boşaldan maşın/lift
3133 Operator, xəlbir avadanlığı/kimyəvi və oxşar materiallar (maddələri və ya hissələri bir-birindən ayıran cihaz)	8344 Operator, yükləyib-boşaldan maşın/sənaye
3133 Operator, xəlbir/kimyəvi və onunla bağlı istehsal	8343 Operator, yükqaldıran
8171 Operator, xəlbirləmə qurğusu/kağız kütləsi	8343 Operator, yükqaldıran/materialların ötürülməsi
8342 Operator, xəndək qazan	7322 Operator, yüksək çap üçün avadanlıq
8131 Operator, xırdayıcı	7322 Operator-qaydaya salan, tökücü maşın/çap şriflləri
avadanlıq/əczaçı və ətriyyat-kosmetika məhsulları	7315 Operator-qaydaya salan, xarrat dəzgahı/şüşə
3211 Operator, X-şüalı tibb avadanlığı	2267 Optika mütəxəssisi, eynək yazan
8131 Operator, yandırma qurğusu/qaz	2267 Optika mütəxəssisi, göz
3132 Operator, yandırma sobası/tullantılar	3254 Optika mütəxəssisi
3135 Operator, yayma dəzgahı	3254 Optika mütəxəssisi, əlaqə linzaları
8121 Operator, yayma maşını/polad (soyuq yayma)	2267 Optometrist
8121 Operator, yayma maşını/polad(fasiləsiz yayma)	0110 Ordu generalı, silahlı qüvvələr
8121 Operator, yayma maşını/polad(isti yayma)	2652 Orkestrat
3521 Operator, yazan avadanlıq/disklər	2131 Ornitoloq
3521 Operator, yazan avadanlıq/maqnitofon	2652 Orqan çalan
3521 Operator, yazan avadanlıq/məftil	3258 Orta tibb heyəti, ambulans (təcili yardım maşını)
3521 Operator, yazan avadanlıq/səs	2240 Orta tibb heyəti, ilkin tibb-sanitar yardımı
3521 Operator, yazan avadanlıq/səsin mikşirlənməsi	3258 Orta tibb heyəti, təcili yardım
3521 Operator, yazan avadanlıq/video	5162 Ortaq
8342 Operator, yer təbəqəsi istehsalı maşını/betonlaşdırılmış	5162 Ortaq, kişi
8342 Operator, yer təbəqəsi istehsalı maşını/bitumlanmış	5162 Ortaq, qadın
8342 Operator, yerqazan	2261 Ortodont
8342 Operator, yerqazan avadanlıq	2269 Ortoped
8342 Operator, yerqazan maşın/tikinti	3259 Ortoptist
8342 Operator, yerşumlayan avadanlıq	2212 Osteopat
8341 Operator, yığıcı/ferma	9214 Ot biçən, qazon
8211 Operator, yığma konveyer/avtonəqliyyat vasitələri	2212 Otolarinqoloq
8211 Operator, yığma konveyer/avtonəqliyyat vasitələri və uçuş aparatlarından başqa	6129 Ov quşlarının yetişdirilməsi üzrə işçi
8211 Operator, yığma konveyeri/uçuş aparatları	6224 Ovçu
8342 Operator, yol xəttini nişanlayan maşın	6340 Ovçu - yığıcı
8342 Operator, yolsalan maşın	6224 Ovçu, balinalar
8332 Operator, yük qatarı/karxana	6224 Ovçu, suiti
8332 Operator, yük qatarı/mədən	6224 Ovçu/tələquran, xəzdərili heyvan
	6222 Ovlayan, istridyələr
	6222 Ovlayan, mirvari
	8212 Oymaçı, çap platası
	7321 Oymaçı, çap/ağac klişə
	7321 Oymaçı, çap/fotoqravyura
	7321 Oymaçı, çap/linoleum bloklar
	7321 Oymaçı, çap/litoqrafik daş
	7321 Oymaçı, çap/metal möhürlər
	7321 Oymaçı, çap/metal platalar
	7321 Oymaçı, çap/metal vallar

7321 Oymaçı, çap/notlar
7321 Oymaçı, çap/pantograf
7321 Oymaçı, çap/rezin klişe
7113 Oymaçı, daş
7113 Oymaçı, şist

7316 Oymaçı, şüşə
7313 Oymaçı, zərgər
2651 Oymaçı-aşındırıcı, rəssamlıq
3421 Oyunçu, idman

Ö

7511 Öldürən, heyvanlar
3413 Ölü yuyan

3413 Ölü yuyan köməkçisi

P

2114 Paleontoloq
9121 Paltaryuyan, əl ilə yuma
7531 Papaq tikişçisi
7531 Papaqçı, şlyapa formaları
0310 Paraşütçü (desantçı)
2131 Parazitoloq
2149 Parça və hazır məmulatların
keyfiyyət nəzarətçisi
8154 Parçanın boyaq-bəzək və tamamlama
işləri üzrə aparatçı
7536 Pardaqlayan, ayaqqabı
7536 Pardaqlayan, ayaqqabı/dikdaban
7536 Pardaqlayan, ayaqqabı/yuxarı
7535 Pardaqlayan, dəri
7321 Pardaqlayan, fotooyma/çap platası
7224 Pardaqlayan, metal
7224 Pardaqlayan, metal/güzgülü
pardaqlama
7224 Pardaqlayan, metal/qumvari
pardaqlama
7224 Pardaqlayan, metal/sumbata
pardaqlama
7315 Pardaqlayan, şüşə
7549 Pardaqlayan, şüşə/linzalar
7522 Pardaqlayıcı, ağac furnitur
7122 Parket düzən fəhlə
7122 Parket ustası
1111 Parlament üzvü
1111 Parlamentçilər (Milli Məclis
deputatları)
3117 Partladıcı, neft və qaz yataqları
7542 Partladıcı
5169 Partnyor qadın, gecə klubu
5169 Partnyor, gecə klubu
5169 Partnyor, rəqs zalı
2636 Pastor
3339 Patent agenti
2212 Patoloqoanatom
2221 Patronaj bacısı

2221 Patronaj bacısı, peşəkar/analıq
5419 Patrul, çimərlik
5412 Patrul, polis
5414 Patrul, təhlükəsizlik xidməti
5419 Patrul, təhlükəsizlik xidməti
9520 Paylayıcı
2261 Parodontoloq
7542 Partladıcı fəhlə
3221 Peşəkar köməkçi tibbi heyət
2212 Pediator
5142 Pedikürçü
2261 Pedodontoloq
3421 Pəhləvan
2632 Penoloq
1420 Pərakəndə satış ticarətçisi (şəxsi iş)
7214 Pərçimləyici
7214 Pərçimçi, pnevmatik
2261 Periodontoloq
3259 Peşə xəstəliklərinin müalicəsi üzrə
mütəxəssis
2221 Peşəkar tibb bacısı
2221 Peşəkar xəstə baxıcısı
2114 Petroqraf
3240 Peyvənd üzrə mütəxəssis, baytarlıq
6112 Peyvəndçi, meyvə ağacları
5413 Penitensiar müəssisəsinin nəzarətçisi
2652 Pianoçu
8160 Pivə və alkoqolsuz içkilər istehsalı
ustası
8160 Pivəbişirən
0310 Piyada əsgər
8142 Plastik qayıq istehsalçısı
9211 Plantasiyaçı, şəkər qamışı
6112 Plantasiyaçı, çay
6112 Plantasiyaçı, kopra
6111 Plantasiyaçı, pambıq
6111 Plantasiyaçı, tütün
6112 Plantasiyada fəhlə, ixtisaslı/çay

6112	Plantasiyada fəhlə, ixtisaslı/kauçuklu ağaclar	8154	Pres operatoru, toxuculuq
6112	Plantasiyada fəhlə, ixtisaslı/meyvə ağacları	7221	Presləyən işçi, metal
6112	Plantasiyada fəhlə, ixtisaslı/meyvə kolları	7536	Presləyici, ayaqqabı/pəncələr
7112	Plitəçi, düzəltmə	7314	Presləyici, gil və çini qablar
7112	Plitəçi, tikinti	7314	Presləyici, gili sıxmaq
9621	Poçt daşıyan	7512	Presləyici, makaron məmulatları
4412	Poçt korrespondensiyasını paylayan	7516	Presləyici, siqarlar
9621	Poçt kuryeri	7512	Presləyici, şokolad məmulatları
4412	Poçt paylayan	1111	Prezident, hökumət
1112	Poçt rəbitəsi naziri, hökumət	1114	Prezident, işəgötürənlərin təşkilatı
4412	Poçtalyon	1120	Prezident, müəssisə
1324	Poçtmeyster	1114	Prezident, siyasi partiya
2264	Podiatrist	1120	Prezident, təşkilat
3421	Poker oyunçusu	2636	Prixod keşişi
7214	Polad qurğular üzrə fəhlə, emalatxana (sex)	8111	Probgötürən, daş karxanası
3355	Polis sahə inspektoru	8111	Probgötürən, mədən
3355	Polis sahə rəisi	8111	Probgötürən, şaxta
1112	Polis başçısı	2146	Probvuran
5412	Polis qulluqçusu	2635	Probasiya xidmətinin əməkdaşı
5412	Polis qulluqçusu, çay	2611	Prokuror
5412	Polis qulluqçusu, liman	2654	Prodyuser, estrada
5412	Polis qulluqçusu, nəqliyyat	2654	Prodyuser, kinematoqrafiya
2633	Politoloq	2654	Prodyuser, radio
0110	Polkovnik, aviasiya	2654	Prodyuser, teatr
0110	Polkovnik, silahlı qüvvələr	2654	Prodyuser, televiziya
2132	Pomoloq	2310	Professor, kollec
4224	Portye (mehmanxana)	2310	Professor, universitet
2250	Potoloqoanatom baytar həkim-	7313	Prokat edən fəhlə, qiymətli metallar
8132	Pozitivləri aşkarlayan, ağ-qara	7223	Prokat istehsalı operatoru
8132	Pozitivləri aşkarlayan, rəngli	2112	Proqnoz tərtibatçısı, hava
2353	Praktiki dil müəllimləri	3435	Proqram əlaqələndiricisi (radio və televiziya verilişləri)
8171	Pres operatoru, bərk kardon hazırlanması	2512	Proqram təminatı dizaynerləri
8160	Pres operatoru, bitki yağı	2356	Proqram təminatı üzrə müəllimlər
8154	Pres operatoru, buxarla işləyən/toxuculuq	2512	Proqram təminatı yaradıcıları
7221	Pres operatoru, döymə/metal	2519	Proqram təminatını sınaqdan keçirənlər
8181	Pres operatoru, ekstrudasiya/gil borular	2514	Proqramçı
8172	Pres operatoru, faner	2513	Proqramçı, internet
8181	Pres operatoru, filtrasiya/gil	2514	Proqramçı, kommunikasiya
7223	Pres operatoru, metal emalı/dəmirçixanadan başqa	2513	Proqramçı, kompüter oyunları
7322	Presləyici, rəqəm	2529	Proqramçı, məlumatlar bazası
8160	Pres operatoru, meyvələr	2513	Proqramçı, multimedia
7223	Pres operatoru, naxış/metal	2513	Proqramçı, multiplikasiya/kompüter
8172	Pres operatoru, spon	2512	Proqramçı, təhlil
7223	Pres operatoru, ştamplayıcı/metal	2514	Proqramçı, tətbiqi
		2514	Proqramçı, texniki
		8189	Proqramla idarə olunan dəzgahların operatoru
		1120	Prorektor, universitet
		2261	Protezçi
		3214	Protezçi

1330 Provayder, internet xidmələri
2212 Psixiatr
2634 Psixoloq
2634 Psixoloq, eksperimentlər
2634 Psixoloq, klinika
2634 Psixoloq, pedaqogika
2634 Psixoloq, peşəkar məşğulluq
2634 Psixoloq, sənaye
2634 Psixoloq, sosial

2634 Psixoterapevt
4211 Pul dəyişən
9623 Pul yığan, pul avtomatı
9623 Pul yığan, pul sayğaçı
9623 Pul yığan, ticarət avtomatı
9623 Pul yığan, ticarət avtomatı/pullar
9623 Pul yığan, turniket
0310 Pulemyotçu

R

8321 Rabitə motosikletçisi
2263 Radiasiya şuasından qorunma üzrə mütəxəssis
3211 Radioloq
7223 Radioelektron aparat və cihazlarının nəzarətçisi
7223 Radioelektron aparat və cihazlarının quraşdırıcısı
7223 Radioelektron aparat və cihazlarının tənzimləyicisi
2212 Radioloq
7422 Radiooperator
3413 Rahib, köməkçi heyət
2636 Rahib, peşəkar
3413 Rahibə, köməkçi heyət
2636 Rahibə, peşəkar
2636 Ravvin
2642 Redaktor
2642 Redaktor köməkçisi, dövri mətbuat
2642 Redaktor köməkçisi, qəzet
2642 Redaktor, beynəlxalq şöbə
2642 Redaktor, dövri mətbuat
2642 Redaktor, əlyazmaları
2642 Redaktor, idman
2642 Redaktor, kitablar
2642 Redaktor, maliyyə şöbəsi
2642 Redaktor, məqalələr şöbəsi
2642 Redaktor, mətbuat
2642 Redaktor, montaj
2642 Redaktor, qəzet
3521 Redaktor, səs/kino
2642 Redaktor, ssenari
2642 Redaktor, stil
2642 Redaktor, təshihat
2642 Redaktor, yerli yeniliklər şöbəsi
2654 Redaktor-montajçı
3422 Referi, idman
2352 Repititor müəllimlər
1112 Rəhbər, dəftərxana (dövlət idarəetmə orqanları)

1112 Rəhbər, dövlət departamenti
1114 Rəhbər, həmkarlar ittifaqı
1330 Rəhbər, İKT-in inkişafı
1330 Rəhbər, informasiya texnologiyaları
1330 Rəhbər, informasiya xidmətləri
1112 Rəhbər, islah müəssisələri sistemi
1345 Rəhbər, kollec fakültəsi
1330 Rəhbər, məlumat bazaları
1330 Rəhbər, məlumatların işlənməsi
1349 Rəhbər, musiqi
1114 Rəhbər, siyasi partiya
1330 Rəhbər, tətbiqi məsələlərin işlənməsi
1345 Rəhbər, universitet fakültəsi
1113 Rəhbər, yaşayış yeri
1349 Rəis, cəzaçəkmə müəssisəsi
1324 Rəis, dəmir yolu stansiyası
3123 Rəis, tikinti
3435 Rejissor assistenti
3435 Rejissor köməkçisi (radio və televiziya verilişləri)
2654 Rejissor, estrada
2654 Rejissor, fotoçəkiliş
2654 Rejissor, kino
2654 Rejissor, quruluşçu
2654 Rejissor, radio
2654 Rejissor, teatr
2654 Rejissor, televiziya
3339 Reklam agentı
7119 Reklam şitlərini quraşdıran
2431 Reklam üzrə mütəxəssis
1120 Rektor, universitet
1345 Respublika olimpiya idman litseyinin direktoru
3211 Rentgen-texnik
8172 Rəndəçi, taxta-şalban
7132 Rəngsaz, nəqliyyat vasitələri
7131 Rəngsaz, bayır işləri/tikinti
7131 Rəngsaz, bina
7131 Rəngsaz, ev
7131 Rəngsaz, film istehsalı

- 7131 Rəngsaz, fırça ilə işləyən/tikinti
7131 Rəngsaz, gəminin korpusu
7132 Rəngsaz, metal təbəqələr
7132 Rəngsaz, motonəqliyyat vasitələri
7316 Rəngsaz, qeyri tikinti
7132 Rəngsaz, rəngvuranla işləyən/metal təbəqələr
7131 Rəngsaz, rəngvuranla işləyən/tikinti
7131 Rəngsaz, səhnə dekorasiyaları
7132 Rəngsaz, sənaye məmulatları
7131 Rəngsaz, tikinti
7131 Rəngsaz, tikinti konstruksiyaları
7131 Rəngsaz-dekorasiyaçı, bina
7131 Rəngsaz-dekorasiyaçı, divar kağızlarının yapışdırılması
7131 Rəngsaz-dekorasiyaçı, divar pannosu
7131 Rəngsaz-dekorasiyaçı, divarların rənglənməsi
7131 Rəngsaz-suvaqçı
8132 Rentgen şəkillərini aşkarlayan
3211 Rentgen laborantı
2111 Reoloq
2642 Reportyor (müxbir), jurnalistika/kütləvi informasiya vasitələri
2642 Reportyor (müxbir), jurnalistika/kütləvi informasiya vasitələri (cinayətçilik)
2642 Reportyor (müxbir), jurnalistika/kütləvi informasiya vasitələri (idman)
2642 Reportyor (müxbir), jurnalistika/kütləvi informasiya vasitələri (moda)
2642 Reportyor(müxbir), jurnalistika/kütləvi informasiya vasitələri (qəzetlər)
1120 Region üzrə rəhbər
5161 Rəqəmlərlə fala baxan
2653 Rəqqas, bal rəqs zalı
2653 Rəqqas, balet
2653 Rəqqas, bar
2653 Rəqqas, gecə klubu
2653 Rəqqas, kordebalet
2355 Rəqs müəllimləri (fərdi təhsil)
2653 Rəqqas, küçə
2269 Rəqs və fiziki hərəkətlər üzrə terapevt (rəqs və fiziki hərəkətlər üzrə mütəxəssis)
- 2355 Rəsm müəllimləri (fərdi təhsil)
2651 Rəssam, dəbdə olan geyimin yaradılması
2651 Rəssam, kommersiya
2651 Rəssam, landşaft
2651 Rəssam, miniatur
2651 Rəssam, multiplikasiya
2651 Rəssam, plakatlar
2651 Rəssam, portret
2651 Rəssam, qrafika
2651 Rəssam, rəssamlıq (naqqaşlıq)
2651 Rəssam, yaradıcı
3432 Rəssam-dekorator, göstərmə “nümayiş etdirmə və ya sərgi”
3432 Rəssam-dekorator, göstərmək <nümayiş etdirmək və ya sərgiyə qoymaq>
3432 Rəssam-dekorator, göstərmək <nümayiş etdirmək və ya sərgiyə qoymaq>/vitrinlər
3432 Rəssam-dekorator, interyer
2166 Rəssam-dekorator, kino
7316 Rəssam, dekorasiya
7316 Rəssam, reklam plakatları
2163 Rəssam-modelyer
2651 Rəssam-naqqaş
1412 Restoran sahibi
7321 Retuşçu, çap plataları
7321 Retuşçu, fotoqrafiya
7316 Rezin möhürlərin köməyi ilə çəkən, keramika
3334 Rielter
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/fiziki qüsurları olan adamlar
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/həbsxanalar
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/karlar
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/mənəvi rahatlıq
2635 Rifah məsələləri üzrə sosial işçi, peşəkar/psixi sağlamlıq
2359 Riyaziyyat repetitorları(fərdi təhsil)
2120 Riyaziyyatçı, nəzəri riyaziyyat
2120 Riyaziyyatçı, sığorta işi
2120 Riyaziyyatçı, tətbiqi riyaziyyat
2641 Romançı

S

- 7311 Saatsaz
7512 Saflaşdırın, şokolad
3122 Sahə əlaqələndiricisi, emal sənayesi
2211 Sahə həkimi
3122 Sahə rəisi, emal sənayesi
2221 Sahə tibb bacısı
2652 Saksafon çalan
6210 Sal sürən
6210 Sal yığan
5321 Sanitar <hospitalda>
2263 Sanitar həkimi
3257 Sanitar müfəttişi
5329 Sanitar, xəstəxana
5321 Sanitar qadın
3258 Sanitar, təcili yardım
7126 Sanitariya texnikası sistem və avadanlığının quraşdırıcısı
3251 Sanitar-feldşer
9329 Sap sarıyıcısı
7318 Sapla təmin edən, toxuculuq dəzgahı
9329 Sarıyıcı, elektrik maşınlarının elementləri
9329 Sarıyıcı, lövbər/əl ilə
9329 Sarıyıcı, makara/əl ilə
9329 Sarıyıcı, rotor makarası/əl ilə
9329 Sarıyıcı, sap/əl ilə
9329 Sarıyıcı, stator makarası/əl ilə
9329 Sarıyıcı, transformator makarası/əl ilə
5211 Satıcı, bazar
5211 Satıcı, çadır
5244 Satıcı, elektron poçt
5243 Satıcı, evdə
5243 Satıcı, əyləncə gecəsi
5244 Satıcı, İnternet
5223 Satıcı, mağaza
5244 Satıcı, müştərilərlə əlaqə mərkəzi
5223 Satıcı, pərakəndə satış müəssisələri
3339 Satıcı, reklam
5244 Satıcı, telefon
5244 Satıcı, telemarketing
5223 Satıcı, topdansatış müəssisələri
5223 Satıcı-nəzarətçi, kassir (ərzaq və qeyri-ərzaq malları üzrə)
1219 Satınalmalar üzrə rəhbərlər (idarə edənlər)
5243 Satış nümayəndəsi, evdə
6113 Satış üçün məhsul yetişdirən fəhlə, ixtisaslı
2434 Satış üzrə nümayəndə (İKT)
2433 Satış üzrə nümayəndə (sənaye məhsulları)
2433 Satış üzrə nümayəndə (texniki avadanlıqlar üzrə)
2433 Satış üzrə nümayəndə (tibb və əczaçılıq məhsulları)
9623 Saygac göstəricilərini yoxlayan
7312 Sazlayıcı, piano
7521 Sazlayıcı, quruducu cihaz
7113 Sazlayıcı, daş emalı
3512 Sazlayıcı, kompüter texnikası
7318 Sazlayıcı, toxucu dəzgahı
7318 Sazlayıcı, toxucu dəzgahı/cakkard
7318 Sazlayıcı, toxucu dəzgahı/toxuculuq sənayesi
7318 Sazlayıcı, toxucu maşını
5141 Saça qulluq üzrə mütəxəssis
7531 Seçici, xəz
3413 Sədr (təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi)
1346 Sədr, mənzil inşaat kooperativi
1120 Sədr, müəssisə
1114 Sədr, siyasi partiya
1120 Sədr, təşkilat
1112 Səfir
7322 Səhifə bağlayan işçi, fotoyığım maşını
7322 Səhifə bağlayan işçi, yığım maşını
1342 Səhiyyə müəssisəsinin koordinatoru
2211 Səhiyyə mütəxəssisi
1321 Sənayeçi, fabrik sahibi
3311 Səhmlər üzrə broker
4213 Sələmçi, girov ilə pul ssudası
2643 Semantoloq
1111 Senator
9621 Sənəd daşıyan,
9621 Sənəd daşıyan, teleqraf
9621 Sənəd daşıyan, təşkilat
3342 Sənədləri tərtib edən, inzibati/məhkəmə
3343 Sənədləri tərtib edən, inzibati/stenoqrafiya hesabatları
2622 Sənətşünas
3359 Sensor, hökumət müdiriyyəti
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/anbar təsərrüfatı
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/balıqçılıq

1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ emaledici sənaye	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/ kommunal idarə
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ fərdi xidmət	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/ mədəniyyət
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ idman	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/ meşəçilik
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ istirahət	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/ səhiyyə
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ kənd təsərrüfatı	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/ sosial xidmətlər
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ kommertiya xidməti	1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/ təhsil
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ mədəniyyət	7536 Sərrac-yəhərqayıran
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ mehmanxana təsərrüfatı	7312 Səs tonlarını nizamlayan, musiqi alətləri
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ meşəçilik	3521 Səsi mikşirləyən
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ nəqliyyat	4321 Seyf avadanlığına xidmət üzrə qulluqçu
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ ovçuluq təsərrüfatı	2114 Seysmoloq
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ pərakəndə satış	9520 Səyyar satıcı
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ rabitə	5212 Səyyar satıcı, küçə/ərzaq məhsulları
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ restoran	9520 Səyyar satıcı, küçə/qeyri-ərzaq məhsulları
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ səhiyyə	5212 Səyyar satıcı, qəlyanalta və içkilər/kinoteatr
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ sosial xidmətlər	5212 Səyyar satıcı, qəlyanaltı və içkilər
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ təhsil	5212 Səyyar satıcı, qəlyanaltı və içkilər/teatr
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ tikinti	5212 Səyyar satıcı, sərirləşdirici içkilər
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ topdan ticarət	9520 Səyyar-satıcı, qəzet
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ turizm	9520 Səyyar-satıcı, teatr proqramları
1120 Sərəncamverici direktor, müəssisə/ yığışdırma və təmizləmə	3321 Sığorta brokeri
1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat	3321 Sığorta edən
1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/ balıqçılıq	3321 Sığorta edən, sığorta
1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/ eksərzi təşkilatları	7222 Silah düzəldən usta
1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/ idman	7321 Sınaqçı, fotooyma
1120 Sərəncamverici direktor, təşkilat/ istirahət	7321 Sınaqçı, fotoqrayvura
	3153 Sınaqçı-təyyarəçi, təyyarə
	3230 Sınıqçı
	8142 Sintetik kauçuk qəlibinin aparatçısı
	8142 Sintetik kauçuku qurudan operator
	0310 Sırası, aviasiya
	2641 Ssenarist
	7318 Sırıqçı, xalçaçılıq
	2522 Sistem administratoru
	2511 Sistem üzrə dizayner/İT
	2511 Sistem üzrə məsləhətçi
	2519 Sistemi sınaqdan keçirənlər
	2652 Sitar çalan
	2131 Sitoloq
	2131 Sitoloq, bitkilər
	2131 Sitoloq, heyvanlar

7215	Sıxan, kabel	3132	Soba operatoru, tullantıların yandırılması
7215	Sıxan, naqıl	8121	Soba operatoru, yandırma/metal
2652	Skripka çalan	7512	Soba yanında fəhlə, bişirmə
2354	Skripka müəllimləri (fərdi təhsil)	7512	Soba yanında fəhlə, çörək
3115	Smetaçı, maşınqayırma	7512	Soba yanında fəhlə, qənnadı
3116	Smetaçı, maşınqayırma/kimya	2611	Solisitor
3112	Smetaçı, mülki tikinti	7536	Son şəkil verən, ayaqqabının son işləmələri
8121	Soba operatoru, bərkitmək/metal	2656	Son xəbərlərin diktoru
8181	Soba operatoru, bişirmə/şüşə	4229	Sorğu aparın mütəxəssis
8181	Soba operatoru, buraxılış/şüşə	4227	Sorğu keçirənlər
8121	Soba operatoru, əridən/metal	3412	Sosial işçi, köməkçi heyət
8121	Soba operatoru, əridən/metal(əksətdirmə sobası)	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/ailənin planlaşdırılması
8121	Soba operatoru, əridən/metal(elektrik sobaları)	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/ev işlərinə yardım xidməti
8121	Soba operatoru, əridən/metal(kupol sobası)	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/hüquqpozmalar
8121	Soba operatoru, əridən/metal(marten sobası)	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/icma və ya ictimai mərkəz
8121	Soba operatoru, əridən/metal(tigelli soba)	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/mədəniyyət mərkəzi
8121	Soba operatoru, əritmə/metal	3412	Sosial işçi, abadlıq işləri
8121	Soba operatoru, əritmə/metal(domna sobası)	3412	Sosial işçi, psixiki sağlamlığın qorunması
8121	Soba operatoru, əritmə/polad	3412	Sosial işçi, ictimai işlər
8181	Soba operatoru, əritmə/şüşə	3412	Sosial işçi, cavanlarla iş
3133	Soba operatoru, kimyəvi və onunla bağlı istehsal	3412	Sosial işçi, yardım mərkəzi/psixososial kritik situasiyalar
8121	Soba operatoru, konvertor əritmə/əlvan metallar	3412	Sosial işçi, əlillərə kömək
8121	Soba operatoru, konvertor əritmə/polad (bessemerov sobası)	3412	Sosial işçi, ailə
8121	Soba operatoru, konvertor əritmə/polad (oksigen sobası)	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/müəssisə
8121	Soba operatoru, konvertor əritmə/polad (tomas-sobası)	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/psixiatriya
8121	Soba operatoru, pudlinqlənmə (çuqundan dəmir hazırlama)	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/tibb
8121	Soba operatoru, qızdırma/metal	3412	Sosial işçi, köməkçi işçilər/zəminlik əsasında şərti azad etmə
8121	Soba operatoru, saflaşdırma/əlvan metallar	2635	Sosial işçi, peşəkar
8121	Soba operatoru, saflaşdırma/polad	2635	Sosial işçi, peşəkar/ailənin planlaşdırılması
8121	Soba operatoru, saflaşdırma/polad (marten sobası)	2635	Sosial işçi, peşəkar/evdə yardım
8121	Soba operatoru, saflaşdırma/polad (marten sobası)	2635	Sosial işçi, peşəkar/həddi-buluğa çatmayanların cinayətkarlığı
8121	Soba operatoru, saflaşdırma/polad(elektrik sobası)	2635	Sosial işçi, peşəkar/mədəniyyət mərkəzi
8121	Soba operatoru, sementləşdirmə/metal	2635	Sosial işçi, peşəkar/müəssisə
8181	Soba operatoru, şüşə istehsalı	2635	Sosial işçi, peşəkar/psixiatriya
8121	Soba operatoru, təkrar qaynatma/metal	2635	Sosial işçi, peşəkar/tibb
		2635	Sosial işçi, peşəkar/ünsiyyət mərkəzi
		2635	Sosial işçi, peşəkar/zəmanətlə şərti azad olunma

- 2635 Sosial işçi
2632 Sosial patoloq
2632 Sosioloq
2632 Sosioloq, kriminalologiya
2632 Sosioloq, penologiya
2632 Sosioloq, sənaye
2632 Sosioloq, sosial patologiya
3434 Sous hazırlayanlar
6224 Soyan, balina piyinin əldə edilməsi
7318 Soyan, lif/toxuculuq sənayesi
7318 Soyan, toxuculuq sənayesi
1111 Spiker
2121 Standartlaşdırma üzrə mühəndis
3435 Ssenari yazan qız/oğlan
3435 Statist, teatr
2120 Statistlik
2120 Statistlik, biometriya
2120 Statistlik, biostatistika
2120 Statistlik, büdcə
2120 Statistlik, sığorta
2120 Statistlik, gömrük
2120 Statistlik, demoqrafiya
2120 Statistlik, fiziki elmlər
2120 Statistlik, ictimai rəyin öyrənilməsi
2120 Statistlik, iqtisadiyyat
2120 Statistlik, kənd təsərrüfatı
2120 Statistlik, maliyyə
2120 Statistlik, müayinə
2120 Statistlik, riyaziyyat
2120 Statistlik, səhiyyə
2120 Statistlik, təhsil
2120 Statistlik, tətbiqi statistika
2120 Statistlik, texnika
4131 Stenoqrafçı
4131 Stenoqrafçı-makinaçı
3344 Stenoqrafist, tibb
3343 Stenoqrafiya hesabatlarını tərtib edən
7321 Stereotipçi
9333 Stividor (limanlarda yük vurub-boşaldan fəhlələrin başçısı)
2261 Stomatoloq
3251 Stomatoloq köməkçisi
2261 Stomatoloq, endodontiya
2261 Stomatoloq, ortoped
2261 Stomatoloq, çənə cərrahiyyəsi
2261 Stomatoloq, dişlərin protezləşdirilməsi
2261 Stomatoloq, ortodontologiya
2261 Stomatoloq, pedodontologiya
2261 Stomatoloq, periodontologiya
2114 Stratiqraf
5111 Styuart, gəmi
- 5131 Styuart, gəmi/yemək salonu
5131 Styuart, gəmi/zabit yeməxanası
5131 Styuart, şərab
5131 Styuart, zabit yeməxanası
7541 Sualtı işlər mütəxəssisi-fəhlə
7126 Su kəməri işçisi
7126 Su kəməri işçisi, gəmidə
7126 Su kəməri işçisi, kimyəvi
9624 Su toplayan
6121 Süd məhsulları emal edən fermer
7513 Süd məhsulları istehsalı ustası
3435 Suflyor
8350 Sükançı, xilasetmə qayıqları
7316 Sümükdən, buynuzdan, kəhrabadan bədii məmulatlar hazırlayan işçi
7316 Sümükdən, buynuzdan, kəhrabadan hazırlanan məmulatları bərpa edən işçi
2264 Süni bədən üzvləri üzrə mütəxəssis
3255 Süni bədən üzvləri üzrə mütəxəssis
8342 Süni yağış yağıdırən və suvaran maşınların maşinisti
1349 Superindentant (polis inspektoru)
3152 Superintendant, dəniz gəmisigöyərto
3151 Superintendant, dəniz/texniki
9312 Süpürgəçi
9112 Süpürgəçi, avtobus
9613 Süpürgəçi, ev
9111 Süpürgəçi, ev
9112 Süpürgəçi, fabrika
9613 Süpürgəçi, küçə
9112 Süpürgəçi, mehmanxana
9613 Süpürgəçi, park
9112 Süpürgəçi, qatar
9112 Süpürgəçi, restoran
9112 Süpürgəçi, təşkilat
9112 Süpürgəçi, təyyarə
9613 Süpürgəçi, zavod
7321 Surətçixaran/ofset üsulu ilə nəşr
7224 Sürtüb-xırdalayıcı işçi, metal
8331 Sürücü, amnibus
8331 Sürücü, avtobus
8322 Sürücü, avtomobil
8322 Sürücü, avtomobil kranı
8322 Sürücü, avtomobildə daşıma
8332 Sürücü, avtosistern
9331 Sürücü, əl ilə idarə olunan yük maşını
8322 Sürücü, furqon
9332 Sürücü, kənd təsərrüfatı maşını/motorlaşdırılmamış
8322 Sürücü, kirayələnmiş ekipaj

8343 Sürücü, klet (qaldırıcı qurğu)/şaxta
8321 Sürücü, kuryer daşımaları
8341 Sürücü, meşə materiallarının daşınması
8322 Sürücü, minik avtomobili
8321 Sürücü, motosikl
8332 Sürücü, özüboşaldan
9331 Sürücü, pedallı nəqliyyat vasitəsi
8322 Sürücü, poçt furqonu
8322 Sürücü, poçtu yığan və daşıyan avtomobil
9331 Sürücü, rikşa
8322 Sürücü, taksi
8322 Sürücü, taksi/üçtəkərli avtonəqliyyat vasitəsi
8341 Sürücü, tikinti materiallarının daşınması
8331 Sürücü, tramvay
8331 Sürücü, tramvay vaqonu
8332 Sürücü, treyler
8331 Sürücü, trolleybus
8321 Sürücü, üçtəkərli nəqliyyat vasitəsi

8321 Sürücü, üçtəkərli nəqliyyat vasitəsi/mallar
9331 Sürücü, üçtəkərli nəqliyyat vasitəsi/motorsuz
8322 Sürücü, xidmət karetası
8332 Sürücü, yük avtomobili
8332 Sürücü, yük avtomobili/ağır
8332 Sürücü, yük avtomobili/özüboşaldan kuzovlu
8332 Sürücü, yükdaşıyan
8322 Sürücü-kommersant
8341 Sürücü, ağac daşıyan vaqon
7123 Suvaqçı
7123 Suvaqçı, dekorativ işlər
7123 Suvaqçı, şüşəlifli gips
7123 Suvaqçı, xarici işlər
7123 Suvaqçı-üzlükçü
6111 Suvarma üzrə fəhlə, ixtisaslı
3119 Sınaqçı, yanğın

Ş

7316 Şablon üzrə çəkən, bədii keramika
2641 Şair
2641 Şair, mahnılar
2651 Şarjçı
3421 Şahmatçı
8111 Şaxtaçı
8111 Şaxtaçı, hidravlika/qızıl mədəni
8111 Şaxtaçı, üst təbəqədə
8111 Şaxtaçı, yer altında
2522 Şəbəkə administratoru
2523 Şəbəkə üzrə təhlilçi
6111 Şəkər çuğunduru becərən usta
8160 Şəkər istehsalı aparatçısı
7316 Şəkil çəkən, bədii
7316 Şəkil çəkən, bədii/keramika
7316 Şəkil çəkən, bədii/lövə
7316 Şəkil çəkən, bədii/şüşə
7316 Şəkil köçürən, bədii keramika
7321 Şəkil köçürən, fotomexaniki üsul/çap platası
7321 Şəkil köçürən, litoqrafiya
7321 Şəkil köçürən, litoqrafiya/çap
7321 Şəkil köçürən, litoqrafiya/şaquli
8132 Şəkilləri böyüdən, fotoqrafiya
8160 Şərab ustası
6112 Şərabçı
2642 Şərhçi, idman

2642 Şərhçi, yazılı mətn olmadan
2642 Şərhçi, yeniliklər
2635 Şərti məhkum edilmişlərə nəzarət üzrə əməkdaş/peşəkar
3412 Şərti məhkum olunmuşlara nəzarət üzrə qulluqçu, köməkçi işçilər
3411 Şəxsi detektiv
6320 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən maldar
6330 Şəxsi istehlak üçün məhsul istehsal edən qarışıq kənd təsərrüfatı və maldarlıq təsərrüfatının işçisi
3343 Şəxsi katib
3423 Şəxsi məşqçi
5322 Şəxsi qayğı üzrə xidmət
8160 Şirə və şərbət istehsalı ustası
1219 Şirkət katibi (kargüzarlıq)
1211 Şirkətdə katib
6113 Şitillikdə bağban
3152 Şkipər, gəmi/daxili sular
3152 Şkipər, gəmi/dəniz
3152 Şkipər, yaxta
6222 Şkipər, sahilyanı ov
8343 Şlüzçü, dok
7514 Şorabaçı, meyvə/tərəvəz
1112 Şöbə rəisi (polis)
1112 Şöbə rəisinin müavini (polis)

- 1112 Şəhər, rayon, xətt polis idarə və şöbələrinin rəisləri
 1112 Şəhər, rayon, xətt polis idarə və şöbələrinin rəislərinin müavini
 8343 Şlüzə nəzarətçi, kanal və ya liman
 7512 Şokolad hazırlayan
 7322 Şrifli fotoyığan
 7322 Ştamplayıcı, heraldika çapı
 7316 Ştrixləyən, bədii keramika
 3153 Şturman, bort
 2212 Şüa diaqnostikası üzrə həkim
 1111 Şura üzvü, şəhər özünüidarəsi
 7315 Şüşə işi üzrə fəhlə
 7315 Şüşə və şüşə məmulatları hazırlayan usta
 7125 Şüşələri düzəldən, bədii

- 7125 Şüşələri düzən, tikinti
 7125 Şüşəsalan
 7125 Şüşəsalan, avtomobil salonları
 7125 Şüşəsalan, bina
 7125 Şüşəsalan, dam örtüyü
 7125 Şüşəsalan, güzgülü dam örtüyü
 7125 Şüşəsalan, ikiqat şüşələmə
 7125 Şüşəsalan, rəngli şüşə
 7125 Şüşəsalan, şüşə layları
 7125 Şüşəsalan, tikinti
 7125 Şüşəsalan, zirehlənmiş şüşə
 7315 Şüşəüfürən
 7315 Şüşəüfürən, elmi tədqiqat işləri üçün şüşə

T

- 5163 Tabutçu
 5163 Tabutçu köməkçisi
 7215 Takelajçı
 7215 Takelajçı, dəmiryol kabeli
 7215 Takelajçı, gəmi
 7215 Takelajçı, neft və qaz quyuları
 7215 Takelajçı, qaldırıcı avadanlıq
 7215 Takelajçı, qaldırıcı avadanlıq/tikinti
 7119 Takelajçı, tikintiyə yararlı ağac
 7215 Takelajçı, uçuş aparatları
 7215 Takelajçı, xizəkli qaldırıcı
 7215 Takelajçı, hündür tikililər
 7215 Takelajçı, teatr
 3141 Taksidermist
 2131 Taksonomist
 2131 Taksonomist, bitkilər
 2131 Taksonomist, heyvanlar
 7535 Tarazlaşdırıcı usta, xəz
 2633 Tarixçi
 2633 Tarixçi, ictimai münasibətlər
 2633 Tarixçi, iqtisadiyyat
 2633 Tarixçi, siyasət
 6111 Tarlaçı
 3435 Tatuirovka ustası
 7114 Taxta qəlib hazırlayan, beton formalar
 7121 Taxtapuşçu
 7121 Taxtapuşçu, bitum
 7121 Taxtapuşçu, çiləkən
 7121 Taxtapuşçu, kirəmit
 7121 Taxtapuşçu, metal örtüklər
 7121 Taxtapuşçu, qarışıq materiallar
 7121 Taxtapuşçu, şifer
- 7121 Taxtapuşçu, təmirçi
 3355 Taqım komandiri
 5412 Taqım komandirinin köməkçisi, manqa komandiri
 3323 Təchizatçı, pərakəndə ticarət
 3323 Təchizatçı, topdansatış ticarəti
 2211 Təcili yardım həkimləri
 2212 Təcrübəçi həkim
 2352 Təcrübə müəllimi (assistentlər, praktika üzrə müəllimlər)
 1345 Tədris hissə müdiri
 2351 Tədris hissə koordinatoru
 2351 Tədris proqramını işləyib hazırlayan
 3323 Tədarükçü
 3323 Ticarətçi, tədarük
 2423 Təhlilçi, peşə məşğulluğu
 2431 Təhlilçi, bazar konyunkturası
 2413 Təhlilçi, bazarın öyrənilməsi
 2423 Təhlilçi, əmək fəaliyyəti
 2120 Təhlilçi, əməliyyatların tədqiqatçısı
 2143 Təhlilçi, ətraf mühit
 2133 Təhlilçi, havanın çirklənməsi
 2421 Təhlilçi, idarəetmənin təşkili və üsulları
 2511 Təhlilçi, kommunikasiya/kompüter
 2149 Təhlilçi, kommunikasiyalar/kompüterlərdən başqa
 2521 Təhlilçi, məlumat bazası
 2422 Təhlil üzrə ekspert
 2631 Təhlilçi, iqtisadiyyat
 2511 Təhlilçi, məlumatlar bazası/kompüter
 2511 Təhlilçi, sistemlər/kompüter

2149	Təhlilçi, sistemlər/kompüterlərdən başqa	7421	Təmir və xidmət üzrə mexanik, radioteleviziya aparatları (videotexnika)
2422	Təhlilçi, siyasət	7231	Təmirçi çilingər, avtomobil/mexatronika
2133	Təhlilçi, suyun keyfiyyəti	7214	Təmirçi çilingər-qaynaqçı
3252	Təhlilçi, tibbi sənədlər	7536	Təmirçi usta, ayaqqabı
2529	Təhlükəsizlik üzrə mütəxəssis (İKT)	7311	Təmirçi, alət/cərrahi
5152	Təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi, evdarlıq	7311	Təmirçi, alət/çox dəqiq
7522	Təkrar düzəldən	7311	Təmirçi, alət/diş
4131	Tələblərə uyğun olaraq kağızları tərtib edən	7311	Təmirçi, alət/elmi
3412	Təlimatçı, həyat təcrübələri	7311	Təmirçi, alət/optik
2212	Təcili yardım mütəxəssisi	7119	Təmirçi, buxaralar
4223	Telefon stansiyasında operator	7311	Təmirçi, cərrahiyyə vasitələri
4223	Telefonçu	7311	Təmirçi, cib və qol saatları
3522	Teleqrafçı	7311	Təmirçi, diş protezləri
4412	Teleqram paylayan işçi	7412	Təmirçi, elektrik avadanlığı
4131	Teletaypçı	7421	Təmirçi, elektron avadanlığı
3115	Texniki hesablama operatoru, maşınqayırma	7421	Təmirçi, elektron avadanlığı/audio-vizual
8171	Texnik, sellülozun bişirilməsi	7421	Təmirçi, elektron avadanlığı/radio
3211	Texnoloq, tibbi radiologiya	7421	Təmirçi, elektron avadanlığı/televiziya
2212	Təlim həkimi	7231	Təmirçi çilingər, tormoz sistemi/avtomobil
3423	Təlimatçı, aerobika	7311	Təmirçi, foto avadanlığı
3423	Təlimatçı, at sürmə	7311	Təmirçi, fotoaparatlar
5165	Təlimatçı, avtomobilin idarə edilməsi	7232	Təmirçi, mühərrik/aviasiya
3422	Təlimatçı, billiard	7312	Təmirçi, musiqi alətləri/nəfəs
3422	Təlimatçı, bric	7312	Təmirçi, musiqi alətləri/simli
8350	Təlimatçı, dənizçilik	7312	Təmirçi, musiqi alətləri/zərb
3423	Təlimatçı, fitness	7311	Təmirçi, ortopedik vasitələr
3422	Təlimatçı, idman	7318	Təmirçi, parça
3422	Təlimatçı, şahmat	7313	Təmirçi, qiymətli metallar
3153	Təlimatçı, uçuşların idarə edilməsi	7311	Təmirçi, saatlar
3423	Təlimatçı, yelkənli qayıq idmanı	7119	Təmirçi, tikinti
3423	Təlimatçı, sualtı üzgüçülük	7233	Təmirçi-çilingər, meliorasiya işləri
5164	Təlimçi, atların gəzintisi	7133	Təmizləyici, binaların xarici səthləri
2320	Təlimçi, avtomobil	9510	Təmizləyən, ayaqqabı
5164	Təlimçi, cıdır atları	7133	Təmizləyən, baca
2320	Təlimçi, kosmetologiya	9122	Təmizləyən, əl ilə/nəqliyyat vasitələri
8141	Təmirçi, şin	9123	Təmizləyən, pəncərə
7233	Təmir üzrə usta, mühərrik/qatar	7224	Təmizləyici, metal
7412	Təmir ustası, ticarət və məişət elektrik avadanlığı	9129	Təmizləyici, qraffiti (evlərin divarlarında yazılar)
7233	Təmir üzrə usta, stasionar mühərrik	9129	Təmizləyici, soyuducu qurğu
7233	Təmir üzrə usta, mədən avadanlığı	9129	Təmizləyici, üzmə hovuzu
7233	Təmir üzrə usta, tikinti texnikası	9129	Təmizləyici, xalça
7233	Təmir üzrə usta, kənd təsərrüfatı texnikası	1219	Təmizlik xidmətlərinin rəhbərləri (idarə edənləri)
7234	Təmir üzrə usta, velosiped	7213	Tənəkəçi-qaynaqçı
7234	Təmir üzrə usta, uşaq arabası		
7234	Təmir üzrə usta, əlil arabası		
7536	Təmir üzrə çəkməçi		

- 7213 Tənəkəçi
3421 Tenisçi
2641 Tənqidçi
2641 Tənqidçi, ədəbiyyat
2641 Tənqidçi, incəsənət
2641 Tənqidçi, kino
2641 Tənqidçi, musiqi
2641 Tənqidçi, nəşriyyat
2641 Tənqidçi, radio
2641 Tənqidçi, teatr
2641 Tənqidçi, televiziya
2636 Teoloq
1343 Təqaüdçülər mərkəzinin əlaqələndiricisi
2655 Təqlidçi
2212 Terapevt
2264 Terapevt, bərpaedici
2264 Terapevt, fiziki
3255 Terapevt, şiatu (yapon masajının növü)
2250 Terapevt baytar həkim
7113 Təraşçı, daş/üst yazıları
3412 Tərbiyəçi, köməkçi işçilər
3412 Tərbiyəçi, köməkçi işçilər/islah-əmək məktəbi
2342 Tərbiyəçi, körpələr evləri/köməkçi işçilər
2342 Tərbiyəçi, körplər evləri/peşəkar
2342 Tərbiyəçi, uşaq bağçaları/köməkçi işçilər
2342 Tərbiyəçi, uşaq bağçaları/peşəkar
2643 Tərcüməçi <şifahi>
2643 Tərcüməçi <yazılı>
5151 Təsərrüfat üzrə köməkçi/mehmanxana
5151 Təsərrüfat işləri ilə məşğul olan işçi
7514 Tərəvəz ustası
6111 Tərəvəzçi
2111 Termodinamik
3115 Tərsanədə usta, quru tərsanə
3115 Tərsanədə usta, təmir tərsanəsi
2652 Tərtibatçı(bəstələyici), musiqi
2653 Tərtibatçı, balet
7516 Tərtibatçı, iylənən tütün qatışıqları
3432 Tərtibatçı, satış yeri
7516 Tərtibatçı, tütün qatışıqları
3432 Tərtibatçı, vitrin
4110 Tərtibçi, dəftərxana/məlumat kitabları
5151 Təsərrüfat müdiri
2421 Təsərrüfat müdirəsi
5152 Təsərrüfatçı-bacı, evdarlıq
4413 Təshihçi, dəftərxana
4221 Təşkilatçı, səyahət
1345 Təşkilati hissə müdiri
2635 Təşkilatçı, ictimai təminat/qadın
7535 Təsnifatçı, dərilər
7535 Təsnifatçı, gön
7318 Təsnifatçı, lif/toxuculuq sənayesi
7535 Təsnifatçı, xəz-dəri xammalı
3355 Təhqiqatçı
7421 Texnik, aviaelektronika
7422 Texnik, kommunikasiya avadanlığı
7422 Texnik, aparat
7422 Texnik, telerabitə
7421 Texnik, fotosurətçixarma aparatı
7321 Texnik, çapdan əvvəl hazırlıq işləri
7232 Texnik, aviasiya
7232 Texniki xidmət üzrə mühəndis, korpus/uçuş aparatları
7232 Texniki xidmət üzrə mühəndis, mühərrik/uçuş aparatları
7232 Texniki xidmət üzrə müfəttiş/uçuş aparatları
3214 Texnik - ortoped
3214 Texnik – protezçi
3135 Texnik, herbari
3135 Texnik, toxuma terapiyası
3134 Texnik, neft emalı
3142 Texnik, ağac cinslərinin yetişdirilməsi
3213 Texnik, əczaçılıq
3133 Texnik, kimyəvi proseslər
3141 Texnik, anatomiya
3142 Texnik, aqronomiya
3111 Texnik, astronomiya
3114 Texnik, aviasiya-kosmos texnikası
3142 Texnik, bağçılıq
8132 Texnik, fotolaboratoriya
3141 Texnik, bakteriologiya
3141 Texnik, biofizika
3141 Texnik, biokimya
3141 Texnik, biologiya
3141 Texnik, bioloji toxuma
3214 Texnik, bioprotezləmə
3141 Texnik, botanika
3119 Texnik, dəyər göstəriciləri
3141 Texnik, ekologiya
3113 Texnik, elektrik sistemləri
3114 Texnik, elektronika
3114 Texnik, elektronika/aparat-kompüter avadanlığının işlənilməsi
3114 Texnik, elektronika/informasiyanın işlənməsi üçün texniki qurğular

- 3114 Texnik, elektronika/yarımkeçiricilər
3114 Texnik, elektronika/yoxlama-ölçü cihazları
3113 Texnik, elektrotexnika
3113 Texnik, elektrotexnika/elektrik dartı qüvvəsi
3113 Texnik, elektrotexnika/elektrik enerjisinin bölüşdürülməsi
3113 Texnik, elektrotexnika/elektrik enerjisinin ötürülməsi
3113 Texnik, elektrotexnika/elektrik işıqlandırması
3113 Texnik, elektrotexnika/yüksək voltlu avadanlıq
3119 Texnik, əmək proseslərinin öyrənilməsi
3141 Texnik, farmakologiya
3111 Texnik, fizika
3255 Texnik, fiziki sağlamlığın bərpası
3141 Texnik, fiziologiya
3255 Texnik, fizioterapiya
3141 Texnik, gematologiya
3141 Texnik, genetika
3111 Texnik, geofizika
3111 Texnik, geologiya
3142 Texnik, gülçülük
3155 Texnik, hava nəqliyyatının təhlükəsizliyi
3142 Texnik, heyvandarlıq
3141 Texnik, histologiya
3119 Texnik, iş vaxtı sərfinin öyrənilməsi
3119 Texnik, smetaların tərtib edilməsi
3119 Texnik, robototexnika
3119 Texnik, kriminalistika
3119 Texnik, işin üsul və metodları
3435 Texnik, işıqlandırma
3142 Texnik, kənd təsərrüfatı bitkilərinin tədqiqi
3111 Texnik, kimya
3512 Texnik, kompüter
3513 Texnik, kompüter şəbəkəsi
3115 Texnik, maşınqayırma/atom enerjisi
3115 Texnik, maşınqayırma/hərbi-dəniz
3116 Texnik, maşınqayırma/kimya
3116 Texnik, maşınqayırma/kimyəvi proseslər
3116 Texnik, maşınqayırma/neft və neft məhsulları
3116 Texnik, maşınqayırma/təbii qazın istehsalı və bölüşdürülməsi
3117 Texnik, mədən
3117 Texnik, mədən/almaz
3117 Texnik, mədən/kömür
3117 Texnik, mədən/metal filizləri
3117 Texnik, mədən/neft və təbii qaz
3119 Texnik, məhsuldarlıq
3143 Texnik, meşə təsərrüfatı
3143 Texnik, meşəçilik
3117 Texnik, metallurgiya/cihaz analizi
3117 Texnik, metallurgiya/çıxarma
3117 Texnik, metallurgiya/fiziki proseslər
3117 Texnik, metallurgiya/radiaktiv minerallar
3117 Texnik, metallurgiya/tökmə
3111 Texnik, meteorologiya
3115 Texnik, mexanika/gəmiqayırma
3115 Texnik, mexanika/motorlar və mühərriklər
3112 Texnik, mülki tikinti
3112 Texnik, mülki tikinti/binələr
3112 Texnik, mülki tikinti/hidravlika
3112 Texnik, mülki tikinti/hidrologiya
3112 Texnik, mülki tikinti/irriqasiya
3112 Texnik, mülki tikinti/konstruksiya
3112 Texnik, mülki tikinti/santexnika qurğuları
3112 Texnik, mülki tikinti/səhiyyə
3112 Texnik, mülki tikinti/torpaq işləri
3112 Texnik, mülki tikinti/torpaq mexanikası
3119 Texnik, normalaşdırma
3111 Texnik, okeanoqrafiya
3255 Texnik, ortopediya
3141 Texnik, patologiya
3119 Texnik, planlaşdırma
3142 Texnik, pomologiya
3255 Texnik, protezləşdirmə
3141 Texnik, qan bankı
3252 Texnik, qeyd şöbəsi
3142 Texnik, quşçuluq
3139 Texnik, robotlar
3435 Texnik, səhnə
3119 Texnik, sənaye effektliyi
3119 Texnik, sənaye layihələşdirilməsi
3141 Texnik, serologiya
3521 Texnik, səs effektləri
3521 Texnik, səs/studiya (radio)
3521 Texnik, səs/televiziya
3521 Texnik, səsin testdən keçirilməsi
3512 Texnik, sistemlər/kompüterlər
3119 Texnik, sistemlər/kompüterlərdən başqa
3141 Texnik, sitologiya
3142 Texnik, süd ferması

- 3435 Texnik, teatr
- 3119 Texnik, təhlükəsizlik texnikası
- 3522 Texnik, telekommunikasiya
- 3522 Texnik, telekommunikasiya/avia-kosmos rabitəsi
- 3522 Texnik, telekommunikasiya/radio
- 3522 Texnik, telekommunikasiya/radiolokasiya
- 3522 Texnik, telekommunikasiya/siqnal sistemləri
- 3522 Texnik, telekommunikasiya/telefon
- 3522 Texnik, telekommunikasiya/teleqraf
- 3522 Texnik, telekommunikasiya/televiziya
- 3142 Texnik, tərəvəzçilik və bostançılıq
- 3115 Texnik, təyyarəqayırma
- 3252 Texnik, tibbi sənədlər
- 3112 Texnik, topoqrafiya
- 3142 Texnik, torpaqşünaslıq
- 3435 Texnik, xüsusi effekt
- 3141 Texnik, zoologiya
- 2654 Texniki rejissor
- 7119 Texniki xidmət göstərən fəhlə, tikinti
- 3258 Texniklər, təcili yardım
- 7215 Texnoloji avadanlığının quraşdırıcısı (lift üzrə)
- 8113 Texnoloji qurğuların operatoru
- 2149 Texnoloq, ağac
- 2145 Texnoloq, boyalar
- 2153 Texnoloq, maşınqayırma/telekommunikasiya
- 2149 Texnoloq, çap
- 2149 Texnoloq, dəri
- 2146 Texnoloq, ekstraqasiya
- 2145 Texnoloq, kağız
- 2149 Texnoloq, keramika
- 2145 Texnoloq, kimyəvi proseslər
- 2145 Texnoloq, lif
- 2152 Texnoloq, maşınqayırma/elektronika
- 2151 Texnoloq, maşınqayırma/elektrotexnika
- 2145 Texnoloq, maşınqayırma/kimya
- 2144 Texnoloq, maşınqayırma/mexaniki avadanlıq
- 2152 Texnoloq, maşınqayırma/telekommunikasiyalar
- 2145 Texnoloq, pivəbişirmə
- 2145 Texnoloq, plastmaslar
- 2145 Texnoloq, polimerlər
- 2149 Texnoloq, qablaşdırma
- 2144 Texnoloq, qaynaq
- 2145 Texnoloq, rezin
- 2149 Texnoloq, sement
- 2145 Texnoloq, şinlər
- 2149 Texnoloq, şüşə
- 2142 Texnoloq, tikinti materialları
- 2142 Texnoloq, tikinti/mülki
- 2149 Texnoloq, toxunma mallar(parçalar)
- 2145 Texnoloq, yanacaq
- 2145 Texnoloq, yeyinti məhsulları və içkilər
- 3153 Təyyarəçi, helikopter
- 3153 Təyyarəçi, hidrotəyyarə
- 3153 Təyyarəçi, sınaqçı
- 3153 Təyyarəçi, təyyarə
- 3153 Təyyarəçi, yoxlayan
- 6129 Timsahların yetişdirilməsi və saxlanması üzrə fermer
- 2240 Tibb bacısı, əməliyyat
- 2240 Tibb bacısı, klinika
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/anesteziologiya
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/himayəçilik
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/klinika
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/mamalıq
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/məktəb
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/məsləhətvermə
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/ortopediya
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/pediatriya
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/psixiatriya
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/sahə
- 2221 Tibb bacısı, peşəkar/sənaye
- 2221 Tibb bacısı, qulluq/peşəkar
- 3221 Tibb bacısı, qulluq/yardımcı işçilər
- 2221 Tibb bacısı, təlimatçı
- 3221 Tibb bacısı, köməkçi heyət
- 3221 Tibb bacısı, yardımcı işçilər/analıq
- 3221 Tibb bacısı, yardımcı işçilər/anesteziya
- 3221 Tibb bacısı, yardımcı işçilər/klinika
- 3221 Tibb bacısı, yardımcı işçilər/mamalıq
- 3221 Tibb bacısı, yardımcı işçilər/məktəb
- 3221 Tibb bacısı, yardımcı işçilər/məsləhətçi
- 3221 Tibb bacısı, yardımcı işçilər/ortopediya
- 3221 Tibb bacısı, yardımcı işçilər/pediatriya
- 3221 Tibb bacısı, yardımcı işçilər/peşə sağlamlığı
- 3221 Tibb bacısı, yardımcı işçilər/psixiatriya

3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/qayğı (qəyyumluq və nəzarət)	7314 Tökmə ustası, gil və çini qab-qacaq
2212 Tibbi profilaktika mütəxəssisi	7221 Tökücü, metal
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/rayon	7321 Tökücü, stereotip
3221 Tibb bacısı, yardımçı işçilər/sənaye	7523 Tokar dəzgahı operatoru
2221 Tibb işçisi, ümumi qulluq/peşəkar	7514 Tomat və tərəvəz konservləri hazırlayan usta
3221 Tibb işçisi, ümumi qulluq/yardımçı işçilər	0310 Topçu
3253 Tibb-sanitar işçisi, kənd	9612 Topdan satış ticarətçisi, tullantı
3252 Tibbi-statistik	1420 Topdansatış ticarətçisi (şəxsi iş)
5243 Ticarət agentı, səyyar/pərakəndə satış	2165 Topoqraf
3339 Ticarətçi, biznes xidməti	2165 Topoqraf, geodeziya
3339 Ticarətçi, biznes xidməti/reklam	2165 Topoqraf, kadastr
3339 Ticarətçi, biznes xidməti/reklam sahəsi	7221 Toxmaqçı
3334 Ticarətçi, daşınmaz əmlak	7221 Toxmaqçı-fəhlə
3322 Ticarətçi, kommersiya	7318 Toxuyucu
3322 Ticarətçi, mühəndis tədqiqatları	8152 Toxucu
3322 Ticarətçi, sənaye	7318 Toxucu, cakkard parça
3334 Ticarətçi, şəxsi mülkiyyət	7318 Toxucu, mahud
3322 Ticarətçi, səyyar	7318 Toxucu, paltar
3322 Ticarətçi, texniki	7318 Toxucu, qobelen
7533 Tikmə salan qadın	7318 Toxucu, xalça
7411 Tikinti elektriki/elektrik avadanlığının istismarı	7317 Toxuma, zənibillər
6210 Tikintiyə yararlı ağacı qaldıran	7321 Toxumçu, fotoqrafçılıq/çap plataları
7119 Tikintiyə yararlı ağacları montaj edən	7321 Toxumçu, fotoqravvyur/çap plataları
8153 Tikiş avadanlığının operatoru	7317 Toxuyan, küləş
7533 Tikişçi	3332 Toy mərasimlərinə başçılıq edənlər (tamada)
7533 Tikişçi, ayaqqabı	7316 Tozlandırma ilə şəkil çəkən rəssam, tikintidən başqa
7533 Tikişçi, çadırlar	8341 Traktorçu
7533 Tikişçi, dəri	8341 Traktorçu-maşinist
7533 Tikişçi, dəri-qalantereya məmulatı	6224 Trapper <tələçi>, xəzli heyvanlar
7533 Tikişçi, döşəklər	7533 Trikotaj məmulatları və polotno üzrə hörücü-tikişçi
7533 Tikişçi, leykənlər	2652 Trombon çalan
7533 Tikişçi, mebel üzlük	2652 Truba çalan
7533 Tikişçi, paltar	7535 Tük qatışıqlarını emal edən, dərilər
7533 Tikişçi, şlyapalar	3230 Türkəçarəçi
7533 Tikişçi, toxuculuq	7321 Tuşçu, litoqrafiya
7533 Tikişçi, xəz	7516 Tütün istehsalında fəhlə, doqrama
3135 Tökməçi	7516 Tütün istehsalında fəhlə, kondisionerləşdirmə
8121 Tökməçi, tökmə təknə	7516 Tütün istehsalında fəhlə, qurutma
7314 Tökməçi, abraziv məmulat	7516 Tütün istehsalında fəhlə, tütün yarpağının çeşidlənməsi
7315 Tökməçi, şüşə	7516 Tütün istehsalında fəhlə, tütün yarpağının doqranması
7211 Tökücü fəhlə, metal	7516 Tütün ustası
7313 Tökücü usta, zərgərlik qəlibləri	
7114 Tökücü, beton məmulatlar	
7321 Tökücü, elektrotip	

U

7215	Uc bitişdiricisi, kabel və trosalar		üzrə təşkilatlarda şöbə (qrup, bölmə) müdiri (rəisi)
2212	Uroloq		
5311	Uşaqlara qulluq edən işçi	8152	Usta köməkçisi (əyirici və toxucu istehsalı üzrə)
1341	Uşaqlara qulluq mərkəzinin rəhbəri	3211	Ultrasəs exoqrafiyası üzrə mütəxəssis
1349	Uşaqlar, yeniyetmələr və gənclər üçün hüquqi məsləhət xidmətləri mərkəzinin direktoru		
1349	Uşaqlar, yeniyetmələr və gənclərlə iş		

Ü

9331	Üçtəkərli velosipedin velosipedçisi	7534	Üzçəkən, dəmiryol qatarının salonu
4419	Ünvan kitabının tərtibçisi	7534	Üzçəkən, ekipaj salonu
9121	Ütüləyən, əl ilə	7534	Üzçəkən, mebel
7516	Üyüdücü, iyləmək üçün tütün	7534	Üzçəkən, ortopediya
7512	Üyüdücü, şokolad	7534	Üzçəkən, təyyarə salonu
7536	Üz çəkən, ayaqqabı/yuxarı	7534	Üzçəkən, yumşaq mebel
7122	Üz çəkmə	8350	Üzən mayakda fəhlə
7122	Üz çəkmə, divarlar	7122	Üzlükçü-mozaikçi
7122	Üz çəkmə, döşəmə	7514	Üzüm ustası
7316	Üz çıxaran işçi, bədii keramika	6112	Üzümçü
7131	Üzçəkən	3422	Üzgüçülük üzrə təlimatçı
7534	Üzçəkən, avtomobil salonu		

V

1324	Vağzal rəisi, dəmir yolu	2619	Vəkil, sığorta iddiaları
3413	Vaiz	9510	Vərəqə (kitabça) paylayan
5111	Vaqon baxıcısı	9331	Velosipedçi
2423	Vasitəçi, əmək münasibətləri	3133	Vərdənəçi
1219	Vasitəçilik xidmətlərinin rəhbərləri (idarə edənləri)	4312	Vergi müvəkkili
3514	Veb mütəxəssisi	2411	Vergi məsləhətçiləri
2513	Veb-sayt yaradıcıları	2636	Vikari
2513	Veb-saytların strukturunun yaradıcıları	2652	Violonçel çalan
2611	Vəkil	7215	Vışka quraşdırıcı-qaynaqçısı
		2114	Vulkanoloq

Y

7514	Yağ düzəldən, bitki yağı	3359	Yanğınların tədqiq edilməsi və öyrənilməsi üzrə mütəxəssis
7233	Yağlayan	5411	Yanğınsöndürən
7233	Yağlayan, gəmi	5411	Yanğınsöndürən, hava nəqliyyatında yanğınların söndürülməsi
7512	Yağlı pçenya bişirən-qəlibçi	5411	Yanğınsöndürən, meşə yanğınlarının söndürülməsi
6210	Yandıran, ağac kömürü	7314	Yapışdırıcı, gil qablar
7212	Yandıran, qrafit	7536	Yapışdırıcı, ayaqqabı/üst
3132	Yandırma sobası operatoru	2651	Yapma naxış ustası, heykəltaraş
1112	Yanğın Təhlükəsizliyi komissarı		
3359	Yanğına qarşı təhlükəsizlik üzrə mütəxəssis		

2521	Yaradıcı, məlumat bazası	7536	Yığıcı, ayaqqabı/yuxarı
1343	Yaşlılara qulluq üzrə mərkəzin əlaqələndiricisi	4214	Yığıcı, borc məbləğləri
9622	Yataqxanada növbətçi	9211	Yığıcı, çay
7213	Yaymaçı	8212	Yığıcı, dəqiq alətlər
7313	Yaymaçı, qiymətli metallar	8219	Yığıcı, dəri məmulatları
8121	Yayıcı, polad	8212	Yığıcı, elektrik avadanlığı
2641	Yazıçı	8212	Yığıcı, elektrik detalları
2641	Yazıçı, dram	8212	Yığıcı, elektrik maşınları və aparatları
2641	Yazıçı, lirika	8212	Yığıcı, elektron avadanlıqlar
2641	Yazıçı, məqalələr	8212	Yığıcı, elektron detallar
2641	Yazıçı, qısa hekayələr	7115	Yığıcı, emalatxana
2641	Yazıçı, ssenarilər	8212	Yığıcı, eşitmə aparatları
7549	Yaradıcı, optik linza	8211	Yığıcı çilingər, ötürmə qutusu
2636	Yepiskop	8219	Yığıcı, furnitur/metal sipər
2165	Yerölçən	8219	Yığıcı, karton məmulatlar
9312	Yerqazan	8211	Yığıcı, kənd təsərrüfatı maşınları
7126	Yerqazan, su quyusu	8189	Yığıcı, kompozisiya materialları məmulatı
3355	Yetkinlik yaşına çatmayanlarla profilaktiki işin təşkili üzrə inspektor	7318	Yığıcı, lif/toxuculuq sənayesi
6221	Yetişdirmə üzrə işçi, balıq	8219	Yığıcı, mebel/ağac və oxşar materiallar
6221	Yetişdirmə üzrə işçi, ixtisaslı/balıq	4214	Yığıcı, mənzil və icarə haqqı
5164	Yetişdirmə üzrə işçi, laboratoriya heyvanları	8219	Yığıcı, metal məmulatları
5164	Yetişdirmə üzrə işçi, laboratoriya heyvanları	9211	Yığıcı, meyvə
5164	Yetişdirmə üzrə işçi, laboratoriya heyvanları/siçanlar	9211	Yığıcı, tərəvəz
5164	Yetişdirmə üzrə işçi, quş	8212	Yığıcı, mikroelektron avadanlıqlar (mikrosxem)
5164	Yetişdirmə üzrə işçi, şimal maralları	8211	Yığıcı, mühərrik/aviasiya
5164	Yetişdirmə üzrə işçi, şirlər	8211	Yığıcı, mühərrik/avtomobil
5164	Yetişdirmə üzrə işçi, sürünənlər	8211	Yığıcı, mühərrik/buxar
5164	Yetişdirmə üzrə işçi, sürünənlər/ilanlar	8211	Yığıcı, mühərrik/daxiliyanma
6121	Yetişdirmə üzrə seleksiyaçı, buynuzlu mal-qara	8211	Yığıcı, mühərrik/gəmi
6122	Yetişdirmə üzrə seleksiyaçı, ev quşları	8219	Yığıcı, döyüş sursatı
6121	Yetişdirmə üzrə seleksiyaçı, pişiklər	8219	Yığıcı, metal emalı məhsulı
3413	Yevangelist <vaiz>	8219	Yığıcı, velosiped
1431	Yeniyetmələrə, gənclərə sosial psixoloji yardım göstərilməsi üzrə mərkəzin direktoru	8219	Yığıcı, qapı
1112	Yerli qeydiyyat şöbələrinin rəhbəri	8219	Yığıcı, eynək/çərçivə
9216	Yığan, dəniz bitkiləri	8219	Yığıcı, naxış vurma/ağac
9216	Yığan, molyuskalar	8219	Yığıcı, zərgərlik
7232	Yığıcı çilingər, mühərrik/uçuş aparatları	8219	Yığıcı, kəsici alət
8219	Yığıcı, ağac məmulatları	8219	Yığıcı, qələm və karandaş
7321	Yığıcı, trafaret vasitəsilə çap	8219	Yığıcı, oyuncaq/plastik
8212	Yığıcı, audio-video avadanlıqlar	8219	Yığıcı, jalyuzi
7536	Yığıcı, ayaqqabı/daban	8219	Yığıcı, termos
		8219	Yığıcı, çətir
		4214	Yığıcı, ödəmələr
		8212	Yığıcı, ofis üçün avadanlıqlar
		9211	Yığıcı, pambıq
		8219	Yığıcı, plasmə məmulatlar
		8212	Yığıcı, qol və cib saatları
		8212	Yığıcı, radio

8212 Yığıcı, radiodetallar
 8219 Yığıcı, rezin məmulatlar
 8212 Yığıcı, saatlar
 8211 Yığıcı, sənaye avadanlığı
 6340 Yığıcı, şəxsi istehlak üçün
 7315 Yığıcı, şüşə
 8212 Yığıcı, televizorlar
 8219 Yığıcı, toxuculuq məmulatları
 9611 Yığıcı, tullantılar
 8212 Yığıcı, rotor/elektrik maşını
 8212 Yığıcı, elektromexaniki avadanlıq
 7321 Yığıcı, çap
 4214 Yığıcı, xeyriyyə məqsədləri üçün
 ianələr
 4214 Yığıcı, hesablar üzrə ödənişlər
 8212 Yığıcı, xronometrlər
 9611 Yığıcı, zibil
 8212 Yığıcı, telefon
 5412 Yol-patrol xidməti inspektoru
 9312 Yol fəhləsi, dəmir yolu
 5169 Yol yoldaşı, əyləncə yerlərinə
 müşayiət etmək üçün
 3355 Yol-patrol xidməti baş inspektoru
 8312 Yolayırın, dəmir yolu
 7113 Yonucu, daş
 7315 Yonucu, şüşə
 7315 Yonucu, şüşə kənarları
 7549 Yonucu, şüşə linzalar
 4412 Yoxlayıcı, dəftərxana/poçt
 4412 Yoxlayıcı, dəftərxana/poçt anbarı
 (saxlama)
 4412 Yoxlayıcı, dəftərxana/poçt xidməti
 4323 Yoxlayıcı, İdarə/dəmir yollarına
 xidmət
 4323 Yoxlayıcı, İdarə/dəmir yoluna
 xidmət (yükdaşmaları)
 4323 Yoxlayıcı, İdarə/hava daşımaları
 4323 Yoxlayıcı, İdarə/hava nəqliyyatına
 xidmət
 4323 Yoxlayıcı, İdarə/qatar
 4323 Yoxlayıcı, İdarə/yollara xidmət
 9621 Yükdaşıyan, baqaj
 9333 Yükdaşıyan, balıq
 9333 Yükdaşıyan, ərzaq bazarı
 9333 Yükdaşıyan, ət
 9333 Yükdaşıyan, mağaza
 9333 Yükdaşıyan, mal anbarı

9333 Yükdaşıyan, malların yüklənməsi
 9412 Yükdaşıyan, mətbəx
 9333 Yükdaşıyan, meyvələr
 9333 Yükdaşıyan, soyuducular
 9333 Yükləyən, barj
 9333 Yükləyən, barj/maye
 9333 Yükləyən, barj/qaza bənzər yanacaq
 9333 Yükləyən, dəmiryol nəqliyyatı
 9333 Yükləyən, gəmi
 9333 Yükləyən, gəmi/maye
 9333 Yükləyən, gəmi/qaz halında yanacaq
 9333 Yükləyən, mebel
 9333 Yükləyən, nəqliyyat
 9333 Yükləyən, nəqliyyat/yük avtomobili
 9333 Yükləyən, nəqliyyat/yük maşını
 9333 Yükləyən, təyyarə
 2411 Yüksək ixtisaslı mühəsib
 1112 Yüksək vəzifəli dövlət qulluqçusu,
 hökumət
 1114 Yüksək vəzifəli şəxs, həmkarlar
 ittifaqı
 1114 Yüksək vəzifəli şəxs, humanitar
 təşkilat
 1114 Yüksək vəzifəli şəxs, işəgötürənlərin
 təşkilatı
 1114 Yüksək vəzifəli şəxs, siyasi partiya
 1114 Yüksək vəzifəli şəxs, xüsusi
 maraqlar üzrə təşkilat
 8151 Yumaq sarıyan, sap və iplik
 7516 Yumşaldıcı, tütün
 7536 Yuxarı hissələrini tamamlayan fəhlə,
 ayaqqabı
 8112 Yuyanlar, daş kömürü
 8112 Yuyub təmizləyən, gümüş
 8112 Yuyub təmizləyən, qızıl
 9121 Yuyucu, əl ilə/camaşırxana
 9321 Yuyucu, əl ilə/dəri
 9321 Yuyucu, əl ilə/heyvan cəmdəkləri
 9321 Yuyucu, əl ilə/iplik
 9321 Yuyucu, əl ilə/istehsal
 9510 Yuyucu, əl ilə/küçə(maşın şüşəsi)
 9321 Yuyucu, əl ilə/lif
 9122 Yuyucu, əl ilə/nəqliyyat vasitələri
 9321 Yuyucu, əl ilə/parça
 9112 Yuyucu, əl ilə/qab
 7318 Yuyucu, yun xammalı

Z

5131 Zal müdiri, restoran
 9321 Zənbilə qablaşdırın, əl ilə

2652 Zərb alətləri çalan
 7313 Zərgər

7313 Zərgərlik məmulatlarını quraşdıran
usta
2131 Zooloq
2131 Zooloq, balıqçılıq
2131 Zooloq, ekologiya
2131 Zooloq, embriologiya
2131 Zooloq, entimologiya
2131 Zooloq, histologiya

2131 Zooloq, ixtiologiya
2131 Zooloq, mammologiya
2131 Zooloq, ornitologiya
2131 Zooloq, parazitologiya
2131 Zooloq, taksonomiya
5164 Zoopark işçisi, ixtisaslı
5164 Zoopark nəzarətçisi

MÜNDƏRİCAT

GİRİŞ.....	3
ƏSAS QRUPLAR, YARIMQRUPLAR, KİÇİK VƏ İBTİDAİ QRUPLAR.....	14
1-ci ƏSAS QRUP İDARƏEDİCİLƏR.....	27
2-ci ƏSAS QRUP PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏR.....	55
3-cü ƏSAS QRUP MÜTƏXƏSSİSLƏR VƏ KÖMƏKÇİ HEYƏT.....	144
4-cü ƏSAS QRUP İDARƏ (OFİS) QULLUQÇULARI.....	215
5-ci ƏSAS QRUP XİDMƏT SAHƏLƏRİNİN VƏ TİCARƏT MÜƏSSİSƏLƏRİNİN İŞÇİLƏRİ.....	235
6-cı ƏSAS QRUP KƏND TƏSƏRRÜFATI, MEŞƏÇİLİK VƏ BALIQÇILIQ SAHƏSİNDƏ İXTİSASLI İŞÇİLƏR.....	266
7-ci ƏSAS QRUP SƏNAYENİN İXTİSASLI İŞÇİLƏRİ VƏ BİR-BİRİNƏ YAXIN PEŞƏLƏRİN FƏHLƏLƏRİ.....	285
8-ci ƏSAS QRUP SƏNAYE QURĞULARI VƏ MAŞINLARININ OPERATORLARI VƏ QURAŞDIRICILARI.....	333
9-cu ƏSAS QRUP İXTİSASSIZ İŞÇİLƏR.....	364
0-cı ƏSAS QRUP SİLAHLI QÜVVƏLƏR.....	389
QƏBUL EDİLMİŞ MƏŞĞULİYYƏTLƏRİN STRUKTURLAŞDIRILMIŞ ADLARINA (İNDEKSLƏRİNƏ) DAİR QEYDLƏR.....	395
QƏBUL EDİLMİŞ QRUPLARA UYĞUN OLARAQ MƏŞĞULİYYƏTLƏRİN STRUKTURLAŞDIRILMIŞ ADLARI (İNDEKSLƏRİ).....	398
ƏLİFBA QAYDASINDA PEŞƏLƏRİN STRUKTURLAŞDIRILMIŞ ADLARI (İNDEKSLƏRİ).....	474